

Sirpa Leppänen, Anne Pitkänen-Huhta, Tarja Nikula,
Samu Kytölä, Timo Törmäkangas, Kari Nissinen,
Leila Kääntä, Tiina Virkkula, Mikko Laitinen, Päivi Pahta,
Heidi Koskela, Salla Lähdesmäki & Henna Jousmäki

Kansallinen kyselytutkimus englannin kielestä Suomessa

Käyttö, merkitys ja asenteet

JYVÄSKYLÄ STUDIES IN HUMANITIES 132

Sirpa Leppänen, Anne Pitkänen-Huhta,
Tarja Nikula, Samu Kytölä, Timo Törmäkangas,
Kari Nissinen, Leila Kääntä, Tiina Virkkula,
Mikko Laitinen, Päivi Pahta, Heidi Koskela,
Salla Lähdesmäki & Henna Jousmäki

Kansallinen kyselytutkimus englannin kielestä Suomessa

Käyttö, merkitys ja asenteet

UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

JYVÄSKYLÄ 2009

Kansallinen kyselytutkimus englannin kielestä Suomessa

Käyttö, merkitys ja asenteet

Editors

Paula Kalaja,
Department of Languages, University of Jyväskylä
Pekka Olsbo, Marja-Leena Tynkkynen
Publishing Unit, University Library of Jyväskylä

Jyväskylä Studies in Humanities
Editorial Board

Editor in Chief Heikki Hanka,
Department of Art and Culture Studies, University of Jyväskylä
Petri Karonen, Department of History and Ethnology, University of Jyväskylä
Paula Kalaja, Department of Languages, University of Jyväskylä
Petri Toiviainen, Department of Music, University of Jyväskylä
Tarja Nikula, Centre for Applied Language Studies, University of Jyväskylä
Raimo Salokangas, Department of Communication, University of Jyväskylä

Cover photo by Mikko Laitinen, 2009

URN:ISBN:978-951-39-3815-4

ISBN:978-951-39-3815-4 (PDF)
ISSN 1459-4331 (PDF)

ISBN 978-951-39-3777-5 (nid.)
ISSN 1459-4323 (nid.)

Copyright © 2009, by University of Jyväskylä

Jyväskylä University Printing House, Jyväskylä 2009

ABSTRACT

Leppänen, Sirpa, Anne Pitkänen-Huhta, Tarja Nikula, Samu Kytölä, Timo Tör-
mäkangas, Kari Nissinen, Leila Kääntä, Tiina Virkkula, Mikko Laitinen, Päivi
Pahta, Heidi Koskela, Salla Lähdesmäki & Henna Jousmäki

National survey on the English language in Finland: Uses, meanings and atti-
tudes

Jyväskylä: University of Jyväskylä, 2009, 161 pages + 3 appendices

(Jyväskylä Studies in Humanities

ISSN 1459-4331; 132)

ISBN 978-951-39-3815-4 (PDF), 978-951-39-3777-5 (nid.)

This volume reports on a large-scale national survey on Finns' uses of, attitudes to and perceptions of English in the 2000's when the significance of English for many Finns and in many societal domains was clearly in the process of becoming more pronounced. The survey was conducted in the autumn 2007. Data were collected with the help of an extensive questionnaire which covered the respondents' learning of, contacts with and uses of English, their attitudes to English and language mixing, and their predictions about the role of English in Finland in the future. The data set consisted of 1,495 responses, collected by random sampling.

The survey confirms that English has a strong presence in Finland. English is the most widely studied language and the foreign language most commonly used. Finns also assess their own skills in English as relatively good. In addition, Finns' overall attitudes to English are quite positive and pragmatic and they don't consider English a threat to the Finnish language and culture. Instead, the knowledge of English is considered an essential resource in the increasingly multicultural and globalizing world.

The survey also revealed some socio-demographic differences. In general, the proficiency in and use of English are highest among younger generations and respondents who live in cities, who are at least relatively well educated and whose professional position is managerial or expert. The survey also identified a small minority who have not studied English, who assess their skills in English as minimal and who do not need or use English much. They are typically older people with little education. On the whole, the survey foregrounded three broad respondent categories: the 'haves', 'have-nots' and 'have-it-all's' of English.

Keywords: Sociolinguistics, national survey, Finland, proficiency in English, uses of English, attitudes to English, socio-demographic comparisons

ESIPUHE

Tämä kirja on raportti kyselytutkimuksesta, jonka kohteena olivat suomalaisten englannin kielen osaaminen ja käyttö, heidän näkemyksensä englannin merkityksestä Suomessa ja asenteensa sitä kohtaan. Kyselytutkimus liittyy englannin kielen vaihtelun, kontaktien ja muutoksen tutkimuksen huippuyksikön (VARIENGIN) puitteissa Jyväskylän yliopistossa tekemäämme työhön, jossa on monipuolisesti ja monimetodisesti tarkasteltu englannin kielen käyttöä ja tehtäviä globalisoituvan ja kansainvälistyvän Suomen muuttuvassa kielitilanteessa. Tutkimusyksikkömme on Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen yhteinen hanke (2006–2011) ja sen rahoittajana ovat toimineet Suomen Akatemian huippuyksikköohjelma ja molemmat yliopistot.

Tutkimusryhmämme aiemmat laadulliset tutkimukset ovat osoittaneet, että suomalaisessa nykytodellisuudessa on monia tilanteita, joissa suomalaiset käyttävät englantia joko kielenkäyttötilanteen vaatimuksesta tai omasta halustaan. Näissä tutkimuksissa olemme kuvanneet yksityiskohtaisesti sitä, miten suomalaiset ottavat englannin kielen käyttöönsä, miten he sen tekevät ja mitä sosiaalisia, kulttuurisia ja diskursiivisia merkityksiä heidän kielenkäytöllään on (ks. Leppänen, Nikula & Kääntä 2008, Kolmas kotimainen: lähikuvia englannin käytöstä Suomessa). Tällaiset laadulliset tutkimukset ovat tuottaneet varsin syvällistä ja yksityiskohtaista tietoa tilanteista, joissa englanti on kielenkäyttäjille yksi tarjolla oleva ja hyödynnettävä viestinnän resurssi. Yksittäisten kielenkäyttötilanteiden analyysin pohjalta rakentuva kuva englannin roolista, käyttötavoista ja merkityksestä Suomessa on kuitenkin parhaimmillaankin pirstaleinen: se kertoo vain vähän siitä, kuinka yleisistä ilmiöistä on todellisuudessa kyse. Jotta suomalaisten suhteesta englannin kieleen saataisiin yleisempi ja yleistettävämpi kokonaiskuva, tutkimusryhmämme päätti vuonna 2007 toteuttaa laajan kyselytutkimuksen, jonka tulokset antaisivat yleiskuvan siitä, millainen suomalaisten suhde englantiin on. Kyselyn avulla selvitettiin, millaisia englannin kielen roolit ja käyttötarkoitukset ovat Suomessa, miten suomalaiset ovat oppineet ja osaavat englantia ja muita vieraita kieliä, missä he englantia kohtaavat, miten he sitä käyttävät ja mitä he siitä ja sen tulevaisuudesta ajattelevat. Näihin tavoitteisiin päädyttiin monipolvisen suunnitteluprosessin kautta, johon yhtenä vaiheena kuului edellä mainittua laajempaa tavoitteidenasettelu: alun perin suunnittelimme selvittävämme myös sitä, mitä suomalaiset ajattelevat myös muista vieraista kielistä – mukaan lukien suomalaisten opiskelemaat muut vieraat kielet, Suomen lähikielet ja maahanmuuton kautta suomalaiseen kielimaisemaan tulleet uudet kielet. Tutkimusekonomisista syistä tätä tavoitetta oli kuitenkin välttämätöntä lopullisessa kyselyversiossa supistaa. Systemaattinen selvitys siitä, miten suomalaiset osaavat ja käyttävät myös muita vieraita kieliä kuin englantia ja miten he niihin asennoituvat, jää siten vielä tässä vaiheessa tulevaisuuden haasteeksi.

Laajan kyselytutkimuksen toteuttaminen on suuri työ ja sen onnistunut loppuunsaattaminen edellyttää monen ihmisen paneutunutta ja pitkäjänteistä työpanosta. Tätä tutkimusta on ollut suunnittelemassa, toteuttamassa ja raportoimassa koko VARIENGIN Jyväskylän tutkimusryhmä, niin nuoret tutkijaopiskelijat kuin sen kokeneemmat senioritutkijat, jotka kaikki ovat aidosti myös tämän tutkimusraportin tekijöitä. Yhteiseen tutkimusentekoomme on liittynyt paljon sekä jaettava innostusta, iloa ja onnistumisen hetkiä että myös ankaraa uurastusta, sitkeää yh-

teistä ajattelutyötä ja yksityiskohtien hiomista. Tämän prosessin aikana tutkimusryhmämme on yhdessä oppinut paljon. Se on antanut koko ryhmälle arvokkaan kokemuksen siitä, että yhdessä tekeminen ei ole ainoastaan mahdollista, vaan myös aidosti palkitsevaa ja elähdyttävää.

Tutkimusryhmä on matkan varrella saanut korvaamatonta apua monilta osaavilta ja kokeneilta tekijöiltä, joita kaikkia haluamme lämpimästi kiittää. Tutkimuksen suunnittelu- ja toteuttamisvaiheessa erikoistutkija FT Kari Törmäkangas Jyväskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitoksesta ja asiantuntevat yhteistyökumppanimme Tilastokeskuksesta tutkimuspäällikkö Antti Siikanen, kehittämispäällikkö Kari Djerf, erikoistutkija Tuula Melkas ja tutkimussihteerit Outi Stenbäck tarjosivat meille runsaasti asiantuntevaa opastusta ja tukea. FM Elina Tergujeff käänsi suomenkielisen lomakkeen taitavasti ruotsin kielelle. Kyselytutkimuksen pilotointivaiheessa tutkimusryhmän laajat lähiverkostot ja VARIENGIN Helsingin yliopiston tutkijatiimi antoivat meille ensiarvoisen tärkeää ja rakentavan kriittistä palautetta kysymysten ymmärrettävyydestä ja toimivuudesta. VARIENGIN suuri kollektiivi on tarjonnut meille myös prosessin muissa vaiheissa arvokasta palautetta ja reflektointimahdollisuuksia, joista olemme kiitollisia. Ryhmämme taitavat ja sitkeät tutkimussihteerit FM Terhi Paakkinen ja FM Saija Peuronen ja tutkimusavustajamme FM Ari Häkkinen ansaitsevat hekin erityiskiitokset – ilman heitä moni tutkimuksen eri vaiheisiin liittyvä käytännön asia ei olisi edistynyt. Lehtori, FM Timo Nurmen kielentarkastustyön ansiosta raportin kirjoittajatiimin moniääninen tyyli yhtenäistyi ja sai lisää tehoa. Taloudellista lisätukea tutkimuksen toteuttamiseen tutkimusryhmä sai Jyväskylän yliopiston kielten laitokselta – ilman sitä tutkimusta tuskin olisi voinut toteuttaa. Kiitämme myös Jyväskylän yliopiston humanistisen tiedekunnan julkaisusarjaa Jyväskylä Studies in Humanities tutkimusraportin julkaisemisesta. Kiitoksemme kuuluvat luonnollisesti myös Suomen Akatemialle ja Jyväskylän yliopistolle, joiden tutkimusyksikölle osoittama tutkimusrahoitus on tarjonnut pitkäkestoisen turvan, jonka ansiosta tutkimusryhmämme on saanut toteuttaa tutkimushankkeensa. Lämpimät kiitokset kaikille!

Kyselytutkimus on nostanut esiin monia uusia haasteita, joihin tutkimusryhmämme on tarkoitus jatkossa tarttua. Yksi niistä on laadullisen tutkimuksemme ja kyselytutkimuksen tulosten tarkastelu rinnakkain niin, että yksittäisten kielenkäyttötapojen ja -tilanteiden analyysi voidaan perustellusti suhteuttaa kyselytutkimuksen tarjoamaan yleisempään tietoon. Tällainen työ vaatii myös teoreettista ja metodista kehittämistä, mutta onnistuessaan se voi mahdollistaa uusia kiinnostavia ja monisyisiä tuloksia siitä, miten yksittäisten kielenkäyttäjien omat erityiset kielenkäytön tavat resonoinvat sen kanssa, mitä kansakunta ja sen erilaiset, kyselyaineistossakin hahmottuvat, demografiset ja sosiaaliset ryhmät englannista ajattelevat. Monikielistyvässä ja -kulttuuristuvassa Suomessa tällaiselle tutkimustiedolle on varmasti jatkossakin sijansa.

Jyväskylässä 7.10.2009

Tekijät

KUVIOT

KUVIO 1	Vastausjakauma kysymykseen ”Koetteko olevanne yksi-, kaksi- tai monikielinen?”	32
KUVIO 2	Vastausjakauma kysymykseen ”Jos koette olevanne kaksi- tai monikielinen, mitkä taustatekijät siihen ovat vaikuttaneet?”	33
KUVIO 3	Vastausjakauma kysymykseen ”Millä kielellä olette saanut peruskoulutuksenne?”	34
KUVIO 4	Vastausjakauma kysymykseen ”Kuinka usein käytte matkoilla Suomen ulkopuolella?”	35
KUVIO 5	Asuinmaan tai -maanosan jakauma ulkomailla vähintään kolme kuukautta asuneiden joukossa.	36
KUVIO 6	Kielen opiskelun yleisyys eri elämänvaiheissa ja konteksteissa...	38
KUVIO 7	Eri kielten opiskelun yleisyys lukiossa.....	40
KUVIO 8	Eri kielten opiskelun yleisyys kansalais- tai työväenopistoissa. ..	40
KUVIO 9	Vieraiden kielten käyttämisen yleisyys töissä.....	42
KUVIO 10	Vieraiden kielten käyttämisen yleisyys matkoilla.	42
KUVIO 11	Englannin kielen käyttämisen yleisyys eri tilanteissa.....	43
KUVIO 12	Ruotsin kielen käyttämisen yleisyys eri tilanteissa.	44
KUVIO 13	Eri kielten näkemisen tai kuulemisen yleisyys vastaajien elinympäristöissä.	45
KUVIO 14	Englannin kielen henkilökohtainen tärkeys.	50
KUVIO 15	Englannin kielen näkeminen tai kuuleminen eri paikoissa. Prosenttiosuus kuvaa myönteisten vastausten määrää kokonaisuudessaan.	51
KUVIO 16	Englannin kielen näkeminen tai kuuleminen eri paikoissa. Prosenttiosuus kuvaa myönteisten vastausten määrää kussakin kohdassa annetuista vastauksista.	52
KUVIO 17	Englannin kielen näkeminen tai kuuleminen eri paikoissa. Prosenttiosuus kuvaa, kuinka usein ko. paikka on mainittu yhtenä kolmesta yleisimmästä paikasta, jossa kohdataan englannin kieltä.....	53
KUVIO 18	Miellyttävimmäksi koettu englannin kielimuoto.	56
KUVIO 19	Vähiten miellyttäväksi koettu englannin kielimuoto.....	58
KUVIO 20	Suhtautuminen englanninkieliseen koulunkäyntiin.....	59
KUVIO 21	Suhtautuminen englannin kielen käyttöön suomalaisten yritysten sisäisenä kielenä.	60
KUVIO 22	Suhtautuminen tunnetun suomalaisen takeltelevaan englannin puhumiseen.	62
KUVIO 23	Suhtautuminen tunnetun suomalaisen sujuvasti suomalaisella korostuksella puhumaan englantiin.	63
KUVIO 24	Suhtautuminen tunnetun suomalaisen syntyperäisen tavoin puhumaan englantiin.....	64

KUVIO 25	Englannin kielen merkitystä Suomessa koskeviin väittämiin samanmielisesti suhtautuvien prosenttiosuudet	66
KUVIO 26	Englantia kansainvälisenä kielenä koskeviin väittämiin myönteisesti suhtautuvien prosenttiosuudet	70
KUVIO 27	Englannin kielen opiskeluvuosien jakauma	79
KUVIO 28	Englannin puhumisen taidon jakauma	81
KUVIO 29	Englannin kirjoittamisen taidon jakauma	81
KUVIO 30	Englannin lukemisen taidon jakauma	82
KUVIO 31	Puhutun englannin ymmärtämisen jakauma	82
KUVIO 32	Oman englannin kielen taidon riittämättömäksi kokoneiden prosenttiosuudet eri tilanteissa.....	86
KUVIO 33	Mistä englannin kielen taito on peräisin	88
KUVIO 34	Missä englantia käytetään eniten	93
KUVIO 35	Prosenttiosuudet eri yhteyksissä vähintään viikoittain tapahtuvalle englannin kielen kuuntelemiselle	94
KUVIO 36	Prosenttiosuudet eri yhteyksissä vähintään kuukausittain tapahtuvalle englanniksi lukemiselle	96
KUVIO 37	Prosenttiosuudet eri yhteyksissä vähintään kuukausittain tapahtuvalle englanniksi kirjoittamiselle	98
KUVIO 38	Prosenttiosuudet englannin puhumiselle eri tilanteissa vähintään kuukausittain.....	99
KUVIO 39	Prosenttiosuudet vähintään viikoittaiselle englannin kielen käytölle tietokonepeleissä ja internetissä	103
KUVIO 40	Vähintään joka viikko työssään englannin kieltä käyttävien prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.....	105
KUVIO 41	Annettujen väitteiden kanssa samaa mieltä olleiden prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.....	107
KUVIO 42	Eri syistä tapahtuvan englannin viikoittaisen käytön prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.....	108
KUVIO 43	Englannin kielen puhumista (äidinkieleen verrattuna) koskevien väittämien prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.....	110
KUVIO 44	Suhtautuminen äidinkieltä ja englantia sekoittavaan kielenkäyttöön.....	118
KUVIO 45	Äidinkielen ja englannin sekoittaminen puhuttaessa	119
KUVIO 46	Äidinkielen ja englannin sekoittaminen kirjoitettaessa	120
KUVIO 47	Kysymyksen "Kenen kanssa puhutte niin, että äidinkielenne ja englantia sekoittavat" eri vaihtoehtoihin myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet	121
KUVIO 48	Kysymyksen "Kenen kanssa kirjoitatte niin, että äidinkielenne ja englantia sekoittavat" eri vaihtoehtoihin myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet	122
KUVIO 49	Kysymyksen "Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia puhuessanne" eri vaihtoehtoja valinneiden prosenttiosuudet ..	124
KUVIO 50	Kysymyksen "Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia kirjoittaessanne" eri vaihtoehtoja valinneiden prosenttiosuudet	125

KUVIO 51	Vastaajien arvio englannista yhtenä Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua.	130
KUVIO 52	Englannin kielen asemaa Suomessa 20 vuoden kuluttua koskevien väittämien kanssa samaa mieltä olleiden prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.....	131
KUVIO 53	Vastaajien arvio siitä, käytetäänkö englantia 20 vuoden kuluttua jollakin yhteiskunnan osa-alueella suomea enemmän.	133
KUVIO 54	Osa-alueiden, joilla englantia uskotaan 20 vuoden kuluttua käytettävän suomea enemmän, saamien mainintojen prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.....	134
KUVIO 55	Ruotsin kielen osaamisen tarve 20 vuoden kuluttua eri väestöryhmissä. Mainintojen prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.	137
KUVIO 56	Englannin kielen osaamisen tarve 20 vuoden kuluttua eri väestöryhmissä. Mainintojen prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.	138
KUVIO 57	Englannin kielen kanssa 20 vuoden kuluttua kilpailevat vieraat kielet. Mainintojen prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.....	140
KUVIO 58	Kysymykseen ”Uskotteko suomalaisten jäävän 20 vuoden kuluttua joistakin asioista ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia?” annettujen vastausten jakauma.	141
KUVIO 59	Kysymyksen ”Jos suomalaiset eivät osaa englantia 20 vuoden kuluttua, millaisista asioista he jäävät ulkopuolelle?” vastausvaihtoehtojen saamat prosenttiosuudet.....	142
KUVIO 60	Osattomien, osallisten ja englannin täysin omakseen ottaneiden osuudet kohdeperusjoukossa.	152

TAULUKOT

TAULUKKO 1	Aineiston keruun vaiheet ja vastaajien osuus eri vaiheissa (2007–2008).	23
TAULUKKO 2	Vastaajien sukupuolen jakauma.....	25
TAULUKKO 3	Vastaajien iän jakauma.	25
TAULUKKO 4	Vastaajien asuinalueen jakauma.	26
TAULUKKO 5	Vastaajien kasvuympäristön jakauma.....	26
TAULUKKO 6	Vastaajien koulutustason jakauma.	27
TAULUKKO 7	Vastaajien ammattialan jakauma.	27
TAULUKKO 8	Vastaajien kotitalouden nettokuukausitulojen jakauma.	28
TAULUKKO 9	Kysymyksen 23 väittämiin (a)–(f) annettujen vastausten jakauma.	84
TAULUKKO 10	Englannin kielen osaaminen ja käyttö yhteiskunnallisena jakolinjana.....	153

SISÄLLYS

ABSTRACT

ESIPUHE

KUVIOT JA TAULUKOT

1	JOHDANTO.....	15
1.1	Englannin kieli Suomessa.....	15
1.2	Kyselytutkimuksen tausta.....	16
1.3	Kyselytutkimuksen keskeiset tavoitteet.....	19
1.4	Kyselytutkimuksen merkitys.....	19
2	MENETELMÄT.....	21
2.1	Kysymyslomakkeen kuvaus.....	21
2.2	Otanta ja aineiston keruu.....	22
2.3	Tarkasteltavat taustamuuttujat.....	25
2.4	Tilastolliset analyysimenetelmät.....	28
3	KIELET ELÄMÄSSÄNNE.....	30
3.1	Tulokset.....	30
3.1.1	Vastaajien äidinkieli.....	30
3.1.2	Perheenjäsenten äidinkieli.....	31
3.1.3	Vastaajien yksi- tai monikielisyys.....	31
3.1.4	Peruskoulutuksen kieli.....	33
3.1.5	Loma- ja työmatkat ulkomaille.....	34
3.1.6	Ulkomailla asuminen ja siellä käytetyt kielet.....	35
3.1.7	Vieraiden kielten opiskelu.....	37
3.1.8	Vieraiden kielten käyttö.....	41
3.1.9	Vieraat kielet suomalaisten elinympäristössä.....	44
3.2	Yhteenveto ja pohdintaa.....	46
4	ENGLANTI ELÄMÄSSÄNNE.....	49
4.1	Tulokset.....	49
4.1.1	Englannin kielen henkilökohtainen tärkeys.....	49
4.1.2	Englannin havaitseminen elinympäristössä.....	50
4.1.3	Miellyttävin ja vähiten miellyttävä englannin kielimuoto.....	55
4.1.4	Suhtautuminen englanninkieliseen opetukseen.....	59
4.1.5	Suhtautuminen englantiin yritysten sisäisenä kielenä.....	60
4.1.6	Suhtautuminen englantia puhuvaan suomalaiseen.....	61
4.1.7	Englannin merkitys Suomessa.....	64
4.1.8	Englanti kansainvälisenä kielenä.....	70
4.2	Yhteenveto ja pohdintaa.....	73

5	ENGLANNIN KIELEN OPISKELU JA OSAAMINEN	78
5.1	Tulokset	78
5.1.1	Englannin kielen opiskelun kesto	78
5.1.2	Englannin kielen taito eri osa-alueilla itse arvioituna	80
5.1.3	Suhtautuminen omaan englannin kielen taitoon.....	83
5.1.4	Oman kielitaidon riittämättömäksi kokeminen	85
5.1.5	Mistä englannin kielen taito on hankittu	87
5.2	Yhteenveto ja pohdintaa	89
6	ENGLANNIN KIELEN KÄYTTÖ	92
6.1	Tulokset	92
6.1.1	Missä englantia käytetään eniten	92
6.1.2	Englannin kuunteleminen vapaa-ajalla.....	93
6.1.3	Englanniksi lukeminen vapaa-ajalla	95
6.1.4	Englanniksi kirjoittaminen vapaa-ajalla.....	97
6.1.5	Englannin puhuminen vapaa-ajalla.....	98
6.1.6	Englannin kielen käyttöä koskevien vertailujen yhteenvetoa ..	100
6.1.7	Englannin käyttö Internetissä ja tietokonepeleissä.....	102
6.1.8	Englannin kielen käyttö työssä.....	104
6.1.9	Omaa englannin kielen käyttöä koskevat asenteet.....	106
6.1.10	Englannin kielen käytön syyt.....	108
6.2	Yhteenveto ja pohdintaa	111
7	ENGLANTI ÄIDINKIELEN RINNALLA	116
7.1	Tulokset	116
7.1.1	Suhtautuminen äidinkieltä ja englantia sekoittavaan kielenkäyttöön	116
7.1.2	Äidinkielen ja englannin kielen sekoittaminen puheessa ja kirjoituksessa.....	119
7.1.3	Kenen kanssa puhuessa ja kirjoitettaessa äidinkieltä ja englantia sekoitetaan	121
7.1.4	Äidinkielen ja englannin sekoittamisen syyt.....	123
7.2	Yhteenveto ja pohdintaa	127
8	ENGLANNIN KIELEN TULEVAISUUS SUOMESSA	129
8.1	Tulokset	129
8.1.1	Englanti Suomen virallisena kielenä.....	129
8.1.2	Englannin kielen asema 20 vuoden kuluttua	130
8.1.3	Englanti suomen kielen syrjäyttäjänä	132
8.1.4	Eri kielten osaamistarve tulevaisuudessa	135
8.1.5	Englannin kielen kilpailijat.....	139
8.1.6	Suomalaisten jääminen asioiden ulkopuolelle kielitaidottomuuden takia.....	140
8.2	Yhteenveto	143

9	LOPUKSI	146
9.1	Päätulokset tiivistäen	146
9.2	Pohdintoja	148
9.3	Osattomat, osalliset ja englannin täysin omaksi ottaneet	151
	ENGLISH SUMMARY	155
	LÄHTEET	157
	LIITE 1: TAULUKOT	162
	LIITE 2: SUOMENKIELINEN KYSELYLOMAKE.....	334
	LIITE 3: RUOTSINKIELINEN KYSELYLOMAKE	351

1 JOHDANTO

1.1 Englannin kieli Suomessa

Englannin kielen asema Suomessa on viime vuosikymmeninä muuttunut rajusti. Vielä 1960–80-luvuilla englanti oli suomalaisille vieras kieli, jota opiskeltiin ja käytettiin, jotta pystyttäisiin viestimään ”vierasmaalaisten” kanssa. Tämän vuosituhannen alussa englannin taito on välttämätön monilla kansainvälisiä yhteyksiä vaativilla yhteiskunnan alueilla ja englantia käytetään usein myös suomalaisen yhteiskunnan sisällä, jopa sellaisissa tilanteissa, joissa ihmiset voisivat yhtä hyvin käyttää äidinkieltään.

Englannin aseman muutos on yksi esimerkki suomalaisen yhteiskunnan yleisemmästä monikielistymisestä – viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana vieraiden kielten puhujien määrä on tasaisesti lisääntynyt Suomessa. Toisin kuin monien uusien vähemmistökielten kohdalla englannin lisääntynyt käyttö Suomessa ei kuitenkaan ensisijaisesti johdu englantia puhuvien maahanmuuttajien määrän kasvusta: vuoden 2008 lopussa englantia puhui äidinkielenään vain runsaat 11 000 Suomessa asuvaa henkilöä (Tilastokeskus 2009). Englantia äidinkielenään puhuvia maahanmuuttajia on siis huomattavasti vähemmän kuin esimerkiksi venäjää (49 000) tai viroa (22 000) puhuvia. Englannin merkityksen kasvu selittyykin monen tekijän yhteisvaikutuksella. Yhteiskunnan modernistuminen, kaupungistuminen ja kansainvälistyminen, globaalit taloudelliset muutosprosessit, työelämän kansainvälistyminen, ylijärjestyneet kulttuurivirtaukset, tehokas kielikoulutus sekä informaatio- ja viestintäteknologioiden tarjoamat uudet viestintäkanavat ja -foorumit ovat kaikki osaltaan vaikuttaneet siihen, että englannista on tullut monelle suomalaiselle osa arkea niin työssä kuin vapaa-aikanakin (yksityiskohtaisemmin englannin merkityksen muutoksesta Suomessa ks. Leppänen & Nikula 2008, 16–21).

Englannin käytön lisääntymisessä on kyse merkittävästä yhteiskunnallisesta ja kulttuurisesta kielitilanteen muutosprosessista, joka on herättänyt paljon keskusteluja, intohimoja ja kiistelyä niin kielen ammattilaisten kuin laajemman yleisönkin keskuudessa. Tästä on esimerkkinä julkisuudessa käyty aika

ajoin kiivas keskustelu, jossa englannin käyttöä ja näkyvyyttä suomalaisten arjessa kommentoidaan hyvinkin kärkevästi ja huolestuneesti. Näissä keskusteluissa englannin vaikutus nähdään usein uhkana – sitä kuvataan esimerkiksi luonnonvoimana tai tautina, joka nävertää tai jopa suorastaan tuhoaa suomen kieltä ja kulttuuria ja niiden yhtenäisyyttä (Leppänen & Pahta, valmisteilla). Tämän sosiolingvistisen muutoksen luonteesta, muodoista ja merkityksestä on olemassa laadullisia tutkimuksia (esim. Taavitsainen & Pahta 2003; Leppänen, Nikula & Kääntä 2008; Louhiala-Salminen, Charles & Kankaanranta 2005), mutta suomalaisten englannin kielen osaamisesta ja käytöstä sekä englantia koskevista käsityksistä ja asenteista ei ole tehty laajempaa systemaattista selvitystä. Tätä puutetta osaltaan korjaa tämä tutkimusraportti, jossa raportoidaan tuloksia kansallisesta kyselytutkimuksesta, jonka Jyväskylän yliopistossa toimiva tutkimusryhmämme toteutti yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa syksyllä 2007.

1.2 Kyselytutkimuksen tausta

Kyselytutkimus pohjautuu 2000-luvun alussa Jyväskylän yliopiston kielten laitoksessa englannin oppiaineessa aloitettuun työhön, jossa on tarkasteltu englannin käyttöä ja tehtäviä yhteiskunnan eri osa-alueilla sosiolingvistiikan, diskurssintutkimuksen ja pragmatiikan näkökulmista. Tutkimusta on tehty ensin Suomen Akatemian rahoittamassa tutkimushankkeessa *Englannin käyttö Suomessa* (2003–2007) ja sen jälkeen (2006–2011) *Englannin kielen vaihtelun, kontaktien ja muutoksen tutkimusyksikössä* (ks. <http://www.jyu.fi/varieng>), joka on Suomen Akatemian rahoittama Helsingin ja Jyväskylän yliopistoissa toimiva huippuyksikkö. Sen johtajana toimii professori Terttu Nevalainen (HY) ja toisena varajohtajana sekä Jyväskylän tutkimusryhmän johtajana professori Sirpa Leppänen (JY).

Jyväskylän tutkimusryhmän laadullisen tutkimuksen kohteina ovat olleet englannin käyttö ja tehtävät erilaisissa opetustilanteissa, jokapäiväisessä elämässä, yritysviestinnässä, televisiossa, radiossa, verkkoteksteissä (esim. blogeissa, fanifiktiossa, jalkapallokeskusteluissa) ja nuorisokulttuureissa (esim. skeittaajien ja kristillisten nuorten kulttuureissa). Näissä tutkimuksissa olemme havainneet, että suomalaisessa nykytodellisuudessa on monia tyypillisiä englannin ja suomen kontaktitilanteita, joissa molemmat kielet ovat tavalla tai toisella todellisia tai mahdollisia vaihtoehtoja kielenkäyttäjille. Tämän työn tuloksia on raportoitu teoksessa *Kolmas kotimainen: lähikuovia englannin käytöstä Suomessa* (Leppänen et al. 2008).

Tämä kyselytutkimusraportti on *Kolmas kotimainen* -teoksen sisarteos. *Kolmas kotimainen* valotti laadullisten tapaustutkimusten avulla sitä, miten yhteiskunnan eri osa-alueilla suomalaiset englannin kieltä käyttävät ja mitä tehtäviä ja merkityksiä sillä on kielenkäyttötilanteissa ja Suomen kielitilanteen näkökulmasta. Teoksessa osoitetaan, että englannin kielen tehtävät ja merkitykset ovat nykyään niin moninaisia, että on vaikeaa enää edes puhua englannin ase-

masta Suomessa yhtenä yhtenäisenä ilmiönä. Pikemminkin on perusteltua puhua suomalaisten erilaisista englannin kielen käytön tavoista, jotka vaihtelevat paljonkin kontekstin ja tilanteen mukaan. Tapaustutkimusten perusteella näyttää siltä, että englannin läsnäolo alkaa joissakin tilanteissa nyky-Suomessa muuttua luonnolliseksi ja että Englanti tarjoaa kielenkäyttäjille ilmaisullisia ja vuorovaikutuksellisia resursseja siinä missä äidinkielenkin. Erityisesti nousee esiin se, että nuorison kielenkäytössä ja erilaisten medioiden käyttötilanteissa Englanti saattaa (ainakin osalle) suomalaisista nuorista olla yksi niistä arkisista kielistä, joita he tarvitsevat ja käyttävät kokematta sitä leimallisesti ”vieraaksi” kieleksi.

Kansallisella kyselykartoituksella haluttiin yhtäältä luoda näiden tapaustutkimusten tuloksille laajempi perspektiivi ja osoittaa, kuinka yleisistä tai yksittäisistä ilmiöistä näissä tapauksissa on kyse. Toisaalta kyselytutkimuksella haluttiin myös pureutua kysymyksiin, joita kielenkäyttötilanteita tarkasteleminen ei ole helppo tavoittaa. Esimerkkeinä näistä käyvät vaikkapa vastaajien asenteet englannin kieltä kohtaan, heidän itsearvionsa englannin kielen taidostaan, opiskelun tavoistaan ja määrästään sekä heidän kuvauksensa erilaisista englannin kielen käytön tavoista ja paikoista. Kyselyllä tavoiteltiin siten kokonaiskuvaa suomalaisten englannin kielen osaamisesta ja käytöstä sekä siitä, mitä he englannista ajattelevat ja kuinka he siihen suhtautuvat.

Tutkimusryhmän aiempi laadullinen työ on siis omalta osaltaan luonut pohjaa ja ohjannut kyselytutkimuksen tavoitteita ja kysymyksenasetteluja. Kyselymme on saanut vaikutteita myös aiemmasta ulkomaisesta tutkimuksesta, jossa kyselymenetelmin on tarkasteltu eri maissa ja erilaisissa kielitilanteissa yksilöiden ja sosiaalisten ryhmien suhdetta englannin kieleen. Kuten omassa tutkimuksessamme myös ulkomaisissa tutkimuksissa on tyypillisesti keskitytty konteksteihin, joissa Englanti ei alun perin ole kuulunut yhteiskunnassa käytettäviin kieliin mutta joissa sen vaikutus on eri syistä selvästi lisääntynyt. Useimmissa tutkimuksissa on tarkasteltu vastaajien suhdetta englannin kieleen, sen käyttöä eri tilanteissa ja merkitystä laajemmin yhteiskunnassa. Usein kohderyhmänä on ollut nuoriso, joko siksi, että nuorten kielikäytännöissä näkyy selvimminkin laajemman sosiolingvistisen muutoksen enteitä, tai yksinkertaisesti tutkimusekonomisista syistä (esimerkiksi opiskelijat ovat suhteellisen helposti tavoitettavia kyselytutkimuksen informanteina).

Esimerkkinä voidaan mainita 1990-luvulla toteutettu tutkimus englannin kielen asemasta Tanskassa, jossa – samoin kuin Suomessa – Englanti on perinteisesti ollut vieras kieli mutta jossa sen vaikutus on viime vuosikymmenien aikana selvästi kasvanut (Preisler 1999). Tutkimus koostui kahdesta osasta: kyselytutkimuksesta, jonka kohteena olivat yli 18-vuotiaat tanskalaiset, ja kohderyhmätutkimuksesta, jossa tarkasteltiin viittä alakulttuuria (tietokoneet, musiikkikulttuureista death metal, hip-hop ja rock sekä amatööriradio), joista kaikki paitsi amatööriradio edustivat tutkijalle nuorisokulttuureja. Kyselytutkimukseen saatiin 856 vastausta ja se keskittyi tarkastelemaan tanskalaisten englannin kielen osaamista, käyttöä ja suhtautumista englannin kieleen suhteessa ammattiin, koulutukseen, elämäntapaan, identiteettiin ja harrastuksiin. Kysely kartoitti myös sitä, millainen vaikutus englannin kielellä on tanskalaiseen kulttuuriin.

Toinen tutkimus, josta oma tutkimuksemme on saanut metodisia vaikutteita on 1980-luvulla kolmessa Afrikan maassa – Keniassa, Tansaniassa ja Sambiassa – toteutettu kysely, jossa selvitettiin englannin kielen käyttöä, siinä onnistumista ja kieliaseiteita suhteessa vastaajien sosiolingvistiseen taustaan (Schmied 1990). Toisin kuin Suomessa tai Tanskassa englanti on näihin maihin tullut kolonialismin myötä. Tutkimukseen saatiin 166 vastausta ja sen kohdejoukkona olivat korkeakouluopiskelijat. Tutkimuksen keskiössä olivat englannin funktiot ja muodot sekä englannin vaihteleva asema eri maissa. Siinä selvitettiin vastaajien kielenoppimisen historiaa, aktiivista ja passiivista kielenkäyttöä erilaisissa konteksteissa ja kommunikaatiotilanteissa sekä vastaajien asenteita ja kieli-ideologisia käsityksiä.

Huomattavasti laajempi tutkimus on sen sijaan kysely, joka toteutettiin Saksassa, Alankomaissa ja Ranskassa 2000-luvun alussa (Berns, de Bot & Hasebrink 2007). Kaikissa näissä maissa englannin rooli vieraana kielenä on periaatteessa samankaltainen, mutta maiden välillä on suuriakin eroja siinä, kuinka yleistä ja hyväksyttyä englannin kielen osaaminen ja käyttö ovat (ks. myös Pietiläinen 2006). Kyselyssä selvitettiin englannin kielen käytön laajuutta ja merkitystä globalisoituvassa Länsi-Euroopassa. Kuten edellä esitellyissä tutkimuksissa tässäkin tutkimuksessa tutkijoita kiinnostivat erityisesti nuorten suhde englannin kieleen ja median vaikutus siihen. Kyselyssä selvitettiin mm. millainen vaikutus nuorten perhetaustalla on median ja englannin kielen käyttöön, millaisia kontakteja nuorilla on Englantiin, millaisia kieliaseiteita he liittävät Englantiin ja miten he sitä osaavat. Vastaajia tutkimuksessa oli 2248.

Laaja kyselytutkimus, joka kohdistui eurooppalaisiin nuoriin, toteutettiin Unkarissa 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa (Dörnyei, Csizér & Németh 2006). Tutkimuksessa selvitettiin nuorten kieliaseiteita ja motivaatiota oppia kieliä jälkikommunistisessa Unkarissa eli sellaisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa, jossa kieliaseiteet ja motivaatio vieraiden kielten oppimista kohtaan olivat voimakkaassa murrosvaiheessa. Tutkimus ei rajoittunut tarkastelemaan vain nuorten suhdetta englannin kieleen vaan myös muihin vieraisiin kieliin (saksaan, ranskaan, italiaan ja venäjään). Tutkimus toteutettiin kolmessa vaiheessa vuosina 1993, 1999 ja 2004, ja sen kohteena oli 13 000 teini-ikäistä kielenoppijaa.

Mikään edellä esitellyistä tutkimuksista ei ole kohdistunut kokonaiseen kansakuntaan. Lähimmäksi tällaista on oman tutkimuksemme lisäksi päässyt Hong Kongissa 1980-luvulla toteutettu ovelta ovelle -kysely (Bolton & Kangkwong 1999). Tutkimuksen fokus oli varsin laaja: sen lisäksi, että siinä selvitettiin englannin kielen roolia ja merkitystä Hong Kongissa, siinä tarkasteltiin myös sitä, mihin kieli- ja murreryhmään vastaajat kuuluivat, missä määrin he olivat kaksikielisiä (kiina ja englanti) ja kuinka moni heistä käytti ja tarvitsi Englantia työssään ja mistä syystä. Vastaajia kyselyssä oli 1241.

Suomessa toteuttamamme kyselytutkimus on tavoitteiltaan ja teemoiltaan osin samankaltainen kuin monet aiemmat ulkomaiset tutkimukset. Samalla se myös olennaisesti poikkeaa niistä: toisin kuin monessa aiemmassa tutkimuksessa siinä on pyritty saamaan edustava läpileikkaus siitä, mitä kokonainen kansakunta englannista ajattelee ja mitä se kansalaisille merkitsee. Siinä on pyritty tarkastelemaan Englantia osaavien ja osaamattomien, naisten ja miesten, nuori-

en ja vanhojen, eri puolilla Suomea asuvien, kaupunkilaisten ja maaseudun väen sekä eri tavoin koulutettujen kansalaisten kokemuksia ja näkemyksiä englannin kielestä heidän omassa elämässään, niin suomalaisessa yhteiskunnassa kuin globaalimmassa mittakaavassa.

1.3 Kyselytutkimuksen keskeiset tavoitteet

Tutkimuksen avulla pyrittiin saamaan *yksityiskohtaista, systemaattista ja yleistettävää tietoa* suomalaisen yhteiskunnan kielellisestä todellisuudesta, tilanteista ja konteksteista, joissa suomalaiset syystä tai toisesta päätyvät käyttämään englannin kieltä. Kyselyssä selvitettiin suomalaisten englannin kielen käyttöä nyky-Suomessa ja heidän käsityksiään, arvojaan, asenteitaan, tunteitaan ja tulevaisuudenkuvitelmiään, jotka liittyvät englannin kieleen. Siinä kartoitettiin sitä, mitä suomalaiset kertovat englannin kielen roolista omassa ympäristössään ja elämänsä eri tilanteissa: työssä, arjessa, harrastuksissa, mediankäytössä ja koulutuksessa. Kyselyn avulla etsittiin tietoa myös siitä, miten englanti elää rinnan Suomen muiden kielten rinnalla.

Kyselyssä käsiteltiin seuraavia teemoja:

- englannin roolit ja käyttötarkoitukset Suomessa
- englannin ja muiden vieraiden kielten oppiminen ja osaaminen
- suomalaisten aktiivinen englannin käyttö
- suomalaisten englannin kohtaaminen
- suomalaisten englantiin liittämät arvot, asenteet, tunteet ja merkitykset
- erilaisten sekakielimuotojen käyttö, ymmärtäminen ja hyväksyttävyyys suomalaisten keskuudessa
- englannin kieli tulevaisuuden Suomessa.

1.4 Kyselytutkimuksen merkitys

Tutkimuksen tuloksilla on koko suomalaisen yhteiskunnan kielitilanteen, kieli politiikan ja kielikoulutuspolitiikan kehityksen ja tulevaisuuden ennakoimisen kannalta paljon annettavaa. Ne antavat kuvan siitä, keille, missä määrin ja millä tavoin englanti on osattu, tarpeellinen ja tärkeä resurssi. Se, miten suomalaiset käyttävät englantiä ja mitä he siitä ajattelevat, kertoo paljon myös siitä, miten yhteiskuntamme ja erilaiset demografiset ja sosiaaliset ryhmät määrittelevät itseään, suomalaisuuttaan ja kansainvälisyyttään. Omalta osaltaan kyselyn tulokset valaisevat myös sitä, missä määrin yhteiskunta on muuttumassa monikieliseksi ja -kulttuurisemmaksi.

Tutkimuksen tulosten pohjalta voidaan myös pohtia niitä seurauksia, joita englannin käytöllä on yksilöille, yhteisöille ja yhteiskunnalle. Tällainen tutki-

mukseen perustuva tieto on tärkeää esimerkiksi koulutus- ja kielipoliittisen päätöksenteon tueksi kansainvälistyvässä Suomessa. Tutkimus nostaa esiin varsin monenlaisia havaintoja ja näkökulmia, joita voidaan hyödyntää suomalaisen yhteiskunnan ja sen eri osa-alueiden kieli- ja koulutuspoliittisten periaatteiden määrittelyssä. Näitä ovat esimerkiksi kysymykset siitä, kuinka paljon englannin opetukseen ja oppimiseen on syytä panostaa. Jos on niin, että englannin kieli alkaa olla työn ja monien vapaa-ajan toimintojenkin kannalta olennainen kansalaistaito, onko sen opiskeluun panostettava enemmän, jotta vältetään kielitaidon puutteesta mahdollisesti johtuva syrjäytyminen? Tai jos havaitaan, että suomalaisten englannin kielen taito on kaiken kaikkiaan jo varsin hyvä, voidaanko englannin kielen oppimistavoitteita nostaa edelleen vai voidaanko vieraiden kielten opetuksen painopistettä siirtää jossain määrin muun kuin englannin opetukseen?

Kyselytutkimuksen avulla on mahdollista myös tunnistaa joitakin kehityslinjoja, jotka saattavat muutaman vuoden tai vuosikymmenen jälkeen olla yleisemminkin totta Suomessa. Erityisesti nuorten vastaukset ovat tässä suhteessa kiinnostavia. Nuorten englannin kielen osaaminen alkaa olla varsin hyvä, ja monien elämässä ja harrastuksissa englannilla on oma roolinsa. Nuorten suomalaisten kyselyvastausten perusteella voi siis ennustaa sitä, miten englannin kielen tehtävät ja merkitykset mahdollisesti tulevat tulevaisuudessa kehittymään, ja sitä kautta voi arvioida myös sitä, miten Suomen kielitilanne tulee muuttumaan. Toinen kiinnostava kehitystendenssi, jota kyselyn tulokset omalta osaltaan valottavat, ovat kansainvälistyneen työelämän mukanaan tuomat englannin kielen osaamisen ja käytön vaateet. Tutkimuksen tulokset kertovat siitä, miten suomalaiset kokevat selviävänsä työtehtävissä, jotka näyttävät edellyttävän ruohonjuuritasollakin jo varsin hyvää englannin osaamista. Kyselyn tulokset nostavat esiin myös median - erityisesti uuden median - merkityksen tekijänä, joka tuo englannin kielen suomalaisten arkeen entistä voimallisemmin. Kyselyn tulosten pohjalta voi myös arvioida sitä, missä määrin englannin leviämistä ja arkistumisesta suomalaisessa yhteiskunnassa on syytä olla huolissaan - tarvitaanko esimerkiksi kielipoliittisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan kotimaisten kielten käyttöalojen ja ilmaisuvoimaisuuden säilyminen?

2 MENETELMÄT

2.1 Kysymyslomakkeen kuvaus

Kysymyslomakkeessa esitettiin tutkittaville 49 kysymystä. Niistä seitsemässä tiedusteltiin vastaajien taustatietoja, ja loput olivat varsinaisia tutkimuskysymyksiä, jotka käsittelivät vastaajan englannin kielen osaamista, käyttöä ja englannin kieleen liittyviä asenteita. Suomen- ja ruotsinkieliset kysymyslomakkeet ovat liitteinä raportin lopussa.

Lomakkeessa kerätyt taustatiedot olivat vastaajan sukupuoli, syntymävuosi, alue, jossa vastaaja on viettänyt suurimman osan lapsuuttaan ja nuoruuttaan, vastaajan koulutustaso, ammattiala sekä kotitalouden koko ja nettotulot kuukaudessa. Englannin kieleen liittyvät kysymykset ryhmittyyvät kuuteen osaluueeseen:

1. Kielet elämässänne

Ensimmäisessä osiossa kartoitettiin vastaajien yleistä kielitaustaa: äidinkieltä, mahdollista kaksi- tai monikielisyttä sekä eri kielten opiskelua, käyttöä ja kohtaamista elinympäristössä.

2. Englanti elämässänne

Toisessa osiossa keskityttiin nimenomaan englannin kieleen ja sen merkitykseen vastaajien elämässä. Kysymyksillä haluttiin selvittää muun muassa, missä vastaajat kohtaavat englantia, miten he suhtautuvat eri tavoin puhuttuun englantiin ja mitä mieltä he ovat englannin kielen asemasta Suomessa ja maailmalla.

3. Englannin kielen opiskelu ja osaaminen

Vastaajien englannin kielen oppimista ja osaamista selvitettiin sekä opiskeluhistoriaan että kielitaidon itsearviointiin liittyvillä kysymyksillä. Vastaajilta kysyttiin esimerkiksi, kuinka kauan he ovat englantia opiskelleet, millaiseksi he arvioivat osaamisensa kielitaidon eri osa-alueilla, kokevatko he kielitaitonsa riittäväksi ja mistä he ajattelevat kielitaitonsa olevan peräisin.

4. Englannin kielen käyttö

Seuraavalla osiolla kartoitettiin laajasti vastaajien vähäistäkin englannin kielen käyttöä sekä vapaa-ajalla että työssä (puhumista, kuuntelemista, kirjoittamista ja lukemista sekä Internetin käyttöä). Vastaajilta kysyttiin myös syitä englannin käyttöön ja heitä pyydettiin arvioimaan erilaisia englannin käyttöön liittyviä tunteita.

5. Englanti äidinkielen rinnalla

Vastaajien suhtautuminen kielenkäytössä tapahtuvaan äidinkielen ja englannin sekoittumiseen oli huomion kohteena seuraavassa osiossa. Kysymyksillä pyrittiin myös kartoittamaan kuinka usein, millaisissa tilanteissa ja miksi vastaajat itse sekoittavat äidinkieltä ja englantia puhuessaan ja kirjoittaessaan.

6. Englannin kielen tulevaisuus Suomessa

Kyselyn viimeinen osio suuntasi huomion tulevaisuuteen, vuoteen 2027. Vastaajia pyydettiin arvioimaan esimerkiksi, millainen englannin kielen merkitys ja asema voisi olla Suomessa, kenen englantia tulisi osata ja jäisivätkö suomalaiset jostain paitsi ilman englannin kielen taitoa. Lisäksi heitä pyydettiin ennustamaan, mikä kieli voisi kilpailla englannin kanssa tärkeimmän kansainvälisen kielen asemasta.

2.2 Otanta ja aineiston keruu

Tutkimusta varten kerättiin satunnaisotos Tilastokeskuksen Suomen väestöä koskevasta tietokannasta, josta perusjoukoksi rajattiin 15–79-vuotiaat Suomen kansalaiset lukuun ottamatta Ahvenanmaata. Näin saatuun perusjoukkoon kuului 3,9 miljoonaa henkilöä. Otos poimittiin ositetulla systemaattisella otannalla, jossa ositteina olivat ikäryhmät 15–24, 25–44, 45–64 ja 65–79 vuotta. Jokaisesta ositteesta poimittiin tasakiintiöintiä käyttäen systemaattinen otos. Otoksen alueellisen kattavuuden varmistamiseksi otantakehikko, ts. poiminnan kohteena oleva perusjoukko, oli lajiteltu Manner-Suomen kotipaikkatunnuksen mukaan. Otoksen kooksi määritettiin aluksi 3000 henkilöä (750 henkilöä/osite). Aineisto kerättiin postikyselynä käyttäen suomen- ja ruotsinkielistä kysymyslomaketta, jotka postitettiin saatekirjeineen tutkittaville syyskuussa 2007. Aineiston keruusta vastasi Tilastokeskus. Keruu suoritettiin 1.9.–14.11.2007 ja sen vaiheet on esitetty taulukossa 1.

Aineiston keruun päättyessä käytössä oli vastaukset 1495 henkilöltä (n. 50 % alun perin suunnitellusta otoskoosta). Alustavissa tarkasteluissa havaittiin, että vastausaktiivisuus vaihteli selvästi sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan. Vastausaktiivisuus oli suurin 55-vuotiailla ja sitä vanhemmilla naisilla (63 %) sekä pienin alle 25-vuotiailla miehillä (29 %). Tästä syystä aineiston tilastolliset analyysit suoritettiin käyttämällä painotusta, jolla aineisto saatiin paremmin perusjoukkoa edustavaksi. Painojen laskennassa käytettiin ns. jälkiositukseen (Pahkinen & Lehtonen 1989, Lohr 1999) perustuvaa menetelmää, jossa

alun perin iän suhteen ositettu aineisto jaettiin lisäositteisiin sukupuolen, asuinläänin ja tilastollisen kuntaryhmän (kaupunkimaiset kunnat, taajaan asutut kunnat, maaseutumaiset kunnat) mukaan. Otoshavainnoille määrättiin painokertoimet näin saadun tarkemman osituksen mukaan siten, että niitä käyttämällä otoksen ikäryhmä-, sukupuoli-, asuinlääni- ja kuntaryhmäjakaumat kalibroivat vastaamaan perusjoukon jakaumia. Painokertoimien laskenta suoritettiin Tilastokeskuksessa käyttäen CALMAR-ohjelmaa (Deville & Särndal 1992) ja kertoimien vaihtelua rajoitettiin analyysien helpottamiseksi (Deville, Särndal & Sautory 1993). Painokertoimet skaalattiin siten, että niiden summa on 1495 eli sama kuin havaittu otoskoko. Tällöin painojen keskiarvo on 1, ja sellaiset vastaajat, jotka ovat otoksessa yliedustettuna, saavat ykköstä pienemmän painon, ja aliedustettuna olevat vastaajat saavat vastaavasti ykköstä suuremman painon.

TAULUKKO 1 Aineiston keruun vaiheet ja vastaajien osuus eri vaiheissa (2007–2008).

Kierros 1	
3.9.	Kysymyslomake ja saate lähetetään
10.9.	Muistutuskortti lähetetään
21.9.	1. kierroksen takaraja (vastaajia n. 35 %)
Kierros 2	
3.10.	Uusi kysymyslomake ja saate lähetetään
19.10.	2. kierroksen takaraja (vastaajia yhteensä n. 43 %)
Kierros 3	
22.10.	Uusi kysymyslomake ja saate lähetetään
1.11.	Tekstiviestimuistutus lähetetään
14.11.	3. kierroksen takaraja (vastaajia yhteensä n. 50 %)
21.12.	Aineisto tarkistettu ja tallennettu
7.1.2008	Aineisto valmiina analyysia varten

Jälkiosituksella saatu painotus tuottaa luotettavan tuloksen, jos voidaan olettaa, että vastauskato on kussakin ositteessa satunnaista (Little & Rubin 2002). Tällä tarkoitetaan sitä, että se voidaan selittää osituksessa huomioon otetuilla taustamuuttujilla (ikäryhmä, sukupuoli, asuinlääni ja kuntaryhmä) tai kyselyyn nähden sattumanvaraisilla seikoilla, kuten ajanpuutteella tai ”yleisellä” kyselyn teemasta riippumattomalla vastaushaluttomuudella. Tällöin kaikkien samaan ositteeseen kuuluvien henkilöiden (esim. alle 25-vuotiaiden suurissa kaupungeissa asuvien miesten) todennäköisyys vastata tai jättää vastaamatta olisi sama riippumatta siitä, mitä he vastaisivat annettuun kysymykseen (esim. siitä, miten paljon he ovat opiskelleet englantia). Jos tämä oletus pätee, ositteen sisällä vastaamatta jättäneiden mielipidejakauma ei systemaattisesti eroa kyselyyn vastanneiden mielipidejakaumasta ja painotetun otosaineiston voidaan kokonai-

suudessaan odottaa edustavan kohteena olevaa perusjoukkoa hyvin. Oletus kadon satunnaisuudesta ei aina ole realistinen, mutta jos se pitää paikkansa edes likimain, myös kyselyn tulokset ovat likimain harhattomia.

Tässä kyselyssä sellaisia kontrolloimattomia tekijöitä, jotka voisivat systemaattisesti vaikuttaa vastaukseen, ovat esimerkiksi vastaajan koulutustaso, hänen englannin kielen taitonsa ja suhtautumisensa englannin kielen käyttöön. Kaikkien näiden voidaan kuitenkin olettaa olevan ainakin kohtalaisessa yhteydessä jälkiosituksessa käytettyihin muuttujiin, etenkin ikään ja asuinpaikkaan, jolloin jälkiosittavat muuttajat korjaavat mainituista tekijöistä aiheutuvaa harhaa implisiittisesti. Lisäksi vastausaktiivisuus lisääntyi lähes lineaarisesti iän mukana, ja kun otetaan huomioon, että keskimääräinen englannin kielen taito ja käyttöaktiivisuus paremminkin vähenee kuin lisääntyy iän myötä, voidaan olettaa, että vastaamattomuus ei ole suorassa yhteydessä englannin kielen huonoon osaamiseen tai vähäiseen käyttöön.

Kyselyyn kokonaan vastaamatta jättäneiden ohella monet lomakkeen palauttaneista 1 495 vastaajasta olivat jättäneet vastaamatta joihinkin lomakkeen kysymyksiin. Kokonaisuutena tällainen eräkato oli varsin pientä; kysymyskohtaiset vastausprosentit lomakkeen palauttaneiden keskuudessa olivat vain muutamaa poikkeusta lukuunottamatta vähintään 90 %. Näin ollen on perusteltua ajatella, että eräkadosta ei aiheudu merkittävää harhaa kyselyn tuloksiin. Alhaisin vastausprosentti havaittiin kysymyksessä 15 ja erityisesti sen kohdassa b, jossa tiedusteltiin englannin kielen eri varieteettien epämiellyttävyyttä. Siihen vastaaminen oli ilmeisesti tuottanut vaikeuksia joillekin iäkkäille ja vähän koulutetuille ihmisille, joille englanti ei ehkä ole tuttu ja arkipäiväinen kieli: 65-79-vuotiaiden ja toisaalta enintään kansakoulun käyneiden vastaajien vastausaktiivisuus jäi tässä kohdassa alle 70 prosentin – ainoana kohtana koko kyselyssä. Lisäksi muutamassa muussa kysymyksessä (23, 27, 33, 34 ja 37) esiintyi joissakin alaosioissa alle 80 % vastausaktiivisuutta nimenomaan iäkkäillä ja vähän koulutetuilla vastaajilla. He ovat ilmeisesti kokeneet kyseisen kysymyksen tai alaosion itselleen merkityksettömäksi tai vaikeaksi vastata englannin kielen vähäisen taidon ja käytön takia.

Vastaamatta jättäminen voitaisiin monessa kysymyksessä arvattavasti samaistaa *en osaa sanoa* -vastauksiin tai englannin kielen käyttöä koskevassa osiossa *en koskaan* -vastauksiin. Tässä raportissa esitettäviä yleistarkasteluja varten puuttuvia tietoja ei kuitenkaan ole millään tavoin paikattu tai koodattu uudelleen osin siksi, että aineiston paikkaamisen kannalta riittävän hyvien tilastollisten mallien rakentaminen katsottiin liian työlääksi verrattuna niiden käytöstä saataviin hyötyihin. Kerätty kyselyaineisto antaa tällaisenaankin oikeansuuntaisen kuvan suomalaisen aikuisväestön englannin kielen osaamisesta ja käytöstä sekä englannin kieleen asennoitumisesta.

2.3 Tarkasteltavat taustamuuttajat

Suurinta osaa kysymyslomakkeen kysymyksistä tarkasteltiin sellaisenaan, ts. niistä tehtiin tilastolliset muuttujat, ns. tulomuuttujat, joiden saamat arvot olivat yhtäpitävät kysymyksessä annettujen vastausvaihtoehtojen kanssa. Joidenkin moniluokkaisista osioista koostuvien kysymyssarjojen osiot analysoitiin dikotomisoituina (esim. *samaa mieltä – ei samaa mieltä, vähintään viikoittain – harvemmin*) tulosten ja johtopäätösten esittämisen helpottamiseksi. Dikotomisoinnissa suoritettujen vastausluokkien yhdistelyt on kuvattu täsmällisesti asianomaista kysymystä koskevien tulosten raportoinnin yhteydessä.

TAULUKKO 2 Vastaajien sukupuolen jakauma.

sukupuoli	frekvenssi	%
mies	745	49,8
nainen	750	50,2
yhteensä	1 495	100

Tulomuuttujien jakaumia tarkasteltiin ja vertailtiin kuuden taustamuuttujan eli sukupuolen, iän, alueen, koulutustason, ammattialan ja kotitalouden nettokuukausitulojen mukaan muodostetuissa alaryhmissä. Sukupuolta ja ikää koskevat puutteelliset tiedot korvattiin Tilastokeskuksesta saaduilla tiedoilla, jotka olivat saatavilla kaikista tutkittavista. Jakaumavertailuissa käytetty ikäluokitus oli sama kuin osituksessa käytetty: 15–24, 25–44, 45–64 ja 65–79 vuotta. Sukupuolen ja iän jakaumat otosaineistossa nähdään taulukoista 2 ja 3.

TAULUKKO 3 Vastaajien iän jakauma.

ikä	frekvenssi	%
15–24 vuotta	232	15,5
25–44 vuotta	519	34,7
45–64 vuotta	566	37,9
65–79 vuotta	178	11,9
yhteensä	1 495	100

Lomakkeessa kysytty aluetieto koski sitä, millaisessa elinympäristössä vastaaja on viettänyt suurimman osan lapsuuttaan ja nuoruuttaan. Tulosten tarkastelemissa kuitenkin pidettiin tärkeämpänä suorittaa alueelliset vertailut vastaajan sen asuinpaikan mukaan, jossa hän asui tutkimuksen suorittamisen hetkellä. Tilastokeskuksen antamista vastaajien asuinkuntien kuntaryhmä- ja väkilukutiedoista koottiin neliluokkainen asuinalueuuttuja, jonka neljä luokkaa olivat

(1) yli 50 000 asukkaan kaupunkimainen kunta, (2) alle 50 000 asukkaan kaupunkimainen kunta, (3) taajaan asuttu (ei kaupunkimainen) kunta ja (4) maaseutumainen kunta. Tämän muuttujan jakauma nähdään taulukosta 4. Verrattaessa vastaajien kasvuympäristön (taulukko 5) ja tutkimuksen suorittamisen hetkellä olleen asuinpaikan jakaumia (olkoonkin, että niiden luokitukset eivät ole täysin yhtäpitäviä) väestön keskittyminen varsinkin suuriin kaupunkeihin näkyy selvästi: otokseen valituista maalla lapsuutensa tai nuoruutensa viettäneistä vastaajista 47 % asui tutkimushetkellä kaupunkimaisessa kunnassa. Sen sijaan kaupungissa lapsuutensa tai nuoruutensa viettäneistä vain 19 % asuu tutkimushetkellä maaseutumaisessa tai taajaan asutussa kunnassa.

TAULUKKO 4 Vastaajien asuinalueen jakauma.

asuinalue	frekvenssi	%
yli 50 000 as. kaupunkimainen	640	42,8
alle 50 000 as. kaupunkimainen	322	21,5
taajaan asuttu	254	17,0
maaseutumainen	280	18,7
yhteensä	1 495	100

TAULUKKO 5 Vastaajien kasvuympäristön jakauma.

alue	frekvenssi	%
yli 50 000 as. kaupunki	428	29,5
alle 50 000 as. kaupunki	299	20,6
maaseudun asutuskeskus tai taajama	342	23,5
muu maaseutu	384	26,4
tieto puuttuu	42	
yhteensä	1 495	100

Vastaajien koulutustasoa selvitettiin kysymyksellä 46, jossa heitä pyydettiin ilmoittamaan heidän korkein suorittamansa koulutusaste viisiportaisella asteikolla: (1) enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, (2) peruskoulun ylä-aste tai keskikoulu, (3) lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, (4) ammattikorkeakoulututkinto ja (5) korkeakoulututkinto. Kysymykseen vastasi 97 % lomakkeen palauttaneista, ja sen viittä vastausluokkaa käytettiin jakaumatarkasteluissa sellaisenaan. Saatu jakauma on taulukossa 6.

Ammattia tiedusteltiin kysymyksellä 47, jossa annettiin 16 vaihtoehtoista ammattiryhmää (ks. liitteenä oleva kysymyslomake). Näistä tutkittavan tuli valita se, johon hän kuului tutkimuksen suorittamisen hetkellä tai ollessaan viimeksi mukana työelämässä. Kysymyksen vastausprosentti oli 85 %. Vastaamat-

ta jättäneistä 70 % oli nuoria, jotka eivät vielä olleet työelämässä. Kysymyksessä annetuista alkuperäisistä ammattiryhmistä yhdisteltiin jakaumatarkasteluja varten viisiluokkainen ammattialaa kuvaava muuttuja: (1) johtajat, (2) asiantuntijat, (3) toimistotyötä ja asiakaspalvelutyötä tekevät, (4) hoitotyötä tekevät ja (5) suorittavaa työtä tekevät. Saatu jakauma nähdään taulukosta 7.

TAULUKKO 6 Vastaajien koulutustason jakauma.

koulutustaso	frekvenssi	%
enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu	167	11,3
peruskoulun yläaste tai keskikoulu	250	17,0
lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto	680	46,2
ammattikorkeakoulututkinto	148	10,1
korkeakoulututkinto	225	15,3
tieto puuttuu	25	
yhteensä	1 495	100

TAULUKKO 7 Vastaajien ammattialan jakauma.

ammattiala	frekvenssi	%
johtajat	77	5,9
asiantuntijat	403	30,7
toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät	344	26,2
hoitotyötä tekevät	88	6,7
muut suorittavaa työtä tekevät	401	30,5
tieto puuttuu	182	
yhteensä	1 495	100

Vastaajien tulotasoa tiedusteltiin kysymyksessä 49, jossa tutkittavia pyydettiin ilmoittamaan kotitaloutensa kuukauden nettotulot neliportaisella asteikolla: (1) alle 1 000 euroa, (2) 1 000–1 999 euroa, (3) 2 000–2 999 euroa ja (4) vähintään 3 000 euroa. Kysymykseen saatiin vastaus yli 95 prosentilta tutkittavista, ja sen neljää vastausluokkaa käytettiin sellaisenaan. Saatu vastausjakauma nähdään taulukosta 8.

Monet valituista taustamuuttujista ovat voimakkaasti yhteydessä toisiinsa, minkä vuoksi eri taustamuuttujien suhteen suoritettujen jakaumatarkastelut saattavat antaa päällekkäistä informaatiota. Koulutustasolla, ammattiasemalla ja kuukausituloilla on ymmärrettävä keskinäinen yhteys: varsinkin asiantuntija- ja johtotehtävät edellyttävät usein korkeaa koulutustasoa, ja toisaalta näissä tehtävissä ansaitaan paremmin. Esimerkiksi johtajista 80 % kuului kerätyssä aineis-

tossa korkeimpaan tuloluokkaan ja 57 prosentilla oli vähintään ammattikorkeakoulututkinto. Asiantuntijoista 54 % kuului korkeimpaan tuloluokkaan ja 63 prosentilla oli vähintään ammattikorkeakoulututkinto. Suorittavan työn tekijöillä vastaavat osuudet olivat 5 % ja 25 %. Kuukausituloluokkia koskevat jakaumavertailut päätettiin lopulta jättää raportista pois, sillä niiden tuottamat tulokset voitiin olennaisilta osiltaan palauttaa koulutustasoja ja ammattialoja koskeviin tuloksiin.

TAULUKKO 8 Vastaajien kotitalouden nettokuukausitulojen jakauma.

kuukausitulot	frekvenssi	%
alle 1000 euroa	139	9,7
1000-1999 euroa	335	23,4
2000-2999 euroa	414	28,9
vähintään 3000 euroa	544	38,0
tieto puuttuu	63	
yhteensä	1 495	100

Havaintoaineistossa näkyy myös sukupuolen ja ammattiaseman selvä yhteys: 69 % johtajista ja 78 % suorittavan työn tekijöistä oli miehiä sekä 73 % toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöistä ja 90 % hoitotyön tekijöistä vastaavasti naisia. Asuinalue oli yhteydessä varsinkin koulutukseen ja ammattiasemaan. Erityisesti suuret kaupungit poikkesivat muista asuin ympäristöistä: niissä asuneista vastaajista 24 % oli korkeakoulutettuja, kun taas muilla alueilla tämä osuus oli korkeintaan 10 prosentin luokkaa. Lisäksi suurten kaupunkien vastaajista 40 % työskenteli asiantuntijatehtävissä, kun taas muilla alueilla tämä osuus vaihteli 19 prosentista 28 prosenttiin. Suorittavan työn tekijöitä oli suurten kaupunkien vastaajissa vain 19 %, mutta muilla alueilla heitä oli vähintään kolmannes, maaseutumaisissa kunnissa jopa 47 %. Myös vähän koulutusta saaneiden osuus on maaseutumaisissa kunnissa huomattavan suuri: korkeintaan keskikoulun tai yläasteen käyneitä oli maaseudun vastaajista 41 %, kun taas muilla alueilla heitä oli 23-30 %.

2.4 Tilastolliset analyysimenetelmät

Kaikissa numeeristen tulosten laskennoissa käytettiin jälkiositukseen perustuvaa painotusta, jotta tulokset saataisiin edustamaan kohdepopulaatiota käytävissä olevien tietojen perusteella mahdollisimman hyvin. Koska raportoitavien tilastollisten tarkastelujen pääasiallinen tarkoitus oli luonnehtia yksittäisten muuttujien jakaumia ja vertailla niitä tärkeimpien taustatekijöiden suhteen, puuttuviin havaintoihin ei sovellettu mitään aineiston paikkausmenetelmää. Eri vastausvaihtoehtojen prosenttiosuudet laskettiin siten kaikille kysymyksille ha-

vaitusta aineistosta sellaisenaan, mutta painotettuna. Havaintojen painottaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että muuttujien jakaumissa vastausluokkien frekvenssit korvataan kuhunkin luokkaan kuuluvien havaintojen painojen summilla.

Tässä tutkimuksessa vastausjakaumia tarkasteltiin paitsi koko aineiston tasolla myös sukupuoli- ja ikäryhmissä sekä alueen, korkeimman saavutetun koulutusasteen ja ammattiryhmän mukaan ryhmiteltynä. Koska otos kerättiin ikäryhmän suhteen ositettuna ja se jälkiositettiin sukupuolen ja alueen (tässä asuinlänin ja kuntaryhmän) suhteen, näiden ryhmien kohdalla voidaan odottaa tilastollisten päätelmien pätevän kohdepopulaatiossa hyvin (edellyttäen, että vastauskato voidaan olettaa ainakin suurin piirtein satunnaiseksi). Muiden taustamuuttujien kohdalla otoksen edustavuus voi olla heikompi, mutta koska koulutusaste ja ammattiryhmä ovat yhteydessä niin ikään, sukupuoleen kuin alueeseenkin, käytetty ositus ja sen mukainen painotus parantavat aineiston luotettavuutta implisiittisesti myös niitä koskevien tarkastelujen suhteen.

Muuttujien välisiä riippuvuuksia, ts. tulosmuuttujien jakaumien homogeneisuutta taustamuuttujien eri luokissa testattiin tilastollisesti kaksiulotteisille ristiintaulukoille soveltuvalla χ^2 -riippumattomuustestillä ja eräissä kaksiluokkaisten muuttujien (esim. sukupuoli) tarkasteluissa Fisherin nelikenttätestillä (esim. Ranta, Rita & Kouki 1989). Jakaumien erot katsottiin tilastollisesti merkitseviksi, jos testin tuottama p-arvo alitti 5 prosentin riskitason tai oli hyvin lähellä sitä. Kerätty aineisto on sen verran suuri (eräiden kysymysten yhteydessä esiintyviä pieniä osaryhmiä lukuun ottamatta), että testien voimakkuus voidaan olettaa korkeaksi. Siten voidaan odottaa, että käytetyt testit löytävät olennaiset populaatiossa vallitsevat riippuvuussuhteet suurella todennäköisyydellä. Toisaalta aineiston suuruuden takia tilastollisesti merkitseviä saattavat olla myös sellaiset erot, joilla ei ole tutkittavan aihepiirin kannalta käytännöllistä merkitystä. Tuloksia raportoitaessa nämä seikat on pyritty ottamaan huomioon jokaisen analyysin kohdalla.

χ^2 -riippumattomuustestin antamat tulokset ovat aina likimääräisiä. Ap-proksimaation luotettavuus edellyttää, että testattavien muuttujien kategorioissa on riittävästi havaintoja. Vakiintunut sääntö testituloksen luotettavuudelle on, että yksikään analyysin perustana olevan kaksiulotteisen taulukon odotetuista solufrekvensseistä ei saisi olla arvoltaan pienempi kuin yksi, ja korkeintaan 20 % niistä saisi olla arvoltaan pienempiä kuin viisi (esim. Ranta, Rita & Kouki 1989). Milloin näin ei ole, tämä on ilmaistu raportin liitetaulukoissa asianomaisen testituloksen kohdalla.

Aineiston analyysivaiheen muokkaukset ja kaikki tilastolliset tarkastelut tehtiin SPSS-ohjelmiston versiolla 15 ja SAS-ohjelmiston versiolla 9.1 Windows-käyttöjärjestelmälle.

3 KIELET ELÄMÄSSÄNNE

Kielet elämässä -osioon kuuluvien kysymysten (4–12) tavoitteena oli saada kokonaiskuva vieraiden kielten asemasta vastaajien elämässä ja siitä, miten englannin kieli suhteutuu tähän kokonaisuuteen. Suomessa on perinteisesti arvostettu vieraiden kielten osaamista ja kielten opiskeluun panostetaan koulutuksessa (ks. esim. Numminen & Piri 1998). Suomalaisen yhteiskunnan monikielisyminen ei kuitenkaan ole pelkästään koulutuksen seurausta, vaan myös maahan- ja maastamuuton lisääntyminen ja elämänmuodon kansainvälistyminen yleensäkin ovat lisänneet maassamme käytettävien kielten määrää (ks. Latomaa & Nuolijärvi 2005). Siitä, missä määrin erilaisten kielten kohtaaminen on suomalaisten arkipäivää, on kuitenkin vähän tutkittua tietoa. Tämän osion kysymykset koskevat vieraita kieliä, niiden käyttöä ja opiskelua yleisemmin ennen siirtymistä pelkästään englantia koskeviin myöhempisiin osioihin. Kiinnostuksen kohteena ovat sekä vastaajien että heidän perheenjäsentensä äidinkielen, koettu yksi-, kaksi- tai monikielisyys, vastaajien mahdollinen ulkomailla oleskelu, vastaajien opiskeleminen vieraiden kielten koko kirjo, vastaajien eri vieraiden kielten kohtaaminen elinympäristössä sekä vastaajien vieraiden kielten käyttö erilaisissa käyttökonteksteissa. Tavoitteena on saada tietoa kielten opiskelun ja yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten vaikutuksista suomalaisten kielivalikoi-
maan.

3.1 Tulokset

3.1.1 Vastaajien äidinkieli

Kysymyksessä 4 vastaajien tuli ilmoittaa äidinkieltään joko valitsemalla jokin viidestä annetusta vaihtoehdosta (*suomi, ruotsi, saame, viro* tai *venäjä*) tai määrittämällä jokin muu kieli. Jakaumat on esitetty liitteen taulukoissa 4.1–4.5. Vastanneista ylivoimainen enemmistö (93 %) puhui äidinkielenään suomea. Seuraavaksi eniten vastaajissa oli ruotsinkielisiä (5 %) ja venäjänkielisiä (1 %). Muut

kielet saivat vain yksittäisiä mainintoja (thai, puola, turkki, unkari, vietnam). Jakauma vastaa hyvin koko Suomen väestön kielijakaumaa. Tosin kukaan vastanneista ei ilmoittanut puhuvansa saamea äidinkielenään.

Sukupuolten välillä ei havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja äidinkielen suhteen. Myöskään ikäryhmäkohtaisessa, alueellisessa tai ammattialakohtaisessa tarkastelussa ei havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja. Koulutustasojen mukaisessa tarkastelussa havaittiin, että ruotsinkielisiä vastaajia oli eniten korkeimmin koulutettujen ryhmässä (n. 9 % tämän ryhmän vastaajista).

3.1.2 Perheenjäsenten äidinkieli

Kysymyksessä 5 tiedusteltiin, oliko vastaajilla perheenjäseniä, jotka puhuvat äidinkielenään eri kieltä kuin vastaaja. Myöntävästi vastanneilta tiedusteltiin lisäksi, mitä kieltä kyseinen perheenjäsen puhui (ks. liitteen taulukot 5.1–5.5). Vastaajista 92 prosentilla perheenjäsenet puhuivat äidinkielenään samaa kieltä kuin vastaajat. Tämä osuus oli hieman pienempi miehillä (90 %) kuin naisilla (94 %). Eri kielinä aineistossa mainittiin englanti, hollanti, japani, ruotsi, saame, saksa, suomi, suahili, thai ja venäjä.

Ikäryhmäkohtaisessa tarkastelussa havaittiin, että 25–44-vuotiailla oli jonkin verran muita ikäryhmiä useammin eri kieltä äidinkielenään puhuvia perheenjäseniä. Aluekohtaisessa tarkastelussa tällä tavalla erottuivat puolestaan suurissa kaupungeissa asuvat vastaajat. Myös korkeakoulutetuilla ja peruskoulun yläasteen tai keskikoulun käyneillä oli muita useammin perheenjäseniä, jotka puhuvat eri kieltä kuin vastaaja. Ammattialoittain tarkasteltuna johtajilla oli selvästi muita useammin eri kieltä puhuvia perheenjäseniä. Nämä tulokset viittaavat kokonaisuutena siihen, että suomalaisperheiden monikielistyminen on toistaiseksi etupäässä urbaani, nuoria ja pitkälle koulutettuja koskeva ilmiö, kun taas koko väestön tasolla yksikielisyys kuvaa perheiden kielitilannetta parhaiten.

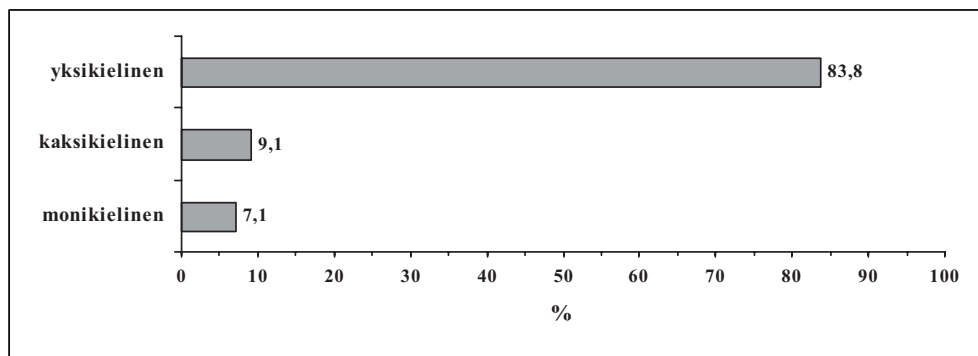
3.1.3 Vastaajien yksi- tai monikielisyys

Kysymys 6 oli kaksiosainen. Kohdassa 6a tutkittavia pyydettiin ilmoittamaan, kokivatko he olevansa yksi-, kaksi- vai monikielisiä (taulukot 6a.1–6a.6 liitteessä). Kohdassa 6b puolestaan pyydettiin vastausta vain niiltä, jotka kokivat itsensä kaksi- tai monikielisiksi. Heitä pyydettiin valitsemaan yhdeksästä vaihtoehdosta ne taustatekijät, jotka heidän mielestään olivat vaikuttaneet heidän kaksi- tai monikielisyYTEensä. Nämä vaihtoehdot olivat *vanhemmat, parisuhde, asuminen ulkomailla, koulutus, työ, harrastukset, ystävät, matkailu ja muu syy*. Kysymykseen 6b liittyvät jakaumat löytyvät liitteen taulukoista 6b.1–6b.5.

Kysymyksen 6a mukaan valtaosa vastaajista eli noin 84 % koki itsensä yksikieliseksi. Itsensä kaksikieliseksi kokevia oli jonkin verran enemmän kuin itsensä monikieliseksi kokevia (kuvio 1). Tämän tuloksen valossa suomalaiset eivät siis näyttäyty erityisen monikielisinä eivätkä he näytä pitävän vieraiden kielten opiskeluaan (vrt. kysymys 10) monikielistymisenä. Tämä kertoo perinteisestä

kaksi- ja monikielisyiden käsityksestä, jossa kielten osittaista hallintaa ei nähdä kaksi- tai monikielisytenä vaan nämä yhdistetään kielten laajamittaiseen, yleensä syntyperäisen puhujan kaltaiseen kielitaitoon.

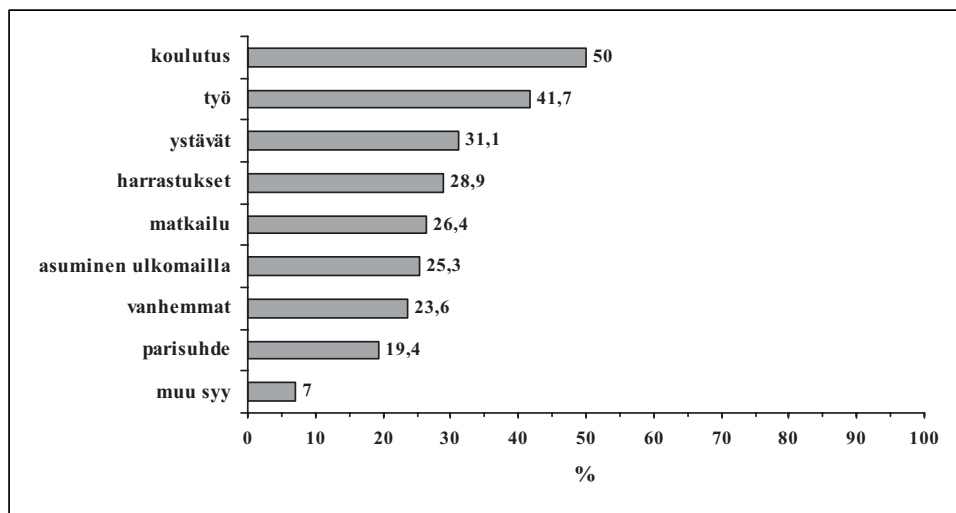
Sukupuolten välillä ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja yksi-, kaksi- ja monikielisyiden kokemuksen suhteen. Ikäryhmiä vertailtaessa havaittiin, että vanhimmassa ikäryhmässä 90 % koki itsensä yksikieliseksi, ja tämä prosentiosuus laski tasaisesti siirryttäessä nuorempiin ikäryhmiin. Vastaavasti itsensä kaksi- tai monikieliseksi kokevia oli eniten nuorimmassa ikäryhmässä (14 % ja 10 % vastanneista). Alueellisesti tarkasteltuna yksikieliseksi itsensä kokevien osuus kasvoi ja vastaavasti kaksi- tai monikieliseksi kokevien osuus väheni systemaattisesti siirryttäessä suurista kaupungeista maaseudulle. Koulutustason suhteen itsensä yksikieliseksi kokevia oli selvästi eniten alhaisimmassa koulutustasoryhmässä. Ammattialojen välillä ei ollut suuria eroja: yksikieliseksi itsensä kokevia oli jonkin verran enemmän hoitotyötä ja suorittavaa työtä tekevissä kuin muissa ammattiryhmissä.

KUVIO 1 Vastausjakauma kysymykseen "Koetteko olevanne yksi-, kaksi- tai monikielinen?"

Kysymykseen 6b vastasivat vain itsensä kaksi- tai monikieliseksi kokevat eli noin 16 % vastaajista. Yleisimpinä kaksi- tai monikielisyteen vaikuttavina tekijöinä erottuivat vaihtoehdot *koulutus* ja *työ* (kuvio 2). Seuraavina tulivat *ystävät* ja *harrastukset*. Noin neljännes mainitsi myös matkailun, vanhemmat ja ulkomailla asumisen syiksi koetulle kaksi- tai monikielisyydelle.

Miehet mainitsivat naisia useammin kaksi- tai monikielisyiden syyksi *matkailun* ja *harrastukset* ja naiset taas miehiä useammin *ulkomailla asumisen*. Muita eroja ei sukupuolten välillä ollut (liitteen taulukko 6b.1). Ikäryhmistä nuorin (15–24-vuotiaat) erottui monessa suhteessa vanhemmista ryhmistä (taulukko 6b.2). Nuorimmassa ikäryhmässä kolme tärkeintä tekijää, jotka selittävät kaksi- tai monikielisyttä, olivat *koulutus*, *ystävät* ja *harrastukset*, ja *asuminen ulkomailla* oli selkeästi vähäisempi tekijä kuin muissa ryhmissä. Vanhemmissa ikäryhmissä *työ* oli tärkein ja *koulutus* toiseksi tärkein tekijä. Asuinalueiden välillä ainoa merkitsevä ero oli vaihtoehdossa *ystävät*, joka oli jonkin verran tärkeämpi kaksi- tai monikielisyteen vaikuttava taustatekijä suurissa kaupungeissa kuin muilla alueilla (taulukko 6b.3).

KUVIO 2 Vastusjakauma kysymykseen "Jos koette olevanne kaksi- tai monikielinen, mitkä taustatekijät siihen ovat vaikuttaneet?"

Tärkein koulutustasojen välinen ero esiintyi vaihtoehdossa *työ*, jonka merkitys kasvoi selvästi koulutustason noustessa. Samantapainen ilmiö havaittiin vaihtoehdossa *asuminen ulkomailla*, jossa erityisesti ammattikorkea-koulututkinnon suorittaneet erottuivat alemman koulutustason ryhmistä. Myös vaihtoehdossa *ystävät* oli koulutustasojen välillä merkitseviä eroja; erityisesti korkeimmin koulutetut mainitsivat sen muita useammin (taulukko 6b.4). Ammattialat erosivat toisistaan vain vaihtoehdossa *koulutus*: useimmin sen mainitsivat johtajat sekä asiantuntijat ja harvimminkin hoitotyön tekijät (taulukko 6b.5).

Kaiken kaikkiaan koulutuksen ja työn sijoittuminen tärkeimmiksi kaksi- ja monikielisyyden taustatekijöiksi kertoo siitä, että koettu monikielisyyden on pikemminkin "hankittua" kuin seurausta elämisestä monikielisissä yhteisöissä.

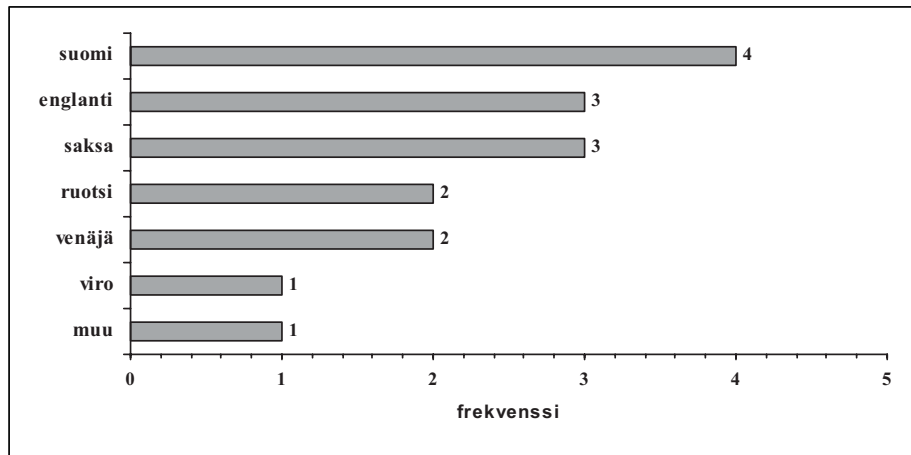
3.1.4 Peruskoulutuksen kieli

Kysymys 7 oli kaksiosainen. **Kysymyksessä 7a** tiedusteltiin, olivatko vastaajat saaneet yleissivistävän peruskoulutuksen äidinkielellään (taulukot 7a.1–7a.5 liitteessä). Lähes kaikki (yli 98 %) vastaajat ilmoittivat saaneensa peruskoulutuksen äidinkielellään. Taustamuuttujien suhteen ei tässä havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja.

Kysymys 7b oli osoitettu vain niille vastaajille (alle 2 % kaikista kysymykseen 7a vastanneista, $n=21$), jotka ilmoittivat saaneensa yleissivistävän peruskoulutuksen jollakin muulla kielellä kuin äidinkielellään, ja siinä heitä pyydettiin ilmoittamaan, millä kielellä tai kielillä he olivat saaneet peruskoulutuksensa. Vastaajat saivat valita yhdestätoista vaihtoehdosta, jotka olivat *englanti*, *saksa*, *ranska*, *espanja*, *italia*, *venäjä*, *viro*, *saame*, *ruotsi*, *suomi* ja *muu kieli*. Tähän kysy-

mykseen saatiin kuitenkin vain 16 vastausta. Näiden frekvenssijakauma on kuviossa 3. Vaihtoehdossa *muu kieli* mainittu kieli oli karjala.

Vastausten vähäisen määrän takia ei kysymykselle 7b tehdä tarkasteluja taustamuuttujien määräämissä osaryhmissä.

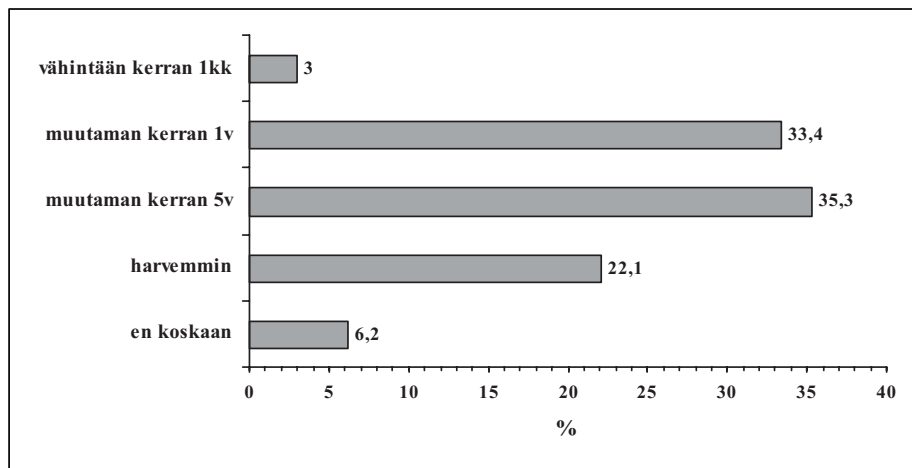

KUVIO 3 Vastausjakauma kysymykseen "Millä kielellä olette saanut peruskoulutuksen?"

3.1.5 Loma- ja työmatkat ulkomaille

Kysymyksessä 8 kartoitettiin sitä, kuinka usein vastaajat käyvät ulkomailla. Kysymyksellä haluttiin osaltaan kartoittaa vastaajien kokemuksia tilanteista, joissa vieraiden kielten käyttö tai ainakin niiden kohtaaminen nousee esiin. Vastaajien tuli ilmoittaa viisiportaisella asteikolla (*vähintään kerran kuukaudessa, muutaman kerran vuodessa, muutaman kerran viidessä vuodessa, harvemmin tai en koskaan*), kuinka usein he käyvät matkoilla Suomen ulkopuolella. Sekä loma- että työmatkat pyydettiin huomioimaan. Vastaajista vain 3 % ilmoitti matkustavansa ulkomaille hyvin usein (vähintään kerran kuussa), 33 % ilmoitti käyvänsä ulkomailla *muutaman kerran vuodessa* ja 35 % *muutaman kerran viidessä vuodessa*. *Harvemmin* ilmoitti matkustavansa 22 % ja *en koskaan* vain 6 % vastanneista (kuvio 4).

Taustamuuttujien luokissa määrättyt vastausjakaumat ovat liitteen taulukoissa 8.1–8.5. Vähintään *muutaman kerran vuodessa* ulkomailla ilmoittivat käyvänsä jonkin verran enemmän miehet kuin naiset. Ikäryhmätarkastelujen mukaan eniten matkustavat 25–44-vuotiaat, jotka ilmoittivat muita ryhmiä useammin käyvänsä ulkomailla *vähintään kerran kuukaudessa* tai *muutaman kerran vuodessa*. Vähiten ulkomaille matkustivat puolestaan vanhimman ikäryhmän vastaajat. Tämä ikäryhmäero kertonee laajemmasta yhteiskunnallisesta muutoksesta, jonka myötä nuorempien ikäpolvien kokemus kansainvälistymisestä ja kansainvälisistä kohtaamisista on varsin erilainen kuin vanhemmilla suomalaisilla (vrt. Dörnyei et al. 2006, 6–7).

KUVIO 4 Vastusjakauma kysymykseen ”Kuinka usein käytte matkoilla Suomen ulkopuolella?”

Aluekohtaisessa tarkastelussa näkyi selvä trendi: ulkomailla matkustaminen oli sitä yleisempää, mitä suuremmalla paikkakunnalla vastaajat asuivat. Koulutustason ja ammattialan mukaisissa tarkasteluissa havaittiin johdonmukaisesti, että usein ulkomaille matkustavia on eniten korkeasti koulutettujen ja johtavassa asemassa toimivien keskuudessa. *Ei koskaan* matkustavia ei ollut johtajissa lainkaan, eniten heitä oli vähän koulutetuissa ja suorittavaa työtä tekevissä.

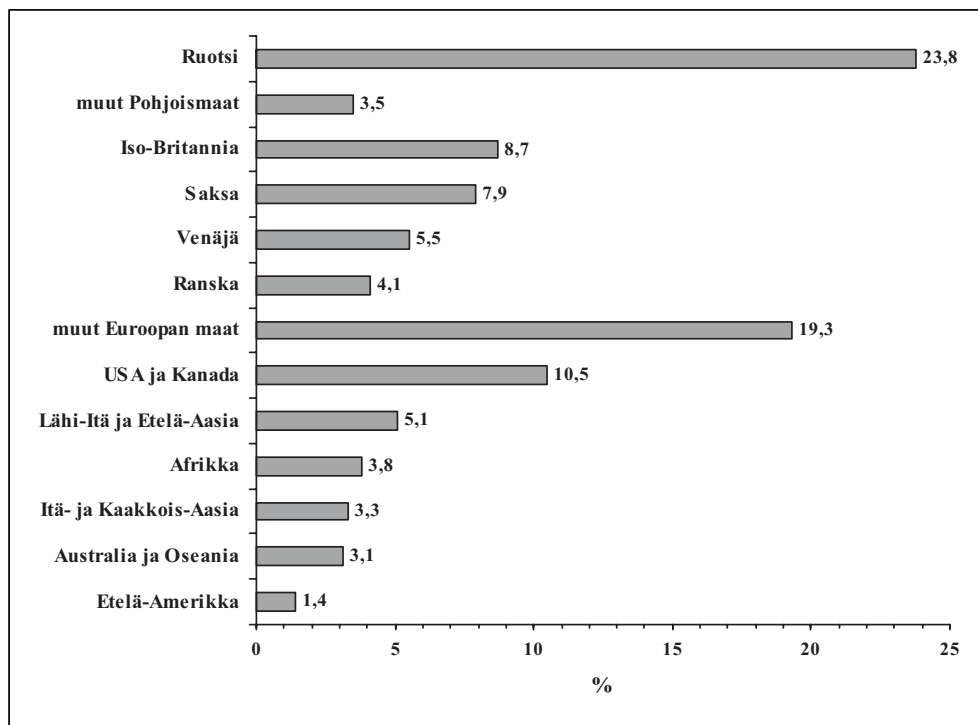
3.1.6 Ulkomailla asuminen ja siellä käytetyt kielet

Kysymys 9 oli kaksiosainen. **Kysymyksessä 9a** selvitettiin ensin, kuinka moni vastaajista oli asunut ulkomailla yhtäjaksoisesti vähintään kolmen kuukauden ajan (taulukot 9a.1–9a.5 liitteessä). Kaikkiaan noin viidennes vastaajista oli asunut ulkomailla yli kolmen kuukauden ajan; naisilla tämä osuus oli hieman suurempi kuin miehillä. Ikäryhmien välillä oli eroja siten, että ulkomailla asuminen oli yleisintä ”työikäisten” eli 25–44-vuotiaiden (30 %) ja 45–64-vuotiaiden (21 %) joukossa. Muiden taustamuuttujien suhteen ulkomailla asuminen oli yleisintä suurissa kaupungeissa asuvien (29 %), korkeakoulutuksen saaneiden (50 %), johtajien (30 %) sekä asiantuntijoiden (39 %) keskuudessa.

Kysymyksessä 9b tiedusteltiin ulkomailla asumisen syitä ja oleskelun aikana käytettyjä kieliä. Ne vastaajat, jotka olivat asuneet ulkomailla (22 %, n=313), vastasivat tähän kysymykseen. Vastaajat saivat ilmoittaa korkeintaan viisi maata (Suomea lukuun ottamatta), jossa he olivat asuneet yhtäjaksoisesti vähintään kolmen kuukauden ajan, ja heidän piti lisäksi merkitä, oliko oleskelun taustalla ollut *opiskelu*, *työ* vai jokin *muu* syy ja mitä kieltä olivat kulloisenkin oleskelun aikana käyttäneet eniten. On syytä huomata, että näiden kielten joukkoon luetaan myös suomen kieli, koska myös sitä käytetään ulkomailla asuttaessa. Näistä tiedoista saadut jakaumat löytyvät liitteen taulukoista 9b.1–9b.6. Koska 313

vastanneesta monet olivat asuneet useammassa kuin yhdessä maassa, heistä on käytettävissä useita havaintoja. Tämän johdosta havaintojen maksimimäärä taulukoissa on 453.

Maa, jossa oli asuttu useimmin, oli Ruotsi: sen oli maininnut 24 % ulkomailla asuneista. Seuraavina tulivat Pohjois-Amerikka (USA ja Kanada), Iso-Britannia ja Saksa, joissa kussakin oli asunut 8–10 % ulkomailla asuneista (kuvio 5, liitetaulukko 9b.1). Kaikkiaan vastauksissa mainittiin 61 maata, joissa oli asuttu, ja kaikki maanosat olivat edustettuina.

KUVIO 5 Asuinmaan tai -maanosan jakauma ulkomailla vähintään kolme kuukautta asuneiden joukossa.

Taulukosta 9b.1 nähdään myös englannin kielen käyttöä eri asuinpaikoissa koskevia tuloksia. Odotetusti englanti oli englanninkielisissä maissa asuneiden eniten käyttämä kieli: Isossa-Britanniassa asuneista 96 % käytti eniten englantia, Pohjois-Amerikassa asuneista 93 % ja Australiassa tai Oseaniassa asuneista 90 %. Englantia käytettiin yleisesti myös Lähi-idässä tai Etelä-Aasiassa (78 %) ja Afrikassa (64 %) asuttaessa. Englantia käytettiin sen sijaan selvästi vähemmän Ranskassa (35 %), Venäjällä (19 %) ja Saksassa (16 %) asuttaessa, mikä kuvastaa näiden maiden kansalliskielten asemaa suurina eurooppalaisina kielinä, joita on pitkään opiskeltu myös Suomen kouluissa. Muualla Euroopassa asuttaessa englantia käytettiin kokonaisuutena enemmän (54 %) kuin Ranskassa, Venäjällä tai Saksassa, mutta kuitenkin selvästi vähemmän kuin englanninkielisissä maissa.

Vähiten englantia käytettiin pääkielenä Ruotsissa, jossa asuneista vain 5 % ilmoitti käyttäneensä eniten englantia. Ruotsin kielen erityisasema maamme virallisena kielenä ja kaikille kuuluvana kouluaineena siis näkyy vastaajien valmiutena käyttää ruotsia. Sen sijaan muissa Pohjoismaissa asuttaessa englantia käytettiin huomattavasti enemmän (43 %). Muita alueita, joissa asuttaessa käytettiin melko paljon englantia, olivat Etelä-Amerikka (31 %) sekä Itä- ja Kaakkois-Aasia (54 %).

Yleisin kolme kuukautta ylittävän ulkomailla asumisen syy oli *työ*. Englantia eniten käyttäneillä toiseksi yleisin syy oli *opiskelu*, kun taas muuta kieltä eniten käyttäneillä toiseksi yleisin syy oli muu kuin työ tai opiskelu. Tällainen syy voisi olla esimerkiksi nuoruusiässä perheen kanssa ulkomailla vietetty aika. Englannin kieltä eniten käyttäneiden joukossa havaittiin sukupuolten välinen ero: miehillä yleisin ulkomailla asumisen syy oli *työ*, naisilla se oli puolestaan *opiskelu* (taulukko 9b.2).

Eri ikäryhmien vertailussa havaittiin, että englannin kieltä eniten käyttäneiden joukossa 25–44-vuotiailla oli *opiskelu* asumisen syynä merkitsevästi useammin kuin etenkin vanhemmilla ikäryhmillä; näillä syynä oli useimmiten *työ*. Nuorimmalla ikäryhmällä oleskelun syy oli useammin jokin *muu syy* kuin opiskelu tai työ (taulukko 9b.3).

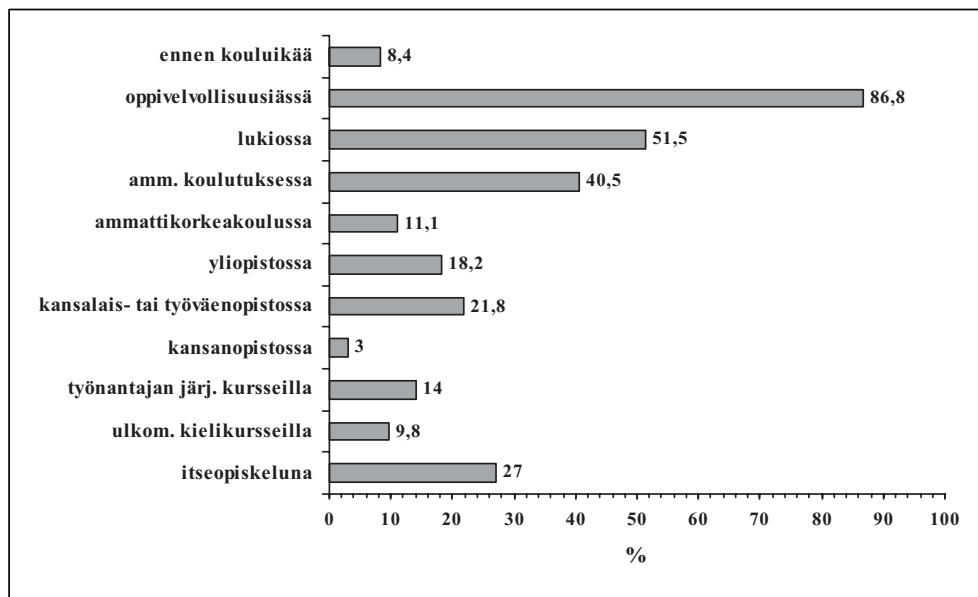
Englantia eniten käyttäneiden joukossa alueellisia eroja ei havaittu. Sen sijaan muuta kieltä kuin englantia eniten käyttäneiden joukossa suurten kaupunkien vastaajat erosivat muista siinä, että *muu syy* oli yhtä yleinen ulkomailla asumisen peruste kuin *työ*; muilla alueilla, varsinkin maaseudulla, *työ* oli selvästi useimmin mainittu syy (taulukko 9b.4). Koulutustasojen ja ammattialojen vertailuissa merkittävin tulos oli pelkistetysti se, että korkeasti koulutetuilla ja asiantuntijatehtävissä toimivilla *opiskelu* oli ulkomailla asumisen syynä muita ryhmiä useammin (taulukot 9b.5 ja 9b.6).

3.1.7 Vieraiden kielten opiskelu

Kysymyksessä 10 tutkittavia pyydettiin ilmoittamaan, mitä kieliä (pois lukien äidinkieli) he ovat opiskelleet ja millaisissa oppimisympäristöissä opiskelu on tapahtunut. Kahdeksan kieltä oli annettu valmiiksi (*englanti, ranska, saksa, venäjä, espanja, italia, ruotsi ja suomi*). Lisäksi vastaajat saattoivat itse nimetä muita opiskelemaan kieliä. Oppimisympäristöjä oli määritetty 11:

- (a) ennen kouluikää
- (b) oppivelvollisuusiässä
- (c) lukiossa
- (d) ammatillisessa koulutuksessa
- (e) ammattikorkeakoulussa
- (f) yliopistossa
- (g) kansalais- ja työväenopistossa
- (h) kansanopistossa
- (i) työnantajan järjestämällä kursseilla
- (j) kielikursseilla ulkomailla
- (k) itseopiskeluna.

Vastaajista 90 % oli opiskellut jotakin kieltä elämänsä aikana (ks. taulukot 10a.1–10a.5). Määrä on huomattava ja kertoo siitä, että Suomessa vieraiden kielten opiskelua selvästikin pidetään tärkeänä. Naisista hieman suurempi osa oli opiskellut kieliä kuin miehistä. Nuorimmassa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä kieliä oli opiskellut peräti yli 99 % vastanneista. Tämä osuus laskee iän myötä siten, että vanhimmassa 65–79-vuotiaiden ikäryhmässä kieliä oli opiskellut enää 70 % vastanneista; tämäkin luku on kuitenkin varsin suuri.

KUVIO 6 Kielen opiskelun yleisyys eri elämänvaiheissa ja konteksteissa.

Alueellisessa vertailussa näkyi, että kieltä opiskelleiden määrä kasvoi johdonmukaisesti siirryttäessä maaseudulta suuriin kaupunkeihin. Huomion arvoista on kuitenkin, että maaseudunkin asukkaista 81 % ilmoitti opiskelleensa jotakin kieltä. Edelleen kieliä opiskelleiden osuus nousi sekä koulutustason että ammattiaseman mukana. Alhaisimman koulutustason ryhmässä kieliä oli opiskellut vain 52 %, kun taas muilla koulutustasoilla tämä osuus nousi yläasteen tai keskikoulun käyneiden 85 prosentista korkeakoulutettujen 100 prosenttiin. Sekä asiantuntijatehtävissä toimivilla että johtajilla kieliä opiskelleiden osuus oli lähes 100 %, sekä toimisto-, asiakaspalvelu- ja hoitotyötä tekevillä noin 90 %. Suorittavaa työtä tekevillä tämä osuus oli 77 %.

Kuviossa 6 on esitetty kielen opiskelun yleisyys eri elämänvaiheissa ja ympäristöissä. Vastaavat jakaumat taustamuuttujien mukaisissa luokissa ovat liitteen taulukoissa 10b.1–10b.5. Kuviossa ovat mukana kaikki annetuissa vastauksissa mainitut kielet yhdessä, ja prosenttiosuudet on laskettu vain niistä, jotka ovat joskus opiskelleet kieliä (90 % kaikista vastaajista, n=1 342). Osaltaan kuvio toki heijastaa sitä, kuinka suuri osa väestöstä on ylipäänsä käynyt lukiota, ammattikorkeakoulua jne. Siitä nähdään muun muassa, että yli neljännes vas-

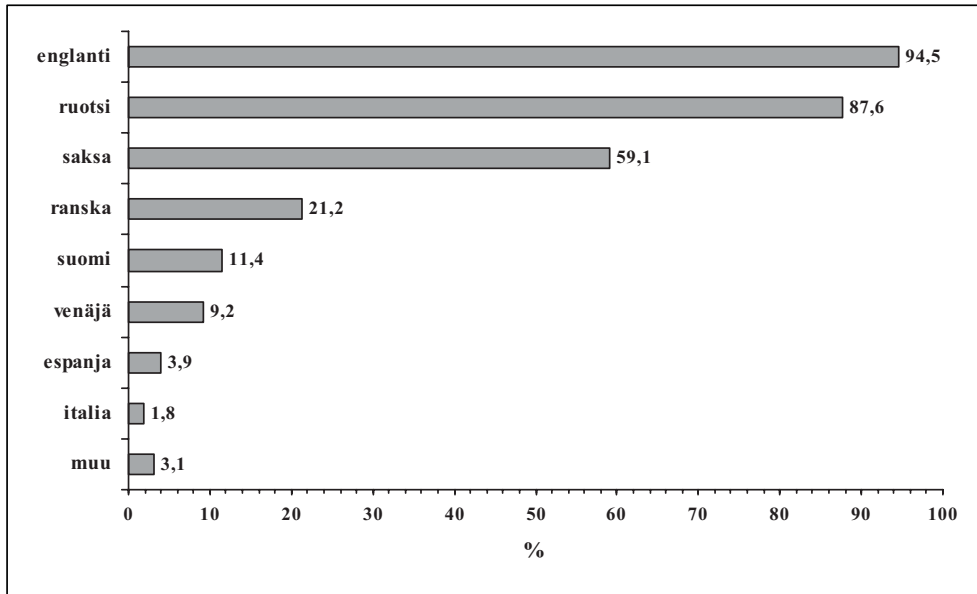
taajista on opiskellut jotain kieltä *itseopiskeluna* ja yli viidennes *kansalais- tai työväenopistossa*. Kielen opiskelu *ennen kouluikää* näyttää melko harvinaiselta.

Verrattaessa sukupuolia toisiinsa havaittiin, että naiset olivat opiskelleet kieliä miehiä yleisemmin *lukiossa, kansalais- tai työväenopistossa, kansanopistossa ja kielikursseilla ulkomailla* (taulukko 10.b.1). Muita eroja ei sukupuolten välillä havaittu. Ikäluokkien välisissä vertailuissa (taulukko 10b.2) merkitseviä eroja oli runsaasti. Tärkeimpinä havaintoina voidaan mainita, että nuorimmat ikäluokat olivat opiskelleet kieltä vanhempia useammin sekä kouluiässä että ennen kouluikää. Vanhimmat ikäluokat taas ovat opiskelleet nuoria useammin *kansalais- tai työväenopistoissa*. Itseopiskelu oli likimain yhtä yleistä kaikissa ikäluokissa.

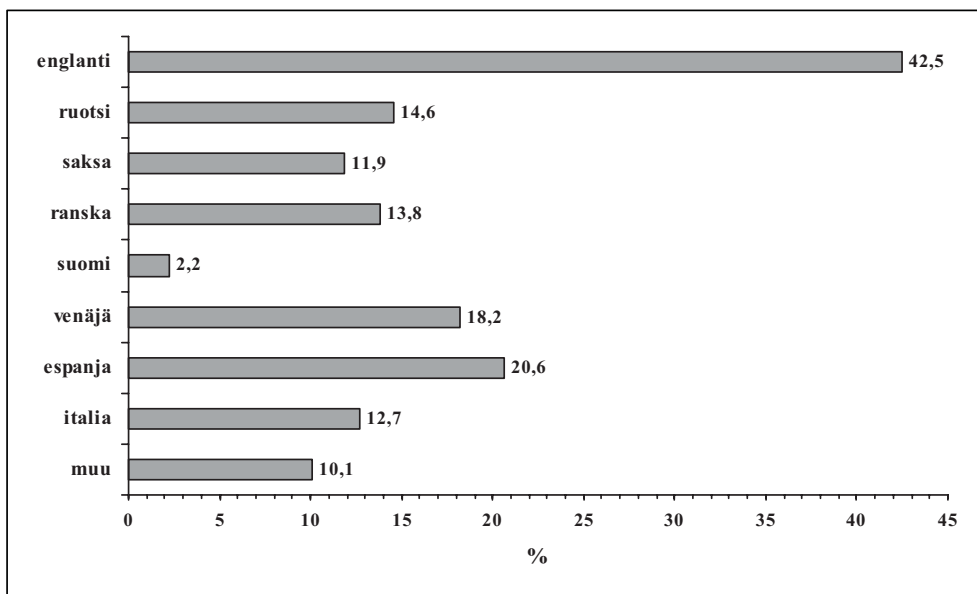
Myös asuinalueiden välisissä vertailuissa (taulukko 10b.3) merkitseviä eroja oli kansanopistoja lukuun ottamatta kaikissa konteksteissa. Jälleen kerran suuret kaupungit erottuvat muista alueista: kieltä opiskelleiden määrä oli niissä johdonmukaisesti suurin. Poikkeuksen muodosti vain *ammattillinen koulutus*, jossa tilanne oli päinvastainen. Tämä tulos ei kerro pelkästään vieraiden kielten opiskelusta vaan heijastaa myös erityyppisten paikkakuntien asukkaiden erilaista koulutushistoriaa: ammattillisen koulutuksen saaneiden osuus aikuisväestössä on suurempi pienillä paikkakunnilla kuin suurissa kaupungeissa.

Koulutustasojen väliset erot (taulukko 10b.4) olivat yleensä odotusten mukaisia. Mielenkiintoista on, että korkeimmin koulutetut olivat opiskelleet kieliä yleisesti myös varsinaisen koulutusuran ulkopuolella: *kansalais- tai työväenopistoissa, työnantajan järjestämällä kursseilla, ulkomailla kielikursseilla tai itseopiskeluna*. Samantapaisia tuloksia saatiin myös ammattialojen välisissä vertailuissa (taulukko 10b.5). Kielten opiskelu oli kokonaisuutena harvinaisinta suorittavaa työtä tekevillä.

Eri kielten opiskelun yleisyyttä kysymyksessä 10 annetuissa oppimisympäristöissä kuvaavat prosenttiluvut ovat liitteen taulukossa 10b.6. *Englanti* oli poikkeuksetta yleisimmin opiskeltu kieli. Kouluissa ja oppilaitoksissa oli luonnollisesti opiskeltu paljon myös *ruotsia*. Kolmanneksi yleisimmin opiskeltu kieli oli useimmiten *saksa*, jota myös oli opiskeltu enimmäkseen eri oppilaitoksissa peruskoulutuksesta yliopistoihin. Ennen kouluikää oli opiskeltu verraten usein myös *suomea* (toisena kielenä).

KUVIO 7 Eri kielten opiskelun yleisyys lukiossa.

KUVIO 8 Eri kielten opiskelun yleisyys kansalais- tai työväenopistoissa.

Kuviossa 7 näytetään esimerkin vuoksi prosenttiosuudet, jotka kuvaavat eri kielten opiskelun yleisyyttä *lukiossa*. Tilanne muissa oppilaitoksissa oli suurin piirtein samanlainen. Selvimmän poikkeuksen muodostivat *kansalais- tai työväenopistot*, joihin usein mennään oppimaan sellaisia kieliä, joita ei varsinaisen pe-

ruskoulutuksen aikana ole opiskeltu (kuvio 8). *Englanti* oli kuitenkin yleisimmin opiskeltu kieli myös tässä kontekstissa.

Kuviossa 8 pylvää on esitetty vertailun helpottamiseksi kuvion 7 mukaisessa järjestyksessä. Välittömästi nähdään varsinkin *ruotsin* ja *saksan* pienentyneet ja *espanjan*, *venäjän* ja *italian* kasvaneet osuudet lukio-opiskeluun verrattuna.

Ranskan kieltä oli opiskeltu tavallisimmin *yliopistossa* ja *lukiossa*, venäjän kieltä puolestaan *kansalais- tai työväenopistoissa*, *yliopistossa*, *itseopiskeluna* tai *työnantajan järjestämällä kursseilla*. Kansalais- tai työväenopistoissa, kansanopistoissa, yliopistossa tai itseopiskeluna oli opiskeltu sangen usein myös espanjaa (taulukko 10b.6).

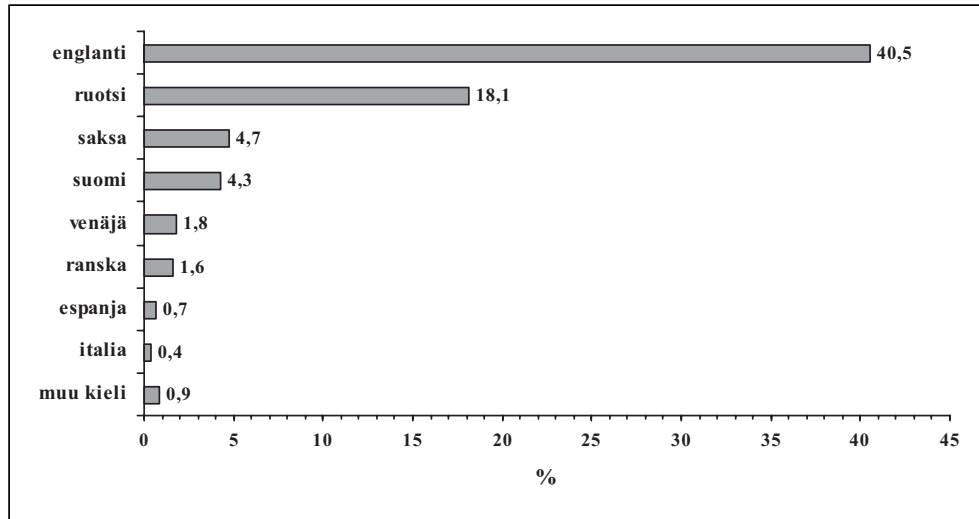
Yksinomaan englannin kielen opiskelua koskevat jakaumat taustamuuttujittain jaoteltuina ovat liitteen taulukoissa 10b.7–10b.11. Valtaosaltaan ne muistuttavat vieraiden kielten opiskelua yleensä koskevia jakaumia (taulukot 10b.1–10b.5). Muutama huomio voidaan kuitenkin tehdä. Miehillä korostui naisiin nähden ennen kouluikää ja toisaalta itseopiskeluna tapahtunut englannin opiskelu. Tällaista ilmiötä ei nähty, kun tarkasteltiin kielten opiskelua yleensä. Toinen huomio liittyy kielten opiskeluun kansalais- tai työväenopistoissa. Kun tarkastellaan pelkästään englannin kielen opiskelua, huomataan, että johtajien, korkeasti koulutettujen sekä kaupungeissa asuvien osuus pieneni huomattavasti verrattuna kielten opiskeluun yleensä. Tästä voidaan päätellä, että mainituille ryhmille on tyypillistä opiskella kansalais- tai työväenopistoissa muita kieliä kuin englantia. Varsinkin johtajat ovat opiskelleet englantia (varsinaisen koulutusuran jälkeen) useammin *itseopiskeluna*, *työnantajan järjestämällä kursseilla* tai *ulkomaisilla kursseilla* kuin *kansalais- tai työväenopistoissa*.

3.1.8 Vieraiden kielten käyttö

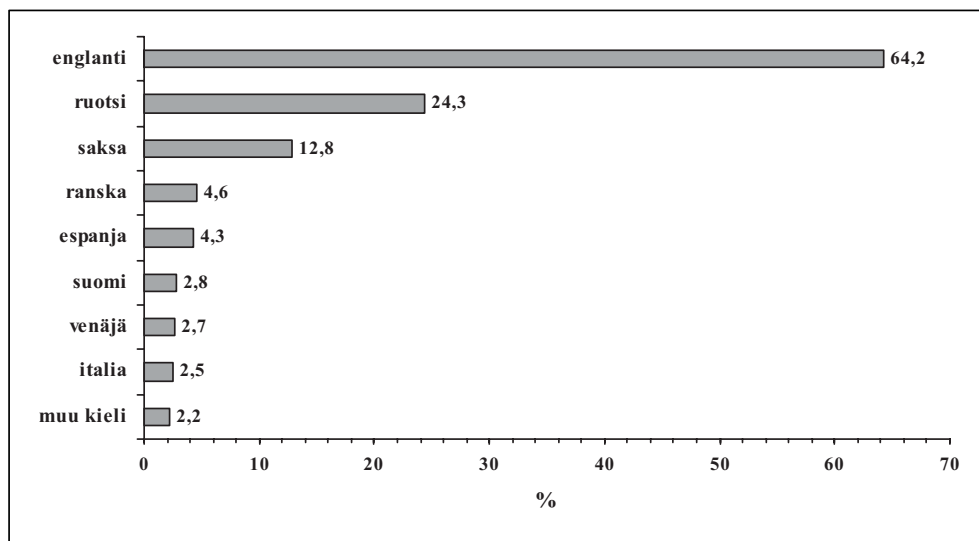
Kysymyksessä 11 tutkittavia pyydettiin kertomaan, missä yhteydessä (*töissä*, *koulussa* tai *opinnoissa*, *kotona*, *harrastuksissa*, *ystävien kanssa* tai *matkoilla*) he käyttivät kysymyksessä 10 mainittuja vieraita kieliä (*englanti*, *ranska*, *saksa*, *venäjä*, *espanja*, *italia*, *ruotsi*, *suomi* tai *muu, mikä?*). Tutkittavat saivat myös ilmoittaa, jos he käyttivät ainoastaan äidinkieltään ja siirtyä seuraavaan kysymykseen. Tutkittavia pyydettiin huomioimaan vähäininkin puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen mutta jättämään äidinkieli huomiotta. Saadut jakaumat löytyvät liitteen taulukoista 11.1.1–11.6.5. Noin 12 % vastaajista (176 vastaajaa) ilmoitti, ettei käytä muita kieliä kuin äidinkieltään kysymyksen kuvailemissa tilanteissa.

Vieraita kieliä käytettiin vaihtoehtoina annetuista tilanteista eniten *matkoilla* ja seuraavaksi eniten *töissä*. Kaikissa annetuissa tilanteissa yleisimmin käytetty kieli oli *englanti* ja toiseksi yleisimmin käytettiin *ruotsia*. Kolmanneksi yleisin kieli oli useimmiten *saksa*. Englantiin tai ruotsiin verrattuna saksan ja muiden kielten käyttö oli kuitenkin hyvin vähäistä. Kuviossa 9 esitetään esimerkin vuoksi eri kielten käytön yleisyys *töissä*. Kielten käyttämisen jakaumat *koulussa* tai *opinnoissa*, *kotona*, *harrastuksissa* tai *ystävien kanssa* ovat suuresti kuvion 9 kaltaisia, mutta käytön yleisyyttä kuvaavat prosentiosuudet ovat vain alhaisem-

pia. Suomen kielen käyttöä ilmaiseva prosenttiosuus vastaa suurin piirtein muiden kuin suomea äidinkielenään puhuvien vastaajien osuutta aineistossa.

KUVIO 9 Vieraiden kielten käyttämisen yleisyys töissä.

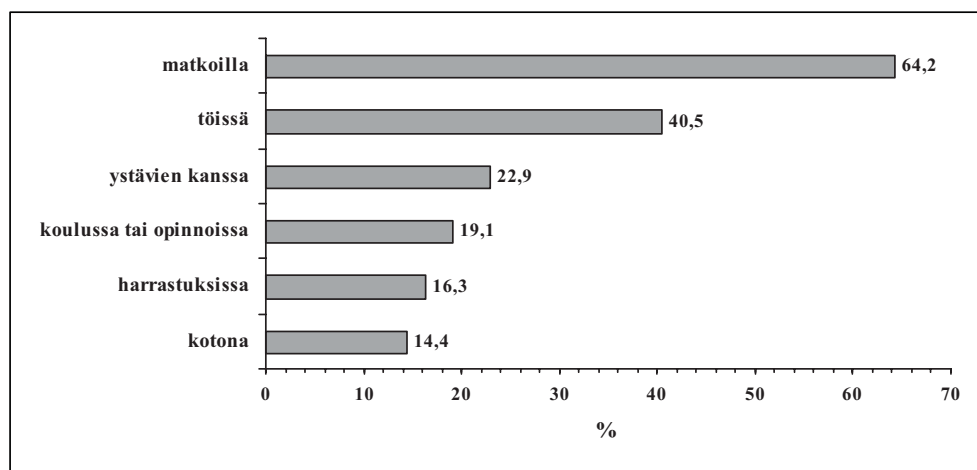

KUVIO 10 Vieraiden kielten käyttämisen yleisyys matkoilla.

Vieraiden kielten käyttäminen *matkoilla* poikkesi hieman muista annetuista tilanteista, ja sitä koskevat prosenttiosuudet on esitetty kuviossa 10. Erityisesti voidaan panna merkille saksan kielen kasvanut osuus sekä se, että ranska ja espanja ovat ohittaneet yleisyydessä venäjän ja suomen.

Koska englantia ja ruotsia käytettiin kaikissa tilanteissa selvästi muita kieliä enemmän, niitä tarkastellaan tarkemmin sukupuolen, iän ja muiden tausta-

muuttujien suhteen. Kuviossa 11 ovat englannin kielen käytön yleisyyttä kuvaavat prosenttiosuudet annetuissa tilanteissa.

KUVIO 11 Englannin kielen käyttämisen yleisyys eri tilanteissa.

Tarkasteltaessa englannin kielen käyttöä sukupuolittain (taulukot 11.1.1–11.6.1) huomattiin, että *matkoilla* naiset käyttivät englantia merkitsevästi useammin kuin miehet, kun taas *harrastuksissa* miehet käyttivät englantia useammin. Muissa tilanteissa ei merkitseviä eroja sukupuolten välillä ollut.

Ikäryhmien väliset erot olivat merkitseviä kaikissa tilanteissa (taulukot 11.1.2–11.6.2). *Töissä* englantia käyttivät luonnollisesti eniten työkäiset ja *koulussa tai opinnoissa* sitä nuoremmat. Lisäksi nuorimmat ikäryhmät käyttivät englantia vanhempia yleisemmin *kotona*, *harrastuksissa*, *ystävien kanssa* sekä *matkoilla*, joskin viimeksi mainitussa tapauksessa nuorempien ja vanhempien erot olivat vähäisempiä. Englannilla näyttää siten olevan suurempi rooli nuorten kuin muiden ikäryhmien arkipäivässä.

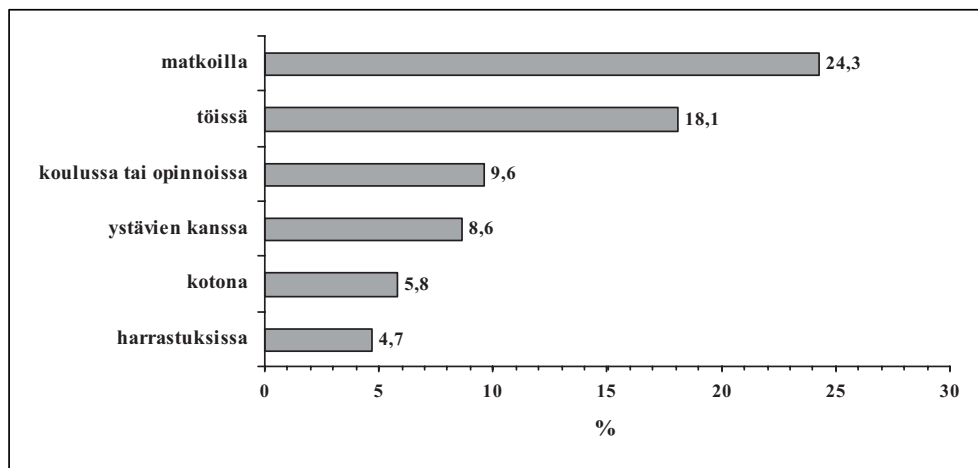
Asuinalueiden väliset erot olivat merkitseviä kaikissa tilanteissa (taulukot 11.1.3–11.6.3): suurissa kaupungeissa asuvat käyttivät englannin kieltä muita yleisemmin. Englannin käyttö väheni siirryttäessä kohti pienempiä kaupunkeja ja maaseutua, kuitenkin niin, että pienten kaupunkien, taajaan asuttujen kuntien ja maaseutumaisten kuntien väliset erot olivat useimmiten sangen vähäisiä.

Koulutustason noustessa yleistyi myös englannin kielen käyttö, ja tämä näkyi kaikissa tilanteissa (taulukot 11.1.4–11.6.4). Kategoriassa *koulussa tai opinnoissa* korkeakoulutettujen ohella erottuivat muista myös peruskoulun yläasteen tai keskikoulun käyneet. Koska suuri osa nuorimmasta ikäryhmästä kuului tähän luokkaan, tässä näkyy nuorimpien vastaajien verraten aktiivinen englannin kielen käyttö.

Ammattiryhmistä erottuivat aktiivisimpina englannin kielen käyttäjinä asiantuntijat (taulukot 11.1.5–11.6.5). Yleensä englantia käyttivät vähiten suorittavan työn tekijät, *töissä* ja *harrastuksissa* myös hoitotyön tekijät. Lisäksi voidaan

mainita, että johtajat ilmoittivat käyttävänsä englantia *töissä* ja *ystävien kanssa* suunnilleen yhtä paljon kuin asiantuntijat.

Kuvio 12 esittää *ruotsin* kielen käytön yleisyyttä eri tilanteissa. Samoin kuin englantia myös ruotsia käytettiin eniten *töissä* ja *matkoilla*, mutta selvästi englantia harvemmin. Taustamuuttujien (mm. ikä ja koulutustaso) suhteen tarkasteltuna ruotsin kielen käytöstä voidaan tehdä pitkälle samat johtopäätökset kuin edellä englannin kielen käytöstä: ruotsin käyttö oli yleisintä nuorimmissa ikäryhmissä, kaupungeissa asuvilla ja korkeasti koulutetuilla. Ammattiryhmittä erottuivat asiantuntijat ja johtajat. Sukupuolen suhteen havaittiin, että naiset käyttivät ruotsia miehiä useammin *matkoilla* ja *koulussa tai opinnoissa* ja miehet puolestaan *harrastuksissa*. Muissa tilanteissa sukupuolten välillä ei ollut merkittäviä eroja.

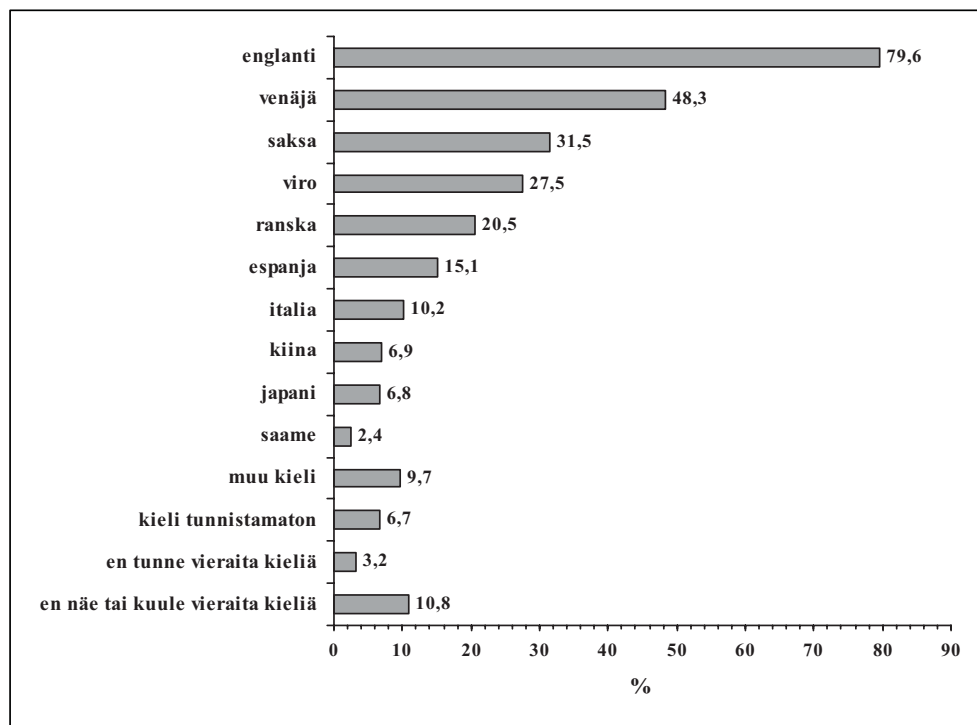
KUVIO 12 Ruotsin kielen käyttämisen yleisyys eri tilanteissa.

Lopuksi tarkasteltiin vielä niitä vastaajia, jotka ilmoittivat käyttävänsä yksinomaan äidinkieltään (12 %). Siinä miesten osuus (14 %) oli hieman naisten osuutta (10 %) suurempi. Tässä joukossa painottuivat vanhimmat ikäryhmät sekä maalla asuvat, vähän koulutetut ja suorittavaa työtä tekevät vastaajat. Alimman koulutustason vastaajista peräti puolet ilmoitti, ettei käytä muuta kuin äidinkieltään (taulukko 11.1.4).

3.1.9 Vieraat kielet suomalaisten elinympäristössä

Kysymys 12 käsitteli vastaajien elinympäristössään kuulemia ja näkemiä kieliä. Kysymyksellä haluttiin kartoittaa vastaajien kokemusta eri kielten läsnäolosta heidän elämässään. Vastausvaihtoehdoista kymmenen oli valmiiksi määriteltyjä kieliä (*englanti, ranska, saksa, venäjä, espanja, italia, saame, viro, kiina ja japani*). Vastaajilla oli mahdollisuus myös ilmoittaa jokin muu tuntemansa kieli tai ilmoittaa nähneensä tai kuulleen itselleen tuntemattomia vieraita kieliä. Suomen ja ruotsin kieli pyydettiin jättämään huomiotta. Saadut jakaumat ovat liitteen taulukoissa 12.1–12.5.

Kaikista vastanneista 161 henkilöä eli 11 % ilmoitti, ettei näe tai kuule vieraita kieliä ollenkaan. Tähän ryhmään kuului paljon iäkkäitä ja maaseudulla asuvia ihmisiä. Lisäksi tähän ryhmään kuuluvien koulutustaso oli usein erittäin alhainen. Noin 3 % vastanneista ilmoitti, ettei tunnista lainkaan elinympäristönsään kohtaamia vieraita kieliä. Myös tähän ryhmään kuului etupäässä iäkkäitä tai vähän koulutettuja ihmisiä.

KUVIO 13 Eri kielten näkemisen tai kuulemisen yleisyys vastaajien elinympäristöissä.

Selvästi eniten vastaajat ilmoittivat näkevänsä ja kuulevansa elinympäristönsään *englantia* (80 % kaikista vastaajista, ks. kuvio 13). Jos jätetään huomiotta ne vastaajat, jotka ilmoittivat, etteivät kuule tai näe vieraita kieliä, englannin osuus kohoaa 89 prosenttiin. Toiseksi yleisin oli *venäjä* (48 %), joka sekin erottuu selvästi seuraavaksi yleisimmän kohdatuista kielistä eli *saksasta* (32 %) ja *virosta* (28 %). Jos jälleen jätetään huomiotta ne vastaajat, jotka ilmoittivat, että eivät kuule tai näe vieraita kieliä, voidaan arvioida, että venäjän kieltä kohtaa elinympäristössään noin 54 % suomalaisista.

Vieraiden kielten kohtaamisessa oli sukupuolten välillä vain vähäisiä eroja (taulukko 12.1). Yleensä naiset ilmoittivat miehiä useammin kohdanneensa vieraita kieliä, mutta ero oli merkitsevä vain kolmen kielen kohdalla. Nämä olivat *ranska*, *kiina* ja *muu* kuin valmiiksi annetuissa vaihtoehdoissa mainittu kieli.

Ikäryhmien väliset erot sen sijaan olivat lähes poikkeuksetta erittäin merkitseviä (taulukko 12.2). Kahden nuorimman ikäryhmän (15–24- ja 25–44-vuotiaat) vastaajat näyttäisivät kokonaisuutena kohdanneen kieliä elinympäris-

tössään vanhempia ikäryhmiä enemmän: lähes kaikkien kielten kohdalla korkeimmat ”tunnistusprosentit” olivat kahdella nuorimmalla ryhmällä. Tämä kertoo luultavasti vieraiden kielten opiskelun myötä kasvaneesta kielitietoisuudesta ja ylipäättään nuoremman väestönosan suuremmasta liikkuvuudesta (vrt. kysymys 8, jonka mukaan 25–44-vuotiaat matkustavat muita enemmän ulkomaille). Eniten sitä, että vieraita kieliä ei kohdattu tai niitä ei tunnettu, esiintyi vanhimmassa ikäryhmässä. *Venäjän* ja *viron* kielet poikkesivat jossain määrin muista: niiden kuuleminen tai näkeminen oli tavallisinta kahdessa keskimmaisessä ikäryhmässä. Niiden kohtaaminen oli *englannin* ohella verraten yleistä myös vanhimmassa ikäryhmässä.

Alueellisessa tarkastelussa (taulukko 12.3) kävi ilmi, että vieraita kieliä kohdattiin kaupungeissa enemmän kuin maaseudulla. Kaikilla asuinalueilla eniten kohdattu vieras kieli oli *englanti* ja toiseksi eniten kohdattiin *venäjää*. Näiden kahden kielen kohdalla ei ollut olennaista eroa suurten ja pienten kaupunkien välillä. Sen sijaan esimerkiksi *saksaa*, *viroa*, *ranskaa*, *espanjaa* ja *japania* kohdattiin selvästi enemmän suurissa kuin pienissä kaupungeissa.

Koulutustasoja vertailtaessa (taulukko 12.4) havaittiin odotetusti, että kaikkien vieraiden kielten kohtaaminen yleistyy, kun koulutustaso nousee. Vähiten koulutetuista 14 % ilmoitti, ettei tuntenut vieraita kieliä, ja 26 % ilmoitti, ettei kohdannut niitä ympäristössään. Koska ammattiala ja koulutus liittyvät läheisesti toisiinsa, ammattialakohtaisista jakaumista (taulukko 12.5) voidaan tehdä vastaavanlaiset johtopäätökset. Johtajat ja asiantuntijat, jotka yleensä ovat korkeasti koulutettuja, kohtasivat vieraita kieliä useammin kuin varsinkin suorittavan työn tekijät. Myös hoitoalalla työskentelevät ilmoittivat kohtaavansa vieraita kieliä verraten harvoin.

3.2 Yhteenveto ja pohdintaa

Kyselyn vastausjakauma vastaa hyvin Suomen väestön kielijakaumaa: äidinkieltään suomenkielisiä oli selkeä enemmistö (94 %), ruotsinkielisiä noin 5 % ja venäjänkielisiä jonkin verran. Muiden kielten puhujia oli vastaajissa hyvin vähän.

Tulosten valossa valtaosa suomalaisista koki itsensä yksikieliseksi, ja erityisen voimakkaana tämä näkyi iäkkäiden, maalla asuvien ja vähän koulutusta saaneiden joukossa. Yksikielisydestä kertoo myös se, että yleissivistävä peruskoulutus oli lähes poikkeuksetta käyty äidinkielellä. Kaksi- ja monikielisyyden kokemuksia oli muita useammin nuorilla ja koulutetuilla kaupungissa asuvilla. Tärkeimpinä kaksi- ja monikielisyyteen vaikuttavina tekijöinä erottuvat koulutus ja työ, mutta erityisesti nuoremmissa ikäryhmissä myös ystävät. Myös vastaajien perheet olivat voittopuolisesti yksikielisiä. Jos näin ei ollut, kyseessä oli todennäköisimmin suhteellisen nuori, kaupungissa asuva ja korkeasti koulutettu perhe. Tulosten valossa Suomi näyttäytyy siis varsin yksikielisenä, joskin

”hankittua” monikielisyyttä on erityisesti nuorten, koulutettujen, kaupunkilaisien ja johtavassa asemassa olevien parissa.

Suomalaiset matkustelevat paljon ulkomailla, mitä kuvaa se, että vain 6 % vastaajista ilmoitti, että ei tee näin koskaan. Matkailun kautta lisääntyy luonnollisesti ainakin vieraiden kielten kohtaamisen mahdollisuus, mutta se lisää myös vieraiden kielten käyttöä. Erityisesti englanti ja ruotsi mainittiin matkaillessa käytettävänä kielinä.

Ahkerimpia ulkomaanmatkajia ovat 25–44-vuotiaat, suurissa kaupungeissa asuvat ja korkeasti koulutetut. Vähiten puolestaan matkustivat vanhat, maalla asuvat ja koulutusta vähiten saaneet. Matkustelussa näyttää toteutuvan siis sama jakolinja kuin monikielisyyden suhteen. Vastanneista yli viidennes oli myös asunut ulkomailla yli kolme kuukautta. Tavallisin kohde oli jokin Euroopan maa, erityisesti Ruotsi, joskin myös USA ja Kanada mainittiin varsin usein. Työ oli oleskelun tärkein syy. Oleskelun aikana eniten käytetty vieras kieli oli usein englanti, joskin erityisesti Ruotsi mutta myös Saksa, Venäjä ja Ranska erottuivat maina, joissa englantia käytettiin harvemmin kuin muissa maissa, ts. näissä maissa käytettiin niiden omaa kieltä.

Kyselyn mukaan 90 % vastaajista oli opiskellut tai opiskelee jotain vierasta kieltä, vanhimmissa vastaajistakin 70 %. Luku kertoo osaltaan siitä, että vieraiden kielten osaamista pidetään Suomessa tärkeänä ja siihen myös panostetaan kaikilla koulutusaloilla. Englantia oli opiskeltu eniten, ruotsia lähes saman verran. Myös saksan osuus oli kokonaisuudessaan varsin suuri. Vaikka vieraiden kielten opiskelu kattaa kaikki väestöryhmät, myös painotuseroja löytyi: kieliä olivat opiskelleet nuoret vielä enemmän kuin vanhat, naiset enemmän kuin miehet, kaupungeissa enemmän kuin maalla asuvat, korkeammin koulutetut ja asiantuntija-ammateissa toimivat enemmän kuin muut. Kieliä oli opiskeltu luonnollisesti muodollisessa koulutuksessa, mutta myös omaehtoinen opiskelu kansalais- ja työväenopistoissa ja itseopiskeluna oli huomattavaa. Tulokset kertonevat siitä, että Suomen kaltaisella pienellä kielialueella ollaan lähtökohtaisesti valmiimpia opiskelemaan vieraita kieliä kuin esim. Isossa-Britanniassa, Irlannissa, Ranskassa, Espanjassa tai Italiassa (Eurobarometer 2006).

Edellä todettiin, että vastaajista vain 12 % ilmoitti, että ei käytä mitään muita kuin äidinkieltään. Valtaosa siis käyttää vieraita kieliä ainakin joskus, eniten matkoilla ja töissä. Töissä englantia ilmoittivat käyttävänsä miehet enemmän kuin naiset; tässä suhteessa erottuivat myös suurissa kaupungeissa asuvat, johtajat ja asiantuntijat ja korkeimmin koulutetut. Kaiken kaikkiaan globalisoituvan tietotyön vaatimukset näkyvät työelämässä myös lisääntyvänä englannin kielen käyttönä (vrt. Alatalo 2006, Virkkula 2008). Vastaajista nuorimmat ikäryhmät erottuivat jälleen myös vieraiden kielten käytön suhteen: nuoret käyttivät huomattavasti muita ikäryhmiä enemmän englantia ystävien kanssa ja harrastuksissa. Tämä kertoo paitsi siitä, että näillä ikäryhmillä on muita enemmän kontakteja muiden kielten puhujiin, myös siitä, että nuorten elämässä englanti on myös sosiaalisen elämän ja toiminnan kieli, jota käytetään myös suomalaisten kesken (ks. esim. Leppänen et al. 2008).

Suomalaiset paitsi opiskelevat ja käyttävät vieraita kieliä myös näkevät ja kuulevat niitä päivittäisessä elinympäristössään. Selvästi eniten vieraista kielis-

tä kohdataan englantia, jota 80 % vastanneista ilmoitti näkevänsä tai kuulevansa elinympäristössään. Erityisesti kaupungeissa asuvat ilmoittivat kohtaavansa englantia usein. Englannin näkyvyys kertoo sen globaalista asemasta ja kulkeutumisesta suomalaisen yhteiskuntaan monen eri väylän kautta, esimerkiksi kansainvälistyvän työelämän käytänteissä, angloamerikkalaisen viihdeteollisuuden tuomana ja globaalin talouden välittämänä (Leppänen & Nikula 2008). Englannin jälkeen vieraista kielistä ilmoitettiin nähtävän ja kuultavan eniten venäjää. Tämän taustalla on luultavasti venäläisten näkyminen Suomessa aikaisempaa enemmän sekä maahanmuuttajien että lisääntyneen turismin myötä. Voi myös olla, että venäjän kieleen kiinnitetään muita kieliä helpommin huomiota sekä sen vierauden (kyrilliset kirjaimet) että Venäjään ja venäläisiin kohdistuvien ambivalenttien asenteiden takia. Vastaajat ilmoittavat kuulevansa ja näkevänsä myös saksaa, ranskaa, espanjaa ja viroa varsin usein. Pääsääntöisesti yksikieliseksi itsensä kokevien suomalaisten elinympäristö näyttää siis varsin monikielisenä: monet kielet ovat läsnä vaikka eivät välttämättä omassa käytössä. Vieraiden kielten kohtaaminen ja tunnistaminen on yhteiskunnassa kuitenkin varsin epätasaisesti jakautunutta: ne jotka ilmoittivat, että eivät tunnista vieraita kieliä tai näe/kuule niitä, olivat tyypillisesti maaseudulla asuvia vanhempia ihmisiä, joilla oli vähiten koulutusta. Kielten kohtaaminen ja tietoisuus vieraista kielistä siinä määrin, että pystyy niitä erottelemaan, oli puolestaan tavallisempaa hyvin koulutettujen, kaupungissa asuvien nuorten aikuisten parissa. Tämä vastaa esimerkiksi tilannetta Tanskassa, jossa Preislerin (2003, 123–124) mukaan voidaan puhua yhteiskunnallisesta jakolinjasta englantia osaavien ja osaamattomien välillä ('haves' ja 'have-nots').

Yhteenvetona voidaan todeta, että vaikka suomalaiset kokevat itsensä yksikielisiksi, heidän elämässään vierailta kielillä on näkyvä rooli: kieliä opiskellaan paljon, niitä käytetään erityisesti matkustellessa ja työelämässä ja niitä kohdataan osana arkipäiväistä elinympäristöä. Englannin asema muiden vieraiden kielten joukossa on kiistatta vahvin: se on yleisimmin opiskeltu, käytetty ja kohdattu vieras kieli. Vastaajien taustatekijöillä on kuitenkin selvä vaikutus siihen, miten vahvana englannin merkitys näyttää. Voimakkaimmin vastauksiin vaikuttavia taustatekijöitä ovat *ikä* – nuoret ovat enemmän tekemisissä englannin kanssa esim. median, viihteen ja tietotekniikan kautta (Leppänen et al. 2008) – ja *koulutustaso*, joka luonnollisesti nostaa kielitaitoa, mikä edelleen vaikuttaa kielten käyttöön ja kohtaamiseen. Myös *asuinpaikalla* on selvästi vaikutusta (kaupungeissa vieraat kielet ja kansainvälisyys ovat enemmän esillä), mutta on vaikea sanoa, missä määrin tässä heijastuu eri seutujen erilainen väestörakenne mm. iän ja koulutustason suhteen ja missä määrin on kyse ”puhtaista” kaupunki- ja maaseutukulttuurien ja elämänmuotojen eroista. Niin ikään *ammattialalla* on merkitystä, mutta se taas on kytkeytynyt voimakkaasti koulutukseen, asuinpaikkaan ja sukupuoleen. Seuraavissa luvuissa pureudutaan tarkemmin tuloksiin, joita saatiin nimenomaan englannin kieltä koskeviin kysymyksiin.

4 ENGLANTI ELÄMÄSSÄNNE

Englanti elämässä -osion kysymyksillä (13–20) kartoitettiin sitä, millainen merkitys englannin kielellä on vastaajille, missä he sitä kohtaavat ja millaisia asenteita heillä on englantia kohtaan. Osio pyrki selvittämään myös sitä, miten vastaajat suhtautuvat Englantiin, kun sitä käyttävät yhtäältä suomalaiset ja toisaalta muut kuin suomalaiset.

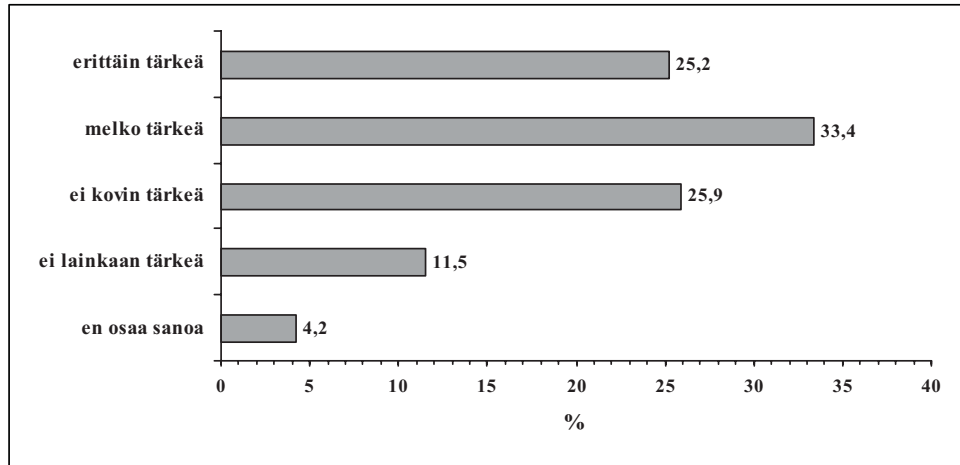
4.1 Tulokset

4.1.1 Englannin kielen henkilökohtainen tärkeys

Kysymyksessä 13 vastaajia pyydettiin arvioimaan viisiportaisella arviointias- teikolla (*erittäin tärkeä, melko tärkeä, ei kovin tärkeä, ei lainkaan tärkeä* tai *en osaa sanoa*), kuinka tärkeä englannin kieli on heille henkilökohtaisesti (kuvio 14). Vas- taajista lähes 60 % piti englantia vähintään melko tärkeänä. Naiset kokivat eng- lannin kielen kokonaisuutena hieman tärkeämmäksi kuin miehet (taulukko 13.1).

Nuorille vastaajille Englanti oli selvästi tärkeämpää kuin vanhemmille (taulukko 13.2). Nuorimmasta ikäluokasta lähes 80 % piti Englantia vähintään melko tärkeänä. Vastaavasti hieman yli 60 % vanhimmasta ikäryhmästä ei ko- kenut Englantia kovin tärkeäksi tai lainkaan tärkeäksi. Vanhimmassa ikäryh- mässä myös *en osaa sanoa* -vastausten määrä oli suurin (n. 13 %).

Alueellisesti tarkasteltuna Englanti koettiin erityisesti suurissa kaupun- geissa selvästi tärkeämmäksi kuin maaseudulla (taulukko 13.3). Suurissa kau- pungeissa 73 % vastaajista piti Englantia *erittäin* tai *melko tärkeänä* itselleen. Tä- mä osuus pieneni siirryttäessä kaupungeista maaseudulle; maaseudulla se oli vain 36 %.

KUVIO 14 Englannin kielen henkilökohtainen tärkeys.

Myös koulutustason mukaan jaotelluissa vastauksissa nousi esiin selviä eroja (taulukko 13.4). Erityisesti vähiten koulutusta saanut ryhmä erottui muista ryhmistä. Siihen kuuluvista vastaajista peräti 44 % katsoi, ettei englannin kieli ole heille lainkaan tärkeä ja vain 4 % piti englantia erittäin tärkeänä. Myös *en osaa sanoa* -vastausten määrä oli tässä ryhmässä suuri (17 %). Koulutustason noustessa englannin koettu tärkeys nousi siten, että korkeakoulututkinnon suorittaneista 57 % koki englannin *erittäin tärkeäksi* ja vain alle prosentti *ei lainkaan tärkeäksi*. Ammattialakohtaiset tarkastelut (taulukko 13.5) johtavat samansuuntaisiin päätelmiin: aloilla, jotka yleensä vaativat korkean koulutustason (johtaminen ja asiantuntijatehtävät), englanti koettiin tärkeämmäksi kuin alemman koulutustason aloilla.

4.1.2 Englannin havaitseminen elinympäristössä

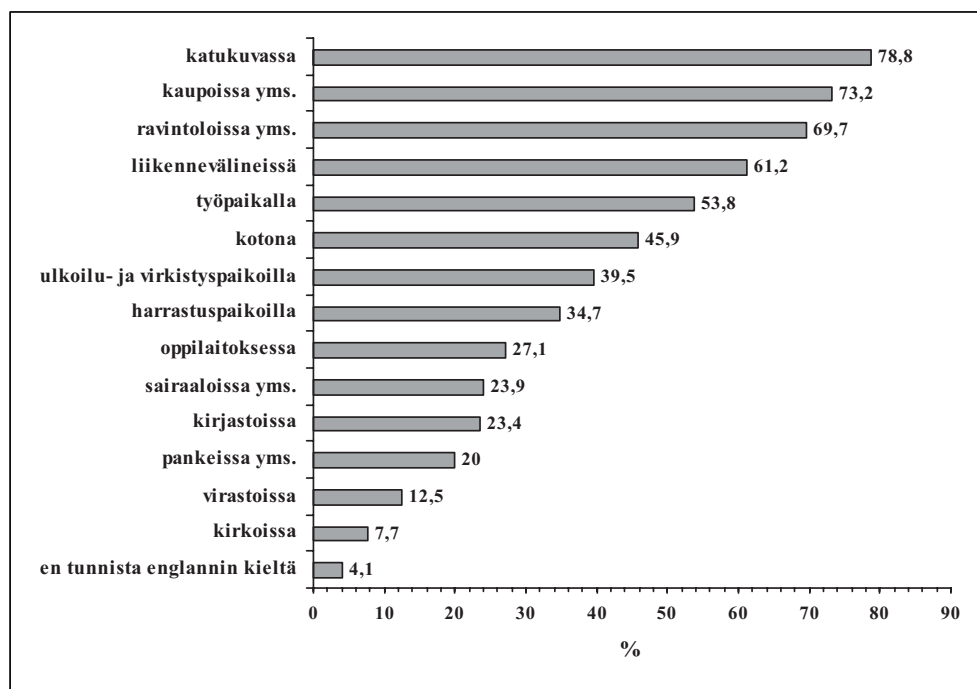
Kysymyksessä 14a vastaajilta kysyttiin, näkevätkö tai kuulevatko he englantia elinympäristössään. Kysymys pyrki selvittämään, missä ja kuinka usein vastaajat huomaavat ja ovat tietoisia siitä, että heidän elämänpiirinsä erilaisissa fyysisissä ympäristöissä näkyy ja kuuluu englannin kieltä. Kysymystä motivoi viimeaikainen ns. kielimaisematutkimus (ks. esimerkiksi Gorter 2006), jossa on selvitetty eri kielten näkyvyyttä erityisesti urbaaneissa ympäristöissä ja sitä, miten paljon eri kielet – tässä tutkimuksessa englanti – ovat läsnä vastaajien elämänpiirissä silloinkin kun he itse eivät sitä mahdollisesti aktiivisesti käyttäisikään. Englannin kohtaamista eri mediayhteyksissä selvitettiin erikseen osion 6 kysymyksissä.

Kysymyksessä oli listattu 14 erilaista arkeen tai työhön liittyvää paikkaa (mm. *työpaikka, oppilaitos, koti, kaupat ja myymälät, liikennevälineet*; ks. kuvio 15 ja tarkemmin kysymyslomake), ja vastaajien tuli ilmoittaa, näkevätkö tai kuulevatko he englantia kyseisissä paikoissa. Kokonaisaineistosta saadut englannin

havaitsemisen prosenttiosuudet ovat kuviossa 15. Ne kuvaavat, kuinka suuri osa vastaajista on antanut myönteisen vastauksen kyseiseen kohtaan.

Useimmin vastaajat ilmoittivat näkevänsä tai kuulevansa englantia kaupunkien ja taajamien katukuvassa (79 %), kaupoissa ja myymälöissä (73 %), ravintoloissa ja kahviloissa (70 %) sekä liikennevälineissä (61 %). Harvinaisimpia vaihtoehtoja olivat kirkot ja virastot. Englantia havaittiin siis ensisijaisesti kaupunkimaisemassa ja kaupallisissa yhteyksissä. Institutionaalisissa paikoissa, kuten virastoissa ja kirkoissa, englantia ei juuri kohdata – ne ovat selkeämmin yksi- tai kaksikielisiä (suomen- ja ruotsinkielisiä) paikkoja.

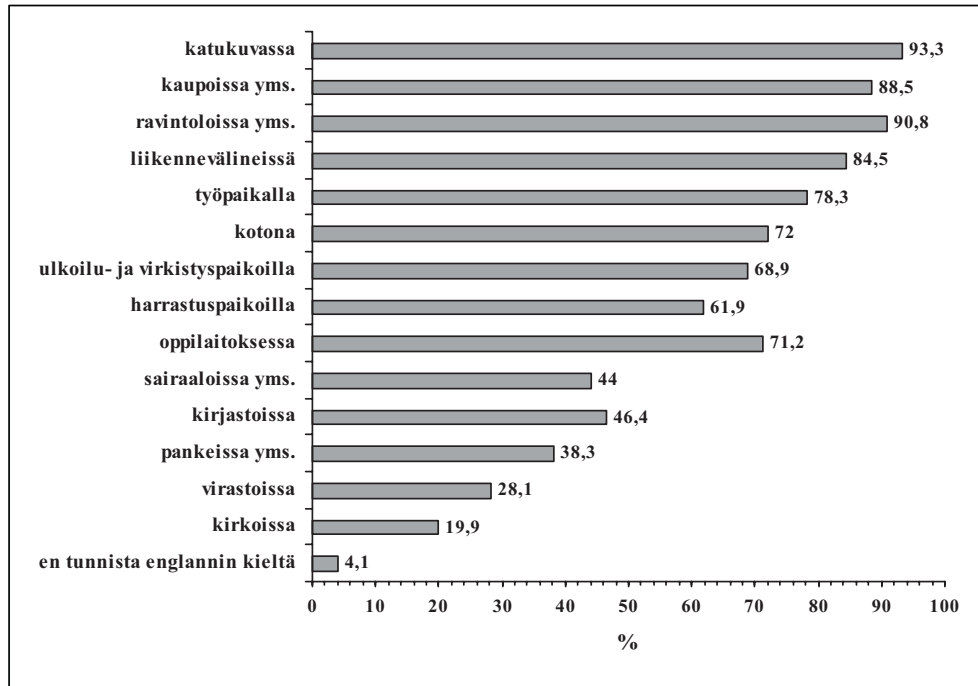
Kysymyksen 14a mukaan vain 4 % vastaajista ei tunnistanut englannin kieltä (vrt. kysymys 12, jossa noin 3 % vastaajista ilmoitti, ettei tunne vieraita kieliä). Vaikka englantia ei osattaisikaan, suurin osa vastaajista kuitenkin totesi tunnistavansa sen käytön.

KUVIO 15 Englannin kielen näkeminen tai kuuleminen eri paikoissa. Prosenttiosuus kuvaa myönteisten vastausten määrää kokonaisaineistossa.

Kuvion 15 lukuja vääristää jossain määrin se, että kaikki vastaajat eivät esimerkiksi ole olleet työelämässä tai oppilaitoksissa tai asioineet kaikissa kysymyksessä 14a mainituissa paikoissa. Tällöin vastaamatta jättäminen ja kielteisen vastauksen antaminen rinnastuvat toisiinsa. Ylipäänsä osoittautui, että kysymykseen 14a vastaaminen oli koettu ongelmalliseksi ja vastauksissa oli paljon epä johdonmukaisuuksia. Kuviossa 16 esitetään vertailun vuoksi prosenttiosuudet, jotka on laskettu niin, että vastaamatta jättäneitä ei ole otettu huomioon. Näin saatu prosenttiluku kuvaa, kuinka suuri osa kyseiseen kohtaan jonkin vastauk-

sen antaneista vastasi myönteisesti. Vertailun helpottamiseksi pylvääät esitetään kuvion 15 mukaisessa järjestyksessä.

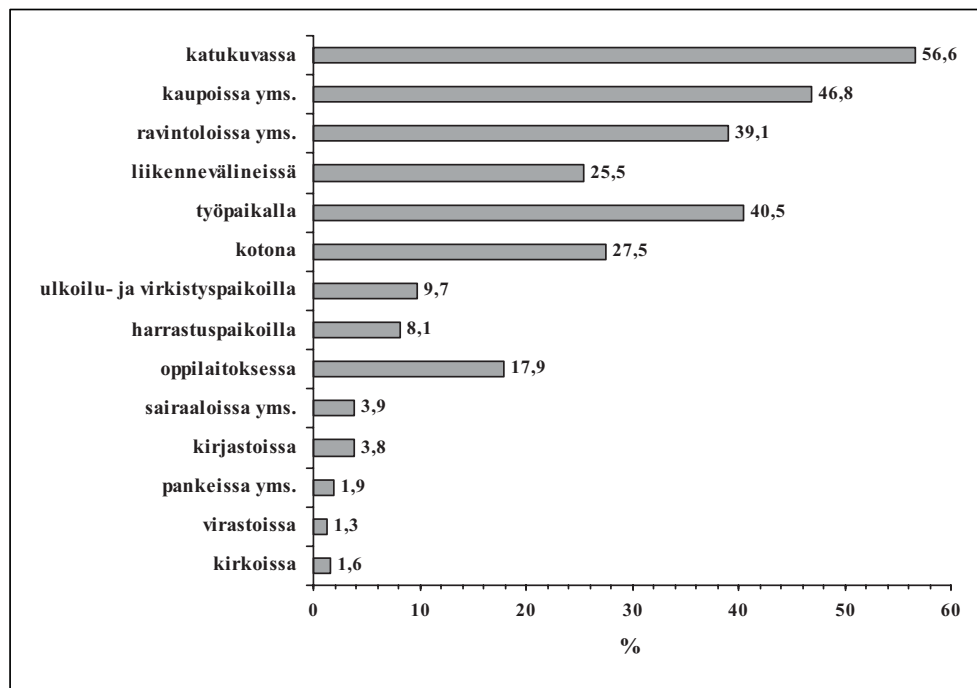

KUVIO 16 Englannin kielen näkeminen tai kuuleminen eri paikoissa. Prosenttiosuus kuvaa myönteisten vastausten määrää kussakin kohdassa annetuista vastauksista.

Laskutavan muutoksesta seuraa myönteisten vastausten prosenttiosuuksien kasvu (kuvio 16), mutta muuten erot yllä oleviin tuloksiin ovat vähäisiä. Selvimpänä muutoksena erottuu vaihtoehdon *oppilaitoksessa* prosenttiosuuden muita suurempi kasvu. Saatu prosenttiosuus kertoo, että niistä vastaajista, joille tämä vaihtoehto oli relevantti (lähinnä koululaiset ja opiskelijat), 71 % ilmoitti kohtaavansa oppilaitoksessaan englannin kieltä. Myös vaihtoehdon *kirjastossa* osuus on noussut keskimääräistä enemmän kuvioon 15 verrattuna, mikä taas viittaa siihen, että moni kokonaisuineen vastaaja ei ollut asioinut kirjastoissa. Kiinnostava tulos on vaihtoehdon *työpaikalla* saama 78 prosentin osuus. Tätä voidaan pitää arviona siitä, kuinka suuri osa työelämässä olevista suomalaisista kohtaa työssään englannin kieltä.

Kysymyksessä 14b vastaajia pyydettiin ilmoittamaan edellä mainituista paikoista kolme, joissa he näkevät tai kuulevat englantia useimmin. Siten kysymys 14b antaa kysymystä 14a täsmällisemmän tiedon siitä, mitkä olivat vastaajien mielestä keskeisimmät niistä ympäristöistä, joissa englannin kieltä kohdataan. Annettujen mainintojen yleisyyttä kuvaavat prosenttiosuudet on esitetty kuvi-

ossa 17 sekä liitteen taulukoissa 14b.1–14b.5. Vertailun helpottamiseksi pylväät esitetään jälleen kuvion 15 mukaisessa järjestyksessä.

KUVIO 17 Englannin kielen näkeminen tai kuuleminen eri paikoissa. Prosenttiosuus kuvaa, kuinka usein kyseinen paikka on mainittu yhtenä kolmesta yleisimmästä paikasta, jossa kohdataan englannin kieltä.

Kysymyksenasettelun muuttumisesta huolimatta kuvio 17 antaa pitkälti samaa informaatiota kuin edellä kuvatut 15 ja 16. *Kaupunkien ja taajamien katukuva* koettiin edelleen tärkeimmäksi ympäristöksi, jossa englannin kieltä nähdään tai kuullaan. Seuraavana tulevat *kaupat ja myymälät*, *työpaikat* sekä *ravintolat ja kahvilat*. Myös *koti*, *liikennevälineet* ja *oppilaitokset* koettiin melko tärkeiksi. Muilla ympäristöillä on kysymyksellä 14b mitattuna vain vähäinen merkitys.

Kysymykseen 14a annetuissa vastauksissa ilmeni useita merkitseviä sukupuolten välisiä eroja (taulukko 14a.2). Miehillä korostuivat englannin kielen kohtaamisympäristöinä *työpaikka* ja *harrastuspaikat*, naisilla taas *kaupat ja myymälät*, *ravintolat*, *ulkoilu- ja virkistyspaikat*, *sairaalat*, *liikennevälineet* ja *kirkot*. Käytännössä samanlaiset sukupuolten väliset erot havaittiin myös kysymyksessä 14b (taulukko 14b.1). Nämä erot näyttäisivät heijastavan miesten ja naisten tyypillisten elämäntilanteiden erilaisuutta.

Ikäryhmät erosivat toisistaan merkitsevästi kaikissa kysymyksen 14a osioissa paitsi vaihtoehdossa *kirkoissa* (taulukko 14a.3). Keskeisin huomio on se, että kaikissa ympäristöissä vanhin ikäryhmä (65–79) kohtasi englannin kieltä erityisesti kahta nuorinta ikäryhmää vähemmän. Lisäksi vanhimmasta ikäryhmästä 16 % ilmoitti, ettei tunnista englannin kieltä. Ikäryhmässä 45–64 tämä osuus oli 6 % ja sitä nuorempien joukossa vain alle prosentin luokkaa. Kysy-

myksessä 14b vanhimalla ikäryhmällä korostuivat tärkeimpinä englannin kielen kohtaamisympäristöinä *kaupunkien ja taajamien katukuva, kaupat ja myymälät* sekä *liikennevälineet* (taulukko 14b.2). Nuoremmilla ikäryhmillä vastaukset hajosivat hiukan tasaisemmin useiden vaihtoehtojen kesken. 15–24-vuotiailla korostuivat ymmärrettävästi *oppilaitokset* ja työikäisillä *työpaikat* sekä *ravintolat ja kahvilat*.

Asuinalueiden vertailussa (taulukko 14a.4) näkyi ennen kaikkea se, että englannin kielen kohtaaminen oli kauttaaltaan yleisintä suurissa kaupungeissa. Pienempien kaupunkien ja maaseudun ero ei pääsääntöisesti ollut suuri, poikkeuksina *kaupunkien ja taajamien katukuva, kaupat ja myymälät* sekä *ravintolat ja kahvilat*. Ainoa selvästi ei-merkittävä vaihtoehto olivat *kirkot*, joissa englantia ylipäättäenkin kohdattiin vain vähän. Englannin kieltä tunnistettiin vähiten maaseudulla (9 % ei tunnistanut) ja eniten suurissa kaupungeissa (alle 2 % ei tunnistanut).

Kysymyksessä 14b, jossa kysyttiin, missä vastaajat useimmiten kohtaavat englantia, yleisimmin mainittu ympäristö oli kaikilla asuinalueilla paitsi maaseudulla *kaupunkien ja taajamien katukuva*, jonka mainitsi alueesta riippuen 53–58 % vastaajista (taulukko 14b.3). Maaseudulla puolestaan yleisimmäksi englannin kohtaamisen paikaksi mainittiin *kaupat ja myymälät* (62 %) ja katukuva sai toiseksi eniten mainintoja (57 %). Pienemmissä kaupungeissa ja taajaan asutuissa kunnissa toiseksi yleisimmin mainittiin *kaupat ja myymälät* (48–52%), mutta suurissa kaupungeissa katukuvan jälkeen toiseksi nousivat *työpaikat* (47 %). Lisäksi voidaan todeta, että kodin merkitys paikkana, jossa kohdataan englannin kieltä, kasvoi systemaattisesti siirryttäessä maaseudulta (17 %) kaupunkeihin (30 %).

Kysymyksessä 14a koulutustasojen väliset erot olivat selviä kaikissa tapauksissa (taulukko 14a.5). Enintään kansakoulun tai peruskoulun ala-asteen käyneet kohtasivat englantia selvästi vähiten ja korkeakoulutetut eniten kontekstista riippumatta (ainoana poikkeuksena *oppilaitokset*, joissa englantia kohtasivat paljon myös vain peruskoulun suorittaneet vastaajat – tämä selittyy koululaisvastaajilla, joilla ei ole vielä korkeampia tutkintoja suoritettuna). Alhaisimman koulutustason ryhmästä joka neljäs ilmoitti, ettei tunnista englannin kieltä. Muissa ryhmissä tämä osuus oli joko nolla tai erittäin pieni. Kysymyksen 14b tuloksista (taulukko 14b.4) huomataan, että koulutustason nousun myötä työpaikan ja kodin merkitys englannin kielen kohtaamisympäristöinä lisääntyi ja kauppojen ja myymälöiden tärkeys väheni. Lisäksi alhaisimman koulutustason vastaajat mainitsivat muita useammin *pankit, postit ja vakuutuslaitokset* englannin kielen tärkeänä kohtaamispaikkana. Toiseksi alhaisimman koulutustason (peruskoulun suorittaneet) vastaajat taas mainitsivat merkittävästi muita useammin *oppilaitokset, liikennevälineet ja kirjastot*. Tämä voidaan selittää jälleen koululaisten suurella osuudella tässä vastaajaryhmässä.

Ammattiryhmien vertailussa voidaan ääripäinä pitää asiantuntijoita, jotka kysymyksen 14a mukaan mainitsivat näkevänsä tai kuulevansa englantia keskimääräistä enemmän miltei kaikissa ympäristöissä, ja suorittavan työn tekijöitä, jotka taas sanoivat kohtaavansa kaikissa paikoissa englantia keskimääräistä vähemmän (taulukko 14a.6). Varsin luontevana voidaan pitää, että hoitotyön

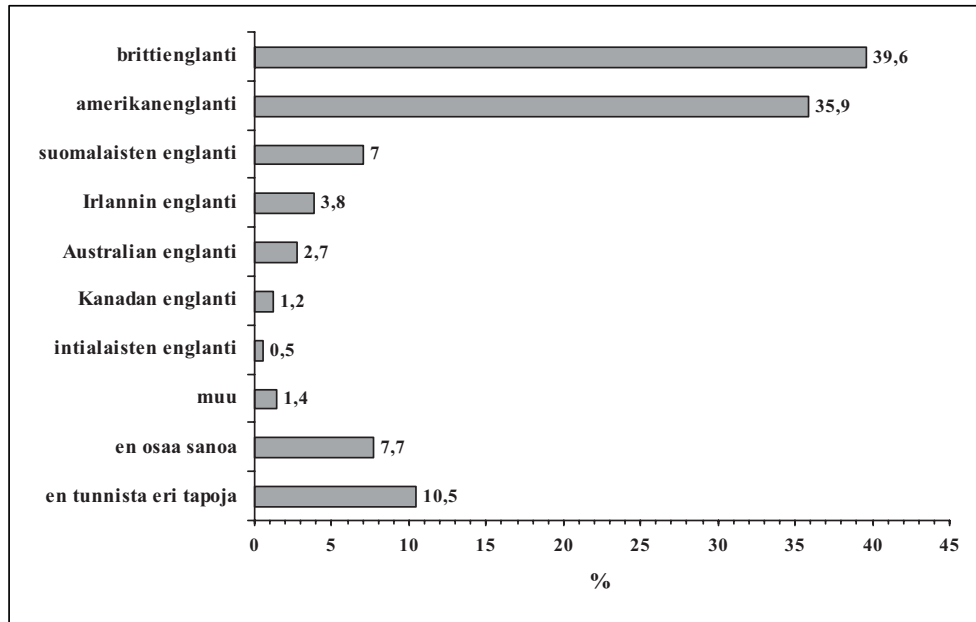
tekijät mainitsivat englannin kielen kohtaamisympäristöinä muita useammin *sairaalat* ja *virastot* ja toimistotyöntekijät vastaavasti *pankit*, *postit* ja *vakuutuslaitokset*. Toisaalta hoitotyön tekijät ilmoittivat selvästi muita ryhmiä harvemmin kohtaavansa englannin kieltä työpaikoilla sekä pankeissa, posteissa ja vakuutuslaitoksissa. Lisäksi tuloksista voidaan poimia, että muihin ammattiryhmiin verrattuna johtajat mainitsivat *kirjastot* erittäin harvoin englannin kielen kohtaamispaikkana. Suorittavan työn tekijöistä 10 % ilmoitti, ettei tunnista englannin kieltä. Muissa ammattiryhmissä tämä osuus oli korkeintaan muutamia prosentteja. Kysymyksessä 14b ammattiryhmien välisiä eroja oli vähemmän, toisin sanoen eri ammattiryhmät mainitsivat kolmena yleisimpänä englannin kielen kohtaamisympäristönä pitkälti samoja paikkoja. Taulukosta 14b.5 kuitenkin nähdään, että johtajilla ja asiantuntijoilla korostui *työpaikan* merkitys varsinkin hoitotyön tekijöihin verrattuna. Hoitotyön tekijöillä taas korostuivat *sairaaloiden* ohella myös *kaupat* ja *myymälät* ja *liikennevälineet*. Tämä heijastaa hoitoalan naisvaltaisuutta, sillä nämä samat ympäristöt korostuivat naisilla sukupuolia vertaillaessa (taulukko 14b.1). Asiantuntijat ilmoittivat muita ammattiryhmiä useammin *kodin* paikkana, jossa kuullaan tai nähdään englannin kieltä.

4.1.3 Miellyttävin ja vähiten miellyttävä englannin kielimuoto

Kysymyksessä 15 vastaajia pyydettiin ilmoittamaan, mikä seitsemästä eri maisassa puhuttavasta englannin kielimuodosta (*brittienglanti*, *amerikanenglanti*, *Australian englanti*, *Irlannin englanti*, *Kanadan englanti*, *intialaisten englanti* ja *suomalais-ten englanti*) miellyttää heitä eniten ja toisaalta vähiten. Kysymyksen selvittäminen on kiinnostavaa siksi, että nykyään suomalaiset kuulevat esimerkiksi mediassa myös muita kielimuotoja kuin perinteistä brittiläistä tai amerikkalaista standardikieltä, joita kielikoulutuksessa eniten tuodaan esille ja arvostetaan (ks. esimerkiksi Pihko 1997, Lintunen 2004). Kiinnostavaa on myös selvittää sitä, miten he arvioivat muita kielimuotoja, mukaan lukien myös suomalaisen englantia – siis suomalaisille tyypillistä tapaa käyttää ja ääntää englannin kieltä.

Kohdassa 15a vastaajien tuli ilmoittaa yksi heitä eniten miellyttävä englannin kielimuoto seitsemästä annetusta vaihtoehdosta tai kertoa, mikä muu kielimuoto heitä eniten miellyttää. Myös *en osaa sanoa* -vaihtoehto oli mahdollinen. Kohdassa 15b puolestaan piti antaa vähiten miellyttävä kielimuoto. Tähän kysymykseen vastasivat vain tutkittavat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 14a näkevänsä ja/tai kuulevansa englantia jossain yhteydessä. Jos vastaaja ei katsonut voivansa tunnistaa eri kielimuotoja, häntä pyydettiin jättämään vastaamatta. Tällaisia vastaajia oli aineistossa runsaat 10 %.

Kysymyksen 15a vastausjakauma on kuviossa 18. Kysymyksessä esitellyistä kielimuodoista nousivat selvästi muita suosituimmiksi *brittienglanti* (40 %) ja *amerikanenglanti* (36 %). Kouluopetuksessa keskeiset (ja kokonaisuutena ilmeisesti tutuimmat) kielimuodot miellyttivät vastaajia siis eniten. Kaikkien muiden kielimuotojen suosituimmuus oli hyvin vähäistä.

KUVIO 18 Miellyttävimmäksi koettu englannin kielimuoto.

Miesten ja naisten välillä keskeinen ero oli, että naiset (48 %) pitivät eniten *brittienglannista* ja miehet (41 %) puolestaan *amerikanenglannista* (ks. liitteen taulukko 15a.1). Amerikanenglantia piti miellyttävimpänä naisista 31 % ja brittienglantia miehistä niin ikään 31 %.

Kahdessa vanhimmassa ikäryhmässä (taulukko 15a.2) noin puolet piti *brittienglantia* miellyttävimpänä kielimuotona, kun taas kahdessa nuoremmissa ryhmässä *amerikanenglanti* nousi suosituimmaksi (noin 40 % molemmissa ryhmissä) – nuorilla amerikanenglannin miellyttävyys voi juontua sen keskeisestä asemasta populaarikulttuurissa. *Suomalaisten englanti* valittiin miellyttävimmäksi vanhimmassa 65–79-vuotiaiden ikäryhmässä (12 %) jonkin verran muita useammin. Peräti neljäsosa vanhimmasta ikäryhmästä kuitenkin ilmoitti, ettei tunnista eri tapoja puhua englantia.

Asuinalueiden mukaan tarkasteltuna vastausjakaumissa merkittävin asuinalueiden välinen ero oli se, että *brittienglanti* oli suosituinta suurissa kaupungeissa (43 %) ja sen suosio laski siirryttäessä maaseudulle (29 %), jossa *amerikanenglanti* oli selvästi suosittumpaa (43 %). Kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa amerikanenglanti oli hieman vähemmän suosittua kuin brittienglanti (taulukko 15a.3). Lisäksi maaseudun asukkaat ilmoittivat kaupunkilaisia useammin, etteivät he tunnista eri tapoja puhua englantia: maaseudulla tällaisia vastaajia oli 18 %, kun taas suurissa kaupungeissa heitä oli 7 %.

Merkitseviä eroja ilmeni myös koulutustasojen ja ammattialojen mukaan jaotelluissa tuloksissa (taulukot 15a.4–15a.5). Koulutustasoista erottui toiseksi alin (peruskoulun yläaste tai keskikoulu), jossa *amerikanenglanti* oli selvästi *brittienglantia* suosittumpi vaihtoehto, kun taas muissa ryhmissä suosituttiin *brittieng-*

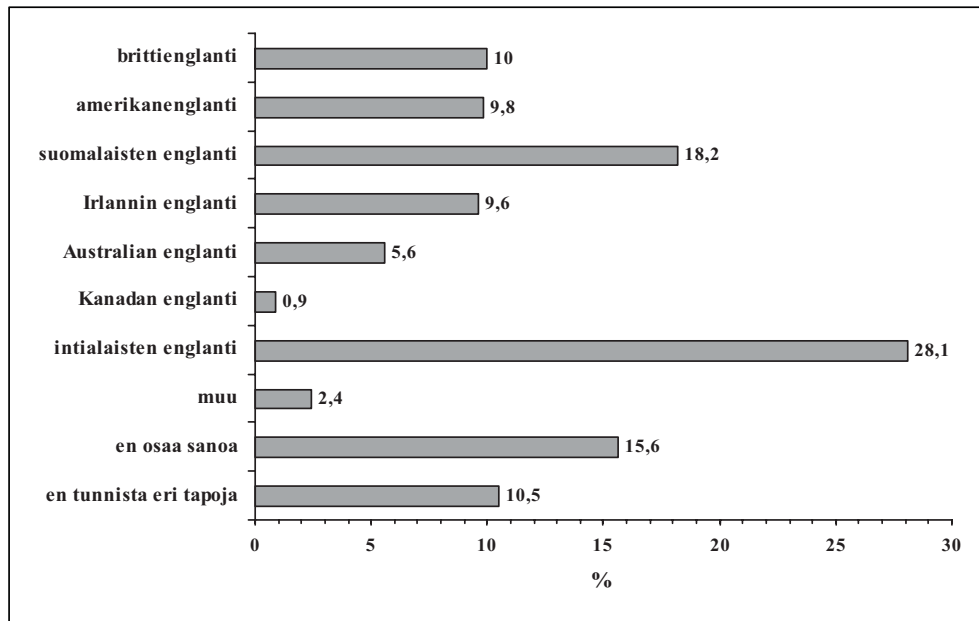
lantia enemmän tai suunnilleen yhtä paljon. Todennäköinen selitys tälle on se, että kyseisestä ryhmästä yli 40 % oli nuoria (käytännössä koululaisia), joiden todettiin edellä pitävän amerikanenglantia brittienglantia miellyttävämpänä. *Suomalaisten englantia* suosittiin sitä enemmän, mitä alhaisempi oli koulutustaso (vähiten koulutetussa ryhmässä 15 % piti suomalaisten englantia miellyttävimpänä). Samalla kyky tunnistaa eri tapoja puhua englantia väheni selvästi. Lähes kolmannes vähiten koulutetuista ilmoitti, ettei tunnista englannin eri kielimuotoja.

Ammattiryhmistä johtajat ja suorittavan työn tekijät pitivät *amerikanenglantia* miellyttävämpänä kuin *brittienglantia*. Muissa ammattiryhmissä tilanne oli päinvastainen; erityisesti asiantuntijat pitivät brittienglantia arvossa. *Suomalaisten englannin* mainitsi miellyttävimpänä 9 % hoitotyön ja 11 % suorittavan työn tekijöistä, kun taas muissa ryhmissä tämä osuus oli selvästi pienempi. Hoitotyön ja suorittavan työn tekijät ilmoittivat myös muita useammin, etteivät tunnista englannin eri kielimuotoja. Huomionarvoista on myös se, että suorittavaa työtä tekevästä vastaajista 13 % antoi *en osaa sanoa* -vastauksen ja lähes 20 % jätti vastaamatta.

Kysymyksessä 15b vastaajia pyydettiin arvioimaan, mikä englannin kielimuoto miellyttää heitä vähiten (kuvio 19). Vähiten pidettiin *intialaisten englannista* (28 %) ja seuraavaksi vähiten *suomalaisten englannista* (18 %). Kysymysten 15a ja 15b vertailun helpottamiseksi kuvion 19 pylväät on esitetty kuvion 18 mukaisessa suosituimmuusjärjestyksessä. Vastausten jakauma oli suhteellisen samanlainen miehillä ja naisilla; tosin naiset antoivat enemmän *en osaa sanoa* -vastauksia. Jakaumista näkyy käänteisesti myös se aiempi havainto, että naiset pitivät useammin *brittienglannista* kuin miehet ja *amerikanenglannin* kohdalla tilanne oli päinvastainen (taulukko 15b.1).

Ikäryhmien väliset erot olivat selkeämpiä (taulukko 15b.2). Kahdessa keskimmaisessä ikäryhmässä (25–44- ja 45–64-vuotiaat) *intialaisten englanti* oli selvästi epäsuosituin vaihtoehto 24–35 % osuudella. Vanhin ikäryhmä taas piti vähiten *amerikanenglannista* (24 %), ja nuorimmassa ikäryhmässä intialaisten englannin (25 %) rinnalle vähiten miellyttävänä kielimuotona nousi *suomalaisten englanti* (25 %).

Suhtautumisessa eri kielimuotoihin on nähtävissä myös alueellisia eroja (taulukko 15b.3). Kaikilla alueilla epäsuosituin kielimuoto oli *intialaisten englanti* ja toiseksi epäsuosituin oli *suomalaisten englanti*. Suurissa kaupungeissa intialaisten englanti (32 %) oli selvästi epäsuositumpaa kuin suomalaisten englanti (17 %), mutta siirryttäessä pienempiin kaupunkeihin ja maaseudulle intialaisten englannin epäsuosio väheni ja suomalaisten englannin epäsuosio lisääntyi niin, että maaseudulla molemmat kielimuodot olivat likimain yhtä epäsuosittuja (20 %). Mielenkiintoinen ja lisäselitystä kaipaava tulos on myös se, että maaseudulla *brittienglanti* mainittiin erityisen usein (17 %) vähiten miellyttävänä kielimuotona (vrt. kysymys 15a, jossa brittienglannin suosio oli maaseudulla selvästi vähäisempi kuin muualla). *En osaa sanoa* -vastausten osuus oli kaikilla alueilla suuri (n. 15 %).

KUVIO 19 Vähiten miellyttäväksi koettu englannin kielimuoto.

Koulutustasoiittain eriteltyissä tuloksissa (taulukko 15b.4) huomio kiinnittyy alimman koulutustason ryhmään, jossa vähiten miellyttäviä kielimuotoja olivat *suomalaisten englanti* (21 %) ja *amerikanenglanti* (19 %). Tämä on ainakin osittain yhteydessä siihen, että ryhmään kuului paljon ikääntyneitä vastaajia. Muissa ryhmissä vähiten miellyttäväksi englanninpuhumistavaksi koettiin suomalaisten englannin ohella *intialaisten englanti*. Korkeimmilla koulutustasoilla intialaisten englanti oli selvästi vähiten pidetty kielimuoto. Näissä ryhmissä vastavasti *brittienglanti* sai vain vähän mainintoja vähiten miellyttävänä kielimuotona. Toiseksi alimmassa koulutustasoryhmässä näkyy jälleen nuorten, vielä koulussa olevien vastaajien vaikutus: vähiten miellyttävä kielimuoto oli suomalaisten englanti, ja amerikanenglanti sai vain vähän mainintoja muihin ryhmiin verrattuna.

Ammattialoittain tarkastelluissa vastausjakaumissa (taulukko 15b.5) ilmeni joitakin selviä eroja ryhmien välillä. Selvin ero ilmeni vastaajien suhtautumisessa suomalaisten puhumaan englantiin: johtajat ja asiantuntijat pitivät sitä vain harvoin vähiten miellyttävänä kielimuotona (johtajat 6 %; asiantuntijat 13 %), kun muissa ammattiryhmissä noin viidennes piti sitä vähiten miellyttävänä. Sen sijaan johtajien ja asiantuntijoiden vastauksissa korostui *intialaisten englanti*. Lisäksi huomiota kiinnittää hoitoalaa edustavien vastaajien suhteellisen suuri *en osaa sanoa* -vastausten määrä (19 %).

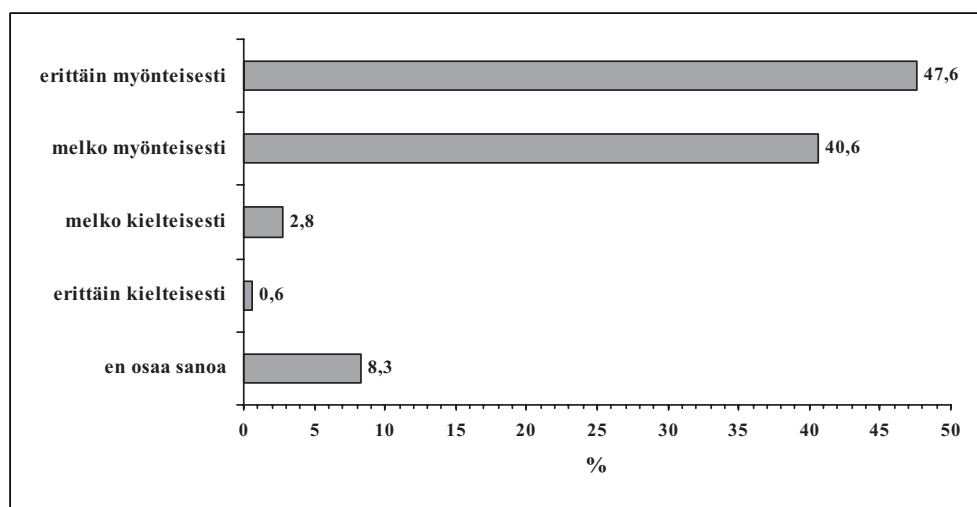
Kysymysten 15a ja 15b tuloksista nousee kiinnostavasti esille se, että suomalaisten puhumasta englannista harvoin pidetään. *Brittienglantia* ja *amerikanenglantia* sen sijaan arvostetaan – vastauksissa mahdollisesti ilmenee näkemys siitä, millaisten kielinormien mukaan suomalaistenkin olisi englantia hyvä käyttää. Kiinnostava huomio on se, että brittienglannin ja amerikanenglannin suh-

teen mielipiteet hajaantuivat: korkeakoulutettuja, suurten kaupunkien asukkaita ja vanhempia miellytti brittienglanti enemmän, kun taas maaseudun asukkaat ja nuoret pitivät enemmän amerikanenglannista.

Voidaan vielä muistuttaa, että tässä kysymyksessä vanhimmassa ikäryhmässä samoin kuin vähiten koulutusta saaneilla vastausprosentti oli koko kyselyn alhaisin pieni (alle 70 %) ja myös *en osaa sanoa* -vastausten osuus oli verraten suuri. Näissä ryhmissä kielivarieteettien miellyttävyyttä ei siis ole osattu arvioida kovin hyvin tai niitä ei ehkä ole osattu edes tunnistaa.

4.1.4 Suhtautuminen englanninkieliseen opetukseen

Kysymyksellä 16 haluttiin kartoittaa suomalaisten suhtautumista siihen, että englannin kielen käyttö on varsinkin parin viime vuosikymmenen aikana levinnyt myös koululaitokseemme. Kysymyksen taustalla on kielikylpyopetuksen sekä englanninkielisen aineenopetuksen määrän ja suosion selvä kasvu Suomessa vuosituhannen vaihteessa (ks. esimerkiksi Nikula & Marsh 1996; Lehti, Järvinen & Suomela-Salmi 2006). Julkisuudessa on ilmiöstä oltu huolissaan: englanninkielisen opetuksen on pelätty vievän tilaa äidinkielen opetukselta ja sen on pelätty huonontavan oppimistuloksia ja jopa ajattelun taitoja (ks. esimerkiksi Virtala 2002; Leppänen & Pahta, valmisteilla). Tätä taustaa vastaan on kiinnostavaa selvittää, mitä suomalaiset asiasta itse ajattelevat.

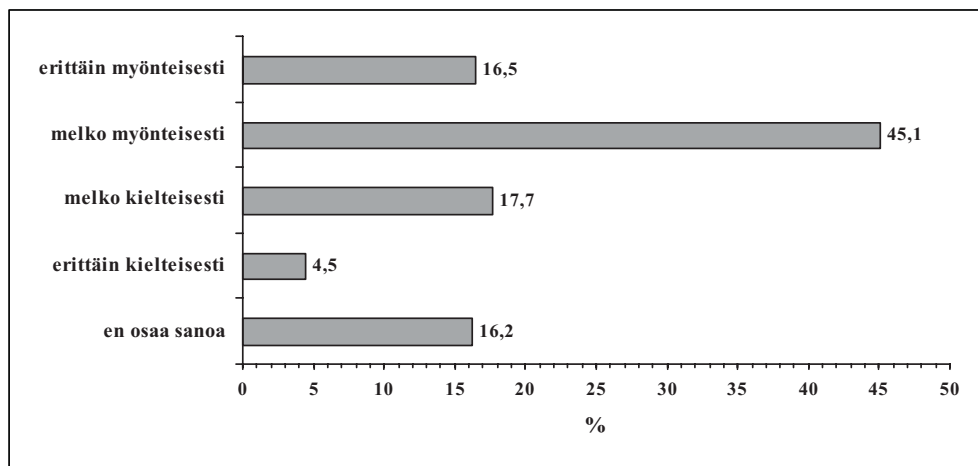
KUVIO 20 Suhtautuminen englanninkieliseen koulunkäyntiin.

Vastaajien tuli ilmoittaa viisiportaisella arviointiasteikolla (*erittäin myönteisesti*, *melko myönteisesti*, *melko kielteisesti*, *erittäin kielteisesti* tai *en osaa sanoa*) suhtautumisensa siihen, että jotkut suomalaiset lapset käyvät englanninkielistä koulua. Annettujen vastausten mukaan suuri enemmistö sanoi suhtautuvansa englanninkieliseen koulunkäyntiin myönteisesti: *erittäin myönteisen* kannan ilmaisi 48 % vastaajista ja *melko myönteisen* 41 % (kuvio 20).

Sukupuolella ei ollut suurta vaikutusta vastausten jakaumaan, vaikka englanninkieliseen koulutukseen *erittäin myönteisesti* suhtautuvien osuus oli naisilla (50 %) suurempi kuin miehillä (45 %) (liitteen taulukko 16.1). Ikäryhmittäin tarkasteltuna myönteisimmin asiaan suhtautuvat kaksi keskimmäistä ikäryhmää (taulukko 16.2); näiden ryhmien vastaajista puolet suhtautui lasten englanninkieliseen opiskeluun erittäin myönteisesti. Alueellisissa jakaumissa (taulukko 16.3) ei ollut merkitseviä eroja. Koulutustason ja ammattialan mukaan eritellyissä tuloksissa (taulukot 16.4–16.5) suurinta vaihtelua esiintyi *en osaa sanoa* -vastausten osuudessa. Eniten näitä vastauksia antoivat vähiten koulutetut ja suorittavaa työtä tekevät vastaajat.

4.1.5 Suhtautuminen Englantiin yritysten sisäisenä kielenä

Kysymyksessä 17 tutkittavia pyydettiin ilmoittamaan viisiportaisella arviointiasteikolla (*erittäin myönteisesti, melko myönteisesti, melko kielteisesti, erittäin kielteisesti* tai *en osaa sanoa*) suhtautumisensa siihen, että jotkut suomalaiset yritykset käyttävät Englantia yrityksen sisäisenä kielenä. Kysymyksen tavoitteena oli kartoittaa suomalaisten asenteita sitä kohtaan, että Englannin merkitys myös suomalaisessa liike- ja työelämässä on kasvanut (ks. esimerkiksi Virkkula 2008).

KUVIO 21 Suhtautuminen Englannin kielen käyttöön suomalaisten yritysten sisäisenä kielenä.

Vastaajien enemmistön suhtautuminen oli positiivista: myönteisten vastausten yhteenlaskettu prosenttiosuus oli yli 60 %, kun taas kielteisten vastauksien vastaava määrä oli 22 % (kuviokuva 21).

Sukupuolten väliset erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä (liitteen taulukko 17.1), mutta muiden taustamuuttujien mukaan eritellyissä jakaumissa oli selviä eroja (taulukot 17.2–17.5). Selvästi myönteisimmin kysymykseen suhtautuva ikäryhmä olivat 25–44-vuotiaat (myönteisten vastausten yhteenlaskettu prosenttiosuus oli 72 %). Vähiten myönteisiä vastauksia antoivat 65–79-vuotiaat (*en osaa sanoa* -vastausten osuus oli puolestaan heillä suurin), mutta toisaalta

eniten kielteisiä vastauksia saatiin 45–64-vuotiaiden ikäryhmästä (yhteenlaskettu prosenttiosuus 28 %). Tässä ikäryhmässä vastattiin kuitenkin 25–44-vuotiaiden jälkeen toiseksi useimmin *erittäin myönteisesti*, joten se näyttää olevan muita ryhmiä hieman ”kahtiajakautuneempi”. Joka tapauksessa nuorempien ja vanhempien työelämässä olevien ikäluokkien välillä näyttää olevan selvä suhtautumisero (taulukko 17.2).

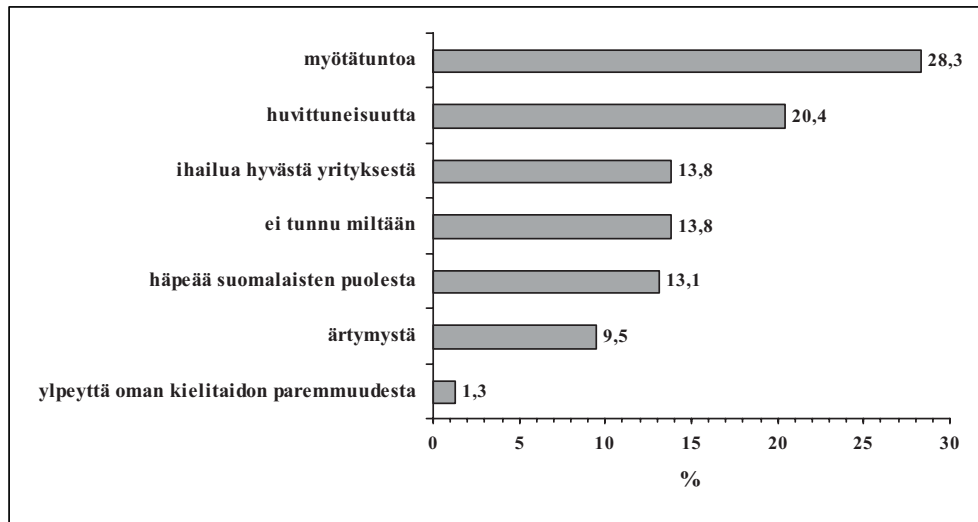
Asuinalueen mukaan tarkasteltuna myönteiset vastaukset olivat yleisempiä kaupungeissa kuin maaseudulla (taulukko 17.3). Erittäin myönteisten ja melko myönteisten vastausten yhteenlaskettu prosenttiosuus oli suurissa kaupungeissa lähes 70 %, pienissä kaupungeissa sekä taajaan asutuissa kunnissa noin 60 % ja maaseudulla 49 %. Kielteisten ja *en osaa sanoa* -vastausten osuudet olivat vastaavasti suurempia maaseudulla.

Englannin kielen käyttöön suomalaisissa yrityksissä *erittäin myönteisesti* suhtautuvien osuus kasvoi selvästi koulutustason noustessa (taulukko 17.4). Korkeakoulutetuista vastaajista 77 % suhtautui asiaan vähintään *melko myönteisesti*. Melko myönteisesti suhtautuvien osuuksissa ei ollut suuria koulutustasokohtaisia eroja lukuun ottamatta enintään peruskoulun ala-asteen tai kansakoulun suorittaneita, jotka kokonaisuutena antoivat vähiten myönteisiä vastauksia (36 %). Lisäksi tämän ryhmän vastaajista suuri osa (39 %) ei osannut sanoa mielipidettään kysytyyn asiaan. Ammattialakohtaisten tarkastelujen (taulukko 17.5) antama informaatio on samansuuntaista: erittäin myönteisesti suhtautuvien osuus oli suurin johtajien (27 %) ja asiantuntijoiden (25 %) joukossa. Melko myönteisesti tai melko kielteisesti suhtautuvien määrissä ei ollut suurta vaihtelua, mutta *en osaa sanoa* -vastausten osuus oli suuri hoitotyön ja suorittavan työn tekijöiden (24 %) joukossa.

4.1.6 Suhtautuminen englantia puhuvaan suomalaiseen

Kysymys 18 oli kolmiosainen ja siinä kysyttiin, miltä vastaajasta tuntuu, kun hän kuulee tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa takellellen (kysymys 18a), sujuvasti suomalaisella korostuksella (18b) tai sujuvasti syntyperäisen englannin puhujan tavoin (18c). Kysymyksissä 18a ja 18c vastaajille annettiin seitsemän vastausvaihtoehtoa (ks. kuviot 22 ja 24 tai liitteessä oleva kysymyslomake) ja kysymyksessä 18b yhdeksän (ks. kuvio 23 tai kysymyslomake).

Kysymys 18 kohdistuu siihen, millaisia asenteita vastaajilla on nimenomaan suomalaisten englannin kielen osaamista ja aksenttia kohtaan. Esimerkiksi valittiin suomalainen julkisuuden henkilö, koska juuri tällaisten henkilöiden englannin kielen taito ja heidän käyttämänsä aksentti on usein antanut kimmokkeen kriittiselle kansalaiskeskustelulle esimerkiksi lehtien yleisönosastoissa tai verkkokeskustelufoorumeilla (ks. Kytölä 2008) – suhtautuminen heidän kielenkäyttönsä todennäköisesti heijastaa yleisempiäkin kieliaseenteita. Niin kuin kysymykseen 15 saaduista vastauksista jo ilmeni, suomalaiset eivät näytä arvostavan omaa tapaansa puhua ja ääntää englannin kieltä vaan se koetaan jotenkin ongelmalliseksi. Kysymys 18 antaa tarkempaa tietoa siitä, millaisia reaktioita suomalaisten tavat käyttää englantia vastaajissa herättivät.

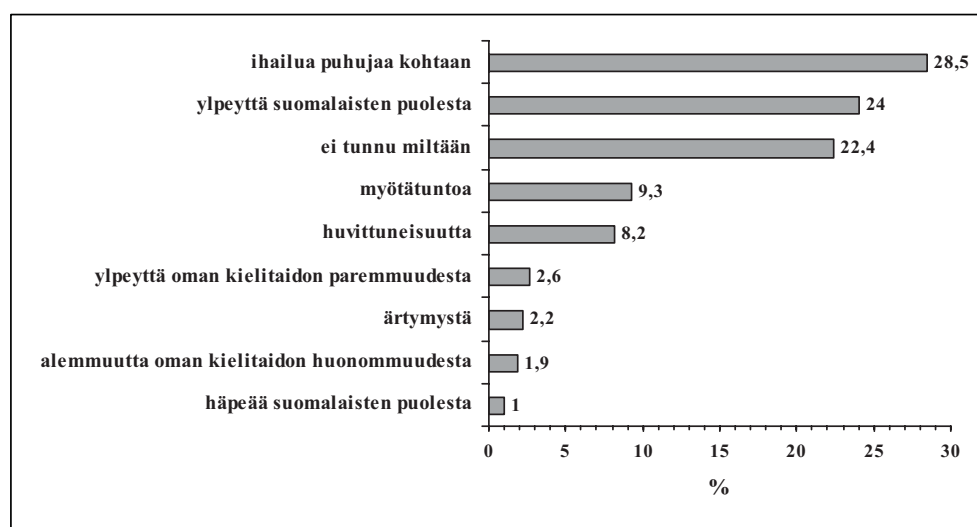
KUVIO 22 Suhtautuminen tunnetun suomalaisen takeltelevaan englannin puhumiseen.

Suhtautumisessa englantia takellessen puhuvaan suomalaiseen (**kysymys 18a**) oli paljon vaihtelua: eniten tunnettiin *myötätuntoa* (28 %), mutta myös muut vaihtoehdot saivat kannatusta (kuvio 22). Noin 14 % vastaajista ilmoitti, että suomalaisen takelteleva julkinen puhe ei herätä mitään tunteita. Naiset tunsivat miehiä useammin *myötätuntoa*, *ihailua hyvästä yrityksestä* tai *häpeää suomalaisten puolesta*. Miehet tunsivat naisia useammin *huvittuneisuutta* tai *ärtymystä* (liitteen taulukko 18a.1).

Ikäryhmistä (taulukko 18a.2) voidaan todeta, että kaksi vanhinta ikäluokkaa (45–64- ja 65–79-vuotiaat) tunsivat nuoria enemmän *myötätuntoa* ja *ihailua hyvästä yrityksestä*. Lisäksi viidennes vanhimmasta ikäluokasta ilmoitti, että puhujan takeltelu *ei tunnu miltään*. Nuorimmassa ikäluokassa (15–24-vuotiaat) oli sen sijaan tavallista tuntee *huvittuneisuutta* tai *häpeää suomalaisten puolesta*. Myötätuntoa tunnettiin nuorimmassa ikäryhmässä selvästi muita ikäryhmiä vähemmän. Voi siis olla mahdollista, että vanhemmissa vastaajissa jo yritys käyttää englantia herättää arvostusta, kun taas nuorempien perusasenne on, että julkisuudessa englantia puhuvan henkilön tulisi osata sitä jo varsin hyvin. Toisin kuin nuoremmille, vanhemmille ikäluokille englannin osaaminen ei siten ole itsestäänselvyys.

Asuinalueiden välillä ei havaittu merkitseviä suhtautumiseroja (taulukko 18a.3). Muiden taustamuuttujien suhteen tehdyistä tarkasteluista (taulukot 18a.4–18a.5) voidaan todeta, että myötätuntoisesti suhtautuvien osuus kasvoi koulutustason noustessa (tämä näkyy myös korkeasti koulutettujen ammattiryhmien kuten asiantuntijoiden suhtautumisessa). Vähiten koulutusta saaneista 29 % vastasi, että suomalaisen takelteleva puhe *ei tunnu miltään*. Tämä vastaus oli yleinen myös suorittavan työn tekijöillä. Ammattiryhmistä hoitotyötä tekevät erottuvat siten, että he yhtäältä tunsivat muita useammin *ihailua hyvästä yrityksestä* ja toisaalta muita vähemmän *häpeää suomalaisten puolesta*.

Sujuvasti suomalaisittain (**kysymys 18b**) englantia puhuvaa suomalaista kohtaan tunnettiin eniten *ihailua* (29 %) tai *ylpeyttä suomalaisten puolesta* (24 %) (kuvio 23). Näin tuntevien osuudet olivat suuremmat naisilla kuin miehillä (taulukko 18b.1). Ihailun ja myötätunnon tunteminen oli tyypillisempää vanhoille vastaajille kuin nuorille. Nuoret taas tunsivat vanhoja useammin ylpeyttä suomalaisten puolesta tai *huvittuneisuutta*, tai he ilmoittivat, että *ei tunnu miltään* (taulukko 18b.2).

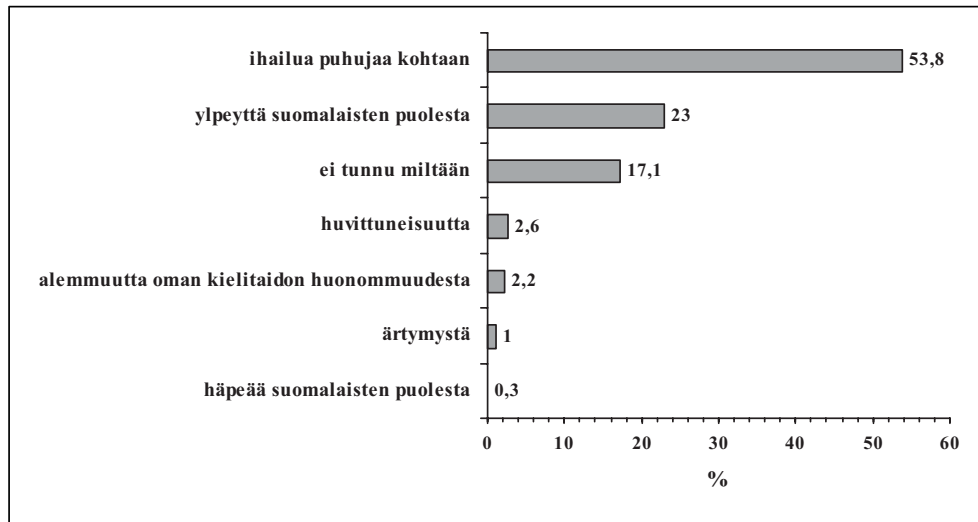

KUVIO 23 Suhtautuminen tunnetun suomalaisen sujuvasti suomalaisella korostuksella puhumaan englanttiin.

Koulutustasojen tai ammattiryhmien väliset erot eivät olleet merkitseviä (taulukot 18b.4 ja 18b.5). Myös alueiden väliset erot näyttivät vähäisiltä (taulukko 18b.3). Lähinnä voidaan mainita, että *ihailu puhujaa kohtaan* oli tavallisempaa maaseudulla kuin kaupungeissa. Pienissä kaupungeissa yleisimmin valittu vaihtoehto oli *ylpeys suomalaisten puolesta*. Kaikilla alueilla merkittävä osa (18–25 %) vastaajista ilmoitti, että sujuva suomalaisella korostuksella puhuminen ei aiheuta heissä mitään tunteita. Tulokset osoittavat, että sujuvuus on jossain määrin tärkeämpää kuin se, että puhujan aksentti on syntyperäisen kaltainen.

Syntyperäiseltä (**kysymys 18c**) kuulostavaa suomalaista englannin puhujaa arvostettiin erityisen paljon: selvästi yleisin vastaus oli *ihailua puhujaa kohtaan* (54 %) (kuvio 24). Ikäryhmien välillä ei tässä havaittu merkitseviä eroja (taulukko 18c.2). Sen sijaan naiset ilmoittivat tuntevansa ihailua puhujaa kohtaan tai *ylpeyttä suomalaisten puolesta* jonkin verran miehiä useammin, kun taas miehet ilmoittivat useammin, että *ei tunnu miltään* (taulukko 18c.1). Tilastollisesti merkitseviä alueellisia eroja ei aineistossa ollut (taulukko 18c.3). *Ei tunnu miltään* -vastaus oli yleinen vähän koulutettujen (30 %) ja suorittavaa työtä tekevien (27 %) keskuudessa. Näissä ryhmissä tunnettiin taas ihailua puhujaa kohtaan

muita koulutustaso- tai ammattiryhmiä harvemmin (taulukot 18c.4–18c.5). Syn- typeräiseltä kuulostavan puhujan ihailu oli yleisintä korkeimmin koulutetuilla ja asiantuntijatehtävissä työskentelevillä.

KUVIO 24 Suhtautuminen tunnetun suomalaisen syntyperäisen tavoin puhumaan englanttiin.

4.1.7 Englannin merkitys Suomessa

Kysymyksissä 19 ja 20 haluttiin selvittää vastaajien asenteita englannin kieltä kohtaan niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Kysymyksiä motivoi se, että englannin kielen globaali asema on kiistattoman vahva: yli 500 miljoonaa puhuu sitä joko ensimmäisenä tai toisena kielenään, noin viidesosa maailman väestöstä puhuu sitä vaihtelevassa määrin, ja lopuista yhä useammat haluavat oppia sitä (Graddol 1997, 2006). Sen poikkeuksellinen asema ja leviäminen maailmassa on nähty sekä positiivisena (Crystal 1997) että negatiivisena asiana (Skutnabb-Kangas 2003, Phillipson 1992), ja tämä seikka on antanut aineksia polarisoituneille kieliasteille myös Suomessa (ks. tarkemmin Leppänen & Nikula 2008).

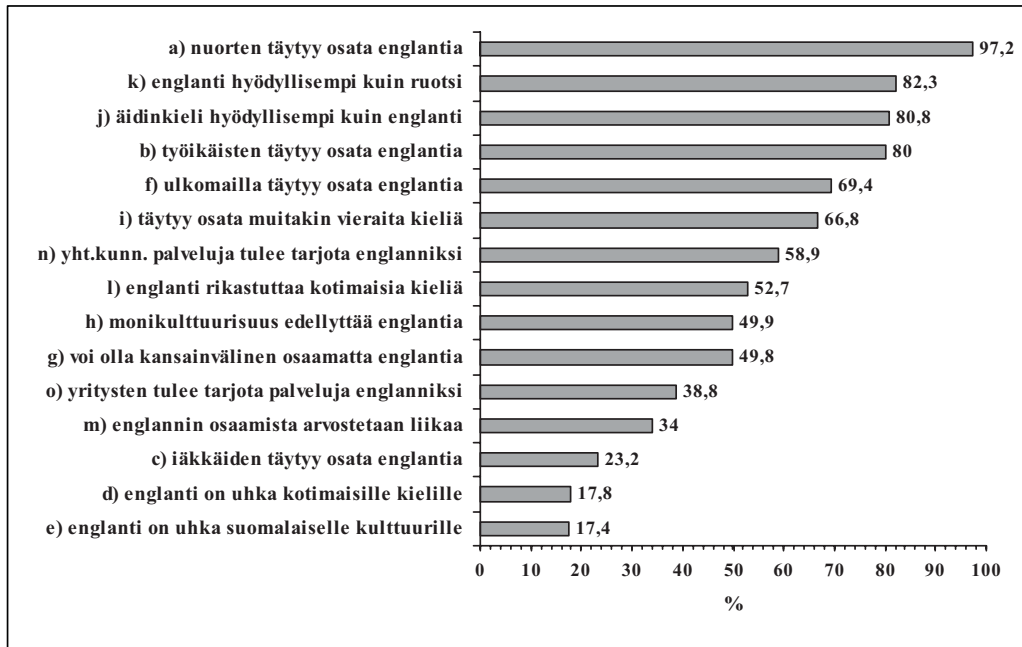
Kysymyksen 19 väittämät koskivat englannin kielen merkitystä Suomessa. Tutkittavia pyydettiin ilmoittamaan viisiportaisella asteikolla (*täysin samaa mieltä, jossain määrin samaa mieltä, jossain määrin eri mieltä, täysin eri mieltä tai en osaa sanoa*) asenteensa 15 väitelauseeseen:

- (a) nuorten täytyy osata englantia
- (b) työikäisten täytyy osata englantia
- (c) iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia
- (d) englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka kotimaisille kielille
- (e) englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka suomalaiselle kulttuurille
- (f) ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia
- (g) suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia
- (h) Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että kaikki osaavat englantia
- (i) englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata ja oppia muitakin vieraita kieliä
- (j) äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempi kuin englannin kieli
- (k) englannin kieli on suomenkielisille hyödyllisempi kuin ruotsi
- (l) englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä
- (m) englannin osaamista arvostetaan liikaa
- (n) yhteiskunnallisia palveluja (esim. terveydenhuolto) tulee tarjota Suomessa myös englanniksi
- (o) kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi.

Raportoinnin yksinkertaistamiseksi tuloksia tarkastellaan tässä väittämien kanssa samanmielisten (*täysin samaa mieltä* tai *jossain määrin samaa mieltä*) vastaajien prosenttiosuuksien kautta. Tästä yksinkertaistamisesta ei seuraa olennaista informaation menettämistä. En osaa sanoa -vastausten määrä oli koko väittämäpatteristossa 19 verrattain alhainen; ainoastaan väittämässä (l) *englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä* niiden osuus oli yli kymmenesosa (14 %).

Koko aineistoa tarkasteltaessa (ks. kuvio 25) havaittiin seuraavaa. Valtaenemmistön mielestä sekä (a) *nuorten* (97 % samaa mieltä) että (b) *työikäisten* (80 % samaa mieltä) täytyy osata englantia, mutta (c) *iäkkäiden ihmisten* ei sitä tarvitse osata (vain 23 % samaa mieltä). Selvä enemmistö oli sitä mieltä, että (f) *ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia* (69 %) ja että (i) *englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata muitakin vieraita kieliä* (67 %). Enemmistön mielestä englantia ei arvosteta liikaa (m); päinvastaista mieltä oli 34 %. Valtaosa vastaajista suhtautui englantiin varsin neutraalisti ja käytännöllisesti ja oli sitä mieltä, että iäkkäitä lukuun ottamatta kaikkien nuorten ja aikuisten tulee sitä osata.

Mielipiteet jakoutuivat tasaisemmin väittämissä (h) *Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että kaikki osaavat englantia* ja (g) *suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia*. Näissä väittämissä eri- ja samanmielisten prosenttiosuudet olivat verrattain lähellä toisiaan.

KUVIO 25 Englannin kielen merkitystä Suomessa koskeviin väittämiin samanmielisesti suhtautuvien prosenttiosuudet.

Vain alle viidennes vastaajista ilmoitti kokevansa englannin kielen leviämisen uhkaksi (*d*) kotimaisille kielille (18 %) tai (*e*) suomalaiselle kulttuurille (17 %). Niukka enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että (*l*) *englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä* (53 %). Suuri enemmistö oli puolestaan sitä mieltä, että (*j*) *äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempi kuin englannin kieli* (81 %) ja (*k*) *englannin kieli on suomenkielisille hyödyllisempi kuin ruotsi* (82 %). Vastaajien enemmistön (59 %) mielestä (*n*) *yhteiskunnallisia palveluja tulee tarjota Suomessa myös englanniksi*, mutta yritysten tarjoamista palveluista (*o*) näin ajatteli vain 39 %. Toisin sanoen suurin osa vastaajista ei ollut sitä mieltä, että englanti voisi syrjäyttää suomen ja ruotsin kielen ja murentaa kansallista kulttuuriamme. Kiinnostavaa on myös se, että jopa yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että englannin vaikutus suomen kieleen on positiivinen ja sitä rikastava. Usko kansallisiin kielisiin ja kulttuuriin näyttää siten olevan vahva, jopa niin vahva, että ne voivat jopa hyötyä englannin kielen vaikutuksesta.

Sukupuolten välillä oli merkitseviä eroja vain muutamien väittämien kohdalla (liitetaulukko 19.1). Naiset ajattelivat miehiä useammin, että

(*b*) *työikäisten täytyy osata englantia*

(*n*) *yhteiskunnallisia palveluja tulee tarjota Suomessa myös englanniksi*

(*o*) *kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi.*

Miehet puolestaan kokivat naisia useammin, että

- (j) äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempää kuin englannin kieli
- (l) englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä.

Ikäryhmät erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi lähes kaikissa väittämässä (liitetaulukko 19.2). Monen väittämän kohdalla ero voidaan pelkistää kahden nuorimman (15–24- ja 25–44-vuotiaat) ja kahden vanhimman (45–64- ja 65–79-vuotiaat) ikäryhmän väliseksi. Selvin ero oli väittämässä (m), jonka kanssa 45–79-vuotiaista 48 % mutta 15–44-vuotiaista vain 21 % oli samaa mieltä. Väittämän (f) kanssa oli samaa mieltä 80 % alle 45-vuotiaista mutta vain 60 % tätä vanhemmista vastaajista. Väittämiä, joiden kanssa vanhemmat ikäryhmät olivat nuoria useammin samaa mieltä, olivat

- (d) englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka kotimaisille kielille
- (e) englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka suomalaiselle kulttuurille
- (i) englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata ja oppia muitakin vieraita kieliä
- (j) äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempää kuin englanti
- (m) englannin osaamista arvostetaan liikaa.

Toisaalta seuraavien väittämien kanssa nuoret puolestaan olivat vanhempia ikäryhmiä useammin samaa mieltä:

- (b) työikäisten täytyy osata englantia
- (c) iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia
- (f) ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia
- (h) Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää kaikkien osata englantia
- (n) yhteiskunnallisia palveluja tulee tarjota Suomessa myös englanniksi.

Lisäksi muutamissa väittämässä 25–44-vuotiaiden ikäryhmä erottui muista. Tällaisia väittämiä olivat seuraavat:

- (a) nuorten täytyy osata englantia
- (l) englannin kieli rikastuttaa kotimaisia kieliä.

Näiden väitteiden kanssa samaa mieltä olevien osuus oli 25–44-vuotiaiden ryhmässä muita ikäryhmiä suurempi. Lisäksi tämä ryhmä oli muita useammin eri mieltä väittämän (g) *suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia* kanssa.

Vanhempien ja nuorempien vastaajien asenteiden välillä oli siis selvä ero: vanhemmat ikäpolvet suhtautuivat englantiin negatiivisemmin kuin nuoremmat, eivätkä he nähneet sitä niin tarpeellisena ja myönteisenä ilmiönä kuin nuoremmat. Nuorempien vastaajien asenteissa puolestaan korostui se, että heidän mielestään ikään katsomatta kaikkien suomalaisten tulisi osata englantia ja itse yhteiskunnankin tulisi toimia myös englanniksi. Kiinnostava huomio on myös

se, että 25–44-vuotiaat – eli sen ikäiset suomalaiset, joilla todennäköisimmin on huollettavanaan lapsia ja nuoria ja jotka ovat kiinnostuneita näiden tulevaisuudesta, olivat selvimmin sitä mieltä, että nuorten on osattava englantia.

Asuinalueiden välillä oli merkitseviä eroja seitsemässä väittämässä (liitteen taulukko 19.3). Useimmiten kyse oli siitä, että suurten kaupunkien vastaajat poikkesivat muista, jotka puolestaan eivät juurikaan eronneet toisistaan. Suurissa kaupungeissa oltiin muita alueita useammin samaa mieltä seuraavien väitteiden kanssa:

- (b) työkäisten täytyy osata englantia*
- (f) ulkomailla matkustavien täytyy osata englantia*
- (h) Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää kaikkien osata englantia*
- (i) englannin lisäksi suomalaisten täytyy oppia muitakin vieraita kieliä*
- (n) yhteiskunnallisia palveluja tulee tarjota myös englanniksi.*

Tilanne oli päinvastainen väittämän *(m) englannin osaamista arvostetaan liikaa* kohdalla. Maaseudulla asuvat vastaajat olivat sen kanssa useammin samaa mieltä kuin kaupunkilaiset.

Kaikista muista poikkeava tulos saatiin väittämässä *(o) kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi*: sen kanssa samanmielisimpiä olivat suurten kaupunkien asukkaiden lisäksi myös maaseudulla asuvat vastaajat.

Vastauksissa välittyi ero suurten kaupunkien ja muun Suomen välillä. Muita useammin suurten kaupunkien asukkaiden mielestä oli tärkeää, että erityisesti työkäisten suomalaisten on osattava sekä englantia että muita vieraita kieliä ja että koko yhteiskunnankin tulee toimia myös englanniksi. Maaseudulla asuvat vastaajat olivat puolestaan kaupunkilaisia useammin sitä mieltä, että englannin kieltä arvostetaan Suomessa liikaa.

Koulutustasojen vertailussa (liitetaulukko 19.4) muista ryhmistä erottuivat jälleen selvimmin vähiten koulutetut. Verrattuna muihin ryhmiin he olivat useammin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:

- (a) nuorten täytyy osata englantia (ero tosin vähäinen)*
- (b) työkäisten täytyy osata englantia*
- (c) iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia*
- (f) ulkomailla matkustavien täytyy osata englantia*
- (h) Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää kaikkien osata englantia*
- (i) englannin lisäksi suomalaisten täytyy oppia muitakin vieraita kieliä*
- (n) yhteiskunnallisia palveluja tulee tarjota myös englanniksi.*

Toisaalta vähiten koulutetut vastaajat olivat muita useammin sitä mieltä, että *(m) englannin osaamista arvostetaan liikaa*. Korkeakoulutetut taas kokivat muita useammin, että

- (i) *englannin lisäksi suomalaisten täytyy oppia muitakin vieraita kieliä*
- (n) *yhteiskunnallisia palveluja tulee tarjota myös englanniksi.*

Kuten ikä myös koulutus siis jakoi vastaajat kahteen leiriin suhteessa englannin kieleen. Mitä koulutetumpia vastaajat olivat, sitä myönteisemmin he suhtautuivat englantiin ja muihin vieraisiin kieliin ja sitä tarpeellisempaan ”kansalaistaitona” he sen näkivät.

Ammattialojen väliset erot vaihtelivat suuresti väittämittäin (liitteen taulukko 19.5). Erityisesti johtajat ja asiantuntijat mutta myös toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät suhtautuivat selvästi positiivisemmin kuin hoitoalan ja suorittavan työn tekijät väittämiin

- (b) *työikäisten täytyy osata englantia*
- (c) *iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia*
- (i) *englannin lisäksi suomalaisten täytyy oppia muitakin vieraita kieliä.*

Suorittavan työn tekijät kokivat muita harvemmin, että

- (b) *työikäisten täytyy osata englantia*
- (n) *yhteiskunnallisia palveluja tulee tarjota myös englanniksi.*

Muuten suorittavan työn tekijät eivät juuri erottuneet muista ammattiryhmistä. Ehkä hieman yllättäen johtajat katsoivat muita useammin, että (m) *englannin osaamista arvostetaan liikaa*. Muita harvemmin he puolestaan olivat sitä mieltä, että (f) *ulkomailla matkustavien täytyy osata englantia*.

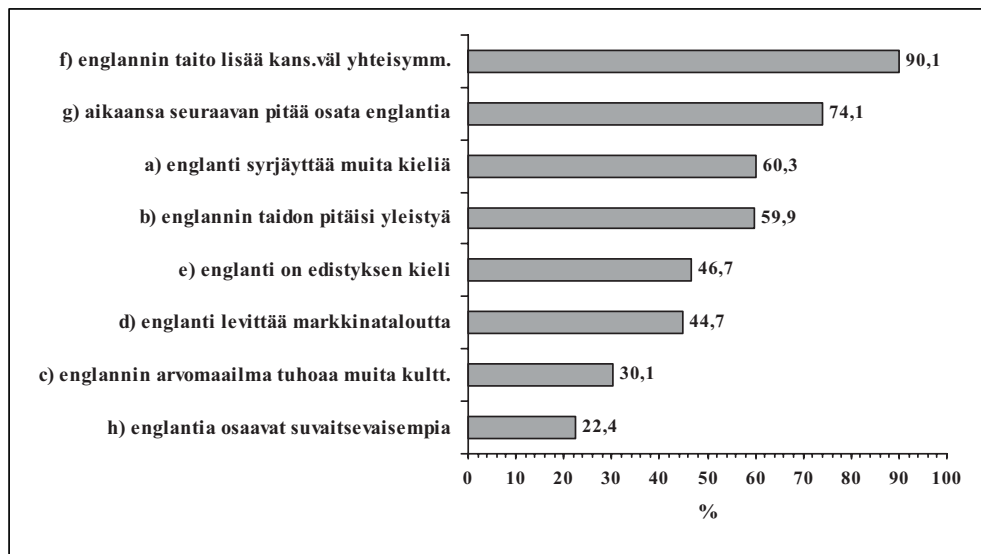
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät erottuivat muista ryhmistä negatiivisemmalla suhtautumisellaan väittämään (j) *äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempää kuin englantia*. Enemmistö johtajista, toimistotyöntekijöistä ja suorittavan työn tekijöistä mutta vähemmistö asiantuntijoista ja hoitotyön tekijöistä oli samaa mieltä kuin väittämä (l) *englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä*. Asiantuntijat, toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät ja hoitotyön tekijät kannattivat eniten ja suorittavan työn tekijät ja johtajat kannattivat vähiten väittämää (n) *yhteiskunnallisia palveluja tulee tarjota myös englanniksi*. Muissa väittämissä ei esiintynyt silmiinpistäviä eroja.

Ammattialoittain tarkasteltuna vastaajien kieliasenteet eivät muodostaneet selkeitä kiteytymiä. Johtavassa asemassa toimivien vastaajien näkemykset ovat kiinnostavia siinä, miten niissä toisaalta korostui se, että englantia koetaan tarpeellisena ja tärkeänä suomalaisille, ja toisaalta se, että sitä myös arvostetaan liikaa. Mahdollisesti tälle vastaajaryhmälle myös muiden kielten osaaminen olisi yhtä tärkeää, mikä saattaa näkyä myös heidän samanmielisyytenään väitteen (i) *englannin lisäksi suomalaisten täytyy oppia muitakin vieraita kieliä* kanssa. Ne ammattiryhmät, jotka työssään eniten todennäköisesti joutuvat toimimaan myös englanniksi, erottuivat myös muista siinä, että heistä suomalaisten tulisi osata englantia ja että yhteiskunnan palveluja tulisi tarjota myös englanniksi. Ne ammattiryhmät, jotka eivät työssään joudu tekemisiin englannin kielen kanssa, puolestaan näkivät englannin vähiten tarpeellisena.

4.1.8 Englanti kansainvälisenä kielenä

Kysymyksen 20 väittämät koskivat englantia kielenä, jota käytetään kansainvälisessä viestinnässä. Kysymyksen taustalla on se, että kansainvälisissä tilanteissa englannin kieli toimii usein välittäjäkielenä, *lingua francana*, joka mahdollistaa viestinnän silloin, kuin osallistujilla ei ole muuta yhteistä kieltä. Tutkittavia pyydettiin ilmoittamaan viisiportaisella asteikolla (*täysin samaa mieltä, jossain määrin samaa mieltä, jossain määrin eri mieltä, täysin eri mieltä tai en osaa sanoa*) asenteensa kahdeksaan englantia kansainvälisenä kielenä luonnehtivaan väitelauseeseen:

- (a) englannin kieli syrjäyttää muita kieliä
- (b) englannin taidon pitäisi yleistyä maailmassa
- (c) englannin mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja
- (d) englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa
- (e) englanti on edistyksen kieli
- (f) englannin taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä
- (g) aikaansa seuraavien täytyy osata toimia englanniksi
- (h) englantia osaavat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa.

KUVIO 26 Englantia kansainvälisenä kielenä koskeviin väittämiin myönteisesti suhtautuvien prosenttiosuudet.

Kuten kysymyksen 19 kohdalla myös tässä tuloksia tarkastellaan väittämien kanssa *täysin samaa mieltä* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden vastaajien prosenttiosuuksien kautta. Nämä prosenttiosuudet nähdään kuvioista 26. Taustamuuttujien eri luokissa lasketut osuudet ovat liitteen taulukoissa 20.1–20.5. *En osaa sanoa* -vastausten määrät olivat nyt jonkin verran suurempia kuin kysy-

myksessä 19. Näitä vastauksia annettiin eniten väittämään (h), jossa niitä oli 21 %. Myös väittämiin (c), (d) ja (e) yli 10 % vastasi *en osaa sanoa*.

Koko aineistoa tarkasteltaessa havaittiin seuraavaa. Enemmistö kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että

- (a) *englannin kieli syrjäyttää muita kieliä*
- (b) *englannin taidon pitäisi yleistyä maailmassa*
- (f) *englannin taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä*
- (g) *aikaansa seuraavien täytyy osata toimia englanniksi.*

Hieman alle puolet vastaajista oli samaa mieltä seuraavien väitteiden kanssa:

- (d) *englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa*
- (e) *englanti on edistyksen kieli.*

Vähemmistö vastaajista katsoi, että

- (c) *englannin mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja*
- (h) *englannin kieltä osaavat ovat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa.*

Suomalaiset suhtautuvat siis pääasiassa positiivisesti Englantiin kansainvälisenä kielenä, ja he ovat sitä mieltä, että se on hyödyllinen kansainvälisen viestinnän ja kansainvälistä yhteisymmärrystä lisäävänä välineenä. Erityisen kiinnostavaa tässä yhteydessä on se, että kun kysyttiin englannin uhasta muille kuin kotimaisille kielille, enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että niille Englanti on vaaraksi. Tämä osuus on huomattavasti suurempi kuin edellä väitteen 19d kohdalla (Englanti on uhka kotimaisille kielelle) – sen kanssa vain noin 18 % vastaajista oli samaa mieltä. Suomalaiset siis kokevat, että kotimaiset kielet eivät ole tässä suhteessa yhtä suojattomia ja haavoittuvia kuin maailman muut (pienet) kielet.

Sukupuolten välillä oli merkitsevä ero väittämässä

- (b) *englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa*
- (d) *englanti levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa.*

Kummassakin näistä samanmielisyyttä oli miehillä naisia yleisempää (liitteen taulukko 20.1). Muihin väittämiin miehet ja naiset suhtautuivat suunnilleen samalla tavalla.

Ikäryhmien välillä (taulukko 20.2) tilastollisesti merkitseviä eroja oli kaikissa muissa kohdissa paitsi väittämässä (h) *englannin kieltä osaavat ovat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa* (tässä väittämässä vastaajat eivät eronneet toisistaan merkitsevästi minkään taustamuuttujan suhteen). Monessa tapauksessa ikäryhmien väliset erot voidaan jälleen pelkistää kahden nuorimman (15–24- ja 25–44-vuotiaat) ja kahden vanhimman (45–64- ja 65–79-vuotiaat) ikäryhmän välisiksi. Nuoret olivat vanhempia ikäryhmiä useammin samaa mieltä seuraavien väittämien kanssa:

- (b) englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa
- (f) englannin taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä
- (g) aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.

Seuraavien väittämien kohdalla tilanne oli päinvastainen – vanhemmat vastaajat olivat useammin samaa mieltä niiden kanssa kuin nuoret:

- (c) englannin kielen mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja
- (d) englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa.

Siinä missä nuoret vastaajat siis suhtautuvat jälleen myönteisesti englantiin ja näkivät sen tarpeellisena kansainvälisissäkin yhteyksissä, vanhemmat vastaajat ovat huomattavasti kriittisempiä ja ovat sitä mieltä, että englannin leviämällä on myös negatiivisia poliittisia vaikutuksia.

Nuorten ja vanhojen vastaajien välinen vastakohtaisuus ei kuitenkaan pätenyt väittämässä (e) *englanti on edistyksen kieli*, jonka kanssa sekä nuorimmassa että vanhimmassa ikäryhmässä niukka enemmistö oli samaa mieltä. Keskimäisissä ikäryhmissä (25–44- ja 45–64-vuotiaat) samanmielisiä oli vähemmistö, jos kohta sekin oli varsin niukka. Väittämässä (a) *englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä* 25–44-vuotiaiden ikäryhmä erosi merkitsevästi kaikista muista ikäryhmistä: siinä 54 % oli väitteen kanssa samaa mieltä, kun taas muissa ryhmissä tämä osuus oli yli 60 %.

Alueiden välillä (liitteen taulukko 20.3) oli merkitseviä eroja vain väittämässä

- (f) englannin taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä
- (g) aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.

Molemmissa tapauksessa oli pelkistetysti kysymys isojen ja pienten kaupunkien ja muun Suomen vastakkainasettelusta: näiden väitteiden kanssa samanmielisyys oli yleisempää sekä suurissa että pienissä kaupungeissa. Huomattakoon, että väittämät (f) ja (g) olivat myös niiden väittämien joukossa, joihin nuoremmat ikäluokat suhtautuivat vanhempia myönteisemmin.

Koulutustasot eroavat toisistaan merkitsevästi viiden väittämän kohdalla (liitteen taulukko 20.4). Seuraavien väittämien kanssa samanmielisimpiä olivat kaksi vähiten koulutettua ryhmää:

- (d) englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa
- (e) englanti on edistyksen kieli.

Seuraavien väittämien kanssa samanmielisyys taas lisääntyi, kun koulutustaso nousi:

- (f) englannin taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä
- (g) aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.

Väittämässä (a) *englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä* olennaisin havainto oli se, että korkeakoulututkinnon suorittaneet olivat sen kanssa samaa mieltä selvästi muita ryhmiä useammin.

Kuten vastauksissa kysymykseen 19, koulutustason mukaan ryhmitellyissä vastauksissa näkyy se, että korkeimmin koulutetut pitivät englantia yhteisymmärrystä lisäävänä ja tarpeellisenä kielenä, mutta samalla he olivat huolestuneita sen vaikutuksesta maailman muihin kieliin. Vähiten koulutettujen vastaajien mielipiteet sen sijaan polarisoituvat kiinnostavasti – vastauksissa ehkä näkyy jopa vastaajien poliittinen vakaumus, jonka mukaan suhtautuminen englannin kieleen värityy.

Ammattialoista johtajat ja asiantuntijat erottuivat useimpien väittämien kohdalla hoitotyön ja suorittavan työn tekijöistä (liitteen taulukko 20.5) siinä, että johtajat ja asiantuntijat olivat yleisemmin samaa mieltä annettujen väittämien kanssa. Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät muodostivat eräänlaisen keskiryhmän: väittämästä riippuen he rinnastuivat joko johtajiin ja asiantuntijoihin tai hoito- ja suorittavaa työtä tekeviin. Seuraavien kahden väittämän kanssa johtajat ja asiantuntijat olivat muita ammattiryhmiä useammin samaa mieltä:

(a) *englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä*

(c) *englannin kielen mukanaan tuoma arvoa maailma tuhoaa muita kulttuureja.*

Johtajat ja asiantuntijat näyttävät siis suhtautuvan muita ammattiryhmiä kriittisemmin englannin kielen muihin kulttuureihin ja kieliin kohdistuviin vaikutuksiin.

Seuraavien väittämien kanssa samanmielisimpiä olivat johtajien ja asiantuntijoiden lisäksi toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät:

(b) *englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa*

(f) *englannin taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä*

(g) *aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.*

Erikoinen havainto on, että myönteinen suhtautuminen väittämään (e) *englanti on edistyksen kieli* oli yleisintä toimisto- tai asiakaspalvelutyötä ja hoitotyötä tekevien joukossa. Vähiten tätä mieltä olivat asiantuntijat.

4.2 Yhteenveto ja pohdintaa

Englannin kielen tärkeys

Yli puolet vastaajista piti englannin kieltä vähintään melko tärkeänä. Koettu englannin kielen merkitys oli sidoksissa ikään, urbaaniin asumismuotoon ja sosiaaliseen asemaan. Mitä nuorempia tai kaupunkilaisempia vastaajat olivat, sitä tärkeämpi englanti heille oli: nuorimmasta ikäluokasta 80 % ja suurten kau-

punkkien asukkaista 73 % piti sitä henkilökohtaisesti tärkeänä. Myös ammatti vaikutti asenteeseen: muusta joukosta erottuvat johtajat, asiantuntijat ja toimistotyötä tekevät. Edellä kävi jo ilmi, että nuorten elämään englanti kuuluu niin koulun kuin vapaa-ajan toimintojen ja ystävyyssuhteidenkin kautta, kun taas vanhemmille vastaajille englannin tärkeys selittyy pitkälti ammatilla ja työtehtävillä.

Englanti vastaajien elinpiirissä

Englantia nähdään tai kuullaan elinympäristössä todella paljon, ja se, missä englantia kohdataan, on suoraan yhteydessä siihen, millaisissa ympäristöissä vastaajat elävät ja liikkuvat. Myös ikä, koulutus ja ammatti vaikuttavat siihen, miten paljon englannin kanssa joutuu tekemisiin. Eniten englantia ilmoitettiin kohdattavan katukuvassa, kaupoissa ja ravintoloissa – tämä kuvaa erityisesti naisten toimintaa. Työssäkävivistä vastaajista lähes 80 % sanoi kohtaavansa englantia työpaikallaan ja opiskelevista 71 % oppilaitoksessaan. Englannin kohtaaminen liittyy erityisesti kaupallisiin konteksteihin – institutionaalisissa ympäristöissä, virastoissa, kirjastoissa, kirkoissa tai sairaaloissa esimerkiksi ei sen sijaan englantia paljon kohdata. Virallisen yhteiskunnan kielimaisemassa toimitaan siis vain kotimaisilla kielillä. Esimerkiksi maahanmuuttajien kannalta tämä tilanne voi olla haastavakin.

Englannin kielimuotojen miellyttävyys

Kysymykseen 15, jossa pyydettiin arvioimaan englannin kielimuotojen miellyttävyyttä, annettujen vastausten määrä oli muita pienempi. Erityisesti iäkkäiden ja kansakoulun käyneiden vastaajien määrä jäi alle 70 prosentin. Nämä vastaajat eivät todennäköisesti tunnistaneet tai osanneet arvioida kysymyksessä mainittuja kielimuotoja lainkaan.

Kielimuodoista pidettiin eniten brittienglannista ja amerikanenglannista. Amerikanenglantia suosivat miehet sekä nuoret, maaseudulla asuvat ja suorittavaa työtä tekevät; brittienglantia puolestaan naiset, suurten kaupunkien asukkaat ja korkeammin koulutetut vastaajat. Brittienglannin suosituimmuus ei ole yllättävää huomioiden, että brittienglanti on vanhastaan ollut Suomen kouluissa opetettava kielimuoto. Amerikanenglannin suosioon puolestaan todennäköisesti vaikuttavat sen levinneisyys, tuttuus ja assosiaatiot populaarikulttuurin, erityisesti musiikin, televisiosarjojen ja elokuvien kautta.

Vähiten pidettiin intialaisten ja suomalaisten englannista. Varsinkin nuoret väheksyivät suomalaisten tapaa käyttää ja lausua englannin kieltä. Toisaalta vanhimmat vastaajat vieroksuivat eniten amerikanenglantia, mikä voi kertoa siitä, että kieliasenteeseen mahdollisesti nivoutuu yleisempää antipatiaa Yhdysvaltoja ja sen edustamia arvoja kohtaan. Kaiken kaikkiaan vastauksista ilmenee, että ”autenttiset”, syntyperäisten puhujien kielimuodot miellyttävät suomalaisia. Ei-syntyperäisten englanti koetaan ongelmallisena, mukaan lukien suomalaisten oma englannin kielen käytön tapa. Hyvä kielitaito yhdistyy suomalaisten mielissä siis siihen, että ei-syntyperäinen puhuja osaa kuulostaa ikään

kuin syntyperäiseltä puhujalta niin, että oma etnisyys ei kuulu puhettavassa. Tässä mielessä suomalaiset eivät siis ota englannin kieltä omakseen vaan se on heille edelleenkin olennaisesti vieras kieli, jota käytettäessä omaksutaan myös ”vieras” identiteetti. Tämä suhtautuminen erottaakin suomalaiset englannin puhujat monista vakiintuneista maailman englanttien puhujista, joille englannista on tullut yksi heidän omista kielistään ja jota puhuessa on tärkeää myös se, että oma kielenkäytön tapa ja aksentti tuovat esiin omaa etnistä ja kansallistakin identiteettiä (ks. esimerkiksi Meshtrie & Bhatt 2008).

Englanninkielinen kouluopetus

Valtaosa vastaajista (lähes 90 %) suhtautui englanninkieliseen kouluopetukseen myönteisesti. Ikäryhmittäin tarkasteltuna myönteisimmin asiaan suhtautuivat kaksi keskimmäistä ikäryhmää, kenties siksi, että koulua käyvien lasten vanhemmat asettautuvat todennäköisimmin näihin ikäryhmiin, toisin sanoen asia on heidän elämässään ajankohtaisempi kuin nuorille ja eläkeikäisille.

Kaupungeissa englanninkieliseen kouluopetukseen suhtauduttiin jonkin verran myönteisemmin kuin maaseudulla. Tämä ero heijastanee sitä, että englanninkielistä opetusta tarjotaan maassamme lähinnä kaupunkien ja taajamien kouluissa (ks. Lehti et al. 2006).

Suomalaisten varsin myönteistä suhtautumista englanninkieliseen koulunkäyntiin voidaan pitää yllättävänä tuloksena, varsinkin kun sen suhteuttaa asiasta käytyyn mielipiteenvaihtoon esimerkiksi yleisönosastosivuilla ja julkikeskustelussa (ks. Virtala 2002, Härkönen 2005, Leppänen & Pahta, valmisteilla). Näissä keskusteluissa korostuu usein se, että englanninkielisen opetuksen pelätään uhkaavan suomalaislasten äidinkielen osaamista sekä eri oppiaineiden sisältöjen hallintaa (Hakulinen et al. 2009).

Englanti suomalaisten yritysten kielenä

Englannin käyttöä yritysten sisäisenä kielenä kannatettiin enemmän kuin vastustettiin: yli 60 % vastaajista suhtautui siihen myönteisesti. Erityisesti nuorten työikäisten ja kaupunkilaisten asenteet olivat positiivisia, kun taas vanhempien ja maaseudulla asuvien vastaajien mielipiteet hajosivat kahtaalle, ja eläkeikäisistä monet eivät osanneet ilmaista kantaansa ollenkaan.

Vastausten jakaantumisessa heijastuu se, että vaikka englanti on suhteellisen vähän aikaa kuulunut suomalaiseen työelämään, viimeaikainen työelämän kansainvälistyminen ja globalisaatio on tehnyt suomalaiset tietoisemmaksi siitä, että monissa asiantuntija-ammateissa englantia tarvitaan entistä enemmän. Vastauksista nousee esiin myös se, että etenkin työikäisten mielestä tulevaisuuden työntekijöiden on osattava englantia, vaikka tällä hetkellä työelämässä olevat eivät omalla kohdallaan näe sitä yhtä tärkeänä.

Asenteet englannin kielimuotoja kohtaan

Kun suomalainen puhuu englantia, hänen pitäisi vastaajien mielestä periaatteessa puhua sitä kuin syntyperäisen puhujan: tällaista puhujaa sanoi ihailevansa 54 % vastaajista, ja 23 % ilmoitti tuntevansa ylpeyttä suomalaisten puolesta. Sen sijaan jos suomalainen puhuu englantia suomalaisella korostuksella mutta silti sujuvasti, hän saa vastaajien mukaan kyllä edelleen ihailua osakseen (28 %), ja tässäkin tapauksessa 24 % vastaajista ilmoitti tuntevansa ylpeyttä. Jos suomalainen puhuu englantia takellessaan, hän herättää pääasiassa myötätuntoa, huvituneisuutta ja närkästystä. Negatiiviset tunteet takeltelevaa puhujaa kohtaan olivat tavallisimpia nuorilla, ja miehillä hiukan tavallisempia kuin naisilla. Vanhempi väki näytti arvostavan jo yritystä puhua englantia, kun taas nuorempien vaatimustaso oli selvästi korkeampi. Vanhemmat, maalla asuvat vähiten koulutetut vastaajat ilmaisivat, että he eivät arvosta syntyperäisen tapaan englantia puhuvaa niin paljon kuin nuoret, koulutetut ja kaupunkilaiset.

Englannin merkitys Suomessa

Suomalaiset pitävät vieraiden kielten osaamista erittäin tärkeänä. Vastaajien mukaan nuorten (97 %) ja työikäisten (80 %) täytyy osata englantia, mutta iäkkäille (23 %) se ei enää ole niin tarpeen. Myös ulkomailla vierailtaessa on osattava englantia (69 %). Kuitenkin myös muita kieliä täytyy osata (67 %). Nämä tulokset kertovat siitä, että suomalaiset todella arvostavat englannin kieltä ja haluavat sitä opiskella, mutta sama koskee myös muita vieraita kieliä. Suomalaiset ovat kiinnostuneita ja motivoituneita opiskelemaan vieraita kieliä, ja tässä suhteessa he erottuvatkin monista muista eurooppalaisista, erityisesti suurten kielten puhujista, jotka eivät ole läheskään yhtä kiinnostuneita opiskelemaan muita kieliä (vrt. Eurobarometer 2006). Kun muistaa suomalaisten kiinnostuksen vieraisiin kieliin, on huolestuttavaa se, että opetettavien kielten valikoima koulussa pienenee (Saarinen 2008, Puustinen 2008). Äidinkieltä pidetään silti hyödyllisempänä kuin englantia (81 %), ja englantia taas hyödyllisempänä kuin ruotsia (82 %). Tällaisessa asenneilmapiirissä – ja varsinkin kun englantia leviää myös epävirallisia ”kulttuurisia” kanavia pitkin – ruotsin kielen aseman vahvistaminen tai jopa ylläpitäminen suomenkielisten opiskelemana kielenä ilman lainsäädännöllisiä toimia voi olla vaikeaa.

Englantia ei koettu vastauksissa uhkana kotimaisille kielille ja kulttuurille (83 %). Valtaosa suomalaisista suhtautuu englantiin siis varsin neutraalisti ja käytännöllisesti. Tässä suhteessa suomalaisten enemmistö näyttää olevan eri mieltä kuin se julkikeskusteluissa esiintyvä äänekäs joukko, joka pelkää englannin murentavan ja syrjäyttävän kotimaisia kieliä ja kansallista kulttuuriamme. Kiinnostavaa on myös se, että jopa yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että englannin vaikutus suomen kieleen on positiivinen ja sitä rikastava.

Nuoret vastaajat olivat lähes sataprosenttisesti sitä mieltä, että nuorten täytyy osata englantia, mikä kertoo siitä, että englannilla on jo varsin keskeinen tehtävä nykynuorten elämässä. Nuorempien vastaajien mukaan kaikkien suomalaisten tulisi osata englantia ja itse yhteiskunnankin tulisi toimia myös eng-

lanniksi. Vanhemmat ikäpolvet puolestaan eivät nähneet englannin kieltä niin tarpeellisena ja myönteisenä kuin nuoremmat. Vastauksissa korostui myös ero englanttiin myönteisesti suhtautuvan urbaanin ja kielteisesti suhtautuvan maaseudun Suomen välillä, ja vastaava ero korostui koulutettujen ja vähemmän koulutusta saaneiden vastaajien välillä. Sen sijaan ammattialoittain ryhmiteltyissä tuloksissa ei noussut esiin selkeää linjaa.

Tulosten perusteella näyttää siltä, että Suomi jakautuu kahtia, kun sitä tarkastelee vastaajien suhteen ja suhtautumisen näkökulmasta: englantia on nuorten, hyväosaisten suomalaisten kielellistä pääomaa, kun taas vanhemmilla, vähemmän koulutetuilla ja maaseudulla asuvilla suomalaisilla suhde on etäisempi, negatiivisempi ja vähemmän omakohtainen.

Englannin merkitys kansainvälisenä kielenä

Yleensä englannin kieli nähtiin tärkeänä kansainvälisyyden kannalta: 90 % katsoi, että englannin taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä, 74 %, että aikaansa seuraavan pitää osata englantia, ja 60 %, että englannin taidon pitäisi yleistyä. Englanti siis mielletään nykyaikaiseksi edelläkävijäkieleksi ja modernin ihmisen perusvalmiudeksi. Tässä voi olla kysymys jälleen siitä, että suomalaiset suhtautuvat varsin pragmaattisesti englannin kieleen, eli he ovat sitä mieltä, että englantia tarvitaan kansainväliseen kanssakäymiseen.

Enemmistön (60 %) mielestä englantia kuitenkin syrjäyttää muita kieliä, mutta vain 30 % uskoi, että se vaikuttaa muiden kulttuurien tuhoutumiseen. Tässä kohtaa nousi esiin kiinnostava ristiriita suhtautumisessa englannin vaikutukseen yhtäältä Suomen kieliin ja suomalaiseen kulttuuriin ja toisaalta muihin kieliin ja kulttuureihin. Englanti nähtiin uhkana muille, mutta ei kotimaisille kielille. Suomalaisten luottamus omiin kieliinsä, niiden asemaan ja elinvoimaisuuteen näyttää siis olevan vahva.

Nuorten ja vanhojen erot näkyivät jälleen näissä tuloksissa: nuoret painottivat englannin taidon tärkeyttä, ja vanhat suhtautuivat siihen kriittisemmin. Ammattialoista johtajat ja asiantuntijat erottuivat jatkuvasti hoito- ja suorittavan työn tekijöistä olemalla lähes kaikkien väitteiden kanssa enemmän samaa mieltä. Toisin sanoen johtajat ja asiantuntijat pitivät englannin taitoa tärkeänä kansainvälisyyden kannalta, mutta heidän vastauksissaan erottui myös kriittinen suhtautuminen englannin "imperialistiseen" vaikutukseen maailmassa. Muiden taustamuuttujien suhteen eroja oli vähemmän, ja niistä on vaikea löytää johdonmukaista linjaa.

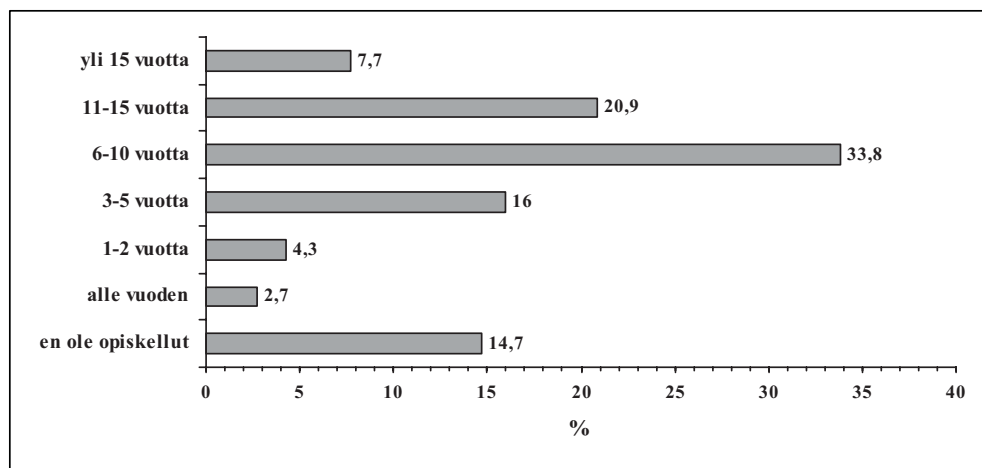
5 ENGLANNIN KIELEN OPISKELU JA OSAAMINEN

Englannin kielen opiskelua ja osaamista koskevassa osiossa tavoitteena oli kartoittaa suomalaisten kokemuksia ja omia arvioita englannin kielen taidostaan. Osion kysymysten (21–25) aiheina olivat suomalaisten englanninopiskeluhistoria, arvio omasta osaamisesta kielitaidon eri osa-alueilla ja kokemus omasta kielitaidosta (esimerkiksi suhteessa muihin suomalaisiin), englannin taidon riittävyys sekä se, mistä vastaajat ajattelevat englannin taitonsa olevan peräisin. Suomalaisten kielitaitoa on yleensä pidetty hyvänä, ja suomalaisissa kouluissa on perinteisesti opiskeltu paljon kieliä (Pöyhönen 2009). Toisaalta englannin kielen kohtaaminen ja oppiminen Suomessa eivät enää rajoitu vain formaaleihin oppimisympäristöihin (Leppänen et al. 2008, Nikula & Pitkänen-Huhta 2008, Piirainen-Marsh & Tainio 2009a ja 2009b), vaan suomalaiset kohtaavat ja oppivat englantia yhä enemmän myös arjen toiminnoissaan. Kielen osaamisella on luonnollisesti yhteys myös kielen käyttöön ja mahdollisesti myös asenteisiin kyseistä kieltä kohtaan, ja siksi onkin tärkeää selvittää vastaajien omaa käsitystä englannin kielen taidostaan. On myös huomattava, että kyselyssä ei olla kiinnostuneita vain niistä vastaajista, jotka osaavat englantia, vaan myös kieltä osaamattomista (vrt. Preisler 1999, Pitkänen-Huhta & Hujo, valmisteilla).

5.1 Tulokset

5.1.1 Englannin kielen opiskelun kesto

Kysymyksessä 21 vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten kauan he ovat kaiken kaikkiaan opiskelleet englantia. Opiskelulla tarkoitettiin tässä sekä ohjattua opiskelua että itseopiskelua. Tarjolla oli seitsemän vastausvaihtoehtoa: *yli 15 vuotta, 11-15 vuotta, 6-10 vuotta, 3-5 vuotta, 1-2 vuotta, alle vuoden, en ole opiskellut* (ks. kuvio 27 ja liitteen taulukot 21.1–21.5). Yleisin vastausvaihtoehto oli *6-10 vuotta*, jonka ilmoitti runsas kolmannes vastaajista. Noin 15 % vastaajista puolestaan ei ollut opiskellut englantia lainkaan.

KUVIO 27 Englannin kielen opiskeluvuosien jakauma.

Sukupuolet eroavat toisistaan toisaalta siinä, että miehistä 18 % ja naisista vain 11 % ei ollut opiskellut englantia ollenkaan, ja toisaalta siinä, että naisilla 6–10 tai 11–15 vuotta opiskelleiden osuus oli miehiä suurempi (osuus naisilla 60 % ja miehillä 50 %) (taulukko 21.1).

Ikäryhmien välisistä eroista (taulukko 21.2) ilmenee, miten englannin kieli on noussut tärkeimmäksi Suomen kouluissa opetettavaksi vieraaksi kieleksi. Vanhimmasta ikäryhmästä (65–79-vuotiaat) yli puolet ilmoitti, että ei ollut opiskellut englantia lainkaan. Myös 45–64-vuotiaista suuri osa (23 %) ei ollut opiskellut englantia. Ne 45–79-vuotiaat, jotka olivat opiskelleet englantia, olivat opiskelleet useimmiten 3–10 vuotta. Nuorimmissa ikäryhmissä (15–24- ja 25–44-vuotiaat) englantia oli taas tyypillisesti opiskeltu 6–15 vuotta; ei lainkaan tai alle kaksi vuotta opiskelleita oli vain vähän. Myös englantia pitkään, vähintään 11 vuotta opiskelleiden määrässä nähdään selvä ero kahden nuorimman ja kahden vanhimman ikäryhmän välillä: 25–44-vuotiaista noin puolet ilmoitti opiskelleensa englantia vähintään 11 vuotta, mutta 45–64-vuotiaiden ryhmässä tämä osuus putoaa 13 prosenttiin ja 65–79-vuotiaiden ryhmässä vielä tämänkin alle 6 prosenttiin. Tässä näkyy selvästi 1960-luvulla alkanut Suomen peruskoulu-uudistus, jonka myötä englantia alettiin opiskella jo alaluokilla.

Asuinalueen mukainen tarkastelu (taulukko 21.3) osoittaa, että opiskelun kesto lisääntyy johdonmukaisesti siirryttäessä maaseudulta taajaan asuttuihin kuntiin ja edelleen suuriin kaupunkeihin. Esimerkiksi maaseudulla asuvista vastaajista 23 % ei ollut opiskellut englantia lainkaan, mutta vastaava osuus suurissa kaupungeissa oli 10 %. Vastaavasti englantia pitkään (vähintään 11 vuotta) opiskelleita oli selvästi eniten suurissa kaupungeissa (39 %). Muilla alueilla asuvista englantia oli vähintään 11 vuotta opiskellut 14–25 % vastaajista, kaikkein vähiten maaseudulla.

Koulutustasokohtainen tarkastelu (taulukko 21.4) näyttää suoraviivaisen yhteyden yleisen koulutustason ja englannin kielen opiskelun välillä: mitä korkeampi peruskoulutus, sitä enemmän oli myös opiskeltu englantia. Enintään

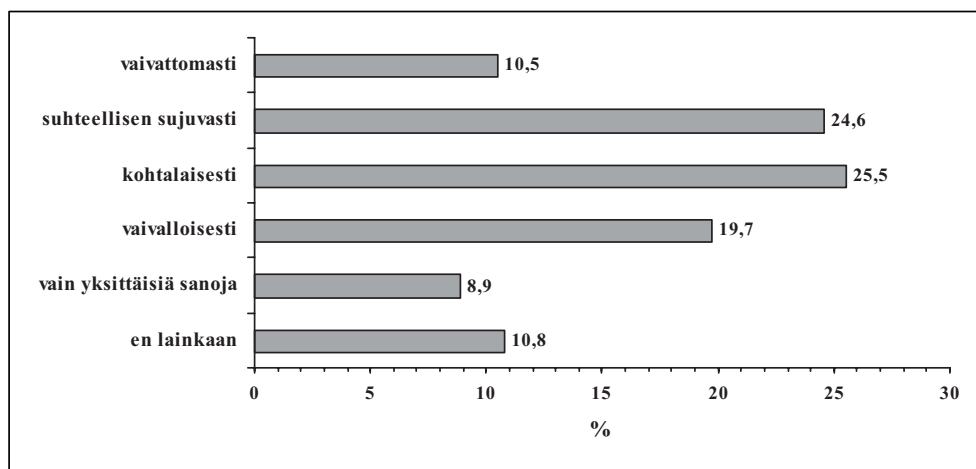
ala-asteen tai kansakoulun käyneistä jopa 70 % ei ollut opiskellut englantia lainkaan eikä yksikään yli kymmenen vuotta. Toisaalta korkeakoulututkinnon suorittaneista vastaajista kaikki olivat opiskelleet englantia jonkin verran, enemmistö (87 %) vähintään kuusi vuotta. Yleisin englanninopiskelun kesto oli ammattikorkeakoulututkinnon ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden joukossa *11–15 vuotta* (molemmilla noin 35 %). *Yli 15 vuotta* englantia opiskelleiden osuus oli suurempi korkeakoulun (23 %) kuin ammattikorkeakoulun (17 %) käyneillä. Sitä vastoin ylioppilas- tai ammatillisen tutkinnon sekä yläasteen tai keskikoulun suorittaneiden keskuudessa *6–10 vuotta* oli selvästi yleisin vastausvaihtoehto (40–42 %). Englantia siis opiskellaan kaikilla kouluasteilla alakoulusta yliopistoon (vrt. kysymys 10).

Ammattialakohtaisessa vertailussa (taulukko 21.5) suorittavaa työtä tekevät ilmoittivat selvästi muita ryhmiä useammin (32 %), että eivät olleet opiskelleet lainkaan englantia. Saman ammattiryhmän keskuudesta löytyi myös vähiten pitkään (vähintään *11 vuotta*) englantia opiskelleita (15 %). Eniten 11 vuotta tai enemmän englantia opiskelleita (44 %) oli asiantuntijoiden ammattiryhmässä, jossa myös *en ole opiskellut englantia* -vastausten osuus oli selvästi pienempi kuin muissa ammattiryhmissä. Toiseksi eniten englantia olivat opiskelleet johtajat. Nämä havainnot ovat selvästi yhteydessä mainittujen ammattialojen usein korkeaan koulutustasoon.

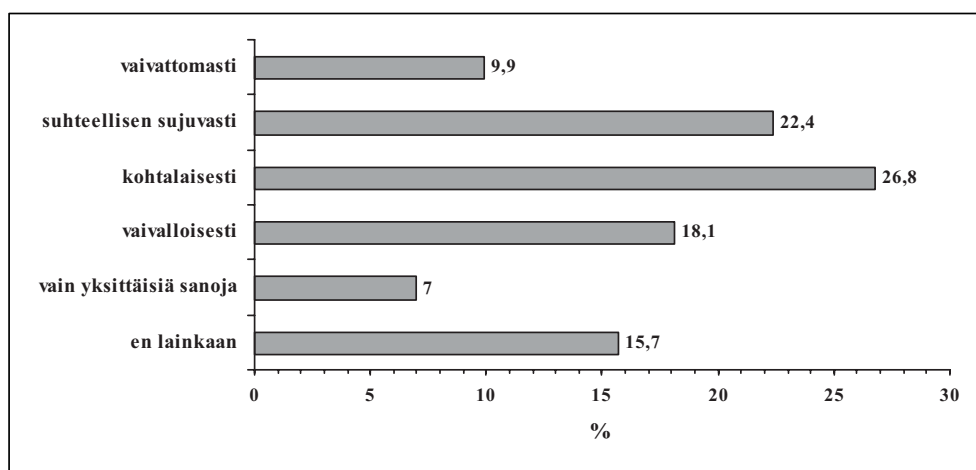
5.1.2 Englannin kielen taito eri osa-alueilla itse arvioituna

Kysymyksessä 22 vastaajia pyydettiin arvioimaan omaa englannin kielen taitoaan (a) puhumisen, (b) kirjoittamisen, (c) lukemisen ja (d) puhutun ymmärtämisen osa-alueilla kuusiportaisella asteikolla (*vaivattomasti, suhteellisen sujuvasti, kohtalaisesti, vaivalloisesti, vain yksittäisiä sanoja, en lainkaan*). Itsearviointi oli tässä kyselyssä ainoa mahdollisuus kartoittaa kielen osaamista, koska muita arviointitietoja ei ole mahdollista saada näin heterogeeniselta vastaajajoukolta. Itsearviointia on käytetty paljon laajoissakin kielitaidon kartoituksissa (Euroopan komission eurobarometrit vuodesta 1976 lähtien) ja tutkimuksissa (esim. Hilton, Grandy, Green Kline & Liskin-Gasparro 1985). Useimmissa tilanteissa itsearviointi on todettu luotettavaksi tavaksi arvioida kielitaidon tasoa (Blanche & Merino 1989, Oscarson 1997, Ross 1998). Ongelmia on havaittu lähinnä hyvin nuorten vastaajien kohdalla samoin kuin silloin, kun kokemus kielen käytöstä on hyvin vähäistä ja oma kielitaito on hyvin heikko.

Englannin puhumisen taidon arvioiden jakauma on kuviossa 28. Koko aineistossa eniten vastauksia kohdistui vaihtoehdolle *suhteellisen sujuvasti* tai *kohtalaisesti* (näiden yhteenlaskettu prosenttiosuus oli 50 %). Vastaajista 11 % ilmoitti, ettei puhu englantia lainkaan, mikä vastaa melko hyvin – mutta ei täysin – edellä ollutta englantia opiskelemattomien ryhmää (15 %). Vastaava jakauma englannin kirjoittamisessa (kuvio 29) on samankaltainen; lähinnä huomio kiinnittyy *en lainkaan* -vaihtoehtoon kasvaneeseen osuuteen (16 %). Vaihtoehtojen *vaivattomasti* ja *suhteellisen sujuvasti* osuudet ovat taas hiukan pienentyneet (yhteenlaskettuna 35 prosentista 32 prosenttiin).

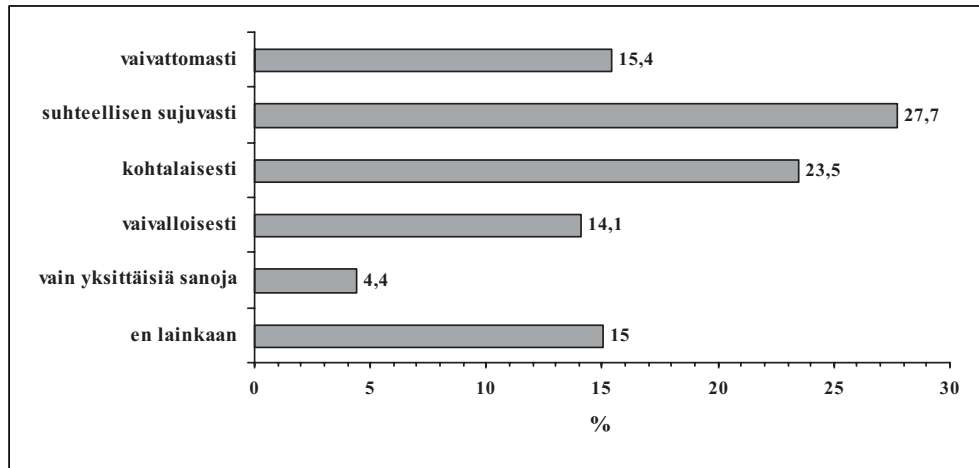

KUVIO 28 Englannin puhumisen taidon jakauma.

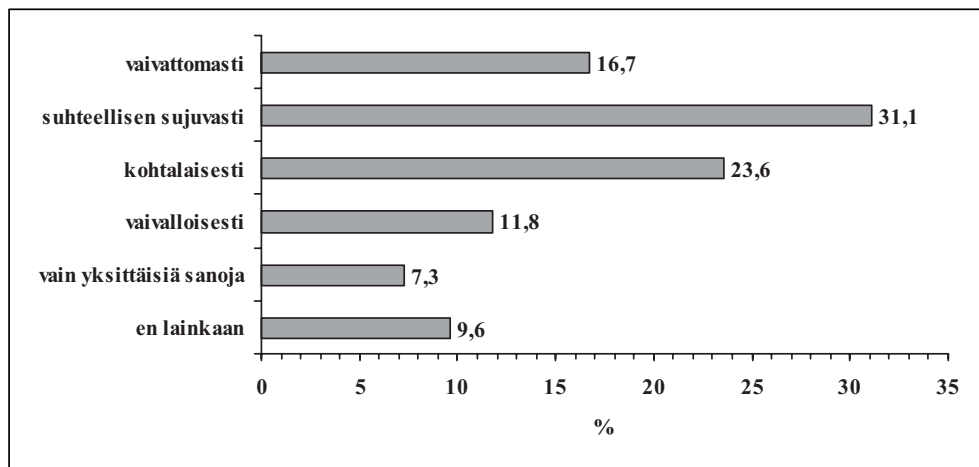

KUVIO 29 Englannin kirjoittamisen taidon jakauma.

Kuviossa 30 esitetyn englannin lukutaidon jakauman mukaan englannin lukeminen koetaan usein helpommaksi kuin puhuminen tai kirjoittaminen (vaihtoehtojen *vaivattomasti* ja *suhteellisen sujuvasti* osuudet ovat nyt aikaisempaa korkeampia, yhteenlaskettuna 43 %). Tosin 15 % vastaajista ilmoitti, ettei osaa lukea englantia lainkaan. Puhutun englannin ymmärtämisen taidot koettiin kokonaisuutena vielä jonkin verran paremmiksi (kuvio 31). Vaihtoehtojen *vaivattomasti* ja *suhteellisen sujuvasti* osuudet ovat tässä korkeimmat annetuista neljästä osa-alueesta (yhteenlaskettuna 48 %), ja *en lainkaan* -vaihtoehdon osuus on toisaalta pienin. Kuuntelemisen osalta on huomion arvoista, että vaikka 15 % vastaajista ilmoitti, ettei ollut opiskellut englantia lainkaan, vain alle 10 % ilmoitti, ettei ymmärrä puhuttua englantia. Tämä kertoo todennäköisesti siitä, että englantia on opittu paljon musiikin, TV:n ja elokuvien kautta, vaikka sitä ei mielletä varsinaiseksi itseopiskeluksi.

KUVIO 30 Englannin lukemisen taidon jakauma.

KUVIO 31 Puhutun englannin ymmärtämisen jakauma.

Kokonaisuutena vastaajat siis arvioivat, että heidän taitonsa olivat parhaat puhutun englannin ymmärtämisessä ja toiseksi parhaat englannin lukemisessa. Englannin aktiivisen tuottamisen taidot puhumalla tai varsinkin kirjoittamalla koettiin heikommiksi.

Sukupuolten välinen ero näkyi ennen kaikkea vaihtoehdoissa *vain yksittäisiä sanoja* ja *ei lainkaan*, joiden osuus oli miehillä suurempi kuin naisilla kaikilla osa-alueilla (liitteen taulukot 22a.1–22d.1). Englannin puhumisessa ero oli muita osa-alueita vähäisempi eikä tilastollisesti merkitsevää.

Ikäryhmät puolestaan erosivat toisistaan erittäin selvästi ja samalla tavalla osa-alueesta riippumatta (taulukot 22a.2–22d.2). Nuoret kokivat taitonsa kaikissa tapauksissa selvästi paremmaksi kuin vanhemmat ikäryhmät. Ratkaiseva jakolinja näyttää kulkevan kahden nuorimman (15–24- ja 25–44-vuotiaat) ja kah-

den vanhimman (45–64- ja 65–79-vuotiaat) ikäryhmän välillä, mikä näkyy selvimmin äärimmäisissä vaihtoehdoissa *vaivattomasti, suhteellisen sujuvasti* ja toisaalta *vain yksittäisiä sanoja* ja *ei lainkaan*. Esimerkiksi 65–79-vuotiaista 55–62 % (osa-alueesta riippuen) ilmoitti vaihtoehdon *vain yksittäisiä sanoja* tai *en lainkaan* ja vain 7–10 % vaihtoehdon *vaivattomasti* tai *suhteellisen sujuvasti*. Sen sijaan 15–24-vuotiailla vastaavat osuudet olivat 1–3 % vaihtoehdoille *vain yksittäisiä sanoja* tai *en lainkaan* ja 54–72 % vaihtoehdoille *vaivattomasti* tai *suhteellisen sujuvasti*.

Alueelliset tarkastelut (taulukossa 22a.3–22d.3) näyttävät jälleen kaupunkialueiden ja maaseutumaisten alueiden välisen selvän ja tilastollisesti erittäin merkitsevän eron. Ero on käytännössä samanlainen kaikilla neljällä englannin taidon osa-alueella, ja se ilmenee mm. siten, että englantia *vaivattomasti* tai *suhteellisen sujuvasti* taitavia oli eniten suurissa kaupungeissa, vähiten maaseudulla. Vastaavasti *en lainkaan* -vaihtoehdon osuus oli maaseutumaisilla alueilla selvästi suurempi kuin kaupungeissa.

Myös koulutustaso- ja ammattialakohtaisissa tarkasteluissa kertautuvat helposti ennakoitavat tulokset, jotka lisäksi ovat samansuuntaisia kaikilla englannin taidon osa-alueilla. Mitä korkeampi oli vastaajan koulutustaso, sitä paremmaksi hän yleensä arvioi englannin kielen taitonsa (taulukot 22a.4–22d.4). Ammattiryhmistä johtajat ja asiantuntijat kokivat englannin taitonsa muita useammin vähintään *suhteellisen sujuvaksi*: osa-alueesta riippuen näin vastanneiden osuus oli johtajilla 51–66 % ja asiantuntijoilla 47–63 %. Tämä osuus oli toimistojen asiakaspalvelutyöntekijöillä hieman alhaisempi, mikä johtuu ennen kaikkea siitä, että he ilmoittivat harvemmin englannin taitonsa *vaivattomaksi* ja antoivat vastaavasti vaihtoehdon *en lainkaan* johtajia tai asiantuntijoita useammin. *En lainkaan* -vaihtoehdon osuus oli vielä suurempi hoitotyön tekijöillä ja varsinkin suorittavan työn tekijöillä, ja vaihtoehdo *vaivattomasti* mainittiin näissä ryhmissä vain harvoin (taulukot 22a.5–22d.5).

5.1.3 Suhtautuminen omaan englannin kielen taitoon

Kysymyksessä 23 vastaajilta kysyttiin, millaiseksi he kokevat englannin osaamisensa. Tällä kysymyksellä haluttiin täydentää ja syventää itsearviointin avulla saatua tietoa osaamisen tasosta ohjaamalla vastaajat pois perinteisestä skaalojen avulla tapahtuvasta arvioinnista. Englannin käytön kannalta on myös olennaista se, millaisia tunteita vastaajat liittävät omaan kielitaitoonsa ja miten he suhteuttavat sitä muihin kielen osaajiin. Vastaamaan pyydettiin vain niitä, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan (noin 90 % vastaajista). Kysymyspatteristo jakautui kuuteen taulukossa 9 esitettyyn väittämään (a)–(f). Jokaiseen väittämään vastaajat saivat vastata *kyllä*, *en* tai *en osaa sanoa*.

TAULUKKO 9 Kysymyksen 23 väittämiin (a)–(f) annettujen vastausten jakauma.

Väittäjä	Kyllä	En	Eos
	%	%	%
a) Koen osaavani englantia yhtä hyvin kuin sitä äidinkielenään puhuva	3,2	94,2	2,5
b) Koen osaavani englantia paremmin kuin suomalaiset keskimäärin	38,3	52,5	9,2
c) Koen osaavani englantia riittävän hyvin	43,7	53,0	3,3
d) Olen ylpeä englannin kielen taidostani	38,1	51,6	10,2
e) Häpeän englannin kielen taitoani	17,2	76,7	6,1
f) Haluan oppia englantia lisää	82,4	8,9	8,7

Taulukosta 9 nähdään, että vain pieni osa vastaajista koki osaamisensa olevan samalla tasolla englantia äidinkielenä puhuvien kanssa. Myös muissa väittämissä *kyllä*-vastauksien antajat jäivät vähemmistöön lukuun ottamatta väittämää (f), jonka mukaan yli 80 % vastaajista halusi oppia englantia lisää. Toisaalta väittämän (c) mukaan yli 40 % vastaajista koki osaavansa englantia riittävän hyvin. Väittämässä (b) vastaajat arvioivat omaa kielitaitoaan verraten varovaisesti: vain 38 % ilmoitti kokevansa englannin osaamisensa keskitasoa paremmaksi.

Miehet ja naiset erosivat toisistaan vain väittämien (b) ja (e) suhteen. Miehet kokivat naisia useammin osaavansa englantia paremmin kuin suomalaiset keskimäärin ja häpesivät englannin kielen taitoan naisia harvemmin (liitteen taulukot 23a.1–23f.1).

Ikäryhmien välillä oli merkitseviä eroja kaikissa väittämissä (liitetaulukot 23a.2–23f.2). Väittämässä (e) *kyllä*-vastauksien osuus kasvoi iän myötä, toisin sanoen vanhemmat vastaajat ilmoittivat häpeävänsä englannin kielen taitoan nuoria useammin. Positiivissävyisissä väittämissä (a)–(d) ja (f) trendi oli päinvastainen, toisin sanoen nuoret kokivat vanhoja useammin kielitaitonsa hyväksi, olivat ylpeitä siitä ja halusivat oppia kieltä lisää. Väittämissä (b) ja (f) trendi oli sikäli muista poikkeava, että 15–24-vuotiaiden ja 25–44-vuotiaiden välillä ei havaittu eroja vaan että *kyllä*-vastauksien osuus alkoi laskea iän mukana vasta vanhemmissa ikäluokissa.

Asuinalueiden tarkasteluissa suurten kaupunkien ja muiden alueiden vastakohtaisuus näkyi selvästi (taulukot 23a.3–23f.3). Näissä kysymyksissä maaseutu ja pienet kaupungit eivät merkittävästi eronneet toisistaan. Suurissa kaupungeissa niiden osuus, jotka kokivat englannin kielen taitonsa hyväksi (väittämät (a)–(c)), olivat ylpeitä siitä (d) ja halusivat oppia englantia lisää (f), oli selvästi suurempi kuin muilla alueilla. Pienten kaupunkien ja maaseudun vastaajat ilmoittivat häpeävänsä englannin kielen taitoan useammin kuin suurten kaupunkien asukkaat (e).

Koulutustason yhteys annettuihin väittämiin oli odotetun yksiselitteinen: korkeimmin koulutetut kokivat useimmin osaavansa englantia hyvin, häpesivät

sitä vähiten ja olivat useimmin halukkaita oppimaan sitä myös lisää (taulukot 23a.4–23f.4).

Myös ammattialojen vertailuissa saatiin johdonmukaisia tuloksia (taulukot 23a.5–23f.5). Väittämien (a)–(e) perusteella positiivisin käsitys omasta englannin kielen taidosta oli johtajilla ja asiantuntijoilla, ja toisessa ääripäässä olivat hoitotyötä tekevät, jotka mm. häpesivät englannin kielen taitoaan muita useammin. Väittämässä (f) *Haluan oppia englantia lisää* ammattialojen väliset erot olivat sikäli poikkeavia, että siihen suhtautuivat myönteisimmin asiantuntijat ja toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät ja kielteisimmin suorittavan työn tekijät. Hoitotyötä tekevät ja johtajat muodostivat tässä ”keskiryhmän”.

5.1.4 Oman kielitaidon riittämättömäksi kokeminen

Kysymyksessä 24 haluttiin selvittää, millaisissa tilanteissa suomalaiset kokevat englannin kielen taitonsa riittämättömäksi. Kysymyksellä haluttiin edelleen syventää kuvaa vastaajien kielitaidon tasosta. Vastaukset pyydettiin vain niiltä, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan (noin 90 % vastaajista). Kysymyksessä oli yhdeksän vaihtoehtoista tilannetta:

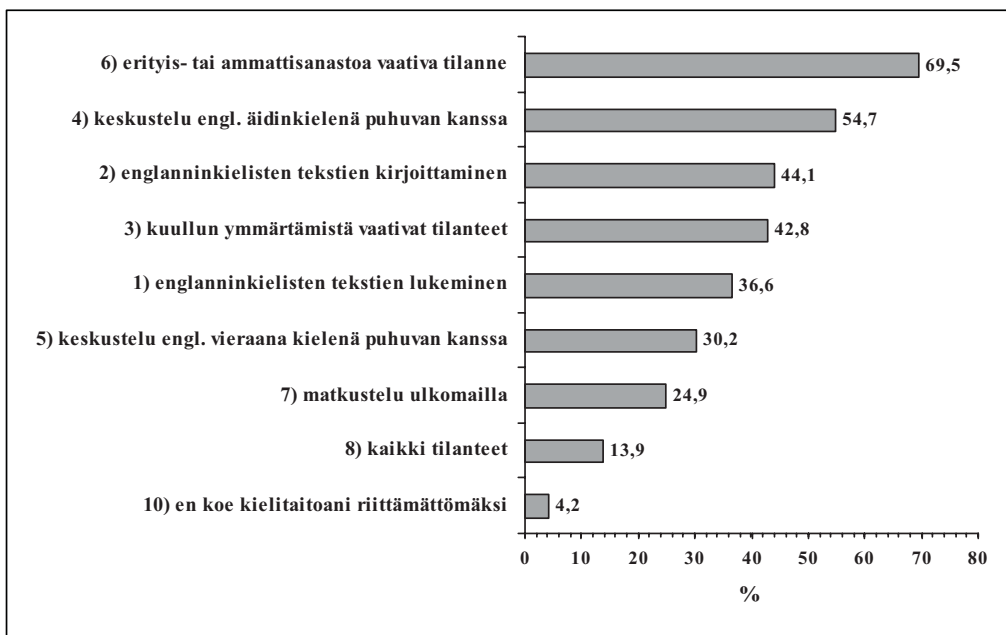
- (1) englanninkielisiä tekstejä lukiessa
- (2) englanninkielisiä tekstejä kirjoittaessa
- (3) kuullun ymmärtämistä vaativissa tilanteissa (esim. puhelimessa)
- (4) keskustellessa englantia äidinkielenään puhuvien kanssa
- (5) keskustellessa englantia vieraana kielenä puhuvien kanssa
- (6) erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa
- (7) matkustellessa ulkomailla
- (8) kaikissa tilanteissa
- (9) muualla.

Lisäksi kymmenentenä vaihtoehtona oli annettu (10) *en koe englannin kielen taitoani riittämättömäksi missään tilanteessa*.

Vastaajat saivat valita niin monta vaihtoehtoa kuin halusivat. Valintojen mahdolliset ristiriitaisuudet ratkaistiin siten, että jos vastaaja oli maininnut yhdenkin vaihtoehdoista (1)–(9), tämä sulki pois vaihtoehdon (10) *en koe englannin kielen taitoani riittämättömäksi missään tilanteessa*. Vaihtoehto (8) *kaikissa tilanteissa* tulkittiin siten, että se koski kaikkia niitä tilanteita, jotka vastaaja koki relevantteiksi. Siten vaihtoehdon (8) valinnan ei katsottu edellyttävän, että vastaaja oli valinnut myös kaikki muut annetut tilannevaihtoehdot. Vaihtoehtoon (9) *muualla* annettiin vain vähän mainintoja, ja nekin voitiin yhdistää muihin mahdollisiin vaihtoehtoihin, joten se jätettiin pois tarkasteluista.

Eri vaihtoehtojen kokonaisaineistossa saamien mainintojen osuudet ovat kuviossa 32. Nähdään, että vain 4 % vastaajista ilmoitti, ettei koe englannin kielen taitoaan lainkaan riittämättömäksi. Useimmin riittämättömyyttä koettiin (6) *erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa*. Yli puolet vastanneista mainitsi myös (4) *keskustelun englantia äidinkielenään puhuvien kanssa*, mutta vain kolmasosa sanoi kokevansa riittämättömyyttä englantia vieraana kielenä puhuvan

kanssa keskustellessa. Johtopäätösten teossa kannattaa kuitenkin ottaa huomioon, että kysymyksenasettelussa vastaajia pyydettiin mainitsemaan vain ne tilanteet, joissa he kokevat riittämättömyyttä, ei sellaisia tilanteita, joissa he eivät sitä koe. Siten jonkin tilanteen mainitsematta jääminen ei merkitse välttämättä sitä, että riittämättömyyttä ei koeta, vaan kyse voi olla myös siitä, että tilanne, esimerkiksi erityis- tai ammattisanaston tarvitseminen, ei ole vastaajan elämässä relevantti. Tämä voi jossain määrin vaikeuttaa tulkintoja etenkin taustamuuttujittain jaoteltuja prosenttiosuuksia (liitteen taulukot 24.1–24.5) vertailtaessa.

KUVIO 32 Oman englannin kielen taidon riittämättömäksi kokeneiden prosenttiosuudet eri tilanteissa.

Miesten ja naisten jakaumat (taulukko 24.1) eivät juuri eronneet toisistaan (tai kuvion 32 kokonaisaineiston jakaumasta). Ainoa merkitsevä ero sukupuolten välillä oli (6) *erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa*, joissa naiset kokivat riittämättömyyttä miehiä useammin.

Ikäryhmien välillä eroja oli lähes kaikissa tilanteissa (taulukko 24.2). Ennakkoon oletettiin, että vanhemmat ihmiset kokisivat nuoria useammin kielitaitonsa riittämättömäksi. Tällaiset tulokset saatiinkin neljässä kohdassa:

- (1) englanninkielisiä tekstejä lukiessa
- (3) kuullun ymmärtämistä vaativissa tilanteissa
- (7) matkustellessa ulkomailla
- (8) kaikissa tilanteissa.

Vaihtoehdossa (6) *erityis- ja ammattisanastoa vaativissa tilanteissa* tulokset olivat päinvastaiset: useimmin riittämättömyyttä ilmoittivat kokevansa nuoret. Todennäköisesti tämä ei kuitenkaan johdu siitä, että nuorten yleiskielitaito olisi vanhempien ihmisten kielitaitoa riittämättömämpi. Kyse lienee siitä, että nuoret joutuvat vanhempia useammin tilanteisiin, joissa erityiskielitaitoon kohdistuva vaatimustaso voi olla erityisen korkea. Hieman samantapainen havainto tehdään kohdassa (4) *keskustelu englantia äidinkielenään puhuvien kanssa*, jonka 15–24-vuotiaat mainitsivat 65–79-vuotiaita useammin tilanteena, jossa he kokivat kielitaitonsa riittämättömäksi. Niitä, jotka eivät kokeneet kielitaitoaan riittämättömäksi, oli eniten 25–44-vuotiaissa ja vähiten 65–79-vuotiaissa.

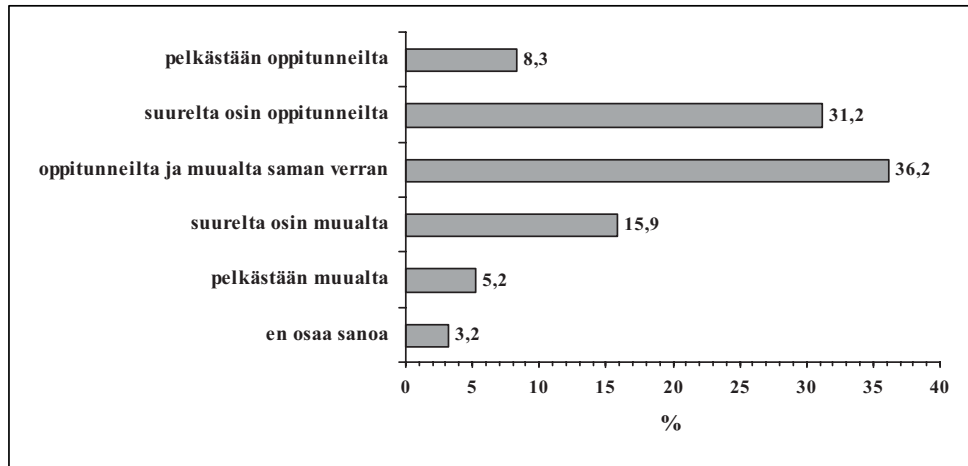
Myös tässä kysymyksessä jako suurten kaupunkien ja muiden alueiden välillä näkyy kaikkien vaihtoehtojen kohdalla (taulukko 24.3). Muilla alueilla asuvat kokivat kielitaitonsa useammin riittämättömäksi kuin suurissa kaupungeissa asuvat. Poikkeuksena tähän ovat erityis- ja ammattisanastoa vaativat tilanteet (6), jotka maaseudun vastaajat valitsivat vielä suurissa kaupungeissa asuvia vastaajikiin harvemmin. Tässä lienee kyse samasta ilmiöstä, joka havaittiin ikäryhmiä vertailtaessa: maaseudulla asuvat ehkä kohtaavat harvemmin tilanteita, joissa tarvitaan englannin kielen erityissanastoa.

Koulutustaso (taulukko 24.4) taas näyttää vaikuttavan siten, että alimman koulutustason vastaajat kokivat useimmissa tilanteissa muita ryhmiä enemmän riittämättömyyttä. Poikkeuksena olivat jälleen erityis- ja ammattisanastoa vaativat tilanteet (6), jonka he mainitsivat muita harvemmin – he eivät ilmeisesti usein kohtaa tällaisia kielenkäyttötilanteita. Kokonaisuutena kielitaidon riittämättömäksi kokeminen oli harvinaisinta korkeakoulutettujen keskuudessa. Vastaavasti niiden osuus, jotka eivät kokeneet kielitaitoaan riittämättömäksi, oli korkeakoulutetuilla suurin (10 %).

Ammattialoista kielitaidon riittämättömäksi kokeminen oli yleisintä hoitotyötä ja suorittavaa työtä tekevillä ja harvinaisinta johtajilla ja asiantuntijoilla (taulukko 24.5). Vaihtoehdon (6) *erityis- ja ammattisanastoa vaativissa tilanteissa* suhteen kielitaidon riittämättömyyttä kokivat usein myös toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät. Johtajista peräti 17 % ilmoitti, ettei koe englannin kielen taitoaan riittämättömäksi missään tilanteessa.

5.1.5 Mistä englannin kielen taito on hankittu

Kysymyksessä 25 vastaajia pyydettiin arvioimaan, mistä heidän oma englannin kielen taitonsa on peräisin. Johdantona kysymykseen todettiin, että suomalaiset oppivat englantia sekä englannin oppitunneilla että muualla, esimerkiksi työssä tai vapaa-ajan harrastuksissa. Tämä huomio perustuu aikaisempiin laadullisiin tutkimuksiin (esim. Nikula & Pitkänen-Huhta 2008, Luukka et al. 2008). Vastajille annettiin kuusi vaihtoehtoa, joista heitä pyydettiin valitsemaan vain yksi vaihtoehto. Vaihtoehdot olivat *pelkästään englannin oppitunneilta, suurelta osin englannin oppitunneilta, sekä englannin oppitunneilta että muualta saman verran, suurelta osin muualta kuin englannin oppitunneilta, pelkästään muualta kuin englannin oppitunneilta ja en osaa sanoa*. Aineistosta saatu jakauma on kuviossa 33.

KUVIO 33 Mistä englannin kielen taito on peräisin.

Suurin osa vastaajista ilmoitti oppineensa englantia joko *suurelta osin oppitunneilta* tai *sekä oppitunneilta että muualta saman verran*. Jakaumien erot olivat merkitseviä kaikkien tarkasteltujen taustamuuttujien suhteen. Naiset ilmoittivat miehiä useammin oppivansa englantia oppitunneilla, miehet puolestaan useammin muualla kuin oppitunneilla (liitteen taulukko 25.1). Ikäluokista nuorin (15–24-vuotiaat) valitsi selvästi useammin vaihtoehdon *suurelta osin oppitunneilta* kuin muut ikäluokat (taulukko 25.2). 25–44-vuotiailla taas osa englannin kielen taidosta oli muita ikäryhmiä useammin hankittu oppituntien lisäksi myös muualta. *Pelkästään muualla* kielitaitonsa hankkineiden osuus oli suurin kahdessa vanhimmassa ikäluokassa (45–64- ja etenkin 65–79-vuotiaat). Toisaalta näissä ikäluokissa myös vaihtoehdot *pelkästään oppitunneilta* ja *en osaa sanoa* olivat yleisempiä kuin nuoremmissa ikäluokissa. Tämä kaksijakoisuus antaa aihetta ajatella, että vanhimpien ikäluokkien jakaumissa näkyy toisaalta vähän koulutettujen suuri määrä ja toisaalta se, että on myös paljon niitä, jotka eivät ole käyttäneet englantia kouluvuosiensa jälkeen.

Asuinalueiden tarkasteluissa (liitteen taulukko 25.3) näkyy yhtäläisyyksiä ikäryhmätarkastelujen kanssa. Maaseudulla asuvien jakaumat muistuttavat kaksijakoisuudessaan kahden vanhimman ikäluokan jakaumia: todennäköisesti maaseudulla asuvista vastaajista oli muita alueita runsaammin niitä, jotka eivät olleet kartuttaneet englannin kielen taitoaan koulun jälkeen ja toisaalta niitä, jotka eivät olleet opiskelleet kouluaikana englantia. Se, että kielitaitoa on hankittu oppituntien lisäksi muualtakin, yleistyi siirryttäessä maaseudulta suurempiin kaupunkeihin.

Korkeakoulutetut kokivat useimmiten kielitaitonsa olevan peräisin *sekä oppitunneilta että muualta*; tämä prosenttiosuus (52 %) oli huomattavasti suurempi kuin muissa ryhmissä (taulukko 25.4). Vähiten koulua käyneet taas erottuivat muista vastausten *pelkästään muualta* ja *en osaa sanoa* suuren osuuden ansiosta. Tämä näkyi heillä myös keskimmäisten vaihtoehtojen, jotka olivat oppituntien ja muiden ”oppimisympäristöjen” yhdistelmiä, muita pienempinä osuuksina (taulukko 25.4).

Ammattialakohtaisessa tarkastelussa (taulukko 25.5) huomattiin, että hoi-
totyössä olevat kokivat useammin kielitaitonsa olevan peräisin joko pelkästään
tai suurelta osin oppitunneilta. Asiantuntijoilla ja johtajilla olivat suurimmat
prosenttiosuudet vastausvaihtoehdossa *sekä oppitunneilta että muualta*, ja he va-
litsivat myös vaihtoehdon *suurelta osin muualta kuin englannin oppitunneilta* use-
ammin kuin muut ammattiryhmät. Suorittavassa työssä olevat (jotka usein ovat
myös vähän koulutettuja) valitsivat taas vaihtoehdon *pelkästään muualta* muita
ammattiryhmiä useammin.

5.2 Yhteenveto ja pohdintaa

Englannin opiskelun pituus

Enemmän kuin neljä viidestä vastaajasta ilmoitti opiskelleensa englantia, eli
vain noin 15 % ei ollut opiskellut englantia lainkaan. Yleisin (34 %) opiskelujen
kesto oli 6–10 vuotta eli peruskoulu ja opiskelu jossain jatko-oppilaitoksessa.
Lähes kolmannes oli opiskellut yli 10 vuotta, eli heillä on todennäköisesti ollut
enemmän jatko-opintoja. Yhteys ikään, alueeseen, koulutustasoon ja ammatti-
ryhmään on hyvin selkeä: nuoret, suurissa kaupungeissa asuvat, korkeammin
koulutetut, johtajat ja asiantuntijat ovat opiskelleet englantia pisimpään. Erityi-
sesti vanhimmat vastaajat erottuvat vähäisellä englannin opiskelullaan, ja pe-
ruskoulun tulo Suomeen näkyy hyvin, koska jo 60-luvulla syntyneet ovat opis-
kelleet selvästi kauemmin englantia kuin vanhemmat ikäluokat.

Englannin kielen taito

Noin 18 % vastaajista ilmoitti, ettei lainkaan puhu, kirjoita, lue tai ymmärrä pu-
huttua englantia, ja 9 % vastaajista ilmoitti, ettei hallitse mitään näistä neljästä
kielitaidon osa-alueesta. Vaivattominta oli ymmärtää puhuttua englantia ja toi-
seksi vaivattominta lukea kirjoitettua englantia. Puhuminen ja kirjoittaminen
koettiin vaikeampina. Passiiviset vastaanottamisen taidot koettiin siis parem-
miksi kuin aktiiviset tuottamisen taidot. Saattaa olla, että tilaisuuksia kielen
produktiiviseen tuottamiseen on tarjolla vähemmän kuin kielen vastaanottami-
seen. Tämä varmasti pitää paikkansa arjen toimintojen osalta (esim. musiikki,
TV, verkkosivut), mutta näkyykö tässä myös kouluopetuksen painotus?

Kaikissa tapauksissa selvästi yli 50 %, jopa lähes 70 % vastaajista koki tai-
tonsa vähintään kohtalaiseksi. Jälleen ero toisessa ääripäässä nuorten, suurissa
kaupungeissa asuvien, koulutettujen ja johtavassa asemassa työskentelevien ja
toisessa päässä vanhempien, maaseutumaisilla alueilla asuvien, vähän koulutet-
tujen ja suorittavaa työtä tekevien välillä oli erittäin selvä. Tähän voi olla monia
erilaisia syitä: kaupungeissa saattaa olla enemmän tilaisuuksia käyttää kieltä,
nuoret ovat eräällä tavalla jo "kasvaneet" englannin käyttöön, ja vaativissa,
kansainvälisissäkin, tehtävissä englannin kielen osuus saattaa olla huomattava.
Voidaan siis kysyä, kytkeytyykö englannin osaaminen jollain lailla hyväosai-

suuteen (vrt. Kainulainen 2006) ja onko englantia nyky-yhteiskunnassa menestymisen edellytys.

Koettu englannin osaaminen ja kielitaidon riittämättömyys

Reilu enemmistö kaikista vastaajista halusi oppia lisää englantia (80 %), vaikka suuri osa vastaajista (44 %) kokikin osaavansa englantia riittävän hyvin, ja lähes yhtä suuri osa (38 %) oli jopa ylpeä taidostaan. Kun kielitaitoa pitää verrata muihin kielen osaajiin, olivat vastaajat kuitenkin aika vaatimattomia: vain hyvin pieni vähemmistö (3 %) koki olevansa syntyperäisen puhujan tasolla, ja yli puolet (52 %) vastaajista katsoi osaavansa englantia huonommin kuin suomalaiset keskimäärin (naiset useammin kuin miehet). Suomalaiset eivät siis ylpeile kielitaidollaan mutta eivät toisaalta myöskään häpeä taitoaan (vain 17 % ilmoitti häpeävänsä englannin taitoaan). Vaikka nuoret olivat taidoistaan ylpeämpiä kuin vanhemmat, he halusivat myös selvästi muita enemmän oppia englantia lisää. Onko nuorilla siis pyrkimys sujuvaan kaksikielisyysyteen, koska he arvioivat kielitaitonsa kaikilla osa-alueilla paremmaksi kuin vanhemmat vastaajat, mutta toisaalta he myös halusivat tulla vielä paremmiksi kielen käyttäjiksi?

Vain 4 % vastaajista ei kokenut kielitaitoaan riittämättömäksi missään tilanteessa, ja nämä vastaajat olivat pääsääntöisesti nuoria, asuivat suurissa kaupungeissa, olivat korkeakoulutettuja ja toimivat johtavissa tai asiantuntijatehtävissä. Vastaavasti taas 14 % koki taitonsa riittämättömäksi kaikissa tilanteissa, ja he olivat tyypillisesti vanhempia vastaajia, asuivat maaseutumaisilla alueilla, olivat vähän koulutettuja ja tekivät suorittavaa työtä. Eniten riittämättömyyttä koettiin erityis- ja ammattisanastoa vaativissa tilanteissa (70 %). Kielitaito koettiin riittämättömäksi myös, kun joudutaan puhumaan syntyperäisen englanninkielisen kanssa (55 %), mikä vertautuu mielenkiintoisesti siihen, että suomalaiset myös ilmoittivat ihailevansa syntyperäisen englannin puhujan puhetta (kysymykset 15 ja 18). Kyseessä voi olla kielellisiin normeihin liittyvä ajattelu: kielen oppija vertaa itseään syntyperäiseen kielen puhujaan ja tavoittelee tällaista ”hyvää” kielitaitoa.

Suomalaiset siis arvioivat oman kielitaitonsa verrattain hyväksi, mutta konkreettisia kielenkäyttötilanteita mietittäessä osaamista ei kuitenkaan koeta riittäväksi. Vaikka englantia osataan yleisesti ottaen hyvin, tuottavat erikoistilanteet vaikeuksia, ja ehkä juuri tämä kokemus oman kielitaidon riittämättömyydestä lisää suomalaisten halua oppia englantia enemmän.

Mistä englannin taito on peräisin?

Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että kolmannes vastaajista koki saaneensa englannin kielen taitonsa suurelta osin oppitunneilta ja toinen kolmannes sekä oppitunneilta että muualta. Koulutuksella on siis selkeä rooli kielen oppimisessa, ja suomalaiset kokevat ehkä edelleen, että englantia on vieras kieli, jota opitaan pääasiassa muodollisissa opetustilanteissa. Erityisesti vanhemmat, maaseutumaisilla alueilla asuvat, vähän koulutetut vastaajat olivat hankkineet taitonsa pelkästään oppitunneilta, eli he eivät olleet harrastaneet englantia oppituntien

ulkopuolella. Toisaalta tässä joukossa oli myös eniten niitä, jotka eivät olleet opiskelleet englantia koulussa lainkaan vaan olivat hankkineet taitonsa muualta. Nuoret, suurissa kaupungeissa asuvat, korkeasti koulutetut ja johtavassa asemassa tai asiantuntijatehtävissä työskentelevät taas olivat muita korostuneemmin oppineet englantia oppituntien lisäksi myös muista lähteistä. Tällä ryhmällä on siis selkeästi muita enemmän tilaisuuksia käyttää – ja oppia – englantia oppituntien ulkopuolella.

Englannin kielen opiskelun ja osaamisen kohdalla voidaan nähdä kaksi vastaajaryhmää: yhtäältä nuoret, suurissa kaupungeissa asuvat, korkeasti koulutetut ja johtavissa tai asiantuntijatehtävissä työskentelevät sekä toisaalta vanhemmat, maaseutumaisilla alueilla asuvat, vähän koulutetut ja suorittavaa työtä tekevät. Ensin mainittuun ryhmään kuuluvat olivat opiskelleet englantia pitempään, ja he arvioivat oman kielitaitonsa paremmaksi, kokivat vähemmän kielitaidon riittämättömyyttä ja olivat kartuttaneet kielitaitoaan sekä oppitunneilla että itsenäisesti.

6 ENGLANNIN KIELEN KÄYTTÖ

Englannin käyttöä koskevassa osiossa (kysymykset 26–35) kartoitettiin sitä, miten ja millaisissa tilanteissa suomalaiset käyttävät englantia vapaa-aikanaan ja työssään. Vastaajia pyydettiin huomioimaan vähäinkin, esimerkiksi yksittäisten englanninkielisten sanojen käyttö. Tämän osa-alueen tavoitteena oli kartoittaa eroja yhtäältä produktiivisen (kirjoitus, puhuminen) ja reseptiivisen (lukeminen, kuuntelu), toisaalta suullisen ja kirjallisen englannin käytön välillä (kysymykset 27–30). Vapaa-ajan englannin käyttökonteksteista kyselyyn valikoitiin aiemman tutkimuksen pohjalta (ks. Leppänen et al. 2008, Luukka et al. 2008) internetin käyttö ja pelitilanteet, työelämän käyttökonteksteista muun muassa tietokonevälitteinen viestintä, ammattikirjallisuuden lukeminen ja asiakaskontaktit. Lisäksi kysyttiin vastaajien asenteista heidän omaa englannin käyttöönsä kohtaan sekä syitä, miksi he englantia ylipäätään käyttävät. Lopuksi osiossa haluttiin selvittää sitä, millaisiksi suomalaiset kokevat itsensä englannin käyttäjinä suhteessa äidinkielen käyttöönsä.

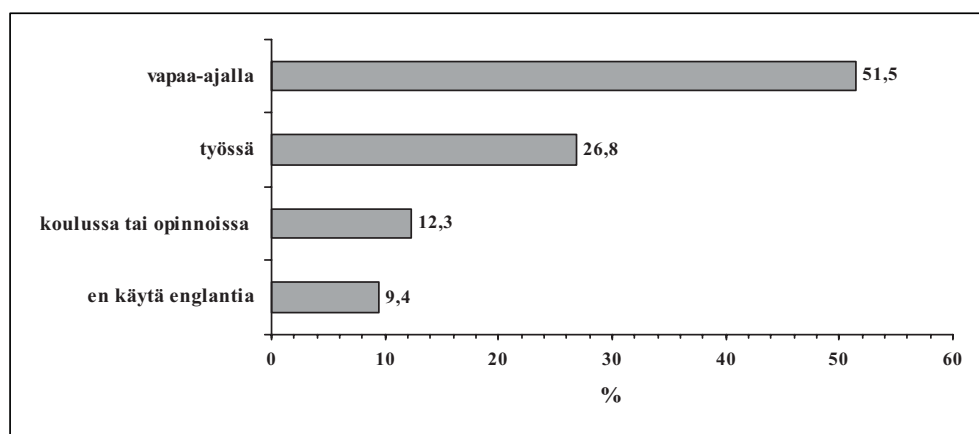
6.1 Tulokset

6.1.1 Missä englantia käytetään eniten

Kysymyksessä 26 vastaajia pyydettiin ilmoittamaan, missä ympäristöissä he yleisesti ottaen käyttävät englantia eniten. Vaihtoehtoja oli neljä (*koulussa tai opinnoissa, vapaa-ajalla, työssä ja en käytä englantia*), joista vastaajat saivat valita ainoastaan yhden. Kokonaisaineistosta saatu jakauma on kuviossa 34. Enemmistö vastaajista (52 %) ilmoitti käyttävänsä englantia eniten *vapaa-ajalla*. Noin 9 % vastaajista taas ilmoitti, ettei käytä englantia ollenkaan.

Sukupuolten välillä ei havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja (liitteen taulukko 26.1). Ikäryhmien tarkastelut näyttivät, että nuorimmassa ikäryhmässä englantia käytettiin eniten *koulussa tai opinnoissa* ja vasta toiseksi eniten *vapaa-ajalla*. Muissa ikäryhmissä englantia käytettiin eniten *vapaa-ajalla* ja toiseksi eniten

ten *työssä*, paitsi vanhimmassa ikäryhmässä, jossa *en käytä englantia* oli toiseksi yleisin vaihtoehto (taulukko 26.2). Sukupolvien välinen ero oli suuri: englantia käyttämättömien osuus nousi erittäin jyrkästi siirryttäessä kahdesta nuorimasta ikäryhmästä (2–5 %) vanhimpaan (30 %). Vapaa-aika oli kaikilla asuinalueilla englannin yleisin käyttökonteksti ennen työtä. Suurissa kaupungeissa työ oli kuitenkin selvästi yleisempi valinta kuin muilla alueilla (taulukko 26.3). Muita useammin maaseudun vastaajat ilmoittivat, että eivät käytä englantia lainkaan.

KUVIO 34 Missä englantia käytetään eniten.

Vapaa-aika ilmoitettiin yleisimmäksi englannin kielen käyttökontekstiksi kaikissa koulutustasoryhmissä (taulukko 26.4), mutta ammattikorke- ja korkeakoulutetuilla työ nousi sen rinnalle. Alimmilla koulutustasoilla oli vastaavasti tavallisempaa, että englantia ei käytetä tai sitä käytetään *koulussa tai opinnoissa*. Ammattiryhmistä (taulukko 26.5) erottuvat johtajat ja hoitotyötä tekevät, molemmat omalla tavallaan. Muista poiketen johtajat ilmoittivat käyttävänsä englantia enemmän *työssä* (57 %) kuin *vapaa-ajalla* (32 %). Hoitotyön tekijöillä taas sekä vapaa-ajan (70 %) että koulun tai opintojen (14 %) osuudet olivat poikkeavan suuret. Vain 6 % hoitotyön tekijöistä ilmoitti käyttävänsä englantia eniten *työssä*. Englantia käyttämättömien vastaajien osuus oli suurin suorittavaa työtä tekevillä (16 %).

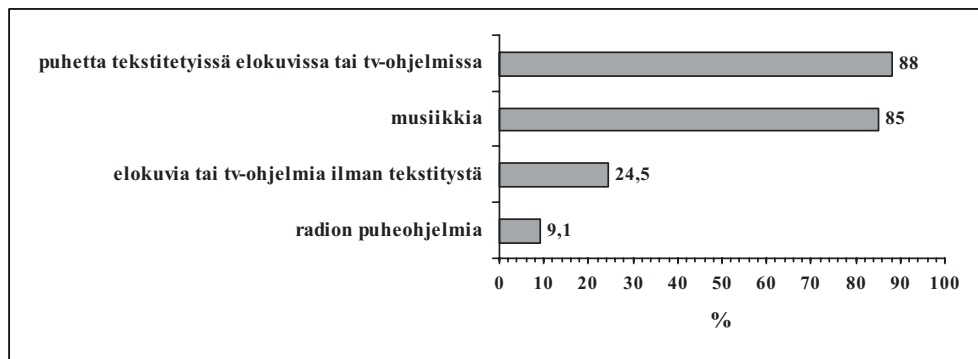
6.1.2 Englannin kuunteleminen vapaa-ajalla

Kysymyksessä 27 käsiteltiin englannin kuuntelemista vapaa-ajalla. Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan viisiportaisella asteikolla (*lähes päivittäin, suunnilleen joka viikko, suunnilleen joka kuukausi, harvemmin, en koskaan*), kuuntelevatko he vapaa-ajallaan

- (a) englanninkielistä musiikkia
 (b) puhetta tekstitetyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissa
 (c) englantia radion puheohjelmissa
 (d) englantia elokuvissa tai tv-ohjelmissa ilman tekstityksiä.

Liitetaulukoiden ja raportoinnin havainnollistamiseksi ja tiivistämiseksi vastaajat jaetaan tässä kahteen luokkaan: (1) niihin, jotka ilmoittivat kuuntelevansa englantia *vähintään joka viikko* (ts. *lähes päivittäin* tai *suunnilleen joka viikko*) ja (2) niihin, jotka ilmoittivat kuuntelevansa englantia harvemmin. Tuloksia tarkastellaan tässä ensimmäisen, ”aktiivisemmän” ryhmän prosenttiosuuksien kautta: tästä tiivistämisestä ei seuraa olennaista informaation menettämistä tuloksista tehtävien johtopäätösten kannalta.

Saadut prosenttiosuudet ovat kuviossa 35 sekä liitteen taulukoissa 27.1–27.5. Kokonaisuudessaan englanninkielistä *musiikkia* ilmoitti kuuntelevansa vähintään joka viikko 85 % vastaajista. *Puhetta tekstitetyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissa* ilmoitti kuuntelevansa vielä suurempi osuus (88 %). Englanninkielisiä *radion puheohjelmia* kuunteli viikoittain tai useammin vain 9 % vastaajista. Ilman tekstitystä olevien elokuvien tai tv-ohjelmien kohdalla tämä osuus oli 25 %.

KUVIO 35 Prosenttiosuudet eri yhteyksissä vähintään viikoittain tapahtuvalle englannin kielen kuuntelemiselle.

Tarkasteltaessa kohtaa (a) eli englanninkielisen musiikin kuuntelua eri taustamuuttujien suhteen selvin ero havaittiin odotetusti ikäryhmien välillä: 15–24-vuotiaista 97 % ilmoitti kuuntelevansa vähintään viikoittain englanninkielistä musiikkia; tämä prosenttiosuus pieneni vanhempiin ikäryhmiin siirryttäessä jyrkästi siten, että 65–79-vuotiailla se oli enää 50 %. Miehillä (87 %) tämä osuus oli aavistuksen suurempi kuin naisilla (83 %). Kaupungeissa ja taajaan asutuissa kunnissa se oli jonkin verran suurempi (87 %) kuin maaseudulla (75 %). Koulutustasoista enintään kansakoulun tai ala-asteen käyneet erottuivat muista pienemmällä prosenttiosuudellaan (71 %, muilla vähintään 85 %).

Kohta (b) koski englanninkielisen puheen kuuntelua tekstitetyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissa. Sukupuolten ja ammattialojen välillä ei havaittu merkittäviä eroja, mutta muiden taustamuuttujien suhteen erot olivat selviä. Kuunte-

lun aktiivisuus väheni siirryttäessä nuoremista ikäryhmistä vanhempiin. Kaupungeissa ja taajaan asutuissa kunnissa se oli jälleen jonkin verran suurempi (n. 90 %) kuin maalla asuvilla (79 %). Koulutustasoista enintään kansakoulun tai ala-asteen käyneet erottuivat jälleen muista: heillä viikoittain kuuntelevien prosenttiosuus oli 66 %, kun taas kaikilla muilla se oli noin 90 %.

Englanninkielisten *radion puheohjelmien* kuuntelu (c) oli kokonaisuutena varsin harvinaista, eikä siinä havaittu merkitseviä eroja minkään taustamuuttujan suhteen.

Tekstittämättömien elokuvien tai tv-ohjelmien tapauksessa (kohta (d)) merkitseviä eroja esiintyi kaikkien taustamuuttujien kohdalla. Aktiivisimpia englanniksi kuuntelijoita olivat tässä yhteydessä miehet (29 % vähintään viikoittain), 15–44-vuotiaat (28–31 %), suurten kaupunkien asukkaat (29 %) ja korkeimmin koulutetut (27–30 %).

Ammattiryhmien väliset erot eivät olleet lainkaan tilastollisesti merkitseviä kohdissa (a)–(c). Kohdassa (d) (englannin kuuntelu tekstittämättömissä elokuvissa tai tv-ohjelmissa) muista ammattiryhmistä erottuivat toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät (29 %) aktiivisimpina ja toisaalta hoitotyöntekijät (12 %) vähiten aktiivisina.

6.1.3 Englanniksi lukeminen vapaa-ajalla

Kysymyksessä 28 kysyttiin, lukevatko vastaajat vapaa-ajallaan englanninkielisiä

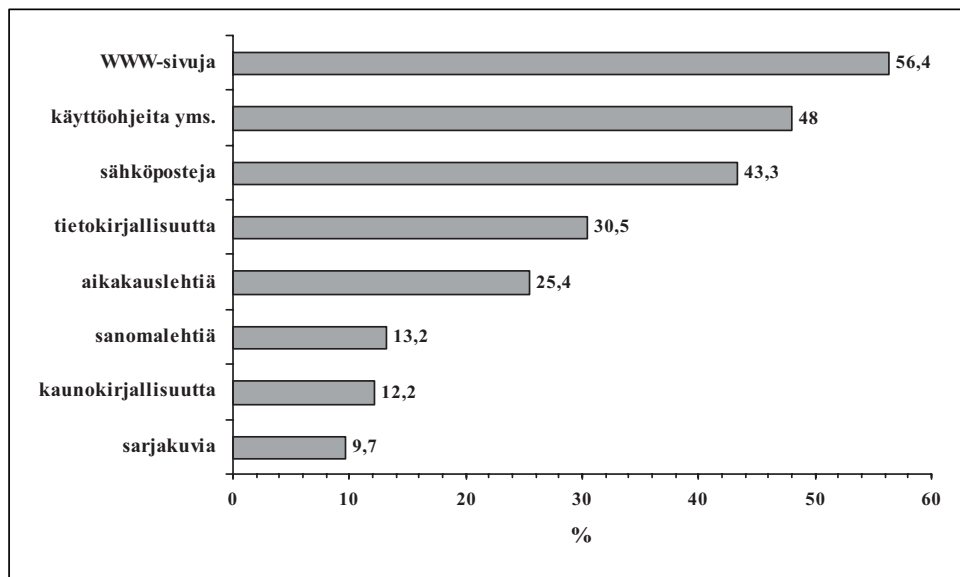
- (a) sanomalehtiä
- (b) aikakaus- ja harrastelehtiä
- (c) sarjakuvia
- (d) kaunokirjallisuutta
- (e) tietokirjoja tai ammattikirjallisuutta
- (f) käyttöohjeita ja tuoteselosteita
- (g) sähköposteja
- (h) *www*-sivuja.

Käytetty asteikko oli sama kuin kysymyksessä 27 (*lähes päivittäin, suunnilleen joka viikko, suunnilleen joka kuukausi, harvemmin, en koskaan*). Koska englanniksi lukeminen oli kaikkiaan vähäisempää kuin englannin kuunteleminen, raportoinnissa vastaajat jaettiin viikoittaisen lukemisen sijasta kuukausittaisen lukemisen mukaan: (1) ne, jotka lukevat englanniksi *vähintään joka kuukausi* (ts. *suunnilleen joka kuukausi* tai useammin), ja (2) ne, jotka lukevat *harvemmin* tai *ei koskaan*. Tuloksia tarkastellaan alla jälleen ”aktiivisempien” lukijoiden ryhmän prosenttiosuuksien kautta (ks. 6.1.2 yllä, kuvio 36 ja liitetaulukot 28.1–28.5).

Aineiston valossa englanniksi lukeminen oli vähäisempää kuin englannin kuuntelu. Suurimmat prosenttiosuudet vähintään kuukausittain tapahtuvalle englanniksi lukemiselle saivat *www-sivut* (56 %), *käyttöohjeet ja tuoteselosteet* (48 %) ja *sähköpostit* (43 %). Kirjojen ja lehtien osuudet olivat selvästi pienemmät.

Kysymyksen 28 alakohdissa saatiin runsaasti merkitseviä eroja kaikkien taustamuuttujien suhteen. Miehet ja naiset erosivat toisistaan merkitsevästi kaikissa kohdissa (taulukko 28.1). Kaunokirjallisuutta naiset lukivat jonkin verran miehiä aktiivisemmin, mutta kaikissa muissa kohdissa miesten aktiivisuus oli suurempi. Suurimmat erot havaittiin *www-sivujen, käyttöohjeiden ja tuoteselosteiden* sekä *sähköpostien* lukemisessa.

Myös ikäryhmien välillä oli merkitseviä eroja kaikissa kohdissa (taulukko 28.2). Erot olivat suuria erityisesti englanninkielisten *www-sivujen, sähköpostien* sekä *sarjakuvien* lukemisessa, joissa kaikissa kaksi nuorinta ikäluokkaa (15–44-vuotiaat) olivat selvästi aktiivisempia kuin vanhemmat ikäluokat. Samansuuntaiset tulokset saatiin myös lehtien ja *kaunokirjallisuuden* lukemisessa. Sitä vastoin englanninkielisen *tieto- ja ammattikirjallisuuden* lukemisessa 25–44-vuotiaiden ryhmä erottui selvästi muita ryhmiä aktiivisempänä. Kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä eniten valittu vaihtoehto oli *www-sivuja*, kun taas vanhemmissa ikäryhmissä ykkösvaihtoehtona oli *käyttöohjeiden ja tuoteselosteiden* lukeminen.

KUVIO 36 Prosenttiosuudet eri yhteyksissä vähintään kuukausittain tapahtuvalle englanniksi lukemiselle.

Alueelliset erot olivat merkitseviä kaikissa kohdissa paitsi *sarjakuvien* lukemisessa (taulukko 28.3); englanniksi lukeminen oli johdonmukaisesti yleisintä suurissa kaupungeissa ja harvinaisinta maaseudulla. Kaikilla muilla alueilla yleisintä oli *www-sivujen* lukeminen paitsi maaseudulla, jossa yleisintä oli *käyttöohjeiden ja tuoteselosteiden* lukeminen.

Koulutustasojen väliset erot olivat niin ikään johdonmukaisia ja merkitseviä kaikissa muissa kohdissa paitsi *sarjakuvien* kohdalla (taulukko 28.4). Korkeimmin koulutetut lukivat odotetusti englannin kielellä eniten, vähiten koulutetut vähiten. Internetin *www-sivujen* lukeminen englanniksi oli yleisin vaihto-

ehto (50–80 %) kaikissa muissa ryhmissä paitsi enintään kansakoulun tai alasteen käyneillä (20 %). Heillä *käyttöohjeita ja tuoteselosteita* lukevien osuus oli niukasti suurempi (21 %).

Ammattialoista englanninkielisiä tekstejä lukivat vapaa-ajallaan eniten johtajat ja asiantuntijat ja vähiten hoitotyön tekijät. Erot olivat merkitseviä kaikissa muissa kohdissa paitsi *sarjakuvien* lukemisessa (taulukko 28.5). Kaikissa ryhmissä yleisintä oli *www-sivujen* lukeminen, suorittavan työn tekijöillä tosin samaan ylsi *käyttöohjeiden ja tuoteselosteiden* lukeminen. Vähintään kuukausittain englanniksi lukevien prosenttiosuudet olivat suurimmat johtajilla, poikkeuksena *kaunokirjallisuus*, jota asiantuntijat ilmoittivat lukevansa selvästi johtajakin useammin.

6.1.4 Englanniksi kirjoittaminen vapaa-ajalla

Kysymys 29 koski vastaajien englanniksi kirjoittamista vapaa-ajalla. Vastaajilta kysyttiin viisiportaisella asteikolla (*lähes päivittäin, suunnilleen joka viikko, suunnilleen joka kuukausi, harvemmin, en koskaan*) kirjoittavatko he vapaa-ajallaan englanniksi

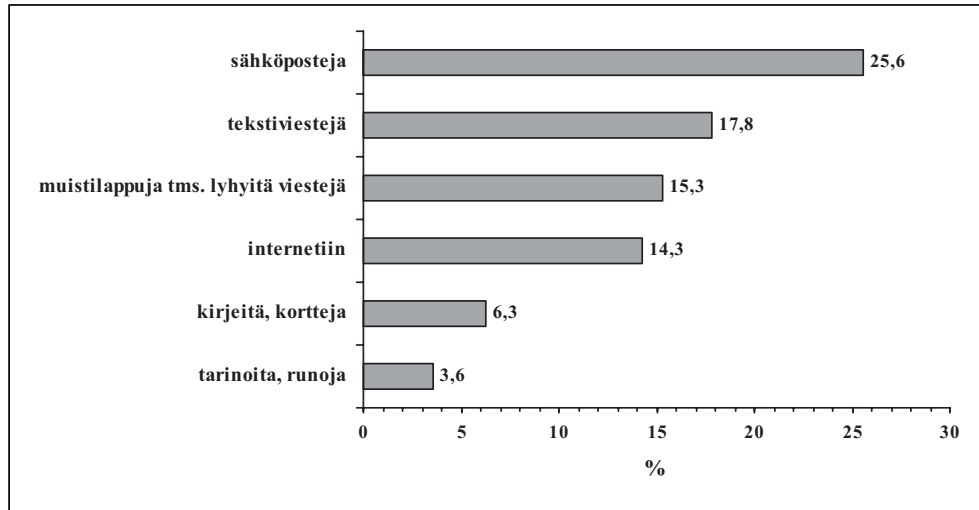
- (a) kirjeitä tai kortteja
- (b) tarinoita tai runoja
- (c) tekstiviestejä
- (d) muistilappuja tai muita lyhyitä viestejä
- (e) sähköposteja
- (f) Internetiin (esim. keskustelupalstat tai blogit).

Myös tämän kysymyksen raportoinnissa vastaajat jaettiin kahteen ryhmään: (1) niihin, jotka kirjoittavat englantia *vähintään joka kuukausi* (ts. *suunnilleen joka kuukausi* tai useammin), ja (2) niihin, jotka kirjoittavat *harvemmin* tai *ei koskaan*. Aineistoa tarkastellaan jälleen ”aktiivisemmän” ryhmän prosenttiosuuksien kautta (vrt. 6.1.2 yllä, ks. kuvio 37 ja liitetaulukot 29.1–29.5). Huomattakoon kuitenkin, että englanniksi kirjoittaminen oli monessa vaihtoehdossa hyvin vähäistä; yleisintä oli *sähköpostien* kirjoittaminen. Ennen vastausluokkien yhdistämistä vastaukset *en koskaan* tai *harvemmin* (kuin kuukausittain) saivat kautta linjan suurimpia prosenttiosuuksia.

Sukupuolijakaumaa tarkasteltaessa tulokset osoittivat, että miehet kirjoittivat naisia useammin englannin kielellä *sähköposteja* ja *Internetiin*, naiset taas hiukan useammin *kirjeitä ja kortteja*, mikä oli kuitenkin vähäistä (8 %) heilläkin. Muissa kohdissa sukupuolten erot eivät olleet merkitseviä (taulukko 29.1).

Ikäryhmien erot olivat merkitseviä kaikissa kohdissa; kaksi nuorinta ikäryhmää olivat kautta linjan selvästi vanhempia ikäryhmiä aktiivisempia englanniksi kirjoittajia (taulukko 29.2). Erityisen suuri ero havaittiin *tarinoiden ja runojen* kirjoittamisessa (vrt. Leppänen 2008), jossa 15–24-vuotiaat olivat huomattavasti aktiivisempia (12 %) kuin kaikki muut ikäluokat (3 % tai vähemmän). *Internetiin* kirjoittamisen kohdalla tilanne oli samantapainen: 15–24-

vuotiailla kirjoittamisaktiivisuus oli 33 %, 25–44-vuotiailla 19 % ja yli 44-vuotiailla 3 % tai vähemmän.

KUVIO 37 Prosenttiosuudet eri yhteyksissä vähintään kuukausittain tapahtuvalle englanniksi kirjoittamiselle.

Asuinalueet näyttivät jakautuvan johdonmukaisesti kahteen ryhmään: kaikissa kohdissa englanniksi kirjoittaminen oli selvästi yleisempää suurissa kaupungeissa kuin muualla (taulukko 29.3). Lisäksi etenkin elektronisessa viestinnässä maaseutu erottui tiheimmin asutetuista alueista: englanniksi kirjoittaminen sähköisesti oli maaseudulla harvinaisempaa. *Kirjeiden ja korttien* kirjoittamisessa alueelliset erot eivät olleet aivan tilastollisesti merkitseviä.

Koulutustasoryhmistä aktiivisimpia englanniksi kirjoittajia olivat yleensä korkeakoulututkinnon suorittaneet (taulukko 29.4). *Tarinoiden ja runojen* kirjoittamisessa sekä nettikirjoittamisessa korkeakoulutettuja hieman aktiivisempia olivat kuitenkin peruskoulun tai keskikoulun käyneet (eli nuoret, esimerkiksi lukiolaiset).

Ammatillisista ryhmistä johtajat kirjoittivat selvästi muita yleisemmin *sähköposteja, tekstiviestejä* tai *muita lyhyitä viestejä* (taulukko 29.5). Asiantuntijat taas kirjoittivat muita useammin *Internetiin*. *Tekstiviestejä* lukuun ottamatta hoitotyön tekijät ilmoittivat kaikissa kohdissa kirjoittavansa englanniksi muita ammattiryhmiä vähemmän; tekstiviestejä kirjoittivat vähiten suorittavan työn tekijät. Toisaalta he olivat asiantuntijoiden jälkeen toiseksi eniten *Internetiin* englanniksi kirjoittava ryhmä.

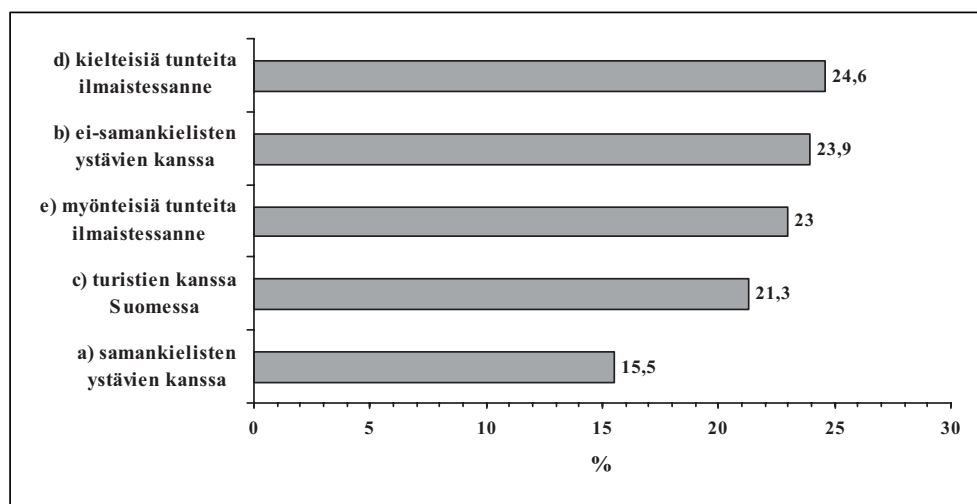
6.1.5 Englannin puhuminen vapaa-ajalla

Kysymyksessä 30 vastaajia pyydettiin ilmoittamaan, puhuvatko he englantia vapaa-ajallaan

- (a) "samankielisten" ystävien kanssa
- (b) "ei-samankielisten" ystävien kanssa
- (c) turistien kanssa Suomessa
- (d) kielteisiä tunteita ilmaistessaan
- (e) myönteisiä tunteita ilmaistessaan.

"Samankielinen" viittaa tässä siihen, että suomenkielisessä lomakkeessa kohdat 30a ja 30b oli muotoiltu "(Ei-)suomenkielisten ystäviemme kanssa", ruotsinkielisessä lomakkeessa vastaavasti "Med Era (icke-)svenskspråkiga vänner".

Vastaukset annettiin viisiportaisella asteikolla (*lähes päivittäin, suunnilleen joka viikko, suunnilleen joka kuukausi, harvemmin, en koskaan*), mutta tuloksia tarkastellaan jälleen käyttämällä luokitusta (1) ne, jotka kirjoittivat englantia *vähintään joka kuukausi* (ts. *suunnilleen joka kuukausi* tai useammin), ja (2) ne, jotka kirjoittivat *harvemmin* tai *ei koskaan*. Tulokset esitetään jälleen "aktiivisemmän" ryhmän prosenttiosuuksien kautta.

KUVIO 38 Prosenttiosuudet englannin puhumiselle eri tilanteissa vähintään kuukausittain.

Kuviosta 38 nähdään, että vähintään kerran kuussa englantia vapaa-aikanaan ilmoitti puhuvansa 16–25 % vastaajista tilanteesta riippuen. Englantia vapaa-ajallaan vähintään joka kuukausi puhuvien osuus oli yleensä hieman suurempi miehillä kuin naisilla (poikkeuksena naisilla yleisempi myönteisten tunteiden ilmaiseminen (e)), mutta erot eivät aivan olleet tilastollisesti merkitseviä (liitteen taulukko 30.1).

Ikäryhmien väliset erot olivat merkitseviä kaikissa kohdissa (taulukko 30.2), ja niiden mukaan nuoret ikäryhmät ovat vanhoja aktiivisempia englannin kielen puhujia. Lisäksi 15–24-vuotiaiden ikäryhmä erottui muista erityisesti kielteisten tunteiden ilmaisemisessa englanniksi (vaihtoehto (d), jonka valitsi 51 % nuorista). Samantapainen tulos nähtiin myös *samankielisten ystävien kanssa*

puhumisessa ja *myönteisten tunteiden ilmaisemisessa*, mutta ikäryhmäerot ovat näissä hieman lievempiä. 25–44-vuotiaat ilmoittivat muita useammin puhuvansa englantia *ei-samankielisten ystävien* ja *turistien* kanssa. Sekä 25–44- että 65–79-vuotiaiden yleisin vapaa-ajan englannin puhumisen konteksti oli *ei-samankielisten ystävien kanssa* puhuminen. 45–64-vuotiailla se oli puolestaan puhuminen *turistien kanssa Suomessa* ja 15–24-vuotiailla selvällä erolla muihin *kielteisten tunteiden ilmaiseminen*.

Alueelliset erot olivat merkitseviä kaikissa muissa kohdissa paitsi kohdassa (e) *myönteisiä tunteita ilmaistessanne* (liitetaulukko 30.3). *Samankielisten ystävien kanssa* englanniksi puhuminen oli merkitsevästi vähäisempää maaseudulla (9 %) kuin muualla (14–18 %). Kolmessa muussa kohdassa ((d) *kielteisiä tunteita ilmaistessanne*, (b) *ei-samankielisten ystäviemme kanssa* ja (c) *turistien kanssa Suomessa*) selkeä jakolinja oli suurten kaupunkien ja muiden asuinalueiden välissä. Tämä jako oli erityisen selvä englannin puhumisessa *ei-samankielisten ystävien* ja *turistien kanssa*: suurissa kaupungeissa tämä oli kaksi kertaa niin yleistä kuin muilla alueilla.

Koulutustasoittain lasketuista prosenttiosuuksista nähdään, että alimman koulutustason (enintään peruskoulun ala-asteen tai kansakoulun suorittaneet) vastaajat ilmoittivat jokseenkin odotetusti puhuvansa englantia vapaa-aikanaan vähiten (taulukko 30.4). Heille yleisin vapaa-ajan englanninpuhumiskonteksti oli (e) *myönteisiä tunteita ilmaistessanne* (14 % vähintään kuukausittain). Korkeakoulututkinnon suorittaneet taas kuuluivat aktiivisimpiin englannin puhujiin kaikissa annetuissa kohdissa. Eniten he ilmoittivat käyttävänsä englantia *ei-samankielisten ystäviensä* (45 %) tai *turistien* (35 %) kanssa. Toisaalta yläasteen tai keskikoulun suorittaneet (joihin kuuluu paljon esimerkiksi lukiossa olevia nuoria) olivat muita koulutusryhmiä aktiivisimpia englannin puhujia kolmessa kohdassa: (a) *samankielisten ystäviemme kanssa* (23 %), (d) *kielteisiä tunteita ilmaistessanne* (32 %) ja (e) *myönteisiä tunteita ilmaistessanne* (26 %). Koulutustasojen väliset erot olivat tilastollisesti merkitseviä kaikissa muissa tapauksissa paitsi *myönteisten tunteiden ilmaisun* kohdalla.

Ammattialoista hoitotyön ja suorittavan työn tekijöillä englannin kielen puhuminen vapaa-ajalla oli kokonaisuutena harvinaisinta (taulukko 30.5). Hoitotyötä tekevillä useimmin mainittu englannin puhumisen tilanne oli (e) *myönteisiä tunteita ilmaistessanne* (21 %), suorittavaa työtä tekevillä puolestaan (d) *kielteisiä tunteita ilmaistessanne* (20 %). Sekä *myönteisten* että *kielteisten tunteiden ilmaisemisessa* aktiivisimpia (28 % molemmissa kohdissa) englannin kielen käyttäjiä olivat toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät, joihin kuului paljon nuorimman ikäryhmän jäseniä. *Ei-samankielisten ystävien* ja *turistien kanssa* englantia puhuivat aktiivisimmin johtajat (molemmissa kohdissa yli 30 %). Ammattialojen väliset erot olivat tilastollisesti merkitseviä kaikissa muissa kohdissa paitsi (a) *samankielisten ystävien kanssa* puhumisessa.

6.1.6 Englannin kielen käyttöä koskevien vertailujen yhteenvetoa

Miehet olivat kaiken kaikkiaan hieman aktiivisempia englannin käyttäjiä, mutta kolmella näistä neljästä kielenkäytön osa-alueesta on joitakin konteksteja, joissa

naiset olivat miehiä aktiivisempia (kaunokirjallisuuden lukeminen, kirjeiden tai korttien kirjoittaminen, myönteisten tunteiden ilmaisu suullisesti).

Ikäryhmistä kaksi nuorinta (15–24- ja 25–44-vuotiaat) olivat lähes kaikilla osa-alueilla aktiivisempia englannin käyttäjiä kuin kaksi vanhinta (45–64- ja 65–79-vuotiaat). Konteksteja, joissa nuorimpaan ikäryhmään kuuluvat erottuivat selvästi 25–44-vuotiaita aktiivisemmiksi englannin käyttäjiksi, löytyi ainoastaan produktiivisen käytön puolelta (tarinoiden ja runojen sekä internetiin kirjoittaminen; kielteisten tunteiden ilmaisu ja samankielisten ystävien kanssa puhuminen). Toisaalta tietokirjojen ja ammattikirjallisuuden lukeminen sekä turistien kanssa englannin puhuminen olivat ainoita käyttökonteksteja, joissa 15–24-vuotiaat olivat vain niukasti 45–64-vuotiaita aktiivisempia. Nämä olivat myös niitä konteksteja, joissa 25–44-vuotiaat päihittivät nuorimman ikäryhmän selvästi (aikakaus- ja harrastelehtien lukeminen oli kolmas). Vanhin ikäryhmä oli kaikissa käyttökonteksteissa vähiten aktiivinen lukuun ottamatta paria kontekstia, joissa vanhimpaan ikäryhmään kuuluvat olivat hieman 45–64-vuotiaita aktiivisempia.

Kuten ylempänä todettiin, aluekohtaisessa vertailussa suurin jako ilmeni lähes poikkeuksetta suurten kaupunkien ja kolmen muun asuinalueen välillä. Maaseudun asukkaat olivat kautta linjan muita vähemmän aktiivisia englannin käyttäjiä; ero oli selvempi lukemisessa kuin kolmella muulla osa-alueella. Taajaan asutut kunnat saivat syystä tai toisesta kauttaaltaan hieman suurempia tuloksia englannin käytön aktiivisuudessa kuin pienemmät, alle 50 000 asukkaan kaupunkimaiset kunnat.

Koulutustasosta englannin käyttäjinä profiloituivat vahvimmin korkeakoulututkinnon suorittaneet (lähes kautta linjan aktiivisin ryhmä) sekä ala-asteen tai kansakoulun käyneet (vähiten aktiivisia). Tämä polarisaatio oli jyrkin englanniksi lukemisessa ja horjui hieman ainoastaan produktiivisen englannin käytön puolella, jossa yläasteen (tai keskikoulun) käyneet olivat aktiivisin ryhmä tarinoiden ja runojen sekä Internetiin kirjoittamisessa, samankielisten ystävien kanssa puhumisessa ja kielteisten tunteiden suullisessa ilmaisemisessa. Englannin kuunteleminen oli vähiten koulutustasoa mukaileva: vain ala-asteen tai keskikoulun käyneet erottuivat muita vähäisemmällä prosenttiosuuksillaan.

Ammattialojen välille jakolinjoja syntyi kaiken kaikkiaan kaksi: johtajat ja asiantuntijat olivat kaksi aktiivisinta englanninkäyttäjryhmää, hoitotyöläiset vähiten aktiivisin. Toimistotyöntekijät ja asiakaspalvelijat sekä suorittavan työn tekijät jäivät useimmiten näiden ryhmien väliin, lähelle koko aineiston keskiarvoja. Tämäkin jako oli jyrkin englanniksi lukemisessa. Ainoastaan englannin puhumisessa sekä englanninkielisen kaunokirjallisuuden lukemisessa suorittavan työn tekijät olivat hoitotyöläisiäkin vähemmän aktiivisia. Englannin kuuntelussa sekä Internetiin kirjoittamisessa johtajat eivät erottuneet muita aktiivisempina. Asiantuntijoiden ominta käyttöaluetta erityisesti johtajiin verrattuna olivat Internetiin kirjoittaminen ja kaunokirjallisuuden lukeminen.

Edellä luetelluista suurimmista eroista huolimatta kuunteleminen, lukeminen, kirjoittaminen ja puhuminen englanniksi eivät eronneet toisistaan radikaalisti, vaan samat perusjakopisteet olivat havaittavissa eri vahvuusina kaikilla neljällä osa-alueella ja kaikkien viiden muuttujan suhteen.

6.1.7 Englannin käyttö Internetissä ja tietokonepeleissä

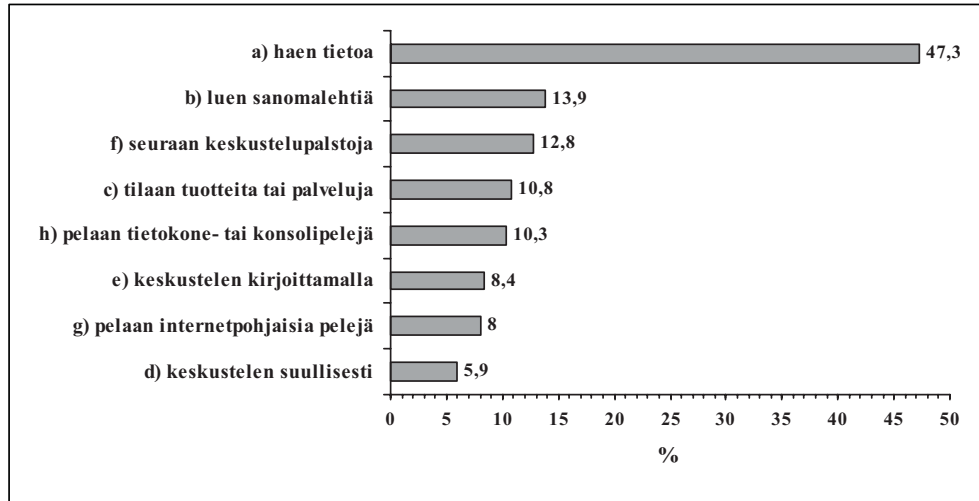
Kysymys 31 käsitteli vapaa-ajan englannin käyttöä internetissä ja elektronisten pelien pelaamisessa. Kysymyksessä eroteltiin

- (a) tiedonhaku
- (b) nettisanomalehtien lukeminen
- (c) tuotteiden tilaaminen tai palveluiden käyttö
- (d) suullinen keskustelu (esim. Skype, Messenger)
- (e) kirjallinen keskustelu (esim. Messenger, IRC)
- (f) keskustelupalstojen tai blogien seuraaminen
- (g) internetpohjaisten pelien pelaaminen
- (h) tietokone- tai konsolipelien pelaaminen.

Myös tässä annetut vastaukset luokiteltiin kahteen ryhmään vähintään viikoittain tapahtuvan käytön perusteella: (1) ne, jotka ilmoittivat käyttävänsä englantia *vähintään joka viikko* (ts. *suunnilleen joka viikko* tai useammin), ja (2) ne, jotka ilmoittivat käyttävänsä englantia tätä *harvemmin* tai *ei koskaan*, ja aineistoa tarkastellaan taas ”aktiivisemmän” käyttäjäryhmän prosenttiosuuksien kautta (vrt. 6.1.2, ks. kuvio 39 ja liitetaulukot 31.1–31.5). Tuloksia tarkasteltiin myös soveltamalla ryhmäjaon kriteerinä kuukausittaista käyttöä viikoittaisen käytön sijasta, mutta saadut päätelmät olivat käytännöllisesti katsoen samat eikä niitä tässä raportoida erikseen.

Kuviosta 39 nähdään, että selvästi yleisintä englannin kielellä tapahtuvaa Internetin käyttöä oli *tiedonhaku*, jota lähes puolet vastaajista harrasti vähintään joka viikko.

Aineiston perusteella kaikenlainen englanninkielinen Internetin käyttö ja varsinkin pelaaminen oli yleisempää miehillä kuin naisilla (liitteen taulukko 31.1). Ainoastaan suullisen keskustelun kohdalla sukupuolten ero ei ollut merkittävä. Naisilla ainoa merkittävä vähintään viikoittain englannin kielellä tapahtuva käyttötapa oli (a) *tiedonhaku*, jota ilmoitti tekevänsä 37 % naisista (miehillä tämä osuus oli 58 %). Kaikissa muissa tapauksissa viikoittaisen käytön osuus jäi naisilla selvästi alle 10 prosenttiin. Miehillä tiedonhaun jälkeen yleisimpiä viikoittaisia käyttömuotoja olivat (b) *nettisanomalehtien lukeminen* (19 %), (f) *keskustelupalstojen tai blogien seuraaminen* (18 %) ja (h) *tietokone- tai konsolipelien pelaaminen* (17 %).

KUVIO 39 Prosenttiosuudet vähintään viikoittaiselle englannin kielen käytölle tietokonepeleissä ja Internetissä.

Ikäryhmien väliset erot olivat erittäin selvät kaikissa tapauksissa (taulukko 31.2). 15–24-vuotiaiden ikäryhmä oli viikoittaisella käytöllä mitattuna aktiivisin kaikissa käyttömuodoissa lukuun ottamatta sanomalehtien lukemista, jossa 25–44-vuotiaat olivat hieman aktiivisempia. Lähes kaikissa kohdissa aktiivisten käyttäjien osuus väheni systemaattisesti siirryttäessä nuoremmista ikäryhmistä vanhempiin. 45-vuotiailla ja sitä vanhemmilla englanniksi tapahtuva Internetin käyttö oli varsin harvinaista. Heillä ainoa maininnan arvoinen käyttömuoto oli *tiedonhaku*, jota 45–64-vuotiaista harrasti viikoittain 33 % ja 65–79-vuotiaista 14 %; nuoremmissa ikäryhmissä tämäkin osuus oli tosin huomattavasti suurempi (58–67 %). Kaksi nuorinta ikäryhmää erosivat toisistaan selvimmin pelien pelaamisessa ja nettikeskusteluissa (”mesettäminen” tai ”chattaaminen”), joiden viikoittainen harrastaminen oli 15–24-vuotiailla yli kaksi kertaa niin yleistä kuin 25–44-vuotiailla.

Asuinalueiden väliset erot (taulukko 31.3) olivat selvät kaikissa muissa vapaa-ajan englannin käyttökonteksteissa paitsi pelaamisessa (kohdat (g) ja (h)). Englanniksi tapahtuva Internetin käyttö oli yleisintä suurissa kaupungeissa ja harvinaisinta maaseudulla. Selvä jakolinja oli suurten kaupunkien ja muiden asuinalueiden välillä. Lisäksi tiedonhaun kohdalla myös maaseutu erottui tiheämmin asutuista kunnista. Selvimmin suurten kaupunkien asukkaat erottuivat englannin käytöltään muita aktiivisempina sanomalehtien lukijoina (b), nettikeskustelijoina (d) ja (e) sekä keskustelupalstojen tai blogien seuraajina (f).

Koulutustasoista aktiivisimmin Internetin palveluja englannin kielellä käyttivät korkeimmin koulutetut (taulukko 31.4). Englannin kielellä pelaamisessa olivat aktiivisimpia peruskoulun tai keskikoulun käyneet eli käytännössä nuoret vastaajat. Monista muista konteksteista poiketen vähiten koulutetut olivat pelaamisessa toiseksi aktiivisin ryhmä.

Ammattialoista asiantuntijat harrastivat eniten tiedon hakemista (a), sanomalehtien lukemista (b), nettipalvelujen käyttämistä (c) ja blogien tai keskustelupalstojen seuraamista (f) (taulukko 31.5). Johtajat olivat lähes yhtä aktiivisia. Pelaamisessa olivat aktiivisimpia suorittavan työn tekijät: viikoittain englanniksi pelaavien osuus oli heillä ainoana ryhmänä yli 10 %. Hoitotyötä tekevät erotuivat muista sekä vähäisellä verkon englanninkielisten palvelujen käytöllään että vähäisellä pelaamisellaan.

6.1.8 Englannin kielen käyttö työssä

Kysymys 32, joka koski englannin käyttöä työssä, oli suunnattu vain työssäkäyville vastaajille. Vastaaajia pyydettiin arvioimaan viisiportaisella asteikolla (*lähes päivittäin, suunnilleen joka viikko, suunnilleen joka kuukausi, harvemmin, en koskaan*), lukevatko he englanniksi

- (a) käyttöohjeita tai tuoteselosteita
- (b) tieto- tai ammattikirjallisuutta
- (c) sähköposteja
- (d) verkkosivuja
- (e) asiakirjoja tai dokumentteja
- (f) hakevatko he tietoa (esim. Google)
- (g) kuuntelevatko he esityksiä tai esitelmiä englanniksi.

Edelleen heitä pyydettiin ilmoittamaan, kirjoittavatko he englanniksi

- (h) sähköposteja
- (i) asiakirjoja tai dokumentteja

sekä puhuvatko he englanniksi

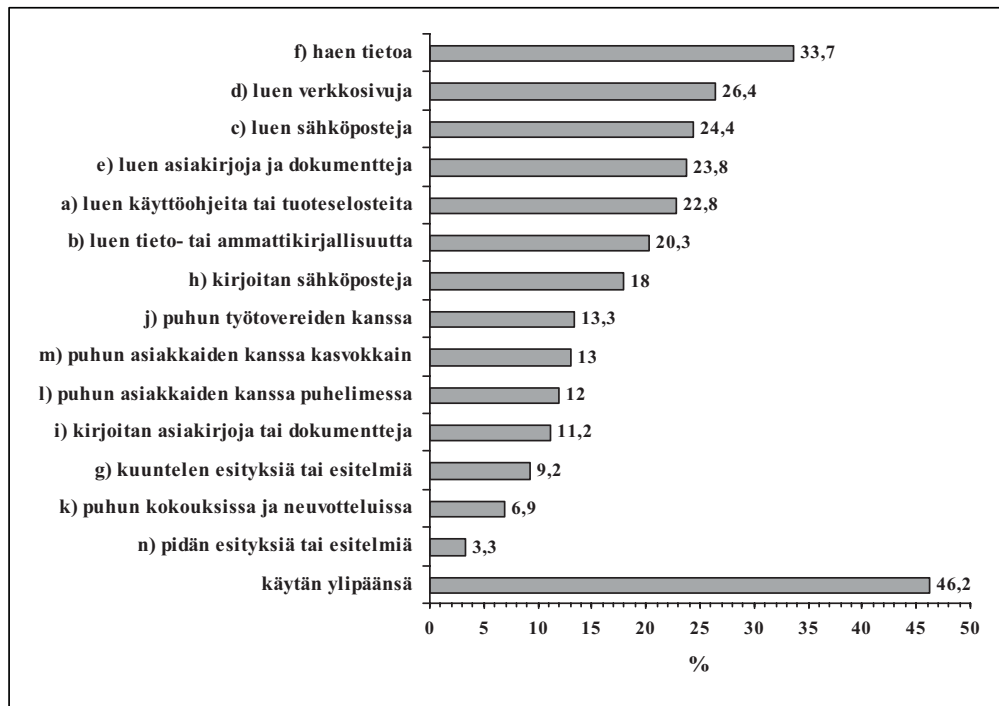
- (j) työtovereiden kanssa
- (k) kokouksissa ja neuvotteluissa
- (l) asiakkaiden kanssa puhelimessa
- (m) asiakkaiden kanssa kasvokkain
- (n) pitävätkö he englanninkielisiä esityksiä tai esitelmiä.

Kokonaisaineistoa tarkasteltaessa ilmeni, että vastausvaihtoehdot *en koskaan* ja *harvemmin* (kuin kuukausittain) painottuivat eniten kaikkien käyttökontekstien kohdalla. Tässä mielessä englannin käyttö työssä ei ollut kovin yleistä. Jatkossa vastaukset luokitellaan kuitenkin kahteen ryhmään (samaa tapaan kuin aiemmin) vähintään viikoittain tapahtuvan käytön perusteella: (1) ne, jotka ilmoittivat käyttävänsä englantia työssään *vähintään joka viikko* (ts. *suunnilleen joka viikko* tai useammin), ja (2) ne, jotka ilmoittivat käyttävänsä tätä harvemmin tai *ei koskaan*.

Käyttökonteksteihin (a)–(n) annetuista vastauksista koottiin lisäksi tieto, kuinka moni vastaaja ylipäänsä ilmoitti käyttävänsä englantia työssään vähin-

tään joka viikko. Sekä eri konteksteissa että ylipäänsä vähintään viikoittain englantia työssä käyttävien prosenttiosuudet kokonaisaineistossa ovat kuviossa 40. Taustamuuttujien suhteen luokitellut prosenttiosuudet ovat liitteen taulukoissa 32.1.–32.5.

Kuviosta 40 nähdään, että 46 % työelämässä olevista vastaajista ilmoitti ylipäänsä käyttävänsä työssään englantia vähintään joka viikko. Tämä osuus vaihteli kuitenkin erittäin merkittävästi kaikkien tarkasteltujen taustamuuttujien suhteen. Viikoittainen käyttö oli yleisempää miehillä (52 %) kuin naisilla (40 %), samoin yleisempää nuorilla (55–63 %) kuin vanhoilla (22–33 %) ja niin ikään yleisempää suurissa kaupungeissa (59 %) kuin muilla alueilla (27–43 %). Ammattikorke- tai korkeakoulututkinnon suorittaneista yli 60 % ilmoitti käyttävänsä englantia työssään vähintään viikoittain, samoin johtajista, ja asiantuntijoista näin ilmoitti lähes 60 %. Ammattiryhmistä vähiten englantia käyttivät hoitotyön tekijät, joista vain 16 % ilmoitti tarvitsevansa englantia viikoittain.

KUVIO 40 Vähintään joka viikko työssään englannin kieltä käyttävien prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.

Käyttökonteksteista yleisin oli (f) *haen tietoa*, jota noin kolmannes ilmoitti tekevänsä englannin kielellä vähintään joka viikko. Lukeminen oli yleisesti ottaen yleisempää kuin kirjoittaminen ja puhuminen (erityisesti sähköpostin, verkkosivujen ja asiakirjojen ja dokumenttien lukeminen). Esitysten tai esitelmien pitäminen englanniksi ja puhuminen englanniksi kokouksissa ja neuvotteluissa oli sen sijaan vähäisintä kaikista vaihtoehdoista.

Sukupuolten, ikäryhmien tai muiden taustaluokkien väliset erot havaittiin eri käyttökonteksteissa suunnilleen samanlaisiksi kuin tarkasteltaessa englannin käyttöä ylipäänsä. Miehet käyttivät englantia useammin kuin naiset (taulukko 32.1), poikkeuksena asiakkaiden kanssa puhuminen (kontekstit *(l)* ja *(m)*), jota naiset taas ilmoittivat tekevänsä hiukan useammin (tämä ero ei ollut kuitenkaan tilastollisesti merkitsevä). Ikäryhmistä 25–44-vuotiaat käyttivät monessa tilanteessa englantia muita yleisemmin. Erityisesti työhön liittyvä englanninkielinen viestintä kirjoittamalla, puhumalla tai sähköpostilla näyttää heillä olleen verraten tavallista (taulukko 32.2). Myös suurissa kaupungeissa asuvat, korkeimmin koulutetut sekä johtajat ja asiantuntijat erottuivat muita aktiivisemmalla englannin kielen käytöllään kontekstista riippumatta. Hoitotyöntekijöistä voidaan jälleen todeta, että heillä englannin kielen käyttäminen työssä näyttää olleen erityisen vähäistä (taulukko 32.5). Sama pätee englannin käyttöön maaseudulla (taulukko 32.3).

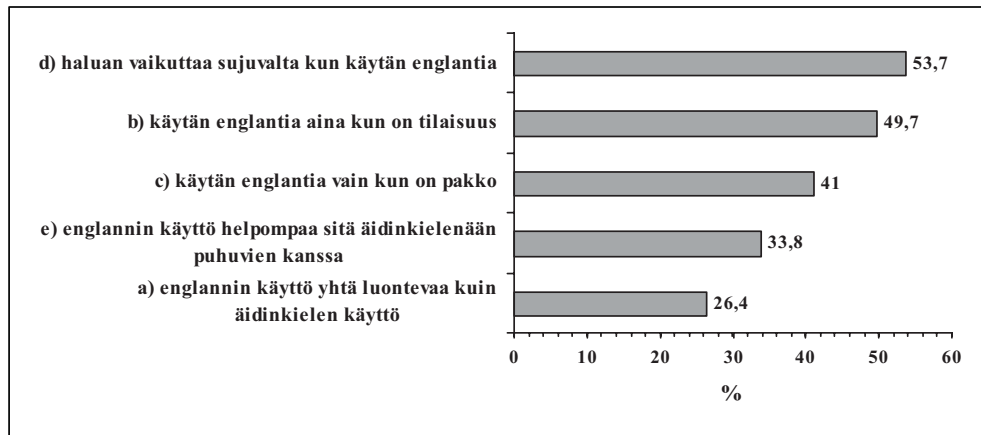
6.1.9 Omaa englannin kielen käyttöä koskevat asenteet

Kysymyksen 33 taustalla oli tarve selvittää suomalaisten kokemusta englannin käyttäjinä, erityisesti koskien luontevuutta, sujuvuutta ja välttämättömyyttä. Vastajille esitettiin viisi väittämää, jotka koskivat vastaajan asennetta omaa englannin kielen käyttöään kohtaan:

- (a) englannin käyttö on minulle yhtä luontevaa kuin äidinkielen käyttö*
- (b) käytän englantia mielelläni aina, kun siihen on tilaisuus*
- (c) käytän englantia vain silloin kun on pakko*
- (d) minulle on tärkeää, että vaikutan sujuvalta, kun käytän englantia*
- (e) englannin käyttö on helpompaa sitä äidinkielenä puhuvien kanssa kuin vierana kielenä puhuvien kanssa.*

Tutkittavia pyydettiin ilmoittamaan asenteensa viisiportaisella asteikolla (*täysin samaa mieltä, jossain määrin samaa mieltä, jossain määrin eri mieltä, täysin eri mieltä tai en osaa sanoa*). Kuvioista 41 ja liitetaulukoista 33.1–33.5 nähdään yhdistettynä *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden vastaajien prosenttiosuudet.

Kokonaisaineistossa vain noin neljännes vastaajista ilmoitti kokevansa englannin käytön yhtä luontevaksi kuin oman äidinkielen käytön (*a*). Sukupuolten välillä ei tässä ollut merkitsevää eroa, mutta muiden taustamuuttujien suhteen erot olivat selviä. Nuorimman ikäryhmän (15–24-vuotiaat) vastaajista 41 % koki englannin käytön luontevaksi, kun taas vanhimmasta ikäryhmästä (yli 64-vuotiaat) näin koki vain 7 %. Nuorten lisäksi suurissa kaupungeissa asuvista (37 %), korkeakoulutetuista (48 %) ja johtajista (40 %) selvästi keskimääräistä suurempi osa koki englannin käytön yhtä luontevana kuin oman äidinkielen käytön.

KUVIO 41 Annettujen väitteiden kanssa samaa mieltä olleiden prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.

Väittämiin (b) *käytän englantia mielelläni aina, kun siihen on tilaisuus* ja (c) *käytän englantia vain silloin, kun on pakko* vastaajat suhtautuivat ymmärrettävästi varsin vastakkaisesti. Heistä noin puolet suhtautui myönteisesti väittämään (b) ja runsas 40 % väittämään (c). Sukupuolten välillä ei ollut eroja näissäkään väittämissä. Halukkuus käyttää englantia oli suurinta nuorissa ikäryhmissä, suurissa kaupungeissa, korkeimmin koulutetuilla sekä johtajilla ja asiantuntijoilla. Vastavaasti pakon edessä englantia käyttivät eniten vanhemmat ikäryhmät, muualla kuin suurissa kaupungeissa asuvat, vähän koulutetut sekä hoitotyötä tai suorittavaa työtä tekevät.

Yli puolet vastaajista ilmoitti, että heille itselleen on tärkeää vaikuttaa sujuvalta, kun he käyttävät englantia (väittämä (d)). Erytisen usein näin ilmoittivat 15–24-vuotiaat (71 %), suurissa kaupungeissa asuvat (66 %), korkeakoulututkinnon (70 %) tai ammattikorkeakoulututkinnon (63 %) suorittaneet sekä asiantuntijat (60 %). Vähiten tätä mieltä oltiin 65–79-vuotiaiden keskuudessa (24 %) ja maaseudulla (35 %). Naiset olivat tätä mieltä jonkin verran miehiä useammin, mutta ero ei ollut aivan tilastollisesti merkitsevä (taulukko 33.1).

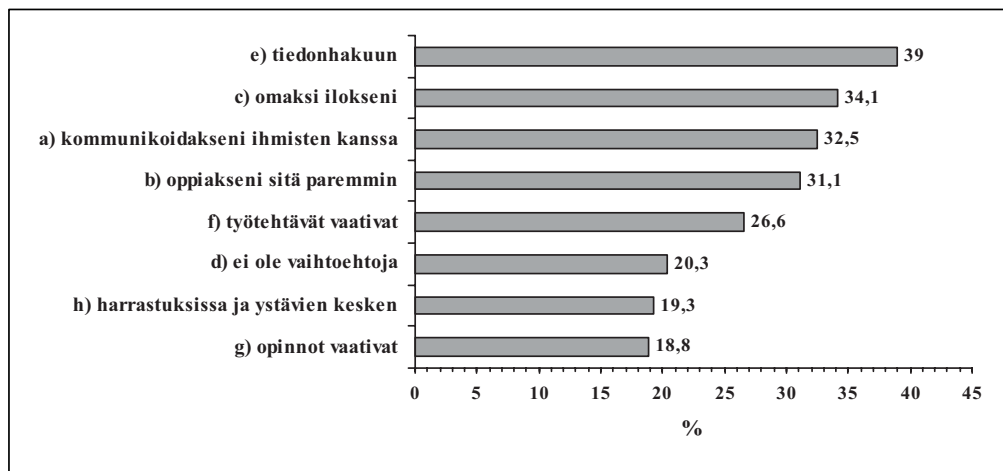
Väitteeseen (e) *englantia on helpompi käyttää sitä äidinkielenään puhuvien kanssa kuin sitä vieraana kielenä puhuvien kanssa* vastattiin kaiken kaikkiaan jonkin verran enemmän eri mieltä (49 %) kuin samaa mieltä (34 %). Useimmin samaa mieltä olivat suurissa kaupungeissa asuvat (40 %), korkeimmin koulutetut (40–47 %) ja johtajat (43 %). Keskimääräistä useammin näin kokivat myös naiset, alle 45-vuotiaat ja asiantuntijat. Enintään peruskoulun ala-asteen tai kansakoulun käyneet (18 %), vanhimmat (25 %) ja maaseudulla asuvat (24 %) olivat väitteen (e) kanssa vähiten samaa mieltä.

6.1.10 Englannin kielen käytön syyt

Kysymyksen 34 tavoitteena oli kartoittaa, mistä syistä suomalaiset päätyvät käyttämään englantia, esimerkiksi kokevatko he englannin käytön pragmaattisesti kommunikaation välineenä tai välttämättömänä pakkona. Vastaajia pyydettiin huomioimaan vähäinkin englannin puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen kielenkäyttönä. Mahdollisia syitä olivat

- (a) kommunikoidakseni ihmisten kanssa
- (b) oppiakseni sitä paremmin
- (c) omaksi ilokseni
- (d) ei ole muita vaihtoehtoja
- (e) tiedonhakuun
- (f) koska työtehtäväni vaativat sitä
- (g) koska opintoni vaativat sitä
- (h) harrastuksissa ja ystävien kesken.

Vastaajien tuli ilmoittaa vastauksensa viisiportaisella käytön useutta mittaavalla asteikolla (*lähes päivittäin, suunnilleen joka viikko, suunnilleen joka kuukausi, harvemmin, en koskaan*). Vastausvaihtoehdot *lähes päivittäin* ja *suunnilleen joka viikko* yhdistettiin toisiinsa vaihtoehdoksi "*vähintään joka viikko*", ja tarkastelut suoritettiin tämän yhdistetyn vaihtoehdon prosenttiosuuksien avulla (vrt. 6.1.2, ks. kuvio 42 ja liitteen taulukot 34.1–34.5).

KUVIO 42 Eri syistä tapahtuvan englannin viikoittaisen käytön prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.

Yleisesti ottaen vastaajat käyttävät englantia useista eri syistä. Ne, jotka ilmoittivat käyttävänsä englantia viikoittain, mainitsivat keskimäärin neljä syytä englannin kielen käyttöön. Yleisimmin mainittu syy oli koko aineistossa (e) *tiedonhakuun* (39 %), seuraavaksi yleisimpiä olivat (c) *omaksi ilokseni* (34 %), (a) *kommunikoidakseni ihmisten kanssa* (32 %) ja (b) *oppiakseni sitä paremmin* (31 %). Jos

tarkastelu rajataan koskemaan vain niitä vastaajia, jotka ilmoittivat käyttävänsä englantia viikoittain vähintään yhdestä syytä, tässä ”aktiivisten” käyttäjien joukossa tiedonhaku oli käytön syynä peräti 68 prosentilla. Seuraavina tulivat jälleen käyttö omaksi iloksi, kommunikointiin ihmisten kanssa ja oppimisen vuoksi, kaikki yli 50 prosentin osuudella.

Tarkasteltaessa vastauksia taustamuuttujien suhteen havaittiin jälleen, että syistä riippumatta viikoittainen englannin käyttäminen oli kokonaisuutena yleisintä miehillä, nuorilla, suurissa kaupungeissa asuvilla, korkeasti koulutetuilla sekä johtajilla ja asiantuntijoilla (taulukot 34.1–34.5).

Miehillä selvästi yleisin ja naisista erottuva (taulukko 34.1) käytön syy oli (e) *tiedonhaku*, kun taas naisilla tiedonhaun rinnalla esiintyivät yhtä yleisinä syinä ihmisten kanssa kommunikointi (a) ja käyttö omaksi iloksi (c). Alueista vain suurissa kaupungeissa tiedonhaku oli selvästi yleisin englannin käytön syy (taulukko 34.3). Englannin käyttö omaksi iloksi oli tiedonhakua yleisempää vähän koulutetuilla ja hoitotyötä tekeville. Toimistossa ja asiakaspalvelussa työskentelevillä useimmin mainittu englannin käytön syy oli kommunikointi ihmisten kanssa (taulukko 34.5).

6.1.11 Englannin kielen ja äidinkielen puhumisen vertailu

Kysymyksen 35 tavoitteena oli päästä käsiksi suomalaisten omiin kokemuksiin omasta englannin käytöstään sekä heidän käsityksiinsä itsestään englanninpuhujana. Kysymyksessä pyydettiin niitä vastaajia, jotka puhuvat edes vähän englantia (mutteivät äidinkielenään), vertaamaan itseään englannin ja äidinkielensä puhujana. Heitä ohjeistettiin valitsemaan (tarvittaessa) useita itseään kuvaavia väittämiä kolmestatoista annetusta vaihtoehdoista (a)–(m):

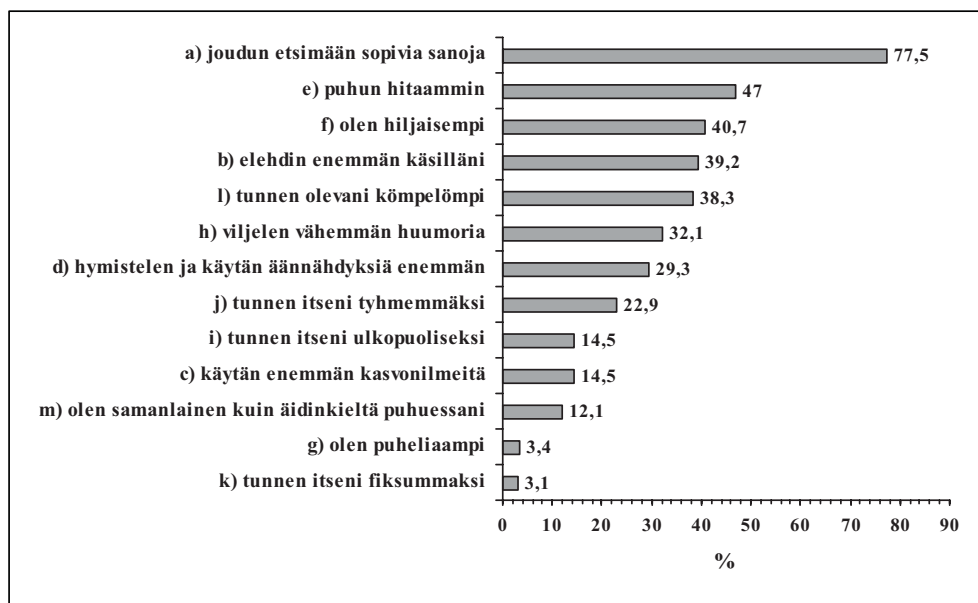
- (a) *joudun etsimään sopivia sanoja*
- (b) *elehdin enemmän käsilläni*
- (c) *käytän enemmän kasvonilmeitä*
- (d) *hymistelen ja käytän äännähdyksiä*
- (e) *puhun hitaammin*
- (f) *olen hiljaisempi*
- (g) *olen puheliaampi*
- (h) *viljelen vähemmän huumoria*
- (i) *tunnen itseni ulkopuoliseksi*
- (j) *tunnen itseni tyhmemmäksi*
- (k) *tunnen itseni fiksummaksi*
- (l) *tunnen olevani kömpelömpi*
- (m) *olen samanlainen kuin äidinkieltä puhuessani.*

Vastaajat saivat valita useita vaihtoehtoja. Kokonaisaineistosta saatiin kuviossa 43 esitetyt prosenttiosuudet. Taustamuuttujittain lajitellut jakaumat löytyvät liitteen taulukoista 35.1–35.5. Tulosten tulkinnassa on otettava huomioon, että osan väittämistä (esim. (e) ja (i)–(m)) voidaan katsoa indikoivan kielitaidon ko-

kemista joko ”riittäväksi” tai ”puutteelliseksi”, kun taas osaa ei voi yksiselitteisesti yhdistää tällaiseen kahtiajakoon (esim. väittämät (b)–(d) ja (h)).

Suurin osa (77 %) vastaajista ilmoitti (a) joutuvansa etsimään sopivia sanoja puhuessaan englantia, ja lähes puolet ilmoitti (e) puhuvansa hitaammin englannin kielellä. Noin 40 % vastaajista oli sitä mieltä, että he (f) ovat hiljaisempia, (b) elehtivät enemmän käsillään ja (l) tuntevat olevansa kömpelömpiä puhuessaan englantia. Vain harvat ilmoittivat (g) olevansa puheliaampia (3 %) tai (k) tuntevansa itsensä fiksummaksi (3 %). Noin 12 % vastaajista koki (m) olevansa samanlaisia puhuessaan englantia kuin puhuessaan äidinkieltä.

Sukupuolten välillä oli merkitseviä eroja muutamien väittämien kohdalla (taulukko 35.1). Naiset ilmoittivat miehiä useammin (b) elehtivänsä käsillä tai (c) käyttävänsä enemmän kasvonilmeitä. Samoin he ilmoittivat (f) olevansa hiljaisempia, (j) kokevansa itsensä tyhmemmäksi ja (a) joutuvansa etsimään sopivia sanoja useammin kuin miehet. Kokonaisuutena siis naiset näyttivät jonkin verran miehiä useammin kokeneen puutteita englannin kielen puhumisen taidoissaan, joskaan monissa annetuissa kohdissa ei sukupuolten välillä ollut eroa tai ero oli jopa lievästi päinvastainen.

KUVIO 43 Englannin kielen puhumista (äidinkielen verrattuna) koskevien väittämien prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.

Nuorimman ikäryhmän vastaajat ilmoittivat muita useammin (d) hymistelevänsä ja käyttävänsä äännähdyksiä ja (h) viljelevänsä vähemmän huumoria, mutta toisaalta he ilmoittivat muita harvemmin (a) joutuvansa etsimään sopivia sanoja (taulukko 35.2). 24–55-vuotiaat erottuivat muista ikäryhmistä selvimmin siinä, että he kokivat muita useammin (m) olevansa samanlaisia puhuessaan englantia kuin puhuessaan äidinkieltä. He ilmoittivat myös hieman muita useammin (g) olevansa puheli-

aampia puhuessaan englantia äidinkielen sijasta. Kahdelle vanhimmalle ikäryhmälle oli muita tyypillisempää joutua etsimään sopivia sanoja, puhua hitaammin sekä tuntea itsensä ulkopuoliseksi.

Alueellisessa tarkastelussa havaittiin, että suurissa kaupungeissa asuvat ilmoittivat selvästi muita useammin (17 %) olevansa samanlaisia riippumatta siitä, puhuivatko he englantia vai äidinkieltään (*m*). He ilmoittivat myös muita harvemmin (*e*) *puhuvansa hitaammin*, (*f*) *olevansa hiljaisempia* ja (*b*) *elehtivänsä enemmän käsillään* (taulukko 35.3). Sitä vastoin maaseudun asukkaat ilmoittivat muiden alueiden asukkaita useammin (*j*) *tuntevansa itsensä tyhmemmäksi* ja (*c*) *käyttävänsä enemmän kasvonilmeitä*. Muista tuloksista lievästi poiketen tällä kertaa erottuivat taajaan asuttujen kuntien asukkaat, jotka ilmoittivat jopa suurten kaupunkien asukkaita harvemmin tuntevansa itsensä ulkopuoliseksi tai tyhmemmäksi.

Koulutustaustan suhteen merkitseviä eroja havaittiin vain muutamissa väittämässä (taulukko 35.4). Selvin ero nähtiin itsensä samanlaiseksi kokemisessa puhutusta kielestä riippumatta (väite (*m*)). Korkeakoulutetuista 21 % ilmoitti olevansa samanlaisia puhuessaan englantia ja äidinkieltä, kun alemman koulutustason vastaajista näin ilmoitti alle 10 %. Korkeakoulutetut ilmoittivat myös muita harvemmin elehtivänsä käsillään englantia puhuessaan. Itsensä tyhmäksi tunteminen oli yleisempää vähän koulutusta saaneilla kuin korkeasti koulutetuilla.

Ammattialojen välillä merkitseviä eroja oli kuudessa väittämässä (taulukko 35.5). Siellä, missä eroja esiintyi, johtajat ja toisaalta hoitotyötä tekevät erottuivat muista ammattialoista selvemmin. Englannin puhumisen "itsetunto" näytti olevan johtajilla monessa suhteessa paras ja hoitajilla heikoin. Johtajilla niiden osuus (35 %), jotka ilmoittivat olevansa samanlaisia puhujia äidinkielellään kuin englannin kielellä, oli suurempi kuin muiden ammattialojen edustajilla. Hoitajista näin ilmoitti ainoastaan 4 %. Toisaalta johtajat ilmoittivat muita harvemmin joutuvansa etsimään sopivia sanoja (*a*), elehtivänsä käsillään (*b*) ja tuntevansa itsensä kömpelömmäksi (*l*) englannin puhumisen yhteydessä. Nämä kokemukset olivat vastaavasti yleisiä hoitotyötä tekevillä. Hoitotyön tekijät ilmoittivat myös selvästi muita useammin käyttävänsä enemmän kasvonilmeitä (*c*) puhuessaan englantia. Huumorin väheneminen englanniksi puhuttaessa oli tavallisinta asiantuntijoilla ja harvinaisinta johtajilla.

6.2 Yhteenveto ja pohdintaa

Osion tuloksissa nousi esiin selkeä ero korkeasti koulutetun sekä vähemmän koulutetun, suorittavaa työtä tekevän väestön välillä. Erot ryhmien välillä olivat selkeitä: suomalaiset näyttäisivät jakautuvan useallakin akselilla englannin käyttäjiin ja englantia käyttämättömiin. Jakolinja asuinalueiden kesken muodostui yleensä siten, että suuret kaupungit erottuivat kaikista muista asuinalue-ryhmistä, mutta usein myös maaseutu erottui taajemmin asutuista alueista.

Myös nuoremmat ikäryhmät erottuivat muista ryhmistä: heille englanti näyttäisi olevan jo osa arkea, kun taas vanhemmille ikäryhmille se vaikuttaisi olevan edelleen vieras kieli, josta ollaan kyllä kiinnostuneita, jota kohdataan työssä ja vapaa-aikana mutta jota ei käytetä aktiivisesti kovin paljoa.

Vanhimmat vastaajat ja maaseudun asukkaat käyttivät kaikilla tavoilla englantia vähemmän kuin vertailuryhmät. Vapaa-ajalla eniten englantia käyttivät nuoret (etenkin 15–24-vuotiaat), suurissa kaupungeissa asuvat, korkeasti koulutetut ja johtavassa tai asiantuntija-asemassa olevat vastaajat. Nuorimmat vastaajat olivat aktiivisimpia englannin puhujina, etenkin tunteiden ilmaisussa (todennäköisesti yksittäisinä sanoina tai fraaseina, esimerkiksi kirosanoina).

Julkisuudessa kannetaan paljon huolta siitä, että englanti valloittaa työelämän ja tiedemaailman kielenkäyttöalueita (Hiidenmaa 2003, Hakulinen et al. 2009). Johtajat ja korkeammin koulutetut näyttäisivätkin käyttävän englantia paljon työssään. Kyselyn tulosten perusteella kuitenkin näyttää, että englannilla on kaiken kaikkiaan suurempi rooli suomalaisten vapaa-ajalla kuin työelämässä.

Englannin kuuntelu, puhuminen, lukeminen, kirjoittaminen

Suuri enemmistö vastaajista ilmoitti kuuntelevansa nimenomaan englanninkielistä musiikkia ja tekstitettyjen ohjelmien tai elokuvien englanninkielistä puhetta. Nämä kaksi olivat myös kaikista kyselyssä annetuista englannin käyttökonteksteista selvästi yleisimmät, mukaan lukien lukeminen, kirjoittaminen ja puhuminen. Englanti pääsee siis useimpien suomalaisten elämään etenkin perinteisen sähköisen median, populaarikulttuurin ja musiikin kautta. Englanninkielisellä musiikki- ja tv-ohjelmatarjonnalla onkin jo vuosikymmeniä pitkä perinne maassamme.

Verrattuna englannin kielen kuuntelemiseen olivat englanniksi puhuminen ja englanninkielisten tekstien lukeminen ja kirjoittaminen vähäisempiä. Englanniksi puhuminen ja kirjoittaminen ei näyttäisi olevan välttämätöntä tai edes tarpeellista pääosin yksikielisessä suomalaisessa arkielämässä. Suomalaiset selviävät arjessaan pääsääntöisesti yhä äidinkielellään.

Englanniksi kirjoitetaan kaikkiaan melko vähän ja tyypillisimmin Internetin välityksellä. Jälleen suurissa kaupungeissa asuvat, korkeasti koulutetut ja johtavassa asemassa toimivat vastaajat ilmoittivat kirjoittavansa enemmän kuin muut ryhmät. Kuten verkkotekstien lukemiskäytänteistä kysyttäessäkin ilmeni (ks. kysymykset 31–32 edellä), kirjoittamisessa erottuivat muista nuoret, joista suuri osa sanoi kirjoittavansa englanninkielisiä verkkotekstejä vähintään kuu-kausittain. Nuorimmat kirjoittivat englanniksi vanhempia enemmän; peruskoulun (tai keskikoulun) käyneet sekä suorittavan työn tekijät olivat aktiivisia nimenomaan englanninkielisessä nettikirjoittelussa. Tämä herättää pohtimaan, onko Internet tarjonnut ”tasa-arvoisemman” areenan perinteisesti passiivisemmille kirjoittajille: vähemmän koulutetuille ja suorittavaa työtä tekeville. Toisaalta Internetin interaktiivisilla sivustoilla vallitsevat usein omat ”hyvän” kirjoittamisen normit, joita käyttäjät säätelevät voimakkaasti (vrt. Leppänen 2009).

Englannin käytöstä Internetissä

Puolet vastaajista haki Internetistä tietoa englanniksi viikoittain. Erityisesti korkeimmin koulutetut vastaajat, johtavassa asemassa toimivat ja asiantuntijat ovat muita aktiivisempia tiedonhakijoita. Muuta nettikäyttöä (keskustelut, pelaaminen, ostokset) oli vain vähemmistöllä. Vastauksissa nousee esiin selvä sukupolviero: kaksi nuorinta ryhmää olivat aktiivisimpia englanninkielisten verkkosivujen lukijoina, sähköisten pelien pelaajina ja chattaajina. Tietoverkon ja uuden median käyttöä koskevissa vastauksissa nousi esiin se, että nuorille suomalaisille sähköisestä mediasta, ennen muuta Internetistä, on tulossa kielenkäytön alue, jossa käytetään ja tarvitaan englantia (vrt. Leppänen et al. 2008). Yli 44-vuotiailla tiedon haku oli ainoa yleinen englannin nettikäytön muoto; heilläkin aktiivisuus oli selvästi nuoria vähäisempää. Myös maaseudun asukkaat olivat vähemmän aktiivisia kuin muut englanninkielisten verkkosivujen käyttäjänä. Miehet ja korkeakoulutetut erottuivat aktiivisina englannin nettikäyttäjänä, mutta englanninkielisiä nettipelejä ilmoittivat pelaavansa vielä koulussa tai opiskelemassa olevat.

Nuorimmassa ikäryhmässä todettiin luettavan päivittäin englanninkielisiä sähköisiä tekstejä enemmän kuin painettua mediaa. Korkeammin koulutetuilla päivittäinen sähköisen median käyttö oli jonkin verran yleisempää kuin vähemmän koulutetuilla. He myös ilmoittivat lukevansa vapaa-ajallaan enemmän painettuja tekstejä englannin kielellä kuin vähemmän koulutetut.

Englannin käytöstä työssä

Kuten yllä todettiin, vapaa-ajan englannin käyttö oli kaikkiaan työkäyttöä yleisempää. Kuitenkin lähes puolet työelämässä olevista totesi käyttävänsä englantia viikoittain nimenomaan työssään; aktiivisimpina englanninkielisten tekstien lukijoina ja kirjoittajina erottuivat miehet, 25–44-vuotiaat, suurten kaupunkien asukkaat, korkeasti koulutetut sekä johtajat ja asiantuntijat (vrt. Virkkula 2008, Alatalo 2006). Tämänkin kysymyksen vastauksista näkyi siis yleisempi kyselyssä toistuva tendenssi. Käyttö hajaantui varsin tasaisesti moneen kontekstiin; yleisin englannin työkäytön konteksti oli tiedonhaku. Hoitotyössä oli sitä vastoin, ehkä ymmärrettävästikin, vain vähän englannin käyttöä. Tyypillisin konteksti, jossa englantia todettiin työssä kohdattavan, oli lukeminen: se oli yleisempää kuin englanniksi kirjoittaminen tai englannin puhuminen työssä. Englantia käytetään, kun etsitään verkosta tietoa tai luetaan sähköpostia, verkkosivuja ja dokumentteja. Tämä tulos heijastaa muuttuvan työelämän nykyisiä ominaispiirteitä: ymmärrettävistä syistä englanninkielistä tietoa on etenkin tietoverkon välityksellä saatavana nopeasti moninkertainen määrä verrattuna vaikkapa suomen- tai ruotsinkieliseen tietoon.

Työelämä on kaiken kaikkiaan vapaa-aikaa selvempi suomalaisten ”kah-tiajakaja” englannin käytön suhteen. Suurten kaupunkien asukkaat erottuivat sekä vapaa-ajalla että työssä enemmän englantia käyttäviksi kuin muut alue-ryhmät, mutta maaseutu jäi taajempaan asuttuja alueita jälkeen selkeämmin työn puolella kuin vapaa-ajalla. Tämä selittyy luonnollisesti osittain elinkeino-

rakenteen eroilla: maaseudulla alkutuotanto on suhteellisesti suurempaa, kaupungeissa palvelut, joissa saatetaan alkutuotantoa (ja jalostusta) todennäköisemmin tarvita englannin kieltä. Vastaavasti koulutustasot ja toisaalta ammatit erottuivat toisistaan selvemmin englannin työkäytön kuin vapaa-ajan käytön suhteen.

Suomalaisten kokemuksista englannin käyttäjinä

Vain neljännes vastaajista koki olevansa yhtä luontevia englannin kielen käyttäjänä kuin käyttäessään äidinkieltään; näin kokivat erityisesti nuoret, korkeasti koulutetut ja johtajat. Noin puolet vastaajista kuitenkin sanoi käyttävänsä englantia muulloinkin kuin pakon sanelemana. Nuoremmille, kaupunkilaisille, koulutetuille sekä johtajille ja asiantuntijoille oli tyypillistä käyttää englantia aina kun on tilaisuus, mutta vanhemmille, maaseudun asukkaille, vähemmän koulutetuille ja suorittavan työn tekijöille puolestaan, kun on pakko. Niin ikään noin puolet vastaajista koki, että on tärkeä vaikuttaa sujuvalta – myös tässä erottuivat nuorimmat, kaupunkilaiset, korkeasti koulutetut vastuullisessa tai asiantuntemusta vaativassa työssä toimivat. Suurin osa oli sitä mieltä, että muiden kuin äidinkielisten englannin puhujien kanssa on helpompaa puhua englantia. Ehkäpä lingua franca -käyttötilanteet koetaan tasa-arvoisemmiksi lähtökohdiltaan kuin suullinen viestintä syntyperäisen englanninpuhujan kanssa (vrt. Seidlhofer 2001, House 2003). Suomalaiset ovat siis periaatteessa halukkaita käyttämään englantia, mutta käyttäessään sitä he eivät ole tyytyväisiä omaan osaamiseensa (vrt. luvussa 4 havaittu äidinkielisten puhujien ihailu), mikä osaltaan voi selittää sitä, miksi niin monet myös haluavat oppia englantia lisää.

Englannin käytön syistä

Tyypillisin syy siihen, miksi suomalaiset käyttävät englantia, oli tiedonhaku. Muita olennaisia syitä olivat tarve viestiä ihmisten kanssa, joiden kanssa ei ole muuta yhteistä kieltä, halu parantaa englannin kielen taitoa ja käyttö omaksi iloksi. Neljänneksellä työtehtävät vaativat englannin käyttöä, kun taas viidenes koki, että englannille ei ylipäänsä ole vaihtoehtoja. Tiedonhakuun ja viestintään englantia käyttivät eniten miehet, nuoremmat, suurissa kaupungeissa asuvat, korkeammin koulutetut ja johtavassa tai asiantuntija-asemassa toimivat suomalaiset.

Suomalaiset englannin ja äidinkieltensä puhujina

Vastauksista välittyi kaiken kaikkiaan suomalaisten jonkinasteinen epävarmuus englannin kielen käyttäjinä. Yli puolet ilmoitti joutuvansa hakemaan sanoja ja olevansa hitaampia puhuessaan englantia. Suuri osa myös koki puhuvansa vähemmän ja kömpelömmän kuin äidinkieltä käyttäessään. Etenkin naiset, vanhemmat ikäryhmät, vähemmän koulutetut, maaseudulla asuvat sekä asiantuntijat ja hoitotyön tekijät ilmoittivat olevansa epävarmempia ja varuillaan englantia käyttäessään. Korkeakoulutetuilla, johtajilla ja suurten kaupunkien asuk-

kailla ilmeni vähemmän kielteisiä kokemuksia englannin puhujina. Iso osa korkeakoulutetuista ja varsinkin johtajista väitti olevansa samanlaisia, puhuivatpa he sitten englantia tai äidinkieltään. Näille ryhmille ero äidinkielen ja englanninkielisen viestinnän välillä näyttäisi olevan vähemmän jyrkkä kuin muille ryhmille – he siis ehkä kokevat jo itsensä enemmän funktionaalisesti kaksikieliseksi. Sama näyttäisi pätevän nuorempiin suomalaisiin.

Nämä tulokset näyttävät tukevan tulkintaa, jonka mukaan Englanti on edelleenkin enemmän vieras kieli kuin omaksi koettu viestinnällinen resurssi. Englanti on siis monessa suhteessa kaukana ”kolmannen kotimaisen” asemasta, mutta joka tapauksessa olemme murrosvaiheessa, jossa suhtautuminen Englantiin ja sen käyttöön Suomessa on muuttumassa. Ikäryhmien osalta muutos lieenee tulossa nopeammin kuin muiden muuttujien suhteen. Kahdenkymmenen vuoden päästä jakomme mukaiset ikäryhmät ovat siirtyneet yhden pykälän eteenpäin (esim. nykyiset 45–64-vuotiaat ovat 65–84-vuotiaita jne.) ja uusien 15–24-vuotiaiden englannin käyttö voi olla yhä yleisempää.

7 ENGLANTI ÄIDINKIELEN RINNALLA

Englanti äidinkielen rinnalla -osion avulla pyrittiin tarkastelemaan vastaajien suhtautumista kielenkäytössä tapahtuvaan äidinkielen ja englannin sekoittumiseen ja kartoittamaan, kuinka usein ja millaisissa tilanteissa he itse sekoittavat äidinkieltä ja englantia puhuessaan ja kirjoittaessaan. Osion kysymyksiä motivoi se, että kuten muissakin kaksikielistyvissä kulttuureissa myös Suomessa koodinvaihto on suhteellisen yleistä (Piirainen-Marsh 2008, Leppänen 2008, Leppänen et al. 2009). Toisin sanoen suomalaiset käyttävät äidinkieltä rinnalla tai siihen sekoittaen muita kieliä. Tätä tapahtuu erityisesti arkisissa ja epävirallisissa puhetilanteissa sekä ammatillisessa kielenkäytössä (ks. lisää koodinvaihdon käsitteestä esimerkiksi Auer 1999 ja englanti-suomi-koodinvaihdosta Suomessa Leppänen et al. 2008). Suomalaisten suhtautumista koodinvaihtoon on mielenkiintoista kartoittaa, koska julkikeskustelussa (ks. esimerkiksi Hiidenmaa 2003) on jo pitkään oltu huolissaan siitä, että koodinvaihto englannista uhkaa kotimaisten kielten puhtautta: vastaajien asenteiden selvittäminen antaa tietoa siis siitä, ovatko suomalaisten asenteet koodinvaihtoa kohtaan yhtä kärkeviä kuin julkisuudessa on esitetty.

7.1 Tulokset

7.1.1 Suhtautuminen äidinkieltä ja englantia sekoittavaan kielenkäyttöön

Kysymyksessä 36 annettiin kuvitteellinen esimerkki avioparin välisestä arki-keskustelusta, jossa käytettiin sekaisin vastaajan äidinkieltä (suomi tai ruotsi) ja englannin kielestä peräisin olevia ilmaisuja (ks. kysymyslomake)¹. vastaajia pyydettiin ilmoittamaan kohdassa a) kolmiportaisella arviointiasteikolla (*täysin*

¹ Esimerkki havainnollistaa tyypillistä arkipäiväistä puhetilannetta, jossa esiintyy koodinvaihtoa. Koodinvaihto on pääasiassa sanastotasolla, ja se sisältää lainasanoja, joista osa on suomen tai ruotsin puhekieleen vakiintuneita ja mukautuneita (esim. *fii-lis* ja *jess*) ja osa on selvemmin lähdekielisessä muodossa esim. *by the way*).

ymmärrettävä, osittain ymmärrettävä tai ei lainkaan ymmärrettävä), pitivätkö he keskustelua ymmärrettävänä, ja kohdassa b) viisiportaisella arviointiasteikolla (*erittäin myönteisesti, melko myönteisesti, melko kielteisesti, erittäin kielteisesti tai en osaa sanoa*), kuinka he suhtautuivat tällaiseen kielenkäyttöön.

Kysymyksen 36 a)-kohdassa vastaajista 86 % piti esimerkkikeskustelua *täysin ymmärrettävänä*. *Osittain ymmärrettävänä* keskustelua piti 11 % vastaajista ja ainoastaan 3 % heistä ei pitänyt sitä *lainkaan ymmärrettävänä*. Lähes kaikille vastaajille monet englannin kielestä peräisin olevat arkikieliset ilmaukset näyttivät siis olevan jo niin tuttuja, että ne eivät aiheuttaneet ymmärtämisongelmia.

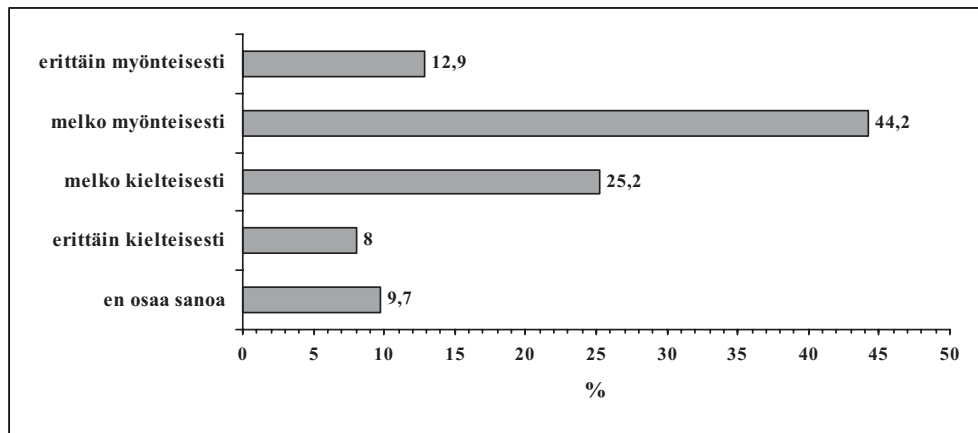
Naiset (89 %) pitivät keskustelua hieman useammin *täysin ymmärrettävänä* kuin miehet (83 %), ja keskustelun pitäminen *osittain ymmärrettävänä* oli vastaavasti hieman yleisempää miehillä (13 %) kuin naisilla (8 %) (liitetaulukko 36a.1).

Ikäryhmien välillä esiintyi selviä eroja (taulukko 36a.2). Alle 45-vuotiaista jopa yli 96 % piti keskustelua *täysin ymmärrettävänä*. 45–64-vuotiaista näin vastasi 80 %, mutta yli 64-vuotiaista vain 56 %. Toisaalta on kiinnostavaa se, että vaikka vanhimpaan ikäryhmään kuuluvat ovat opiskelleet huomattavasti vähemmän englantia, heistäkin 88 % ilmoitti ymmärtävänsä täysin tai osittain tällaista kielenkäyttöä. Englannin kieli on siis tavalla tai toisella suodattunut heidänkin elämäänsä. Vastaavasti tässä ikäryhmässä 12 prosentin mielestä keskustelu *ei ollut lainkaan ymmärrettävää*. Nuorimmissa ikäryhmissä näin ei vastattu käytännöllisesti katsoen ollenkaan.

Alueellisesti tarkasteltuna (taulukko 36a.3) keskustelua pidettiin sitä yleisemmin ymmärrettävänä mitä suuremmalla paikkakunnalla vastaajat asuivat: suurten kaupunkien vastaajista 91 % piti keskustelua *täysin ymmärrettävänä*. Siirryttäessä maaseudulle keskustelua *täysin ymmärrettävänä* pitäneiden osuus väheni (75 %) ja *ei lainkaan ymmärrettävänä* pitäneiden osuus kasvoi jonkin verran.

Koulutustasoista erottuivat enintään kansakoulun tai peruskoulun alasteen käyneet, joista vain 40 % piti keskustelua *täysin ymmärrettävänä*. Korkeimmin koulutetuilla tämä osuus ylitti selvästi 90 prosentin rajan (taulukko 36a.4). *Ei lainkaan ymmärrettävää* -vaihtoehdon valitsi vähiten koulutetuista 13 %, kun taas muissa ryhmissä tämä osuus oli korkeimmillaankin vain muutamia prosentteja. Ammattialoista keskustelun kokivat helpoimmin ymmärrettävänä asiantuntijat, joista 96 % piti keskustelua *täysin ymmärrettävänä*. Näin vastanneiden osuus oli pienin (72 %) suorittavan työn tekijöillä (taulukko 36a.5).

Kysymyksen b)-kohdassa tiedusteltiin, miten vastaajat suhtautuvat äidinkieltä ja englantia sekoittavaan kielenkäyttöön. Vastausten jakauma nähdään kuviosta 44. Myönteinen suhtautuminen näyttää kokonaisuutena olevan kielteistä suhtautumista yleisempää: yli puolet vastaajista suhtautui koodinvaihtoon *erittäin* tai *melko myönteisesti*. Joka kolmas suhtautui ilmiöön kuitenkin kielteisesti. Taustamuuttujien suhteen suoritettujen jakaumatarkastelut ovat liitteen taulukoissa 36b.1–36b.5.

KUVIO 44 Suhtautuminen äidinkieltä ja englantia sekoittavaan kielenkäyttöön.

Miesten ja naisten jakaumissa oli eroa sikäli, että naiset (16 %) suhtautuivat *erittäin myönteisesti* useammin kuin miehet (10 %) ja miehet (12 %) antoivat puolestaan naisia (8 %) enemmän *en osaa sanoa* -vastauksia. Muuten jakaumat olivat varsin samanlaiset (taulukko 36b.1).

Ikäryhmien välisten erojen yleinen linja oli, että nuorille vastaajille oli vanhoja tyypillisempää suhtautua kielten sekoittamiseen myönteisesti (taulukko 36b.2). Vanhimmassa ikäryhmässä *en osaa sanoa* -vaihtoehdon valinneiden osuus oli muita ryhmiä suurempi (18 %), mikä kenties viittaa vähäiseen käytännön kokemukseen koodinvaihdosta.

Alueellisesti tarkasteltuna (taulukko 36b.3) aineistossa ei ilmennyt merkitseviä eroja.

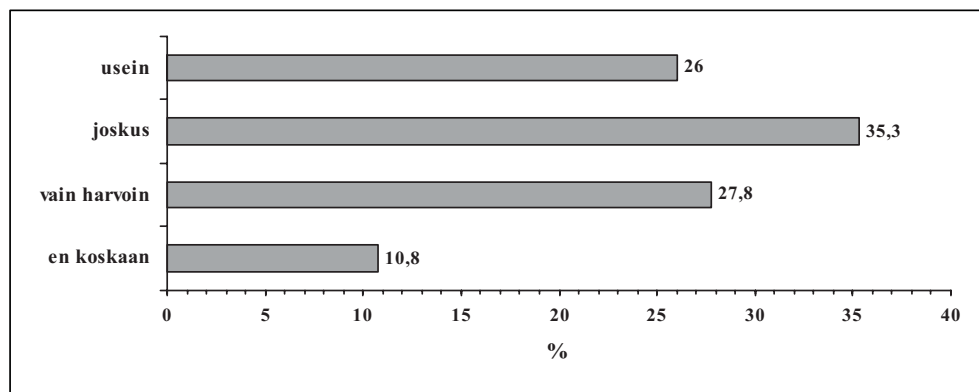
Kaikissa koulutustasoluokissa myönteinen asenne koodinvaihtoa kohtaan oli kielteisistä yleisempi, mutta kiinnostavaa tässä yhteydessä on, että vähiten koulutettujen että korkeasti koulutettujen (taulukko 36b.4) ryhmissä *erittäin myönteisesti* -vaihtoehdon osuus oli muita ryhmiä pienempi ja *erittäin kielteisesti* -vaihtoehdon osuus taas suurempi. Tosin vähiten koulutettujen joukossa *en osaa sanoa* -vastausten määrä oli huomattavan suuri, lähes viidennes. Matalimman ja korkeimman koulutustason vastaajat suhtautuvat koodinvaihtoon siis kriittisimmin. Syyt tähän tosin voivat olla varsin erilaisia – esimerkiksi heikko englannin kielen taito, halu vaalia äidinkielen puhtautta tai koodinvaihdon pitäminen sivistymättömänä.

Suhtautuminen kielten sekoittamiseen vaihteli myös ammattialoittain (taulukko 36b.5). Ammattiryhmistä johtajat ja hoitotyötä tekevät suhtautuivat muita ryhmiä useammin *erittäin myönteisesti*, kun taas vähiten tätä mieltä olivat asiantuntijat. Koska kyselyyn vastanneista asiantuntijoista suuri osa oli korkeakoulutettuja, tämäkin tulos kuvastaa koulutuksen yhteyttä kriittiseen asenteeseen koodinvaihtoa kohtaan (vrt. edellä). Hoitotyötä tekevät valitsivat kokonaisuutena muita ammattiryhmiä harvemmin kielteisiä vaihtoehtoja. Vaihtoehdon *erittäin kielteisesti* valitsivat useimmin suorittavaa työtä tekevät, joiden joukossa myös *en osaa sanoa* -vastausten määrä oli varsin suuri.

7.1.2 Äidinkielen ja englannin kielen sekoittaminen puheessa ja kirjoituksessa

Kysymyksessä 37 vastaajien tuli ilmoittaa neliportaisella asteikolla (*usein, joskus, vain harvoin* tai *en koskaan*), kuinka usein he itse sekoittavat englantia ja äidinkieltään puhuessaan (37a) tai kirjoittaessaan (37b). Niitä tutkittavia, joiden äidinkieli oli englanti tai jotka ilmoittivat, etteivät puhu tai kirjoita englantia, ei otettu huomioon. Vastausaktiivisuus vanhimmassa ikäryhmässä ja vähiten koulutettujen ryhmässä oli muita ryhmiä heikompi: se jäi hiukan alle 80 prosentin. Saadut vastausjakaumat nähdään kuvioista 45 ja 46. Niistä huomataan, että kielten sekoittaminen oli selvästi tavallisempaa puhuttaessa kuin kirjoitettaessa.

Kysymyksen 37 a)-kohta koski äidinkielen ja englannin sekoittamista puheessa, ja sen taustamuuttujien suhteen jaotellut jakaumat ovat liitteen taulukoissa 37a.1–37a.5. Miesten ja naisten jakaumat eivät eronneet toisistaan merkittävästi (taulukko 37a.1), ja sama päti myös ammattiryhmien jakaumille, joskin kielten sekoittaminen näytti olevan suorittavaa työtä tekeville hieman harvinaisempaa kuin muilla (taulukko 37a.5).

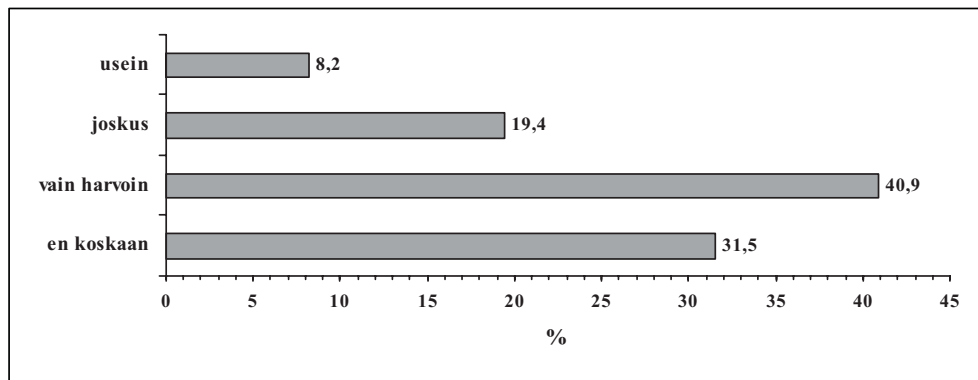
KUVIO 45 Äidinkielen ja englannin sekoittaminen puhuttaessa.

Ikäryhmien väliset erot (taulukko 37a.2) olivat sen sijaan selviä, samoin alueelliset erot (taulukko 37a.3). Kielten sekoittaminen puheessa oli nuorilla vastaajilla selvästi tavallisempaa kuin vanhoilla: 15–24-vuotiaista 41 % ilmoitti sekoittavansa englantia ja äidinkieltä *usein*, kun taas 65–79-vuotiailla tämä osuus oli vain noin 7 prosenttia. Vastaavasti vanhimmassa ikäryhmästä 35 % kielsi koskaan sekoittavansa kieliä puhuessaan, kun taas kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä näin ilmoitti vain 6 %. Alueellisten vertailujen perusteella englannin kielen ja äidinkielen sekoittaminen oli sitä yleisempää, mitä suuremmassa tai taajemmin asutussa kunnassa vastaajat asuivat. Suurissa kaupungeissa 68 % vastaajista ilmoitti sekoittavansa äidinkieltään ja englantia puheessaan ainakin joskus, kun taas vastaava luku maaseudulla oli 51 %.

Koulutustasojen vertailussa enintään ala-asteen tai kansakoulun käyneet erottuivat muita ryhmiä vähäisemmällä kielten sekoittamisellaan (taulukko

37a.4). Tässä kannattaa muistaa, että tähän ryhmään kuuluvat olivat yleensä varsin iäkkäitä. Korkeakoulutetut puolestaan ilmoittivat kaiken kaikkiaan sekoittavansa kieliä toisiinsa muita useammin, mutta toisaalta enintään peruskoulun yläasteen tai keskikoulun käyneillä vaihtoehto *usein* oli kaikkein yleisin. Tämä on jälleen seurausta nuorten vastaajien suuresta määrästä kyseisessä ryhmässä: heille englannin kielen käyttö on yleensäkin tuttua.

Kysymyksen 37 b)-kohta koski kielten äidinkielen ja englannin sekoittamista kirjoitettaessa. Taustamuuttujien suhteen jaotellut jakaumat ovat liitteessä taulukoissa 37b.1–37b.5. Miesten ja naisten jakaumat eivät eronneet toisistaan aivan merkittävästi, joskin naisista hieman suurempi osuus ilmoitti sekoittavansa englantia ja äidinkieltään ainakin joskus (taulukko 37b.1). Ikäryhmien väliset erot taas olivat selvät (taulukko 37b.2), ja niissä näkyi sama ilmiö kuin puhumisen yhteydessä: nuoremmat sekoittavat kieliä useammin kuin vanhat.

KUVIO 46 Äidinkielen ja englannin sekoittaminen kirjoitettaessa.

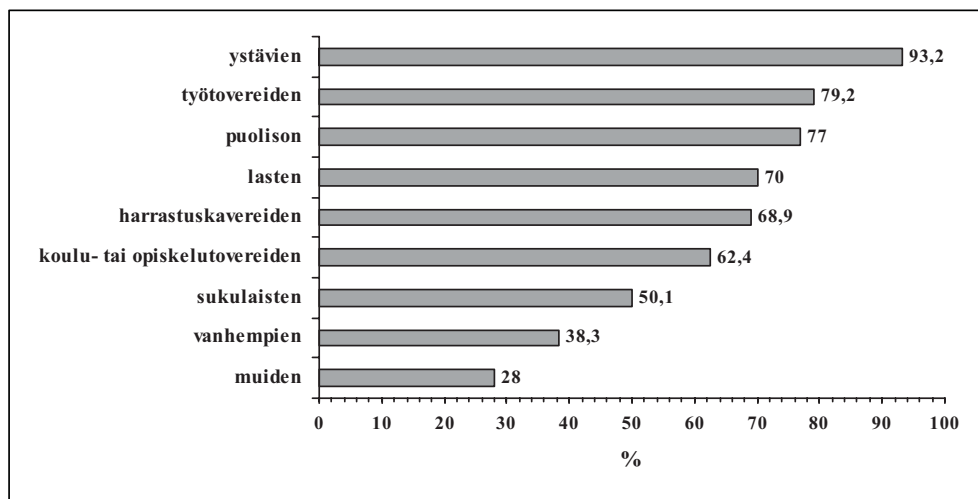
Alueelliset erot olivat erittäin merkittäviä. Englannin ja äidinkielen sekoittaminen oli suurissa kaupungeissa yleisempää kuin muilla alueilla (taulukko 37b.3). 32 % suurten kaupunkien vastaajista ilmoitti sekoittavansa englantia ja äidinkieltään ainakin joskus, kun taas muiden alueiden vastaajista näin ilmoitti 27 % tai vähemmän. Koulutustasojen väliset erot olivat muuten vähäisiä (taulukko 37b.4), mutta vähiten koulutetut vastaajat erottuivat *en koskaan* -vastausten suurella 58 prosentin osuudella, kun taas korkeammin koulutetuilla nämä osuudet olivat vain 25–30 prosentin luokkaa.

Ammattialojen vertailussa merkille pantavinta oli toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden muita suurempi *usein*-vastausten osuus (12 %). Kokonaisuutena vähiten äidinkieltä ja englantia sekoitettiin suorittavaa työtä tekevien ryhmässä, mutta myös johtajista suuri osa (40 %) ilmoitti, ettei sekoita kirjoittaessaan kieliä koskaan (taulukko 37b.5).

7.1.3 Kenen kanssa puhussa ja kirjoitettaessa äidinkieltä ja englantia sekoitetaan

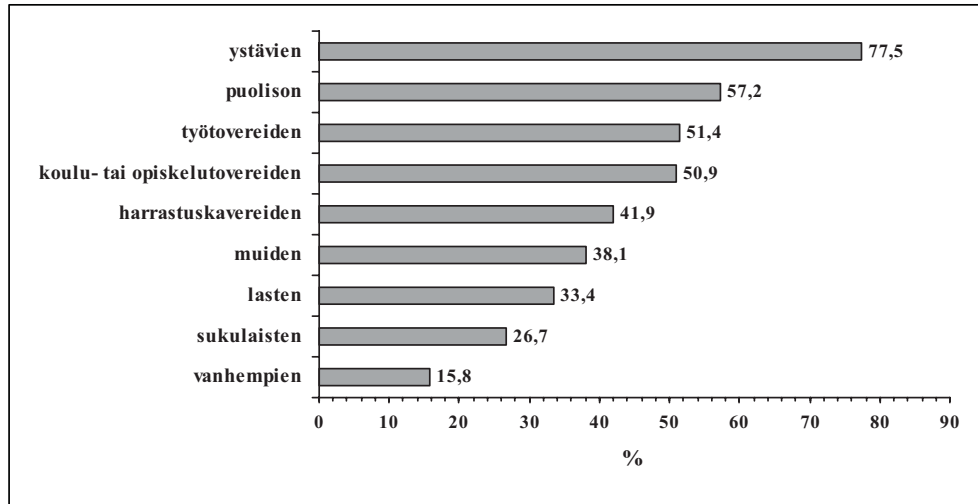
Kysymys 38 koski vain niitä vastaajia, jotka olivat edellisessä kysymyksessä (37) ilmoittaneet sekoittavansa puhussaan tai kirjoittaessaan äidinkieltään ja englantia ainakin joskus. Tämä rajoitus karsi pois suuren osan varsinkin iäkkäistä ja vähän koulutetuista vastaajista. Keskimääräinen vastaajamäärä puhumisen kohdalla oli noin 700 ja kirjoittamisen kohdalla noin 350.

Kysymyksessä 38 vastaajien tuli ilmoittaa annetuista kahdeksasta vaihtoehtoista, kenen tai keiden kanssa he puhuvat tai kirjoittavat niin, että äidinkieli ja englanti sekoittuvat. Vastaaja sai valita niin monta vaihtoehtoa kuin halusi. Vaihtoehtoina olivat *puoliso, lapset, vanhemmat, sukulaiset, ystävät, harrastuskaverit, työtoverit, koulu- tai opiskelijatoverit* ja kategoria *muut*, jonka yhteyteen oli mahdollisuus lisätä oma kuvaus. Eri vaihtoehtojen saamat prosenttiosuudet esitetään kuvioissa 47 ja 48. Tulosten tulkintaa ajatellen on vielä korostettava, että kukin prosenttiosuus on laskettu ainoastaan niistä vastaajista, joille asianomainen vaihtoehto on relevantti (esimerkiksi lapsettomia ei ole otettu huomioon vaihtoehdossa *lapset*).

KUVIO 47 Kysymyksen ”Kenen kanssa puhutte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat” eri vaihtoehtoihin myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet.

Kuvioissa 47 ja 48 havaittavat prosenttiosuudet ovat verraten korkeita, mikä johtuu yllä mainituista rajauksista. Niiden seurauksena prosenttiluvut mittaavat sitä, miten yleisesti ne valikoituneet vastaajat, jotka kieliä ylipäänsä sekoittavat, tekevät sitä eri yhteyksissä. Ne eivät kuvaa englannin ja äidinkielen sekoittamisen kontekstikohtaista yleisyyttä koko tutkimuspopulaatiossa (jossa tämä sekoittaminen on selvästi harvinaisempaa, vrt. aliluku 7.1.2). Toteutuneet vastaajamäärät kysymyksessä 38 riippuvat vaihtoehdosta ja siitä, tarkastellaanko puhumista vai kirjoittamista.

KUVIO 48 Kysymyksen ”Kenen kanssa kirjoitatte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat” eri vaihtoehtoihin myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet.

Puhetilanteista eniten myönteisiä mainintoja saivat *ystävät*, joiden kanssa puhuessaan kieliä ilmoittivat sekoittavansa lähes kaikki (93 %) tähän kohtaan vastanneet. Seuraavina olivat *työtoverit* (79 %) ja *puoliso* (77 %), mutta useiden muiden vaihtoehtojen saamat osuudet jäivät vain vähän näitä pienemmiksi (kuvio 47). *Vanhempien* kanssa puhuttaessa kieliä sekoitti vain 38 % vastaajista. Vaihtoehto *muut* sai vain vähän mainintoja. Niissä kieliä sekoittavan keskustelun kumppaneina mainittiin useimmin ulkomaalaiset, esimerkiksi Suomessa vieraillevat turistit, sekä asiakkaat ja yhteistyökumppanit. Ulkomaalaisten kanssa puhuttaessa kielten sekoittaminen merkinnee sitä, että englannin puhumista täydennetään äidinkielisillä sanoilla, kun taas muissa tapauksissa tilanne on päinvastainen.

Myös kirjoittamistilanteissa (kuvio 48) englantia ja äidinkieltä sekoitettiin eniten *ystävien* kanssa (77 % vastanneista). Seuraavina olivat *puoliso* (57 %), *työtoverit* (51 %) ja *koulu- tai opiskelutoverit* (51 %). Vähiten mainintoja saivat *vanhemmat* (16 %).

Vertailtaessa naisten ja miesten jakaumia havaittiin, että miehet sekoittivat kieliä naisia merkittävästi useammin *harrastuskavereiden* kanssa ja naiset puolestaan *lastensa* kanssa, oli paikka puhumisesta tai kirjoittamisesta (liitetaulukot 38.1.1 ja 38.2.1). Lisäksi kirjoittamistilanteissa miehet ilmoittivat sekoittavansa kieliä naisia useammin *työtovereiden* kanssa. Muuten miesten ja naisten erot olivat vähäisiä; esimerkiksi *ystävät* oli molemmilla sukupuolilla selvästi useimmin mainittu vaihtoehto sekä puhumisen että kirjoittamisen yhteydessä.

Ikäryhmien vertailussa on syytä huomata, että 65–79-vuotiaiden vastaajien määrä oli erittäin pieni varsinkin kirjoittamisen kohdalla. Havaitut erot ovat yleensä luonnollisia ja jopa triviaaleja kuten esimerkiksi se, että vanhimmat vastaajat eivät juuri ilmoittaneet sekoittavansa kieliä *vanhempiansa* kanssa eivätkä nuorimmat vastaajat *lastensa* kanssa (taulukot 38.1.2 ja 38.2.2). Kaikissa ikäryh-

missä kieliä ilmoitettiin sekoitettavan sekä puhuttaessa että kirjoitettaessa eniten *ystävien* kanssa, ja nuorilla vastaajilla tämä oli lisäksi jonkin verran vanhoja yleisempää.

Asuinalueiden välisiä merkitseviä eroja, kun oli kyse koodinvaihdosta puhetilanteessa, oli jonkin verran (taulukko 38.1.3) ja ne pitkälti heijastavat kaupunkien ja maaseudun asukkaiden erilaista ikä- ja ammattijakaumaa. Pääsääntöisesti koodinvaihto oli yleisempää kaupungeissa ja taajaan asutuissa kunnissa kuin maaseudulla. Selvimmin tämä ilmiö näkyi *koulu- tai opiskelutovereiden, työtovereiden, harrastuskavereiden ja puolison* kanssa puhuttaessa. Poikkeuksena oli koodinvaihto *lasten* kanssa puhuttaessa – tämä ei ilmeisesti ole ollut monille (nuorille ja lapsettomille) kaupunkilaisvastaajille relevantti kysymys. Kun kysyttiin koodinvaihdosta kirjoittamisessa, ainoa merkitsevä ero havaittiin *harrastuskavereiden* kohdalla (taulukko 38.2.3): tällainen koodinvaihto oli yleisempää suurissa kaupungeissa (48 %) kuin muualla.

Myös koulutustasojen välillä oli merkitseviä eroja vain parissa kohdassa (taulukot 38.1.4 ja 38.2.4). Jälleen tulee huomata, että vähiten koulutetusta ryhmästä on vain vähän havaintoja. Olennaisin huomio lienee se, että korkeakoulutetut sekoittivat muita useammin äidinkieltä ja englantia *työtovereiden* kanssa puhuessaan tai kirjoittaessaan.

Kaikilla muilla ammattiryhmillä paitsi johtajilla koodinvaihto oli tavallisinta *ystävien* kanssa, niin puhuttaessa kuin kirjoitettaessakin. Myös johtajilla tapahtui puhuttaessa koodinvaihtoa eniten *ystävien* kanssa, mutta kirjoitettaessa heillä saivat eniten mainintoja *työtoverit*. Myös asiantuntijoille oli keskimääräistä tavallisempaa sekoittaa englantia ja äidinkieltä viestiessään *työtoverien* kanssa (taulukot 38.1.5 ja 38.2.5). Nämä havainnot heijastavat sekä johtajien että asiantuntijoiden keskimäärin korkeaa koulutustasoa ja heidän työnsä (esimerkiksi tietotyö) kansainvälistä luonnetta.

Puhetilanteita koskevasta tuloksista (taulukko 38.1.5) voidaan todeta vielä, että suorittavaa työtä tekevät sekoittivat muita vähemmän kieliä *ystävien* kanssa puhuessaan (joskin *ystävät* ovat heilläkin useimmin mainittu vaihtoehto yli 85 % osuudella). Vastaavasti heillä korostuivat muita ammattiryhmiä enemmän *vanhemmat*.

Kirjoitustilanteissa havaittiin merkitsevä ero myös *harrastuskavereiden* tapauksessa (taulukko 38.2.5), joka sai muita vähemmän mainintoja toimisto- ja asiakaspalvelutyötä ja toisaalta hoitotyötä tekeviltä. Tällä havainnolla on epäilemättä yhteys näiden alojen naisvaltaisuuteen; *harrastuskaverit* oli yksi niistä vaihtoehtoista, joiden kohdalla nähtiin edellä miesten ja naisten välinen ero (taulukko 38.2.1).

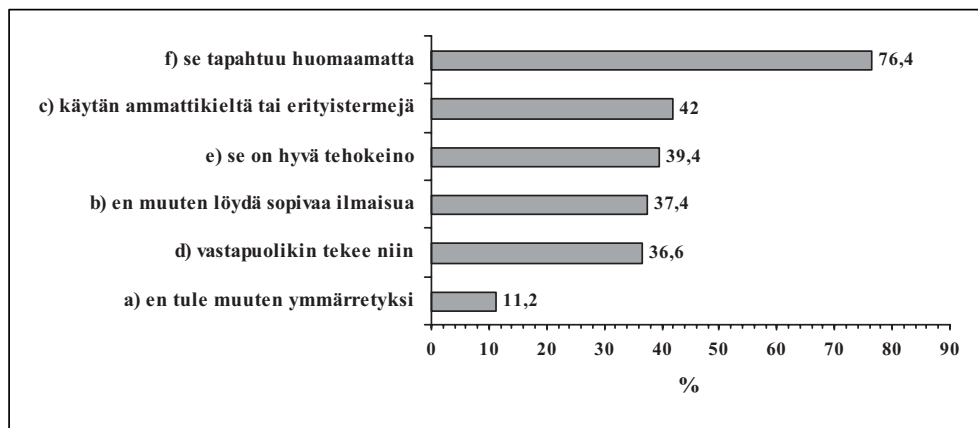
7.1.4 Äidinkielen ja englannin sekoittamisen syyt

Osion viimeisessä **kysymyksessä 39** kartoitettiin syitä siihen, miksi vastaajat sekoittivat äidinkieltään ja englantia puhuessaan tai kirjoittaessaan. Vastaajat saattoivat valita annetuista vaihtoehtoista useamman. Vaihtoehdot olivat

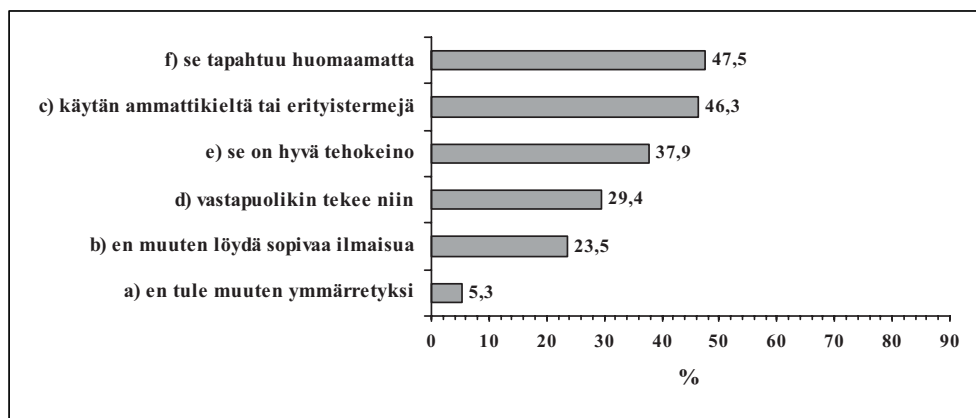
- (a) en muuten tule ymmärretyksi
- (b) en muuten löydä sopivaa ilmausta
- (c) käytän ammattikieltä tai erityistermejä
- (d) vastapuolikin tekee niin
- (e) se on hyvä tehokeino
- (f) se tapahtuu huomaamatta.

Myös tämä kysymys koski vain niitä vastaajia, jotka olivat toisaalla ilmoittaneet sekoittavansa puhuessaan tai kirjoittaessaan äidinkieltään ja englantia ainakin joskus, jolloin suuri osa iäkkäistä ja vähän koulutetuista vastaajista jäi analyysistä pois. Puhumisen kohdalla havaintomääräksi tuli tällöin n=966 (noin 65 % kokonaisuineistosta) ja kirjoittamisen kohdalla n=492 (noin 33 % kokonaisuineistosta).

Sekä puhumisessa että kirjoittamisessa yleisimmin mainittu kielten sekoittamisen syy oli (f) *se tapahtuu huomaamatta* (kuvio 49 ja 50). Tämä viittaisi jälleen siihen, että englanninkielisistä ilmauksista on tullut sangen luonteva osa suomalaisten jokapäiväistä kielenkäyttöä. Puhumisen kohdalla sen ero muihin vaihtoehtoihin oli erittäin selvä. Kirjoittamisen kohdalla ammattikielen tai erityistermien käyttö (c) oli lähes yhtä yleistä kuin se, että koodinvaihto tapahtuu huomaamatta (f). Vähiten mainintoja saanut vaihtoehto oli sekä puhuttaessa että kirjoitettaessa (a) *en tule muuten ymmärretyksi*, joten koodinvaihto näyttää siis olevan enemmänkin itsensä ilmaisun keino kuin tapa varmistaa ymmärtäminen.

KUVIO 49 Kysymyksen ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia puhuessanne” eri vaihtoehtoja valinneiden prosenttiosuudet.

KUVIO 50 Kysymyksen ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia kirjoittaessanne” eri vaihtoehtoja valinneiden prosenttiosuudet.

Sukupuolten vastausjakaumat nähdään liitteen taulukoista 39.1.1 ja 39.2.1. Selvin ero havaittiin ammattikielen tai erityistermien käytössä (c), joka oli miehillä yleisempää niin puhuttaessa kuin kirjoitettaessakin. Puhumisen kohdalla osoitautui lisäksi, että miehet kokivat naisia merkitsevästi useammin, että eivät tule muuten ymmärretyksi (a), ja naiset taas ilmoittivat miehiä merkitsevästi useammin, että eivät muuten löydä sopivaa ilmaisua (b).

Ikäryhmien väliset erot vaihtelivat vaihtoehdosta toiseen. Puhumisen yhteydessä (liitetaulukko 39.1.2) merkitseviä eroja havaittiin enemmän kuin kirjoittamisen yhteydessä (taulukko 39.2.2), mikä voi johtua siitä, että kirjoitettaessa kielten sekoittamista harrastetaan vähemmän. Kun tarkastellaan kielten sekoittumista puheessa, vaihtoehto (f) *se tapahtuu huomaamatta* oli kaikissa ikäryhmissä yleisimmin mainittu syy, mutta kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä näin vastasi yli 80 % ja vanhemmissa ikäryhmissä osuus oli noin 65 %. Lisäksi 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä esiintyi muita ikäryhmiä enemmän sekoittamisen perusteena (e) *se on hyvä tehokeino* (46 %) ja (b) *en muuten löydä sopivaa ilmaisua* (50 %). Tehokeinolla perusteleminen muuttui trendinomaisesti sitä harvinaisemmaksi, mitä vanhemmasta ikäryhmästä oli kyse. 25–44-vuotiaat erosivat puolestaan muista ikäryhmistä siinä, että heillä vaihtoehto (c) *käytän ammattikieltä tai erityistermejä* oli syynä kielten sekoittamiseen muita useammin (49 %). Varsinkin nuoret työikäiset näyttävät siis työssään käyttävän erityiskieltä, joka sisältää englanninkielisiä ilmauksia. Toisaalta he käyttivät muita harvemmin (7 %) perustetta (a) *en tule muuten ymmärretyksi*. Tarkasteltaessa kielten sekoittumista kirjoitettaessa havaittiin ikäryhmien välillä tilastollisesti merkitseviä eroja vain kahdessa vaihtoehdossa: 15–24-vuotiaat valitsivat vanhempia useammin perustelun (b) *en muuten löydä sopivaa ilmaisua*, ja 45–64-vuotiaat taas ilmoittivat muita harvemmin, että kielten sekoittuminen tapahtuu (f) *huomaamatta*. Tässä on syytä huomata, että 65–79-vuotiaita vastaajia oli ainoastaan seitsemän.

Kun oli kyse kielten sekoittamisesta puheessa, asuinpaikkojen välillä merkitsevä ero havaittiin ainoastaan väittämän (a) *en tule muuten ymmärretyksi* vas-

tauksissa (taulukko 39.1.3). Tämä väittämä viittaa siihen, että koodinvaihto ei ole vain ilmaisun lisäresurssi tai tyylikeino vaan että se liittyy myös yrityksiin tulla ymmärretyksi tilanteessa, jossa äidinkieli ei riitä. Tässä tilanteessa koodinvaihto on sitä yleisempää mitä maaseutumaisemmalla paikkakunnalla vastaajat asuvat: suurten kaupunkien vastaajista vain 9 % valitsi tämän vaihtoehdon, kun taas maaseudulla asuvista vastaajista tämän ilmoitti 18 %. Tuloksessa heijastuu englantia heikosti osaavan väestön suurempi osuus maaseudulla kuin kaupungeissa.

Kirjoittamisen yhteydessä asuinpaikkakohtaiset tarkastelut (taulukko 39.2.3) paljastivat merkitsevän eron kohdassa (c) *käytän ammattikieltä tai erityistermejä*: 52 % suurten kaupunkien vastaajista ilmoitti tämän koodinvaihtonsa syyksi, kun taas muiden alueiden asukkaista alle puolet ilmoitti näin. Pienempien kaupunkimaisten kuntien asukkaat erottuivat muista tässä kohdassa: vain 33 % heistä ilmoitti tämän koodinvaihtonsa syynä. Sen sijaan yli puolet ilmoitti koodinvaihdon tapahtuvan (f) *huomaamatta*. Ammattikielen ja erityistermien käytössä suurten kaupunkien vastaajien ero muihin näkyi myös puhumisen kohdalla, joskaan ero ei ollut siellä tilastollisesti merkitsevä.

Koulutustasolla oli selkeitä yhteyksiä kielten sekoittumisen syihin varsinkin puhuttaessa (taulukko 39.1.4). Ammattikielen ja erityistermien käyttö (c) sekoittumisen syynä yleistyi johdonmukaisesti siirryttäessä alimmalta koulutustasolta korkeimmalle. Tämä oli voimakkaimmin koulutustasoryhmiä erotteleva vaihtoehto, mikä näkyi sekä puhumisen että kirjoittamisen (taulukko 39.2.4) yhteydessä. Päinvastainen trendi nähdään puhumisen yhteydessä vaihtoehdossa (a) *en tule muuten ymmärretyksi*: sen valitseminen muuttui sitä harvinaisemmaksi, mitä korkeammin koulutetuista vastanneista oli kysymys. Puhutun kielen kohdalla kaikissa koulutusryhmissä useimmin valittu syy oli kielten sekoittuminen (f) *huomaamatta*. Tätä esiintyi kuitenkin muita vähemmän vähiten koulutettujen ryhmässä (53 % vastanneista, kun taas muissa ryhmissä syynä oli valittu yli 70 % vastanneista). Myös kirjoitetun kielen kohdalla vähiten koulutettu ryhmä mainitsi tämän syyn muita harvemmin, mutta ryhmän pienuus aiheutti sen, ettei sen eroa muihin voida pitää merkitseväenä. Kirjoittamisessa korkeakoulutetut ryhmät erottuivat kaikista muista ryhmistä siinä, että niissä (c) *ammattikielen ja erityistermien käyttö* oli kaikkein yleisin kielten sekoittumisen syy, yleisempi kuin sekoittumisen tapahtuminen huomaamatta. Puhumisessa he taas pitivät kielten sekoittamista muita harvemmin hyvänä tehokeinona.

Ammattikielen tai erityistermien käyttö erotteli voimakkaimmin myös ammattialoja (taulukot 39.1.5 ja 39.2.5): asiantuntijat ja johtajat ilmoittivat selvästi muita useammin puhutun tai kirjoitetun kielen sekoittumisen johtuvan siitä. Vähiten näin ilmoittivat hoitotyötä tekevät, jotka taas mainitsivat kielten sekoittumisen tapahtuvan (f) *huomaamatta* kaikkia muita useammin (puhumisessa tämän vaihtoehdon mainitsi peräti 93 % hoitotyön tekijöistä, ja kirjoittamisessa 70 %). Lisäksi he sekä suorittavan työn tekijät pitivät muita ammattiryhmiä useammin puhutun kielen sekoittamista (e) *hyvänä tehokeinona*. Vaihtoehto (a) *en tule muuten ymmärretyksi* sai yleisesti vain vähän mainintoja, mutta puhumisen kohdalla toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät valitsivat sen jonkin verran muita ammattiryhmiä useammin (15 %).

7.2 Yhteenveto ja pohdintaa

Valtaosa vastaajista ymmärsi koodinvaihtoa hyvin. Eroja toki ilmeni sukupuolen, iän, koulutuksen, ammatin ja asuinpaikan mukaan, mutta esimerkiksi vanhimmassa ikäryhmässä hieman yli puolet piti sitä täysin ymmärrettävänä ja maaseudun asukkaistakin yli 60 %. Näille vastaajille englanninkieliset ilmaukset eivät enää vaikuta vierailta elementeiltä, vaan ne ovat osa suomalaisten luontevaa kielenkäyttöä. Samalla on kuitenkin muistettava, että vastaajissa oli myös paljon niitä, joille esimerkkiteksti ei ollut lainkaan ymmärrettävä: tällaisia vastaajia löytyi vanhimmasta ikäryhmästä, maaseudun asukkaista, suorittavaa työtä tekevistä ja etenkin vähiten koulutetuista.

Yli puolet vastaajista suhtautui koodinvaihtoon myönteisesti ja kolmannes kielteisesti. Myönteisimmin koodinvaihtoon suhtautuivat nuoret. Korkeimman ja matalimman koulutustason vastaajat suhtautuivat muita kielteisemmin koodinvaihtoon, mutta todennäköisesti eri syistä. Korkeasti koulutettujen vastaajien motiivina tähän voi olla huoli äidinkielen puhtauden säilymisestä; vähän koulutetuilla ei puolestaan välttämättä ole kosketusta tai omaa kokemusta koodinvaihdosta. Huolimatta siitä, että julkikeskustelussa esitetään kärkeviä ja poleemisia näkemyksiä englannin vaikutuksen, käytön ja sekakielisyyden uhkasta, enemmistö suomalaisista näyttää kuitenkin suhtautuvan näihin uhkakuviiin varsin maltillisesti – joskin ne herättävät selvästi myös huolen tunteita.

Puheessa englantia ja äidinkieltä sekoitetaan melko yleisesti; neljäsosa vastaajista ilmoitti tekevänsä niin jopa usein. Nuoret ovat ahkerimpia koodinvaihtajia. Vain 11 % vastanneista ilmoitti, että ei tee sitä koskaan – suurin osa näistä vastaajista on vähän koulutusta saaneita, iäkkäitä ja maaseudun väkeä. Kirjoitettaessa koodinvaihtoa näyttää tapahtuvan paljon harvemmin: kolmannes vastaajista katsoi, että ei tee sitä koskaan kirjoittaessaan. Tekstien koodinvaihdon vähyyys suhteessa puhekielen koodinvaihtoon osaltaan selittyy sillä, että yksikielisyyden normi säätelee enemmän kirjoitettuja genrejä ja rekisterejä kuin esimerkiksi arkista keskustelua. Samalla tekstin tuottaminen vaatii puheentuottamista enemmän ennakkosuunnittelua ja harkintaa.

Koodinvaihto näyttää olevan siis tyypillisempää nuorille, ylemmille sosiaaliluokille ja kaupunkilaisille kuin muille ryhmille. Näille vastaajille englannin kieli näyttää siis olevan luontevampi kielellinen resurssi kuin muille ryhmille, ja ehkä siksi se tulee helpommin ja huomaamattomammin otetuksi käyttöön. Voi olla, että erityisesti nuorille koodinvaihto onkin yksi heidän kielenkäyttöään määrittelevä piirre: tätä tulkintaa vahvistaa se, että sitä ei esiinny puhuttaessa omien vanhempien kanssa. Koodinvaihto voi siten olla heidän identiteettinsä ilmaisemisen keinona merkityksellinen.

Kieliä sekoitettiin eniten ystävien, puolison ja vertaisryhmien kanssa – siis todennäköisesti varsin epämuodollisissa arjen tilanteissa. Miehillä esiintyi koodinvaihtoa usein myös harrastuskavereiden kanssa. Kiinnostava huomio on se, että korkeakoulutetut ja asiantuntijat vaihtoivat koodia keskustellessaan tovereiden kanssa, mikä kertonee heidän työnsä erityisosaamista vaativasta

luonteesta ja kansainvälistymisestä, mutta ehkä myös koulutuksen myötä tulleesta hyvästä englannin kielen taidosta.

Etenkin puhuttaessa englannin sekoittaminen tapahtui useimmiten huomaamatta (varsinkin nuorilla); kirjoitettaessa oli lähes yhtä usein selityksenä ammattikieli (varsinkin koulutetulla väellä). Muitakin syitä toki löytyy. Nuorille englanninkieliset ilmaukset ovat siten itseilmaisun ja tyylyttelyn väline. Tässä suhteessa on kiinnostavaa, että ymmärretyksi tuleminen oli kaikkein harvinaisin syy kielten sekoittamiseen. Englanti on siis käyttökelpoinen, mutta sitä ei välttämättä tarvita kommunikointiin. Äidinkieli riittää siihen hyvin. Sen sijaan englanninkieliset ilmaukset voivat olla hyödyllisiä sosiaalisten ja kulttuuristen merkitysten luomisen resurssina.

Tällä hetkellä koodinvaihto vaikuttaa siis olevan lähinnä nuorten ja koulutetun väestön arjen tai työelämän viestinnän kielenkäytön yksi resurssi, jonka avulla voidaan luoda ja ylläpitää sosiaalista ja kulttuurista identiteettiä tai asiantuntijuutta. Siihen suhtaudutaan pääosin neutraalisti, mutta osalle suomalaisista se on kuitenkin edelleen vieras ja huoltakin aiheuttava ilmiö.

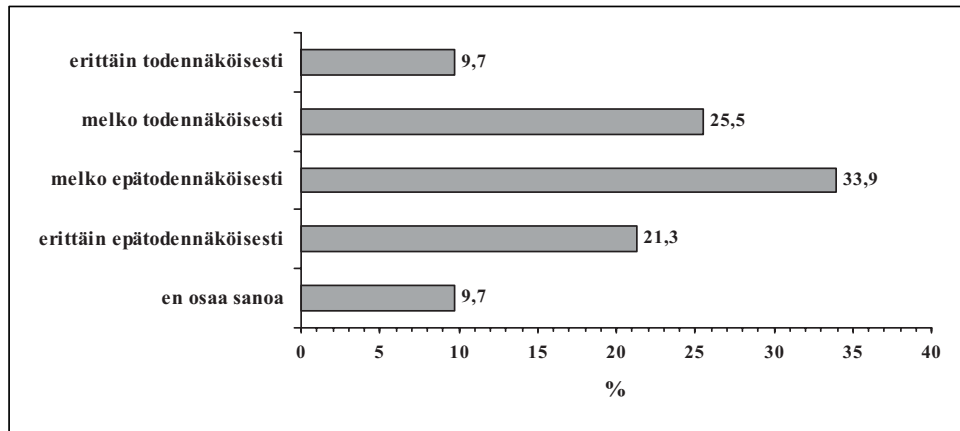
8 ENGLANNIN KIELEN TULEVAISUUS SUOMESSA

Julkisessa keskustelussa niin kansainvälisesti kuin Suomessakin englannin kieltä pidetään usein uhkana ja sen ajatellaan syrjäyttävän kansallisia kieliä ainakin joillakin elämän alueilla (esimerkiksi kaupan tai tieteen alueilla) (Hiidenmaa 2003). Toisaalta taas englannin taitoa pidetään tarpeellisena globaalistuvassa maailmassa. Vaikka tällä hetkellä englannilla näyttää olevan vahva asema globaalina kommunikoinnin kielenä, ei sen tulevaisuutta voida pitää täysin varmana tämän päivän nopeasti muuttuvassa maailmassa. Graddol (1997) pitääkin tulevaisuusskenaarioiden rakentamista tärkeänä, kun pohditaan taloudellisten ja teknologisten muutosten vaikutusta englannin kieleen ja sen asemaan. Tulevaisuusskenaariot ovat myös tärkeä osa kielipoliittista suunnittelua. Siksi myös tässä kyselyssä haluttiin orientoitua englannin tulevaisuuteen sekä Suomessa että globaalisti ja selvittää suomalaisten käsityksiä siitä, millainen englannin kielen asema ja merkitys voisi olla Suomessa tulevaisuudessa, ketkä sitä tulevat tarvitsemaan ja millaisilla osa-alueilla sitä tullaan käyttämään jopa enemmän kuin suomen kieltä. Vastajia pyydettiin arvioimaan englannin merkitystä Suomessa vuonna 2027 eli kahdenkymmenen vuoden kuluttua kyselyhetkestä.

8.1 Tulokset

8.1.1 Englanti Suomen virallisena kielenä

Kysymyksessä 40 tutkittavat ilmoittivat viisiportaisella asteikolla (*erittäin todennäköisesti, melko todennäköisesti, melko epätodennäköisesti, erittäin epätodennäköisesti ja en osaa sanoa*) suhtautumisensa siihen, kuinka todennäköisesti englanti on yksi Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua (vuonna 2027). Saatu jakauma on kuviossa 51. Kaikkiaan yli puolet vastaajista piti tätä väitettä epätodennäköisenä (vaihtoehtojen *erittäin ja melko epätodennäköisesti* yhteenlaskettu prosenttiosuus 55 %) ja reilu kolmannes todennäköisenä (vaihtoehtojen *erittäin ja melko todennäköisesti* yhteenlaskettu prosenttiosuus 35 %).

KUVIO 51 Vastaajien arvio englannista yhtenä Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua.

Sukupuolten välillä oli vastausten jakaumassa vain lieviä eroja: miehet (24 %) pitivät englannin kielen virallisuutta naisia (19 %) useammin *erittäin epätodennäköisenä*, ja toisaalta naiset antoivat miehiä hieman useammin vastauksen *erittäin todennäköisesti* tai *en osaa sanoa* (liitetaulukko 40.1). 64–79-vuotiaat pitivät englannin kielen virallistamista todennäköisempänä kuin muut ikäryhmät, mutta ero ei kuitenkaan ollut suuri (taulukko 40.2). Toisaalta 15 % heistä ei osannut sanoa kantaansa. Epätodennäköisimpänä englannin kielen virallistamista pitivät keskimmaiset ikäryhmät, toisin sanoen 25–44- ja 45–64-vuotiaat. Asuinalueiden välillä oli myös jonkin verran eroja: eniten englannin kielen viralliseen asemaan tulevaisuudessa uskottiin maaseudulla ja vähiten taas suurissa kaupungeissa (taulukko 40.3).

Koulutustason mukaan tehdyissä tarkasteluissa erottuvat selvimmin korkeakoulutetut, joista vain 23 % piti englannin kielen virallista asemaa *erittäin* tai *melko todennäköisenä* ja peräti 73 % *erittäin* tai *melko epätodennäköisenä* (taulukko 40.4). Kaikilla alemmilla koulutustasoilla usko englannin kielen virallistamiseen oli yleisempää. Tosin kahdessa vähiten koulutetussa ryhmässä *en osaa sanoa*-vastaukset olivat melko yleisiä (15–18 %). Ammattialoista englannin kielen virallistamiseen uskoivat vähiten johtajat ja asiantuntijat sekä eniten toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät (taulukko 40.5).

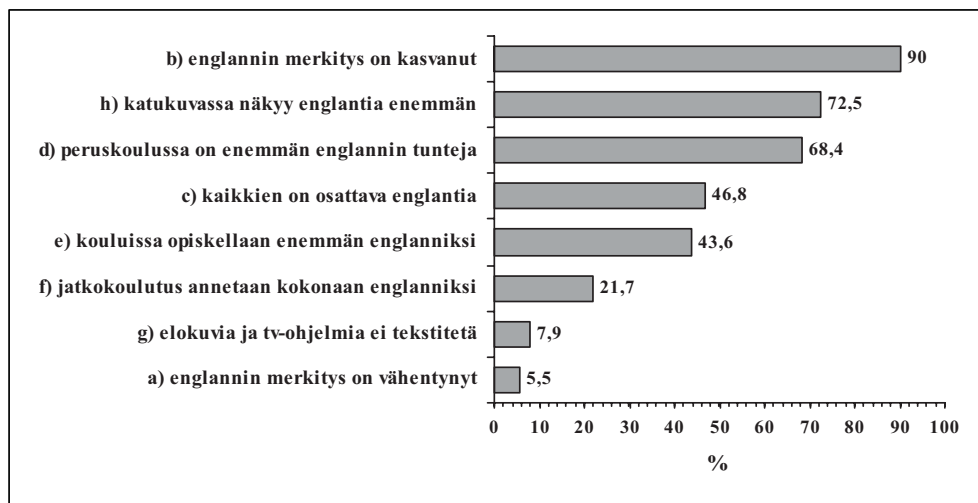
8.1.2 Englannin kielen asema 20 vuoden kuluttua

Kysymyksessä 41 osallistujia pyydettiin ilmoittamaan viisiportaisella asteikolla (*täysin samaa mieltä, jossain määrin samaa mieltä, jossain määrin eri mieltä, täysin eri mieltä* ja *en osaa sanoa*) näkemyksensä kahdeksaan väittämään, jotka koskivat englannin asemaa Suomessa 20 vuoden kuluttua. Väitteet olivat

- (a) englannin merkitys on vähentynyt Suomessa
- (b) englannin merkitys on kasvanut Suomessa
- (c) kaikkien suomalaisten on osattava englantia

- (d) peruskoulussa on enemmän englannin oppitunteja kuin nyt
 (e) kouluissa opiskellaan nykyistä enemmän lukuaineita englanniksi
 (f) ammattiin johtava ja yliopistollinen koulutus annetaan Suomessa kokonaan englanniksi
 (g) elokuvia ja tv-ohjelmia ei tekstitetä, koska ihmiset osaavat niin hyvin englantia
 (h) suomalaisen kaupunkiympäristön katukuvassa näkyy englantia enemmän kuin nyt.

Kuvioiden ja jakaumataulukoiden yksinkertaistamiseksi vastausvaihtoehtoja täysin samaa mieltä ja jossain määrin samaa mieltä tarkastellaan yhdessä ja tulokset esitetään tämän yhdistetyn luokan, ts. väittämien kanssa *samaa mieltä* olevien prosenttiosuuksien avulla.

KUVIO 52 Englannin kielen asemaa Suomessa 20 vuoden kuluttua koskevien väittämien kanssa samaa mieltä olleiden prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.

Kokonaisaineistosta saadut väittämien kanssa *samaa mieltä* olevien prosenttiosuudet ovat kuviossa 52. Nähdään, että valtava enemmistö vastaajista uskoi englannin merkityksen kasvamiseen 20 vuoden aikana (väittämät (a) ja (b)). Suurin osa uskoi myös, että peruskoulussa tulee olemaan enemmän englannin kielen tunteja kuin nyt (d) ja että englannin näkyminen lisääntyy suomalaisessa kaupunkikuvassa (h). Yli puolet vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että kaikkien suomalaisten ei tarvitse osata englantia (väittämä (c)), ja väittämät (f) ja (g), joissa povattiin äidinkielen korvautumista kokonaan englannin kielellä jatkokoulutuksessa sekä elokuvien ja tv-ohjelmien tekstitysten lopettamista, saivat varsin vähän mainintoja. Suomalaiset näyttäsivät siis ajattelevan, että englannin merkitys tulee kasvamaan entisestään, mutta se ei tulevaisuudessakaan syrjäytä suomen kieltä kokonaan.

Miesten ja naisten jakaumat eivät eronneet toisistaan tilastollisesti merkittävästi (liitteen taulukko 41.1). Nuorempien (15–24- ja 25–44-vuotiaat) ja vanhempien (45–64- ja 65–79-vuotiaat) ikäryhmien suhtautumisessa kysymyksen

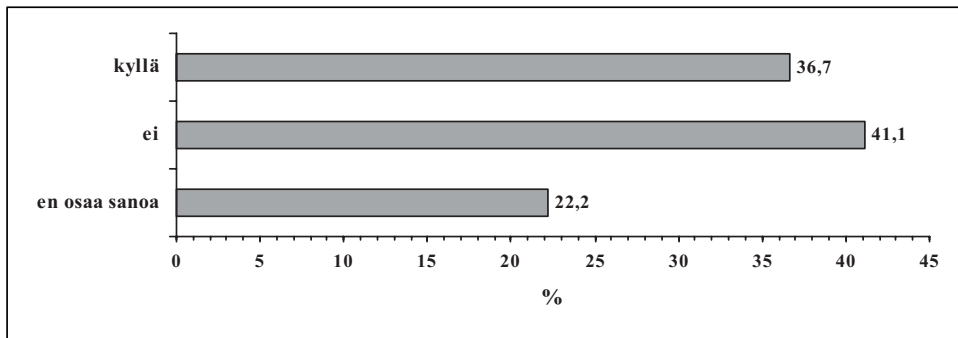
41 väitteisiin oli sen sijaan jonkin verran eroja (taulukko 41.2). Nuoremmat uskoivat enemmän englannin kielen merkityksen kasvamiseen (väitteet (a) ja (b)) sekä englannin lisääntyvään katukuvassa näkymiseen (h). Lisäksi he arvioivat vanhempia useammin, että 20 vuoden kuluttua kaikkien suomalaisten on osattava englantia (c) ja että peruskoulussa on enemmän englannin oppitunteja (d). Samanlainen ero näkyi myös väittämässä (g), jonka mukaan elokuvia ja tv-ohjelmia ei enää tekstitetä suomeksi, mutta tämän väitteen kanssa eivät nuoretkaan olleet kovin usein samaa mieltä. Alueellisesti tarkasteltuna suurten kaupunkien ja maaseudun välinen ero oli selvä: englannin merkityksen kasvuun (väitteet (a)–(c), (f) ja (h)) uskottiin enemmän kaupungeissa kuin maaseudulla. Pienemmät kaupungit ja taajaan asutut kunnat asettuvat näiden ääripäiden väliin, tosin eivät aivan systemaattisesti (taulukko 41.3).

Koulutustasojen samoin kuin ammattiryhmien väliset erot olivat merkittäviä käytännöllisesti katsoen kaikkien väittämien kohdalla (taulukot 41.4 ja 41.5). Koulutustasojen vertailuissa havaittiin yleinen tendenssi, jonka mukaan korkeasti koulutetut uskoivat useammin kuin vähän koulutetut englannin kielen yleistymiseen ja lisääntyvään merkitykseen. Joitakin pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta vastaavanlainen tendenssi löytyi ammattiryhmien välillä: englannin merkityksen kasvuun uskoivat eniten johtajat, asiantuntijat ja toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät ja vähiten hoitotyön ja suorittavan työn tekijät. Poikkeukset tästä jaottelusta havaittiin väitteessä (d) *peruskoulussa on enemmän englannin oppitunteja kuin nyt*, johon asiantuntijat uskoivat kaikkein vähiten (yhdesessä suorittavan työn tekijöiden kanssa), ja väitteessä (g) *elokuvia ja tv-ohjelmia ei tekstitetä, koska ihmiset osaavat niin hyvin englantia*, jonka kanssa johtajat olivat kaikkein vähiten samaa mieltä.

8.1.3 Englanti suomen kielen syrjäyttäjänä

Kysymyksessä 42a kysyttiin, uskoivatko vastaajat Suomessa käytettävän 20 vuoden kuluttua yhteiskunnan jollakin osa-alueella enemmän englantia kuin suomen kieltä. Vastausvaihtoehdot olivat *kyllä*, *ei* ja *en osaa sanoa*. Kokonaisaineistosta saatu jakauma on kuviossa 53. *Kyllä*- ja *ei*-vastaukset jakautuivat melko tasan: kaikista vastaajista 37 % vastasi *kyllä* ja 41 % *ei* (22 % ei osannut sanoa).

Miehet ja naiset erosivat toisistaan selvimmin *ei*-vastausten suhteen: miehistä 45 % ja naisista 38 % antoi kysymykseen kielteisen vastauksen. Naiset vastasivat miehiä useammin *kyllä* tai *en osaa sanoa* (liitetaulukko 42a.1).

KUVIO 53 Vastaajien arvio siitä, käytetäänkö englantia 20 vuoden kuluttua jollakin yhteiskunnan osa-alueella suomea enemmän.

Ikäryhmistä vahvimmin englannin käytön lisääntymiseen tulevaisuudessa uskoivat 25–44-vuotiaat, joista 46 % vastasi *kyllä*. Vähiten myönteisiä vastauksia antoivat 65–79-vuotiaat (25 %). Eniten kielteisiä vastauksia antoivat ikäryhmään 45–64 kuuluvat (45 %) ja 65–79-vuotiaat (46 %). Nuorimmalla ikäryhmällä (15–24-vuotiaat) vastaukset *kyllä*, *ei* ja *en osaa sanoa* olivat lähes yhtä yleisiä: niiden kaikkien osuus oli noin kolmannes (taulukko 42a.2).

Alueelliset erot pelkistyvät kysymyksessä 42a siihen, että suurten kaupunkien asukkaiden vastausjakauma erosi muiden alueiden asukkaiden vastausjakaumista, jotka taas olivat keskenään hyvin samanlaisia. Millään alueella *kyllä*- ja *ei*-vastausten osuuksien ero ei ollut suuri, mutta ainoana alueena suurissa kaupungeissa myönteisiä vastauksia annettiin eniten (43 %). Muilla alueilla myönteisten vastausten osuus oli noin kolmannes (taulukko 42a.3).

Koulutustasosta toiseen *ei*-vastausten osuus ei vaihdellut paljon, vaan se oli kaikissa ryhmissä lähellä 40 prosentin tasoa. Sen sijaan oli nähtävissä, että myönteisten vastausten osuus kasvoi koulutustason noustessa ja samalla *en osaa sanoa* -vastausten osuus väheni (taulukko 42a.4). Korkeakoulutetuista 50 % uskoi englannin kielen käytön lisääntymiseen kysymyksessä mainitulla tavalla, kun taas enintään kansakoulun tai ala-asteen käyneistä niin ilmoitti vain 16 %. Vastaavasti vähiten koulutetuista 38 % ilmoitti, ettei osaa sanoa, mutta korkeakoulutetuista niin teki vain 12 %.

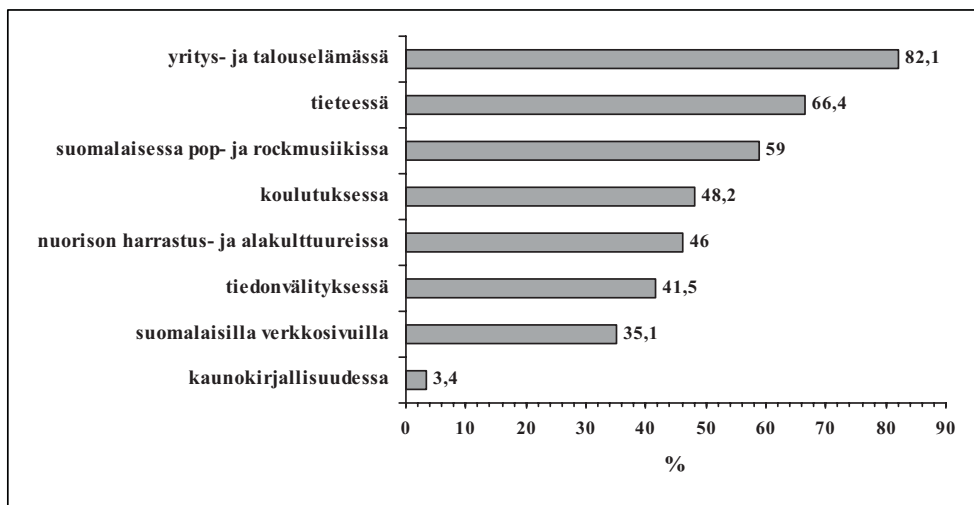
Ammattialoista vahvimmin väitteeseen uskoivat asiantuntijat (*kyllä*-vastauksia 50 %, *ei*-vastauksia 37 %). Muissa ryhmissä myönteisten vastausten osuus oli selvästi pienempi, pienin se oli suorittavaa työtä tekeillä (25 %). Toimistotyötä tekevien ryhmässä *kyllä*- ja *ei*-vastaukset jakautuivat lähes tasan. Noin joka neljäs toimistotyön, hoitotyön ja suorittavan työn tekijöistä antoi *en osaa sanoa* -vastauksen; johtajilla ja asiantuntijoilla tämä osuus oli runsaat 10 % (taulukko 42a.5).

Kysymyksessä 42b pyydettiin kaikkia edelliseen kohtaan *kyllä*-vastauksen antaneita (37 % kaikista vastaajista, n=531) tarkentamaan, millä osa-alueilla he uskoivat 20 vuoden kuluttua Suomessa käytettävän enemmän englantia kuin suomen kieltä. Tutkimuksissa on havaittu, että englantia käytetään jo nyt joillakin osa-alueilla, esimerkiksi tieteessä, enemmän kuin suomea (Taavitsainen &

Pahta 2003, Hakulinen et al. 2009), ja siksi oli perusteltua kartoittaa tämän kyselyn vastaajien käsityksiä siitä, millä osa-alueilla tämä voisi tapahtua tulevaisuudessa. Valmiita vaihtoehtoja annettiin kahdeksan:

1. *yrittys- ja talouselämässä*
2. *tieteessä*
3. *koulutuksessa*
4. *tiedonvälityksessä*
5. *kaunokirjallisuudessa*
6. *suomalaisessa pop- ja rockmusiikissa*
7. *suomalaisilla verkkosivuilla*
8. *nuorison harrastus- ja alakulttuureissa.*

Ohjeistuksen mukaan vaihtoehtoja sai valita halutessaan useita. Kuvio 54 näyttää eri vaihtoehtojen kokonaisuutena saamat prosenttiosuudet. Selvästi useimmin mainittu yhteiskunnan osa-alue oli *yrittys- ja talouselämä* (82 %), seuraavina *tiede* (66 %) ja *suomalainen pop- ja rockmusiikki* (59 %), ja kaunokirjallisuutta lukuun ottamatta kaikki annetut vaihtoehdot saivat huomionarvoista kannatusta.

KUVIO 54 Osa-alueiden, joilla englantia uskotaan 20 vuoden kuluttua käytettävän suomea enemmän, saamien mainintojen prosenttiosuudet kokonaisuineistossa.

Tilastollisesti merkitseviä eroja eri taustamuuttujien suhteen löytyi vain vähän, asuinalueen suhteen ei ollenkaan (liitetaulukko 42b.3). Sukupuolten välillä oli merkitsevä ero vain kahdella osa-alueella (taulukko 42b.1): miehet uskoivat naisia useammin englannin kielen käytön ohittavan suomen kielen käytön *tieteessä* (71 % vs 62 %), naiset taas *suomalaisessa pop- ja rockmusiikissa* (63 % vs 54 %). Ikäryhmien suhteen ainoa merkitsevä ero oli *suomalaisten verkkosivujen* kohdalla. Se sai eniten mainintoja 15–24-vuotiailta (48 %), ja tämä osuus väheni melko tasaisesti vanhempiin ikäluokkiin siirryttäessä (taulukko 42b.2).

Koulutustason suhteen merkitseviä eroja oli kolmella osa-alueella (taulukko 42b.4), jotka olivat *yritys- ja talouselämä, koulutus* ja *tiedonvälitys*. Ainoa systemaattisena pidettävä tulos oli se, että korkeakoulutetut uskoivat kaikissa kolmessa tapauksessa keskimääräistä harvemmin englannin kielen syrjäyttävän suomen kielen. Sekä yritys- ja talouselämässä että koulutuksessa tapahtuvaan kielenkäytön muutokseen uskoivat eniten lukion, ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon suorittaneet, tiedonvälityksessä taas peruskoulun alasteen tai kansakoulun suorittaneet. Tässä on kuitenkin syytä huomata, että viime mainitussa vähän koulutusta saaneiden ryhmässä vastanneita oli selvästi muita ryhmiä vähemmän, vain 25. Tämä johtuu siitä, että kysymyksessä 42a vain 16 % vähiten koulutetuista uskoi englannin kielen kykyyn syrjäyttää suomen kieli ylipäänsä millään yhteiskunnan osa-alueella.

Ammattialoista johtajat ja asiantuntijat (joista monilla todennäköisesti on omakohtaista kokemusta tieteen maailmasta) uskoivat muita useammin englannin kielen ohittavan suomen kielen *tieteessä*. Vähiten näin uskottiin hoitotyötä tekevien keskuudessa (liitetaulukko 42b.5). Englannin suomen kieltä runsaampaan käyttöön *koulutuksessa* taas uskoivat eniten toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät ja vähiten asiantuntijat.

8.1.4 Eri kielten osaamistarve tulevaisuudessa

Kysymyksessä 43 vastaajia pyydettiin valitsemaan annetuista kolmesta kielestä (*suomi, ruotsi ja englanti*) ne, joita kysymyksessä valmiiksi lueteltujen 14 väestö- ja ammattiryhmän tulisi heidän mielestään osata 20 vuoden kuluttua. Annetut väestöryhmät olivat:

1. lapset (alle 12-v)
2. nuoret
3. työikäiset
4. vanhukset
5. maahanmuuttajat
6. poliitikot
7. yrittäjät
8. tieteentekijät
9. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät
10. toimittajat
11. rakennusalan työntekijät
12. teollisuuden työntekijät
13. viranomaiset (mm. poliisi)
14. palvelualan työntekijät.

Vastaajia ohjeistettiin ilmaisemaan kantansa jokaiseen lueteltuun väestö- ja ammattiryhmään sekä halutessaan valitsemaan useita kielivaihtoehtoja. Suomen viralliset kielet suomi ja ruotsi oli syytä tuoda kysymykseen mukaan englannin rinnalle siksi, että maahanmuutto Suomeen on lisääntynyt viime vuosina ja näin suomea tai ruotsia osaamattoman väestön osuus on kasvamassa ja toi-

saalta ruotsin kielen asemaa koskeva julkinen keskustelu on ollut viime vuosina erittäin vilkasta.

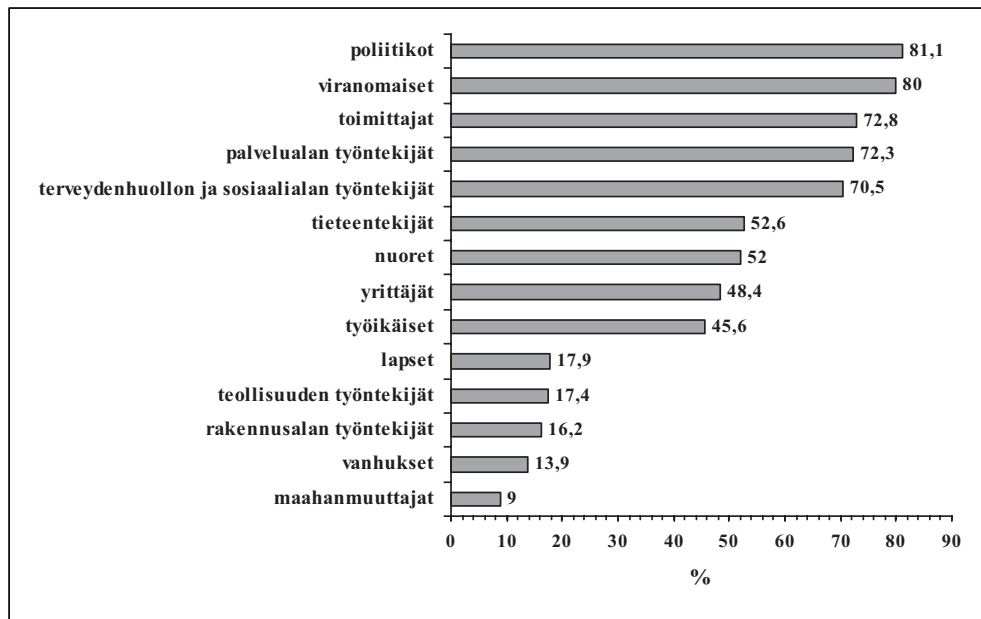
Suomen kieltä koskevat tulokset ovat liitteen taulukoissa 43.1.1.–43.1.5. Kokonaisaineistoa tarkasteltaessa voitiin havaita, että lähes jokaisen väestöryhmän kohdalla yli 95 % vastaajista oli sitä mieltä, että kyseisen väestöryhmän tulisi osata suomea 20 vuoden kuluttua. Ainoastaan maahanmuuttajien (85 %) ja tieteentekijöiden (93 %) kohdalla osuudet jäivät tämän alle.

Miesten ja naisten vastausjakaumien välillä ei havaittu merkitseviä eroja. Muissa tarkasteluissa huomio kiinnittyi vanhimman ikäryhmän lähes säännölliseen ja tilastollisesti merkitsevään taipumukseen antaa kaikille väestöryhmille muita ikäryhmiä pienempiä prosenttiosuuksia. Samanlainen havainto tehtiin muutamassa tapauksessa koulutustasovertailuissa ja ammattialavertailuissa, joissa muista erottuivat vähiten koulutusta saaneet ja suorittavan työn tekijät. On vaikea uskoa, että eläkeikäiset pitäisivät suomen kielen osaamista systemaattisesti vähemmän tärkeänä kuin muut heihin verrattavat väestöryhmät. Aineistolle suoritettujen lisätarkistusten jälkeen on aihetta olettaa, että osa ikääntyneistä tai vähän koulutetuista on vastannut laiskasti kysymyksen 43 suomen kielen osaamistarvetta koskevaan osaan. Mahdollisesti he ovat tulkinneet kysymyksen väärin tai kokeneet kysymyksen turhaksi ja ohittaneet sen. Ikäryhmien vertaaminen antoi kuitenkin kiinnostavan ja uskottavan tuloksen *maahanmuuttajien* kohdalla: nuoret vastaajat pitivät vanhoja vastaajia harvemmin suomen kielen taitoa tarpeellisena maahanmuuttajille 20 vuoden kuluttua (taulukko 43.1.2).

Vastaajat arvioivat **ruotsin** kielen taidon vähemmän tarpeelliseksi kuin suomen kielen taidon. Lisäksi ruotsin kielen koetussa osaamistarpeessa oli selviä eroja eri väestöryhmien kesken, eli ruotsi nähtiin tarpeelliseksi vain tietyille rajatuille väestöryhmille. Kokonaisaineistosta saadut prosenttiosuudet nähdään kuviossa 55.

Vastaajien mielestä etenkin *poliitikkojen* (81 %), *viranomaisten* (80 %), *toimittajien* (73 %), *palvelualan työntekijöiden* (72 %) sekä *terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijöiden* (70 %) tulisi osata ruotsia vuonna 2027. Alhaisimmat prosenttiosuudet saatiin *maahanmuuttajien* (9 %) ja *vanhusten* (14 %) kohdalla.

Sukupuolten vertailussa huomattiin, että naiset pitivät ruotsin kielen taitoa kaikissa tapauksissa tarpeellisena useammin kuin miehet, joskaan ero ei ollut aina tilastollisesti merkitsevä (taulukko 43.2.1). Ikäluokkien välillä oli merkitseviä eroja usean väestöryhmän kohdalla, mutta näiden erojen suunta ja suuruus vaihtelivat väestöryhmästä toiseen (taulukko 43.2.2). 15–24-vuotiaat pitivät muita useammin ruotsin kielen taitoa tarpeellisena *työkäisille*, *vanhuksille* ja *poliitikoille* ja muita harvemmin *lapsille*, *tieteentekijöille* ja *toimittajille*. Kahdessa vanhimmassa ikäluokassa taas korostuivat juuri nuo kolme viimeksi mainittua väestöryhmää. Lisäksi 65–79-vuotiaat näkivät ruotsin taidon muita useammin tarpeellisena *maahanmuuttajille*, *yrittäjille* ja *teollisuuden työntekijöille*.

KUVIO 55 Ruotsin kielen osaamisen tarve 20 vuoden kuluttua eri väestöryhmissä. Mainintojen prosenttiosuudet kokonaisuaineistossa.

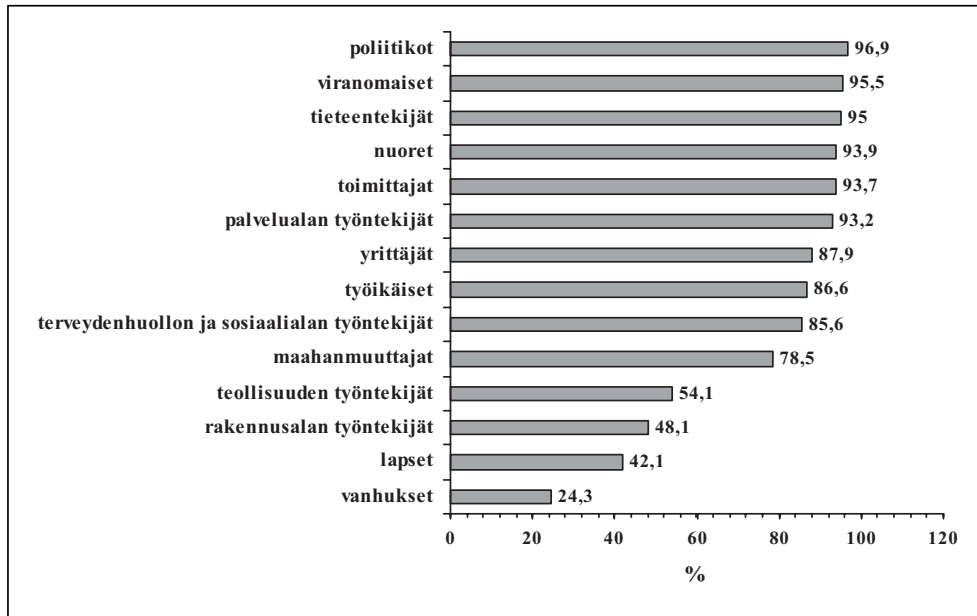
Asuinalueiden välillä oli vain vähän eroja (taulukko 43.2.3). Työikäisten ruotsin kielen taitoa pidettiin hieman useammin tärkeämpänä kaupunkimaisissa ympäristöissä (lähes 50 %) kuin maaseudulla (noin 40 %). Eri ammattiryhmistä nousivat esiin *terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät*, joiden ruotsin osaamista pidettiin niin ikään kaupungeissa (noin 75 %) tärkeämpänä kuin maaseudulla (noin 65 %).

Vastaaajien koulutustason suhteen merkitseviä eroja havaittiin viiden väestöryhmän kohdalla: *vanhukset*, *yrittäjät*, *tieteentekijät* sekä *rakennusalan* ja *teollisuuden työntekijät* (liitetaulukko 43.2.4). Erikoista on, että näistä tapauksista neljässä viimeksi mainitussa vain keskikoulun tai yläasteen suorittaneet (joista moni oli vielä koulussa) pitivät ruotsin kielen taitoa muita useammin tarpeellisenä vielä vuonna 2027. Korkeakoulutetut taas erosivat muista siinä, että he arvioivat selvästi useammin ruotsin osaamisen tarpeelliseksi *vanhuksille*.

Eri ammattialojen vastaajat puolestaan erosivat toisistaan merkitsevästi lähes kaikkien väestöryhmien kohdalla. Erot olivat vähäisiä vain *maahanmuuttajien*, *viranomaisten* ja *palvelualan työntekijöiden* tapauksissa (taulukko 43.2.5). Yleisesti ottaen ruotsin kielitaidon näkivät useimmin tarpeelliseksi hoitotyötä tekevät (jotka ovat valtaosaltaan naisia, vrt. taulukko 43.2.1). Myös toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät pitivät ruotsin osaamista monessa tapauksessa (mm. *nuoret* ja *poliitikot*) keskimääräistä useammin tarpeellisenä. Vastakohtaan näille ammattiryhmille muodostivat johtajat ja suorittavan työn tekijät, jotka usein näkivät ruotsin osaamistarpeen muita ammattiryhmiä vähäisempänä.

Englannin kielen osaamista pidettiin huomattavasti tärkeämpänä kuin ruotsin kielen osaamista. Kuviossa 56 nähdään eri väestöryhmien saamat prosentiosuudet kokonaisaineistossa. Lähes jokaiselle väestöryhmälle suuri enemmistö (78 % tai enemmän) vastaajista piti englannin taitoa välttämättömänä. Ne ryhmät, joiden kohdalla näin ei ollut, olivat *vanhukset* (24 %), *lapset* (42 %) sekä *rakennusalan* (48 %) ja *teollisuuden työntekijät* (54 %).

Naiset pitivät englannin kielen taitoa kaikissa tapauksissa tarpeellisena vähintään yhtä usein kuin miehet; tosin ero ei useinkaan ollut tilastollisesti merkitsevä (liitetaulukko 43.3.1). Ikäluokkien väliset erot taas olivat merkitseviä useimmissa tapauksissa (taulukko 43.3.2). Yleinen linja oli se, että 15–24- ja 25–44-vuotiaat pitivät englannin kielen taitoa kauttaaltaan tarpeellisempuna kuin heitä vanhemmat. Poikkeuksia olivat *lapset*, joilla tilanne oli kutakuinkin päinvastainen, ja *tieteentekijät*, *toimittajat* ja *palvelualan työntekijät*, joiden kohdalla ikäluokkien erot eivät olleet merkitseviä.

KUVIO 56 Englannin kielen osaamisen tarve 20 vuoden kuluttua eri väestöryhmissä. Mainintojen prosenttiosuudet kokonaisaineistossa.

Asuinalueiden välillä oli eroja kahden väestöryhmän kohdalla (*työkäiset* ja *tieteentekijät*, ks. taulukko 43.3.3). Molemmissa tapauksissa erityisesti suurissa kaupungeissa asuvat vastaajat pitivät englannin osaamista muita useammin tärkeänä.

Koulutustasoryhmät erosivat toisistaan merkitsevästi vain *työkäisten* ja *tieteentekijöiden* kohdalla (taulukko 43.3.4): englantia tarpeellisena pitävien osuus oli suurin korkeakoulutettujen ryhmässä ja pienin vähiten koulutettujen ryhmässä, vaikka myös tässä ryhmässä suuri enemmistö piti englannin osaamista tarpeellisena.

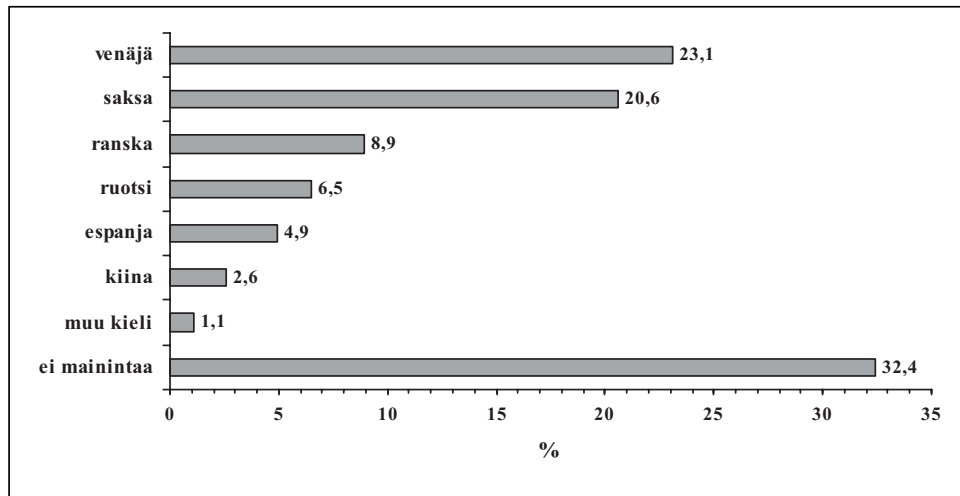
Eri ammattialojen vastaajat erosivat toisistaan suhtautumisessaan *työkäisiltä, vanhuksilta ja maahanmuuttajilta* sekä *terveydenhuollon, sosiaalialan ja palvelualan työntekijöiltä* vaadittavaan englannin kielen taitoon (taulukko 43.3.5). Kaikissa näissä tapauksissa kielitaidon katsoivat vähiten tarpeelliseksi suorittavaa työtä tekevät. Muiden ammattialojen kesken ei ollut olennaisia eroja lukuun ottamatta *vanhuksia*, joiden kohdalla hoitotyön tekijät näkivät englannin osaamistarpeen suunnilleen yhtä vähäisenä kuin suorittavaa työtä tekevät.

8.1.5 Englannin kielen kilpailijat

Kysymyksessä 44 vastaajia pyydettiin arvioimaan, mikä toinen vieras kieli voisi heidän mielestään kilpailla englannin kanssa tärkeimmästä kansainvälisen kielen asemasta Suomessa 20 vuoden kuluttua eli vuonna 2027. Lähes kolmannes vastaajista ei maininnut tässä yhteydessä mitään kieltä. Eniten mainintoja tutkittavilta keräsivät venäjä (23 %) ja saksa (21 %). Selvästi näiden takana tulivat ranska (9 %), ruotsi (6 %), espanja (5 %) sekä kiina (3 %). Muut kielet saivat vain satunnaisia mainintoja, ja osaa niistä (esim. gruusia) oli tarjottu ilmeisesti huumorimieleessä. Englannin kilpailijakieliä oli siis valittu lähinnä Suomen lähi-alueiden kielistä ja Euroopan valtakielistä, ja esimerkiksi kasvavan kauppamahdin Kiinan kieli mainittiin vain harvoin. Jakauma on esitetty graafisesti kuviossa 57. Sukupuolten välillä keskeinen ero oli, että miehet (26 %) mainitsivat naisia (20 %) useammin venäjän ja naiset (11 %) mainitsivat miehiä (7 %) useammin ranskan. Kielten ”suosituimmuusjärjestys” oli kuitenkin sama molemmilla sukupuolilla (liitteen taulukko 44.1).

Tarkasteltaessa jakaumia iän suhteen (liitetaulukko 44.2) havaitaan, että venäjän tärkeyttä korostivat erityisesti 45–64-vuotiaat. Kaikissa muissa ikäryhmissä saksa sai venäjää enemmän mainintoja, joskaan ero ei ollut suuri. Nuorimmassa ikäryhmässä niin ranska, ruotsi, espanja kuin kiinakin saivat enemmän mainintoja kuin vanhemmissa ikäryhmissä, ja vastaamatta jättäneiden osuus oli siinä pienin.

Alueelliset vertailut (taulukko 44.3) näyttivät, että erityisesti saksan kielen suhtautuminen vaihteli asuinalueesta toiseen. Pienintä kannatus oli suurissa kaupungeissa, joissa saksa jäi selvästi jälkeen venäjältä. Muilla alueilla saksan ja venäjän osuudet englannin kilpailijana olivat samaa suuruusluokkaa, ja taajaan asutuissa kunnissa saksa sai suuremman kannatuksen kuin venäjä. Ero saksan ja venäjän suosiossa ei kuitenkaan ollut kovin suuri. Ranska sai suurimman kannatuksensa kaupunkimaisilla alueilla. Espanja ja kiina saivat eniten mainintoja suurissa kaupungeissa, ja espanja nähtiin niissä jopa ruotsia useammin englannin kielen potentiaalisena kilpailijana.

KUVIO 57 Englannin kielen kanssa 20 vuoden kuluttua kilpailevat vieraat kielet. Mainintojen prosenttiosuudet kokonaisuudessaan.

Vastaajien koulutustason suhteen suoritettussa tarkastelussa huomio kiinnittyy korkeakoulututkinnon suorittaneiden muista poikkeavaan profiiliin (taulukko 44.4). Heidän keskuudessaan saksa keräsi selvästi vähemmän mainintoja (11 %) kuin muissa koulutusluokissa (kaikissa vähintään 20 %). Siksi saksan ja venäjän välinen ero oli tässä ryhmässä selvempi venäjän hyväksi kuin muissa ryhmissä. Kaikkein eniten mainintoja (28 %) saksa keräsi ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilta. Korkeakoulututkinnon suorittaneet nostivat saksan ja ranskan kilpailijaksi espanjan 8 prosentin osuudella, joka on selvästi suurempi kuin muissa ryhmissä.

Ammattialakohtaisissa tarkasteluissa (taulukko 44.5) heijastui sama saksan asemaa koskeva havainto, joka tehtiin edellä korkeakoulutettujen kohdalla. Sekä johtajat että asiantuntijat noteerasivat saksan selvästi venäjän alapuolelle (saksan osuus 11–16 %, venäjän 22–27 %), ja johtajien joukossa ranska ohitti saksan 13 prosentin osuudellaan. Sen sijaan toimisto- ja asiakaspalvelutyötä sekä etenkin hoitotyötä tekevien keskuudessa saksa nähtiin englannin kielen pahimpana kilpailijana ohi venäjän. Lisäksi ruotsi keräsi mainintoja hoitotyötä tekevil- tä melko runsaasti (12 %), lähes saman verran kuin venäjä (16 %). Espanja sai suurimman kannatuksensa asiantuntijoilta sekä toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiltä.

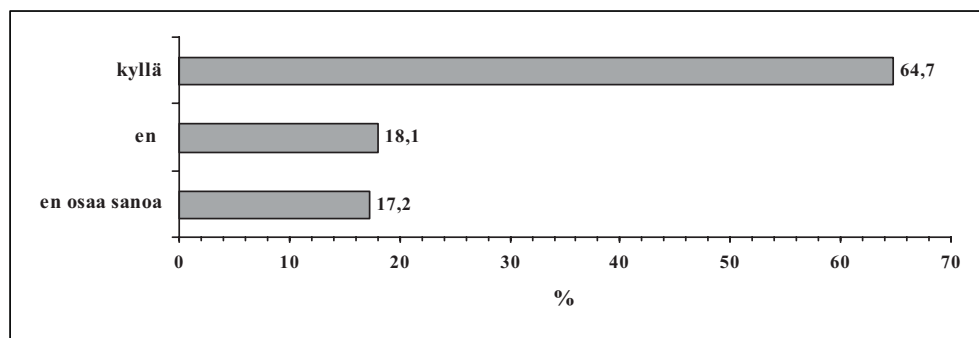
8.1.6 Suomalaisen jääminen asioiden ulkopuolelle kielitaidottomuuden takia

Kysymyksessä 45a tiedusteltiin, uhkaako suomalaisia vaara jäädä 20 vuoden kuluttua joidenkin asioiden ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia. Vastausvaihtoehdot olivat *kyllä*, *en* ja *en osaa sanoa*. Tätä kysymystä motivoivat aikaisemmat tutkimukset ja selvitykset (Latomaa & Nuolijärvi 2005, Leppänen & Pahta (valmisteilla), Hakulinen et al. 2009), jotka ovat osoittaneet, kuinka eng-

lanti on vallannut alaa joillakin elämän alueilla, minkä seurauksena englantia osaamattomien osallistuminen näille alueilla on rajallista. Voidaan jopa puhua yhteiskunnan kahtiajakautumisesta osallisiin ('haves') ja osattomiin ('have nots') (Preisler 2003). Tästä asiasta käyty julkinen keskustelukin on ollut ajoittain kiivasta.

Suurin osa (65 %) tutkittavista vastasi *kyllä*, ja loput vastaukset jakaantuvat melko tasan kahden muun vaihtoehdon välille (kuvio 58). Sukupuolten välillä oli pieni ero siten, että miehillä oli hieman enemmän *en*-vastauksia, naisilla taas *en osaa sanoa* -vastauksia. *Kyllä*-vastausten osuuden suhteen sukupuolet eivät eronneet (liitteen taulukko 45a.1).

Ikäryhmistä 15–24- ja 45–64-vuotiaiden vastausjakaumat noudattivat suurin piirtein kuviossa 58 nähtävää kokonaisaineiston jakaumaa. Sen sijaan 25–44-vuotiailla niiden osuus, jotka olivat sitä mieltä, että englannin taidon puutteesta seuraa asioiden ulkopuolelle jäämistä, oli selvästi suurempi (72 %, ks. taulukko 45a.2). Vastaavasti 65–79-vuotiaiden ikäryhmässä näin ajateltiin muita harvemmin (55 %). Alueellisissa vertailuissa havaittiin, että kielitaidottomuudesta johtuvaan asioiden ulkopuolelle jäämiseen uskottiin eniten suurissa kaupungeissa (73 %), ja näin vastanneiden osuus väheni (ja *en*- ja *en osaa sanoa* -vastausten osuus kasvoi) johdonmukaisesti siirryttäessä pienempiin kaupunkeihin ja maaseudulle (taulukko 45a.3).

KUVIO 58 Kysymykseen "Uskotteko suomalaisten jäävän 20 vuoden kuluttua joistakin asioista ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia?" annettujen vastausten jakauma.

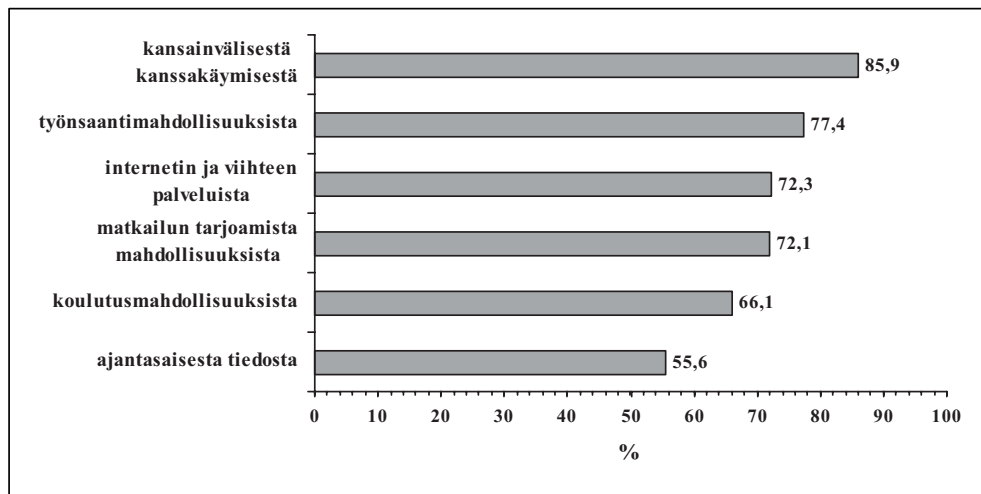
Myös koulutustasokohtaisissa tarkasteluissa (liitetaulukko 45a.4) havaittiin johdonmukainen trendi: mitä korkeampi koulutus, sitä yleisempää oli vastata *kyllä*. Korkeakoulututkinnon suorittaneista 87 % ilmoitti uskovansa englannin kielen osaamattomuuden aiheuttavan asioiden ulkopuolelle jäämistä, kun taas enintään kansakoulun tai ala-asteen suorittaneista näin ilmoitti vain 46 %. Samantapaiset havainnot voitiin tehdä myös ammattialojen (taulukko 45a.5) vertailuista: *kyllä*-vastauksia antoivat eniten (noin 75 %) johtajat ja asiantuntijat, joilla yleensä on varsin korkea koulutustaso, ja vähiten (52 %) suorittavan työn tekijät, joilla koulutustaso on usein alhainen. Voitaneen ajatella, että mitä enemmän vastaaja on itse joutunut tekemisiin englannin kielen kanssa ja saanut kokemusta englannin kielen avaamista uusista mahdollisuuksista ja toimintaympäristöistä,

sitä useammin hän katsoo englantia osaamattomien jäävän asioiden ulkopuolelle.

Kysymyksessä 45b pyydettiin kysymykseen 45a *kyllä*-vastauksen antaneita tarkentamaan, millaisten asioiden ulkopuolelle englantia osaamattomat suomalaiset jäävät 20 vuoden kuluttua, ts. vuonna 2027. Tähän kysymykseen vastasi siten 65 % tutkittavista (n=942). Valmiita vaihtoehtoja annettiin kuusi:

1. *ajantasaisesta tiedosta*
2. *Internetin ja viihteen tarjoamista palveluista*
3. *kansainvälisestä kanssakäymisestä*
4. *koulutusmahdollisuuksista*
5. *työnsaantimahdollisuuksista*
6. *matkailun tarjoamista mahdollisuuksista*.

Vastaajat saivat valita useita vaihtoehtoja. Eri vaihtoehtojen saamat osuudet nähdään kuvioista 59. Kaikki annetut vaihtoehdot saivat vastaajilta runsaan kannatuksen; eniten oli valittu vaihtoehtoa *kansainvälisestä kanssakäymisestä* (86 %) ja vähiten vaihtoehtoa *ajantasaisesta tiedosta* (55 %). Suuri osa näyttää siis uskovan, että ajantasaista tietoa on saatavilla äidinkielellä myös tulevaisuudessa.

KUVIO 59 Kysymyksen ”Jos suomalaiset eivät osaa englantia 20 vuoden kuluttua, millaisista asioista he jäävät ulkopuolelle?” vastausvaihtoehtojen saamat prosentiosuudet.

Miesten ja naisten ja toisaalta asuinalueiden välillä ei esiintynyt tässä kysymyksessä tilastollisesti merkitseviä eroja (liitetaulukot 45b.1 ja 45b.3). Kaksi nuorinta (15–44-vuotiaat) ja kaksi vanhinta (45–79-vuotiaat) ryhmää erosivat erittäin merkitsevästi vaihtoehdossa *työnsaantimahdollisuuksista*. Nuoremmista vastaajista sen oli valinnut yli 80 %, jos kohta vanhemmistakin 70 %. Lisäksi ikäryhmien väliset erot olivat lähellä merkitsevää vaihtoehdoissa *Internetin ja viihteen palveluista*.

luista ja kansainvälisestä kanssakäymisestä, joita nuoret vastaajat olivat valinneet jonkin verran useammin kuin vanhimmat (taulukko 45b.2).

Koulutustasoryhmät erosivat toisistaan merkitsevästi kansainvälistä kanssakäymistä, työnsaantimahdollisuuksia ja ajantasaista tietoa koskevien vaihtoehtojen kohdalla (taulukko 45b.4). Kaikkia näitä vaihtoehtoja koulutettummat vastaajat olivat valinneet kouluttamattomia aktiivisemmin. Kansainvälisen kanssakäymisen ulkopuolelle jäämisen oli valinnut peräti 90 % korkea- tai ammattikorkeakoulutetuista vastaajista.

Ammattiryhmien välillä oli merkitseviä eroja vaihtoehtoissa työnsaantimahdollisuuksista ja matkailun tarjoamista mahdollisuuksista (taulukko 45b.5). Työnsaantimahdollisuuksista paitsi jäämistä korostivat eniten johtajat, asiantuntijat sekä toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät (79–84 %), vähiten hoitotyön tekijät (66 %). Matkailun tarjoamien mahdollisuuksien ulkopuolelle jäämisen oli maininnut 81 % johtajista. Toiseksi eniten (78 %) tätä vaihtoehtoa olivat valinneet suorittavan työn tekijät. Mainittakoon vielä, että johtajista peräti 95 % oli valinnut kansainvälistä kanssakäymistä koskevan vaihtoehdon, kun taas muilla ammattialoilla tämä osuus oli 90 % tai sen alle. Ero ei kuitenkaan ollut aivan tilastollisesti merkitsevä.

8.2 Yhteenveto

Englanti Suomen virallisena kielenä vuonna 2027

Enemmistö vastaajista ei pitänyt kovin todennäköisenä sitä, että englannista tulisi Suomen virallinen kieli tulevaisuudessa (20 vuoden kuluttua) ja kaikkein vähiten tähän uskovat kaupunkilaiset, korkeasti koulutetut ja asiantuntija- ja johtotehtävissä työskentelevät. Tämä heijastelee ainakin jossain määrin vastaajien positiivista asennetta englannin kielen käyttöön koulutuksessa ja yritysmaailmassa (vrt. kysymykset 16 ja 17) ja toisaalta myös sitä, että englannin kielen käyttö on monille suomalaisille hyvin arkipäiväinen ilmiö. Toisaalta on kuitenkin huomattava, että merkittävä osa vastaajista – reilu kolmannes – arveli englannin olevan Suomen virallinen kieli kahdenkymmenen vuoden kuluttua.

Englannin asema Suomessa vuonna 2027

Selvä enemmistö vastaajista uskoi, että englannin merkitys Suomessa tulee kasvamaan tulevaisuudessa, mutta vaikka tästä oltiinkin lähes yhtä mieltä, uskottiin toisaalta myös, että suomen kieli ei häviä. Vastaajat eivät uskoneet kokonaan englanninkieliseen opetukseen ammattiin johtavassa ja yliopistokoulutuksessa samassa määrin kuin englannin leviämiseen muutoin. Suomen kieleen koulutuksen kielenä myös tulevaisuudessa uskottiin tai haluttiin uskoa. Samalla uskottiin myös vahvasti siihen, että elokuvat ja tv-ohjelmat tekstitetään myös jatkossa suomeksi. Yksi selitys tälle on se, että suomenkielinen tekstitys koetaan

kulttuurisesti tärkeänä. Sen lisäksi suomalaisilla lienee laajalti käsitys, jonka mukaan tekstityksen käytöllä jälkiäänityksen sijasta on oma osuutensa suomalaisten kielitaidon ja kielten tuntemuksen kehityksessä, ja tästä ei haluta luopua myöskään tulevaisuudessa.

Englannin merkityksen kasvusta oltiin siis lähes yhtä mieltä, mutta mielipiteet jakautuivat lähes tasan siinä, pitääkö kaikkien suomalaisten osata englantia. Englannin leviäminen nähtiin siis ainakin jossain määrin vääjäämättömänä, mutta koska samalla koettiin, että kaikkien suomalaisten ei tarvitse osata englantia, sen vaikutuksen uskottiin jakautuvan eri tavoin eri elämänalueille. Suurten kaupunkien asukkaat, 25–44-vuotiaat ja asiantuntijat uskovat vahvimmin siihen, että englannin kieli ohittaa tulevaisuudessa suomen jollain osa-alueella. Yritys- ja talouselämä, tiede sekä suomalainen pop- ja rock-musiikki nousivat esiin alueina, joissa englantia uskottiin tulevaisuudessa käytettävän suomea enemmän. Tässä tulee esille mielenkiintoinen ristiriita, koska toisaalla (kysymys 19) vastaajat uskoivat vahvasti, että englantia ei syrjäytä suomen kieltä ja suomalaista kulttuuria. Yleisellä tasolla syrjäytymiseen ei siis uskottu, mutta joillakin kielenkäytön alueilla suomi voi vastaajien mielestä olla vaarassa. Usko suomenkieliseen kaunokirjallisuuteen oli erittäin vahva. Ajatellaanko siis, että tulevaisuudessa englantia käytetään suomea enemmän kansainvälisyyteen pyrkivässä työ- ja talouselämässä ja viihdekulttuurissa, kun taas suomen kielen tehtävänä on oman kansallisen kulttuurin ylläpito?

Kenen tulee osata englantia tulevaisuudessa?

Englannin kielen osaamista pidettiin erittäin yleisesti (vähintään 90 % vastaajista) tärkeänä tulevaisuudessa lähes kaikkien väestöryhmien kohdalla. Vain vanhusen, lasten ja suorittavaa työtä tekevien englannin osaamista ei pidetty kovin välttämättömänä. Kielitaidon tarvetta korostivat johdonmukaisesti alle 45-vuotiaat vastaajat. Ruotsin tarpeellisuus nähtiin selvästi vähäisempänä kuin englannin. Ruotsia tarvitsisivat tulevaisuudessa lähinnä poliitikot ja viranomaiset sekä eräissä palvelutyypissä ammattiteissa toimivat. Huomionarvoista on myös, että nuorten ruotsin kielen taidon tarve arvioitiin suhteellisen korkealle ja näin arvioivat erityisesti nuoret itse, joista yli puolet oli sitä mieltä, että nuorten tulee osata tulevaisuudessa ruotsia. Lisäksi naiset vaikuttivat ruotsille myönteisemmiltä kuin miehet. Vastaajat arvioivat suomen tärkeimmäksi kieleksi kaikille väestöryhmille paitsi tietentekijöille, joiden arveltiin tulevaisuudessa tarvitsevan englantia suomea enemmän. Tämä havainto tukee aiemmin esitettyjä käsityksiä, että englantia saattaa syrjäyttää suomen tiedemaailmassa (Hiidenmaa 2003, Taavitsainen & Pahta 2003).

Kaiken kaikkiaan Suomen kielitilanteen muutoksen näkökulmasta on merkittävä tulos, että englantia arvioitiin tarvittavan vuonna 2027 erittäin paljon, jopa lähes yhtä paljon kuin yhteiskunnan nykyistä pääkieltä suomea ja selvästi enemmän kuin Suomen toista virallista kieltä ruotsia.

Englannin kilpailijat

Englannin kielelle ei nähty kovin varteenotettavia kilpailijoita tulevaisuudessa. Lähimmäs englantia pääsivät venäjä ja saksa runsaan 20 prosentin kannatuksella. Tosin korkeakoulutetut eivät juuri uskoneet saksan nousuun, vaan pitivät venäjää varteenotettavampana kilpailijana. Tässä on kiinnostavaa, että Suomen lähialueiden kielet nousivat vastaajien mielestä ainoiksi mahdollisiksi englannin kilpailijoiksi. Onko siis niin, että monet suomalaiset ajattelevat Suomen kansainvälisten kontaktien keskittyvän maantieteellisille lähialueille? On myös erittäin kiinnostavaa, että venäjä nousi tässä selvästi ykköskandidaatiksi, erityisesti suhteutettuna siihen, miten vähäistä venäjän kielen opiskelu tällä hetkellä on Suomessa. Toisaalta on yllättävää se, että kiinan kieli sai niin vähän mainintoja, vaikkakin nuorten, suurten kaupunkien asukkaiden ja korkeakoulutettujen ryhmissä se, samoin kuin espanja, nousi muita ryhmiä useammin esille. Korkeakoulutetut olivat toisaalla (kysymys 19) yleisesti sitä mieltä, että suomalaisten tulee osata muitakin kieliä kuin englantia.

Jääkö ilman englantia ulkopuolelle jostain?

Kaksi kolmesta vastaajasta uskoi, että jos ei osaa englantia, jää tulevaisuudessa joidenkin asioiden ulkopuolelle. Nuoret, kaupunkilaiset, korkeasti koulutetut ja asiantuntija- ja johtotehtävissä työskentelevät olivat erityisesti tätä mieltä. Kaikki annetut ulkopuolelle jäämisen vaihtoehdot saivat kannatusta; tosin ne kaikki kuvaavatkin omalla tavallaan kasvavaa kansainvälistymistä. Näyttää siis siltä, että ryhmä, jolla jo nyt on hyvä englannin kielen taito ja jolla kenties on omaa kokemusta siitä, että englannin osaaminen on avannut ovia joillakin elämänalueilla laajemmin kuin olisi ollut mahdollista pelkästään äidinkieltä käyttämällä, ajattelee, että ilman englannin osaamista jää joidenkin asioiden ulkopuolelle. Ajantasaista tietoa kuitenkin uskotaan vielä olevan saatavilla myös äidinkielellä, vaikka noin puolet vastaajista oli sitä mieltä, että tästäkin voi jäädä paitsi. Työn saannissa englannilla uskotaan olevan tulevaisuudessa merkittävä rooli.

Kaiken kaikkiaan voidaan siis sanoa, että suomalaiset uskovat englannin kielen aseman ja merkityksen kasvavan Suomessa entisestään, jopa niin, että sitä käytetään enemmän kuin suomea ainakin joillakin elämän alueilla. Monet näkevät englannin osaamisen myös edellytyksenä täysipainoiselle yhteiskunnan toimintaan osallistumiselle. Englantiin siis liitetään paljon sekä ideologisia että välineellisiä arvoja, ja tässä valossa on vaikea kuvitella, että englannin opiskelu vähenisi dramaattisesti tulevaisuudessakaan.

9 LOPUKSI

Englannin kielen asema kansainvälisenä kielenä on kiistaton: englantia käytetään lähes kaikkialla maailmassa joko äidinkielenä tai toisena/vieraana kielenä. Tämä tutkimus keskittyi tarkastelemaan englannin kielen käyttöä, merkitystä ja asemaa suomalaisten silmin. Tutkimus antaa hyvän yleiskuvan siitä, miten suomalaiset kohtaavat, osaavat ja käyttävät englantia, miten he siihen suhtautuvat nyt ja miten he näkevät englannin tulevaisuuden Suomessa. Kysely jakautui kuuteen temaattiseen osaan: (1) kielet elämässänne, (2) englantia elämässänne, (3) englannin kielen oppiminen ja osaaminen, (4) englannin kielen käyttö, (5) englantia äidinkielen rinnalla ja (6) englannin kielen tulevaisuus. Seuraavassa tiivistetään ensin lyhyesti kunkin osion keskeiset tulokset kokonaisaineiston tarkastelujen osalta ja sitten tarkastellaan tuloksia suhteessa kyselyssä käytettyihin taustamuuttujiin ja pohditaan kyselystä nousevia laajempia teemoja ja kysymyksiä.

9.1 Päätulokset tiivistäen

Suomalaiset kokevat itsensä yksikielisiksi

Kyselymme mukaan suomalaisilla on paljon kontakteja vieraisiin kieliin, erityisesti Englantiin: vieraita kieliä opiskellaan paljon, niitä käytetään matkusteltaessa ja työelämässä ja niitä kohdataan osana arkipäiväistä elinympäristöä. Vaikka suomalainen yhteiskunta on virallisesti kaksikielinen ja suomalaiset osaavat hyvin englantia ja käyttävät sitä runsaasti, yksilötasolla he kuitenkin kokevat itsensä yksikielisiksi. Kuten luvussa 3 jo todettiin, vastaajat eivät pidä kielten osittaista hallintaa kaksi- tai monikielisytenä, vaan nämä yhdistetään kielten laajamittaiseen, yleensä syntyperäisen puhujan kaltaiseen kielitaitoon. Suomalaisilla näyttäisi siis olevan vahva äidinkieleen liittyvä kieli-identiteetti, mutta he myös suhtautuvat avoimesti ja kiinnostuneesti muihin kieliin, niiden osaamiseen ja tarpeellisuuteen.

Englannin kieli tuttu ja tärkeä, mutta myös muita kieliä arvostetaan

Tulosten perusteella voidaan yleisesti ottaen myös sanoa, että englanti on suomalaisille tärkeä kieli. Sitä pidetään tärkeämpänä kuin ruotsia, vaikkakaan ei tärkeämpänä kuin äidinkieltä. Suomalaiset myös näkevät ja kuulevat vieraista kielistä kaikkein eniten englantia omassa elinympäristössään. Suomalaisten suhtautuminen englantiin on myös myönteinen: sen käyttö sekä koulutuksen että työelämän kielenä hyväksytään, englannin osaamista pidetään tärkeänä lähes kaikille väestöryhmille, mutta sitä ei kuitenkaan pidetä uhkana kotimaisille kielille ja kulttuurille. Vaikka suomalaiset pitävät nimenomaan englantia tärkeänä kansainvälisyyden kannalta ja syntyperäisten puhujien kieltä ihailaan, vastaajien mielestä suomalaisten on tärkeää osata myös muita kieliä.

Englannin kieltä osataan suhteellisen hyvin

Suomalaiset arvioivat oman englannin kielen taitonsa verrattain hyväksi, ja vastaajat kokevat sen olevan suurelta osin peräisin oppitunneilta, mutta varsin suuressa määrin myös muualta. Passiivinen vastaanottava kielitaito arvioidaan paremmaksi kuin aktiivinen kielen käyttö kirjallisesti tai suullisesti. Hyvästä kielitaidosta huolimatta suuri osa vastaajista kokee riittämättömyyttä ainakin joissakin kielenkäyttötilanteissa ja lähes kaikki myös haluavat oppia lisää englantia. Suomalaiset ovat siis melko vaatimattomia oman kielitaitonsa suhteen. Toisaalta englannin käytön yleistymisen esimerkiksi työelämän vaativissa tilanteissa on omiaan havahduttamaan siihen, että kielitaitovaatimukset vaihtelevat paljonkin eri tilanteissa.

Englantia käytetään vapaa-ajalla ja työssä

Englantia käytetään eniten vapaa-ajalla, mutta melko paljon myös työssä, ja kaikkein eniten englantia käyttävät nuoret. Englannin aktiivinen käyttö ei kuitenkaan ole kovin yleistä, vaan eniten kuunnellaan englanninkielistä musiikkia, katsotaan elokuvia ja TV-ohjelmia, luetaan verkkosivuja ja sähköpostia tai luetaan käyttöohjeita ja haetaan tietoa Internetistä. Englanniksi kirjoittaminen on hyvin vähäistä; näin tekevät lähinnä nuoret uuden median konteksteissa. Yleisin syy englannin käyttöön on tiedonhaku, mutta muita usein mainittuja syitä ovat myös käyttö omaksi iloksi, jokapäiväinen viestintä ja kielen oppiminen. Valtaosalle vastaajista englannin käyttö ei ole kuitenkaan yhtä luontevaa kuin äidinkielen käyttö, vaan englanti koetaan edelleen vieraaksi kieleksi.

Koodinvaihto kuuluu arkipäiväiseen kielenkäyttöön

Mitä tulee koodinvaihtoon, suomalaiset sanovat ymmärtävänsä suomen kielen seassa olevia englanninkielisiä ilmaisuja hyvin ja monet myös itse käyttävät niitä varsin paljon etenkin puheessa mutta jossain määrin myös kirjoituksessa. Koodinvaihtoa ei myöskään pidetä negatiivisena ilmiönä, mutta vastaajien kielenkäytössä se kuuluu kuitenkin pääasiassa joko epämuodolliseen kielenkäyt-

töön ystävien kanssa tai viestintään työtovereiden kanssa. Koodinvaihtoon ei nähdä mitään erityistä syytä, vaan useimpien mielestä se vain tapahtuu huomaamatta.

Englannin merkityksen uskotaan kasvavan tulevaisuudessa

Suomalaiset uskovat, että suomen kielellä on vankka rooli yhteiskunnassa myös tulevaisuudessa, vaikka samalla myös englannin roolin uskotaan kasvavan entisestään. Erityisesti sellaisilla kielenkäytön alueilla, jotka koetaan jollakin tapaa kansainväliseksi, esimerkiksi elinkeino- ja talouselämässä, tieteessä sekä pop- ja rock-musiikissa, englantia ajatellaan käytettävän tulevaisuudessa jopa suomen kieltä enemmän. Sen sijaan englannin kielen käytön leviämiseen suomalaiseen kaunokirjallisuuteen ei uskota. Englannin osaamista pidetään tulevaisuudessakin tärkeänä lähes kaikille väestöryhmille, ja vaikka tietoa uskotaan olevan saatavilla tulevaisuudessa edelleen suomeksi, arvellaan silti, että englantia osaa-mattomat jäävät joistakin asioista ulkopuolelle. Englannille ei oikein nähdä kilpailijoita tulevaisuudessakaan, mutta ne, jotka kilpailijoita näkevät, mainitsevat useimmiten jonkin Suomen lähialueen kielen, tyypillisesti venäjän tai saksan.

9.2 Pohdintoja

Tutkimuksemme tulosten perusteella voidaan siis melko luotettavasti sanoa, että englannin kieli on osa lähes kaikkien suomalaisen jokapäiväistä elämää tavalla tai toisella: 85 % suomalaisista on opiskellut englantia ainakin jonkin verran, 90 % osaa sitä ainakin vähän ja 80 % kohtaa sitä aika ajoin omassa elinpiirissään. Suurin osa suomalaisista on myös sitä mieltä, että englannin merkitys tulee jatkossa kasvamaan niin, että suomalaisessa yhteiskunnassa tullaan tulevaisuudessa toimimaan entistä enemmän englanniksi, paikoin jopa enemmän kuin suomeksi.

Tätä taustaa vasten on kiinnostavaa, että suomalaisten kokemus omasta itsestään on kuitenkin voittopuolisesti yksikielinen. Tuttuudestaan huolimatta englantia on edelleen jollain tavalla kaukainen, pääasiassa syntyperäisille puhujille kuuluva kieli, jota ihailaan ja jonka hyvää, syntyperäisen puhujan kaltaista taitoa tavoitellaan, mutta jota ei koskaan täysin saavuteta. Siihen ei siis suhtauduta suomalaisten omana kielellisenä resurssina, ”suomalaisten englantina”, vaan edelleen ensisijaisesti *vieraana kielenä* (EFL), jota opiskellaan ja käytetään, jotta voidaan viestiä ihmisten kanssa, joiden kanssa muuten ei olisi yhteistä kieltä.

Suomalaisten suhteellisen hyvää englannin kielen osaamista selittää pitkälti peruskoulun tulo merkittävänä historiallisena vedenjakajana. Sen myötä englannin opiskelu tuli ikään kuin peruskansalaistaidoksi suomalaisessa koululaitoksessa niin, että ne sukupolvet, jotka ovat saaneet peruskoulutuksensa 1970-luvulla tai sen jälkeen, ovat kaikki opiskelleet englantia ainakin jonkin ver-

ran (ks. Takala 1998, Leppänen & Nikula 2008). Aikaisemmat sukupolvet ovat sen sijaan opiskelleet ja osaavat englantia vähemmän. Kun mietitään englannin kielen merkitystä tulevaisuuden Suomessa, on erittäin mielenkiintoista pohtia sitä, mitä seuraa siitä, että jatkossa kaikki sukupolvet ovat opiskelleet englantia. Voidaan kysyä esimerkiksi, alkavatko suomalaiset pitää itseään kaksi- tai monikielisinä vai näkevätkö he edelleen itsensä yksikielisinä. Kyselyn tulosten valossa näyttää, että englantiin kohdistuvan myönteisen asenteen ja englannin käytön runsauden perusteella Suomea voisi pitää maana, jossa englannilla on jopa *toisen kielen* (ESL; esim. Kachru 1985) asema. Kuten edellä todettiin, englanti on toisaalta suurelle osalle suomalaisia edelleen vieras kieli, mikä näkyy esimerkiksi yllä mainitusta yksikielisyyden kokemuksesta. Syntyperäisiä englannin puhujia kohtaan tunnettu ihailu ja se, että englannin kielen ei uskota saavuttavan Suomessa virallisen kielen asemaa, ilmentävät myös samaa. Näitä kysymyksiä onkin jatkossa syytä selvittää tarkemmin: voi nimittäin olla, että suomalaisten koettu yksikielinen identiteetti tilanteessa, jossa heillä on kuitenkin varsin hyvät valmiudet käyttää englannin kieltä, on enemmän kieli-ideologinen näkemys kuin todellinen asiantila. Toisin sanoen yksikielinen identiteetti voi toimia keinona vahvistaa omaa kansallista identiteettiä, joka aina 1800-luvulta lähtien on Suomessa rakentunut pitkälti kansalliskielen varaan (ks. Leppänen & Pahta, valmisteilla).

Vaikka englannin läsnäolosta suomalaisessa kielimaisemassa ollaan entistä enemmän tietoisia, läheskään kaikki suomalaiset eivät kuitenkaan käytä englantia kovin paljoa aktiivisesti jokapäiväisessä elämässään. Yksi poikkeus tästä päälinjasta ovat suomalaiset nuoret, joiden vastauksista välittyy kuva, että Englanti alkaa olla osa heidän arkeaan, sosiaalista elämäänsä, harrastuksiaan ja kiinnostusten kohteitaan ja joskus jopa yksi heidän identiteettiensä kannalta olennainen rakennusaines. Tähän on varmasti vaikuttanut englannin kielen entisestään lisääntynyt näkyvyys populaarikulttuurissa, nuorisokulttuureissa ja alakulttuureissa. Nämä ovat tarjonneet nuorille merkityksellisiä elämänpiirejä, joissa Englanti toimii yhtenä resurssina kielentää näihin elämänpiireihin liittyviä kokemuksia ja ilmiöitä niin kulttuurisesti kuin sosiaalisestikin merkityksellisillä yhteisillä tavoilla. Myös informaatio- ja viestintäteknologioiden nopea kehitys ja niiden myötä kehittyneet sosiaaliset mediat (Kangas & Kuure 2003, Nurmela et al. 2004, Androutsopoulos & Beißwenger 2008) ovat tuoneet nuorten elämään viestintäkanavan ja -foorumin, jossa Englanti on entistä luontevammin yksi ilmaisun ja vuorovaikutuksen resurssi asuinpaikasta riippumatta (ks. Leppänen et al. 2009). Sosiaalisten medioiden tarjoamia translokaaleja ja ylirajaisia vuorovaikutusfoorumeja, joissa toimitaan usein englannin kielellä, voidaankin pitää peruskoulun tulon ohella yhtenä merkittävänä historiallisena tekijänä, joka on lisännyt erityisesti nuorten suomalaisten tarvetta osata ja käyttää englantia.

Siitä huolimatta, että englantia on opiskeltu ainakin jonkin verran jo kaikissa ikäpolvissa, se ei kuitenkaan ole ainoa suomalaisia kiinnostava vieras kieli: suomalaiset ovat ylipäätään kiinnostuneita kielistä ja haluaisivat oppia ja opiskella niitä lisää – vieraat kielet ovat aina olleet pienen kielen puhujille tärkeä väline olla yhteydessä ja vuorovaikutuksessa muun maailman kanssa (ks.

Numminen & Piri 1998). Erityisesti korkeasti koulutetut ja asiantuntijatehtävissä toimivat ovat sitä mieltä, että myös muita kieliä kuin englantia on osattava. Nämä näkemykset monipuolisen kielitaidon tarpeesta ovat kuitenkin ristiriidassa kielikoulutuksen viimeaikaisten kehityskulkujen kanssa: englannin kielen ylivoimainen asema on vuosien kuluessa vain vahvistunut läpi koulutustasojen. A2-kieliä sekä tarjotaan että valitaan kouluissa varsin vähän (lisäksi ryhmäkokomääritykset hankaloittavat ryhmien muodostumista), ja lukioissa kieliopintojen määrä on vähentynyt selvästi (esim. Hämäläinen, Väisänen & Latomaa 2007). Se, tulisiko englannin opiskelua vähentää kouluissa, koska se on yhteiskunnassa joka tapauksessa laajasti "saatavilla" oleva kieli, on kuitenkin vaikea kysymys. Kyselystämme välittyi kyllä vastaajien varsin hyvä arvio omasta peruskielitaidostaan, mutta selkeänä näkyy myös erityisesti johtavissa ja asiantuntijatehtävissä olevien kokemus heidän englannin kielen taitonsa riittämättömyydestä. Tulevaisuuden haasteena onkin ratkaista, miten ja kenen toimesta tarjotaan yhtäältä riittävä "kansalaistaito" englannin kielessä ja toisaalta vaativien kielenkäyttötilanteiden edellyttämä kielitaito sekä miten turvataan riittävän laaja kielitaidon kirjo.

Yksi tutkimuksen kansainvälisestäikin kiinnostavimpia tuloksia on, että suomalaiset suhtautuvat englannin kieleen pragmaattisen myönteisesti. Toisin kuin monessa muussa ei-englantia puhuvassa maassa – vaikkapa Ranskassa (ks. Martin 2006) – kyselyn perusteella kansalaiset eivät näe englannin kasvavaa merkitystä ongelmana. Päinvastoin: vain alle viidennes suomalaisista pitää englantia uhkana kotimaisille kielille ja kansalliselle kulttuurille. Suurin osa heistä on myös sitä mieltä, että englannin kieli edistää kansainvälistä yhteisymmärrystä, vaikka muille kielille kuin suomen kielelle se on heistä selvästi uhka. Suomalaiset tuntevat siis luottavan oman yhteiskuntansa, kulttuurinsa ja kieliensä elinvoimaisuuteen ja kokevat tässä suhteessa olonsa turvatuksi. Tässä suhteessa vastaajat ovat eri mieltä kuin esimerkiksi vuonna 2009 Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen laatima kielipoliittinen ohjelma (Hakulinen et al. 2009), eivätkä he näytä olevan huolissaan siitä, että englannin kieli syrjäyttäisi kotimaiset kielemme (emt., 11). Suomalaisten luottamusta maansa turvattuun kielitilanteeseen kuvastaa myös kyselyssä esiin noussut näkemys siitä, että yhteiskunnassa voi selvitä täysipainoisesti ilman englannin kieltä. Kotimaiset kielet – etenkin suomi – periaatteessa riittävät. Mielenkiintoinen tulos on myös se, että muiden maiden, kulttuurien ja kielten ei katsota olevan yhtä turvattuja vaan niiden uskotaan olevan alttiimpia englannin kielen vaikutukselle. Voi olla, että näihin kieliaseenteisiin kytkeytyy aimo annos kansallistunnetta. Niin kuin edellä jo esitettiin, näyttää siltä, että suomalaisille kansalliskielet ovat edelleen keskeisiä ja vankkoina pidettyjä kansallisuuden, kansakunnan ja kansallisen kulttuurin peruskiviä – muista kielistä ei sen sijaan olla niin varmoja.

9.3 Osattomat, osalliset ja englannin täysin omaksi ottaneet

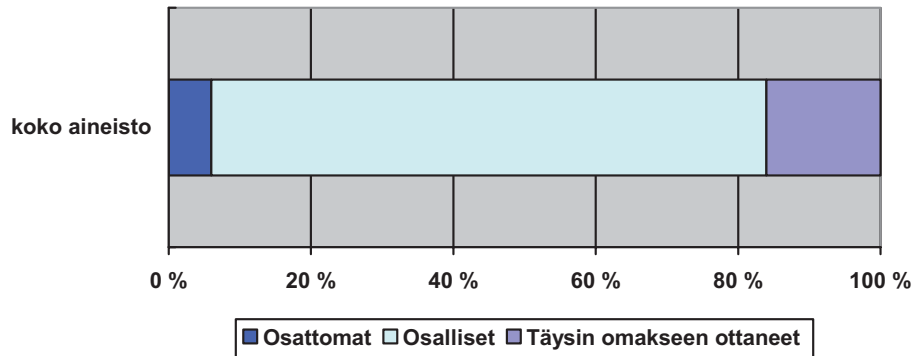
Tähän saakka raportissamme on luotu kokonaiskuvaa *Englanti Suomessa* -kyselyn tuloksista ja keskitytty kuvaamaan vastausten jakautumista valittujen taustamuuttujien – vastaajien iän, asuinpaikan, koulutuksen ja ammatin – suhteen. Kerätty aineisto tarjoaa kuitenkin hyvät mahdollisuudet jatkotutkimukselle: syvempien analyysien avulla voidaan esimerkiksi tunnistaa ja eritellä erilaisten sosiaalisten ryhmien mahdollisesti toisistaan eriäviä kielenkäyttäjäprofiileja. Esimerkiksi nuorimmat ikäluokat, joille englannin kieli näyttää olevan keskeinen osa päivittäistä arkielämää, ansaitsevat tähänastista yksityiskohteisemmän tarkastelun. Kiinnostava kysymys on myös se, millainen yhteys vastaajien asenteilla englantia kohtaan on heidän raportoimiinsa tapoihin käyttää kieltä tai heidän käsitykseensä omasta kielitaidon tasostaan.

Kuitenkin jo tässä raportissa esiteltyjen tulosten kokonaistarkastelussa voidaan nähdä joitakin kiinnostavia eroja siinä, miten erilaiset demografiset ja sosiaaliset ryhmät englantia osaavat, käyttävät ja tarvitsevat ja mitä he englannista ajattelevat. Niitä tarkastelemalla päästään pohtimaan sitä, millainen rooli englannilla on suomalaisessa yhteiskunnassa ja millaisia implikaatioita englannin kielen osaamisella ja käytöllä on yhteiskunnalliseen osallisuuteen. Kiinnostavaksi nousee esimerkiksi kysymys siitä, keitä ovat ne suomalaiset, joiden elämässä englannilla on keskimääräistä vähäisempi rooli.

Yksi tapa kuvata tällaisia ryhmiä on se, miten esimerkiksi Bent Preisler on luonnehtinut englannin kielen asemaa Tanskassa. Preisler (2003) erottelee kaksi ryhmää: englannista ”osalliset” (*haves*) eli ne, jotka sitä osaavat ja käyttävät, ja englannista ”osattomat” (*have-nots*) eli ne, jotka sitä eivät osaa ja joilla siten ei ole pääsyä englanniksi tapahtuvaan kielenkäyttöön ja viestintään. Edellä on useaan otteeseen tullut esille, että valtaosa suomalaisista on opiskellut englantia ja että suomalaisten oma arvio englannin kielen taidoistaan on varsin korkea. Suurin osa suomalaisista kuuluu näin ollen tavalla tai toisella englannista osallisten joukkoon. Tässä tutkimuksessa osallisuuden ja osattomuuden jakolinja on kuitenkin monimutkaisempi kuin millaisena se näyttäytyy Preislerin tutkimuksen pohjalta Tanskassa. Tämä siksi, että tarkasteltaessa tämän kyselytutkimuksen englannin opiskeluun, osaamiseen ja käyttöön liittyviä kysymyksiä (esimerkiksi kysymykset 21–34) havaittiin, että saatuja tuloksia on mahdollista luonnehtia kahtiajaon sijaan jatkumona, jonka ääripäissä suomalaisista erottuu yhtäältä pieni joukko englannista täysin osattomia (aineiston perusteella arvioituna noin 6 % Suomen 15–79-vuotiaasta väestöstä) ja toisaalta tätä ryhmää suurempi joukko englannin täysin omakseen ottaneita suomalaisia (noin 16 %), joiden elämässä englannilla on merkittävä rooli (kuvio 60).

Kun otetaan huomioon 95 prosentin luottamusväliä vastaavat virhemarginaalit, saadaan englannista osattomien osuudeksi 4–7 % ja englannin täysin omakseen ottaneiden osuudeksi 14–18 % kyselyn kohdeperusjoukosta. Suurin osa, noin 78 %, vastaajista kuuluu siis eri tavoin englannista osallisten jouk-

koon, jolla suuruutensa johdosta on dominoiva asema edellä esitetyissä kokonaisaineistoa koskevilla tuloksilla.

KUVIO 60 Osattomien, osallisten ja englannin täysin omakseen ottaneiden osuudet kohdeperusjoukossa.

Vastaaja määriteltiin kuuluvaksi osattomien joukkoon, mikäli hän täytti kaikki seuraavat ehdot: hän on opiskellut englantia vähemmän kuin viisi vuotta tai ei ollenkaan (10 % vastaajista), puhuu, kirjoittaa ja ymmärtää englantia oman kokemuksensa mukaan parhaimmillaankin vaivalloisesti (24 % vastaajista) eikä käytä sitä lainkaan (11 % vastaajista). Kansainvälisesti on huomionarvoista, että näitä ihmisiä on niin pieni joukko, alle 10 % väestöstä. Tämä määrä on huomattavasti pienempi kuin useimmissa muissa EU-maissa (vrt. Eurobarometer 2006, Pietiläinen 2006).² Englannin täysin omakseen ottaneet suomalaiset puolestaan täyttävät jokaisen seuraavista kriteereistä: he ovat opiskelleet englantia yli kymmenen vuotta (29 % vastaajista), kokevat puhuvansa, kirjoittavansa ja ymmärtävänsä englantia hyvin (26 % vastaajista) ja käyttävät englantia usein (58 % vastaajista). Suurin ryhmä – osalliset – on sen sijaan heterogeenisempi kuin molemmat ääripäät eikä heitä voi luonnehtia millään yksittäisillä kriteereillä. He esimerkiksi ovat voineet opiskella englantia useita vuosia ja voivat kokea osaavansa sitä kohtalaisesti, mutta he eivät siitä huolimatta käytä sitä elämässään juuri lainkaan.

Englannin rooli suomalaisten elämässä voidaan siis nähdä jatkumona, jonka keskivaiheille suurin osa väestöstä asettuu mutta josta erottuvat osattomien ja englannin täysin omakseen ottaneiden ääripäät. Nämä puolestaan eroavat toisistaan selvästi mm. iän, asuinpaikan, koulutuksen ja ammattitaustan suhteen. Taulukossa 10 tiivistetään joitakin keskeisiä tendenssinomaisia eroja jatkumon ääriyhmiä välillä. Koska valtaosa kokonaisväestöstä kuuluu englannista osallisten muodostamaan ”pääjoukkoon”, tämä sisältää kaikkia demo-

² Tässä on muistettava, että tämän kyselyn ja Eurobarometrikyselyjen vastausten vertailukelpoisuus ei ole itsestään selvä: annetut vastaukset riippuvat olennaisesti tavasta, jolla kysymys on asetettu.

grafisia ja sosiaaliryhmiä suunnilleen samassa suhteessa kuin kokonaisväestökin.

TAULUKKO 10 Englannin kielen osaaminen ja käyttö yhteiskunnallisena jakolinjana.

Osattomat	Englannin täysin omakseen ottaneet
Kaikki yli 45-vuotiaita	Selvä enemmistö nuoria ja nuoria aikuisia (suurin ryhmä 25–44-vuotiaat)
Suhteellisen paljon maaseudulla asuvia (kokonaisaineistoon verrattuna)	Selvä enemmistö kaupungeissa asuvia
Enemmistöllä matala koulutustaso, ei lainkaan korkeakoulutettuja	Enemmistö korkeakoulutettuja, ei enintään kansakoulun tai peruskoulun ala-asteen käyneitä
Enemmistö suorittavan työn tekijöitä	Enemmistö johtajia tai asiantuntijoita

Englannista osattomien joukon muodostavat siis vanhemmat, usein maaseudulla asuvat vastaajat (40 % vs kokonaisaineiston 20 %), joilla on vähäinen koulutus (yli 80 prosentilla enintään kansa- tai peruskoulu) ja jotka tekevät pääasiassa suorittavaa työtä (70 %). Toisessa ääripäässä eli englannin täysin omakseen ottaneiden ryhmässä puolestaan korostuvat nuoremmat (85 % alle 45-vuotiaita) ja kaupungeissa asuvat (niin ikään 85 %) vastaajat, joilla on korkeakoulutus (60 %) ja jotka ovat työelämässä johtavassa tai asiantuntija-asemassa (60 %). Osattomien ryhmässä englantia ei juurikaan osata, tarvita tai käytetä, minkä vuoksi se myös koetaan etäiseksi. Tässä ryhmässä myös itsensä yksikieliseksi kokeminen oli yleisempää kuin aineistossa keskimäärin: peräti 93 % tunsivat itsensä yksikieliseksi (koko aineistossa 84 %). Englannista osattomien elämäntapaa voisi kuvata perinteiseksi, yksikieliseksi ja -kulttuuriseksi sekä kotipaikkaan ja kansalliseen kulttuuriin liittyväksi. Englannin täysin omakseen ottaneiden ryhmän elämään englantia puolestaan kuuluu kiinteästi: sitä on opiskeltu vuosia, oma kielitaito koetaan hyväksi ja sen myötä englantia myös käytetään runsaasti. Tässä ryhmässä myös keskimääräistä pienempi joukko (69 %) koki itsensä yksikieliseksi eli vastaavasti useat kokivat itsensä kaksi- tai monikieliseksi (31 %, koko aineistossa 16 %). Englannin täysin omakseen ottaneiden elämäntapaa voi kuvata monikieliseksi ja monikulttuuriseksi jälkimoderniksi elämäksi, jota leimaavat myös liikkuvuus, globaalit kulttuuriset virtaukset ja uudet mediat.

Kärjistäen voi jopa sanoa, että englantia näyttää olevan osa hyvinvointi-Suomen kielitodellisuutta. Sen aktiivinen käyttö, hyvä osaamistaso ja käytön tarve liittyvät hyväosaaisuuteen, hyvään sosiaaliseen asemaan, korkeaan koulutukseen ja urbaaniin ja kansainväliseen elämäntapaan samoin kuin ikään, nuorisokulttuuriin, populaarikulttuurin harrastamiseen, uuden median käyttöön ja globalistuvan työelämän vaateisiin. Kiinnostavaa on se, että sukupuoli ei ole mukana tässä jakolinjassa. Kautta koko kyselyn miesten ja naisten välillä on vain vähäisiä eroja englannin kielen osaamisessa ja käytössä sekä englanttiin suhtautumisessa.

Suomen kielitilanteen muutoksen kannalta on kiinnostavaa seurata, muuttuuko englannista osattomien, osallisten ja englannin täysin omakseen ottaneiden välinen suhde ajan mittaan. Voi olla, että osattomien joukko supistuu entisestään, kun ikäluokat, joilla ei ole yhdeksän vuoden peruskoulutusta takanaan, pienentyvät ja englantia opiskelleiden osuus vähitellen kasvaa. Jos näin käy ja jos englanti säilyy edelleen eniten opiskeltuna kielenä, englannin kielen taidon voidaan katsoa vähitellen muuttuvan yleiseksi kansalaistaidoksi ja englannin aseman samalla muuttuvan suomalaisille vieraasta kielestä kohti toista kieltä tai ”kolmatta kotimaista” (Leppänen et al. 2008). On kuitenkin myös mahdollista, että englannin kielen osaaminen, tarve ja käyttö kytkeytyvät tulevaisuudessaikin hyväosaaisuuteen, jolloin siitä ei jatkossakaan tule koko kansakunnan yhteistä kielellistä pääomaa huolimatta kielikoulutuksen saatavuudesta. Tähän viittaisivat myös viimeaikaisen yhteiskuntapoliittisen tutkimuksen (ks. esimerkiksi Heiskala 2006, Kainulainen 2006, Rintala & Karvonen 2003) huomiot siitä, että hyvinvointia näyttävät parhaiten turvaavan koulutus, itsensä kehittäminen ja työelämän ja alueiden elinkeinorakenteen haasteisiin vastaaminen sekä asuinalueen vaihto. Kyselymme tulosten perusteella tähän listaan voisi hyvin lisätä myös englannin kielen: sen osaamattomuus ja käyttämättömyys voi kytkeytyä jos ei varsinaisesti yhteiskunnalliseen syrjäytymiseen tai huono-osaaisuuteen niin ainakin jonkinasteiseen taka-alaisuuteen edelleen kaupungistuvassa, kansainvälistyvässä ja monikulttuuristuvassa Suomessa ja sen globaalistuvassa työelämässä. Toisin sanoen englannin kieli on tästä näkökulmasta yksi yhteiskunnallisen osallisuuden osatekijä, yhdessä muiden yksilön elämän taloudellisten, sosiaalisten, koulutuksellisten ja elämäntapaan liittyviin tekijöiden kanssa.

ENGLISH SUMMARY

This volume reports on the findings of a large-scale national survey on Finns' uses of, attitudes to and perceptions of English in the 2000's when the significance of English for many Finns and in many societal domains was clearly in the process of becoming more pronounced. Currently, many Finns need to use English in their work, its importance in educational and media contexts has increased, and its spread into Finns' daily lives is assisted by the rapid development of information and communication technologies. This change has not gone unnoticed: the spread of English has ignited a great deal of public concern, language ideological debates and discussions on its implications for language and educational policies.

The survey was conducted in the autumn 2007. Its purpose was to provide systematic research-based evidence on what Finns think about the growing importance of English in Finland and its impact on the society and their lives. Data were collected with the help of an extensive questionnaire which covered the respondents' learning of, contacts with and uses of English, their attitudes to English and language mixing, and their predictions about the role of English in Finland in the future. The data set consisted of 1,495 responses, collected by random sampling. To improve its national representativeness the sample was stratified according to gender, age and place of residence.

The survey results confirm that English has a strong presence in Finland. English is the most widely studied language and the foreign language most commonly used. As a whole Finns also assess their own skills in English as relatively good. In fact, an overwhelming majority (94 %) of them think that they have at least a relatively good proficiency in English. In addition, Finns' overall attitudes to English are quite positive and pragmatic and they don't see English as a threat to the Finnish language and culture. Instead, the knowledge of English is considered an essential resource in coping in the increasingly multicultural and globalizing society and world.

However, some distinct differences were detected in the uses of and attitudes towards English with respect to the respondent's age, education, profession and place of residence. In general, the proficiency in English is highest among younger generations and respondents who live in cities, who are at least relatively well educated and whose professional position is managerial or expert. These groups also use English most commonly and have the most positive attitudes towards it.

The survey also identified a small minority (6 %) of Finnish people who have not studied English, who assess their skills in English as minimal and who do not need or use English much. They are typically older people with little education. On the other hand, another minority detected on the basis of the survey was a group (16 %), in whose language repertoire and lifestyle English has a clear role. This group mainly consisted of young, urban and often well

educated Finns. Thus, the survey foregrounded three broad respondent categories: the 'haves', 'have-nots' and 'have-it-alls' of English.

LÄHTEET

- Alatalo, P. 2006. Directive functions in intra-corporate cross-border email interaction. *Jyväskylä Studies in Humanities* 94.
- Androutsopoulos, J. & Beißwenger, M. 2008. Introduction: Data and methods in computer-mediated discourse analysis. *Language@Internet* 5, article 2. Saatavana: <http://www.languageatinternet.de/articles/2008/1609> [viitattu 21.4.2009].
- Auer, P. 1999. From code-switching via language mixing to fused lects: Toward a dynamic typology of bilingual speech. *International Journal of Bilingualism* 3 (4), 309–332.
- Berns, M., de Bot, K. & Hasebrink, U. (toim.) 2007. *In the presence of English: Media and European youth*. New York: Springer.
- Blanche, P. & Merino, B. 1989. Self-assessment of foreign language skills: Implications for teachers and researchers. *Language Learning* 39, 313–340.
- Bolton, K. & Kang-kwong, L. 1999. *Language and society in Hong Kong: The social survey of languages in the 1980's*. Hong Kong: Social Sciences Research Centre.
- Crystal, D. 1997. *English as a global language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Deville, J. C. & Särndal, C.-E. 1992. Calibration Estimators in Survey Sampling. *Journal of the American Statistical Association* 87 (417), 376–382.
- Deville, J. C., Särndal, C.-E. & Sautory, O. 1993. Generalized Raking Procedures in Survey Sampling. *Journal of the American Statistical Association* 88 (423), 1013–1020.
- Dörnyei Z., Csizér, K. & Németh, N. 2006. *Motivation, language attitudes and globalisation: A Hungarian perspective*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Eurobarometer 2006. Special Eurobarometer 243. *Europeans and Their Languages*. European Commission. Saatavana: http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/doc631_en.pdf [viitattu 8.10.2009].
- Gorter, D. (toim.) 2006. *Linguistic Landscape: A New Approach to Multilingualism*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Graddol, D. 1997. *The future of English? A guide to forecasting the popularity of the English language in the 21st century*. London: British Council.
- Graddol, D. 2006. *English next: Why global English may mean the end of 'English as a Foreign Language'*. British Council.
- Hakulinen, A., Kalliokoski, J., Kankaanpää, S., Kanner, A., Koskenniemi, K., Laitinen, L., Maamies, S. & Nuolijärvi, P., 2009. *Suomen kielen tulevaisuus: kielipoliittinen toimintaohjelma*. Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.
- Heiskala, R. 2006. Kansainvälisen toimintaympäristön muutos ja Suomen yhteiskunnallinen murros. Teoksessa R. Heiskala & E. Luhtakallio (toim.) *Uusi jako. Miten Suomesta tuli kilpailukyky-yhteiskunta?* Helsinki: Gaudeamus, 14–42.

- Hiidenmaa, P. 2003. Suomen kieli - who cares? Helsinki: Otava.
- Hilton, T. L., Grandy, J., Green Kline, R. & Liskin-Gasparro, J.E. 1985. The oral proficiency of teachers in the United States in the 1980's - An empirical study. Self-assessment of oral language proficiency. Princeton, NJ: Educational Testing Service.
- House, J. 2003. English as a lingua franca: a threat to multilingualism? *Journal of Sociolinguistics* 7 (4), 556-578.
- Hämäläinen, L., Väisänen, T. & Latomaa, S. 2007. Perus- ja toisen asteen kielikoulutus: peruskielitaidosta monikielisyyteen? Teoksessa S. Pöyhönen & M.-R. Luukka (toim.) Kohti tulevaisuuden kielikoulutusta. Kielikoulutuspoliittisen projektin loppuraportti. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 57-121.
- Härkönen, M. 2005. The 'value' and 'meaning' of the English language in Finland as represented in newspapers in the early 2000's. Pro gradu -tutkielma. Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto.
- Kachru, B. B. 1985. Standards, codification and sociolinguistic realism: The English language in the outer circle. Teoksessa R. Quirk & H. Widdowson (toim.) *English in the world: Teaching and learning the language and literatures*. Cambridge: Cambridge University Press, 11-36.
- Kainulainen, S. 2006. Huono-osaisuuden kasautuminen ja pitkittyminen Suomessa 1970-2000. *Yhteiskuntapolitiikka* 71 (4), 373-386.
- Kangas, S. & Kuure, T. 2003. Teknologisoituva nuoruus. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 33. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kytölä, S. 2008. Englanti huumorin ja syrjinnän välineenä suomalaisen Futisforumin keskusteluissa. Teoksessa S. Leppänen, T. Nikula & L. Kääntä (toim.) *Kolmas kotimainen: Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa*. Helsinki: SKS, 236-274.
- Latomaa, S. & Nuolijärvi, P. 2005. The language situation in Finland. Teoksessa R. B. Kaplan & R. B. Baldauf Jr. (toim.) *Language Planning and Policy in Europe, Vol. 1. Hungary, Finland and Sweden*. Clevedon: Multilingual Matters, 125-232.
- Lehti, L., Järvinen, H.-M. & Suomela-Salmi, E. 2006. Kartoitus vieraskielisen opetuksen tarjonnasta peruskouluissa ja lukioissa. Teoksessa P. Pietilä, P. Lintunen & H.-M. Järvinen (toim.) *Kielenoppija tänään - Language learners of today*. AFinLAN vuosikirja 2006. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja 64, 293-313.
- Leppänen, S. 2008. Kielen valinta, vaihtelu ja sekoittaminen faniuden rakennusaineina verkkofiktiossa. Teoksessa S. Leppänen, T. Nikula & L. Kääntä (toim.) *Kolmas kotimainen: Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa*. Helsinki: SKS, 204-235.
- Leppänen, S. 2009. Playing with and Policing Language Use and Textuality in Fan Fiction. Teoksessa I. Hotz-Davies, A. Kirchhofer & S. Leppänen (toim.) *Internet Fictions*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 62-83.

- Leppänen, S. & Nikula, T. 2008. Johdanto. Teoksessa S. Leppänen, T. Nikula & L. Kääntä (toim.) Kolmas kotimainen: Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa. Helsinki: SKS, 9–40.
- Leppänen, S., Nikula, T. & Kääntä, L. (toim.) 2008. Kolmas kotimainen: Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa. Helsinki: SKS.
- Leppänen, S. & Pahta, P. (valmisteilla) Finnish culture and language endangered: Language ideological debates on English in the Finnish press from 1995 to 2007. Teoksessa J. Blommaert, S. Leppänen, P. Pahta & T. Virkkula (toim.) *Dangerous Multilingualism*.
- Leppänen, S., Pitkänen-Huhta, A., Piirainen-Marsh, A., Nikula, T. & Peuronen, S. 2009. Young people's translocal new media uses: A multiperspective analysis of language choice and heteroglossia. *Journal of Computer-Mediated Communication* 14 (4), 1080–1107.
- Lintunen, P. 2004. Pronunciation and phonemic transcription: a study of advanced Finnish learners of English. *Anglicana Turkuensia* 24.
- Little, R. J. A. & Rubin, D. B. 2002. *Statistical Analysis with Missing Data*. Hoboken: John Wiley.
- Lohr, S. L. 1999. *Sampling: Design and Analysis*. Pacific Grove: Duxbury Press.
- Louhiala-Salminen, L., Charles, M. & Kankaanranta, A. 2005. English as a Lingua Franca in Nordic Corporate Mergers: Two Case Companies. *English for Specific Purposes* 24, 401–421.
- Luukka, M.-R., Pöyhönen, S., Huhta, A., Taalas, P., Tarnanen, M. & Keränen, A. 2008. *Maaailma muuttuu - mitä tekee koulu? Äidinkielen ja vieraiden kielten tekstikäytännöt koulussa ja vapaa-ajalla*. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Martin, E. 2006. *Marketing identities through language: English and global imagery in French advertising*. London: Palgrave.
- Meshrie, R. & Bhatt, R. M. 2008. *World Englishes: The study of linguistic varieties*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nikula, T. & Marsh, D. 1996. *Kartoitus vieraskielisen opetuksen tarjonnasta peruskouluissa ja lukioissa*. Helsinki: Opetushallitus.
- Nikula, T. & Pitkänen-Huhta, A. 2008. Using photographs to access stories of learning English. Teoksessa A. M. Ferreira Barcelos, P. Kalaja & V. Menezes (toim.) *Narratives of Learning and Teaching EFL*. Basingstoke: Palgrave, 171–185.
- Numminen, J. & Piri, R. 1998. Kieliohjelman suunnittelu Suomessa. Teoksessa S. Takala & K. Sajavaara (toim.) *Kielikoulutus Suomessa*. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 7–21.
- Nurmela, J., Melkas, T., Sirkiä, T., Ylitalo, M. & Mustonen, L. 2004. *Suomalaisen viestintävalmiudet 2000-luvun vuorovaikutusyhteiskunnassa*. Helsinki: Tilastokeskus.
- Oscarson, M. 1997. Self-assessment and foreign language proficiency. Teoksessa C. Clapham & D. Corson (toim.) *The encyclopedia of language and education*. Vol. 7. Language testing and assessment. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 175–187.

- Pahkinen, E. & Lehtonen, R. 1989. *Otanta-asetelmat ja tilastollinen analyysi*. Helsinki: Gaudeamus.
- Phillipson, R. 1992. *Linguistic imperialism*. Oxford: Oxford University Press.
- Pietiläinen, J. 2006. Kielitaito Euroopan Unionissa: yksinomaan englantia vai monikielisyyttä? Teoksessa P. Pietilä, P. Lintunen & H.-M. Järvinen (toim.) *Kielenoppija tänään - Language learners of today*. AFinLAN vuosikirja 2006. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja 64, 315-334.
- Pihko, M.-K. 1997. "His English sounded strange": the intelligibility of native and non-native English pronunciation to Finnish learners of English. *Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus*.
- Piirainen-Marsh, A. 2008. Koodinvaihto kontekstivihjeenä videopelitalanteissa. Teoksessa S. Leppänen, T. Nikula & L. Kääntä (toim.) *Kolmas kotimainen: Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa*. Helsinki: SKS, 136-168.
- Piirainen-Marsh, A. & Tainio, L. 2009a. Collaborative game-play as a site for participation and situated learning of second language. *Scandinavian Journal of Educational Research* 53 (2), 167-183.
- Piirainen-Marsh, A. & Tainio, L. 2009b. Prosodic repetition as a resource for participation in the activity of playing a video game. *Modern Language Journal* 93 (2), 153-169.
- Pitkänen-Huhta, A. & Hujo, M. (valmisteilla) Experiencing multilingualism: the elderly becoming marginalized? Teoksessa J. Blommaert, S. Leppänen, P. Pahta & T. Virkkula (toim.) *Dangerous Multilingualism*.
- Preisler, B. 1999. *Danskerne og det engelske sprog*. Frederiksberg: Roskilde University Press.
- Preisler, B. 2003. English in Danish and the Danes' English. *The International Journal of the Sociology of Language* 159, 109-126.
- Puustinen, M. 2008. Kunnissa kytee kielikatastrofi. *Opettaja* 1/2008, 8-10.
- Pöyhönen, S. 2009. Foreign language teaching in basic and secondary education in Finland: Current situation and future challenges. Teoksessa S. Lucietto (toim.) *Apprendimento delle lingue straniere e la formazione degli insegnanti*. Rovereto: IPRASE del Trentino, 143-174.
- Ranta, E., Rita, H. & Kouki, J. 1989. *Biometria. Tilastotiedettä ekologeille*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Rintala, T. & Karvonen, S. 2003. Koetun huono-osaisuuden kasautuminen erilaisissa kuntatyypeissä. *Yhteiskuntapolitiikka* 68 (5), 454-464.
- Ross, S. 1998. Self-assessment in second language testing: A meta-analysis and analysis of experiential factors. *Language Testing*, 15, 1-20.
- Saarinen, S. 2008. Kielivalinnat tilastojen valossa: englannin suosio jatkuu. *Tempus* 1/2008, 12-13.
- Schmied, J. 1990. Language use, attitudes, performance and sociolinguistic background: a study of English in Kenya, Tanzania, and Zambia. *English World-Wide* 11 (2), 217-238.
- Seidlhofer, B. 2001. 'Closing a conceptual gap: the case for a description of English as a lingua franca'. *International Journal of Applied Linguistics* 11, 133-158.

- Skutnabb-Kangas, T. 2003. Linguistic diversity and biodiversity: the threat from killer languages. Teoksessa C. Mair (toim.) *The politics of English as a world language. New horizons in postcolonial cultural studies.* Amsterdam & New York: Rodopi, 31–52.
- Taavitsainen, I. & Pahta, P. 2003. English in Finland: globalisation, language awareness and questions of identity. *English Today* 19 (4), 3–15.
- Takala, S. 1998. Englannin kielen taidon taso Suomessa - hyvää kehitystä. Teoksessa S. Takala & K. Sajavaara (toim.) *Kielikoulutus Suomessa.* Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 73–90.
- Tilastokeskus. 2009. Suomen väestö 2008. Saatavana: http://www.stat.fi/til/vaerak/2008/vaerak_2008_2009-03-27_tie_001_fi.html [viitattu 8.10.2009].
- Virkkula, T. 2008. Työntekijöiden kokemuksia englannista yritysmaailman yhteisenä kielenä. Teoksessa S. Leppänen, T. Nikula & L. Kääntä (toim.) *Kolmas kotimainen: Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa.* Helsinki: SKS, 382–420.
- Virtala, A.-L. 2002. Vieraskielisestä opetuksesta käyty julkinen keskustelu Suomessa. *Lisensiaatintutkielma.* Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.

LIITE 1: TAULUKOT

Taulukko 4.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 4: ”Mikä on äidinkielenne?”

	Koko aineisto n=1467 %	Sukupuoli		p
		Mies n=728 %	Nainen n=739 %	
		1. Suomi	93.5	
2. Ruotsi	4.8	5.1	4.5	
3. Saame	0	0	0	
4. Viro	0.3	0	0.5	
5. Venäjä	1.0	1.0	1.1	
6. Muu	0.5	0.7	0.3	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 4.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 4: ”Mikä on äidinkielenne?”

	Koko aineisto n=1467 %	Ikä				p
		15–24 n=232 %	25–44 n=515 %	45–64 n=549 %	65–79 n=170 %	
		1. Suomi	93.5	91.8	93.4	
2. Ruotsi	4.8	5.2	4.1	5.5	4.7	
3. Saame	0	0	0	0	0	
4. Viro	0.3	0.4	0.4	0.2	0	
5. Venäjä	1.0	1.7	1.2	0.9	0	
6. Muu	0.5	0.9	1.0	0	0	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 4.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 4: ”Mikä on äidinkielenne?”
1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1467 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=630 %	n=320 %	n=250 %	n=267 %	
1. Suomi	93.5	92.8	94.6	95.4	92.0	0.090 ^a
2. Ruotsi	4.8	4.3	4.0	3.8	7.6	
3. Saame	0	0	0	0	0	
4. Viro	0.3	0.3	0.6	0	0	
5. Venäjä	1.0	1.8	0.6	0.8	0	
6. Muu	0.5	0.8	0.2	0	0.4	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 4.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 4: ”Mikä on äidinkielenne?”
1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1467 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=161 %	n=239 %	n=674 %	n=146 %	n=224 %	
1. Suomi	93.5	98.1	90.0	94.7	95.9	89.7	0.001 ^a
2. Ruotsi	4.8	1.9	5.8	4.2	2.1	8.5	
3. Saame	0	0	0	0	0	0	
4. Viro	0.3	0	0.4	0.1	1.4	0	
5. Venäjä	1.0	0	2.5	0.4	0.7	1.8	
6. Muu	0.5	0	1.3	0.6	0	0	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 4.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 4: ”Mikä on äidinkielenne?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4:hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1467	n=75	n=400	n=340	n=85	n=389	
	%	%	%	%	%	%	
1. Suomi	93.5	94.7	93.8	92.4	90.6	94.9	0.542 ^a
2. Ruotsi	4.8	5.3	5.0	4.4	9.4	3.6	
3. Saame	0	0	0	0	0	0	
4. Viro	0.3	0	0.3	0.6	0	0	
5. Venäjä	1.0	0	0.8	1.8	0	1.0	
6. Muu	0.5	0	0.3	0.9	0	0.5	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 5.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 5: ”Puhuuko joku perheenjäsenistänne äidinkielenään eri kieltä kuin Te?”

	Sukupuoli			p
	Koko aineisto	Mies	Nainen	
	n=1457	n=722	n=734	
	%	%	%	
1. Kyllä	8.0	9.7	6.4	0.026
2. Ei	92.0	90.3	93.6	

Taulukko 5.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 5: ”Puhuuko joku perheenjäsenistänne äidinkielenään eri kieltä kuin Te?”

	Ikä					p
	Koko aineisto	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1457	n=228	n=515	n=548	n=164	
	%	%	%	%	%	
1. Kyllä	8.0	6.6	10.5	7.5	3.7	0.025
2. Ei	92.0	93.4	89.5	92.5	96.3	

Taulukko 5.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 5: ”Puhuuko joku perheenjäsenistäne äidinkielenään eri kieltä kuin Te?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Alue					p
	Koko aineisto	1	2	3	4	
	n=1457 %	n=626 %	n=315 %	n=249 %	n=267 %	
1. Kyllä	8.0	11.4	6.0	6.3	3.9	< 0.001
2. Ei	92.0	88.6	94.0	93.7	96.1	

Taulukko 5.4. Koulutustaso-kohtaiset jakaumat kysymykselle 5: ”Puhuuko joku perheenjäsenistäne äidinkielenään eri kieltä kuin Te?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso					p	
	Koko aineisto	1	2	3	4		5
	n=1457 %	n=159 %	n=241 %	n=668 %	n=146 %		n=223 %
1. Kyllä	8.0	3.8	10.4	6.4	6.8	12.6	0.006
2. Ei	92.0	96.2	89.6	93.6	93.2	87.4	

Taulukko 5.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 5: ”Puhuuko joku perheenjäsenistäne äidinkielenään eri kieltä kuin Te?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala					p	
	Koko aineisto	1	2	3	4		5
	n=1457 %	n=75 %	n=396 %	n=338 %	n=85 %		n=389 %
1. Kyllä	8.0	18.7	7.8	10.9	7.1	5.1	0.001
2. Ei	92.0	81.3	92.2	89.1	92.9	94.9	

Taulukko 6a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 6a: ”Koetteko olevanne...”

	Koko aineisto n=1419 %	Sukupuoli		p
		Mies n=714 %	Nainen n=705 %	
		1. Yksikielinen	83.8	
2. Kaksikielinen	9.1	9.8	8.4	
3. Monikielinen	7.1	7.7	6.5	

Taulukko 6a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 6a: ”Koetteko olevanne...”

	Koko aineisto n=1419 %	Ikä				p
		15–24 n=228 %	25–44 n=514 %	45–64 n=524 %	65–79 n=152 %	
		1. Yksikielinen	83.8	76.8	81.9	
2. Kaksikielinen	9.1	13.6	11.9	5.3	5.9	
3. Monikielinen	7.1	9.6	6.2	7.8	3.9	

Taulukko 6a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 6a: ”Koetteko olevanne...”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1419 %	Alue				p
		1 n=613 %	2 n=305 %	3 n=243 %	4 n=258 %	
		1. Yksikielinen	83.8	80.0	82.3	
2. Kaksikielinen	9.1	10.9	10.9	7.4	4.4	
3. Monikielinen	7.1	9.1	6.8	5.4	4.2	

Taulukko 6a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 6a: ”Koetteko olevanne...”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1419	n=146	n=234	n=661	n=142	n=219	
	%	%	%	%	%	%	
1. Yksikielinen	83.8	96.6	79.4	85.0	80.3	79.5	0.001
2. Kaksikielinen	9.1	2.1	12.4	8.3	9.2	11.8	
3. Monikielinen	7.1	1.4	8.2	6.7	10.6	8.6	

Taulukko 6a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 6a: ”Koetteko olevanne...”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1419	n=75	n=391	n=328	n=82	n=375	
	%	%	%	%	%	%	
1. Yksikielinen	83.8	78.7	82.1	83.5	90.1	88.3	0.063
2. Kaksikielinen	9.1	8.0	9.7	10.1	6.2	7.5	
3. Monikielinen	7.1	13.3	8.2	6.4	3.7	4.3	

Taulukko 6b.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 6b: ”Jos koette olevanne kaksi- tai monikielinen, mitkä taustatekijät siihen ovat vaikuttaneet?”

	Sukupuoli			p
	Kaksi- tai monikieliset	Mies	Nainen	
	n=230	n=125	n=105	
	%	%	%	
1. Vanhemmat	23.6	23.4	23.8	0.943
2. Parisuhde	19.4	21.1	17.3	0.464
3. Asuminen ulkomailla	25.3	16.8	35.5	0.001
4. Koulutus	50.0	49.4	50.7	0.843
5. Työ	41.7	45.1	37.6	0.249
6. Harrastukset	28.9	34.7	22.1	0.036
7. Ystävät	31.1	34.2	27.5	0.272
8. Matkailu	26.4	33.8	17.7	0.006
9. Muu syy	7.0	7.0	7.1	0.992

Taulukko 6b.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 6b: ”Jos koette olevanne kaksi- tai monikielinen, mitkä taustatekijät siihen ovat vaikuttaneet?”

	Kaksi- tai moni- kieliset n=230 %	Ikä				p
		15–24 n=53 %	25–44 n=93 %	45–64 n=69 %	65–79 n=15 %	
		1. Vanhemmat	23.6	30.2	25.8	
2. Parisuhde	19.4	11.3	20.4	26.1	13.3	0.206
3. Asuminen ulkomailla	25.3	9.6	37.0	20.3	28.6	0.002
4. Koulutus	50.0	63.5	38.7	55.1	53.3	0.026
5. Työ	41.7	15.1	40.9	55.1	73.3	< 0.001
6. Harrastukset	28.9	38.5	25.8	28.6	14.3	0.239
7. Ystävät	31.1	47.2	26.9	24.6	28.6	0.036
8. Matkailu	26.4	32.1	21.5	29.0	26.7	0.521
9. Muu syy	7.0	13.2	4.3	5.8	6.7	0.231 ^a

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 6b.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 6b: ”Jos koette olevanne kaksi- tai monikielinen, mitkä taustatekijät siihen ovat vaikuttaneet?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taa-
jaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Kaksi- tai moni- kieliset n=230 %	Alue				p
		1 n=122 %	2 n=54 %	3 n=31 %	4 n=22 %	
		1. Vanhemmat	23.6	27.3	19.6	
2. Parisuhde	19.4	20.8	17.5	13.5	24.0	0.733
3. Asuminen ulkomailla	25.3	30.7	19.0	25.2	11.1	0.145
4. Koulutus	50.0	50.0	52.7	38.8	58.7	0.497
5. Työ	41.7	42.3	45.3	38.5	33.9	0.803
6. Harrastukset	28.9	30.6	25.6	37.8	15.4	0.306
7. Ystävät	31.1	39.7	22.9	13.3	30.9	0.018
8. Matkailu	26.4	28.7	24.1	24.7	21.9	0.858
9. Muu syy	7.0	7.8	7.8	1.9	7.9	0.697 ^a

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 6b.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 6b: ”Jos koette olevanne kaksi- tai monikielinen, mitkä taustatekijät siihen ovat vaikuttaneet?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Kaksi- tai moni- kieliset n=230 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=4	n=49	n=100	n=28	n=44	
		%	%	%	%	%	
1. Vanhemmat	23.6	0	32.7	21.0	10.7	29.5	0.121
2. Parisuhde	19.4	0	14.6	24.0	10.7	20.5	0.320
3. Asuminen ulkomailla	25.3	0	14.6	22.0	44.0	34.1	0.015
4. Koulutus	50.0	40.0	42.9	49.5	60.7	56.8	0.513
5. Työ	41.7	0	25.0	43.4	55.6	54.5	0.007
6. Harrastukset	28.9	40.0	32.7	31.3	25.0	24.4	0.831
7. Ystävät	31.1	20.0	37.5	24.0	17.9	47.7	0.021
8. Matkailu	26.4	40.0	33.3	24.2	10.7	33.3	0.164
9. Muu syy	7.0	40.0	8.3	4.0	7.1	11.1	0.036 ^a

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 6b.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 6b: ”Jos koette olevanne kaksi- tai monikielinen, mitkä taustatekijät siihen ovat vaikuttaneet?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Kaksi- tai moni- kieliset n=230 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=15	n=70	n=54	n=8	n=44	
		%	%	%	%	%	
1. Vanhemmat	23.6	26.7	22.9	27.8	37.5	13.6	0.415
2. Parisuhde	19.4	26.7	15.7	25.5	33.3	25.0	0.549
3. Asuminen ulkomailla	25.3	40.0	35.7	25.5	44.4	13.6	0.064
4. Koulutus	50.0	62.5	61.4	40.0	25.0	40.9	0.036
5. Työ	41.7	60.0	52.9	45.5	44.4	36.4	0.399
6. Harrastukset	28.9	20.0	24.3	27.3	37.5	36.4	0.584
7. Ystävät	31.1	20.0	34.3	30.9	11.1	31.8	0.577
8. Matkailu	26.4	12.5	25.7	23.6	25.0	36.4	0.396
9. Muu syy	7.0	6.7	7.1	3.6	0	4.5	0.853 ^a

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 7a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 7a: ”Oletteko saanut yleissivistävän peruskoulutuksen äidinkielellänne?”

	Koko aineisto n=1432 %	Sukupuoli		p
		Mies n=717 %	Nainen n=715 %	
		1. Kyllä	98.5	
2. En	1.5	1.4	1.5	

Taulukko 7a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 7a: ”Oletteko saanut yleissivistävän peruskoulutuksen äidinkielellänne?”

	Koko aineisto n=1432 %	Ikä				p
		15–24 n=232 %	25–44 n=511 %	45–64 n=534 %	65–79 n=155 %	
		1. Kyllä	98.5	98.3	98.8	
2. En	1.5	1.7	1.2	1.3	3.2	

Taulukko 7a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 7a: ”Oletteko saanut yleissivistävän peruskoulutuksen äidinkielellänne?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1432 %	Alue				p
		1 n=620 %	2 n=306 %	3 n=243 %	4 n=263 %	
		1. Kyllä	98.5	98.3	98.5	
2. En	1.5	1.7	1.5	0.4	2.0	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 7a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 7a: ”Oletteko saanut yleissivistävän peruskoulutuksen äidinkielellänne?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1432	n=151	n=240	n=665	n=139	n=219	
	%	%	%	%	%	%	
1. Kyllä	98.5	98.7	97.1	98.9	99.3	99.5	0.141 ^a
2. En	1.5	1.3	2.9	1.1	0.7	0.5	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.**Taulukko 7a.5.** Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 7a: ”Oletteko saanut yleissivistävän peruskoulutuksen äidinkielellänne?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1432	n=73	n=387	n=334	n=84	n=381	
	%	%	%	%	%	%	
1. Kyllä	98.5	97.2	99.2	99.1	98.8	98.4	0.588 ^a
2. En	1.5	2.8	0.8	0.9	1.2	1.6	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.**Taulukko 8.1.** Sukupuolten jakaumat kysymykselle 8: ”Kuinka usein käynte matkoilla (sekä loma- että työmatkat) Suomen ulkopuolella?”

	Sukupuoli			p
	Koko aineisto	Mies	Nainen	
	n=1453	n=722	n=731	
	%	%	%	
1. Vähintään kerran kk	3.0	3.9	2.2	0.042
2. Muutaman kerran 1v	33.4	34.7	32.1	
3. Muutaman kerran 5v	35.3	33.5	37.1	
4. Harvemmin	22.1	20.6	23.5	
5. En koskaan	6.2	7.3	5.1	

Taulukko 8.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 8: ”Kuinka usein käynte matkoilla (sekä loma- että työmatkat) Suomen ulkopuolella?”

	Ikä					p
	Koko aineisto	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1453	n=230	n=512	n=545	n=166	
	%	%	%	%	%	
1. Vähintään kerran kk	3.0	0.4	4.7	3.1	1.2	< 0.001
2. Muutaman kerran 1v	33.4	31.3	37.5	32.4	26.9	
3. Muutaman kerran 5v	35.3	38.3	35.4	35.3	31.1	
4. Harvemmin	22.1	22.6	18.9	22.7	28.7	
5. En koskaan	6.2	7.4	3.5	6.4	12.0	

Taulukko 8.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 8: ”Kuinka usein käynte matkoilla (sekä loma- että työmatkat) Suomen ulkopuolella?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Alue					p
	Koko aineisto	1	2	3	4	
	n=1453	n=625	n=313	n=245	n=270	
	%	%	%	%	%	
1. Vähintään kerran kk	3.0	4.1	1.7	2.5	2.3	< 0.001
2. Muutaman kerran 1v	33.4	44.6	27.6	28.3	19.2	
3. Muutaman kerran 5v	35.3	32.4	40.9	38.1	32.8	
4. Harvemmin	22.1	15.0	24.6	24.9	33.2	
5. En koskaan	6.2	3.9	5.2	6.2	12.4	

Taulukko 8.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 8: ”Kuinka usein käynte matkoilla (sekä loma- että työmatkat) Suomen ulkopuolella?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso					p	
	Koko aineisto	1	2	3	4		5
	n=1453	n=159	n=236	n=672	n=145		n=222
	%	%	%	%	%	%	
1. Vähintään kerran kk	3.0	0	1.7	2.8	2.1	7.2	< 0.001
2. Muutaman kerran 1v	33.4	15.1	29.2	28.7	42.5	60.4	
3. Muutaman kerran 5v	35.3	34.0	30.9	40.8	39.0	23.0	
4. Harvemmin	22.1	32.1	26.7	23.8	15.8	8.6	
5. En koskaan	6.2	18.9	11.4	3.9	0.7	0.9	

Taulukko 8.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 8: ”Kuinka usein käynte matkoilla (sekä loma- että työmatkat) Suomen ulkopuolella?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1453 %	n=75 %	n=396 %	n=336 %	n=85 %	n=390 %	
1. Vähintään kerran kk	3.0	12.0	3.3	3.0	0	2.1	< 0.001
2. Muutaman kerran 1v	33.4	54.7	46.7	32.5	16.5	23.6	
3. Muutaman kerran 5v	35.3	26.7	36.4	37.0	48.2	29.5	
4. Harvemmin	22.1	6.7	12.1	23.3	28.2	32.6	
5. En koskaan	6.2	0	1.5	4.2	7.1	12.3	

Taulukko 9a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 9a: ”Oletteko asunut ulkomailla yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tai pidempään?”

	Sukupuoli			p
	Koko aineisto	Mies	Nainen	
	n=1446 %	n=720 %	n=726 %	
1. En	78.4	80.6	76.2	0.048
2. Kyllä	21.6	19.4	23.8	

Taulukko 9a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 9a: ”Oletteko asunut ulkomailla yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tai pidempään?”

	Ikä					p
	Koko aineisto	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1446 %	n=233 %	n=512 %	n=539 %	n=162 %	
1. En	78.4	90.1	70.3	79.2	84.0	< 0.001
2. Kyllä	21.6	9.9	29.7	20.8	16.0	

Taulukko 9a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 9a: ”Oletteko asunut ulkomailla yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tai pidempään?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1446 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=628 %	n=311 %	n=248 %	n=259 %	
1. En	78.4	70.6	79.6	84.4	89.9	< 0.001
2. Kyllä	21.6	29.4	20.4	15.6	10.1	

Taulukko 9a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 9a: ”Oletteko asunut ulkomailla yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tai pidempään?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1446 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=154 %	n=239 %	n=666 %	n=144 %	n=222 %	
1. En	78.4	91.6	88.8	84.2	63.2	50.5	< 0.001
2. Kyllä	21.6	8.4	11.3	15.8	36.8	49.5	

Taulukko 9a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 9a: ”Oletteko asunut ulkomailla yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tai pidempään?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1446 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=73 %	n=395 %	n=337 %	n=83 %	n=382 %	
1. En	78.4	69.9	61.4	81.0	89.2	88.7	< 0.001
2. Kyllä	21.6	30.1	38.6	19.0	10.8	11.3	

Taulukko 9b.1. Oleskelumaan prosenttijakauma ja oleskelumaassa eniten käytetty kieli (englanti/muu) vähintään kolme kuukautta ulkomailla viettäneiden joukossa (kysymys 9b).

Maa tai alue	Ulkomailla oleskelleet n=453 %	Eniten käytetty kieli	
		Englanti %	Muu %
Ruotsi	23.8	5.0	95.0
muut Pohjoismaat	3.5	43.0	57.0
Iso-Britannia	8.7	95.5	4.5
Saksa	7.9	15.6	84.4
Venäjä	5.5	19.0	81.0
Ranska	4.1	35.3	64.7
muut Euroopan maat	19.3	53.8	46.2
USA ja Kanada	10.5	93.2	6.8
Lähi-itä ja Etelä-Aasia	5.1	77.7	22.3
Itä- ja Kaakkois-Aasia	3.3	53.5	46.5
Afrikka	3.8	63.9	36.1
Australia ja Oseania	3.1	89.9	10.1
Etelä-Amerikka	1.4	30.7	69.3

Aineistossa esiintyi kaikkiaan 61 oleskelumaata.

Taulukko 9b.2. Vähintään kolmen kuukauden pituisen ulkomailla oleskelun syyn jakauma eniten käytetyn kielen ja sukupuolen mukaan (kysymys 9b).

Eniten käytetty kieli ja oleskelun syy	Ulkomailla oleskelleet n=427 %	Sukupuoli		p
		Mies n=192 %	Nainen n=235 %	
Englanti				< 0.001
opiskelu	35.9	26.2	43.7	
työ	39.6	56.4	25.9	
muu syy	24.6	17.3	30.4	
Yhteensä	100	100	100	
Muu kieli				0.471
opiskelu	14.6	11.6	17.1	
työ	48.7	51.8	46.2	
muu syy	36.7	36.6	36.7	
Yhteensä	100	100	100	
p^b	< 0.001^b			

^{b,2}χ²-riippumattomuustesti englannin ja muun kielen syyjakaumien eroavuudelle koko aineistossa.

Taulukko 9b.3. Vähintään kolmen kuukauden pituisen ulkomailla oleskelun syyn jakauma eniten käytetyn kielen ja ikäryhmän mukaan (kysymys 9b).

Eniten käytetty kieli ja oleskelun syy	Ulkomailla oleskelleet n=427 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=24 %	n=212 %	n=162 %	n=29 %	
Englanti						< 0.001
opiskelu	35.9	27.9	48.1	9.5	15.0	
työ	39.6	26.5	30.3	63.0	61.1	
muu syy	24.6	45.6	21.6	27.6	23.8	
Yhteensä	100	100	100	100	100	
Muu kieli						< 0.001
opiskelu	14.6	5.3	18.0	15.0	3.8	
työ	48.7	17.8	34.6	61.2	53.7	
muu syy	36.7	76.9	47.4	23.8	42.5	
Yhteensä	100	100	100	100	100	

Taulukko 9b.4. Vähintään kolmen kuukauden pituisen ulkomailla oleskelun syyn jakauma eniten käytetyn kielen ja asuinalueen mukaan (kysymys 9b).

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Eniten käytetty kieli ja oleskelun syy	Ulkomailla oleskelleet n=427 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=267 %	n=83 %	n=42 %	n=35 %	
Englanti						0.114
opiskelu	35.9	38.4	40.6	40.3	0	
työ	39.6	37.2	35.7	41.0	64.8	
muu syy	24.6	24.4	23.7	18.7	35.2	
Yhteensä	100	100	100	100	100	
Muu kieli						0.043
opiskelu	14.6	17.5	9.0	18.6	7.3	
työ	48.7	41.2	52.5	55.6	80.0	
muu syy	36.7	41.3	38.5	25.8	12.7	
Yhteensä	100	100	100	100	100	

Taulukko 9b.5. Vähintään kolmen kuukauden pituisen ulkomailla oleskelun syy jakauma eniten käytetyn kielen ja koulutustason mukaan (kysymys 9b).

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Eniten käytetty kieli ja oleskelun syy	Ulkomailla oleskelleet n=427 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=12 %	n=26 %	n=142 %	n=72 %	n=172 %	
Englanti							< 0.001 ^a
opiskelu	35.9	0	23.3	15.6	60.0	39.3	
työ	39.6	100	59.2	49.7	27.9	35.3	
muu syy	24.6	0	17.5	34.8	12.1	25.3	
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	
Muu kieli							< 0.001 ^a
opiskelu	14.6	0	0	2.7	9.3	36.6	
työ	48.7	75.6	42.1	58.8	48.7	33.1	
muu syy	36.7	24.4	57.9	38.5	42.0	30.3	
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 9b.6. Vähintään kolmen kuukauden pituisen ulkomailla oleskelun syy jakauma eniten käytetyn kielen ja ammattialan mukaan (kysymys 9b).

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Eniten käytetty kieli ja oleskelun syy	Ulkomailla oleskelleet n=427 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=31 %	n=223 %	n=78 %	n=11 %	n=53 %	
Englanti							0.565 ^a
opiskelu	35.9	35.4	40.5	34.0	48.9	24.3	
työ	39.6	50.3	36.1	33.8	51.1	56.3	
muu syy	24.6	14.3	23.3	32.2	0	19.4	
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	
Muu kieli							< 0.001 ^a
opiskelu	14.6	0	26.9	4.2	13.0	0	
työ	48.7	76.3	37.0	48.3	56.2	66.0	
muu syy	36.7	23.7	36.1	47.5	30.7	34.0	
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 10a.1. Kieliä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet sukupuolittain.

Opiskellut kieliä	Koko aineisto n=1495 %	Sukupuoli		p
		Mies n=745 %	Nainen n=750 %	
		Kyllä	90.0	
Ei	10.0	13.5	7.1	

Taulukko 10a.2. Kieliä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet ikäryhmittäin.

Opiskellut kieliä	Koko aineisto n=1495 %	Ikä				p
		15–24 n=233 %	25–44 n=519 %	45–64 n=566 %	65–79 n=178 %	
		Kyllä	90.0	99.5	98.0	
Ei	10.0	0.5	2.0	15.7	29.8	

Taulukko 10a.3. Kieliä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet asuinalueittain.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Opiskellut kieliä	Koko aineisto n=1495 %	Alue				p
		1 n=640 %	2 n=321 %	3 n=254 %	4 n=280 %	
		Kyllä	90.0	94.0	90.8	
Ei	10.0	6.0	9.2	12.9	18.7	

Taulukko 10a.4. Kieliä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet koulutustasoittain.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Opiskellut kieliä	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1495	n=167	n=250	n=680	n=148	n=226	
	%	%	%	%	%	%	
Kyllä	90.0	51.5	85.0	96.0	99.2	100	< 0.001
Ei	10.0	48.5	15.0	4.0	0.8	0	

Taulukko 10a.5. Kieliä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet ammattialoittain.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Opiskellut kieliä	Ammattiala					p	
	Koko aineisto	1	2	3	4		5
	n=1495	n=77	n=403	n=344	n=88		n=401
	%	%	%	%	%	%	
Kyllä	90.0	96.1	97.9	92.3	87.9	77.3	< 0.001
Ei	10.0	3.9	2.1	7.7	12.1	22.7	

Taulukko 10b.1. Kieltä opiskelleiden prosenttiosuudet kontekstin ja sukupuolen mukaan (kysymys 10).

Konteksti	Sukupuoli			p
	Kieltä opiskelleet	Mies	Nainen	
	n=1342	n=644	n=698	
	%	%	%	
Ennen kouluikää	8.4	8.8	8.0	0.580
Oppivelvollisuusiässä	86.8	86.7	86.8	0.950
Lukiolla	51.5	43.6	58.8	< 0.001
Amm. koulutuksessa	40.5	38.2	42.6	0.099
Ammattikorkeakoulussa	11.1	11.5	10.8	0.663
Yliopistossa	18.2	17.7	18.6	0.642
Kansalais- tai työväenop.	21.8	11.8	31.1	< 0.001
Kansanopistossa	3.0	1.0	4.8	< 0.001
Työnantajan järj.	14.0	13.9	14.2	0.851
Kielikursseilla ulkom.	9.8	6.8	12.6	< 0.001
Itseopiskeluna	27.0	28.4	25.7	0.263

Taulukko 10b.2. Kieltä opiskelleiden prosenttiosuudet kontekstin ja ikäryhmän mukaan (kysymys 10).

Konteksti	Ikä					p
	Kieltä opiskelleet	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1342 %	n=231 %	n=508 %	n=477 %	n=125 %	
Ennen kouluikää	8.4	12.6	10.1	5.4	4.7	0.002
Oppivelvollisuusiässä	86.8	100	97.8	79.4	45.7	< 0.001
Lukiassa	51.5	61.5	60.7	43.3	27.1	< 0.001
Amm. koulutuksessa	40.5	28.6	52.6	38.8	19.7	< 0.001
Ammattikorkeakoulussa	11.1	11.1	17.5	6.1	4.2	< 0.001
Yliopistossa	18.2	14.1	26.8	13.6	8.0	< 0.001
Kansalais- tai työväenop.	21.8	4.8	16.0	34.0	30.7	< 0.001
Kansanopistossa	3.0	1.5	3.3	3.0	4.0	0.479
Työnantajan järj.	14.0	0	15.3	20.3	11.3	< 0.001
Kielikursseilla ulkom.	9.8	7.2	10.8	10.4	8.4	0.430
Itseopiskeluna	27.0	24.6	26.8	28.0	28.3	0.789

Taulukko 10b.3. Kieltä opiskelleiden prosenttiosuudet kontekstin ja asuinalueen mukaan (kysymys 10). 1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Konteksti	Alue					p
	Kieltä opiskelleet	1	2	3	4	
	n=1342 %	n=601 %	n=292 %	n=221 %	n=227 %	
Ennen kouluikää	8.4	10.8	8.0	6.3	4.2	0.011
Oppivelvollisuusiässä	86.8	91.1	87.4	83.7	77.6	< 0.001
Lukiassa	51.5	65.1	44.7	45.4	30.4	< 0.001
Amm. koulutuksessa	40.5	32.9	50.6	44.8	43.3	< 0.001
Ammattikorkeakoulussa	11.1	15.0	7.8	11.1	5.1	< 0.001
Yliopistossa	18.2	27.7	12.9	10.2	7.4	< 0.001
Kansalais- tai työväenop.	21.8	26.4	21.9	15.9	15.3	< 0.001
Kansanopistossa	3.0	2.8	4.7	0.9	3.0	0.099
Työnantajan järj.	14.0	16.2	14.9	12.8	8.6	0.039
Kielikursseilla ulkom.	9.8	13.8	8.3	7.0	4.2	< 0.001
Itseopiskeluna	27.0	32.6	25.2	23.5	17.8	< 0.001

Taulukko 10b.4. Kieltä opiskelleiden prosenttiosuudet kontekstin ja koulutustason mukaan (kysymys 10).

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Konteksti	Kieltä opiskelleet n=1342 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=86 %	n=212 %	n=653 %	n=147 %	n=226 %	
Ennen kouluikää	8.4	2.8	13.1	6.9	7.5	11.4	0.006
Oppivelvollisuusiässä	86.8	38.0	86.8	90.3	90.2	96.3	< 0.001
Lukiossa	51.5	0	32.6	47.4	66.6	92.9	< 0.001
Amm. koulutuksessa	40.5	4.2	21.1	60.8	51.1	9.6	< 0.001
Ammattikorkeakoulussa	11.1	0	0.2	5.8	65.0	5.8	< 0.001
Yliopistossa	18.2	0	0.2	8.7	4.0	79.5	< 0.001
Kansalais- tai työväen- op.	21.8	14.5	12.6	22.9	25.6	29.1	< 0.001
Kansanopistossa	3.0	1.4	1.1	3.0	4.0	4.4	0.221
Työnantajan järj.	14.0	2.1	4.8	12.8	27.4	22.1	< 0.001
Kielikursseilla ulkom.	9.8	0	3.7	6.6	16.0	25.3	< 0.001
Itseopiskeluna	27.0	15.6	23.7	24.0	33.1	41.0	< 0.001

Taulukko 10b.5. Kieltä opiskelleiden prosenttiosuudet kontekstin ja ammattialan mukaan (kysymys 10).

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Konteksti	Kieltä opiskelleet n=1342 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=74 %	n=395 %	n=317 %	n=77 %	n=310 %	
Ennen kouluikää	8.4	12.7	9.9	6.7	12.1	5.3	0.049
Oppivelvollisuusiässä	86.8	87.1	92.2	86.5	90.1	78.8	< 0.001
Lukiossa	51.5	68.8	76.7	48.6	34.7	23.9	< 0.001
Amm. koulutuksessa	40.5	32.6	33.1	55.7	68.2	40.2	< 0.001
Ammattikorkeakoulussa	11.1	18.0	19.3	10.2	6.5	5.4	< 0.001
Yliopistossa	18.2	36.8	38.8	10.1	3.1	4.6	< 0.001
Kansalais- tai työväen- op.	21.8	23.7	30.9	27.7	27.4	10.6	< 0.001
Kansanopistossa	3.0	1.9	5.6	2.2	3.5	0.1	< 0.001
Työnantajan järj.	14.0	34.3	23.8	15.6	2.0	4.5	< 0.001
Kielikursseilla ulkom.	9.8	16.5	18.6	8.9	5.3	1.6	< 0.001
Itseopiskeluna	27.0	32.6	37.8	26.2	18.0	19.5	< 0.001

Taulukko 10b.6. Eri kieliä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet eri konteksteissa.

Konteksti	Englanti	Ranska	Saksa	Venäjä	Espanja	Italia	Ruotsi	Suomi	Muu
Ennen kouluikää (n=112)	43.4	1.7	5.5	6.4	0	0	33.8	28.4	6.2
Oppivelvollisuusiässä (n=1164)	90.5	8.7	32.8	4.0	0.9	0.4	87.6	12.5	1.0
Lukiossa (n=691)	94.5	21.2	59.1	9.2	3.9	1.8	87.6	11.4	3.1
Amm. koulutuksessa (n=543)	90.4	4.8	11.7	2.7	0.8	0.9	70.1	9.8	0.9
Ammattikorkeakoulussa (n=149)	89.0	8.7	28.4	4.9	7.7	3.8	80.6	6.4	3.3
Yliopistossa (n=244)	76.6	25.6	30.4	11.2	12.7	2.5	65.7	6.3	12.4
Kansalais- tai työväenop. (n=293)	42.5	13.8	11.9	18.2	20.6	12.7	14.6	2.2	10.1
Kansanopistossa (n=40)	62.4	9.9	5.3	7.3	18.5	2.8	25.2	17.4	22.0
Työnantajan järj. (n=188)	67.0	4.2	10.8	9.2	0.6	0	23.3	2.2	2.0
Kielikursseilla ulkom. (n=132)	55.4	9.9	15.9	3.6	8.3	3.3	13.1	0.8	8.0
Itseopiskeluna (n=363)	58.2	9.9	11.7	11.0	14.3	9.6	22.1	4.5	14.2

Prosenttiosuudet on laskettu vain ko. kontekstissa jotain kieltä opiskelleista. Käytetyt havaintomäärät ovat kunkin kontekstin yhteydessä suluissa.

Taulukko 10b.7. Englannin kieltä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet kontekstin ja sukupuolen mukaan.

Konteksti	Kieltä opiskelleet n=1342 %	Sukupuoli		p
		Mies n=644 %	Nainen n=697 %	
		Ennen kouluikä (n=49)	3.6	
Oppivelvollisuusiässä (n=1054)	78.6	80.7	76.6	0.067
Lukiassa (n=653)	48.7	42.1	54.7	< 0.001
Amm. koulutuksessa (n=491)	36.6	36.0	37.2	0.655
Ammattikorkeakoulussa (n=133)	9.9	10.2	9.6	0.695
Yliopistossa (n=187)	13.9	13.7	14.1	0.852
Kansalais- tai työväenop. (n=124)	9.3	5.1	13.1	< 0.001
Kansanopistossa (n=25)	1.8	0.7	2.9	0.003
Työnantajan järj. (n=126)	9.4	9.8	9.0	0.615
Kielikursseilla ulkom. (n=73)	5.4	3.5	7.2	0.003
Itseopiskeluna (n=211)	15.7	18.8	12.8	0.003

Prosenttiosuudet on laskettu vain niistä henkilöistä, jotka ilmoittivat opiskelleensa jotain kieltä.

Taulukko 10b.8. Englannin kieltä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet kontekstin ja ikäryhmän mukaan.

Konteksti	Kieltä opiskelleet n=1342 %	Ikä				p
		15–24 n=231 %	25–44 n=508 %	45–64 n=477 %	65–79 n=125 %	
		Ennen kouluikä (n=49)	3.6	9.9	3.9	
Oppivelvollisuusiässä (n=1054)	78.6	99.7	96.6	62.9	25.6	< 0.001
Lukiassa (n=653)	48.7	60.1	57.2	40.2	25.2	< 0.001
Amm. koulutuksessa (n=491)	36.6	28.6	49.7	32.6	13.1	< 0.001
Ammattikorkeakoulussa (n=133)	9.9	10.2	15.6	5.3	3.6	< 0.001
Yliopistossa (n=187)	13.9	11.4	21.7	9.0	5.6	< 0.001
Kansalais- tai työväenop. (n=124)	9.3	0.8	2.4	17.8	20.3	< 0.001
Kansanopistossa (n=25)	1.8	0.8	2.1	1.7	3.1	0.464
Työnantajan järj. (n=126)	9.4	0	10.6	13.2	7.6	< 0.001
Kielikursseilla ulkom. (n=73)	5.4	4.2	5.7	5.5	6.2	0.803
Itseopiskeluna (n=211)	15.7	13.2	14.8	16.9	19.7	0.334

Prosenttiosuudet on laskettu vain niistä henkilöistä, jotka ilmoittivat opiskelleensa jotain kieltä.

Taulukko 10b.9. Englannin kieltä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet kontekstin ja asuinalueen mukaan.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Konteksti	Kieltä opiskelleet n=1342 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=601 %	n=292 %	n=221 %	n=227 %	
Ennen kouluikää (n=49)	3.6	4.8	4.3	2.8	0.6	0.026
Oppivelvollisuusiässä (n=1054)	78.6	82.2	78.3	78.7	69.2	< 0.001
Lukiassa (n=653)	48.7	60.8	43.6	42.4	29.3	< 0.001
Amm. koulutuksessa (n=491)	36.6	30.1	44.9	40.1	39.8	< 0.001
Ammattikorkeakoulussa (n=133)	9.9	13.4	7.4	9.2	4.5	< 0.001
Yliopistossa (n=187)	13.9	20.3	10.9	9.4	5.4	< 0.001
Kansalais- tai työväenop. (n=124)	9.3	9.8	9.0	7.3	10.0	0.689
Kansanopistossa (n=25)	1.8	1.6	2.8	0.9	2.1	0.433 ^a
Työnantajan järj. (n=126)	9.4	10.7	8.7	11.2	5.1	0.064
Kielikursseilla ulkom. (n=73)	5.4	7.9	4.8	3.4	1.9	0.002
Itseopiskeluna (n=211)	15.7	19.3	14.3	11.5	12.1	0.009

Prosenttiosuudet on laskettu vain niistä henkilöistä, jotka ilmoittivat opiskelleensa jotain kieltä.

Taulukko 10b.10. Englannin kieltä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet kontekstin ja koulutustason mukaan.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Konteksti	Kieltä opiskelleet n=1342 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=86 %	n=212 %	n=653 %	n=147 %	n=226 %	
Ennen kouluikää (n=49)	3.6	0.8	9.2	2.4	1.3	4.9	< 0.001
Oppivelvollisuusiässä (n=1054)	78.6	30.7	78.6	83.5	79.2	87.3	< 0.001
Lukiassa (n=653)	48.7	0	31.0	44.8	66.1	85.3	< 0.001
Amm. koulutuksessa (n=491)	36.6	2.5	19.2	54.7	48.8	8.4	< 0.001
Ammattikorkeakoulussa (n=133)	9.9	0	0.2	5.4	58.9	3.7	< 0.001
Yliopistossa (n=187)	13.9	0	0	6.8	2.5	60.8	< 0.001
Kansalais- tai työväenop. (n=124)	9.3	11.6	9.5	9.7	10.5	6.6	0.600
Kansanopistossa (n=25)	1.8	1.4	0.9	1.8	2.5	2.4	0.732 ^a
Työnantajan järj. (n=126)	9.4	0.4	3.0	10.1	16.9	12.9	< 0.001
Kielikursseilla ulkom. (n=73)	5.4	0	2.6	3.7	11.6	11.6	< 0.001
Itseopiskeluna (n=211)	15.7	9.1	15.8	14.0	19.5	21.3	0.026

Prosenttiosuudet on laskettu vain niistä henkilöistä, jotka ilmoittivat opiskelleensa jotain kieltä.

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 10b.11. Englannin kieltä opiskelleiden (kysymys 10) prosenttiosuudet kontekstin ja ammattialan mukaan.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Konteksti	Kieltä opiskelleet n=1342 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=74 %	n=395 %	n=317 %	n=77 %	n=310 %	
Ennen kouluikää (n=49)	3.6	1.5	3.3	3.2	0	3.7	0.460
Oppivelvollisuusiässä (n=1054)	78.6	74.0	82.6	76.8	84.7	72.0	0.007
Lukiassa (n=653)	48.7	64.6	71.6	46.8	32.6	22.0	< 0.001
Amm. koulutuksessa (n=491)	36.6	28.1	28.8	52.2	53.8	37.8	< 0.001
Ammattikorkeakoulussa (n=133)	9.9	16.1	16.9	8.6	6.5	5.4	< 0.001
Yliopistossa (n=187)	13.9	20.4	30.8	8.5	0	3.4	< 0.001
Kansalais- tai työväenop. (n=124)	9.3	4.7	10.9	13.3	17.5	6.2	0.003
Kansanopistossa (n=25)	1.8	1.9	2.6	1.7	3.5	0.1	0.098
Työnantajan järj. (n=126)	9.4	23.6	14.6	11.7	1.5	3.1	< 0.001
Kielikursseilla ulkom. (n=73)	5.4	12.6	9.6	4.9	0.9	1.0	< 0.001
Itseopiskeluna (n=211)	15.7	23.9	20.9	14.4	10.5	12.8	0.006

Prosenttiosuudet on laskettu vain niistä henkilöistä, jotka ilmoittivat opiskelleensa jotain kieltä.

Taulukko 11.1.1. Sukupuolten jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla a: ”käytän töissä”.

	Koko aineisto n=1495 %	Sukupuoli		p
		Mies n=745 %	Nainen n=750 %	
		1. Englanti	40.5	
2. Ranska	1.6	1.1	2.1	0.148
3. Saksa	4.7	5.0	4.4	0.626
4. Venäjä	1.8	1.6	2.0	0.699
5. Espanja	0.7	0.4	0.9	0.342
6. Italia	0.4	0.4	0.4	1.000
7. Ruotsi	18.1	16.3	20.0	0.070
8. Suomi	4.3	4.6	4.1	0.705
9. Muu	0.9	0.7	1.1	0.579
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	13.7	10.0	0.031

Taulukko 11.1.2. Ikäryhmien jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla a: ”käytän töissä”.

	Koko aineisto n=1495 %	Ikä				p
		15–24 n=233 %	25–44 n=519 %	45–64 n=566 %	65–79 n=178 %	
		1. Englanti	40.5	26.7	65.9	
2. Ranska	1.6	2.2	1.9	1.6	0	0.296 ^a
3. Saksa	4.7	1.7	5.0	6.2	2.2	0.019
4. Venäjä	1.8	1.3	1.7	2.5	0.6	0.341 ^a
5. Espanja	0.7	1.3	0.8	0.5	0	0.425 ^a
6. Italia	0.4	0	0.4	0.9	0	0.250 ^a
7. Ruotsi	18.1	10.3	28.3	16.8	3.4	< 0.001
8. Suomi	4.3	2.2	5.0	5.3	1.7	0.055
9. Muu	0.9	0.9	1.5	0.5	0.6	0.342 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidin-kieltäni	11.8	2.2	1.7	17.8	34.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.1.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla a: ”käytän töissä”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taa-jaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1495 %	Alue				p
		1 n=640 %	2 n=322 %	3 n=254 %	4 n=280 %	
		1. Englanti	40.5	54.6	34.9	
2. Ranska	1.6	3.5	0.2	0	0.5	< 0.001
3. Saksa	4.7	6.3	5.5	1.7	2.4	0.005
4. Venäjä	1.8	2.6	0.7	0.5	2.5	0.049 ^a
5. Espanja	0.7	1.0	0.4	0	0.5	0.327 ^a
6. Italia	0.4	0.9	0	0	0.5	0.183 ^a
7. Ruotsi	18.1	25.7	21.7	8.9	5.3	< 0.001
8. Suomi	4.3	4.5	4.6	2.5	5.1	0.446
9. Muu	0.9	0.9	0.7	1.7	0.4	0.412 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidin-kieltäni	11.8	6.6	11.8	13.6	22.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.1.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla a: ”käytän töissä”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1495 %	n=167 %	n=250 %	n=680 %	n=148 %	n=226 %	
1. Englanti	40.5	4.2	16.0	42.6	64.2	76.0	< 0.001
2. Ranska	1.6	0	0.8	1.2	0.7	5.8	< 0.001 ^a
3. Saksa	4.7	0	1.6	3.1	9.5	12.4	< 0.001
4. Venäjä	1.8	0	2.0	1.5	2.0	4.0	0.049 ^a
5. Espanja	0.7	0	0.4	0.9	0	0.9	0.522 ^a
6. Italia	0.4	0	0	0.4	0	1.8	0.030 ^a
7. Ruotsi	18.1	1.2	5.2	16.3	29.1	44.0	< 0.001
8. Suomi	4.3	0	3.6	4.0	3.4	8.9	< 0.001
9. Muu	0.9	0	0.8	0.4	3.4	1.3	0.007 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	50.3	15.2	6.9	1.4	0.4	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.1.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla a: ”käytän töissä”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1495 %	n=77 %	n=403 %	n=344 %	n=88 %	n=401 %	
1. Englanti	40.5	66.2	65.0	44.6	23.9	23.4	< 0.001
2. Ranska	1.6	2.6	2.7	2.3	0	0.5	0.077
3. Saksa	4.7	16.9	7.9	3.8	0	2.0	< 0.001
4. Venäjä	1.8	3.9	2.5	2.6	0	1.0	0.167
5. Espanja	0.7	0	0.2	0.9	0	0.7	0.627 ^a
6. Italia	0.4	2.6	0.7	0.3	0	0	0.027 ^a
7. Ruotsi	18.1	35.1	32.3	21.0	10.2	5.2	< 0.001
8. Suomi	4.3	6.5	5.5	5.0	5.7	3.7	0.741
9. Muu	0.9	0	1.7	1.7	0	0	0.041 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.5	3.7	9.6	12.5	23.9	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.2.1. Sukupuolten jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieltä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla b: ”käytän koulussa tai opinnoissa”.

	Koko aineisto n=1495 %	Sukupuoli		p
		Mies n=745 %	Nainen n=750 %	
		1. Englanti	19.1	
2. Ranska	1.7	0.9	2.5	0.028
3. Saksa	2.4	2.1	2.7	0.613
4. Venäjä	0.5	0.4	0.7	0.726
5. Espanja	0.9	0.1	1.7	0.002
6. Italia	0.3	0	0.5	0.125
7. Ruotsi	9.6	7.7	11.5	0.014
8. Suomi	1.8	1.3	2.3	0.244
9. Muu	0.5	0.4	0.7	0.726
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	13.7	10.0	0.031

Taulukko 11.2.2. Ikäryhmien jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieltä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla b: ”käytän koulussa tai opinnoissa”.

	Koko aineisto n=1495 %	Ikä				p
		15–24 n=233 %	25–44 n=519 %	45–64 n=566 %	65–79 n=178 %	
		1. Englanti	19.1	60.8	22.0	
2. Ranska	1.7	6.5	1.0	0.7	1.1	< 0.001 ^a
3. Saksa	2.4	9.5	1.5	0.5	1.1	< 0.001
4. Venäjä	0.5	1.7	0	0.7	0	0.017 ^a
5. Espanja	0.9	4.7	0.6	0.2	0	< 0.001 ^a
6. Italia	0.3	0.4	0.2	0.2	0	0.804 ^a
7. Ruotsi	9.6	38.2	8.1	1.6	1.7	< 0.001
8. Suomi	1.8	5.6	1.5	0.9	0.6	< 0.001 ^a
9. Muu	0.5	1.3	0.8	0.2	0	0.149 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	2.2	1.7	17.8	34.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.2.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla b: ”käytän koulussa tai opinnoissa”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1495 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=640 %	n=322 %	n=254 %	n=280 %	
1. Englanti	19.1	25.9	17.1	14.0	10.5	< 0.001
2. Ranska	1.7	2.7	1.9	1.1	0	0.032 ^a
3. Saksa	2.4	3.8	2.2	0.5	1.1	0.009
4. Venäjä	0.5	0.8	0.2	0	0.8	0.391 ^a
5. Espanja	0.9	1.9	0.4	0.2	0.2	0.023 ^a
6. Italia	0.3	0.5	0.2	0	0	0.440 ^a
7. Ruotsi	9.6	12.5	9.3	6.0	6.4	0.004
8. Suomi	1.8	1.8	2.0	1.2	2.1	0.858
9. Muu	0.5	1.0	0.2	0.5	0	0.266 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.6	11.8	13.6	22.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.2.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla b: ”käytän koulussa tai opinnoissa”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1495 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=167 %	n=250 %	n=680 %	n=148 %	n=226 %	
1. Englanti	19.1	7.2	28.0	15.3	23.5	27.9	< 0.001
2. Ranska	1.7	1.2	2.4	1.5	0	3.5	0.092 ^a
3. Saksa	2.4	1.2	4.4	1.6	2.7	3.5	0.084
4. Venäjä	0.5	0.6	1.2	0.3	0	0.4	0.402 ^a
5. Espanja	0.9	0	2.4	0.4	0	2.2	0.006 ^a
6. Italia	0.3	0	0.4	0.1	0.7	0.4	0.711 ^a
7. Ruotsi	9.6	6.0	17.2	7.8	6.7	11.1	< 0.001
8. Suomi	1.8	0	4.0	1.3	1.4	2.2	0.022 ^a
9. Muu	0.5	0	0	1.0	0	0.9	0.222 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	50.3	15.2	6.9	1.4	0.4	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.2.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla b: ”käytän koulussa tai opinnoissa”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1495 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=77 %	n=403 %	n=344 %	n=88 %	n=401 %	
1. Englanti	19.1	10.4	23.3	13.1	10.2	10.0	< 0.001
2. Ranska	1.7	1.3	1.2	1.7	0	0.5	0.428 ^a
3. Saksa	2.4	1.3	2.7	1.7	1.1	0.2	0.076
4. Venäjä	0.5	0	0.7	0.3	0	0.2	0.684 ^a
5. Espanja	0.9	0	1.2	0.6	0	0.5	0.523 ^a
6. Italia	0.3	0	0.5	0	0	0	0.340 ^a
7. Ruotsi	9.6	1.3	7.9	7.8	8.0	4.2	0.047
8. Suomi	1.8	2.6	2.0	2.6	1.1	0.5	0.199
9. Muu	0.5	0	0.7	0.6	2.3	0	0.094 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.5	3.7	9.6	12.5	23.9	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.**Taulukko 11.3.1.** Sukupuolten jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla c: ”käytän kotona”.

	Koko aineisto n=1495 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=745 %	n=750 %	
1. Englanti	14.4	14.0	14.8	0.659
2. Ranska	0.8	0.7	0.9	0.774
3. Saksa	1.3	1.1	1.5	0.646
4. Venäjä	0.7	0.5	0.9	0.547
5. Espanja	0.7	0.5	0.9	0.547
6. Italia	0.1	0	0.3	0.500
7. Ruotsi	5.8	5.5	6.1	0.659
8. Suomi	2.7	2.7	2.7	1.000
9. Muu	0.7	0.7	0.7	1.000
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	13.7	10.0	0.031

Taulukko 11.3.2. Ikäryhmien jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolle c: ”käytän kotona”.

	Koko aineisto n=1495	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=233	n=519	n=566	n=178	
	%	%	%	%	%	
1. Englanti	14.4	25.4	20.8	7.4	3.4	< 0.001
2. Ranska	0.8	2.1	0.8	0.5	0	0.064 ^a
3. Saksa	1.3	3.0	1.2	0.9	0.6	0.071 ^a
4. Venäjä	0.7	1.7	0	1.1	0.6	0.049 ^a
5. Espanja	0.7	1.3	1.2	0.4	0.6	0.381 ^a
6. Italia	0.1	0	0	0.2	0	0.650 ^a
7. Ruotsi	5.8	9.4	7.3	4.1	2.2	0.002
8. Suomi	2.7	3.0	1.5	3.7	1.7	0.124
9. Muu	0.7	0.9	0.6	0.7	0	0.697 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	2.2	1.7	17.8	34.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.3.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolle c: ”käytän kotona”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1495	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=640	n=322	n=254	n=280	
	%	%	%	%	%	
1. Englanti	14.4	19.4	14.4	12.1	5.2	< 0.001
2. Ranska	0.8	1.4	1.1	0	0	0.068 ^a
3. Saksa	1.3	1.9	1.1	0.5	0.9	0.334 ^a
4. Venäjä	0.7	1.4	0	0.5	0.5	0.116 ^a
5. Espanja	0.7	1.6	0.2	0.2	0	0.018 ^a
6. Italia	0.1	0	0.5	0	0	0.125 ^a
7. Ruotsi	5.8	6.7	6.9	6.2	2.3	0.044
8. Suomi	2.7	2.6	3.1	2.7	2.4	0.949
9. Muu	0.7	0.8	0.7	0	0.5	0.520 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.6	11.8	13.6	22.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.3.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla c: ”käytän kotona”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko	1	2	3	4	5	
	aineisto						
	n=1495	n=167	n=250	n=680	n=148	n=226	
	%	%	%	%	%		
1. Englanti	14.4	1.8	14.8	14.6	14.8	24.3	< 0.001
2. Ranska	0.8	0	1.2	0.4	0	2.7	0.008 ^a
3. Saksa	1.3	0	1.6	1.0	0	3.6	0.008 ^a
4. Venäjä	0.7	0.6	2.4	0.4	0	0.4	0.022 ^a
5. Espanja	0.7	0	0.4	0.9	0	1.8	0.191 ^a
6. Italia	0.1	0	0.4	0	0	0	0.297 ^a
7. Ruotsi	5.8	1.2	5.6	5.4	6.7	11.1	0.001
8. Suomi	2.7	0	4.8	2.2	2.7	3.1	0.041
9. Muu	0.7	0.6	0.4	0.4	0	1.8	0.169 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	50.3	15.2	6.9	1.4	0.4	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.**Taulukko 11.3.5.** Ammattialakohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla c: ”käytän kotona”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko	1	2	3	4	5	
	aineisto						
	n=1495	n=77	n=403	n=344	n=88	n=401	
	%	%	%	%	%		
1. Englanti	14.4	9.1	21.8	9.9	8.0	11.0	< 0.001
2. Ranska	0.8	0	1.2	0.6	0	0.5	0.522 ^a
3. Saksa	1.3	2.6	1.7	1.2	0	0.2	0.139 ^a
4. Venäjä	0.7	0	0.5	0.9	0	0.2	0.653 ^a
5. Espanja	0.7	0	1.2	0.6	0	0.5	0.522 ^a
6. Italia	0.1	0	0	0	0	0.2	0.685 ^a
7. Ruotsi	5.8	5.2	7.4	7.0	3.4	3.0	0.042
8. Suomi	2.7	6.5	2.5	3.8	3.4	1.5	0.099
9. Muu	0.7	0	0.7	0.6	0	0.5	0.870 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.5	3.7	9.6	12.5	23.9	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.4.1. Sukupuolten jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla d: ”käytän harrastuksissa”.

	Koko aineisto n=1495 %	Sukupuoli		p
		Mies n=745 %	Nainen n=750 %	
1. Englanti	16.3	21.1	11.5	< 0.001
2. Ranska	0.5	0	1.1	0.008
3. Saksa	2.2	2.4	2.0	0.602
4. Venäjä	0.6	0.4	0.8	0.507
5. Espanja	0.5	0.5	0.4	0.725
6. Italia	0.2	0	0.4	0.250
7. Ruotsi	4.7	5.9	3.6	0.039
8. Suomi	3.1	3.4	2.9	0.659
9. Muu	0.3	0.3	0.4	1.000
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	13.7	10.0	0.039

Taulukko 11.4.2. Ikäryhmien jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla d: ”käytän harrastuksissa”.

	Koko aineisto n=1495 %	Ikä				p
		15–24 n=233 %	25–44 n=519 %	45–64 n=566 %	65–79 n=178 %	
1. Englanti	16.3	22.8	23.7	10.4	4.5	< 0.001
2. Ranska	0.5	0.4	0.4	0.9	0	0.476 ^a
3. Saksa	2.2	0.9	2.3	2.7	1.7	0.430 ^a
4. Venäjä	0.6	0	0.4	1.1	0.6	0.283 ^a
5. Espanja	0.5	0.4	0.2	0.7	0	0.457 ^a
6. Italia	0.2	0.4	0	0.4	0	0.446 ^a
7. Ruotsi	4.7	4.3	5.6	4.8	2.3	0.337
8. Suomi	3.1	4.7	1.7	4.1	1.7	0.041
9. Muu	0.3	0.4	0.6	0	0	0.251 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidin-kieltäni	11.8	2.2	1.7	17.8	34.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.4.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla d: ”käytän harrastuksissa”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1495 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=640	n=322	n=254	n=280	
		%	%	%	%	
1. Englanti	16.3	20.8	14.3	12.9	11.4	< 0.001
2. Ranska	0.5	0.9	0.8	0	0	0.212 ^a
3. Saksa	2.2	2.6	3.3	1.3	0.7	0.099
4. Venäjä	0.6	0.9	0	0.5	0.6	0.400 ^a
5. Espanja	0.5	0.5	0.6	0.2	0.4	0.910 ^a
6. Italia	0.2	0.5	0	0	0	0.198 ^a
7. Ruotsi	4.7	6.2	4.7	5.0	1.3	0.015
8. Suomi	3.1	3.1	4.3	2.2	2.5	0.500
9. Muu	0.3	0.6	0	0.5	0	0.361 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.6	11.8	13.6	22.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.**Taulukko 11.4.4.** Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla d: ”käytän harrastuksissa”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1495 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=167	n=250	n=680	n=148	n=226	
		%	%	%	%	%	
1. Englanti	16.3	3.0	10.8	16.3	21.6	30.1	< 0.001
2. Ranska	0.5	0	0.4	0.1	0	3.1	< 0.001 ^a
3. Saksa	2.2	0	1.6	1.5	0.7	7.6	< 0.001 ^a
4. Venäjä	0.6	0	1.2	0.1	0	1.8	0.017 ^a
5. Espanja	0.5	0.6	0.4	0.6	0	0.4	0.913 ^a
6. Italia	0.2	0	0.4	0	0	0.9	0.104 ^a
7. Ruotsi	4.7	0	3.2	4.0	10.1	8.8	< 0.001
8. Suomi	3.1	0	4.8	2.2	2.0	5.8	0.003
9. Muu	0.3	0	0	0.1	0	1.3	0.024 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	50.3	15.2	6.9	1.4	0.4	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.4.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla d: ”käytän harrastuksissa”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko	1	2	3	4	5	
	aineisto						
	n=1495	n=77	n=403	n=344	n=88	n=401	
	%	%	%	%	%		
1. Englanti	16.3	16.9	25.8	11.0	3.4	13.2	< 0.001
2. Ranska	0.5	0	1.0	0.6	0	0	0.262 ^a
3. Saksa	2.2	2.6	4.2	2.6	0	1.0	0.026
4. Venäjä	0.6	1.3	1.0	0.6	0	0	0.278 ^a
5. Espanja	0.5	0	0.7	0.3	0	0.2	0.683 ^a
6. Italia	0.2	0	0.7	0.3	0	0	0.367 ^a
7. Ruotsi	4.7	13.0	7.4	3.5	3.4	2.5	< 0.001
8. Suomi	3.1	3.9	3.5	3.2	1.1	2.7	0.795
9. Muu	0.3	2.6	0.5	0.3	0	0	0.017 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.5	3.7	9.6	12.5	23.9	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.5.1. Sukupuolten jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla e: ”käytän ystävien kanssa”.

	Sukupuoli			p
	Koko	Mies	Nainen	
	aineisto			
	n=1495	n=745	n=750	
	%	%	%	
1. Englanti	22.9	21.3	24.4	0.176
2. Ranska	1.3	1.2	1.5	0.823
3. Saksa	3.7	3.5	3.9	0.784
4. Venäjä	1.0	0.9	1.1	1.000
5. Espanja	0.6	0.3	0.9	0.178
6. Italia	0.3	0.4	0.3	0.686
7. Ruotsi	8.6	9.0	8.1	0.580
8. Suomi	3.8	4.0	3.6	0.687
9. Muu	0.8	0.8	0.8	1.000
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	13.7	10.0	0.031

Taulukko 11.5.2. Ikäryhmien jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla e: ”käytän ystävien kanssa”.

	Koko aineisto n=1495 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=233 %	n=519 %	n=566 %	n=178 %	
1. Englanti	22.9	35.8	34.0	12.2	7.9	< 0.001
2. Ranska	1.3	1.7	2.1	0.7	0.6	0.157 ^a
3. Saksa	3.7	4.7	3.3	3.9	3.4	0.793
4. Venäjä	1.0	2.2	0.2	1.1	1.1	0.073 ^a
5. Espanja	0.6	0.9	1.2	0.2	0	0.127 ^a
6. Italia	0.3	0.9	0	0.5	0	0.179 ^a
7. Ruotsi	8.6	11.2	10.6	6.7	5.1	0.018
8. Suomi	3.8	5.2	3.3	4.2	2.3	0.393
9. Muu	0.8	1.7	0.8	0.7	0.6	0.499 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidin-kieltäni	11.8	2.2	1.7	17.8	34.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.5.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla e: ”käytän ystävien kanssa”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1495 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=640 %	n=322 %	n=254 %	n=280 %	
1. Englanti	22.9	33.1	19.4	13.7	12.1	< 0.001
2. Ranska	1.3	2.8	0.7	0	0	< 0.001 ^a
3. Saksa	3.7	4.5	4.3	2.4	2.4	0.273
4. Venäjä	1.0	1.8	0.4	0.5	0.5	0.102 ^a
5. Espanja	0.6	1.2	0	0.2	0.4	0.112 ^a
6. Italia	0.3	0.4	0.2	0	0.5	0.730 ^a
7. Ruotsi	8.6	11.9	6.9	7.3	4.2	< 0.001
8. Suomi	3.8	4.3	4.0	3.2	3.2	0.836
9. Muu	0.8	1.2	0.7	0.2	0.5	0.426 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidin-kieltäni	11.8	6.6	11.8	13.6	22.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.5.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla e: ”käytän ystävien kanssa”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1495 %	n=167 %	n=250 %	n=680 %	n=148 %	n=226 %	
1. Englanti	22.9	4.2	20.5	19.6	29.7	46.5	< 0.001
2. Ranska	1.3	0	1.2	0.3	0	6.7	< 0.001 ^a
3. Saksa	3.7	0	2.8	3.4	2.0	8.4	< 0.001
4. Venäjä	1.0	1.2	2.8	0.4	0	0.9	0.014 ^a
5. Espanja	0.6	0	0.4	0.7	0.7	0.9	0.795 ^a
6. Italia	0.3	0.6	0.4	0	0	1.3	0.046 ^a
7. Ruotsi	8.6	1.2	6.4	6.6	12.2	19.6	< 0.001
8. Suomi	3.8	0.6	5.6	2.8	3.4	6.6	0.007
9. Muu	0.8	0	1.2	0.4	0	2.7	0.008 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	50.3	15.2	6.9	1.4	0.4	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.5.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla e: ”käytän ystävien kanssa”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1495 %	n=77 %	n=403 %	n=344 %	n=88 %	n=401 %	
1. Englanti	22.9	35.1	37.0	18.9	14.8	9.7	< 0.001
2. Ranska	1.3	2.6	2.7	0.3	0	0.7	0.015 ^a
3. Saksa	3.7	13.0	6.0	3.2	1.1	0.5	< 0.001
4. Venäjä	1.0	1.3	0.5	1.2	0	0.3	0.431 ^a
5. Espanja	0.6	0	0.5	1.7	0	0	0.028 ^a
6. Italia	0.3	0	0.7	0	0	0	0.148 ^a
7. Ruotsi	8.6	15.6	13.9	7.3	8.0	3.2	< 0.001
8. Suomi	3.8	6.5	4.2	4.1	5.7	2.5	0.356
9. Muu	0.8	2.6	1.0	0.3	1.1	0	0.051 ^a
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.5	3.7	9.6	12.5	23.9	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 11.6.1. Sukupuolten jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla f: ”käytän matkoilla”.

	Koko aineisto n=1495 %	Sukupuoli		p
		Mies n=745 %	Nainen n=750 %	
		1. Englanti	64.2	
2. Ranska	4.6	3.4	5.9	0.026
3. Saksa	12.8	11.4	14.1	0.122
4. Venäjä	2.7	2.6	2.8	0.873
5. Espanja	4.3	2.4	6.1	< 0.001
6. Italia	2.5	1.6	3.3	0.044
7. Ruotsi	24.3	22.0	26.5	0.047
8. Suomi	2.8	3.0	2.7	0.756
9. Muu	2.2	2.6	1.9	0.384
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	13.7	10.0	0.031

Taulukko 11.6.2. Ikäryhmien jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla f: ”käytän matkoilla”.

	Koko aineisto n=1495 %	Ikä				p
		15–24 n=233 %	25–44 n=519 %	45–64 n=566 %	65–79 n=178 %	
		1. Englanti	64.2	73.0	81.3	
2. Ranska	4.6	5.2	6.9	3.2	2.2	0.010
3. Saksa	12.8	10.7	14.6	12.4	11.2	0.397
4. Venäjä	2.7	2.6	1.7	3.2	3.4	0.443
5. Espanja	4.3	3.4	5.4	4.2	2.3	0.287
6. Italia	2.5	1.7	2.7	3.2	1.1	0.383
7. Ruotsi	24.3	22.4	29.9	22.9	15.2	< 0.001
8. Suomi	2.8	1.3	2.9	3.5	1.7	0.270
9. Muu	2.2	0.4	3.9	1.8	1.1	0.010
En käytä muita kieliä kuin äidin-kieltäni	11.8	2.2	1.7	17.8	34.3	< 0.001

Taulukko 11.6.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla f: ”käytän matkoilla”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Alue					p
	Koko	1	2	3	4	
	aineisto					
	n=1495	n=640	n=322	n=254	n=280	
	%	%	%	%	%	
1. Englanti	64.2	76.2	61.0	61.1	43.3	< 0.001
2. Ranska	4.6	9.2	3.0	0.2	0.1	< 0.001
3. Saksa	12.8	17.6	12.7	8.6	5.6	< 0.001
4. Venäjä	2.7	3.8	2.0	2.2	1.1	0.079
5. Espanja	4.3	7.2	2.8	3.5	0.3	< 0.001
6. Italia	2.5	4.1	1.2	1.9	0.9	0.006
7. Ruotsi	24.3	29.7	26.8	22.1	11.2	< 0.001
8. Suomi	2.8	2.8	2.4	1.5	4.5	0.186
9. Muu	2.2	2.5	1.6	3.9	0.7	0.064
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.6	11.8	13.6	22.3	< 0.001

Taulukko 11.6.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla f: ”käytän matkoilla”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso					p	
	Koko	1	2	3	4		5
	aineisto						
	n=1495	n=167	n=250	n=680	n=148		n=226
	%	%	%	%	%		
1. Englanti	64.2	15.0	49.8	70.3	82.4	91.2	< 0.001
2. Ranska	4.6	0	2.0	2.9	4.0	17.3	< 0.001
3. Saksa	12.8	2.4	4.8	8.7	14.1	41.2	< 0.001
4. Venäjä	2.7	1.2	2.8	1.6	0.7	8.0	< 0.001
5. Espanja	4.3	0	2.8	3.4	6.7	10.2	< 0.001
6. Italia	2.5	0	0.8	1.9	3.4	7.6	< 0.001
7. Ruotsi	24.3	5.4	14.0	22.5	32.4	50.7	< 0.001
8. Suomi	2.8	0.6	2.0	2.1	2.7	7.1	< 0.001
9. Muu	2.2	0	0.8	2.2	1.3	6.2	< 0.001
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	50.3	15.2	6.9	1.4	0.4	< 0.001

Taulukko 11.6.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymyksen 11 (Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä käytätte – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä) osiolla f: ”käytän matkoilla”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko	1	2	3	4	5	
	aineisto						
	n=1495	n=77	n=403	n=344	n=88	n=401	
	%	%	%	%	%		
1. Englanti	64.2	75.6	82.1	67.7	60.2	43.4	< 0.001
2. Ranska	4.6	10.4	8.7	3.8	0	1.5	< 0.001
3. Saksa	12.8	31.2	25.3	10.5	0	3.5	< 0.001
4. Venäjä	2.7	0	5.0	2.6	1.1	0.5	0.001
5. Espanja	4.3	2.6	7.7	4.7	3.4	1.8	0.002
6. Italia	2.5	7.8	4.2	1.5	0	1.0	< 0.001
7. Ruotsi	24.3	49.4	36.7	26.7	15.9	9.0	< 0.001
8. Suomi	2.8	6.5	4.0	1.7	3.4	2.5	0.155
9. Muu	2.2	2.6	4.5	2.0	1.1	0.7	0.011
En käytä muita kieliä kuin äidinkieltäni	11.8	6.5	3.7	9.6	12.5	23.9	< 0.001

Taulukko 12.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 12: ”Mitä kieliä, suomi ja ruotsi pois lukien, näette tai kuulette elinympäristössänne, esimerkiksi kotona, kodin ulkopuolella, työpaikalla, oppilaitoksissa?”

	Sukupuoli			p
	Koko	Mies	Nainen	
	aineisto			
	n=1495	n=745	n=750	
	%	%	%	
En näe tai kuule vieraita kieliä	10.8	10.3	11.3	0.541
En tunne näkemieni tai kuulemieni vieraita kieliä	3.2	3.6	2.8	0.397
Englanti	79.6	79.5	79.7	0.922
Ranska	20.5	17.8	23.2	0.009
Saksa	31.5	29.5	33.6	0.086
Venäjä	48.3	47.9	48.7	0.756
Espanja	15.1	14.0	16.3	0.231
Italia	10.2	9.6	10.8	0.430
Saame	2.4	2.7	2.1	0.448
Viro	27.5	27.5	27.6	0.978
Kiina	6.9	5.3	8.5	0.014
Japani	6.8	7.3	6.2	0.410
Muu tunnistettu kieli	9.7	8.2	11.2	0.045
Tunnistamaton kieli	6.7	6.8	6.6	0.861

Taulukko 12.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 12: ”Mitä kieliä, suomi ja ruotsi pois lukien, näette tai kuulette elinympäristössänne, esimerkiksi kotona, kodin ulkopuolella, työpaikalla, oppilaitoksissa?”

	Koko aineisto n=1495 %	Ikä				p
		15–24 n=233 %	25–44 n=519 %	45–64 n=566 %	65–79 n=178 %	
		En näe tai kuule vieraita kieliä	10.8	1.7	7.1	
En tunne näkemiäni tai kuulemiani vieraita kieliä	3.2	1.4	0.6	4.0	10.5	< 0.001
Englanti	79.6	92.0	86.7	75.1	56.9	< 0.001
Ranska	20.5	24.9	24.4	18.8	8.6	< 0.001
Saksa	31.5	37.0	34.1	30.9	19.2	< 0.001
Venäjä	48.3	47.6	49.9	50.9	35.8	0.004
Espanja	15.1	20.5	18.7	12.3	6.8	< 0.001
Italia	10.2	10.2	13.1	8.9	5.9	0.027
Saame	2.4	1.1	2.1	3.2	2.0	0.284
Viro	27.5	21.4	28.4	30.8	22.7	0.021
Kiina	6.9	7.9	7.9	6.9	2.6	0.098
Japani	6.8	13.6	9.0	2.8	3.9	< 0.001
Muu tunnistettu kieli	9.7	9.3	14.4	7.6	3.4	< 0.001
Tunnistamaton kieli	6.7	13.7	8.4	2.7	5.0	< 0.001

Taulukko 12.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 12: ”Mitä kieliä, suomi ja ruotsi pois lukien, näette tai kuulette elinympäristössänne, esimerkiksi kotona, kodin ulkopuolella, työpaikalla, oppilaitoksissa?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1495 %	Alue				p
		1 n=640 %	2 n=322 %	3 n=254 %	4 n=280 %	
		En näe tai kuule vieraita kieliä	10.8	4.3	9.4	
En tunne näkemiäni tai kuulemiani vieraita kieliä	3.2	2.4	3.4	3.5	4.4	0.454
Englanti	79.6	87.7	83.1	68.6	66.8	< 0.001
Ranska	20.5	29.4	18.4	13.4	9.0	< 0.001
Saksa	31.5	38.2	30.6	23.2	24.8	< 0.001
Venäjä	48.3	55.1	49.8	45.1	33.9	< 0.001
Espanja	15.1	22.7	10.3	10.5	7.6	< 0.001
Italia	10.2	13.1	10.4	8.3	5.2	0.002
Saame	2.4	2.3	1.9	1.7	3.7	0.413
Viro	27.5	33.0	26.2	22.9	20.8	< 0.001
Kiina	6.9	9.6	7.8	4.1	2.2	< 0.001
Japani	6.8	10.6	4.7	3.5	3.4	< 0.001
Muu tunnistettu kieli	9.7	13.5	8.6	6.7	5.2	< 0.001
Tunnistamaton kieli	6.7	7.6	8.5	4.0	4.9	0.077

Taulukko 12.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 12: ”Mitä kieliä, suomi ja ruotsi pois luki-en, näette tai kuulette elinympäristössänne, esimerkiksi kotona, kodin ulkopuolella, työpaikalla, oppilaitoksissa?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1495 %	n=167 %	n=250 %	n=680 %	n=148 %	n=226 %	
En näe tai kuule vieraita kieliä	10.8	25.9	9.6	9.5	6.2	3.2	< 0.001
En tunne näkemiäni tai kuulemiani vieraita kieliä	3.2	14.3	6.1	0.7	1.1	0	< 0.001
Englanti	79.6	49.3	75.8	83.3	87.8	93.6	< 0.001
Ranska	20.5	7.5	17.8	18.9	19.7	40.1	< 0.001
Saksa	31.5	15.5	27.0	32.5	34.4	45.9	< 0.001
Venäjä	48.3	31.6	42.7	52.9	49.0	55.1	< 0.001
Espanja	15.1	3.6	13.8	14.6	13.3	28.4	< 0.001
Italia	10.2	5.3	8.4	9.7	8.9	19.3	< 0.001
Saame	2.4	2.1	2.0	2.4	0	4.8	0.054
Viro	27.5	21.7	26.7	27.9	31.6	29.6	0.327
Kiina	6.9	3.6	4.1	6.1	4.4	16.5	< 0.001
Japani	6.8	2.8	7.1	6.6	4.4	11.9	0.005
Muu tunnistettu kieli	9.7	4.4	7.5	9.1	12.6	17.1	< 0.001
Tunnistamaton kieli	6.7	5.6	6.2	7.3	6.6	6.5	0.931

Taulukko 12.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 12: ”Mitä kieliä, suomi ja ruotsi pois luki-en, näette tai kuulette elinympäristössänne, esimerkiksi kotona, kodin ulkopuolella, työpaikalla, oppilaitoksissa?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1495 %	n=77 %	n=403 %	n=344 %	n=88 %	n=401 %	
En näe tai kuule vieraita kieliä	10.8	11.0	5.7	8.4	19.2	16.1	< 0.001
En tunne näkemiäni tai kuulemiäni vieraita kieliä	3.2	0	0.7	2.5	2.0	7.1	< 0.001
Englanti	79.6	83.1	89.8	85.4	71.0	66.3	< 0.001
Ranska	20.5	31.9	28.9	19.2	13.1	12.5	< 0.001
Saksa	31.5	40.4	39.8	33.4	28.9	20.7	< 0.001
Venäjä	48.3	52.8	53.6	51.5	49.4	42.7	0.004
Espanja	15.1	25.3	19.8	15.6	9.9	7.7	< 0.001
Italia	10.2	17.2	14.8	9.4	4.4	7.5	< 0.001
Saame	2.4	2.6	3.4	1.1	3.1	2.5	0.364
Viro	27.5	44.5	28.0	32.1	32.2	23.7	0.002
Kiina	6.9	12.1	9.9	7.9	6.8	2.7	< 0.001
Japani	6.8	8.2	7.8	7.8	5.5	3.8	0.112
Muu tunnistettu kieli	9.7	7.5	14.1	10.1	15.9	5.2	< 0.001
Tunnistamaton kieli	6.7	5.6	6.7	5.1	7.6	7.7	0.665

Taulukko 13.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 13: ”Miten tärkeä englannin kieli on Teille henkilökohtaisesti?”

	Sukupuoli			p
	Koko aineisto	Mies	Nainen	
	n=1438 %	n=718 %	n=720 %	
1. Erittäin tärkeä	25.2	25.3	25.0	< 0.001
2. Melko tärkeä	33.4	29.5	37.2	
3. Ei kovin tärkeä	25.9	26.7	25.0	
4. Ei lainkaan tärkeä	11.5	14.7	8.2	
5. En osaa sanoa	4.2	3.8	4.6	

Taulukko 13.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 13: ”Miten tärkeä englannin kieli on Teille henkilökohtaisesti?”

	Koko aineisto n=1438 %	Ikä				p
		15–24 n=230 %	25–44 n=503 %	45–64 n=547 %	65–79 n=159 %	
		1. Erittäin tärkeä	25.2	39.6	35.6	
2. Melko tärkeä	33.4	39.1	38.6	30.7	17.6	
3. Ei kovin tärkeä	25.9	17.8	20.5	33.5	27.7	
4. Ei lainkaan tärkeä	11.5	2.2	4.0	15.9	33.3	
5. En osaa sanoa	4.2	1.3	1.4	5.5	12.6	

Taulukko 13.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 13: ”Miten tärkeä englannin kieli on Teille henkilökohtaisesti?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1438 %	Alue				p
		1 n=629 %	2 n=311 %	3 n=237 %	4 n=262 %	
		1. Erittäin tärkeä	25.2	38.5	15.5	
2. Melko tärkeä	33.4	34.8	38.0	33.0	24.6	
3. Ei kovin tärkeä	25.9	17.5	33.2	29.6	33.7	
4. Ei lainkaan tärkeä	11.5	5.4	8.4	15.0	26.4	
5. En osaa sanoa	4.2	3.9	5.0	4.0	4.3	

Taulukko 13.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 13: ”Miten tärkeä englannin kieli on Teille henkilökohtaisesti?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1438 %	Korkein koulutustaso					p
		1 n=148 %	2 n=241 %	3 n=669 %	4 n=144 %	5 n=220 %	
		1. Erittäin tärkeä	25.2	4.0	21.8	19.4	
2. Melko tärkeä	33.4	13.4	26.8	38.6	41.3	34.5	
3. Ei kovin tärkeä	25.9	21.5	33.1	31.7	21.0	7.3	
4. Ei lainkaan tärkeä	11.5	44.3	14.2	7.3	3.5	0.9	
5. En osaa sanoa	4.2	16.8	4.2	3.0	0.7	0.5	

Taulukko 13.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 13: ”Miten tärkeä englannin kieli on Teille henkilökohtaisesti?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1438 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=76 %	n=396 %	n=336 %	n=85 %	n=374 %	
1. Erittäin tärkeä	25.2	42.1	40.5	23.8	10.6	8.3	< 0.001
2. Melko tärkeä	33.4	38.2	34.7	37.2	31.8	25.2	
3. Ei kovin tärkeä	25.9	11.8	19.2	26.5	40.0	35.4	
4. Ei lainkaan tärkeä	11.5	7.9	4.3	7.7	11.8	24.9	
5. En osaa sanoa	4.2	0	1.3	4.8	5.9	6.2	

Taulukko 14a.1. Kysymykseen 14a (”Missä näette tai kuulette englantia?”) annetut vastaukset konteksteittäin. Vastaajia (n=1434) pyydettiin vastaamaan jokaiseen väittämään joko myöntävästi tai kieltävästi.

Paikka	Kyllä ^a	Ei ^a	Ei vastausta	Kyllä ^b
	%	%	%	%
a. Työpaikalla	53.8	14.9	31.3	78.3
b. Oppilaitoksessa	27.1	11.0	62.0	71.2
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	78.8	5.6	15.6	93.3
d. Virastoissa (esim. Kela, verotoimisto)	12.5	31.9	55.6	28.1
e. Pankeissa, posteissa, vakuutuslaitoksissa	20.0	32.2	47.9	38.3
f. Kaupoissa, myymälöissä	73.2	9.5	17.2	88.5
g. Ravintoloissa, kahviloissa	69.7	7.0	23.2	90.8
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, lääkäriasemilla	23.9	30.5	45.7	44.0
i. Kirjastoissa	23.4	27.0	49.7	46.4
j. Harrastuspaikoilla	34.7	21.3	44.0	61.9
k. Kirkoissa	7.7	31.2	61.1	19.9
l. Kotona	45.9	17.9	36.2	72.0
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	39.5	17.8	42.6	68.9
n. Liikennevälineissä	61.2	11.2	27.6	84.5
En tunnista huomaamistani vieraista kielistä englantia	4.1	95.9	0	4.1

^aProsenttiosuudet on laskettu kaikista niistä, jolle kysymys osoitettiin, ei vain myöntävästi tai kieltävästi vastanneista.

^bProsenttiosuudet on laskettu vain myöntävästi tai kieltävästi vastanneista.

Taulukko 14a.2. Kysymykseen 14a ("Missä näette tai kuulette englantia?") myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet sukupuolittain.

Paikka	Koko aineisto n=1434 %	Sukupuoli		p
		Mies n=711 %	Nainen n=722 %	
		a. Työpaikalla	53.8	
b. Oppilaitoksessa	27.1	26.1	28.0	0.418
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	78.8	76.8	80.7	0.072
d. Virastoissa (esim. Kela, vero toimisto)	12.5	11.5	13.4	0.281
e. Pankeissa, posteissa, vakuutuslaitoksissa	20.0	19.0	20.9	0.345
f. Kaupoissa, myymälöissä	73.2	69.1	77.3	< 0.001
g. Ravintoloissa, kahviloissa	69.7	66.2	73.2	0.004
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, lääkäriasemilla	23.9	18.6	29.1	< 0.001
i. Kirjastoissa	23.4	22.9	23.8	0.664
j. Harrastuspaikoilla	34.7	38.5	31.0	0.003
k. Kirkoissa	7.7	6.1	9.4	0.018
l. Kotona	45.9	47.9	44.0	0.136
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	39.5	36.4	42.6	0.017
n. Liikennevälineissä	61.2	55.7	66.5	< 0.001
En tunnista huomaamistani vieraista kielistä englantia	4.1	4.4	3.7	0.478

Taulukko 14a.3. Kysymykseen 14a ("Missä näette tai kuulette englantia?") myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet ikäryhmittäin.

Paikka	Koko aineisto n=1434 %	Ikäryhmä				p
		15–24 n=232 %	25–44 n=517 %	45–64 n=535 %	65–79 n=151 %	
		a. Työpaikalla	53.8	37.7	75.3	
b. Oppilaitoksessa	27.1	77.8	26.3	11.6	6.7	< 0.001
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	78.8	76.5	85.2	78.6	60.9	< 0.001
d. Virastoissa (esim. Kela, vero toimisto)	12.5	20.0	16.1	8.2	3.7	< 0.001
e. Pankeissa, posteissa, vakuutuslaitoksissa	20.0	24.1	21.7	18.7	12.3	0.024
f. Kaupoissa, myymälöissä	73.2	73.8	76.6	74.6	55.8	< 0.001
g. Ravintoloissa, kahviloissa	69.7	76.5	82.0	63.4	39.5	< 0.001
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	23.9	30.1	27.5	20.7	13.1	< 0.001
i. Kirjastoissa	23.4	34.9	28.2	17.9	8.5	< 0.001
j. Harrastuspaikoilla	34.7	36.6	45.1	29.2	15.7	< 0.001
k. Kirkoissa	7.7	5.9	9.4	7.3	6.4	0.321
l. Kotona	45.9	57.7	56.2	37.0	24.2	< 0.001
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	39.5	49.9	45.9	34.0	21.5	< 0.001
n. Liikennevälineissä	61.2	63.0	68.5	58.2	43.5	< 0.001
En tunnista englantia	4.1	0.3	0.3	5.6	15.3	< 0.001

Taulukko 14a.4. Kysymykseen 14a ("Missä näette tai kuulette englantia?") myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet asuinalueittain.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Paikka	Koko aineisto n=1434 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=628 %	n=307 %	n=242 %	n=256 %	
a. Työpaikalla	53.8	63.1	52.3	47.6	38.3	< 0.001
b. Oppilaitoksessa	27.1	33.6	25.4	22.5	17.5	< 0.001
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	78.8	86.5	80.9	69.3	66.3	< 0.001
d. Virastoissa (esim. Kela, verotoimisto)	12.5	17.1	8.7	10.5	7.4	< 0.001
e. Pankeissa, posteissa, vakuutuslaitoksissa	20.0	24.9	15.9	13.5	19.0	< 0.001
f. Kaupoissa, myymälöissä	73.2	77.3	74.3	67.8	67.1	0.003
g. Ravintoloissa, kahviloissa	69.7	78.0	72.0	61.7	54.3	< 0.001
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	23.9	24.8	25.0	27.0	17.6	0.061
i. Kirjastoissa	23.4	30.2	20.4	18.8	14.6	< 0.001
j. Harrastuspaikoilla	34.7	43.0	31.4	28.4	24.3	< 0.001
k. Kirkoissa	7.7	9.7	6.5	6.5	5.8	0.122
l. Kotona	45.9	54.4	45.8	38.3	32.8	< 0.001
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	39.5	44.2	39.3	35.1	32.6	0.005
n. Liikennevälineissä	61.2	73.7	56.9	51.0	45.0	< 0.001
En tunnista englantia	4.1	1.8	4.4	4.6	8.5	< 0.001

Taulukko 14a.5. Kysymykseen 14a ("Missä näette tai kuulette englantia?") myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet koulutustasoittain.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Paikka	Koko aineisto n=1434 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=125 %	n=241 %	n=673 %	n=148 %	n=226 %	
a. Työpaikalla	53.8	15.3	31.5	56.9	69.8	82.2	< 0.001
b. Oppilaitoksessa	27.1	15.3	37.0	22.1	30.1	37.4	< 0.001
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	78.8	50.9	70.7	83.3	85.6	88.5	< 0.001
d. Virastoissa (esim. Kela, verotoimisto)	12.5	4.2	14.8	11.1	12.3	19.2	< 0.001
e. Pankeissa, posteissa, ...	20.0	9.6	20.7	20.6	21.1	23.5	0.035
f. Kaupoissa, myymälöissä	73.2	47.5	72.3	77.5	73.4	79.2	< 0.001
g. Ravintoloissa, kahviloissa	69.7	34.6	65.6	72.3	77.4	84.9	< 0.001
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	23.9	15.2	24.7	23.3	24.1	29.3	0.061
i. Kirjastoissa	23.4	8.9	23.2	23.9	25.5	29.7	< 0.001
j. Harrastuspaikoilla	34.7	13.4	28.1	35.9	41.1	47.3	< 0.001
k. Kirkoissa	7.7	2.4	7.7	6.7	4.5	16.8	< 0.001
l. Kotona	45.9	17.9	39.2	49.5	46.2	60.7	< 0.001
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	39.5	19.7	40.0	40.8	40.4	47.5	< 0.001
n. Liikennevälineissä	61.2	36.0	55.3	63.9	65.5	73.6	< 0.001
En tunnista englantia	4.1	25.2	3.6	1.0	0	0	< 0.001

Taulukko 14a.6. Kysymykseen 14a ("Missä näette tai kuulette englantia?") myöntävästi vastanneiden prosenttiosuudet ammattialoittain.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Paikka	Koko aineisto n=1434 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=76 %	n=400 %	n=335 %	n=85 %	n=364 %	
a. Työpaikalla	53.8	69.5	73.5	62.3	29.6	43.0	< 0.001
b. Oppilaitoksessa	27.1	11.4	31.8	19.6	17.0	17.3	< 0.001
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	78.8	86.2	88.1	81.4	84.0	67.2	< 0.001
d. Virastoissa (esim. Kela, verotoimisto)	12.5	9.0	12.3	14.1	19.6	9.8	0.089
e. Pankeissa, posteissa, ...	20.0	18.6	20.1	25.9	10.2	18.7	0.014
f. Kaupoissa, myymälöissä	73.2	72.8	76.4	80.5	83.0	63.2	< 0.001
g. Ravintoloissa, kahviloissa	69.7	76.7	77.4	75.5	78.3	54.6	< 0.001
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	23.9	18.2	23.5	29.0	30.8	17.6	0.002
i. Kirjastoissa	23.4	8.6	27.1	25.8	25.9	17.6	< 0.001
j. Harrastuspaikoilla	34.7	33.3	46.8	34.1	31.1	25.3	< 0.001
k. Kirkoissa	7.7	6.8	12.5	5.3	8.6	5.0	< 0.001
l. Kotona	45.9	39.3	57.9	45.8	36.5	36.4	< 0.001
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	39.5	30.7	45.6	43.0	42.0	30.5	< 0.001
n. Liikennevälineissä	61.2	63.3	72.2	66.6	65.6	44.1	< 0.001
En tunnista englantia	4.1	1.8	0.9	2.5	3.7	9.2	< 0.001

Taulukko 14b.1. Kysymykseen 14b ("Missä yllä mainituista paikoista näette tai kuulette englantia useimmiten?") annetuissa vastauksissa eri paikkojen saamien mainintojen prosenttiosuudet sukupuolitain. Vastajia pyydettiin mainitsemaan kolme yleisintä paikkaa. Kysymys osoitettiin vain niille, jotka ilmoittivat tunnistavansa vieraista kielistä englannin.

Paikka	Englannin tunnistavat n=1274 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=619 %	n=655 %	
a. Työpaikalla	40.5	46.3	35.0	< 0.001
b. Oppilaitoksessa	17.9	18.9	16.9	0.338
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	56.6	54.6	58.6	0.149
d. Virastoissa (esim. Kela, verotoimisto)	1.3	0.8	1.7	0.159
e. Pankeissa, posteissa, ...	1.9	2.0	1.7	0.672
f. Kaupoissa, myymälöissä	46.8	43.4	50.0	0.018
g. Ravintoloissa, kahviloissa	39.1	35.4	42.5	0.009
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	3.9	2.0	5.7	< 0.001
i. Kirjastoissa	3.8	5.2	2.4	0.011
j. Harrastuspaikoilla	8.1	12.0	4.3	< 0.001
k. Kirkoissa	1.6	1.2	1.9	0.304
l. Kotona	27.5	30.5	24.7	0.021
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	9.7	8.2	11.0	0.093
n. Liikennevälineissä	25.5	21.2	29.6	< 0.001

Taulukko 14b.2. Kysymykseen 14b ("Missä yllä mainituista paikoista näette tai kuulette englantia useimmiten?") annetuissa vastauksissa eri paikkojen saamien mainintojen prosenttiosuudet ikäryhmittäin. Vastaajia pyydettiin mainitsemaan kolme yleisintä paikkaa.

Paikka	Englannin tunnistavat n=1274 %	Ikäryhmä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=223 %	n=493 %	n=459 %	n=99 %	
a. Työpaikalla	40.5	22.1	55.9	39.6	9.3	< 0.001
b. Oppilaitoksessa	17.9	60.9	11.3	7.1	3.6	< 0.001
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	56.6	44.9	52.3	63.6	72.2	< 0.001
d. Virastoissa (esim. Kela, verotoimisto)	1.3	0.8	0.7	2.2	1.2	0.205 ^a
e. Pankeissa, posteissa, ...	1.9	1.8	2.0	1.6	2.3	0.952 ^a
f. Kaupoissa, myymälöissä	46.8	36.5	41.0	55.3	60.0	< 0.001
g. Ravintoloissa, kahviloissa	39.1	31.2	46.1	37.4	30.1	< 0.001
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	3.9	2.9	4.1	4.1	4.2	0.871
i. Kirjastoissa	3.8	5.7	3.8	3.2	2.0	0.332
j. Harrastuspaikoilla	8.1	7.2	9.7	6.9	7.0	0.407
k. Kirkoissa	1.6	0.9	1.2	2.0	3.2	0.352 ^a
l. Kotona	27.5	30.5	30.6	23.8	22.3	0.046
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	9.7	9.7	6.5	11.8	15.6	0.008
n. Liikennevälineissä	25.5	29.3	22.8	24.5	35.2	0.034

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 14b.3. Kysymykseen 14b ("Missä yllä mainituista paikoista näette tai kuulette englantia useimmiten?") annetuissa vastauksissa eri paikkojen saamien mainintojen prosenttiosuudet asuinalueittain. Vastaajia pyydettiin mainitsemaan kolme yleisintä paikkaa.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Paikka	Englannin tunnistavat n=1274 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=588 %	n=279 %	n=201 %	n=206 %	
a. Työpaikalla	40.5	46.6	35.3	39.0	31.5	< 0.001
b. Oppilaitoksessa	17.9	21.4	17.1	13.2	13.3	0.011
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	56.6	57.7	56.8	52.8	57.1	0.686
d. Virastoissa (esim. Kela, verotoimisto)	1.3	1.9	0.9	0.8	0.7	0.396 ^a
e. Pankeissa, posteissa, ...	1.9	2.7	0.8	1.5	1.3	0.215
f. Kaupoissa, myymälöissä	46.8	39.1	48.4	52.0	61.6	< 0.001
g. Ravintoloissa, kahviloissa	39.1	39.9	41.8	41.1	31.3	0.083
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	3.9	2.2	4.0	5.8	6.7	0.014
i. Kirjastoissa	3.8	3.7	4.3	3.4	3.5	0.950
j. Harrastuspaikoilla	8.1	6.2	11.6	9.5	7.1	0.042
k. Kirkoissa	1.6	1.2	0.9	3.8	1.6	0.044 ^a
l. Kotona	27.5	30.3	29.7	26.6	17.3	0.003
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	9.7	6.9	13.1	10.2	12.4	0.013
n. Liikennevälineissä	25.5	31.0	19.3	20.1	23.7	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 14b.4. Kysymykseen 14b ("Missä yllä mainituista paikoista näette tai kuulette englantia useimmiten?") annetuissa vastauksissa eri paikkojen saamien mainintojen prosenttiosuudet koulutustasoittain. Vastaajia pyydettiin mainitsemaan kolme yleisintä paikkaa.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Paikka	Englannin tunnistavat n=1274 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=77 %	n=207 %	n=633 %	n=135 %	n=217 %	
a. Työpaikalla	40.5	19.6	18.0	39.4	56.2	63.5	< 0.001
b. Oppilaitoksessa	17.9	17.6	29.2	15.0	10.8	19.9	< 0.001
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	56.6	56.3	52.0	56.0	63.3	58.3	0.336
d. Virastoissa (esim. Kela, ...)	1.3	1.5	2.3	1.3	0	1.2	0.516 ^a
e. Pankeissa, posteissa, ...	1.9	6.7	2.5	1.1	0	3.0	0.002 ^a
f. Kaupoissa, myymälöissä	46.8	51.8	53.3	49.0	38.8	36.9	0.002
g. Ravintoloissa, kahviloissa	39.1	26.9	36.1	41.8	46.9	34.3	0.011
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	3.9	7.5	2.5	4.2	3.9	3.0	0.346
i. Kirjastoissa	3.8	2.7	7.8	2.9	5.0	2.3	0.015
j. Harrastuspaikoilla	8.1	10.9	4.8	9.1	3.8	9.2	0.076
k. Kirkoissa	1.6	2.3	2.0	1.8	0.3	1.2	0.692 ^a
l. Kotona	27.5	15.5	24.1	28.3	23.5	35.9	0.003
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	9.7	11.7	14.7	9.5	4.3	7.4	0.016
n. Liikennevälineissä	25.5	25.1	31.9	24.9	30.2	18.8	0.024

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 14b.5. Kysymykseen 14b ("Missä yllä mainituista paikoista näette tai kuulette englantia useimmiten?") annetuissa vastauksissa eri paikkojen saamien mainintojen prosenttiosuudet ammattialoitain. Vastaajia pyydettiin mainitsemaan kolme yleisintä paikkaa.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Paikka	Englannin tunnistavat n=1274 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=67 %	n=379 %	n=310 %	n=76 %	n=293 %	
a. Työpaikalla	40.5	64.0	56.1	46.2	10.4	31.0	< 0.001
b. Oppilaitoksessa	17.9	0.6	17.2	12.1	6.8	12.9	0.001
c. Kaupunkien/taajamien katukuvassa	56.6	56.5	59.5	54.2	66.8	56.8	0.305
d. Virastoissa (esim. Kela, ...)	1.3	0	1.4	2.2	1.5	0.9	0.582 ^a
e. Pankeissa, posteissa, ...	1.9	3.0	0.4	3.6	1.4	2.3	0.051
f. Kaupoissa, myymälöissä	46.8	50.9	36.3	49.9	69.5	52.1	< 0.001
g. Ravintoloissa, kahviloissa	39.1	47.0	38.8	45.6	36.3	36.3	0.108
h. Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, ...	3.9	1.8	4.4	2.5	9.8	4.7	0.048
i. Kirjastoissa	3.8	0.6	1.5	4.4	5.2	6.0	0.017
j. Harrastuspaikoilla	8.1	13.6	7.2	6.5	6.5	9.2	0.291
k. Kirkoissa	1.6	1.2	1.5	0.7	5.2	1.2	0.061 ^a
l. Kotona	27.5	21.0	34.6	23.9	25.8	23.9	0.005
m. Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	9.7	11.9	9.2	8.3	9.5	9.2	0.929
n. Liikennevälineissä	25.5	23.5	22.9	26.9	32.4	23.3	0.368

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 15a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 15a: "Englantia puhutaan eri tavalla eri maissa. Mikä seuraavista vaihtoehdoista miellyttää Teitä eniten?" Kysymys osoitettiin vain niille, jotka ilmoittivat tunnistavansa huomaamistaan vieraista kielistä englannin. Vastaajat valitsivat vain yhden vaihtoehdon.

	Englannin tunnistavat n=1284 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=632 %	n=652 %	
1. Brittienglanti	39.6	31.3	47.6	< 0.001
2. Amerikanenglanti	35.9	41.1	31.0	
3. Australianenglanti	2.7	3.3	2.1	
4. Irlanninenglanti	3.8	4.9	2.8	
5. Kanadanenglanti	1.2	0.8	1.6	
6. Intialaistenenglanti	0.5	0.9	0.2	
7. Suomalaisienenglanti	7.0	7.8	6.2	
8. Muu	1.4	1.2	1.6	
9. En osaa sanoa	7.7	8.6	6.9	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	11.2	9.8	0.374

Taulukko 15a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 15a: ”Englantia puhutaan eri tavalla eri maissa. Mikä seuraavista vaihtoehdoista miellyttää Teitä eniten?”

	Englannin tunnistavat n=1284 %	Ikä				p
		15–24 n=215 %	25–44 n=495 %	45–64 n=460 %	65–79 n=114 %	
		1. Brittienglanti	39.6	30.0	35.5	
2. Amerikanenglanti	35.9	39.5	40.1	32.7	18.8	
3. Australian englanti	2.7	4.4	2.8	1.9	2.4	
4. Irlannin englanti	3.8	5.9	5.1	2.0	0.5	
5. Kanadan englanti	1.2	0.3	1.2	1.2	3.2	
6. Intialaisten englanti	0.5	0.5	0.7	0.3	1.1	
7. Suomalaisien englanti	7.0	9.1	4.5	7.8	11.8	
8. Muu	1.4	1.5	2.3	0.6	0.5	
9. En osaa sanoa	7.7	8.8	7.9	6.7	9.7	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	7.4	4.2	14.0	24.4	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 15a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 15a: ”Englantia puhutaan eri tavalla eri maissa. Mikä seuraavista vaihtoehdoista miellyttää Teitä eniten?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Englannin tunnistavat n=1284 %	Alue				p
		1 n=586 %	2 n=273 %	3 n=216 %	4 n=209 %	
		1. Brittienglanti	39.6	42.7	41.2	
2. Amerikanenglanti	35.9	32.6	39.2	34.8	43.2	
3. Australian englanti	2.7	3.5	2.2	2.1	1.7	
4. Irlannin englanti	3.8	3.7	2.5	5.5	4.4	
5. Kanadan englanti	1.2	1.8	0.5	1.7	0	
6. Intialaisten englanti	0.5	0.8	0	0.2	0.9	
7. Suomalaisien englanti	7.0	5.7	7.8	7.5	9.3	
8. Muu	1.4	2.2	0	0.6	1.9	
9. En osaa sanoa	7.7	7.0	6.6	9.5	9.7	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	6.9	11.1	10.8	18.3	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 15a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 15a: ”Englantia puhutaan eri tavalla eri maissa. Mikä seuraavista vaihtoehdoista miellyttää Teitä eniten?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Englannin tunnistavat n=1284 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=87 %	n=195 %	n=614 %	n=146 %	n=222 %	
1. Brittienglanti	39.6	34.1	29.2	40.1	36.4	50.0	< 0.001 ^a
2. Amerikanenglanti	35.9	32.9	39.2	35.7	39.1	32.3	
3. Australian englanti	2.7	0.6	3.7	3.3	0	2.8	
4. Irlannin englanti	3.8	2.1	4.3	4.3	7.5	0.7	
5. Kanadan englanti	1.2	0	0.2	0.7	2.8	2.7	
6. Intialaisten englanti	0.5	0	0.8	0.5	0.3	0.9	
7. Suomalaisten englanti	7.0	15.1	9.9	6.9	6.1	3.3	
8. Muu	1.4	0.7	2.2	1.3	1.0	1.8	
9. En osaa sanoa	7.7	14.6	10.6	7.2	6.7	5.4	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	30.2	19.1	8.8	2.0	1.4	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 15a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 15a: ”Englantia puhutaan eri tavalla eri maissa. Mikä seuraavista vaihtoehdoista miellyttää Teitä eniten?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Englannin tunnistavat n=1284 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=69 %	n=380 %	n=302 %	n=68 %	n=308 %	
1. Brittienglanti	39.6	39.1	48.8	44.8	39.7	24.6	< 0.001 ^a
2. Amerikanenglanti	35.9	51.8	30.1	36.4	33.1	42.0	
3. Australian englanti	2.7	0	2.6	2.8	4.3	3.7	
4. Irlannin englanti	3.8	0.6	2.8	4.4	4.9	4.7	
5. Kanadan englanti	1.2	0	2.7	0.3	1.9	0.7	
6. Intialaisten englanti	0.5	3.0	0.1	0.4	0	0.7	
7. Suomalaisten englanti	7.0	3.1	5.2	5.2	8.8	10.5	
8. Muu	1.4	0	2.6	1.2	0	0.2	
9. En osaa sanoa	7.7	2.3	5.1	4.5	7.3	13.0	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	8.9	4.8	9.9	19.4	15.5	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 15b.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 15b: ”Mikä yllä olevista englannin puhumisen tavoista (vrt. 15a) miellyttää Teitä vähiten?” Kysymys osoitettiin vain niille, jotka ilmoittivat tunnistavansa huomaamistaan vieraista kielistä englannin. Vastaajat valitsivat vain yhden vaihtoehdon.

	Englannin tunnistavat n=1284 %	Sukupuoli		p
		Mies n=632 %	Nainen n=652 %	
		1. Brittienglanti	10.0	
2. Amerikanenglanti	9.8	9.3	10.3	
3. Australian englanti	5.6	5.5	5.6	
4. Irlannin englanti	9.6	11.2	8.0	
5. Kanadan englanti	0.9	1.3	0.5	
6. Intialaisten englanti	28.1	27.1	29.0	
7. Suomalaisien englanti	18.2	19.7	16.8	
8. Muu	2.4	2.7	2.1	
9. En osaa sanoa	15.6	11.9	19.0	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	11.2	9.8	0.374

Taulukko 15b.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 15b: ”Mikä yllä olevista englannin puhumisen tavoista (vrt. 15a) miellyttää Teitä vähiten?”

	Englannin tunnistavat n=1284 %	Ikä				p
		15–24 n=215 %	25–44 n=495 %	45–64 n=460 %	65–79 n=114 %	
		1. Brittienglanti	10.0	13.8	8.8	
2. Amerikanenglanti	9.8	4.5	8.2	12.0	24.1	
3. Australian englanti	5.6	6.3	4.8	6.2	4.8	
4. Irlannin englanti	9.6	8.6	9.1	10.8	9.1	
5. Kanadan englanti	0.9	0.7	1.4	0.4	0.6	
6. Intialaisten englanti	28.1	25.4	34.5	24.1	14.3	
7. Suomalaisien englanti	18.2	25.3	17.1	16.7	12.8	
8. Muu	2.4	1.3	3.0	2.3	1.8	
9. En osaa sanoa	15.6	14.2	13.2	18.1	22.2	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	7.4	4.2	14.0	24.4	< 0.001

Taulukko 15b.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 15b: ”Mikä yllä olevista englannin puhumisen tavoista (vrt. 15a) miellyttää Teitä vähiten?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Englannin tunnistavat	Alue					p
	1	2	3	4		
	n=586	n=273	n=216	n=209		
	%	%	%	%		
1. Brittienglanti	10.0	7.7	9.2	11.3	17.4	0.006
2. Amerikanenglanti	9.8	11.7	8.1	8.9	6.6	
3. Australian englanti	5.6	6.1	7.3	3.2	3.8	
4. Irlannin englanti	9.6	6.8	12.2	12.8	11.4	
5. Kanadan englanti	0.9	1.4	0.2	0.4	0.7	
6. Intialaisten englanti	28.1	32.0	27.9	24.0	20.1	
7. Suomalaisten englanti	18.2	17.2	17.1	21.0	19.8	
8. Muu	2.4	2.2	1.3	3.2	3.9	
9. En osaa sanoa	15.6	15.0	16.6	15.3	16.3	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	6.9	11.1	10.8	18.3	< 0.001

Taulukko 15b.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 15b: ”Mikä yllä olevista englannin puhumisen tavoista (vrt. 15a) miellyttää Teitä vähiten?”

1: Enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Englannin tunnistavat	Koulutustaso					p	
	1	2	3	4	5		
	n=87	n=195	n=614	n=146	n=222		
	%	%	%	%	%		
1. Brittienglanti	10.0	12.7	13.3	10.8	7.7	5.6	0.012 ^a
2. Amerikanenglanti	9.8	18.9	4.9	10.2	9.6	10.5	
3. Australian englanti	5.6	7.2	6.3	5.8	5.2	4.5	
4. Irlannin englanti	9.6	10.1	9.3	10.5	9.2	8.1	
5. Kanadan englanti	0.9	0	2.1	0.4	1.8	0.9	
6. Intialaisten englanti	28.1	15.2	19.3	26.5	38.1	35.1	
7. Suomalaisten englanti	18.2	21.2	24.1	18.5	14.8	14.5	
8. Muu	2.4	1.5	2.5	1.6	3.4	3.9	
9. En osaa sanoa	15.6	13.3	18.3	15.7	10.2	16.9	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	30.2	19.1	8.8	2.0	1.4	< 0.001

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 15b.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 15b: ”Mikä yllä olevista englannin puhumisen tavoista (vrt. 15a) miellyttää Teitä vähiten?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Englannin tunnistavat n=1284 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=69	n=380	n=302	n=68	n=308	
		%	%	%	%	%	
1. Brittienglanti	10.0	11.9	6.4	9.9	11.4	14.3	0.001
2. Amerikanenglanti	9.8	11.8	12.7	10.2	6.8	8.2	
3. Australianenglanti	5.6	7.4	4.5	4.6	6.1	6.5	
4. Irlanninenglanti	9.6	9.4	8.4	9.6	9.8	10.3	
5. Kanadanenglanti	0.9	3.8	0.2	0.7	0	1.6	
6. Intialaistenenglanti	28.1	37.2	36.0	25.5	20.8	20.9	
7. Suomalaisienenglanti	18.2	6.3	13.3	20.9	19.5	23.4	
8. Muu	2.4	0	3.6	2.2	4.1	1.4	
9. En osaa sanoa	15.6	12.2	14.9	16.4	21.6	13.4	
En tunnista eri tapoja puhua englantia	10.5	8.9	4.8	9.9	19.4	15.5	< 0.001

Taulukko 16.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 16: ”Miten suhtaudutte siihen, että jotkut suomalaiset lapset käyvät Suomessa englanninkielistä koulua?”

	Koko aineisto n=1442 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=720	n=722	
		%	%	
1. Erittäin myönteisesti	47.6	44.9	50.4	0.060
2. Melko myönteisesti	40.6	41.7	39.6	
3. Melko kielteisesti	2.8	2.8	2.9	
4. Erittäin kielteisesti	0.6	0.6	0.7	
5. En osaa sanoa	8.3	10.1	6.4	

Taulukko 16.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 16: ”Miten suhtaudutte siihen, että jotkut suomalaiset lapset käyvät Suomessa englanninkielistä koulua?”

	Koko aineisto n=1442 %	Ikä				p
		15–24 n=227 %	25–44 n=503 %	45–64 n=544 %	65–79 n=168 %	
		1. Erittäin myönteisesti	47.6	41.2	49.8	
2. Melko myönteisesti	40.6	43.0	40.8	39.8	39.5	
3. Melko kielteisesti	2.8	2.6	3.6	2.0	3.0	
4. Erittäin kielteisesti	0.6	2.2	0.2	0.6	0.6	
5. En osaa sanoa	8.3	11.0	5.5	7.7	14.4	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 16.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 16: ”Miten suhtaudutte siihen, että jotkut suomalaiset lapset käyvät Suomessa englanninkielistä koulua?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1442 %	Alue				p
		1 n=627 %	2 n=308 %	3 n=242 %	4 n=265 %	
		1. Erittäin myönteisesti	47.6	50.9	47.7	
2. Melko myönteisesti	40.6	39.2	41.4	45.4	38.6	
3. Melko kielteisesti	2.8	2.4	3.0	2.4	4.0	
4. Erittäin kielteisesti	0.6	0.4	0.4	1.3	1.3	
5. En osaa sanoa	8.3	7.2	7.6	10.0	10.0	

Taulukko 16.4. Koulutustaso-kohtaiset jakaumat kysymykselle 16: ”Miten suhtaudutte siihen, että jotkut suomalaiset lapset käyvät Suomessa englanninkielistä koulua?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1442 %	Koulutustaso					p
		1 n=161 %	2 n=240 %	3 n=654 %	4 n=146 %	5 n=220 %	
		1. Erittäin myönteisesti	47.6	45.0	44.6	49.7	
2. Melko myönteisesti	40.6	32.5	42.9	41.0	49.0	39.5	
3. Melko kielteisesti	2.8	0.6	1.7	2.9	0.7	6.8	
4. Erittäin kielteisesti	0.6	0.6	0.8	0.6	0.7	0.5	
5. En osaa sanoa	8.3	21.3	10.0	5.8	2.8	5.5	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 16.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 16: ”Miten suhtaudutte siihen, että jotkut suomalaiset lapset käyvät Suomessa englanninkielistä koulua?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1442	n=76	n=393	n=331	n=83	n=386	
	%	%	%	%	%	%	
1. Erittäin myönteisesti	47.6	39.5	46.8	55.8	53.0	45.5	< 0.001 ^a
2. Melko myönteisesti	40.6	44.7	45.0	37.3	37.3	37.4	
3. Melko kielteisesti	2.8	5.3	3.3	2.7	2.4	2.8	
4. Erittäin kielteisesti	0.6	1.3	0.3	0.3	0	0.8	
5. En osaa sanoa	8.3	9.2	4.6	3.9	7.2	14.3	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.**Taulukko 17.1.** Sukupuolten jakaumat kysymykselle 17: ”Miten suhtaudutte siihen, että joissakin suomalaisissa yrityksissä käytetään englantia yrityksen sisäisenä kielenä?”

	Sukupuoli			p
	Koko aineisto	Mies	Nainen	
	n=1444	n=720	n=724	
	%	%	%	
1. Erittäin myönteisesti	16.5	17.5	15.6	0.588
2. Melko myönteisesti	45.1	43.1	47.0	
3. Melko kielteisesti	17.7	17.8	17.7	
4. Erittäin kielteisesti	4.5	4.9	4.1	
5. En osaa sanoa	16.2	16.8	15.6	

Taulukko 17.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 17: ”Miten suhtaudutte siihen, että joissakin suomalaisissa yrityksissä käytetään englantia yrityksen sisäisenä kielenä?”

	Ikä					p
	Koko aineisto	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1444	n=227	n=504	n=546	n=167	
	%	%	%	%	%	
1. Erittäin myönteisesti	16.5	13.7	22.2	15.0	8.3	< 0.001
2. Melko myönteisesti	45.1	46.3	50.1	41.3	40.5	
3. Melko kielteisesti	17.7	15.4	15.2	20.9	17.9	
4. Erittäin kielteisesti	4.5	4.4	1.8	7.0	4.8	
5. En osaa sanoa	16.2	20.3	10.7	15.8	28.6	

Taulukko 17.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 17: ”Miten suhtaudutte siihen, että joissakin suomalaisissa yrityksissä käytetään englantia yrityksen sisäisenä kielenä?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taa- jaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1444 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=627 %	n=310 %	n=244 %	n=266 %	
1. Erittäin myönteisesti	16.5	20.3	14.0	13.1	13.9	< 0.001
2. Melko myönteisesti	45.1	47.9	47.3	46.0	34.8	
3. Melko kielteisesti	17.7	16.6	18.0	18.6	19.2	
4. Erittäin kielteisesti	4.5	3.7	3.0	4.0	8.8	
5. En osaa sanoa	16.2	11.5	17.7	18.4	23.3	

Taulukko 17.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 17: ”Miten suhtaudutte siihen, että joissakin suomalaisissa yrityksissä käytetään englantia yrityksen sisäisenä kielenä?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppi- las- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1444 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=161 %	n=240 %	n=656 %	n=146 %	n=221 %	
1. Erittäin myönteisesti	16.5	9.9	9.2	14.2	24.7	32.7	< 0.001
2. Melko myönteisesti	45.1	26.1	45.8	49.1	47.3	44.5	
3. Melko kielteisesti	17.7	19.3	19.2	18.6	13.0	15.9	
4. Erittäin kielteisesti	4.5	5.6	5.0	5.5	4.1	0.9	
5. En osaa sanoa	16.2	39.1	20.8	12.7	11.0	5.9	

Taulukko 17.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 17: ”Miten suhtaudutte siihen, että joissakin suomalaisissa yrityksissä käytetään englantia yrityksen sisäisenä kielenä?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1444 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=76 %	n=393 %	n=331 %	n=83 %	n=386 %	
1. Erittäin myönteisesti	16.5	27.3	25.4	14.5	10.8	8.8	< 0.001
2. Melko myönteisesti	45.1	45.5	47.7	53.0	48.2	38.5	
3. Melko kielteisesti	17.7	15.6	15.2	16.4	14.5	22.2	
4. Erittäin kielteisesti	4.5	3.9	3.0	5.5	2.4	5.9	
5. En osaa sanoa	16.2	7.8	8.6	10.6	24.1	24.5	

Taulukko 18a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 18a: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa takellellä?”

	Koko aineisto n=1438 %	Sukupuoli		p
		Mies n=718 %	Nainen n=720 %	
		1. Ihailua hyvästä yrityksestä	13.8	
2. Ylpeyttä oman kielitaidon paremmuudesta	1.3	1.5	1.0	
3. Huvittuneisuutta	20.4	24.1	16.7	
4. Myötätuntoa	28.3	25.9	30.7	
5. Ärtymystä	9.5	10.3	8.6	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	13.1	11.6	14.6	
7. Ei tunnu miltään	13.8	15.5	12.1	

Taulukko 18a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 18a: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa takellellä?”

	Koko aineisto n=1438 %	Ikä				p
		15–24 n=227 %	25–44 n=502 %	45–64 n=543 %	65–79 n=166 %	
		1. Ihailua hyvästä yrityksestä	13.8	10.1	8.2	
2. Ylpeyttä oman kielitaidon paremmuudesta	1.3	2.2	1.4	0.9	0.6	
3. Huvittuneisuutta	20.4	32.6	26.2	13.3	9.5	
4. Myötätuntoa	28.3	15.0	28.0	32.2	34.5	
5. Ärtymystä	9.5	7.0	9.5	10.3	9.5	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	13.1	21.1	13.3	10.7	8.9	
7. Ei tunnu miltään	13.8	11.9	13.3	12.9	20.2	

Taulukko 18a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 18a: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa takellessa?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1438 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=624 %	n=305 %	n=244 %	n=265 %	
1. Ihailua hyvästä yrityksestä	13.8	11.3	15.1	14.0	18.0	0.094
2. Ylpeyttä oman kielitaidon paremmuudesta	1.3	1.2	0.1	1.7	2.4	
3. Huvittuneisuutta	20.4	20.7	19.7	23.5	17.6	
4. Myötätuntoa	28.3	28.9	27.7	30.8	25.2	
5. Ärtymystä	9.5	9.7	10.3	5.9	11.1	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	13.1	15.2	11.8	9.8	12.5	
7. Ei tunnu miltään	13.8	13.1	15.3	14.4	13.2	

Taulukko 18a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 18a: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa takellessa?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1438 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=159 %	n=240 %	n=652 %	n=146 %	n=220 %	
1. Ihailua hyvästä yrityksestä	13.8	16.1	12.6	14.1	11.0	14.2	< 0.001
2. Ylpeyttä oman kielitaidon paremmuudesta	1.3	3.7	0.4	1.1	0	1.8	
3. Huvittuneisuutta	20.4	12.4	23.4	22.4	21.2	17.4	
4. Myötätuntoa	28.3	23.0	22.2	27.9	35.6	35.6	
5. Ärtymystä	9.5	8.1	10.9	8.9	8.9	10.5	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	13.1	8.1	17.2	12.9	11.6	13.7	
7. Ei tunnu miltään	13.8	28.6	13.4	12.7	11.6	6.8	

Taulukko 18a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 18a: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa takellellen?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1438 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=75 %	n=392 %	n=331 %	n=83 %	n=383 %	
1. Ihailua hyvästä yrityksestä	13.8	13.3	15.3	14.2	21.7	11.7	0.004
2. Ylpeyttä oman kielitaidon paremmuudesta	1.3	1.3	1.0	1.5	0	0.8	
3. Huvittuneisuutta	20.4	20.0	18.9	21.1	20.5	20.6	
4. Myötätuntoa	28.3	34.7	36.2	25.9	32.5	25.3	
5. Ärtymystä	9.5	13.3	8.7	10.8	6.0	9.1	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	13.1	8.0	11.7	14.2	7.2	12.5	
7. Ei tunnu mitään	13.8	9.3	8.2	12.3	12.0	19.8	

Taulukko 18b.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 18b: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti suomalaisella korostuksella?”

	Koko aineisto n=1438 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=718 %	n=720 %	
1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	24.0	22.1	25.8	0.001
2. Ylpeyttä oman kielitaitonne paremmuudesta	2.6	2.1	3.2	
3. Ihailua puhujaa kohtaan	28.5	26.4	30.5	
4. Huvittuneisuutta	8.2	10.0	6.4	
5. Myötätuntoa	9.3	9.9	8.7	
6. Ärtymystä	2.2	1.8	2.5	
7. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	1.9	1.5	2.4	
8. Häpeää suomalaisten puolesta	1.0	0.4	1.5	
9. Ei tunnu mitään	22.4	25.7	19.0	

Taulukko 18b.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 18b: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti suomalaisella korostuksella?”

	Koko aineisto n=1438 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=227 %	n=502 %	n=543 %	n=165 %	
1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	24.0	26.8	26.3	21.7	21.0	< 0.001
2. Ylpeyttä oman kielitaitonne paremmuudesta	2.6	4.4	2.8	1.7	2.4	
3. Ihailua puhujaa kohtaan	28.5	19.7	26.1	33.3	31.7	
4. Huvittuneisuutta	8.2	10.1	10.0	6.8	4.2	
5. Myötätuntoa	9.3	7.0	6.6	10.9	15.0	
6. Ärtymystä	2.2	1.8	2.2	2.2	3.0	
7. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	1.9	0.4	1.2	3.5	1.2	
8. Häpeää suomalaisten puolesta	1.0	1.8	1.0	0.7	1.2	
9. Ei tunnu miltään	22.4	28.1	23.8	19.2	20.4	

Taulukko 18b.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 18b: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti suomalaisella korostuksella?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1438 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=625 %	n=307 %	n=244 %	n=262 %	
1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	24.0	20.3	30.4	24.9	24.6	0.004
2. Ylpeyttä oman kielitaitonne paremmuudesta	2.6	2.6	1.7	4.1	2.1	
3. Ihailua puhujaa kohtaan	28.5	28.5	25.1	25.7	35.2	
4. Huvittuneisuutta	8.2	9.9	6.9	6.8	7.0	
5. Myötätuntoa	9.3	7.3	13.0	11.8	7.2	
6. Ärtymystä	2.2	2.5	1.4	1.0	3.4	
7. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	1.9	2.0	1.6	1.9	2.1	
8. Häpeää suomalaisten puolesta	1.0	1.4	0.8	1.0	0.1	
9. Ei tunnu miltään	22.4	25.6	19.0	22.9	18.2	

Taulukko 18b.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 18b: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti suomalaisella korostuksella?”
1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1438 %	Korkein koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=160 %	n=237 %	n=656 %	n=146 %	n=220 %	
1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	24.0	21.3	25.7	23.6	25.0	23.6	0.674 ^a
2. Ylpeyttä oman kielitaitonne paremmuudesta	2.6	2.5	3.8	2.7	1.5	1.8	
3. Ihailua puhujaa kohtaan	28.5	25.6	26.2	29.6	30.6	29.1	
4. Huvittuneisuutta	8.2	5.0	10.5	7.6	12.5	6.8	
5. Myötätuntoa	9.3	10.0	7.6	9.1	10.4	10.5	
6. Ärtymystä	2.2	1.9	2.1	2.3	1.4	1.8	
7. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	1.9	1.9	2.5	2.3	0.7	1.4	
8. Häpeää suomalaisten puolesta	1.0	1.3	0.8	1.5	0	0.5	
9. Ei tunnu miltään	22.4	30.6	20.7	21.2	18.1	24.5	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 18b.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 18b: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti suomalaisella korostuksella?”
1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1438 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=75 %	n=393 %	n=331 %	n=83 %	n=381 %	
1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	24.0	27.6	23.6	24.5	24.4	22.5	0.152 ^a
2. Ylpeyttä oman kielitaitonne paremmuudesta	2.6	2.6	1.5	2.4	3.7	2.1	
3. Ihailua puhujaa kohtaan	28.5	26.3	31.0	31.1	37.8	26.7	
4. Huvittuneisuutta	8.2	11.8	7.6	8.5	6.1	8.1	
5. Myötätuntoa	9.3	9.2	12.2	7.3	7.3	9.2	
6. Ärtymystä	2.2	0	1.3	3.9	1.2	2.1	
7. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	1.9	0	3.3	1.5	0	2.1	
8. Häpeää suomalaisten puolesta	1.0	1.3	0.3	1.5	0	0.5	
9. Ei tunnu miltään	22.4	21.1	19.3	19.3	19.5	26.7	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 18c.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 18c: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti syntyperäisen englannin puhujan tavoin?”

	Koko aineisto n=1439 %	Sukupuoli		p
		Mies n=719 %	Nainen n=720 %	
		1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	23.0	
2. Ihailua puhujaa kohtaan	53.8	50.5	57.2	
3. Huvittuneisuutta	2.6	3.3	1.9	
4. Ärtymystä	1.0	1.2	0.7	
5. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	2.2	1.7	2.6	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	0.3	0.2	0.3	
7. Ei tunnu miltään	17.1	22.5	11.7	

Taulukko 18c.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 18c: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti syntyperäisen englannin puhujan tavoin?”

	Koko aineisto n=1439 %	Ikä				p
		15–24 n=227 %	25–44 n=504 %	45–64 n=544 %	65–79 n=164 %	
		1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	23.0	21.6	24.7	
2. Ihailua puhujaa kohtaan	53.8	52.4	54.1	55.4	50.3	
3. Huvittuneisuutta	2.6	2.6	1.0	4.1	2.5	
4. Ärtymystä	1.0	2.2	0.6	0.7	1.2	
5. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	2.2	1.8	2.0	2.4	1.8	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	0.3	1.3	0.2	0.2	0	
7. Ei tunnu miltään	17.1	18.1	17.5	15.5	19.6	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 18c.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 18c: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti syntyperäisen englannin puhujan tavoin?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1439 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=625 %	n=306 %	n=243 %	n=265 %	
1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	23.0	22.4	24.6	22.9	22.9	0.430 ^a
2. Ihailua puhujaa kohtaan	53.8	55.7	52.9	53.2	50.8	
3. Huvittuneisuutta	2.6	2.5	1.8	2.8	3.6	
4. Ärtymystä	1.0	0.2	1.1	1.4	2.3	
5. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	2.2	2.9	1.7	1.1	1.6	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	0.3	0.6	0.4	0.3	0	
7. Ei tunnu miltään	17.1	15.7	17.5	18.3	18.8	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 18c.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 18c: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti syntyperäisen englannin puhujan tavoin?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1439 %	Korkein koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=159 %	n=240 %	n=656 %	n=146 %	n=220 %	
1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	23.0	22.6	22.1	22.7	18.1	27.3	< 0.001 ^a
2. Ihailua puhujaa kohtaan	53.8	37.1	48.8	56.3	62.5	60.0	
3. Huvittuneisuutta	2.6	5.7	5.8	2.0	0.7	0	
4. Ärtymystä	1.0	1.3	1.3	1.2	0	0.5	
5. Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta	2.2	1.9	4.2	1.8	2.1	1.4	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	0.3	1.3	0.4	0.3	0	0	
7. Ei tunnu miltään	17.1	30.2	17.5	15.6	16.7	10.9	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 18c.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 18c: ”Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti syntyperäisen englannin puhujan tavoin?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1439 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=75 %	n=393 %	n=331 %	n=83 %	n=383 %	
1. Ylpeyttä suomalaisten puolesta	23.0	25.3	19.3	27.0	23.2	23.3	< 0.001 ^a
2. Ihailua puhujaa kohtaan	53.8	58.7	63.1	56.4	61.0	42.7	
3. Huvittuneisuutta	2.6	2.7	1.5	2.1	1.2	3.1	
4. Ärtymystä	1.0	0	0	1.2	2.4	0.8	
5. Alemmuutta oman kieltaitonne huonommuudesta	2.2	0	3.3	0.6	0	2.4	
6. Häpeää suomalaisten puolesta	0.3	0	0	0.6	0	0.5	
7. Ei tunnu miltään	17.1	13.3	12.7	12.1	12.2	27.2	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 19.1. Kysymyksessä 19 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englannin kielen merkitystä Suomessa. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus sukupuolittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Väite	Sukupuoli			p
	Koko	Mies	Nainen	
	aineisto n=1425 %	n=711 %	n=716 %	
a. Nuorten täytyy osata englantia	97.2	97.2	97.2	1.000
b. Työikäisten täytyy osata englantia	80.0	77.2	82.7	0.010
c. Iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia	23.2	25.4	21.1	0.059
d. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka kotimaisille kielille	17.8	17.5	18.0	0.782
e. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka suomalaiselle kulttuurille	17.4	17.3	17.5	0.944
f. Ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia	69.4	70.8	68.1	0.301
g. Suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia	49.8	49.7	49.8	1.000
h. Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että kaikki osaavat englantia	49.9	49.9	49.9	1.000
i. Englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata ja oppia muitakin vieraita kieliä	66.8	66.4	67.2	0.779
j. Äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempi kuin englanti	80.8	84.5	77.1	< 0.001
k. Englannin kieli on suomenkielisille hyödyllisempi kuin ruotsi	82.3	82.7	81.8	0.678
l. Englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä	52.7	56.2	49.2	0.009
m. Englannin osaamista arvostetaan liikaa	34.0	32.2	35.8	0.162
n. Yhteiskunnallisia palveluja (esim. terveydenhuolto) tulee tarjota Suomessa myös englanniksi	58.9	53.4	64.3	< 0.001
o. Kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi	38.8	33.8	43.8	< 0.001

Taulukko 19.2. Kysymyksessä 19 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englannin kielen merkitystä Suomessa. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Väite	Ikäryhmä					p
	Koko aineisto	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1425 %	n=227 %	n=502 %	n=536 %	n=162 %	
a. Nuorten täytyy osata englantia	97.2	96.9	98.8	96.7	93.9	0.008
b. Työikäisten täytyy osata englantia	80.0	92.1	88.1	70.0	71.3	< 0.001
c. Iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia	23.2	34.4	24.4	17.8	21.7	< 0.001
d. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka kotimaisille kielille	17.8	15.5	12.2	22.9	21.3	< 0.001
e. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka suomalaiselle kulttuurille	17.4	9.7	14.5	21.7	23.9	< 0.001
f. Ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia	69.4	82.7	77.3	59.1	60.5	< 0.001
g. Suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia	49.8	51.1	44.0	52.1	57.5	0.008
h. Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittämisen kannalta olisi tärkeää, että kaikki osaavat englantia	49.9	61.2	56.7	40.4	44.1	< 0.001
i. Englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata ja oppia muitakin vieraita kieliä	66.8	58.1	63.3	72.2	71.9	< 0.001
j. Äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempi kuin englanti	80.8	73.6	80.5	82.5	86.4	0.007
k. Englannin kieli on suomenkielisille hyödyllisempi kuin ruotsi	82.3	85.5	84.5	80.2	77.6	0.064
l. Englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä	52.7	48.0	58.4	49.4	52.8	0.013
m. Englannin osaamista arvostetaan liikaa	34.0	22.5	20.6	46.3	50.6	< 0.001
n. Yhteiskunnallisia palveluja (esim. terveydenhuolto) tulee tarjota Suomessa myös englanniksi	58.9	65.2	67.6	49.6	53.7	< 0.001
o. Kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi	38.8	48.5	38.1	33.6	44.8	0.001

Taulukko 19.3. Kysymyksessä 19 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englannin kielen merkitystä Suomessa. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: tajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Väite	Koko aineisto n=1425 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=621 %	n=304 %	n=241 %	n=261 %	
a. Nuorten täytyy osata englantia	97.2	97.7	98.2	95.6	96.0	0.144
b. Työikäisten täytyy osata englantia	80.0	84.6	77.1	76.9	75.3	0.002
c. Iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia	23.2	26.0	20.0	23.3	20.3	0.130
d. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka kotimaisille kielille	17.8	15.3	18.0	20.1	21.1	0.141
e. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka suomalaiselle kulttuurille	17.4	14.9	17.6	18.6	22.1	0.074
f. Ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia	69.4	72.8	68.5	63.2	68.4	0.047
g. Suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia	49.8	49.6	51.9	53.9	43.9	0.122
h. Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että kaikki osaavat englantia	49.9	53.6	44.9	43.8	47.5	0.013
i. Englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata ja oppia muitakin vieraita kieliä	66.8	71.4	65.1	62.7	61.6	0.010
j. Äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempi kuin englanti	80.8	79.9	84.8	80.4	78.6	0.225
k. Englannin kieli on suomenkielisille hyödyllisempi kuin ruotsi	82.3	83.3	82.9	80.9	80.5	0.704
l. Englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä	52.7	49.5	54.7	54.3	56.5	0.188
m. Englannin osaamista arvostetaan liikaa	34.0	30.7	33.2	37.1	39.7	0.049
n. Yhteiskunnallisia palveluja (esim. terveydenhuolto) tulee tarjota Suomessa myös englanniksi	58.9	64.7	54.9	57.4	51.2	< 0.001
o. Kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi	38.8	42.7	32.2	34.5	41.2	0.006

Taulukko 19.4. Kysymyksessä 19 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englannin kielen merkitystä Suomessa. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Väite	Korkein koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1425 %	n=157 %	n=238 %	n=651 %	n=144 %	n=219 %	
a. Nuorten täytyy osata englantia	97.2	93.7	98.3	96.6	99.3	98.6	0.011
b. Työikäisten täytyy osata englantia	80.0	64.5	82.4	77.9	90.1	89.0	< 0.001
c. Iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia	23.2	15.4	29.5	22.3	19.6	26.9	0.009
d. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka kotimaisille kielille	17.8	17.3	18.5	16.4	18.1	21.7	0.525
e. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka suomalaiselle kulttuurille	17.4	21.6	17.4	15.0	16.7	22.4	0.084
f. Ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia	69.4	58.0	72.9	69.5	77.1	68.9	0.004
g. Suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia	49.8	55.8	47.9	48.1	51.7	51.6	0.437
h. Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että kaikki osaavat englantia	49.9	42.7	58.8	48.1	48.6	51.1	0.018
i. Englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata ja oppia muitakin vieraita kieliä	66.8	57.1	65.5	62.2	67.4	87.3	< 0.001
j. Äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempi kuin englanti	80.8	81.1	74.5	82.2	80.7	83.6	0.088
k. Englannin kieli on suomenkielisille hyödyllisempi kuin ruotsi	82.3	83.6	85.4	81.6	77.6	84.4	0.310
l. Englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä	52.7	57.6	60.3	52.2	45.8	46.3	0.010
m. Englannin osaamista arvostetaan liikaa	34.0	48.1	35.3	32.5	30.3	27.7	0.001
n. Yhteiskunnallisia palveluja (esim. terveydenhuolto) tulee tarjota Suomessa myös englanniksi	58.9	47.8	62.2	56.0	56.6	73.5	< 0.001
o. Kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi	38.8	38.4	50.8	36.0	35.4	35.9	0.001

Taulukko 19.5. Kysymyksessä 19 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englannin kielen merkitystä Suomessa. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Väite	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1425 %	n=76 %	n=391 %	n=329 %	n=83 %	n=377 %	
a. Nuorten täytyy osata englantia	97.2	96.1	99.0	97.3	96.4	95.3	0.045
b. Työikäisten täytyy osata englantia	80.0	84.4	86.7	81.7	77.1	65.7	< 0.001
c. Iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia	23.2	27.0	25.3	20.4	17.1	17.6	0.054
d. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka kotimaisille kielille	17.8	18.4	21.3	13.8	19.3	18.7	0.135
e. Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka suomalaiselle kulttuurille	17.4	19.7	19.7	15.3	17.1	18.4	0.626
f. Ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia	69.4	48.1	69.9	71.2	71.1	66.5	0.002
g. Suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia	49.8	55.3	48.1	47.7	59.0	49.6	0.313
h. Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että kaikki osaavat englantia	49.9	46.7	49.1	53.8	45.8	43.1	0.076
i. Englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata ja oppia muitakin vieraita kieliä	66.8	78.7	78.3	65.5	47.0	57.4	< 0.001
j. Äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempi kuin englanti	80.8	81.6	83.5	74.2	81.9	85.4	0.003
k. Englannin kieli on suomenkielisille hyödyllisempi kuin ruotsi	82.3	78.9	84.4	82.4	75.6	81.0	0.329
l. Englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä	52.7	58.1	43.8	58.1	47.0	56.7	< 0.001
m. Englannin osaamista arvostetaan liikaa	34.0	44.2	29.6	32.7	34.9	37.9	0.046
n. Yhteiskunnallisia palveluja (esim. terveydenhuolto) tulee tarjota Suomessa myös englanniksi	58.9	51.3	64.2	62.4	61.4	47.9	< 0.001
o. Kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi	38.8	36.8	35.1	37.8	47.0	37.2	0.383

Taulukko 20.1. Kysymyksessä 20 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englantia kansainvälisenä kielenä. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus sukupuolittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Väite	Sukupuoli			p
	Koko aineisto	Mies	Nainen	
	n=1427 %	n=712 %	n=715 %	
a. Englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä.	60.3	61.6	59.1	0.358
b. Englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa.	59.9	62.6	57.3	0.046
c: Englannin kielen mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja.	30.1	31.6	28.6	0.225
d. Englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa.	44.7	49.1	40.4	0.001
e. Englanti on edistyksen kieli.	46.7	44.9	48.4	0.202
f. Englannin kielen taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä.	90.1	89.3	90.9	0.330
g. Aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.	74.1	75.0	73.3	0.469
h. Englannin kieltä osaavat ovat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa.	22.4	22.8	22.1	0.751

Taulukko 20.2. Kysymyksessä 20 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englantia kansainvälisenä kielenä. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Väite	Ikäryhmä					p
	Koko aineisto	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1427 %	n=227 %	n=502 %	n=536 %	n=161 %	
a. Englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä.	60.3	63.2	53.6	64.8	62.1	0.002
b. Englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa.	59.9	69.6	65.8	51.1	57.1	< 0.001
c: Englannin kielen mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja.	30.1	26.8	25.9	34.8	31.9	0.010
d. Englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa.	44.7	41.4	38.2	49.7	53.4	< 0.001
e. Englanti on edistyksen kieli.	46.7	53.1	46.6	42.6	50.9	0.037
f. Englannin kielen taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä.	90.1	90.7	93.4	88.3	84.6	0.003
g. Aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.	74.1	82.9	81.9	66.9	61.5	< 0.001
h. Englannin kieltä osaavat ovat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa.	22.4	21.1	24.1	22.0	21.0	0.726

Taulukko 20.3. Kysymyksessä 20 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englantia kansainvälisenä kielenä. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Väite	Koko aineisto n=1427 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=619 %	n=305 %	n=241 %	n=262 %	
a. Englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä.	60.3	61.6	61.5	59.7	56.4	0.509
b. Englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa.	59.9	60.7	59.6	60.1	58.2	0.916
c. Englannin kielen mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja.	30.1	30.0	30.0	32.4	28.3	0.793
d. Englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa.	44.7	44.4	43.9	43.9	48.0	0.671
e. Englanti on edistyksen kieli.	46.7	44.4	48.1	45.0	51.8	0.201
f. Englannin kielen taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä.	90.1	91.7	92.0	88.2	85.9	0.028
g. Aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.	74.1	78.0	74.1	68.0	70.6	0.010
h. Englannin kieltä osaavat ovat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa.	22.4	23.1	19.6	20.7	25.7	0.300

Taulukko 20.4. Kysymyksessä 20 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englantia kansainvälisenä kielenä. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Väite	Korkein koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1427 %	n=158 %	n=239 %	n=651 %	n=144 %	n=219 %	
a. Englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä.	60.3	58.2	61.8	56.7	54.5	74.5	< 0.001
b. Englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa.	59.9	54.1	63.2	59.1	59.7	64.8	0.233
c. Englannin kielen mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja.	30.1	22.3	31.2	29.9	29.9	34.6	0.149
d. Englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa.	44.7	48.7	53.2	43.4	39.6	39.7	0.017
e. Englanti on edistyksen kieli.	46.7	54.4	54.0	43.6	44.1	43.1	0.012
f. Englannin kielen taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä.	90.1	83.5	89.6	90.0	93.8	95.0	0.003
g. Aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.	74.1	60.1	75.3	72.9	77.1	85.3	< 0.001
h. Englannin kieltä osaavat ovat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa.	22.4	22.8	28.0	20.3	23.4	22.4	0.194

Taulukko 20.5. Kysymyksessä 20 (”Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englantia kansainvälisenä kielenä. Vastatkaa sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.”) annettujen väitteiden kanssa *täysin* tai *jossain määrin samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Väite	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1427 %	n=76 %	n=391 %	n=330 %	n=83 %	n=376 %	
a. Englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä.	60.3	77.9	65.2	57.6	51.8	55.4	< 0.001
b. Englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa.	59.9	61.0	61.4	63.7	56.6	53.2	0.049
c. Englannin kielen mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja.	30.1	41.3	34.6	24.3	26.5	28.3	0.006
d. Englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa.	44.7	40.3	42.1	47.9	34.6	47.1	0.124
e. Englanti on edistyksen kieli.	46.7	47.4	39.3	53.7	54.2	44.9	0.002
f. Englannin kielen taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä.	90.1	94.7	93.1	93.0	89.2	83.4	< 0.001
g. Aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä.	74.1	81.8	78.8	75.5	65.1	66.7	< 0.001
h. Englannin kieltä osaavat ovat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa.	22.4	29.9	20.7	21.2	27.7	21.9	0.305

Taulukko 21.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 21: ”Merkitkää arvionne siitä, kuinka kauan olette opiskellut englantia yhteensä.”

	Koko aineisto n=1476 %	Sukupuoli		p			
		Mies n=736 %	Nainen n=740 %				
		1. En ole opiskellut	14.7		18.3	11.1	0.001
		2. Alle vuoden	2.7		3.0	2.4	
3. 1-2 vuotta	4.3	4.1	4.5				
4. 3-5 vuotta	16.0	17.3	14.7				
5. 6-10 vuotta	33.8	30.6	37.0				
6. 11-15 vuotta	20.9	19.0	22.7				
7. Yli 15 vuotta	7.7	7.7	7.6				

Taulukko 21.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 21: ”Merkitkää arvionne siitä, kuinka kauan olette opiskellut englantia yhteensä.”

	Koko aineisto n=1476 %	Ikä				p			
		15-24 n=230 %	25-44 n=519 %	45-64 n=561 %	65-79 n=167 %				
		1. En ole opiskellut	14.7	0	0.4		23.2	50.6	< 0.001
		2. Alle vuoden	2.7	0	0.4		4.6	7.7	
3. 1-2 vuotta	4.3	2.2	1.4	7.0	7.1				
4. 3-5 vuotta	16.0	8.7	11.2	22.9	17.3				
5. 6-10 vuotta	33.8	54.8	36.9	29.1	11.3				
6. 11-15 vuotta	20.9	31.3	36.3	7.9	2.4				
7. Yli 15 vuotta	7.7	3.0	13.5	5.4	3.6				

Taulukko 21.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 21: ”Merkitkää arvionne siitä, kuinka kauan olette opiskellut englantia yhteensä.”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1476 %	Alue				p			
		1 n=635 %	2 n=318 %	3 n=251 %	4 n=273 %				
		1. En ole opiskellut	14.7	9.6	14.5		18.6	23.4	< 0.001
		2. Alle vuoden	2.7	2.2	2.6		2.3	4.6	
3. 1-2 vuotta	4.3	3.2	4.6	5.2	5.4				
4. 3-5 vuotta	16.0	13.2	15.6	14.4	24.2				
5. 6-10 vuotta	33.8	32.8	38.0	36.9	28.5				
6. 11-15 vuotta	20.9	26.9	19.6	16.9	11.8				
7. Yli 15 vuotta	7.7	12.0	5.1	5.7	2.2				

Taulukko 21.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 21: ”Merkitkää arvionne siitä, kuinka kauan olette opiskellut englantia yhteensä.”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1476 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=161 %	n=246 %	n=678 %	n=148 %	n=224 %	
1. En ole opiskellut	14.7	70.0	19.1	5.6	3.4	0	< 0.001
2. Alle vuoden	2.7	6.9	4.1	2.4	1.4	0	
3. 1-2 vuotta	4.3	7.5	4.5	5.3	2.7	0	
4. 3-5 vuotta	16.0	5.6	19.9	18.9	12.8	12.6	
5. 6-10 vuotta	33.8	10.0	42.3	40.3	28.4	28.7	
6. 11-15 vuotta	20.9	0	7.7	23.3	34.5	35.4	
7. Yli 15 vuotta	7.7	0	2.4	4.3	16.9	23.3	

Taulukko 21.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 21: ”Merkitkää arvionne siitä, kuinka kauan olette opiskellut englantia yhteensä.”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimitustyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1476 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=74 %	n=403 %	n=340 %	n=88 %	n=396 %	
1. En ole opiskellut	14.7	8.2	3.2	12.1	11.4	32.2	< 0.001
2. Alle vuoden	2.7	4.1	2.5	2.4	2.3	3.8	
3. 1-2 vuotta	4.3	1.4	2.2	5.0	6.8	5.6	
4. 3-5 vuotta	16.0	17.8	15.4	17.4	17.0	17.2	
5. 6-10 vuotta	33.8	32.9	32.8	33.2	42.0	26.6	
6. 11-15 vuotta	20.9	23.3	29.1	24.7	17.0	10.9	
7. Yli 15 vuotta	7.7	12.3	14.7	5.3	3.4	3.8	

Taulukko 22a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

Puhun englantia	Koko aineisto n=1447 %	Sukupuoli		p
		Mies n=723 %	Nainen n=724 %	
		1. Vaivattomasti	10.5	
2. Suhteellisen sujuvasti	24.6	23.6	25.6	
3. Kohtalaisesti	25.5	24.3	26.7	
4. Vaivalloisesti	19.7	19.5	19.9	
5. Vain yksittäisiä sanoja	8.9	10.2	8.9	
6. En lainkaan	10.8	12.4	9.3	

Taulukko 22a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

Puhun englantia	Koko aineisto n=1447 %	Ikä				p
		15–24 n=230 %	25–44 n=519 %	45–64 n=542 %	65–79 n=156 %	
		1. Vaivattomasti	10.5	12.2	18.1	
2. Suhteellisen sujuvasti	24.6	42.8	33.0	14.2	5.8	
3. Kohtalaisesti	25.5	30.6	26.1	26.0	15.4	
4. Vaivalloisesti	19.7	12.7	17.8	24.5	19.2	
5. Vain yksittäisiä sanoja	8.9	0.9	3.5	14.6	19.2	
6. En lainkaan	10.8	0.9	1.5	15.7	39.1	

Taulukko 22a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Puhun englantia	Koko aineisto n=1447 %	Alue				p
		1 n=625 %	2 n=311 %	3 n=242 %	4 n=268 %	
		1. Vaivattomasti	10.5	18.5	6.1	
2. Suhteellisen sujuvasti	24.6	30.5	21.2	24.1	15.1	
3. Kohtalaisesti	25.5	23.8	30.4	25.9	23.4	
4. Vaivalloisesti	19.7	15.5	23.0	20.5	25.0	
5. Vain yksittäisiä sanoja	8.9	5.2	10.5	9.8	15.0	
6. En lainkaan	10.8	6.4	8.8	14.6	19.9	

Taulukko 22a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1447	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=150	n=238	n=669	n=148	n=224	
Puhun englantia	%	%	%	%	%	%	
1. Vaivattomasti	10.5	0	5.9	6.1	16.9	30.9	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	24.6	4.7	22.8	24.8	31.1	35.9	
3. Kohtalaisesti	25.5	8.1	21.5	31.4	27.0	24.2	
4. Vaivalloisesti	19.7	9.4	27.8	23.9	16.9	8.1	
5. Vain yksittäisiä sanoja	8.9	22.1	12.7	8.7	4.7	0.4	
6. En lainkaan	10.8	55.7	9.3	5.1	3.4	0.4	

Taulukko 22a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1447	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=75	n=398	n=334	n=87	n=380	
Puhun englantia	%	%	%	%	%	%	
1. Vaivattomasti	10.5	28.4	18.9	7.2	1.1	3.1	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	24.6	24.3	31.5	26.7	15.9	13.1	
3. Kohtalaisesti	25.5	28.4	24.9	29.4	31.8	19.2	
4. Vaivalloisesti	19.7	9.5	16.4	20.4	23.9	26.8	
5. Vain yksittäisiä sanoja	8.9	5.4	5.8	9.0	13.6	13.9	
6. En lainkaan	10.8	4.1	2.5	7.2	13.6	23.9	

Taulukko 22b.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

	Koko aineisto n=1436	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=717	n=719	
Kirjoitan englantia	%	%	%	
1. Vaivattomasti	9.9	9.2	10.6	0.003
2. Suhteellisen sujuvasti	22.4	21.2	23.6	
3. Kohtalaisesti	26.8	25.5	28.1	
4. Vaivalloisesti	18.1	16.7	19.5	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.0	7.9	7.0	
6. En lainkaan	15.7	19.4	12.1	

Taulukko 22b.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

Kirjoitan englantia	Koko aineisto n=1436 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=230 %	n=519 %	n=537 %	n=151 %	
1. Vaivattomasti	9.9	15.7	16.0	4.1	0.7	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	22.4	38.0	28.7	14.1	6.6	
3. Kohtalaisesti	26.8	32.3	28.5	27.0	11.9	
4. Vaivalloisesti	18.1	11.4	18.7	20.4	18.5	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.0	1.7	6.0	9.5	10.6	
6. En lainkaan	15.7	0.9	2.1	24.9	51.7	

Taulukko 22b.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Kirjoitan englantia	Koko aineisto n=1436 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=620 %	n=309 %	n=243 %	n=265 %	
1. Vaivattomasti	9.9	16.3	6.5	5.5	3.0	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	22.4	30.0	18.3	17.7	13.7	
3. Kohtalaisesti	26.8	25.4	29.3	31.1	23.4	
4. Vaivalloisesti	18.1	15.8	21.6	17.3	20.3	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.0	3.2	10.3	8.7	11.0	
6. En lainkaan	15.7	9.4	14.0	19.8	28.7	

Taulukko 22b.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Kirjoitan englantia	Koko aineisto n=1436 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=148 %	n=235 %	n=667 %	n=146 %	n=223 %	
1. Vaivattomasti	9.9	0.7	8.9	5.1	14.3	28.7	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	22.4	5.4	19.5	20.8	32.7	35.9	
3. Kohtalaisesti	26.8	7.4	23.3	32.5	25.9	27.8	
4. Vaivalloisesti	18.1	4.7	20.8	24.1	19.7	6.7	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.0	14.1	9.3	8.1	2.7	0	
6. En lainkaan	15.7	67.8	18.2	9.4	4.8	0.9	

Taulukko 22b.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1436	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=74	n=396	n=332	n=87	n=376	
Kirjoitan englantia	%	%	%	%	%	%	
1. Vaivattomasti	9.9	20.0	17.2	7.2	1.2	2.7	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	22.4	30.7	29.5	25.8	9.3	9.6	
3. Kohtalaisesti	26.8	26.7	28.3	28.2	36.0	20.7	
4. Vaivalloisesti	18.1	9.3	16.2	19.8	26.7	21.5	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.0	2.7	3.5	7.8	8.1	12.2	
6. En lainkaan	15.7	10.7	5.3	11.1	18.6	33.2	

Taulukko 22c.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

	Koko aineisto n=1437	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=717	n=720	
Luen englantia	%	%	%	
1. Vaivattomasti	15.4	15.3	15.4	0.023
2. Suhteellisen sujuvasti	27.7	26.1	29.3	
3. Kohtalaisesti	23.5	21.9	25.0	
4. Vaivalloisesti	14.1	13.7	14.6	
5. Vain yksittäisiä sanoja	4.4	5.2	3.6	
6. En lainkaan	15.0	17.9	12.1	

Taulukko 22c.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

	Koko aineisto n=1437	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=230	n=517	n=538	n=151	
Luen englantia	%	%	%	%	%	
1. Vaivattomasti	15.4	25.2	24.8	5.8	3.3	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	27.7	45.7	36.6	17.5	6.0	
3. Kohtalaisesti	23.5	22.2	21.1	28.3	16.7	
4. Vaivalloisesti	14.1	5.7	13.2	18.1	15.3	
5. Vain yksittäisiä sanoja	4.4	0	0.8	8.6	8.7	
6. En lainkaan	15.0	1.3	3.7	21.8	50.0	

Taulukko 22c.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1437	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=620	n=309	n=244	n=265	
Luen englantia	%	%	%	%	%	
1. Vaivattomasti	15.4	26.3	9.6	6.3	5.1	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	27.7	32.1	26.4	29.6	17.1	
3. Kohtalaisesti	23.5	19.6	27.9	25.2	25.6	
4. Vaivalloisesti	14.1	11.4	16.9	16.1	15.3	
5. Vain yksittäisiä sanoja	4.4	2.1	5.7	4.6	8.2	
6. En lainkaan	15.0	8.5	13.5	18.1	28.8	

Taulukko 22c.4. Koulutustaso-kohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1437	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=149	n=235	n=666	n=146	n=225	
Luen englantia	%	%	%	%	%		
1. Vaivattomasti	15.4	0.7	13.2	10.5	21.2	38.8	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	27.7	8.1	23.1	26.9	39.0	41.5	
3. Kohtalaisesti	23.5	3.4	21.8	31.2	22.6	16.5	
4. Vaivalloisesti	14.1	8.8	16.2	19.1	12.3	2.2	
5. Vain yksittäisiä sanoja	4.4	11.5	7.7	3.6	2.7	0	
6. En lainkaan	15.0	67.6	17.9	8.7	2.1	0.9	

Taulukko 22c.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1437	Ammattiala					p
		1 n=74	2 n=396	3 n=332	4 n=87	5 n=376	
Luen englantia	%	%	%	%	%	%	
1. Vaivattomasti	15.4	30.7	25.3	10.8	1.2	5.9	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	27.7	21.3	34.4	29.2	26.7	17.3	
3. Kohtalaisesti	23.5	29.3	23.0	28.0	29.1	19.1	
4. Vaivalloisesti	14.1	6.7	11.1	16.0	20.9	18.1	
5. Vain yksittäisiä sanoja	4.4	2.7	2.5	3.0	2.3	9.0	
6. En lainkaan	15.0	9.3	3.5	13.0	19.8	30.6	

Taulukko 22d.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

	Koko aineisto n=1461	Sukupuoli		p
		Mies n=726	Nainen n=735	
Ymmärrän puhuttua englantia	%	%	%	
1. Vaivattomasti	16.7	15.3	18.1	0.004
2. Suhteellisen sujuvasti	31.1	31.2	30.9	
3. Kohtalaisesti	23.6	21.0	26.1	
4. Vaivalloisesti	11.8	12.0	11.6	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.3	9.1	5.4	
6. En lainkaan	9.6	11.4	7.9	

Taulukko 22d.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

	Koko aineisto n=1461	Ikä				p
		15–24 n=230	25–44 n=519	45–64 n=551	65–79 n=162	
Ymmärrän puhuttua englantia	%	%	%	%	%	
1. Vaivattomasti	16.7	29.1	26.6	6.4	1.9	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	31.1	43.0	42.1	22.4	8.6	
3. Kohtalaisesti	23.6	22.2	20.5	29.3	16.0	
4. Vaivalloisesti	11.8	3.9	7.9	16.7	18.5	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.3	0.9	2.5	11.3	18.5	
6. En lainkaan	9.6	0.9	0.4	14.0	36.4	

Taulukko 22d.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Ymmärrän puhuttua englantia	Koko aineisto n=1461 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=629 %	n=314 %	n=249 %	n=269 %	
1. Vaivattomasti	16.7	26.4	12.9	8.0	6.6	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	31.1	36.2	27.1	35.9	19.3	
3. Kohtalaisesti	23.6	18.9	32.6	22.9	24.6	
4. Vaivalloisesti	11.8	8.6	11.2	12.0	19.4	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.3	4.8	7.1	8.5	12.1	
6. En lainkaan	9.6	5.0	9.1	12.8	18.1	

Taulukko 22d.4. Koulutustaso-kohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Ymmärrän puhuttua englantia	Koko aineisto n=1461 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=153 %	n=244 %	n=674 %	n=147 %	n=225 %	
1. Vaivattomasti	16.7	0.7	11.8	12.3	30.6	37.8	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	31.1	8.5	26.1	34.6	36.1	40.0	
3. Kohtalaisesti	23.6	7.8	26.9	30.1	19.7	14.7	
4. Vaivalloisesti	11.8	12.4	16.3	12.5	7.5	6.2	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.3	20.9	9.0	6.5	3.4	0.9	
6. En lainkaan	9.6	49.7	9.8	4.0	2.7	0.4	

Taulukko 22d.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 22: ”Kuinka arvioisitte englannin taitoanne seuraavien vaihtoehtojen valossa?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Ymmärrän puhuttua englantia	Koko aineisto n=1461 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=75 %	n=401 %	n=338 %	n=87 %	n=385 %	
1. Vaivattomasti	16.7	27.0	26.0	14.2	4.7	7.3	< 0.001
2. Suhteellisen sujuvasti	31.1	37.8	37.0	34.4	29.1	19.0	
3. Kohtalaisesti	23.6	17.6	20.0	27.0	32.6	24.5	
4. Vaivalloisesti	11.8	4.1	10.8	11.9	14.0	15.1	
5. Vain yksittäisiä sanoja	7.3	10.8	4.3	5.9	10.5	12.5	
6. En lainkaan	9.6	2.7	2.0	6.5	9.3	21.6	

Taulukko 23a.1. Sukupuolten jakaumat väitelauselle 23a: ”Koen osaavani englantia yhtä hyvin kuin sitä äidinkielenään puhuva”. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan.

Vain englantia osaavat	Sukupuoli			p
	Mies	Nainen		
	n=631 %	n=665 %		
1. Kyllä	3.3	3.3	3.3	0.988
2. En	94.2	94.1	94.3	
3. En osaa sanoa	2.5	2.5	2.4	

Taulukko 23a.2. Ikäryhmien jakaumat väitelauselle 23a: ”Koen osaavani englantia yhtä hyvin kuin sitä äidinkielenään puhuva”.

Vain englantia osaavat	Ikä				p	
	15–24	25–44	45–64	65–79		
	n=228 %	n=516 %	n=454 %	n=97 %		
1. Kyllä	3.3	6.6	3.9	1.8	0	< 0.001
2. En	94.2	88.2	95.2	96.0	94.8	
3. En osaa sanoa	2.5	5.3	1.0	2.2	5.2	

Taulukko 23a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat väitelauselle 23a: ”Koen osaavani englantia yhtä hyvin kuin sitä äidinkielenään puhuva”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1296 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=584 %	n=280 %	n=215 %	n=217 %	
1. Kyllä	3.3	5.2	0.9	2.0	2.8	0.033
2. En	94.2	92.6	96.3	95.8	94.0	
3. En osaa sanoa	2.5	2.2	2.8	2.2	3.2	

Taulukko 23a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat väitelauselle 23a: ”Koen osaavani englantia yhtä hyvin kuin sitä äidinkielenään puhuva”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1296 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=75 %	n=208 %	n=638 %	n=144 %	n=223 %	
1. Kyllä	3.3	1.3	3.8	1.9	4.9	7.2	< 0.001 ^a
2. En	94.2	92.0	89.9	96.5	93.8	91.9	
3. En osaa sanoa	2.5	6.7	6.3	1.6	1.4	0.9	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 23a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat väitelauselle 23a: ”Koen osaavani englantia yhtä hyvin kuin sitä äidinkielenään puhuva”. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyö ja asiakaspalvelu, 4: hoitotyö, 5: suorittava työ.

	Vain englan- tia osaavat n=1296 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=73 %	n=390 %	n=312 %	n=76 %	n=289 %	
1. Kyllä	3.3	4.1	4.6	2.6	0	1.0	0.014 ^a
2. En	94.2	95.9	94.6	94.2	98.7	95.8	
3. En osaa sanoa	2.5	0	0.8	3.2	1.3	3.1	

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 23b.1. Sukupuolten jakaumat väitelauseelle 23b: ”Koen osaavani englantia paremmin kuin suomalaiset keskimäärin”.

	Vain englantia osaavat n=1298 %	Sukupuoli		p
		Mies n=630 %	Nainen n=668 %	
		1. Kyllä	38.3	
2. En	52.5	46.8	55.8	
3. En osaa sanoa	9.2	10.0	8.5	

Taulukko 23b.2. Ikäryhmien jakaumat väitelauseelle 23b: ”Koen osaavani englantia paremmin kuin suomalaiset keskimäärin”.

	Vain englantia osaavat n=1298 %	Ikä				p
		15–24 n=228 %	25–44 n=515 %	45–64 n=458 %	65–79 n=96 %	
		1. Kyllä	38.3	48.7	48.7	
2. En	52.5	41.7	41.2	66.7	70.8	
3. En osaa sanoa	9.2	9.6	10.1	7.8	10.4	

Taulukko 23b.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat väitelauseelle 23b: ”Koen osaavani englantia paremmin kuin suomalaiset keskimäärin”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1298 %	Alue				p
		1 n=586 %	2 n=281 %	3 n=213 %	4 n=217 %	
		1. Kyllä	38.3	50.1	31.2	
2. En	52.5	42.2	58.8	58.2	66.5	
3. En osaa sanoa	9.2	7.7	10.0	12.0	9.5	

Taulukko 23b.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat väitelauseelle 23b: ”Koen osaavani englantia paremmin kuin suomalaiset keskimäärin”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1298 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=73 %	n=208 %	n=643 %	n=142 %	n=223 %	
1. Kyllä	38.3	8.2	27.5	33.8	43.0	69.5	< 0.001
2. En	52.5	80.8	61.8	57.3	47.2	22.9	
3. En osaa sanoa	9.2	11.0	10.6	8.9	9.9	7.6	

Taulukko 23b.5. Ammattialakohtaiset jakaumat väitelauseelle 23b: ”Koen osaavani englantia paremmin kuin suomalaiset keskimäärin”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyö ja asiakaspalvelu, 4: hoitotyö, 5: suorittava työ.

	Vain englantia osaavat n=1298 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=73 %	n=389 %	n=311 %	n=77 %	n=289 %	
1. Kyllä	38.3	53.4	52.2	33.1	11.7	27.0	< 0.001
2. En	52.5	41.1	39.8	58.2	80.5	60.9	
3. En osaa sanoa	9.2	5.5	8.0	8.7	7.8	12.1	

Taulukko 23c.1. Sukupuolten jakaumat väitelauseelle 23c: ”Koen osaavani englantia riittävän hyvin”.

	Vain englantia osaavat n=1294 %	Sukupuoli		p
		Mies n=631 %	Nainen n=663 %	
		1. Kyllä	43.7	
2. En	53.0	52.3	53.6	
3. En osaa sanoa	3.3	3.5	3.2	

Taulukko 23c.2. Ikäryhmien jakaumat väitelauselle 23c: ”Koen osaavani englantia riittävän hyvin”.

	Vain englantia osaavat n=1294 %	Ikä				p
		15–24 n=228 %	25–44 n=515 %	45–64 n=454 %	65–79 n=96 %	
		1. Kyllä	43.7	61.4	54.5	
2. En	53.0	33.3	43.2	68.1	81.3	
3. En osaa sanoa	3.3	5.3	2.3	3.3	4.2	

Taulukko 23c.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat väitelauselle 23c: ”Koen osaavani englantia riittävän hyvin”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1294 %	Alue				p
		1 n=585 %	2 n=279 %	3 n=212 %	4 n=217 %	
		1. Kyllä	43.7	52.0	39.7	
2. En	53.0	45.0	56.3	61.4	62.1	
3. En osaa sanoa	3.3	3.0	4.0	2.4	4.0	

Taulukko 23c.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat väitelauselle 23c: ”Koen osaavani englantia riittävän hyvin”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1294 %	Koulutustaso					p
		1 n=73 %	2 n=208 %	3 n=639 %	4 n=142 %	5 n=222 %	
		1. Kyllä	43.7	13.5	40.4	41.5	
2. En	53.0	79.7	51.9	55.7	47.2	39.6	
3. En osaa sanoa	3.3	6.8	7.7	2.8	0	1.4	

Taulukko 23c.5. Ammattialakohtaiset jakaumat väitelauselle 23c: ”Koen osaavani englantia riittävän hyvin”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyö ja asiakaspalvelu, 4: hoitotyö, 5: suorittava työ.

	Vain englantia osaavat n=1294 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=73	n=388	n=311	n=76	n=289	
1. Kyllä	43.7	52.1	46.4	42.3	28.9	34.3	< 0.001
2. En	53.0	47.9	52.3	55.2	68.4	59.5	
3. En osaa sanoa	3.3	0	1.3	2.6	2.6	6.2	

Taulukko 23d.1. Sukupuolten jakaumat väitelauselle 23d: ”Olen ylpeä englannin kielen taidostani”.

	Vain englantia osaavat n=1291 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=629	n=662	
1. Kyllä	38.1	37.7	38.5	0.061
2. En	51.6	50.0	53.2	
3. En osaa sanoa	10.2	12.3	8.3	

Taulukko 23d.2. Ikäryhmien jakaumat väitelauselle 23d: ”Olen ylpeä englannin kielen taidostani”.

	Vain englantia osaavat n=1291 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=228	n=515	n=452	n=96	
1. Kyllä	38.1	53.7	47.9	23.7	16.0	< 0.001
2. En	51.6	32.8	42.1	67.5	74.5	
3. En osaa sanoa	10.2	13.5	10.1	8.8	9.6	

Taulukko 23d.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat väitelauselle 23d: ”Olen ylpeä englannin kielen taidostani”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1291 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=584 %	n=278 %	n=212 %	n=217 %	
1. Kyllä	38.1	43.2	33.7	35.1	32.9	0.006
2. En	51.6	45.4	58.1	54.2	57.8	
3. En osaa sanoa	10.2	11.4	8.2	10.7	9.3	

Taulukko 23d.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat väitelauselle 23d: ”Olen ylpeä englannin kielen taidostani”.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1291 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=73 %	n=208 %	n=637 %	n=142 %	n=223 %	
1. Kyllä	38.1	16.4	33.7	37.0	44.4	50.0	< 0.001
2. En	51.6	75.3	51.9	54.2	44.4	40.1	
3. En osaa sanoa	10.2	8.2	14.4	8.8	11.3	9.9	

Taulukko 23d.5. Ammattialakohtaiset jakaumat väitelauselle 23d: ”Olen ylpeä englannin kielen taidostani”.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyö ja asiakaspalvelu, 4: hoitotyö, 5: suorittava työ.

	Vain englantia osaavat n=1291 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=71 %	n=388 %	n=311 %	n=76 %	n=289 %	
1. Kyllä	38.1	45.1	41.6	36.5	29.3	29.3	< 0.001
2. En	51.6	39.4	48.6	56.8	69.7	59.3	
3. En osaa sanoa	10.2	15.5	9.8	6.8	3.9	11.4	

Taulukko 23e.1. Sukupuolten jakaumat väitelauseelle 23e: ”Häpeän englannin kielen taitoani”.

	Vain englantia osaavat n=1293 %	Sukupuoli		p
		Mies n=630 %	Nainen n=663 %	
		1. Kyllä	17.2	
2. En	76.7	79.7	73.9	
3. En osaa sanoa	6.1	6.7	5.6	

Taulukko 23e.2. Ikäryhmien jakaumat väitelauseelle 23e: ”Häpeän englannin kielen taitoani”.

	Vain englantia osaavat n=1293 %	Ikä				p
		15–24 n=227 %	25–44 n=514 %	45–64 n=452 %	65–79 n=100 %	
		1. Kyllä	17.2	9.7	14.2	
2. En	76.7	84.1	82.9	70.4	57.0	
3. En osaa sanoa	6.1	6.2	2.9	8.2	13.0	

Taulukko 23e.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat väitelauseelle 23e: ”Häpeän englannin kielen taitoani”.
1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1293 %	Alue				p
		1 n=583 %	2 n=279 %	3 n=210 %	4 n=220 %	
		1. Kyllä	17.2	14.1	20.8	
2. En	76.7	81.5	73.4	73.0	71.9	
3. En osaa sanoa	6.1	4.5	5.8	9.7	7.5	

Taulukko 23e.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat väitelauselle 23e: ”Häpeän englannin kielen taitoani”.
1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1293 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=75	n=210	n=637	n=142	n=220	
		%	%	%	%	%	
1. Kyllä	17.2	22.7	21.9	18.6	15.5	7.7	< 0.001
2. En	76.7	65.3	70.0	76.1	78.9	87.3	
3. En osaa sanoa	6.1	12.0	8.1	5.3	5.6	5.0	

Taulukko 23e.5. Ammattialakohtaiset jakaumat väitelauselle 23e: ”Häpeän englannin kielen taitoani”.
1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyö ja asiakaspalvelu, 4: hoitotyö, 5: suorittava työ.

	Vain englantia osaavat n=1293 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=70	n=388	n=312	n=75	n=291	
		%	%	%	%	%	
1. Kyllä	17.2	11.4	14.2	20.8	36.8	15.8	< 0.001
2. En	76.7	85.7	80.7	73.8	59.2	76.4	
3. En osaa sanoa	6.1	2.9	5.2	5.4	3.9	8.2	

Taulukko 23f.1. Sukupuolten jakaumat väitelauselle 23f: ”Haluan oppia englantia lisää”.

	Vain englantia osaavat n=1311 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=638	n=673	
		%	%	
1. Kyllä	82.4	81.8	82.9	0.083
2. En	8.9	10.5	7.4	
3. En osaa sanoa	8.7	7.7	9.7	

Taulukko 23f.2. Ikäryhmien jakaumat väitelauselle 23f: ”Haluan oppia englantia lisää”.

	Vain englantia osaavat n=1311 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=228	n=515	n=466	n=102	
		%	%	%	%	
1. Kyllä	82.4	89.0	89.5	75.3	64.4	< 0.001
2. En	8.9	4.4	5.2	13.5	15.8	
3. En osaa sanoa	8.7	6.6	5.2	11.2	19.8	

Taulukko 23f.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat väitelauselle 23f: ”Haluan oppia englantia lisää”.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taa-
jaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1311 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=596	n=278	n=216	n=221	
		%	%	%	%	
1. Kyllä	82.4	88.4	79.9	79.3	72.6	< 0.001
2. En	8.9	4.7	11.6	11.1	14.8	
3. En osaa sanoa	8.7	7.0	8.6	9.6	12.7	

Taulukko 23f.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat väitelauselle 23f: ”Haluan oppia englantia lisää”. 1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1311 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=77	n=216	n=643	n=144	n=223	
		%	%	%	%	%	
1. Kyllä	82.4	67.5	75.0	83.0	89.5	89.2	< 0.001
2. En	8.9	16.9	13.9	9.2	4.9	3.1	
3. En osaa sanoa	8.7	15.6	11.1	7.8	5.6	7.6	

Taulukko 23f.5. Ammattialakohtaiset jakaumat väitelauselle 23f: ”Haluan oppia englantia lisää”. 1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyö ja asiakaspalvelu, 4: hoitotyö, 5: suorittava työ.

	Vain englantia osaavat n=1311 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=71 %	n=394 %	n=314 %	n=76 %	n=296 %	
1. Kyllä	82.4	80.3	87.8	83.7	81.6	73.6	< 0.001
2. En	8.9	8.5	5.1	7.7	9.2	16.3	
3. En osaa sanoa	8.7	11.3	7.1	8.6	9.2	10.2	

Taulukko 24.1. Sukupuolten jakaumat kysymyksen 24 ”Millaisissa tilanteissa koette englannin kielen taitonne riittämättömäksi?” vaihtoehdoille 1–8 ja 10. Vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan.

	Vain englan- tia osaavat n=1324 %	Sukupuoli		p
		Mies n=646 %	Nainen n=678 %	
		1. Englanninkielisiä tekstejä lukiessa	36.6	
2. Englanninkielisiä tekstejä kirjoitettaessa	44.1	43.7	44.5	0.774
3. Kuullun ymmärtämistä vaativissa tilanteissa	42.8	43.8	41.9	0.474
4. Keskustellessa englantia äidinkielenä puhuvien kanssa	54.7	55.3	54.2	0.675
5. Keskustellessa englantia vieraana kielenä puhuvien kanssa	30.2	30.2	30.2	0.982
6. Erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa	69.5	65.8	73.0	0.004
7. Matkustellessa ulkomailla	24.9	25.6	24.1	0.523
8. Kaikissa tilanteissa	13.9	15.1	12.8	0.243
10. En koe englannin kielen taitoani riittämättömäksi	4.2	5.2	3.2	0.076

Taulukko 24.2. Ikäryhmien jakaumat kysymyksen 24 ”Millaisissa tilanteissa koette englannin kielen taitonne riittämättömäksi?” vaihtoehdoille 1–8 ja 10. Vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja.

	Vain englantia osaavat n=1324 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=228 %	n=516 %	n=473 %	n=106 %	
1. Englanninkielisiä tekstejä lukiessa	36.6	25.4	29.8	47.3	45.3	< 0.001
2. Englanninkielisiä tekstejä kirjoitettaessa	44.1	36.5	40.4	52.5	41.8	< 0.001
3. Kuullun ymmärtämistä vaativissa tilanteissa	42.8	32.7	34.1	54.8	53.1	< 0.001
4. Keskustellessa englantia äidinkielenä puhuvien kanssa	54.7	58.1	49.0	60.3	50.6	0.002
5. Keskustellessa englantia vieraana kielenä puhuvien kanssa	30.2	27.4	29.7	32.9	26.2	0.335
6. Erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa	69.5	76.8	74.5	64.2	53.4	< 0.001
7. Matkustellessa ulkomailla	24.9	12.9	16.9	34.4	47.0	< 0.001
8. Kaikissa tilanteissa	13.9	4.9	9.1	18.9	34.4	< 0.001
10. En koe englannin kielen taitoani riittämättömäksi	4.2	3.5	6.2	2.9	1.5	0.022

Taulukko 24.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymyksen 24 ”Millaisissa tilanteissa koette englannin kielen taitonne riittämättömäksi?” vaihtoehdoille 1–8 ja 10. Vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja. 1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: tajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1324 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=597 %	n=285 %	n=219 %	n=222 %	
1. Englanninkielisiä tekstejä lukiessa	36.6	30.1	42.9	38.5	43.9	< 0.001
2. Englanninkielisiä tekstejä kirjoitettaessa	44.1	40.5	48.1	45.8	47.2	0.111
3. Kuullun ymmärtämistä vaativissa tilanteissa	42.8	34.9	46.9	48.4	52.1	< 0.001
4. Keskustellessa englantia äidinkielenä puhuvien kanssa	54.7	49.8	58.5	56.1	58.3	0.035
5. Keskustellessa englantia vieraana kielenä puhuvien kanssa	30.2	25.3	34.6	30.1	36.0	0.005
6. Erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa	69.5	68.4	71.4	75.8	63.4	0.031
7. Matkustellessa ulkomailla	24.9	18.0	26.8	27.2	38.6	< 0.001
8. Kaikissa tilanteissa	13.9	10.5	16.0	13.5	20.7	0.002
10. En koe englannin kielen taitoani riittämättömäksi	4.2	6.1	2.3	2.5	2.9	0.014

Taulukko 24.4. Koulustasokohtaiset jakaumat kysymyksen 24 ”Millaisissa tilanteissa koette englannin kielen taitonne riittämättömäksi?” vaihtoehdoille 1–8 ja 10. Vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja. 1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1324 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=78 %	n=220 %	n=648 %	n=145 %	n=222 %	
1. Englanninkielisiä tekstejä lukiessa	36.6	52.9	36.3	40.3	36.1	19.8	< 0.001
2. Englanninkielisiä tekstejä kirjoitettaessa	44.1	46.4	40.0	47.4	41.1	40.0	0.163
3. Kuullun ymmärtämistä...	42.8	54.9	44.6	45.5	29.8	36.8	< 0.001
4. Keskustellessa englantia äidinkielenä puhuvien kanssa	54.7	57.2	56.1	57.3	48.4	49.7	0.150
5. Keskustellessa englantia vieraana kielenä puhuvien kanssa	30.2	39.6	33.2	31.9	30.5	19.2	0.001
6. Erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa	69.5	50.5	64.4	74.5	70.2	66.3	< 0.001
7. Matkustellessa ulkomailla	24.9	46.5	35.5	25.8	15.5	10.0	< 0.001
8. Kaikissa tilanteissa	13.9	36.4	19.4	12.6	11.4	5.0	< 0.001
10. En koe riittämättömäksi	4.2	3.3	2.7	2.2	6.2	10.4	< 0.001

Taulukko 24.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymyksen 24 ”Millaisissa tilanteissa koette englannin kielen taitonne riittämättömäksi?” vaihtoehdoille 1–8 ja 10. Vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja. 1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Vain englantia osaavat n=1324 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=72 %	n=396 %	n=315 %	n=78 %	n=301 %	
1. Englanninkielisiä tekstejä lukiessa	36.6	37.4	28.9	40.5	47.6	46.2	< 0.001
2. Englanninkielisiä tekstejä kirjoitettaessa	44.1	38.2	43.7	44.9	51.9	47.2	0.451
3. Kuullun ymmärtämistä...	42.8	36.1	42.1	44.3	47.1	46.0	0.527
4. Keskustellessa englantia äidinkielenä puhuvien kanssa	54.7	44.8	52.2	54.6	57.6	59.2	0.157
5. Keskustellessa englantia vieraana kielenä puhuvien kanssa	30.2	18.5	25.7	31.6	34.5	39.4	< 0.001
6. Erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa	69.5	64.7	68.0	74.7	77.0	63.2	0.014
7. Matkustellessa ulkomailla	24.9	21.3	19.2	24.3	32.4	33.3	< 0.001
8. Kaikissa tilanteissa	13.9	11.3	10.5	15.6	11.9	20.6	0.004
10. En koe riittämättömäksi	4.2	16.9	5.6	1.8	0	2.8	< 0.001

Taulukko 25.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 25: ”Suomalaiset oppivat englantia sekä englannin oppitunneilla että muualla, esimerkiksi työssä tai vapaa-ajan harrastuksissa. Arvioikaa, mistä englannin taitonne on peräisin.”

Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan.

	Vain englantia osaavat n=1322 %	Sukupuoli		p
		Mies n=641 %	Nainen n=681 %	
		1. Pelkästään oppitunneilta	8.3	
2. Suurelta osin oppitunneilta	31.2	25.6	36.4	
3. Yhtäläillä oppitunneilta ja muualta	36.2	38.4	34.2	
4. Suurelta osin muualta	15.9	19.3	12.7	
5. Pelkästään muualta	5.2	7.6	2.8	
6. En osaa sanoa	3.2	3.1	3.2	

Taulukko 25.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 25: ”Suomalaiset oppivat englantia sekä englannin oppitunneilla että muualla, esimerkiksi työssä tai vapaa-ajan harrastuksissa. Arvioikaa, mistä englannin taitonne on peräisin.”

	Vain englantia osaavat n=1322 %	Ikä				p
		15–24 n=229 %	25–44 n=514 %	45–64 n=473 %	65–79 n=106 %	
		1. Pelkästään oppitunneilta	8.3	6.6	6.0	
2. Suurelta osin oppitunneilta	31.2	45.2	29.3	28.4	22.1	
3. Yhtäläillä oppitunneilta ja muualta	36.2	32.9	40.8	34.7	26.9	
4. Suurelta osin muualta	15.9	13.2	21.6	12.6	9.6	
5. Pelkästään muualta	5.2	0.4	1.2	9.3	16.3	
6. En osaa sanoa	3.2	1.8	1.2	4.2	12.5	

Taulukko 25.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 25: ”Suomalaiset oppivat englantia sekä englannin oppitunneilla että muualla, esimerkiksi työssä tai vapaa-ajan harrastuksissa. Arvioikaa, mistä englannin taitonne on peräisin.”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taa-jaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1322 %	Alue				p
		1 n=596 %	2 n=284 %	3 n=219 %	4 n=223 %	
		1. Pelkästään oppitunneilta	8.3	4.6	11.4	
2. Suurelta osin oppitunneilta	31.2	27.4	32.2	37.3	33.9	
3. Yhtäläillä oppitunneilta ja muualta	36.2	41.1	36.4	33.0	26.0	
4. Suurelta osin muualta	15.9	19.3	12.9	13.5	13.0	
5. Pelkästään muualta	5.2	4.8	4.1	6.3	6.4	
6. En osaa sanoa	3.2	2.8	3.1	1.7	6.5	

Taulukko 25.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 25: ”Suomalaiset oppivat englantia sekä englannin oppitunneilla että muualla, esimerkiksi työssä tai vapaa-ajan harrastuksissa. Arvioikaa, mistä oma englannin taitonne on peräisin.”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1322 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=75 %	n=222 %	n=649 %	n=145 %	n=221 %	
1. Pelkästään oppitunneilta	8.3	9.5	11.3	9.6	6.9	2.7	< 0.001
2. Suurelta osin oppitunneilta	31.2	17.6	33.0	35.3	33.1	21.2	
3. Yhtäläillä oppitunneilta ja muualta	36.2	18.9	27.6	36.6	33.1	52.3	
4. Suurelta osin muualta	15.9	13.5	12.2	13.1	24.8	22.5	
5. Pelkästään muualta	5.2	18.9	9.5	3.5	2.1	1.4	
6. En osaa sanoa	3.2	21.6	6.3	1.9	0	0	

Taulukko 25.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 25: ”Suomalaiset oppivat englantia sekä englannin oppitunneilla että muualla, esimerkiksi työssä tai vapaa-ajan harrastuksissa. Arvioikaa, mistä oma englannin taitonne on peräisin.”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Vain englantia osaavat n=1322 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=73 %	n=394 %	n=314 %	n=77 %	n=302 %	
1. Pelkästään oppitunneilta	8.3	2.7	5.9	8.0	19.5	11.0	< 0.001
2. Suurelta osin oppitunneilta	31.2	24.7	28.0	34.0	41.6	25.7	
3. Yhtäläillä oppitunneilta ja muualta	36.2	42.5	44.5	36.2	29.9	31.0	
4. Suurelta osin muualta	15.9	24.7	17.8	14.4	5.2	15.0	
5. Pelkästään muualta	5.2	2.7	2.5	4.5	2.6	11.7	
6. En osaa sanoa	3.2	2.7	1.3	2.9	1.3	5.7	

Taulukko 26.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 26: ”Missä käytätte eniten englantia?” Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan.

	Vain englantia osaavat n=1326 %	Sukupuoli		p
		Mies n=646 %	Nainen n=681 %	
		1. Koulussa tai opinnoissa	12.3	
2. Vapaa-ajalla	51.5	50.7	52.2	
3. Työssä	26.8	28.9	24.9	
4. En käytä englantia	9.4	9.4	9.3	

Taulukko 26.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 26: ”Missä käytätte eniten englantia?”

	Vain englantia osaavat n=1326 %	Ikä				p
		15–24 n=229 %	25–44 n=516 %	45–64 n=474 %	65–79 n=107 %	
		1. Koulussa tai opinnoissa	12.3	51.9	6.1	
2. Vapaa-ajalla	51.5	36.7	51.4	57.0	59.6	
3. Työssä	26.8	9.1	38.1	27.3	8.1	
4. En käytä englantia	9.4	2.3	4.5	13.5	29.8	

Taulukko 26.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 26: ”Missä käytätte eniten englantia?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia osaavat n=1326 %	Alue				p
		1 n=601 %	2 n=284 %	3 n=220 %	4 n=222 %	
		1. Koulussa tai opinnoissa	12.3	12.6	15.0	
2. Vapaa-ajalla	51.5	46.8	57.3	56.9	51.6	
3. Työssä	26.8	33.8	19.1	23.9	20.8	
4. En käytä englantia	9.4	6.8	8.7	9.2	17.4	

Taulukko 26.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 26: ”Missä käytätte eniten englantia?”
1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia osaavat n=1326 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=77 %	n=222 %	n=648 %	n=145 %	n=224 %	
1. Koulussa tai opinnoissa	12.3	15.4	27.4	10.1	4.2	8.4	< 0.001
2. Vapaa-ajalla	51.5	42.7	48.2	56.6	46.9	45.9	
3. Työssä	26.8	10.2	10.6	24.3	45.8	44.1	
4. En käytä englantia	9.4	31.8	13.8	8.9	3.1	1.6	

Taulukko 26.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 26: ”Missä käytätte eniten englantia?”
1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Vain englantia osaavat n=1326 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=73 %	n=396 %	n=316 %	n=78 %	n=302 %	
1. Koulussa tai opinnoissa	12.3	1.9	5.8	7.8	13.7	6.2	< 0.001
2. Vapaa-ajalla	51.5	32.0	50.4	51.0	70.0	62.3	
3. Työssä	26.8	57.1	37.7	32.4	5.9	16.0	
4. En käytä englantia	9.4	9.0	6.1	8.8	10.5	15.5	

Taulukko 27.1. Kysymyksen 27 (”Kuunteletteko englanniksi vapaa-ajallanne”) mukaan vähintään joka viikko kuuntelevien prosenttiosuus sukupuolittain. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Kuunteletteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat n=1289 %	Sukupuoli		p
		Mies n=633 %	Nainen n=656 %	
		a. Musiikkia	85.0	
b. Puhetta tekstitettyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissa	88.0	88.3	87.8	0.765
c. Radion puheohjelmia	9.1	10.4	7.7	0.097
d. Elokuvia tai tv-ohjelmia ilman tekstitystä	24.5	28.9	20.3	< 0.001

Taulukko 27.2. Kysymyksen 27 ("Kuunteletko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka viikko kuuntelevien prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Kuunteletko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat n=1289		Ikäryhmä				p
	15–24 n=228	25–44 n=512	45–64 n=454	65–79 n=95			
	%	%	%	%	%		
a. Musiikkia	85.0	96.8	92.3	78.0	50.1	< 0.001	
b. Puhetta tekstitetyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissä	88.0	96.6	92.0	85.0	63.2	< 0.001	
c. Radion puheohjelmia	9.1	5.6	9.8	10.4	7.1	0.185	
d. Elokuvia tai tv-ohjelmia ilman tekstitystä	24.5	28.1	31.0	16.6	19.0	< 0.001	

Taulukko 27.3. Kysymyksen 27 ("Kuunteletko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka viikko kuuntelevien prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Kuunteletko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat n=1289		Alue				p
	1 n=580	2 n=276	3 n=213	4 n=219			
	%	%	%	%	%		
a. Musiikkia	85.0	86.9	86.8	87.8	75.0	< 0.001	
b. Puhetta tekstitetyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissä	88.0	91.5	88.0	88.2	78.8	< 0.001	
c. Radion puheohjelmia	9.1	9.9	8.3	7.0	9.8	0.599	
d. Elokuvia tai tv-ohjelmia ilman tekstitystä	24.5	28.5	18.0	21.8	24.7	0.008	

Taulukko 27.4. Kysymyksen 27 ("Kuunteletko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka viikko kuuntelevien prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Kuunteletko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Koulutustaso					p
	n=1289	1	2	3	4	5		
		n=73	n=216	n=629	n=139	n=222		
	%	%	%	%	%	%		
a. Musiikkia	85.0	70.6	84.7	85.9	89.2	85.4	0.006	
b. Puhetta tekstitetyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissä	88.0	65.6	88.9	89.4	92.4	88.9	< 0.001	
c. Radion puheohjelmia	9.1	7.7	5.7	8.8	11.5	12.1	0.173	
d. Elokuvia tai tv-ohjelmia ilman tekstitystä	24.5	12.4	24.7	23.6	27.1	29.6	0.048	

Taulukko 27.5. Kysymyksen 27 ("Kuunteletko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka viikko kuuntelevien prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Kuunteletko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Ammattiala					p
	n=1289	1	2	3	4	5		
		n=72	n=387	n=306	n=76	n=290		
	%	%	%	%	%	%		
a. Musiikkia	85.0	81.4	82.0	86.5	79.8	85.7	0.321	
b. Puhetta tekstitetyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissä	88.0	84.4	88.4	87.0	90.6	87.2	0.784	
c. Radion puheohjelmia	9.1	13.0	10.3	6.6	10.2	11.2	0.309	
d. Elokuvia tai tv-ohjelmia ilman tekstitystä	24.5	18.0	25.5	29.0	11.5	25.3	0.017	

Taulukko 28.1. Kysymyksen 28 ("Luettelo englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi lukevien prosenttiosuus sukupuolittain. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Luettelo englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat n=1289	Sukupuoli		p
		Mies n=630	Nainen n=667	
		%	%	
a. Sanomalehtiä	13.2	16.2	10.4	0.002
b. Aikakaus- ja harrastelehtiä	25.4	30.5	20.5	< 0.001
c. Sarjakuvia	9.7	12.6	7.0	< 0.001
d. Kaunokirjallisuutta	12.2	10.0	14.4	0.015
e. Tietokirjoja/ammattikirjallisuutta	30.5	36.9	24.5	< 0.001
f. Käyttöohjeita ja tuoteselosteita	48.0	54.0	42.4	< 0.001
g. Sähköposteja	43.3	50.5	36.5	< 0.001
h. WWW-sivuja	56.4	64.2	49.0	< 0.001

Taulukko 28.2. Kysymyksen 28 ("Luettelo englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi lukevien prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Luettelo englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat n=1289	Ikäryhmä				p
		15–24 n=226	25–44 n=511	45–64 n=458	65–79 n=103	
		%	%	%	%	
a. Sanomalehtiä	13.2	14.8	16.9	9.7	6.6	0.002
b. Aikakaus- ja harrastelehtiä	25.4	27.0	34.3	17.5	12.2	< 0.001
c. Sarjakuvia	9.7	19.7	12.1	3.9	1.5	< 0.001
d. Kaunokirjallisuutta	12.2	19.1	16.7	5.1	6.1	< 0.001
e. Tietokirjoja/ammattikirjallisuutta	30.5	29.5	41.9	22.9	10.6	< 0.001
f. Käyttöohjeita ja tuoteselosteita	48.0	58.1	56.0	38.6	28.5	< 0.001
g. Sähköposteja	43.3	54.4	56.5	29.4	14.9	< 0.001
h. WWW-sivuja	56.4	80.4	70.0	38.3	17.0	< 0.001

Taulukko 28.3. Kysymyksen 28 ("Luetteko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi lukevien prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Luetteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Alue				p
	n=1289	n=586	1	2	3	4	
			n=280	n=214	n=219		
	%	%	%	%	%	%	
a. Sanomalehtiä	13.2	19.8	7.0	11.3	5.2	< 0.001	
b. Aikakaus- ja harrastelehtiä	25.4	35.8	16.1	18.5	16.2	< 0.001	
c. Sarjakuvia	9.7	11.3	9.0	9.2	7.0	0.304	
d. Kaunokirjallisuutta	12.2	19.1	8.0	6.6	5.0	< 0.001	
e. Tietokirjoja/ammattikirjallisuutta	30.5	40.5	22.7	29.4	14.9	< 0.001	
f. Käyttöohjeita ja tuoteselosteita	48.0	54.2	42.8	47.9	38.1	< 0.001	
g. Sähköposteja	43.3	55.6	32.5	40.4	27.2	< 0.001	
h. WWW-sivuja	56.4	69.2	48.4	52.2	36.4	< 0.001	

Taulukko 28.4. Kysymyksen 28 ("Luetteko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi lukevien prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Luetteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Koulutustaso					p
	n=1289	n=77	1	2	3	4	5	
			n=213	n=637	n=142	n=222		
	%	%	%	%	%	%	%	
a. Sanomalehtiä	13.2	0	10.3	10.0	14.3	29.3	0.006	
b. Aikakaus- ja harrastelehtiä	25.4	3.1	16.5	22.7	31.2	46.2	< 0.001	
c. Sarjakuvia	9.7	4.7	10.8	10.0	8.1	10.9	0.499	
d. Kaunokirjallisuutta	12.2	2.9	8.4	8.3	14.1	29.5	< 0.001	
e. Tietokirjoja/ammattikirjallisuutta	30.5	1.5	11.6	25.1	47.4	64.0	< 0.001	
f. Käyttöohjeita ja tuoteselosteita	48.0	21.2	38.0	45.3	62.6	65.4	< 0.001	
g. Sähköposteja	43.3	13.8	29.7	40.5	58.3	65.2	< 0.001	
h. WWW-sivuja	56.4	20.2	50.0	51.7	70.7	80.1	< 0.001	

Taulukko 28.5. Kysymyksen 28 ("Luetteko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi lukevien prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Luetteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat n=1289 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=72 %	n=387 %	n=312 %	n=78 %	n=292 %	
a. Sanomalehtiä	13.2	31.3	15.2	10.9	2.7	11.7	< 0.001
b. Aikakaus- ja harrastelehtiä	25.4	41.8	35.2	22.2	9.3	17.6	< 0.001
c. Sarjakuvia	9.7	11.6	8.1	6.7	3.4	11.3	0.100
d. Kaunokirjallisuutta	12.2	12.1	19.2	9.9	7.5	3.5	< 0.001
e. Tietokirjoja/ ammattikirjallisuutta	30.5	52.2	49.4	23.4	10.0	19.5	< 0.001
f. Käyttöohjeita ja tuoteselosteita	48.0	63.8	59.6	39.2	22.2	41.3	< 0.001
g. Sähköposteja	43.3	65.2	56.1	42.6	19.9	28.5	< 0.001
h. WWW-sivuja	56.4	71.7	67.5	51.7	27.2	41.5	< 0.001

Taulukko 29.1. Kysymyksen 29 ("Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi kirjoittavien prosenttiosuus sukupuolittain. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat n=1307 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=640 %	n=667 %	
a. Kirjeitä, kortteja	6.3	4.3	8.2	0.004
b. Tarinoita, runoja	3.6	3.9	3.4	0.695
c. Tekstiviestejä	17.8	18.4	17.2	0.584
d. Muistilappuja tai muita lyhyitä viestejä	15.3	16.3	14.3	0.309
e. Sähköposteja	25.6	30.4	21.0	< 0.001
f. Internetiin	14.3	20.8	8.0	< 0.001

Taulukko 29.2. Kysymyksen 29 ("Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi kirjoittavien prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Ikäryhmä				p
	n=1307	15–24 n=228	25–44 n=509	45–64 n=468	65–79 n=102		
	%	%	%	%	%		
a. Kirjeitä, kortteja	6.3	9.8	7.1	3.6	6.9	0.013	
b. Tarinoita, runoja	3.6	11.6	3.0	1.0	1.2	< 0.001	
c. Tekstiviestejä	17.8	23.9	26.1	8.6	4.4	< 0.001	
d. Muistilappuja tai muita lyhyitä viestejä	15.3	23.5	21.5	7.3	2.4	< 0.001	
e. Sähköposteja	25.6	33.8	34.8	15.6	6.7	< 0.001	
f. Internettiin	14.3	33.4	18.6	3.2	0.8	< 0.001	

Taulukko 29.3. Kysymyksen 29 ("Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi kirjoittavien prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Alue				p
	n=1307	1 n=592	2 n=280	3 n=212	4 n=223		
	%	%	%	%	%		
a. Kirjeitä, kortteja	6.3	8.2	5.2	4.3	4.7	0.079	
b. Tarinoita, runoja	3.6	5.4	1.6	3.1	2.1	0.017	
c. Tekstiviestejä	17.8	25.0	11.8	15.7	8.1	< 0.001	
d. Muistilappuja tai muita lyhyitä viestejä	15.3	21.0	10.9	12.5	8.5	< 0.001	
e. Sähköposteja	25.6	36.3	18.7	19.2	11.8	< 0.001	
f. Internettiin	14.3	18.5	10.3	14.7	7.9	< 0.001	

Taulukko 29.4. Kysymyksen 29 ("Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan *vähintään joka kuukausi* kirjoittavien prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat	Koulutustaso					p
	n=1307	1 n=77	2 n=218	3 n=639	4 n=143	5 n=220	
	%	%	%	%	%	%	
a. Kirjeitä, kortteja	6.3	1.7	4.9	4.9	4.0	14.8	< 0.001
b. Tarinoita, runoja	3.6	3.5	9.1	2.6	1.7	2.7	< 0.001
c. Tekstiviestejä	17.8	4.4	12.9	14.5	19.2	36.0	< 0.001
d. Muistilappuja tai muita lyhyitä viestejä	15.3	4.3	13.7	13.4	11.7	29.0	< 0.001
e. Sähköposteja	25.6	10.5	18.3	19.6	32.3	50.8	< 0.001
f. Internettiin	14.3	13.3	20.0	11.3	13.0	18.9	0.006

Taulukko 29.5. Kysymyksen 29 ("Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne") mukaan *vähintään joka kuukausi* kirjoittavien prosenttiosuus ammattiloittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat	Ammattiala					p
	n=1307	1 n=72	2 n=390	3 n=309	4 n=78	5 n=298	
	%	%	%	%	%	%	
a. Kirjeitä, kortteja	6.3	5.6	8.4	6.7	3.6	4.0	0.160
b. Tarinoita, runoja	3.6	1.6	2.9	3.0	0	4.1	0.378
c. Tekstiviestejä	17.8	39.0	22.6	19.5	10.4	8.5	< 0.001
d. Muistilappuja tai muita lyhyitä viestejä	15.3	25.5	18.5	14.3	7.3	10.4	0.001
e. Sähköposteja	25.6	48.6	36.8	24.1	3.3	11.7	< 0.001
f. Internettiin	14.3	8.7	15.3	11.0	2.6	12.3	0.022

Taulukko 30.1. Kysymyksen 30 ("Puhutteko englantia vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi puhuvien prosenttiosuus sukupuolittain. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Puhutteko englantia vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Sukupuoli		p
	n=1300	%	Mies	Nainen	
			n=639	n=661	
a. Suomenkielisten ystäviemme kanssa	15.5	17.5	13.6	0.054	
b. Ei-suomenkielisten ystäviemme kanssa	23.9	26.1	21.8	0.070	
c. Turistien kanssa Suomessa	21.3	21.7	21.0	0.755	
d. Kielteisiä tunteita ilmaistessanne (esim. kiroillessa)	24.6	24.7	24.6	0.961	
e. Myönteisiä tunteita (esim. rakkaus) ilmaistessanne	23.0	20.9	25.0	0.078	

Taulukko 30.2. Kysymyksen 30 ("Puhutteko englantia vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuukausi puhuvien prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Puhutteko englantia vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Ikäryhmä				p
	n=1300	%	15–24	25–44	45–64	65–79	
			n=229	n=506	n=464	n=101	
a. Suomenkielisten ystäviemme kanssa	15.5	31.0	20.4	5.2	3.6	< 0.001	
b. Ei-suomenkielisten ystäviemme kanssa	23.9	31.4	32.6	13.6	10.3	< 0.001	
c. Turistien kanssa Suomessa	21.3	21.5	27.3	17.3	9.5	< 0.001	
d. Kielteisiä tunteita ilmaistessanne (esim. kiroillessa)	24.6	51.4	31.4	8.5	3.2	< 0.001	
e. Myönteisiä tunteita (esim. rakkaus) ilmaistessanne	23.0	38.5	29.9	11.2	7.5	< 0.001	

Taulukko 30.3. Kysymyksen 30 ("Puhutteko englantia vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuu-
kausi puhuvien prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani)
otoskoot.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taa-
jaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Puhutteko englantia vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat		Alue				p
	n=1300	n=589	1	2	3	4	
	%	%	%	%	%	%	
a. Suomenkielisten ystäviemme kanssa	15.5	18.0	14.3	17.0	8.9	0.014	
b. Ei-suomenkielisten ystäviemme kanssa	23.9	33.7	16.8	14.6	15.9	< 0.001	
c. Turistien kanssa Suomessa	21.3	29.3	13.2	14.9	16.3	< 0.001	
d. Kielteisiä tunteita ilmaistessanne (esim. kiroillessa)	24.6	29.5	23.6	19.2	18.4	0.001	
e. Myönteisiä tunteita (esim. rakkaus) ilmaistessanne	23.0	23.9	23.2	21.4	22.1	0.884	

Taulukko 30.4. Kysymyksen 30 ("Puhutteko englantia vapaa-ajallanne") mukaan vähintään joka kuu-
kausi puhuvien prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (medi-
aani) otoskoot.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppi-
las- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Puhutteko englantia vapaa- ajallanne	Vain englantia osaavat		Koulutustaso					p
	n=1300	n=76	1	2	3	4	5	
	%	%	%	%	%	%	%	
a. Suomenkielisten ystäviemme kanssa	15.5	9.3	22.7	14.4	8.1	19.2	< 0.001	
b. Ei-suomenkielisten ystäviemme kanssa	23.9	8.5	18.2	19.7	28.5	44.5	< 0.001	
c. Turistien kanssa Suomessa	21.3	7.4	12.3	22.0	17.9	34.9	< 0.001	
d. Kielteisiä tunteita ilmaistessanne	24.6	10.7	31.9	23.5	21.5	28.0	0.002	
e. Myönteisiä tunteita ilmaistessanne	23.0	13.6	26.3	23.0	23.2	23.4	0.274	

Taulukko 30.5. Kysymyksen 30 ("Puhutteko englantia vapaa-ajallanne") mukaan *vähintään joka kuukausi* puhuvien prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Puhutteko englantia vapaa-ajallanne	Vain englantia osaavat	Ammattiala					p
	n=1300	1	2	3	4	5	
	%	%	%	%	%	%	
a. Suomenkielisten ystäviemme kanssa	15.5	15.5	15.2	13.8	13.5	10.8	0.548
b. Ei-suomenkielisten ystäviemme kanssa	23.9	36.8	31.3	22.7	18.1	13.5	< 0.001
c. Turistien kanssa Suomessa	21.3	30.1	24.6	26.8	16.0	12.8	< 0.001
d. Kielteisiä tunteita ilmaistessanne	24.6	20.2	22.5	27.6	11.5	19.5	0.020
e. Myönteisiä tunteita ilmaistessanne	23.0	14.0	21.7	27.5	21.4	17.8	0.024

Taulukko 31.1. Kysymyksen 31 ("Mitä näistä teette englanniksi") mukaan *vähintään joka viikko* tekevien prosenttiosuus sukupuolittain. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Mitä näistä teette englanniksi	Vain englantia osaavat	Sukupuoli		p
	n=1300	Mies	Nainen	
	%	%	%	
a. Haen tietoa (esim. Google)	47.3	57.8	37.1	< 0.001
b. Luen internetissä olevia sanomalehtiä	13.9	19.5	8.6	< 0.001
c. Tilaan tuotteita tai käytän palveluja internetin kautta	10.8	15.0	6.8	< 0.001
d. Keskustelen suullisesti internetissä (esim. Skype)	5.9	6.6	5.1	0.250
e. Keskustelen kirjoittamalla internetissä (esim. IRC)	8.4	10.9	6.0	0.001
f. Seuraan keskustelupalstoja tai blogeja	12.8	18.2	7.6	< 0.001
g. Pelaan internetpohjaisia pelejä	8.0	12.8	3.4	< 0.001
h. Pelaan tietokone- tai konsolipelejä	10.3	17.1	3.8	< 0.001

Taulukko 31.2. Kysymyksen 31 ("Mitä näistä teette englanniksi") mukaan *vähintään joka viikko* tekevien prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Mitä näistä teette englanniksi	Ikäryhmä					p
	Vain englantia osaavat	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1300	n=229	n=510	n=462	n=99	
	%	%	%	%	%	
a. Haen tietoa (esim. Google)	47.3	66.7	57.6	33.5	14.5	< 0.001
b. Luen internetissä olevia sanomalehtiä	13.9	15.2	19.7	8.9	4.9	< 0.001
c. Tilaan tuotteita tai käytän palveluja internetin kautta	10.8	17.2	15.4	4.8	0.8	< 0.001
d. Keskustelen suullisesti internetissä (esim. Skype)	5.9	14.8	7.4	0.8	0.9	< 0.001
e. Keskustelen kirjoittamalla internetissä (esim. IRC)	8.4	25.2	9.4	0.8	0.4	< 0.001
f. Seuraan keskustelupalstoja tai blogeja	12.8	27.5	17.2	3.1	1.2	< 0.001
g. Pelaan internetpohjaisia pelejä	8.0	24.8	7.8	1.7	0	< 0.001
h. Pelaan tietokone- tai konsolipelejä	10.3	28.8	10.8	2.6	1.3	< 0.001

Taulukko 31.3. Kysymyksen 31 ("Mitä näistä teette englanniksi") mukaan *vähintään joka viikko* tekevien prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot. 1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Mitä näistä teette englanniksi	Alue					p
	Vain englantia osaavat	1	2	3	4	
	n=1300	n=587	n=277	n=213	n=222	
	%	%	%	%	%	
a. Haen tietoa (esim. Google)	47.3	57.7	40.7	44.1	30.9	< 0.001
b. Luen internetissä olevia sanomalehtiä	13.9	19.2	9.5	11.3	8.2	0.001
c. Tilaan tuotteita tai käytän palveluja internetin kautta	10.8	13.5	8.8	10.7	6.6	0.023
d. Keskustelen suullisesti internetissä (esim. Skype)	5.9	7.8	4.1	5.8	3.0	0.033
e. Keskustelen kirjoittamalla internetissä (esim. IRC)	8.4	12.1	5.9	6.2	4.1	< 0.001
f. Seuraan keskustelupalstoja tai blogeja	12.8	18.1	9.3	8.8	7.1	< 0.001
g. Pelaan internetpohjaisia pelejä	8.0	9.0	6.8	5.4	9.7	0.259
h. Pelaan tietokone- tai konsolipelejä	10.3	11.5	8.9	9.1	10.2	0.616

Taulukko 31.4. Kysymyksen 31 ("Mitä näistä teette englanniksi") mukaan *vähintään joka viikko* tekevien prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Mitä näistä teette englanniksi	Vain englantia osaavat		Koulutustaso					p
	n=1300	1	2	3	4	5		
		n=77	n=213	n=637	n=143	n=221		
	%	%	%	%	%	%		
a. Haen tietoa (esim. Google)	47.3	24.2	43.8	43.4	53.7	66.9	< 0.001	
b. Luen internetissä olevia sanomalehtiä	13.9	2.4	8.0	11.2	13.9	31.8	< 0.001	
c. Tilaan tuotteita tai käytän palveluja internetin kautta	10.8	4.1	7.9	10.5	10.2	17.6	0.003	
d. Keskustelen suullisesti internetissä (esim. Skype)	5.9	6.6	7.5	4.9	3.1	8.3	0.155	
e. Keskustelen kirjoittamalla internetissä (esim. IRC)	8.4	8.6	12.6	8.0	4.8	7.7	0.114	
f. Seuraan keskustelupalstoja tai blogeja	12.8	7.5	13.8	11.2	11.7	19.0	0.022	
g. Pelaan internetpohjaisia pelejä	8.0	12.3	15.3	7.3	5.6	3.6	< 0.001	
h. Pelaan tietokone- tai konsolipelejä	10.3	15.7	18.9	9.3	8.3	4.7	< 0.001	

Taulukko 31.5. Kysymyksen 31 ("Mitä näistä teette englanniksi") mukaan *vähintään joka viikko* tekevien prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot. 1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Mitä näistä teette englanniksi	Vain englantia osaavat		Ammattiala					p
	n=1300	1	2	3	4	5		
		n=72	n=389	n=306	n=78	n=295		
	%	%	%	%	%	%		
a. Haen tietoa (esim. Google)	47.3	53.9	55.3	44.4	22.0	38.6	< 0.001	
b. Luen internetissä olevia sanomalehtiä	13.9	16.7	21.5	10.8	1.5	10.9	< 0.001	
c. Tilaan tuotteita tai käytän palveluja internetin kautta	10.8	13.3	14.5	10.4	2.9	8.3	0.011	
d. Keskustelen suullisesti internetissä (esim. Skype)	5.9	2.2	5.6	5.0	2.1	6.1	0.469	
e. Keskustelen kirjoittamalla internetissä (esim. IRC)	8.4	0	7.4	7.1	1.5	9.3	0.020	
f. Seuraan keskustelupalstoja tai blogeja	12.8	9.2	17.5	6.6	6.0	10.2	< 0.001	
g. Pelaan internetpohjaisia pelejä	8.0	4.5	4.3	3.2	2.9	10.3	0.001	
h. Pelaan tietokone- tai konsolipelejä	10.3	2.7	7.3	5.7	4.4	11.8	0.014	

Taulukko 32.1. Kysymyksen 32 ("Seuraavaksi käsitellään englannin käyttöä silloin, kun teette työtänne. Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti: ...") mukaan englantia *vähintään joka viikko* käyttävien prosenttiosuus sukupuolittain. Kysymykseen vastasivat vain ne englantia osaavat, jotka ovat työelämässä.

	Vain työelämässä olevat n=1025	Sukupuoli		p
		Mies n=526	Nainen n=499	
Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti:	%	%	%	
a. Luen käyttöohjeita tai tuoteselosteita	22.8	29.2	16.0	< 0.001
b. Luen tieto- tai ammattikirjallisuutta	20.3	27.4	12.7	< 0.001
c. Luen sähköposteja	24.4	30.7	17.8	< 0.001
d. Luen verkkosivuja	26.4	34.3	18.0	< 0.001
e. Luen asiakirjoja ja dokumentteja	23.8	31.6	15.5	< 0.001
f. Haen tietoa (esim. Google)	33.7	40.3	26.8	< 0.001
g. Kuuntelen esityksiä tai esitelmiä	9.2	10.9	7.3	0.044
h. Kirjoitan sähköposteja	18.0	21.9	13.8	< 0.001
i. Kirjoitan asiakirjoja tai dokumentteja	11.2	13.2	9.2	0.044
j. Puhun työtovereiden kanssa	13.3	15.1	11.3	0.075
k. Puhun kokouksissa ja neuvotteluissa	6.9	8.7	5.0	0.020
l. Puhun asiakkaiden kanssa puhelimesta	12.0	11.4	12.6	0.569
m. Puhun asiakkaiden kanssa kasvokkain	13.0	12.0	13.9	0.372
n. Pidän esityksiä tai esitelmiä	3.3	3.8	2.7	0.316
Käytän ylipäänsä	46.2	52.0	40.0	< 0.001

Taulukko 32.2. Kysymyksen 32 ("Seuraavaksi käsitellään englannin käyttöä silloin, kun teette työtänne. Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti: ...") mukaan englantia vähintään joka viikko käyttävien prosenttiosuus ikäryhmittäin.

	Vain työelämässä olevat n=1025	Ikäryhmä				p
		15–24 n=113	25–44 n=466	45–64 n=403	65–79 n=42	
Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti:	%	%	%	%	%	
a. Luen käyttöohjeita tai tuoteselosteita	22.8	28.7	27.9	16.7	8.5	< 0.001
b. Luen tieto- tai ammattikirjallisuutta	20.3	20.1	25.7	14.9	11.4	< 0.001
c. Luen sähköposteja	24.4	20.3	31.5	18.4	14.4	< 0.001
d. Luen verkkosivuja	26.4	34.6	33.2	17.9	8.7	< 0.001
e. Luen asiakirjoja ja dokumentteja	23.8	25.1	32.9	14.5	7.7	< 0.001
f. Haen tietoa (esim. Google)	33.7	42.6	41.4	24.2	15.2	< 0.001
g. Kuuntelen esityksiä tai esitelmiä	9.2	10.5	12.5	5.5	3.7	0.002
h. Kirjoitan sähköposteja	18.0	14.5	25.7	10.7	10.5	< 0.001
i. Kirjoitan asiakirjoja tai dokumentteja	11.2	7.9	17.9	4.9	6.6	< 0.001
j. Puhun työtovereiden kanssa	13.3	13.9	18.3	7.8	7.8	< 0.001
k. Puhun kokouksissa ja neuvotteluissa	6.9	3.0	11.2	3.4	4.1	< 0.001
l. Puhun asiakkaiden kanssa puhelimessa	12.0	9.2	16.7	8.4	1.9	< 0.001
m. Puhun asiakkaiden kanssa kasvokkain	13.0	14.8	19.1	6.4	2.1	< 0.001
n. Pidän esityksiä tai esitelmiä	3.3	2.0	5.1	1.6	1.9	0.025
Käytän ylipäänsä	46.2	63.3	55.3	33.3	21.9	< 0.001

Taulukko 32.3. Kysymyksen 32 (”Seuraavaksi käsitellään englannin käyttöä silloin, kun teette työtänne. Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti: ...”) mukaan englantia vähintään joka viikko käyttävien prosenttiosuus asuinalueittain.
1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain työelämässä olevat n=1025	Alue				p
		1 n=456	2 n=215	3 n=177	4 n=177	
Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti:	%	%	%	%	%	
a. Luen käyttöohjeita tai tuoteselosteita	22.8	27.1	22.3	20.2	15.1	0.010
b. Luen tieto- tai ammattikirjallisuutta	20.3	29.5	14.4	13.7	10.5	< 0.001
c. Luen sähköposteja	24.4	36.0	19.4	14.7	10.3	< 0.001
d. Luen verkkosivuja	26.4	37.6	19.5	19.2	12.9	< 0.001
e. Luen asiakirjoja ja dokumentteja	23.8	35.1	17.1	17.1	9.5	< 0.001
f. Haen tietoa (esim. Google)	33.7	45.3	28.9	25.9	17.8	< 0.001
g. Kuuntelen esityksiä tai esitelmiä	9.2	13.0	7.5	6.2	4.2	0.001
h. Kirjoitan sähköposteja	18.0	27.7	12.7	10.7	6.7	< 0.001
i. Kirjoitan asiakirjoja tai dokumentteja	11.2	18.5	5.8	6.7	3.6	< 0.001
j. Puhun työtovereiden kanssa	13.3	20.7	10.6	5.2	5.6	< 0.001
k. Puhun kokouksissa ja neuvotteluissa	6.9	11.4	4.7	3.7	1.5	< 0.001
l. Puhun asiakkaiden kanssa puhelimessa	12.0	17.9	9.8	6.7	4.8	< 0.001
m. Puhun asiakkaiden kanssa kasvokkain	13.0	18.9	7.7	9.7	7.2	< 0.001
n. Pidän esityksiä tai esitelmiä	3.3	5.9	2.0	0.7	0.8	< 0.001
Käytän ylipäänsä	46.2	58.6	38.7	42.8	27.0	< 0.001

Taulukko 32.4. Kysymyksen 32 (”Seuraavaksi käsitellään englannin käyttöä silloin, kun teette työtänne. Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti: ...”) mukaan englantia *vähintään joka viikko* käyttävien prosenttiosuus koulutustasoittain.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain työelämässä olevat n=1025	Koulutustaso					p
		1 n=44	2 n=127	3 n=529	4 n=125	5 n=195	
Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti:	%	%	%	%	%	%	
a. Luen käyttöohjeita tai tuoteselosteita	22.8	3.3	13.6	20.3	35.2	32.5	< 0.001
b. Luen tieto- tai ammattikirjallisuutta	20.3	0	7.9	13.6	28.6	46.0	< 0.001
c. Luen sähköposteja	24.4	0	8.7	17.8	36.7	50.6	< 0.001
d. Luen verkkosivuja	26.4	2.6	14.1	17.7	43.5	52.2	< 0.001
e. Luen asiakirjoja ja dokumentteja	23.8	0	7.8	17.6	39.6	46.8	< 0.001
f. Haen tietoa (esim. Google)	33.7	7.0	23.0	25.5	48.0	60.1	< 0.001
g. Kuuntelen esityksiä tai esitelmiä	9.2	0	6.0	3.1	16.9	25.0	< 0.001
h. Kirjoitan sähköposteja	18.0	0	7.6	10.5	30.8	41.3	< 0.001
i. Kirjoitan asiakirjoja tai dokumentteja	11.2	0	2.1	4.5	19.5	33.0	< 0.001
j. Puhun työtovereiden kanssa	13.3	5.9	14.7	8.3	18.4	24.5	< 0.001
k. Puhun kokouksissa ja neuvotteluissa	6.9	0	5.2	2.3	16.1	16.6	< 0.001
l. Puhun asiakkaiden kanssa puhelimesta	12.0	0	6.1	9.0	15.7	24.0	< 0.001
m. Puhun asiakkaiden kanssa kasvokkain	13.0	5.2	6.8	9.7	18.6	23.8	< 0.001
n. Pidän esityksiä tai esitelmiä	3.3	0	1.2	0.2	5.6	12.3	< 0.001
Käytän ylipäänsä	46.2	16.2	31.9	41.8	59.9	65.8	< 0.001

Taulukko 32.5. Kysymyksen 32 (”Seuraavaksi käsitellään englannin käyttöä silloin, kun teette työtänne. Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti: ...”) mukaan englantia vähintään joka viikko käyttävien prosentiosuus ammattialoittain.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Vain työelämässä olevat n=1025	Ammattiala					p
		1 n=58	2 n=345	3 n=262	4 n=63	5 n=246	
Käytättekö englantia nykyisessä työssä seuraavasti:	%	%	%	%	%	%	
a. Luen käyttöohjeita tai tuoteselosteita	22.8	44.4	29.5	20.0	1.8	16.1	< 0.001
b. Luen tieto- tai ammattikirjallisuutta	20.3	52.0	34.6	10.2	1.9	9.8	< 0.001
c. Luen sähköposteja	24.4	58.2	39.9	20.2	5.6	7.6	< 0.001
d. Luen verkkosivuja	26.4	56.1	42.4	19.2	3.7	11.8	< 0.001
e. Luen asiakirjoja ja dokumentteja	23.8	60.6	38.1	16.0	3.7	12.6	< 0.001
f. Haen tietoa (esim. Google)	33.7	58.6	48.9	30.8	11.5	16.9	< 0.001
g. Kuuntelen esityksiä tai esitelmiä	9.2	36.2	15.6	4.0	1.8	1.8	< 0.001
h. Kirjoitan sähköposteja	18.0	44.3	30.6	15.4	3.7	3.2	< 0.001
i. Kirjoitan asiakirjoja tai dokumentteja	11.2	33.2	21.7	4.4	1.8	3.0	< 0.001
j. Puhun työtovereiden kanssa	13.3	36.1	19.1	7.5	8.5	8.9	< 0.001
k. Puhun kokouksissa ja neuvotteluissa	6.9	29.6	12.4	1.4	1.8	2.3	< 0.001
l. Puhun asiakkaiden kanssa puhelimesta	12.0	34.6	14.1	15.7	1.8	4.0	< 0.001
m. Puhun asiakkaiden kanssa kasvokkain	13.0	25.2	14.9	15.3	4.7	7.7	< 0.001
n. Pidän esityksiä tai esitelmiä	3.3	17.8	5.5	0	1.8	0.9	< 0.001
Käytän ylipäänsä	46.2	65.6	57.5	50.0	16.2	28.7	< 0.001

Taulukko 33.1. Kysymyksen 33 ("Mitä mieltä olette seuraavista englannin käyttöä koskevista väittämistä?") väittämiä kanssa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus sukupuolittain. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Väittäjä	Sukupuoli			p
	Vain englantia osaavat	Mies	Nainen	
	n=1306	n=641	n=665	
	%	%	%	
a. Englannin käyttö on minulle yhtä luontevaa kuin äidinkielen käyttö	26.4	27.1	25.6	0.519
b. Käytän englantia mielelläni aina, kun siihen on tilaisuus	49.7	47.6	51.8	0.122
c. Käytän englantia vain silloin, kun on pakko	41.0	40.5	41.5	0.700
d. Minulle on tärkeää, että vaikutan sujuvalta, kun käytän englantia	53.7	51.0	56.3	0.055
e. Englannin käyttö on helpompaa sitä äidinkielenään puhuvien kanssa	33.8	30.5	37.0	0.012

Taulukko 33.2. Kysymyksen 33 ("Mitä mieltä olette seuraavista englannin käyttöä koskevista väittämistä?") väittämiä kanssa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Väittäjä	Ikäryhmä					p
	Vain englantia osaavat	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1306	n=229	n=513	n=465	n=102	
	%	%	%	%	%	
a. Englannin käyttö on minulle yhtä luontevaa kuin äidinkielen käyttö	26.4	41.4	34.0	14.8	7.2	< 0.001
b. Käytän englantia mielelläni aina, kun siihen on tilaisuus	49.7	59.9	62.5	35.6	27.6	< 0.001
c. Käytän englantia vain silloin, kun on pakko	41.0	33.3	34.9	51.0	44.0	< 0.001
d. Minulle on tärkeää, että vaikutan sujuvalta, kun käytän englantia	53.7	70.7	59.3	45.5	24.1	< 0.001
e. Englannin käyttö on helpompaa sitä äidinkielenään puhuvien kanssa	33.8	37.3	39.3	28.0	25.2	< 0.001

Taulukko 33.3. Kysymyksen 33 ("Mitä mieltä olette seuraavista englannin käyttöä koskevista väittämistä?") väittämiä kanssa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Väittäjä	Vain englantia osaavat		Alue				p
	n=1306	1	2	3	4		
	%	%	%	%	%		
a. Englannin käyttö on minulle yhtä luontevaa kuin äidinkielen käyttö	26.4	37.1	20.3	18.6	12.6	< 0.001	
b. Käytän englantia mielelläni aina, kun siihen on tilaisuus	49.7	59.0	44.6	43.4	37.1	< 0.001	
c. Käytän englantia vain silloin, kun on pakko	41.0	33.5	46.0	47.1	49.2	< 0.001	
d. Minulle on tärkeää, että vaikutan sujuvalta, kun käytän englantia	53.7	65.5	52.6	41.3	34.8	< 0.001	
e. Englannin käyttö on helpompaa sitä äidinkielenään puhuvien kanssa	33.8	39.5	32.4	30.4	23.7	< 0.001	

Taulukko 33.4. Kysymyksen 33 ("Mitä mieltä olette seuraavista englannin käyttöä koskevista väittämistä?") väittämiä kanssa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Väittäjä	Vain englantia osaavat		Koulutustaso					p
	n=1306	1	2	3	4	5		
	%	%	%	%	%	%		
a. Englannin käyttö on minulle yhtä luontevaa kuin äidinkielen käyttö	26.4	8.2	25.3	20.2	32.6	48.4	< 0.001	
b. Käytän englantia mielelläni aina, kun siihen on tilaisuus	49.7	20.8	42.7	47.0	60.6	68.0	< 0.001	
c. Käytän englantia vain silloin, kun on pakko	41.0	44.3	44.1	45.4	34.2	28.3	< 0.001	
d. Minulle on tärkeää, että vaikutan sujuvalta, kun käytän englantia	53.7	33.5	48.1	50.2	63.2	69.9	< 0.001	
e. Englannin käyttö on helpompaa sitä äidinkielenään puhuvien kanssa	33.8	17.5	32.3	30.9	47.3	40.3	< 0.001	

Taulukko 33.5. Kysymyksen 33 ("Mitä mieltä olette seuraavista englannin käyttöä koskevista väittämistä?") väittämiä kanssa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Väittäjä	Vain englantia osaavat		Ammattiala					p
	1	2	3	4	5			
	n=1306 %	n=72 %	n=394 %	n=307 %	n=76 %	n=299 %		
a. Englannin käyttö on minulle yhtä luontevaa kuin äidinkielen käyttö	26.4	40.5	32.8	22.3	12.0	15.3	< 0.001	
b. Käytän englantia mielelläni aina, kun siihen on tilaisuus	49.7	61.2	57.3	51.1	48.0	33.6	< 0.001	
c. Käytän englantia vain silloin, kun on pakko	41.0	31.5	36.4	44.4	47.4	48.4	0.005	
d. Minulle on tärkeää, että vaikutan sujuvalta, kun käytän englantia	53.7	55.4	60.2	56.8	40.0	39.5	< 0.001	
e. Englannin käyttö on helpompaa sitä äidinkielenään puhuvien kanssa	33.8	43.0	35.8	33.2	27.1	30.2	0.151	

Taulukko 34.1. Kysymyksen 34 ("Käytättekö englantia seuraavista syistä?") mukaan englantia *vähintään joka viikko* käyttävien prosenttiosuus sukupuolittain. Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat kysymyksessä 22 osaavansa englantia ainakin hiukan. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Käytättekö englantia seuraavista syistä	Vain englantia osaavat		Sukupuoli		p
	Mies	Nainen			
	n=1298 %	n=638 %	n=660 %		
a. Kommunikoitakseni ihmisten kanssa	32.5	34.5	30.6	0.131	
b. Oppiakseni sitä paremmin	31.1	33.3	28.9	0.083	
c. Omaksi ilokseni	34.1	38.1	30.3	0.003	
d. Ei ole muita vaihtoehtoja	20.3	24.9	15.8	< 0.001	
e. Tiedonhakuun	39.0	48.3	30.0	< 0.001	
f. Koska työtehtäväni vaativat sitä	26.6	31.0	22.3	< 0.001	
g. Koska opintoni vaativat sitä	18.8	19.6	18.0	0.464	
h. Harrastuksissa ja ystävien kesken	19.3	23.5	15.4	< 0.001	

Taulukko 34.2. Kysymyksen 34 ("Käytättekö englantia seuraavista syistä?") mukaan englantia *vähintään joka viikko* käyttävien prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Käytättekö englantia seuraavista syistä	Ikäryhmä					p
	Vain englantia osaavat	15–24	25–44	45–64	65–79	
	n=1298	n=228	n=510	n=459	n=101	
%	%	%	%	%		
a. Kommunikoidakseni ihmisten kanssa	32.5	46.0	43.7	18.8	9.2	< 0.001
b. Oppiakseni sitä paremmin	31.1	59.8	34.5	18.0	8.9	< 0.001
c. Omaksi ilokseni	34.1	57.0	39.7	21.4	12.7	< 0.001
d. Ei ole muita vaihtoehtoja	20.3	22.5	27.8	13.8	6.7	< 0.001
e. Tiedonhakuun	39.0	60.0	48.4	24.3	12.4	< 0.001
f. Koska työtehtäväni vaativat sitä	26.6	24.6	38.3	19.0	6.1	< 0.001
g. Koska opintoni vaativat sitä	18.8	54.9	17.4	5.2	3.6	< 0.001
h. Harrastuksissa ja ystävien kesken	19.3	36.2	24.4	8.3	5.9	< 0.001

Taulukko 34.3. Kysymyksen 34 ("Käytättekö englantia seuraavista syistä?") mukaan englantia *vähintään joka viikko* käyttävien prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Käytättekö englantia seuraavista syistä	Alue				p	
	Vain englantia osaavat	1	2	3		4
	n=1298	n=590	n=275	n=213		n=220
%	%	%	%	%		
a. Kommunikoidakseni ihmisten kanssa	32.5	45.5	20.1	26.5	19.0	< 0.001
b. Oppiakseni sitä paremmin	31.1	36.2	33.4	26.1	19.4	< 0.001
c. Omaksi ilokseni	34.1	40.6	33.9	29.9	21.1	< 0.001
d. Ei ole muita vaihtoehtoja	20.3	27.2	17.6	15.3	10.1	< 0.001
e. Tiedonhakuun	39.0	51.8	32.5	31.4	20.3	< 0.001
f. Koska työtehtäväni vaativat sitä	26.6	37.2	20.7	19.4	12.6	< 0.001
g. Koska opintoni vaativat sitä	18.8	24.3	18.9	11.3	11.1	< 0.001
h. Harrastuksissa ja ystävien kesken	19.3	23.8	16.9	17.2	12.6	0.001

Taulukko 34.4. Kysymyksen 34 ("Käytättekö englantia seuraavista syistä?") mukaan englantia *vähintään joka viikko* käyttävien prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Käytättekö englantia seuraavista syistä	Vain englantia osaavat		Koulutustaso					p
	n=1298	n=75	1	2	3	4	5	
a. Kommunikoidakseni ihmisten kanssa	32.5	17.7	25.4	27.3	38.0	56.3	< 0.001	
b. Oppiakseni sitä paremmin	31.1	21.8	37.5	28.0	37.9	33.1	0.009	
c. Omaksi ilokseni	34.1	22.4	37.6	30.9	36.3	42.4	0.003	
d. Ei ole muita vaihtoehtoja	20.3	6.4	13.1	16.8	29.2	36.6	< 0.001	
e. Tiedonhakuun	39.0	17.2	32.8	32.9	51.6	62.2	< 0.001	
f. Koska työtehtäväni vaativat sitä	26.6	9.3	12.5	21.5	37.4	53.7	< 0.001	
g. Koska opintoni vaativat sitä	18.8	18.5	28.4	13.2	20.6	24.6	< 0.001	
h. Harrastuksissa ja ystävien kesken	19.3	9.0	22.5	17.9	14.6	27.3	0.001	

Taulukko 34.5. Kysymyksen 34 ("Käytättekö englantia seuraavista syistä?") mukaan englantia *vähintään joka viikko* käyttävien prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella osioiden keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Käytättekö englantia seuraavista syistä	Vain englantia osaavat		Ammattiala					p
	n=1298	n=71	1	2	3	4	5	
a. Kommunikoidakseni ihmisten kanssa	32.5	49.5	40.9	35.3	11.5	18.5	< 0.001	
b. Oppiakseni sitä paremmin	31.1	26.3	28.4	32.0	21.5	23.7	0.145	
c. Omaksi ilokseni	34.1	36.7	35.3	31.1	25.6	28.8	0.227	
d. Ei ole muita vaihtoehtoja	20.3	32.9	28.9	19.1	3.3	13.6	< 0.001	
e. Tiedonhakuun	39.0	57.1	49.1	32.5	11.1	28.1	< 0.001	
f. Koska työtehtäväni vaativat sitä	26.6	52.7	40.9	25.4	3.9	13.2	< 0.001	
g. Koska opintoni vaativat sitä	18.8	5.9	20.3	12.0	10.5	10.3	< 0.001	
h. Harrastuksissa ja ystävien kesken	19.3	19.4	22.1	15.5	8.7	16.7	0.031	

Taulukko 35.1. Kysymyksessä 35 ("Verratkaa itseänne englannin kielen puhujana ja äidinkielen puhujana ja valitkaa alla olevista itseänne kuvaavat väittämät, kun puhutte englantia.") valittujen väittämien prosenttiosuudet sukupuolittain.

Jakaumissa ovat vain ne vastaajat, jotka ilmoittivat puhuvansa englantia vieraana kielenä.

	Vain englantia puhuvat n=1157 %	Sukupuoli		p
		Mies n=558 %	Nainen n=599 %	
a. Joudun etsimään enemmän sopivia sanoja	77.5	74.5	80.3	0.019
b. Elehdin enemmän käsilläni	39.2	35.0	43.2	0.004
c. Käytän enemmän kasvoniilmeitä	14.5	11.4	17.4	0.004
d. Hymistelen ja käytän äännähdyksiä enemmän	29.3	28.4	30.1	0.534
e. Puhun hitaammin	47.0	48.0	46.0	0.513
f. Olen hiljaisempi	40.7	35.3	45.8	< 0.001
g. Olen puheliaampi	3.4	4.1	2.7	0.197
h. Viljelen vähemmän huumoria	32.1	33.5	30.7	0.322
i. Tunnen itseni ulkopuoliseksi	14.5	13.3	15.6	0.257
j. Tunnen itseni tyhmemmäksi	22.9	16.4	29.0	< 0.001
k. Tunnen itseni fiksummaksi	3.1	3.2	3.0	0.810
l. Tunnen olevani kömpelömpi	38.3	39.0	37.7	0.650
m. Olen samanlainen kuin äidinkieltä puhuessani	12.1	12.9	11.4	0.445

Taulukko 35.2. Kysymyksessä 35 ("Verratkaa itseänne englannin kielen puhujana ja äidinkielen puhujana ja valitkaa alla olevista itseänne kuvaavat väittämät, kun puhutte englantia.") valittujen väittämien prosenttiosuudet ikäryhmittäin.

	Vain englantia puhuvat n=1157 %	Ikäryhmä				p
		15–24 n=215 %	25–44 n=486 %	45–64 n=384 %	65–79 n=72 %	
a. Joudun etsimään enemmän sopivia sanoja	77.5	67.8	76.6	82.8	84.5	< 0.001
b. Elehdin enemmän käsilläni	39.2	44.4	37.8	38.0	39.5	0.382
c. Käytän enemmän kasvoniilmeitä	14.5	16.9	12.3	16.1	13.7	0.305
d. Hymistelen ja käytän äännähdyksiä enemmän	29.3	51.0	29.3	19.5	16.6	< 0.001
e. Puhun hitaammin	47.0	46.7	41.2	53.1	54.0	0.003
f. Olen hiljaisempi	40.7	42.9	34.3	47.7	40.1	0.001
g. Olen puheliaampi	3.4	3.6	5.1	1.4	2.2	0.026
h. Viljelen vähemmän huumoria	32.1	37.9	33.9	28.1	23.4	0.025
i. Tunnen itseni ulkopuoliseksi	14.5	10.0	11.5	18.4	27.3	< 0.001
j. Tunnen itseni tyhmemmäksi	22.9	22.4	21.4	24.0	28.5	0.533
k. Tunnen itseni fiksummaksi	3.1	5.4	3.4	1.6	2.2	0.075
l. Tunnen olevani kömpelömpi	38.3	43.4	34.9	40.1	36.6	0.147
m. Olen samanlainen kuin äidinkieltä puhuessani	12.1	8.3	15.8	10.2	8.8	0.011

Taulukko 35.3. Kysymyksessä 35 ("Verratkaa itseänne englannin kielen puhujana ja äidinkielen puhujana ja valitkaa alla olevista itseänne kuvaavat väittämät, kun puhutte englantia.") valittujen väittämien prosenttiosuudet asuinalueittain.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia puhuvat n=1157 %	Alue				p
		1 n=545 %	2 n=248 %	3 n=183 %	4 n=181 %	
a. Joudun etsimään enemmän sopivia sanoja	77.5	74.2	81.0	77.9	82.3	0.057
b. Elehdin enemmän käsilläni	39.2	32.9	43.4	42.8	49.0	< 0.001
c. Käytän enemmän kasvonilmeitä	14.5	11.3	16.9	13.3	22.3	0.002
d. Hymistelen ja käytän äännähdyksiä enemmän	29.3	30.5	29.6	26.3	28.2	0.729
e. Puhun hitaammin	47.0	38.6	56.0	53.3	53.4	< 0.001
f. Olen hiljaisempi	40.7	35.9	44.4	40.7	50.2	0.004
g. Olen puheliaampi	3.4	4.6	1.0	3.7	2.8	0.080
h. Viljelen vähemmän huumoria	32.1	31.3	34.9	28.6	33.9	0.504
i. Tunnen itseni ulkopuoliseksi	14.5	10.9	17.4	9.4	26.6	< 0.001
j. Tunnen itseni tyhmemmäksi	22.9	20.6	22.5	17.9	35.3	< 0.001
k. Tunnen itseni fiksummaksi	3.1	4.1	1.2	3.5	2.5	0.178
l. Tunnen olevani kömpelömpi	38.3	34.7	43.0	40.6	40.7	0.103
m. Olen samanlainen kuin äidinkieltä puhuessani	12.1	16.7	7.5	8.5	8.3	< 0.001

Taulukko 35.4. Kysymyksessä 35 ("Verratkaa itseänne englannin kielen puhujana ja äidinkielen puhujana ja valitkaa alla olevista itseänne kuvaavat väittämät, kun puhutte englantia.") valittujen väittämien prosenttiosuudet koulutustasoittain.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia puhuvat n=1157 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=41 %	n=181 %	n=586 %	n=132 %	n=210 %	
a. Joudun etsimään enemmän sopivia sanoja	77.5	76.4	72.4	80.2	74.5	76.8	0.211
b. Elehdin enemmän käsilläni	39.2	32.3	42.8	44.0	37.2	26.4	< 0.001
c. Käytän enemmän kasvonilmeitä	14.5	10.8	15.8	14.9	16.5	12.1	0.707
d. Hymistelen ja käytän äännähdyksiä enemmän	29.3	26.3	36.6	29.3	24.6	27.0	0.148
e. Puhun hitaammin	47.0	48.8	48.0	48.8	42.8	42.9	0.515
f. Olen hiljaisempi	40.7	43.5	34.4	45.4	37.3	34.7	0.015
g. Olen puheliaampi	3.4	2.7	3.1	2.9	5.4	3.9	0.692
h. Viljelen vähemmän huumoria	32.1	26.6	30.5	30.2	38.9	36.1	0.193
i. Tunnen itseni ulkopuoliseksi	14.5	20.2	17.7	15.4	13.5	8.8	0.074
j. Tunnen itseni tyhmemmäksi	22.9	29.8	24.1	25.5	16.1	17.3	0.029
k. Tunnen itseni fiksummaksi	3.1	0.9	6.5	2.4	2.1	3.4	0.056
l. Tunnen olevani kömpelömpi	38.3	40.3	38.8	39.6	41.5	31.7	0.294
m. Olen samanlainen kuin äidinkieltä puhuessani	12.1	7.8	5.7	10.8	14.4	21.0	< 0.001

Taulukko 35.5. Kysymyksessä 35 ("Verratkaa itseänne englannin kielen puhujana ja äidinkielen puhujana ja valitkaa alla olevista itseänne kuvaavat väittämät, kun puhutte englantia.") valittujen väittämien prosenttiosuudet ammattialoittain.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Vain englantia puhuvat		Ammattiala					p
	n=1157	1 n=65	2 n=360	3 n=281	4 n=67	5 n=238		
	%	%	%	%	%	%		
a. Joudun etsimään enemmän sopivia sanoja	77.5	59.0	82.8	73.9	87.8	81.8	< 0.001	
b. Elehdin enemmän käsilläni	39.2	27.0	36.0	41.5	58.9	39.7	0.002	
c. Käytän enemmän kasvonilmeitä	14.5	13.8	15.6	12.4	29.4	11.7	0.005	
d. Hymistelen ja käytän ään- nähdyksiä enemmän	29.3	21.3	26.5	30.6	34.6	23.3	0.162	
e. Puhun hitaammin	47.0	37.8	46.2	45.3	55.9	49.9	0.237	
f. Olen hiljaisempi	40.7	36.3	40.0	41.6	47.5	40.0	0.731	
g. Olen puheliaampi	3.4	0	4.8	2.9	1.6	2.7	0.225	
h. Viljelen vähemmän huumoria	32.1	17.3	38.6	31.1	21.5	27.9	< 0.001	
i. Tunnen itseni ulkopuoliseksi	14.5	8.1	14.4	13.6	11.0	19.3	0.119	
j. Tunnen itseni tyhmemmäksi	22.9	15.3	20.2	27.3	29.2	20.4	0.061	
k. Tunnen itseni fiksummaksi	3.1	1.8	2.8	3.2	1.8	2.7	0.952	
l. Tunnen olevani kömpelömpi	38.3	19.3	38.6	35.4	41.3	42.2	0.014	
m. Olen samanlainen kuin äidinkieltä puhuessani	12.1	35.1	14.4	10.3	4.1	9.6	< 0.001	

Taulukko 36a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 36a: ”Onko keskustelu Teistä ymmärrettävä?”

	Koko aineisto n=1456 %	Sukupuoli		p
		Mies n=725 %	Nainen n=731 %	
		1. Täysin ymmärrettävä	86.0	
2. Osittain ymmärrettävä	10.8	13.4	8.1	
3. Ei lainkaan ymmärrettävä	3.2	3.2	3.3	

Taulukko 36a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 36a: ”Onko keskustelu Teistä ymmärrettävä?”

	Koko aineisto n=1456 %	Ikä				p
		15–24 n=229 %	25–44 n=515 %	45–64 n=550 %	65–79 n=162 %	
		1. Täysin ymmärrettävä	86.0	96.3	97.4	
2. Osittain ymmärrettävä	10.8	3.7	2.4	15.4	31.5	
3. Ei lainkaan ymmärrettävä	3.2	0	0.2	4.6	12.5	

Taulukko 36a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 36a: ”Onko keskustelu Teistä ymmärrettävä?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1456 %	Alue				p
		1 n=627 %	2 n=317 %	3 n=248 %	4 n=264 %	
		1. Täysin ymmärrettävä	86.0	91.0	86.9	
2. Osittain ymmärrettävä	10.8	6.8	10.9	12.7	18.0	
3. Ei lainkaan ymmärrettävä	3.2	2.1	2.2	3.7	6.6	

Taulukko 36a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 36a: ”Onko keskustelu Teistä ymmärrettävää?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1456 %	n=152 %	n=246 %	n=672 %	n=146 %	n=224 %	
1. Täysin ymmärrettävä	86.0	40.4	81.4	92.7	97.2	96.4	< 0.001
2. Osittain ymmärrettävä	10.8	46.7	14.8	6.0	0.8	2.4	
3. Ei lainkaan ymmärrettävä	3.2	12.9	3.8	1.3	2.0	1.2	

Taulukko 36a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 36a: ”Onko keskustelu Teistä ymmärrettävää?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1456 %	n=76 %	n=399 %	n=337 %	n=86 %	n=383 %	
1. Täysin ymmärrettävä	86.0	88.5	95.9	89.3	87.4	72.0	< 0.001
2. Osittain ymmärrettävä	10.8	9.4	3.7	8.1	9.9	21.4	
3. Ei lainkaan ymmärrettävä	3.2	2.1	0.5	2.5	2.6	6.6	

Taulukko 36b.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 36b: ”Miten suhtaudutte tällaiseen kielenkäyttöön?”

	Sukupuoli				p
	Koko aineisto	Mies		Nainen	
	n=1455 %	n=723 %	n=732 %		
1. Erittäin myönteisesti	12.9	9.6	16.1	0.002	
2. Melko myönteisesti	44.2	44.9	43.5		
3. Melko kielteisesti	25.2	25.6	24.8		
4. Erittäin kielteisesti	8.0	8.3	7.7		
5. En osaa sanoa	9.7	11.6	7.9		

Taulukko 36b.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 36b: ”Miten suhtaudutte tällaiseen kielenkäyttöön?”

	Koko aineisto n=1455 %	Ikä				p
		15–24 n=229 %	25–44 n=515 %	45–64 n=548 %	65–79 n=163 %	
		1. Erittäin myönteisesti	12.9	27.0	14.5	
2. Melko myönteisesti	44.2	37.9	55.4	40.4	30.3	
3. Melko kielteisesti	25.2	22.0	18.5	30.3	33.4	
4. Erittäin kielteisesti	8.0	2.5	5.0	12.2	11.0	
5. En osaa sanoa	9.7	10.5	6.5	9.9	18.3	

Taulukko 36b.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle jakaumat kysymykselle 36b: ”Miten suhtaudutte tällaiseen kielenkäyttöön?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taa-
jaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1455 %	Alue				p
		1 n=625 %	2 n=315 %	3 n=248 %	4 n=267 %	
		1. Erittäin myönteisesti	12.9	13.4	15.3	
2. Melko myönteisesti	44.2	44.8	42.5	45.5	43.5	
3. Melko kielteisesti	25.2	25.5	26.0	26.3	22.4	
4. Erittäin kielteisesti	8.0	7.0	9.4	6.9	9.9	
5. En osaa sanoa	9.7	9.3	6.8	9.5	14.5	

Taulukko 36b.4. Koulutustaso-kohtaiset jakaumat kysymykselle 36b: ”Miten suhtaudutte tällaiseen kielenkäyttöön?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1455 %	Koulutustaso					p
		1 n=152 %	2 n=247 %	3 n=669 %	4 n=146 %	5 n=224 %	
		1. Erittäin myönteisesti	12.9	10.5	15.0	14.1	
2. Melko myönteisesti	44.2	31.3	42.4	46.8	49.6	44.9	
3. Melko kielteisesti	25.2	26.3	25.9	23.5	25.0	30.0	
4. Erittäin kielteisesti	8.0	12.4	6.9	7.1	6.0	10.3	
5. En osaa sanoa	9.7	19.5	9.8	8.4	6.9	6.5	

Taulukko 36b.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 36b: ”Miten suhtaudutte tällaiseen kielenkäyttöön?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1455 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=76 %	n=399 %	n=337 %	n=85 %	n=384 %	
1. Erittäin myönteisesti	12.9	20.5	8.0	14.5	18.5	10.4	< 0.001
2. Melko myönteisesti	44.2	42.1	44.0	51.3	44.5	41.7	
3. Melko kielteisesti	25.2	24.2	30.6	24.0	20.7	22.6	
4. Erittäin kielteisesti	8.0	6.9	8.6	6.2	4.7	10.7	
5. En osaa sanoa	9.7	6.4	8.7	4.0	11.6	14.6	

Taulukko 37a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 37a: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun puhutte?”

Kysymys koski vain niitä vastaajia, jotka ilmoittivat puhuvansa tai kirjoittavansa englantia vieraana kielinä.

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1200 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=574 %	n=626 %	
1. Usein	26.0	25.6	26.4	0.736
2. Joskus	35.3	35.5	35.1	
3. Vain harvoin	27.8	27.1	28.5	
4. En koskaan	10.8	11.8	9.9	

Taulukko 37a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 37a: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun puhutte?”

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1200 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=222 %	n=502 %	n=400 %	n=77 %	
1. Usein	26.0	41.0	29.8	16.7	6.6	< 0.001
2. Joskus	35.3	35.5	43.6	27.8	20.0	
3. Vain harvoin	27.8	17.6	20.5	40.7	38.7	
4. En koskaan	10.8	5.9	6.1	14.9	34.7	

Taulukko 37a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 37a: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun puhutte?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1200 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=556 %	n=267 %	n=197 %	n=179 %	
1. Usein	26.0	30.7	24.1	22.0	18.7	< 0.001
2. Joskus	35.3	37.5	31.9	36.7	32.3	
3. Vain harvoin	27.8	21.8	32.8	33.1	33.6	
4. En koskaan	10.8	10.0	11.2	8.3	15.4	

Taulukko 37a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 37a: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun puhutte?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1200 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=48 %	n=186 %	n=601 %	n=138 %	n=221 %	
1. Usein	26.0	19.7	33.1	22.5	26.8	30.9	< 0.001
2. Joskus	35.3	13.9	29.4	36.2	43.9	36.5	
3. Vain harvoin	27.8	37.9	21.9	31.6	20.1	25.4	
4. En koskaan	10.8	28.5	15.5	9.6	9.2	7.2	

Taulukko 37a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 37a: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun puhutte?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1200 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=66 %	n=373 %	n=294 %	n=69 %	n=247 %	
1. Usein	26.0	26.1	25.8	28.7	27.1	18.9	0.448
2. Joskus	35.3	38.3	35.4	33.6	38.0	35.4	
3. Vain harvoin	27.8	27.5	28.4	28.5	25.5	30.7	
4. En koskaan	10.8	8.0	10.4	9.2	9.4	15.0	

Taulukko 37b.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 37b: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun kirjoitatte?”

Kysymys koski vain niitä vastaajia, jotka ilmoittivat puhuvansa tai kirjoittavansa englantia vieraana kielellä.

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1177 %	Sukupuoli		p
		Mies n=566 %	Nainen n=611 %	
		1. Usein	8.2	
2. Joskus	19.4	19.2	19.6	
3. Vain harvoin	40.9	43.3	38.7	
4. En koskaan	31.5	31.2	31.7	

Taulukko 37b.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 37a: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun kirjoitatte?”

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1177 %	Ikä				p
		15–24 n=219 %	25–44 n=499 %	45–64 n=388 %	65–79 n=70 %	
		1. Usein	8.2	14.4	9.5	
2. Joskus	19.4	25.6	23.1	14.1	4.1	
3. Vain harvoin	40.9	39.1	46.5	37.4	26.7	
4. En koskaan	31.5	20.9	20.9	44.4	67.6	

Taulukko 37b.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 37a: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun kirjoitatte?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1177 %	Alue				p
		1 n=545 %	2 n=263 %	3 n=194 %	4 n=175 %	
		1. Usein	8.2	11.2	5.8	
2. Joskus	19.4	20.9	21.8	16.1	15.0	
3. Vain harvoin	40.9	37.7	41.7	50.9	38.7	
4. En koskaan	31.5	30.2	30.6	30.5	37.8	

Taulukko 37b.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 37b: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun kirjoitatte?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1177 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=44 %	n=181 %	n=590 %	n=137 %	n=219 %	
1. Usein	8.2	9.4	9.3	7.7	8.0	8.4	0.040
2. Joskus	19.4	10.4	21.1	18.6	20.6	21.2	
3. Vain harvoin	40.9	21.9	37.7	41.4	45.4	43.7	
4. En koskaan	31.5	58.3	31.9	32.2	25.9	26.7	

Taulukko 37b.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 37b: ”Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun kirjoitatte?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Vain englantia puhuvat tai kirjoittavat n=1177 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=64 %	n=367 %	n=287 %	n=69 %	n=242 %	
1. Usein	8.2	7.0	7.1	12.1	7.6	4.1	0.020
2. Joskus	19.4	22.4	18.5	19.9	24.0	18.9	
3. Vain harvoin	40.9	31.1	45.7	39.1	34.0	38.4	
4. En koskaan	31.5	39.5	28.7	28.9	34.4	38.6	

Taulukko 38.1.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa puhutte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?” Kysymys koski vain niitä vastaajia, jotka ilmoittivat sekoittavansa äidinkieltään ja englantia puhuessaan tai kirjoittaessaan. Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Kenen kanssa puhuttaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat n=694	Sukupuoli		p
		Mies n=336	Nainen n=354	
		%	%	
a. Puolisonne (n=635)	77.0	76.5	77.4	0.785
b. Lastenne (n=524)	70.0	65.1	74.1	0.025
c. Vanhempienne (n=725)	38.3	38.7	37.9	0.827
d. Sukulaistenne (n=759)	50.1	51.0	49.3	0.637
e. Ystävienne (n=881)	93.2	91.9	94.5	0.125
f. Harrastuskavereidenne (n=694)	68.9	79.2	58.9	< 0.001
g. Työtovereidenne (n=732)	79.2	80.1	78.3	0.535
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=565)	62.4	62.0	62.7	0.848
i. Muiden (n=70)	28.0	21.6	33.4	0.271

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.

Taulukko 38.1.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa puhutte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?” Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Kenen kanssa puhuttaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat n=694	Ikä				p
		15–24 n=137	25–44 n=344	45–64 n=195	65–79 n=17	
		%	%	%	%	
a. Puolisonne (n=635)	77.0	67.5	85.7	66.5	65.4	< 0.001
b. Lastenne (n=524)	70.0	11.8	63.8	85.2	79.5	< 0.001
c. Vanhempienne (n=725)	38.3	59.7	40.8	11.0	14.5	< 0.001
d. Sukulaistenne (n=759)	50.1	47.6	51.2	48.1	66.7	0.369
e. Ystävienne (n=881)	93.2	96.6	94.5	88.9	88.7	0.006
f. Harrastuskavereidenne (n=694)	68.9	68.4	69.3	68.1	71.8	0.982
g. Työtovereidenne (n=732)	79.2	64.9	82.4	81.2	53.4	< 0.001
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=565)	62.4	90.8	54.1	42.0	55.2	< 0.001
i. Muiden (n=70)	28.0	19.2	21.8	37.8	52.1	0.384 ^a

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 38.1.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa puhutte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?” Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Kenen kanssa puhuttaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat n=694 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=327 %	n=148 %	n=111 %	n=104 %	
a. Puolisonne (n=635)	77.0	78.1	73.6	86.0	67.9	0.014
b. Lastenne (n=524)	70.0	64.8	75.7	77.9	66.7	0.042
c. Vanhempienne (n=725)	38.3	43.8	35.5	32.4	31.2	0.029
d. Sukulaistenne (n=759)	50.1	47.8	55.9	48.8	51.0	0.399
e. Ystävienne (n=881)	93.2	92.5	94.9	95.3	91.1	0.392
f. Harrastuskavereidenne (n=694)	68.9	69.4	75.2	69.7	57.0	0.020
g. Työtovereidenne (n=732)	79.2	80.7	82.8	81.3	66.2	0.006
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=565)	62.4	69.2	65.3	49.5	49.0	< 0.001
i. Muiden (n=85)	28.0	24.3	45.9	27.0	12.9	0.307 ^a

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.
^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 38.1.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa puhutte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?” Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto

Kenen kanssa puhuttaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat n=694 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=12 %	n=99 %	n=355 %	n=88 %	n=142 %	
a. Puolisonne (n=635)	77.0	80.1	65.3	76.1	85.6	77.7	0.088
b. Lastenne (n=524)	70.0	82.9	62.7	74.9	53.8	69.7	0.006
c. Vanhempienne (n=725)	38.3	37.2	48.0	38.9	29.0	35.8	0.104
d. Sukulaistenne (n=759)	50.1	46.5	43.2	52.3	49.9	49.4	0.601
e. Ystävienne (n=881)	93.2	100.0	92.6	92.0	98.8	92.9	0.106
f. Harrastuskavereidenne (n=694)	68.9	63.6	73.8	64.8	78.2	70.1	0.108
g. Työtovereidenne (n=732)	79.2	83.8	71.2	76.3	81.5	87.4	0.021
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=565)	62.4	100.0	78.6	53.9	58.7	66.2	< 0.001
i. Muiden (n=70)	28.0	0	15.6	25.9	33.3	39.2	0.701 ^a

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.
^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 38.1.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa puhutte niin, että äidinkielenne ja englantia sekoittuvat?” Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Kenen kanssa puhuttaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat n=694 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=47 %	n=225 %	n=163 %	n=46 %	n=130 %	
a. Puolisonne (n=635)	77.0	70.2	76.3	79.2	84.4	75.3	0.484
b. Lastenne (n=524)	70.0	77.0	67.9	68.4	80.4	76.2	0.272
c. Vanhempienne (n=725)	38.3	18.8	32.1	37.2	34.2	43.3	0.041
d. Sukulaistenne (n=759)	50.1	48.1	52.8	44.9	64.2	48.2	0.123
e. Ystävienne (n=881)	93.2	92.5	94.5	95.3	95.8	85.1	0.001
f. Harrastuskavereidenne (n=694)	68.9	58.9	73.8	65.4	58.4	70.1	0.094
g. Työtovereidenne (n=732)	79.2	70.5	88.1	79.2	68.7	76.7	< 0.001
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=565)	62.4	31.4	62.4	49.0	50.0	62.2	0.004
i. Muiden (n=70)	28.0	0	46.0	30.8	100.0	10.4	0.006 ^a

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.
^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 38.2.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa kirjoitatte niin, että äidinkielenne ja englantia sekoittuvat?” Kysymys koski vain niitä vastaajia, jotka ilmoittivat sekoittavansa äidinkieltään ja englantia puhuessaan tai kirjoittaessaan. Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Kenen kanssa kirjoitettaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat n=344 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=150 %	n=193 %	
a. Puolisonne (n=305)	57.2	57.3	57.1	0.963
b. Lastenne (n=220)	33.4	20.6	42.4	< 0.001
c. Vanhempienne (n=389)	15.8	18.3	13.9	0.244
d. Sukulaistenne (n=387)	26.7	23.7	28.9	0.258
e. Ystävienne (n=437)	77.5	77.8	77.1	0.860
f. Harrastuskavereidenne (n=344)	41.9	49.8	35.8	0.009
g. Työtovereidenne (n=360)	51.4	60.6	43.5	0.001
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=285)	50.9	49.7	51.9	0.707
i. Muiden (n=22)	38.1	43.7	32.9	0.601

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.

Taulukko 38.2.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa kirjoitatte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?” Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Kenen kanssa kirjoitettaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat		Ikä				p
	n=344	%	15–24	25–44	45–64	65–79	
			n=81	n=192	n=72	n=3	
a. Puolisonne (n=305)	57.2	76.5	61.7	36.7	27.2	< 0.001 ^a	
b. Lastenne (n=220)	33.4	8.7	21.2	55.6	57.7	< 0.001 ^a	
c. Vanhempienne (n=389)	15.8	17.3	17.6	7.4	33.7	0.209 ^a	
d. Sukulaistenne (n=387)	26.7	21.3	26.1	33.3	48.1	0.231 ^a	
e. Ystävienne (n=437)	77.5	87.2	77.1	66.7	75.6	0.009 ^a	
f. Harrastuskavereidenne (n=344)	41.9	42.9	43.4	35.7	64.2	0.595 ^a	
g. Työtovereidenne (n=360)	51.4	28.7	55.7	54.4	34.7	0.004 ^a	
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=285)	50.9	69.5	47.5	22.6	44.1	< 0.001 ^a	
i. Muiden (n=22)	38.1	25.6	44.7	41.0	0	0.847 ^a	

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.
^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 38.2.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa kirjoitatte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?” Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
 1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Kenen kanssa kirjoitettaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat		Alue				p
	n=344	%	1	2	3	4	
			n=185	n=62	n=50	n=43	
a. Puolisonne (n=305)	57.2	59.3	49.3	60.6	54.6	0.591	
b. Lastenne (n=220)	33.4	35.5	35.4	33.1	23.7	0.647	
c. Vanhempienne (n=389)	15.8	18.1	12.9	12.4	14.3	0.604	
d. Sukulaistenne (n=387)	26.7	25.2	27.0	28.9	29.9	0.888	
e. Ystävienne (n=437)	77.5	77.5	77.9	77.5	76.9	0.999	
f. Harrastuskavereidenne (n=344)	41.9	48.4	35.8	26.0	41.7	0.025	
g. Työtovereidenne (n=360)	51.4	56.7	41.3	47.6	46.9	0.138	
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=285)	50.9	57.1	41.3	36.3	52.8	0.060	
i. Muiden (n=22)	38.1	25.5	50.3	0	42.3	0.471 ^a	

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.
^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 38.2.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa kirjoitatte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?” Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Kenen kanssa kirjoitettaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat n=344	Koulutustaso					P
		1	2	3	4	5	
		n=6	n=49	n=163	n=48	n=76	
	%	%	%	%	%	%	
a. Puolisonne (n=305)	57.2	62.8	64.8	55.4	57.3	58.6	0.944
b. Lastenne (n=220)	33.4	62.8	58.2	35.0	27.6	25.4	0.134 ^a
c. Vanhempienne (n=389)	15.8	11.0	9.7	18.8	11.4	15.6	0.465
d. Sukulaistenne (n=387)	26.7	9.5	17.2	33.1	24.0	21.3	0.068
e. Ystäviemme (n=437)	77.5	76.0	86.4	82.5	62.8	69.7	0.003
f. Harrastuskavereidenne (n=344)	41.9	14.9	42.0	39.2	40.1	51.4	0.234
g. Työtovereidenne (n=360)	51.4	37.1	34.4	44.6	48.1	72.6	< 0.001
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=285)	50.9	56.4	56.0	46.5	49.1	54.9	0.734
i. Muiden (n=22)	38.1	0	40.6	40.1	31.1	39.2	0.989 ^a

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 38.2.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 38: ”Kenen kanssa kirjoitatte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?” Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Kenen kanssa kirjoitettaessa	Vain äidinkieltään ja englantia sekoittavat n=344	Ammattiala					P
		1	2	3	4	5	
		n=16	n=134	n=74	n=22	n=48	
	%	%	%	%	%	%	
a. Puolisonne (n=305)	57.2	58.0	52.6	66.6	59.7	58.1	0.438
b. Lastenne (n=220)	33.4	14.0	31.6	43.2	30.0	35.3	0.238
c. Vanhempienne (n=389)	15.8	9.7	14.1	14.9	14.7	28.4	0.116
d. Sukulaistenne (n=387)	26.7	26.4	22.8	28.3	39.8	35.4	0.299
e. Ystäviemme (n=437)	77.5	61.8	72.4	80.0	76.9	79.2	0.392
f. Harrastuskavereidenne (n=344)	41.9	54.3	46.9	29.7	31.8	52.0	0.045
g. Työtovereidenne (n=360)	51.4	72.0	63.2	48.9	25.8	37.8	< 0.001
h. Koulu- tai opiskelutovereidenne (n=285)	50.9	23.3	50.4	52.4	24.1	61.7	0.048
i. Muiden (n=22)	38.1	0	40.2	44.9	0	59.5	0.572 ^a

Kunkin kohdan a.-i. laskennoista on jätetty pois ne, jotka jättivät ao. kohdassa kaikki vaihtoehdot tyhjiksi.

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 39.1.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia puhuessanne?”
 Prosenttiosuudet on laskettu vain niille, jotka ilmoittivat sekoittavansa äidinkieltä ja englantia puhuessaan (64.6 % kokonaisaineistosta).

Syy	Äidinkieltä ja englantia puhuessaan sekoittavat n=966 %	Sukupuoli		p
		Mies n=451 %	Nainen n=515 %	
		a. En tule muuten ymmärretyksi	11.2	
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisua	37.4	33.7	40.5	0.029
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	42.0	52.5	32.8	< 0.001
d. Vastapuolikin tekee niin	36.6	37.2	36.2	0.749
e. Se on hyvä tehokeino	39.4	39.5	39.3	0.959
f. Se tapahtuu huomaamatta	76.4	75.4	77.4	0.466

Taulukko 39.1.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia puhuessanne?”

Syy	Äidinkieltä ja englantia puhuessaan sekoittavat n=966 %	Ikä				p
		15–24 n=195 %	25–44 n=433 %	45–64 n=299 %	65–79 n=39 %	
		a. En tule muuten ymmärretyksi	11.2	11.9	7.2	
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisua	37.4	49.9	34.1	33.2	42.5	< 0.001
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	42.0	37.9	49.3	36.1	24.9	< 0.001
d. Vastapuolikin tekee niin	36.6	41.1	35.5	35.1	38.6	0.515
e. Se on hyvä tehokeino	39.4	46.5	38.9	37.9	21.0	0.018
f. Se tapahtuu huomaamatta	76.4	82.4	83.1	64.3	65.7	< 0.001

Taulukko 39.1.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia puhuessanne?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Syy	Äidinkieltä ja englantia puhuessaan sekoittavat n=966 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=467 %	n=205 %	n=160 %	n=134 %	
a. En tule muuten ymmärretyksi	11.2	8.7	11.4	12.6	17.6	0.031
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisu	37.4	37.5	38.0	38.5	34.5	0.900
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	42.0	45.4	39.6	38.7	37.3	0.196
d. Vastapuolikin tekee niin	36.6	36.5	34.6	36.1	41.0	0.686
e. Se on hyvä tehokeino	39.4	38.6	41.5	37.5	41.3	0.810
f. Se tapahtuu huomaamatta	76.4	75.8	80.3	70.9	79.3	0.163

Taulukko 39.1.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia puhuessanne?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto

Syy	Äidinkieltä ja englantia puhuessaan sekoittavat n=966 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=24 %	n=139 %	n=487 %	n=118 %	n=193 %	
a. En tule muuten ymmärretyksi	11.2	21.9	13.1	12.4	10.9	5.1	0.023
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisu	37.4	36.3	45.4	34.6	37.8	38.5	0.230
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	42.0	20.0	29.2	35.0	58.2	61.4	< 0.001
d. Vastapuolikin tekee niin	36.6	48.6	40.3	36.6	37.2	32.2	0.420
e. Se on hyvä tehokeino	39.4	46.4	50.9	41.1	30.7	31.2	0.001
f. Se tapahtuu huomaamatta	76.4	52.9	78.3	77.9	78.8	73.7	0.048

Taulukko 39.1.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia puhuessanne?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Syy	Äidinkieltä ja englantia puhuessaan sekoittavat n=966 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=55 %	n=309 %	n=241 %	n=56 %	n=181 %	
a. En tule muuten ymmärretyksi	11.2	13.5	7.5	15.2	7.3	10.0	0.046
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisu	37.4	31.2	36.0	40.1	39.9	30.5	0.278
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	42.0	58.0	60.3	31.4	21.8	31.8	< 0.001
d. Vastapuolikin tekee niin	36.6	26.4	35.7	33.4	36.4	41.4	0.261
e. Se on hyvä tehokeino	39.4	36.9	32.8	35.9	50.0	47.9	0.005
f. Se tapahtuu huomaamatta	76.4	79.7	71.9	77.3	92.7	72.6	0.012

Taulukko 39.2.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia kirjoittaessanne?”

Prosenttiosuudet on laskettu vain niille, jotka ilmoittivat sekoittavansa äidinkieltä ja englantia kirjoittaessaan (32.9 % kokonaisaineistosta).

Syy	Äidinkieltä ja englantia kirjoittaessaan sekoittavat n=492 %	Sukupuoli		p
		Mies	Nainen	
		n=227 %	n=265 %	
a. En tule muuten ymmärretyksi	5.3	6.5	4.3	0.271
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisu	23.5	23.1	23.8	0.852
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	46.3	56.5	37.5	< 0.001
d. Vastapuolikin tekee niin	29.4	25.4	32.8	0.072
e. Se on hyvä tehokeino	37.9	34.3	41.0	0.127
f. Se tapahtuu huomaamatta	47.5	42.9	51.3	0.063

Taulukko 39.2.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia kirjoittaessanne?”

Syy	Äidinkieltä ja englantia kirjoittaessaan sekoittavat n=492 %	Ikä				p
		15–24 n=117 %	25–44 n=255 %	45–64 n=113 %	65–79 n=7 %	
		a. En tule muuten ymmärretyksi	5.3	7.1	3.9	
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisua	23.5	34.7	18.7	21.8	37.1	0.006
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	46.3	43.4	49.8	40.2	63.9	0.233 ^a
d. Vastapuolikin tekee niin	29.4	33.0	26.4	31.6	41.2	0.456
e. Se on hyvä tehokeino	37.9	38.4	38.4	38.4	5.7	0.349 ^a
f. Se tapahtuu huomaamatta	47.5	51.4	51.7	33.6	50.4	0.010 ^a

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 39.2.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia kirjoittaessanne?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Syy	Äidinkieltä ja englantia kirjoittaessaan sekoittavat n=492 %	Ikä				p
		15–24 n=260 %	25–44 n=101 %	45–64 n=69 %	65–79 n=62 %	
		a. En tule muuten ymmärretyksi	5.3	5.5	2.1	
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisua	23.5	26.6	22.4	14.6	22.0	0.208
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	46.3	52.1	33.0	45.0	45.2	0.012
d. Vastapuolikin tekee niin	29.4	31.4	26.7	25.5	29.7	0.709
e. Se on hyvä tehokeino	37.9	39.1	40.1	29.3	38.6	0.462
f. Se tapahtuu huomaamatta	47.5	47.0	54.1	49.1	36.5	0.180

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 39.2.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia kirjoittaessanne?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto

Syy	Äidinkieltä ja englantia kirjoittaessaan sekoittavat n=492 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=7 %	n=69 %	n=240 %	n=71 %	n=106 %	
a. En tule muuten ymmärretyksi	5.3	30.1	7.4	3.4	4.8	6.8	0.019 ^a
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisua	23.5	38.7	32.6	18.4	18.0	31.6	0.013
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	46.3	15.2	31.8	39.2	64.2	62.0	<0.001
d. Vastapuolikin tekee niin	29.4	39.2	28.7	29.5	24.9	32.0	0.845
e. Se on hyvä tehokeino	37.9	51.5	33.5	43.0	25.5	36.4	0.074
f. Se tapahtuu huomaamatta	47.5	27.2	56.4	44.0	48.7	50.1	0.297

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 39.2.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 39: ”Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia kirjoittaessanne?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Syy	Äidinkieltä ja englantia kirjoittaessaan sekoittavat n=492 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=22 %	n=185 %	n=113 %	n=31 %	n=70 %	
a. En tule muuten ymmärretyksi	5.3	0	6.7	2.3	0	9.1	0.046 ^a
b. En muuten löydä sopivaa ilmaisua	23.5	39.2	21.0	21.8	20.7	19.0	0.358
c. Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	46.3	64.5	67.4	33.6	17.4	26.1	<0.001
d. Vastapuolikin tekee niin	29.4	32.9	27.8	29.6	19.7	34.3	0.628
e. Se on hyvä tehokeino	37.9	43.6	35.7	36.4	53.5	43.8	0.311
f. Se tapahtuu huomaamatta	47.5	37.9	42.7	55.1	70.5	40.3	0.010

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 40.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 40: ”Kuinka todennäköisesti englanti on yksi Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua?”

	Koko aineisto n=1471 %	Sukupuoli		p
		Mies n=733 %	Nainen n=738 %	
		1. Erittäin todennäköisesti	9.7	
2. Melko todennäköisesti	25.5	26.8	24.2	
3. Melko epätodennäköisesti	33.9	33.1	34.6	
4. Erittäin epätodennäköisesti	21.3	23.6	18.9	
5. En osaa sanoa	9.7	8.1	11.2	

Taulukko 40.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 40: ”Kuinka todennäköisesti englanti on yksi Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua?”

	Koko aineisto n=1471 %	Ikä				p
		15–24 n=230 %	25–44 n=515 %	45–64 n=555 %	65–79 n=171 %	
		1. Erittäin todennäköisesti	9.7	7.2	10.8	
2. Melko todennäköisesti	25.5	28.8	24.4	24.3	28.7	
3. Melko epätodennäköisesti	33.9	33.6	38.0	32.6	26.0	
4. Erittäin epätodennäköisesti	21.3	17.1	20.6	24.7	17.9	
5. En osaa sanoa	9.7	13.3	6.3	9.5	15.4	

Taulukko 40.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 40: ”Kuinka todennäköisesti englanti on yksi Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1471 %	Alue				p
		1 n=628 %	2 n=320 %	3 n=250 %	4 n=273 %	
		1. Erittäin todennäköisesti	9.7	7.5	11.5	
2. Melko todennäköisesti	25.5	22.9	24.5	27.3	31.2	
3. Melko epätodennäköisesti	33.9	38.2	32.1	33.5	26.4	
4. Erittäin epätodennäköisesti	21.3	22.2	21.1	21.5	19.1	
5. En osaa sanoa	9.7	9.2	10.8	6.0	12.7	

Taulukko 40.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 40: ”Kuinka todennäköisesti englantia on yksi Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1471 %	n=163 %	n=247 %	n=675 %	n=148 %	n=224 %	
1. Erittäin todennäköisesti	9.7	7.2	11.0	10.3	12.0	6.8	< 0.001
2. Melko todennäköisesti	25.5	26.6	29.6	27.1	24.5	16.3	
3. Melko epätodennäköisesti	33.9	31.2	28.0	35.0	30.3	41.4	
4. Erittäin epätodennäköisesti	21.3	16.6	16.8	20.4	23.1	31.5	
5. En osaa sanoa	9.7	18.4	14.7	7.1	10.1	4.0	

Taulukko 40.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 40: ”Kuinka todennäköisesti englantia on yksi Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1471 %	n=76 %	n=401 %	n=337 %	n=88 %	n=395 %	
1. Erittäin todennäköisesti	9.7	6.4	8.1	12.2	10.5	10.6	0.004
2. Melko todennäköisesti	25.5	24.2	20.4	30.3	25.4	24.7	
3. Melko epätodennäköisesti	33.9	44.1	36.7	32.2	36.2	30.4	
4. Erittäin epätodennäköisesti	21.3	21.6	26.4	17.9	15.1	21.6	
5. En osaa sanoa	9.7	3.7	8.4	7.4	12.8	12.7	

Taulukko 41.1. Kysymyksen 41: ”Millainen englannin kielen asema voisi olla Suomessa 20 vuoden kuluttua?” väittämiä kanssa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus sukupuolittain. Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Väittäjä	Koko aineisto n=1455 %	Sukupuoli		p
		Mies n=725 %	Nainen n=730 %	
		a. Englannin merkitys on vähentynyt Suomessa	5.5	
b. Englannin merkitys on kasvanut Suomessa	90.0	89.6	90.3	0.649
c. Kaikkien suomalaisten on osattava englantia	46.8	45.2	48.3	0.236
d. Peruskoulussa on enemmän englannin oppitunteja kuin nyt	68.4	69.3	67.5	0.458
e. Kouluissa opiskellaan nykyistä enemmän lukuaineita englanniksi	43.6	44.2	43.1	0.667
f. Ammattiin johtava ja yliopistollinen koulutus annetaan Suomessa kokonaan englanniksi	21.7	20.7	22.6	0.384
g. Elokuva ja tv-ohjelmia ei tekstitetä, koska ihmiset osaavat niin hyvin englantia	7.9	7.3	8.6	0.378
h. Suomalaisen kaupunkiympäristön katukuvassa näkyy englantia enemmän kuin nyt	72.5	71.7	73.4	0.464

Taulukko 41.2. Kysymyksen 41: ”Millainen englannin kielen asema voisi olla Suomessa 20 vuoden kulluttua?” väittämiä kanssa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus ikäryhmittäin. Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

Väittäjä	Koko aineisto n=1455 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=231 %	n=517 %	n=542 %	n=164 %	
a. Englannin merkitys on vähentynyt Suomessa	5.5	5.0	3.1	6.5	10.6	0.002
b. Englannin merkitys on kasvanut Suomessa	90.0	92.0	91.4	89.9	82.7	0.007
c. Kaikkien suomalaisten on osattava englantia	46.8	67.3	54.2	35.6	31.5	< 0.001
d. Peruskoulussa on enemmän englannin oppitunteja kuin nyt	68.4	72.3	71.2	64.3	67.3	0.049
e. Kouluissa opiskellaan nykyistä enemmän lukuaineita englanniksi	43.6	40.4	46.5	44.4	36.5	0.101
f. Ammattiin johtava ja yliopistollinen koulutus annetaan Suomessa kokonaan englanniksi	21.7	22.9	24.1	20.4	16.3	0.147
g. Elokuva ja tv-ohjelmia ei tekstitetä, koska ihmiset osaavat niin hyvin englantia	7.9	8.1	10.8	5.4	6.9	0.013
h. Suomalaisen kaupunkiympäristön katukuvassa näkyy englantia enemmän kuin nyt	72.5	75.9	77.4	71.5	56.2	< 0.001

Taulukko 41.3. Kysymyksen 41: ”Millainen englannin kielen asema voisi olla Suomessa 20 vuoden kulluttua?” väittämiä kanssa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus asuinalueittain. Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Väittäjä	Koko aineisto n=1455 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=628 %	n=313 %	n=245 %	n=267 %	
a. Englannin merkitys on vähentynyt	5.5	3.7	5.4	6.3	9.0	0.019
b. Englannin merkitys on kasvanut	90.0	92.2	89.3	92.4	83.3	< 0.001
c. Kaikkien suomalaisten on osattava englantia	46.8	52.5	43.6	44.1	39.3	0.001
d. Peruskoulussa on enemmän englannin oppitunteja kuin nyt	68.4	67.9	68.2	72.3	66.1	0.472
e. Kouluissa opiskellaan nykyistä enemmän lukuaineita englanniksi	43.6	43.9	45.1	45.2	39.9	0.564
f. Ammattiin johtava ja yliopistollinen koulutus annetaan kokonaan englanniksi	21.7	25.9	20.7	19.8	14.8	0.002
g. Elokuva ja tv-ohjelmia ei tekstitetä, koska ihmiset osaavat niin hyvin englantia	7.9	8.0	9.0	7.9	6.5	0.739
h. Suomalaisen kaupunkiympäristön katukuvassa näkyy englantia enemmän kuin nyt	72.5	76.3	72.1	72.5	64.2	0.003

Taulukko 41.4. Kysymyksen 41: ”Millainen englannin kielen asema voisi olla Suomessa 20 vuoden kuluttua?” väittämiä kansa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus koulutustasoittain. Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.
1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Väittäjä	Koko aineisto n=1455 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=157 %	n=241 %	n=673 %	n=147 %	n=224 %	
a. Englannin merkitys on vähentynyt	5.5	10.2	8.3	5.7	1.1	1.6	< 0.001
b. Englannin merkitys on kasvanut	90.0	83.8	84.3	90.7	98.9	93.1	< 0.001
c. Kaikkien suomalaisten on osattava englantia	46.8	29.1	47.1	46.3	55.9	55.1	< 0.001
d. Peruskoulussa on enemmän englannin oppitunteja kuin nyt	68.4	59.3	70.9	69.5	78.2	63.4	0.003
e. Kouluissa opiskellaan nykyistä enemmän lukuaineita englanniksi	43.6	33.3	36.8	43.7	52.7	52.0	< 0.001
f. Ammattiin johtava ja yliopistollinen koulutus annetaan kokonaan englanniksi	21.7	15.5	19.2	21.2	28.1	25.9	0.033
g. Elokuva ja tv-ohjelmia ei tekstitetä, koska ihmiset osaavat niin hyvin englantia	7.9	5.3	9.8	6.5	12.1	9.1	0.074
h. Suomalaisen kaupunkiympäristön katukuvassa näkyy englantia enemmän kuin nyt	72.5	57.1	65.2	74.8	79.8	81.1	< 0.001

Taulukko 41.5. Kysymyksen 41: ”Millainen englannin kielen asema voisi olla Suomessa 20 vuoden kuluttua?” väittämiä kansa *samaa mieltä* olleiden prosenttiosuus ammattialoittain. Sarakkeiden yläpuolella keskimääräiset (mediaani) otoskoot.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

312

Väittäjä	Koko aineisto n=1455 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=74 %	n=399 %	n=339 %	n=87 %	n=382 %	
a. Englannin merkitys on vähentynyt	5.5	3.3	2.8	4.9	7.5	7.6	0.035
b. Englannin merkitys on kasvanut	90.0	93.8	93.9	90.3	89.1	85.4	0.002
c. Kaikkien suomalaisten on osattava englantia	46.8	47.7	52.8	49.1	38.6	35.3	< 0.001
d. Peruskoulussa on enemmän englannin oppitunteja kuin nyt	68.4	74.3	64.8	74.4	67.2	64.9	0.023
e. Kouluissa opiskellaan nykyistä enemmän lukuaineita englanniksi	43.6	47.8	50.2	46.1	32.8	39.2	0.004
f. Ammattiin johtava ja yliopistollinen koulutus annetaan kokonaan englanniksi	21.7	27.9	24.7	22.3	13.1	17.8	0.024
g. Elokuva ja tv-ohjelmia ei tekstitetä, koska ihmiset osaavat niin hyvin englantia	7.9	0.5	9.8	9.2	7.6	5.5	0.022
h. Suomalaisen kaupunkiympäristön katukuvassa näkyy englantia enemmän kuin nyt	72.5	72.6	77.6	75.2	69.9	65.9	0.004

Taulukko 42a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 42a: ”Uskotteko Suomessa käytettävän yhteiskunnan jollakin osa-alueella englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?”

	Koko aineisto n=1448 %	Sukupuoli		p
		Mies n=723 %	Nainen n=725 %	
		1. Kyllä	36.7	
2. En	41.1	44.5	37.7	
3. En osaa sanoa	22.2	20.0	24.5	

Taulukko 42a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 42a: ”Uskotteko Suomessa käytettävän yhteiskunnan jollakin osa-alueella englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?”

	Koko aineisto n=1448 %	Ikä				p
		15–24 n=230 %	25–44 n=516 %	45–64 n=539 %	65–79 n=163 %	
		1. Kyllä	36.7	34.6	45.7	
2. En	41.1	35.1	38.4	44.6	46.3	
3. En osaa sanoa	22.2	30.3	15.9	22.9	28.8	

Taulukko 42a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 42a: ”Uskotteko Suomessa käytettävän yhteiskunnan jollakin osa-alueella englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1448 %	Alue				p
		1 n=622 %	2 n=311 %	3 n=247 %	4 n=268 %	
		1. Kyllä	36.7	43.3	31.3	
2. En	41.1	37.4	42.4	45.5	44.3	
3. En osaa sanoa	22.2	19.3	26.3	20.2	26.2	

Taulukko 42a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 42a: ”Uskotteko Suomessa käytettävän yhteiskunnan jollakin osa-alueella englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1448	n=156	n=243	n=671	n=147	n=222	
	%	%	%	%	%	%	
1. Kyllä	36.7	16.0	30.0	37.0	47.5	50.2	< 0.001
2. En	41.1	45.9	35.6	43.3	40.5	37.5	
3. En osaa sanoa	22.2	38.1	34.4	19.7	12.0	12.3	

Taulukko 42a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 42a: ”Uskotteko Suomessa käytettävän yhteiskunnan jollakin osa-alueella englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala					p	
	Koko aineisto	1	2	3	4		5
	n=1448	n=72	n=398	n=335	n=86		n=386
	%	%	%	%	%	%	
1. Kyllä	36.7	38.6	50.4	36.8	35.0	24.6	< 0.001
2. En	41.1	50.0	37.2	37.4	41.3	50.0	
3. En osaa sanoa	22.2	11.4	12.4	25.8	23.7	25.4	

Taulukko 42b.1. Kysymyksen 42b: ”Millä seuraavista osa-alueista uskotte Suomessa käytettävän englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?” eri vaihtoehtojen valinneiden prosenttiosuudet sukupuolittain.

Kysymys suunnattiin vain a-kohdassa myöntävästi vastanneille (37 % kokonaisaineistosta).

	Englannin kielen yleistymiseen uskovat		Sukupuoli		p
	n=531	%	Mies	Nainen	
			n=257	n=274	
	%	%	%		
1. Yritys- ja talouselämässä	82.1	82.4	81.9	0.870	
2. Tieteessä	66.4	71.2	61.9	0.023	
3. Koulutuksessa	48.2	44.5	51.7	0.100	
4. Tiedonvälityksessä	41.5	41.3	41.7	0.927	
5. Kaunokirjallisuudessa	3.4	3.5	3.4	0.985	
6. Suomalaisessa pop- ja rockmusiikissa	59.0	54.3	63.4	0.033	
7. Suomalaisilla verkkosivuilla	35.1	35.9	34.3	0.695	
8. Nuorison harrastus- ja alakulttuureissa	46.0	45.8	46.1	0.947	

Taulukko 42b.2. Kysymyksen 42b: ”Millä seuraavista osa-alueista uskotte Suomessa käytettävän englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?” eri vaihtoehtojen valinneiden prosenttiosuudet ikäryhmittäin.

Kysymys suunnattiin vain a-kohdassa myöntävästi vastanneille (37 % kokonaisaineistosta).

	Englannin kielen yleistymiseen uskovat n=531 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=80 %	n=235 %	n=175 %	n=41 %	
1. Yritys- ja talouselämässä	82.1	80.1	83.5	83.4	72.5	0.350
2. Tieteessä	66.4	62.1	67.9	66.8	64.0	0.798
3. Koulutuksessa	48.2	43.7	47.7	52.1	43.8	0.566
4. Tiedonvälityksessä	41.5	43.5	40.8	41.0	43.8	0.960
5. Kaunokirjallisuudessa	3.4	6.7	2.0	4.4	1.0	0.156 ^a
6. Suomalaisessa pop- ja rockmusiikissa	59.0	69.5	56.7	56.9	60.8	0.212
7. Suomalaisilla verkkosivuilla	35.1	48.2	35.0	31.5	25.2	0.032
8. Nuorison harrastus- ja alakulttuureissa	46.0	45.9	51.9	40.1	37.0	0.068

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 42b.3. Kysymyksen 42b: ”Millä seuraavista osa-alueista uskotte Suomessa käytettävän englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?” eri vaihtoehtojen valinneiden prosenttiosuudet asuinalueittain.

Kysymys suunnattiin vain a-kohdassa myöntävästi vastanneille (37 % kokonaisaineistosta).

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Englannin kielen yleistymiseen uskovat n=531 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=269 %	n=97 %	n=84 %	n=79 %	
1. Yritys- ja talouselämässä	82.1	84.8	75.2	78.6	85.2	0.128
2. Tieteessä	66.4	65.8	69.4	64.5	66.8	0.896
3. Koulutuksessa	48.2	47.8	49.0	53.4	43.3	0.634
4. Tiedonvälityksessä	41.5	40.9	39.8	41.6	45.5	0.880
5. Kaunokirjallisuudessa	3.4	3.1	2.7	5.6	3.2	0.700 ^a
6. Suomalaisessa pop- ja rockmusiikissa	59.0	57.8	62.3	62.0	55.7	0.734
7. Suomalaisilla verkkosivuilla	35.1	39.0	24.9	32.1	37.5	0.078
8. Nuorison harrastus- ja alakulttuureissa	46.0	49.3	37.0	49.7	41.8	0.148

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 42b.4. Kysymyksen 42b: ”Millä seuraavista osa-alueista uskotte Suomessa käytettävän englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?” eri vaihtoehtojen valinneiden prosenttiosuudet koulutustasoittain.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Englannin kielen yleistymiseen uskovat n=531 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=25	n=73	n=249	n=70	n=112	
		%	%	%	%	%	
1. Yritys- ja talouselämässä	82.1	73.8	79.6	87.6	80.6	74.4	0.025
2. Tieteessä	66.4	59.5	64.1	67.3	59.6	71.6	0.465
3. Koulutuksessa	48.2	50.6	44.7	54.6	49.2	35.0	0.016
4. Tiedonvälityksessä	41.5	59.0	39.8	44.8	44.1	29.9	0.030
5. Kaunokirjallisuudessa	3.4	4.5	4.0	3.4	0	5.2	0.443 ^a
6. Suomalaisessa pop- ja rockmusiikissa	59.0	60.1	61.4	60.8	58.0	54.7	0.843
7. Suomalaisilla verkkosivuilla	35.1	37.4	31.0	34.4	41.2	35.4	0.776
8. Nuorison harrastus- ja alakulttuureissa	46.0	37.4	36.6	47.0	52.4	48.8	0.297

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 42b.5. Kysymyksen 42b: ”Millä seuraavista osa-alueista uskotte Suomessa käytettävän englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?” eri vaihtoehtojen valinneiden prosenttiosuudet ammattialoittain.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Englannin kielen yleistymiseen uskovat n=531 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=28	n=201	n=123	n=30	n=95	
		%	%	%	%	%	
1. Yritys- ja talouselämässä	82.1	83.3	80.2	84.6	86.4	84.6	0.783
2. Tieteessä	66.4	74.6	70.7	67.5	46.7	59.9	0.047
3. Koulutuksessa	48.2	51.6	39.9	57.7	52.4	51.7	0.030
4. Tiedonvälityksessä	41.5	46.6	35.7	48.6	50.9	42.0	0.150
5. Kaunokirjallisuudessa	3.4	4.1	4.6	3.9	0	2.7	0.759 ^a
6. Suomalaisessa pop- ja rockmusiikissa	59.0	50.1	55.1	66.2	56.4	61.1	0.285
7. Suomalaisilla verkkosivuilta	35.1	44.7	36.9	32.4	29.0	28.1	0.387
8. Nuorison harrastus- ja alakulttuureissa	46.0	68.7	44.8	45.6	55.5	42.1	0.109

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 43.1.1. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *suomen* kielen valinneiden jakaumat sukupuolittain.

Tulee osata suomea	Koko aineisto n=1455 %	Sukupuoli		p
		Mies n=723 %	Nainen n=732 %	
		a. lapset (alle 12 v)	97.4	
b. nuoret	96.6	96.4	96.7	0.784
c. työkäiset	96.1	96.3	96.0	0.759
d. vanhukset	96.5	96.7	96.3	0.733
e. maahanmuuttajat	85.3	84.2	86.4	0.232
f. poliitikot	97.6	97.7	97.4	0.723
g. yrittäjät	97.4	97.4	97.3	0.899
h. tieteenekijät	93.3	92.8	93.7	0.521
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	97.8	97.6	97.9	0.679
j. toimittajat	97.9	98.3	97.4	0.217
k. rakennusalan työntekijät	96.2	95.7	96.6	0.365
l. teollisuuden työntekijät	95.4	95.0	95.7	0.515
m. viranomaiset	98.3	98.8	97.8	0.155
n. palvelualan työntekijät	98.0	98.1	98.0	0.892

Taulukko 43.1.2. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *suomen* kielen valinneiden jakaumat ikäryhmittäin.

Tulee osata suomea	Koko aineisto n=1455 %	Ikä				p
		15–24 n=232 %	25–44 n=517 %	45–64 n=543 %	65–79 n=164 %	
		a. lapset (alle 12 v)	97.4	98.5	98.2	
b. nuoret	96.6	98.9	97.8	96.3	90.2	< 0.001
c. työkäiset	96.1	98.1	97.2	96.3	89.5	< 0.001
d. vanhukset	96.5	99.0	97.3	96.0	92.3	0.003
e. maahanmuuttajat	85.3	78.8	82.3	90.0	88.3	< 0.001
f. poliitikot	97.6	99.2	99.2	97.2	91.5	< 0.001
g. yrittäjät	97.4	98.1	98.7	97.9	90.5	< 0.001
h. tieteenekijät	93.3	94.1	95.4	92.6	87.3	0.003
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	97.8	98.3	99.2	97.7	92.7	< 0.001
j. toimittajat	97.9	98.0	99.2	97.8	93.5	< 0.001 ^a
k. rakennusalan työntekijät	96.2	97.0	96.0	96.9	93.4	0.190
l. teollisuuden työntekijät	95.4	95.6	95.6	95.9	92.5	0.322
m. viranomaiset	98.3	98.7	99.5	98.4	93.8	< 0.001 ^a
n. palvelualan työntekijät	98.0	98.9	98.3	98.8	93.4	< 0.001 ^a

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 43.1.3. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *suomen* kielen valinneiden jakaumat asuinalueittain.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1455	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=626	n=315	n=249	n=266	
Tulee osata suomea	%	%	%	%	%	
a. lapset (alle 12 v)	97.4	98.2	97.6	97.7	94.9	0.047
b. nuoret	96.6	96.8	97.9	95.6	95.5	0.346
c. työikäiset	96.1	97.2	97.5	94.2	93.8	0.020
d. vanhuset	96.5	97.4	97.3	96.0	94.1	0.080
e. maahanmuuttajat	85.3	84.9	84.8	84.8	87.5	0.740
f. poliitikot	97.6	98.2	97.3	97.7	96.4	0.439
g. yrittäjät	97.4	97.8	97.8	96.7	96.4	0.552
h. tieteenekijät	93.3	93.3	94.8	92.1	92.3	0.544
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	97.8	98.7	97.9	97.4	95.8	0.060
j. toimittajat	97.9	98.5	98.7	96.9	96.2	0.059
k. rakennusalan työntekijät	96.2	96.4	97.5	95.4	94.9	0.357
l. teollisuuden työntekijät	95.4	95.5	95.6	95.3	94.8	0.954
m. viranomaiset	98.3	99.1	98.7	96.8	97.5	0.080
n. palvelualan työntekijät	98.0	98.1	98.7	97.1	97.9	0.598

Taulukko 43.1.4. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *suomen* kielen valinneiden jakaumat koulutustasoittain.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

Tulee osata suomea	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1455 %	n=154 %	n=247 %	n=673 %	n=147 %	n=224 %	
a. lapset (alle 12 v)	97.4	95.7	97.9	98.0	97.9	96.1	0.331
b. nuoret	96.6	91.8	95.7	97.8	97.2	97.0	0.005
c. työikäiset	96.1	93.2	95.9	96.9	97.2	96.6	0.233
d. vanhuksat	96.5	95.9	96.1	96.6	97.3	96.9	0.947
e. maahanmuuttajat	85.3	88.3	84.8	85.8	82.1	84.8	0.635
f. poliitikot	97.6	93.5	96.7	98.1	98.7	99.3	0.002
g. yrittäjät	97.4	95.3	96.2	98.4	98.7	96.6	0.087
h. tieteen tekijät	93.3	90.5	91.8	95.0	93.9	91.7	0.136
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	97.8	94.9	96.0	98.6	99.0	98.7	0.009 ^a
j. toimittajat	97.9	95.1	96.8	98.4	98.0	99.2	0.044 ^a
k. rakennusalan työntekijät	96.2	96.0	95.5	97.0	98.0	93.8	0.165
l. teollisuuden työntekijät	95.4	95.6	94.3	96.4	97.2	92.7	0.123
m. viranomaiset	98.3	95.9	97.6	98.7	99.0	99.5	0.056 ^a
n. palvelualan työntekijät	98.0	95.4	97.7	98.7	99.0	97.7	0.085 ^a

^aOdotetuista frekvensseistä yli 20 % alittaa arvon viisi.

Taulukko 43.1.5. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *suomen* kielen valinneiden jakaumat ammattialoittain.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

Tulee osata suomea	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1455	n=73	n=401	n=337	n=87	n=383	
	%	%	%	%	%	%	
a. lapset (alle 12 v)	97.4	99.5	97.4	98.4	95.8	96.7	0.368
b. nuoret	96.6	95.6	97.5	97.4	98.8	95.0	0.180
c. työkäiset	96.1	95.1	97.3	97.5	96.1	94.2	0.114
d. vanhukset	96.5	96.4	97.3	97.5	92.9	95.1	0.146
e. maahanmuuttajat	85.3	82.8	85.6	85.8	86.7	87.2	0.878
f. poliitikot	97.6	98.4	99.2	97.8	97.8	95.9	0.038
g. yrittäjät	97.4	98.4	97.6	97.9	99.5	97.0	0.688
h. tieteenekijät	93.3	94.9	92.0	95.5	95.0	92.6	0.310
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	97.8	100.0	99.0	98.6	98.4	96.1	0.019
j. toimittajat	97.9	99.5	99.0	98.3	99.6	96.4	0.043
k. rakennusalan työntekijät	96.2	96.1	95.5	96.9	98.2	96.0	0.736
l. teollisuuden työntekijät	95.4	96.7	94.3	97.0	98.2	94.9	0.262
m. viranomaiset	98.3	99.5	99.3	98.6	99.6	97.4	0.167
n. palvelualan työntekijät	98.0	99.5	98.6	98.4	99.1	97.2	0.421

Taulukko 43.2.1. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *ruotsin* kielen valinneiden jakaumat sukupuolittain.

Tulee osata ruotsia	Sukupuoli			p
	Koko aineisto	Mies	Nainen	
	n=1451	n=721	n=730	
	%	%	%	
a. lapset (alle 12 v)	17.9	16.3	19.5	0.114
b. nuoret	52.0	47.4	56.6	< 0.001
c. työkäiset	45.6	36.7	54.4	< 0.001
d. vanhukset	13.9	11.4	16.4	0.005
e. maahanmuuttajat	9.0	8.1	9.9	0.215
f. poliitikot	81.1	78.0	84.2	0.002
g. yrittäjät	48.4	44.3	52.6	0.002
h. tieteenekijät	52.6	50.2	54.9	0.073
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	70.5	65.7	75.3	< 0.001
j. toimittajat	72.8	68.0	77.5	< 0.001
k. rakennusalan työntekijät	16.2	15.2	17.1	0.337
l. teollisuuden työntekijät	17.4	16.2	18.6	0.216
m. viranomaiset	80.0	77.0	82.9	0.005
n. palvelualan työntekijät	72.3	69.3	75.2	0.013

Taulukko 43.2.2. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") ruotsin kielen valinneiden jakaumat ikäryhmittäin.

Tulee osata ruotsia	Koko aineisto n=1451 %	Ikä				p
		15–24 n=232 %	25–44 n=510 %	45–64 n=545 %	65–79 n=164 %	
		a. lapset (alle 12 v)	17.9	12.0	15.4	
b. nuoret	52.0	53.4	48.7	54.0	54.1	0.323
c. työkäiset	45.6	57.6	43.5	42.8	44.1	0.001
d. vanhukset	13.9	19.9	13.4	12.1	13.2	0.035
e. maahanmuuttajat	9.0	8.4	5.6	10.9	14.1	0.002
f. poliitikot	81.1	85.5	79.4	82.8	74.7	0.025
g. yrittäjät	48.4	50.6	43.2	50.3	55.7	0.016
h. tieteenekijät	52.6	39.1	46.6	61.9	59.3	< 0.001
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	70.5	67.3	71.2	71.5	69.9	0.682
j. toimittajat	72.8	64.2	69.0	79.2	75.8	< 0.001
k. rakennusalan työntekijät	16.2	16.2	14.6	15.9	22.0	0.167
l. teollisuuden työntekijät	17.4	19.1	15.6	16.3	24.5	0.051
m. viranomaiset	80.0	79.5	78.9	81.5	78.6	0.701
n. palvelualan työntekijät	72.3	72.5	70.9	73.3	72.8	0.839

Taulukko 43.2.3. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") ruotsin kielen valinneiden jakaumat asuinalueittain.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taaajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

Tulee osata ruotsia	Koko aineisto n=1451 %	Alue				p
		1 n=623 %	2 n=314 %	3 n=248 %	4 n=266 %	
		a. lapset (alle 12 v)	17.9	19.0	16.3	
b. nuoret	52.0	52.0	56.6	44.9	53.5	0.048
c. työkäiset	45.6	50.2	46.0	39.2	40.3	0.006
d. vanhukset	13.9	16.5	11.8	12.0	12.1	0.107
e. maahanmuuttajat	9.0	7.2	9.7	8.5	12.7	0.067
f. poliitikot	81.1	79.4	84.4	81.3	81.0	0.329
g. yrittäjät	48.4	48.1	52.1	44.3	48.8	0.337
h. tieteenekijät	52.6	49.3	54.3	53.1	57.8	0.115
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	70.5	72.2	75.7	63.2	67.4	0.006
j. toimittajat	72.8	71.2	76.2	69.8	75.5	0.195
k. rakennusalan työntekijät	16.2	14.3	14.6	16.4	22.1	0.028
l. teollisuuden työntekijät	17.4	15.7	16.4	17.2	22.8	0.079
m. viranomaiset	80.0	79.9	85.0	76.2	77.7	0.048
n. palvelualan työntekijät	72.3	71.7	73.5	71.8	72.7	0.943

Taulukko 43.2.4. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *ruotsin* kielen valinneiden jakaumat koulutustasoittain.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1451	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=155	n=249	n=668	n=147	n=220	
Tulee osata ruotsia	%	%	%	%	%	%	
a. lapset (alle 12 v)	17.9	15.8	20.6	17.1	14.2	20.5	0.351
b. nuoret	52.0	53.7	56.9	49.9	50.6	52.2	0.416
c. työkäiset	45.6	41.1	47.8	44.0	46.8	51.3	0.257
d. vanhukset	13.9	9.3	15.9	11.5	12.9	22.3	< 0.001
e. maahanmuuttajat	9.0	13.4	8.8	7.1	11.3	9.0	0.112
f. poliitikot	81.1	77.7	85.6	81.7	81.1	77.2	0.145
g. yrittäjät	48.4	49.2	57.2	47.8	38.9	47.0	0.010
h. tieteen tekijät	52.6	53.8	59.3	52.3	52.8	44.9	0.042
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	70.5	64.3	73.7	69.1	70.3	76.6	0.071
j. toimittajat	72.8	76.9	76.3	71.6	76.0	68.6	0.198
k. rakennusalan työntekijät	16.2	17.1	24.0	13.8	13.8	14.8	0.004
l. teollisuuden työntekijät	17.4	19.2	26.3	15.1	17.1	13.1	< 0.001
m. viranomaiset	80.0	82.8	80.8	78.9	80.2	80.8	0.834
n. palvelualan työntekijät	72.3	66.7	74.7	71.8	71.1	75.4	0.363

Taulukko 43.2.5. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *ruotsin* kielen valinneiden jakaumat ammattialoittain.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1451	n=73	n=400	n=339	n=87	n=380	
Tulee osata ruotsia	%	%	%	%	%	%	
a. lapset (alle 12 v)	17.9	28.2	15.8	20.4	21.5	17.5	0.094
b. nuoret	52.0	42.2	50.7	60.0	53.6	47.9	0.006
c. työikäiset	45.6	30.5	48.6	53.8	51.5	31.3	< 0.001
d. vanhuksat	13.9	15.5	15.0	15.4	14.0	8.2	0.023
e. maahanmuuttajat	9.0	9.6	8.7	7.9	14.7	8.0	0.336
f. poliitikot	81.1	74.0	77.6	86.6	86.6	78.9	0.005
g. yrittäjät	48.4	43.8	42.5	53.1	59.7	46.1	0.007
h. tieteen tekijät	52.6	41.9	49.6	54.3	64.8	56.7	0.014
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	70.5	65.1	73.5	73.7	73.0	63.3	0.007
j. toimittajat	72.8	59.0	73.4	77.8	78.2	72.2	0.014
k. rakennusalan työntekijät	16.2	12.4	10.6	19.1	29.2	14.7	< 0.001
l. teollisuuden työntekijät	17.4	10.1	11.4	20.5	32.1	16.4	< 0.001
m. viranomaiset	80.0	79.7	78.9	81.8	88.2	76.9	0.144
n. palvelualan työntekijät	72.3	68.8	72.8	75.0	75.4	69.7	0.493

Taulukko 43.3.1. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *englannin* kielen valinneiden jakaumat sukupuolittain.

Tulee osata englantia	Koko aineisto n=1451 %	Sukupuoli		p
		Mies n=721 %	Nainen n=730 %	
		a. lapset (alle 12 v)	42.1	
b. nuoret	93.9	92.5	95.3	0.030
c. työkäiset	86.6	84.3	88.8	0.012
d. vanhukset	24.3	22.2	26.4	0.061
e. maahanmuuttajat	78.5	75.5	81.4	0.006
f. poliitikot	96.9	96.5	97.3	0.354
g. yrittäjät	87.9	88.0	87.8	0.908
h. tieteenekijät	95.0	94.2	95.9	0.135
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	85.6	81.7	89.4	< 0.001
j. toimittajat	93.7	92.7	94.7	0.130
k. rakennusalan työntekijät	48.1	45.1	51.0	0.023
l. teollisuuden työntekijät	54.1	53.1	55.1	0.431
m. viranomaiset	95.5	94.6	96.5	0.075
n. palvelualan työntekijät	93.2	91.5	94.9	0.010

Taulukko 43.3.2. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *englannin* kielen valinneiden jakaumat ikäryhmittäin.

Tulee osata englantia	Koko aineisto n=1451 %	Ikä				p
		15–24 n=232 %	25–44 n=510 %	45–64 n=545 %	65–79 n=164 %	
		a. lapset (alle 12 v)	42.1	34.5	41.9	
b. nuoret	93.9	94.2	96.4	92.2	91.2	0.014
c. työkäiset	86.6	92.2	91.2	83.1	76.0	< 0.001
d. vanhukset	24.3	32.1	26.2	19.4	23.8	0.001
e. maahanmuuttajat	78.5	86.6	82.6	73.5	70.9	< 0.001
f. poliitikot	96.9	99.0	97.9	96.5	92.2	< 0.001
g. yrittäjät	87.9	93.6	87.1	86.5	87.2	0.037
h. tieteenekijät	95.0	94.1	95.3	96.2	91.7	0.126
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	85.6	92.7	86.3	83.6	79.7	0.001
j. toimittajat	93.7	94.7	92.6	94.9	91.5	0.250
k. rakennusalan työntekijät	48.1	54.1	51.4	44.4	41.1	0.008
l. teollisuuden työntekijät	54.1	61.6	55.8	50.2	51.2	0.022
m. viranomaiset	95.5	97.0	96.6	95.3	91.2	0.021
n. palvelualan työntekijät	93.2	94.8	92.8	93.8	90.6	0.363

Taulukko 43.3.3. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *englannin* kielen valinneiden jakaumat asuinalueittain.

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1451	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=623	n=314	n=248	n=266	
Tulee osata englantia	%	%	%	%	%	
a. lapset (alle 12 v)	42.1	41.9	41.5	40.5	44.9	0.758
b. nuoret	93.9	95.3	92.0	92.3	94.3	0.146
c. työikäiset	86.6	89.5	85.0	81.7	86.2	0.015
d. vanhuset	24.3	27.0	23.6	23.9	19.3	0.101
e. maahanmuuttajat	78.5	81.5	76.6	77.0	75.1	0.101
f. poliitikot	96.9	97.1	97.4	96.7	96.2	0.853
g. yrittäjät	87.9	89.2	88.5	83.8	88.1	0.172
h. tieteenekijät	95.0	96.5	95.2	94.4	92.1	0.050
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	85.6	87.0	86.3	82.9	83.9	0.348
j. toimittajat	93.7	93.9	94.3	92.3	93.7	0.779
k. rakennusalan työntekijät	48.1	47.4	49.5	44.7	51.1	0.475
l. teollisuuden työntekijät	54.1	54.8	55.2	49.3	55.7	0.418
m. viranomaiset	95.5	96.6	95.9	94.1	93.9	0.194
n. palvelualan työntekijät	93.2	93.8	93.0	90.4	94.9	0.196

Taulukko 43.3.4. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *englannin* kielen valinneiden jakaumat koulutustasoittain.

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koulutustaso						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1451	n=155	n=249	n=666	n=147	n=220	
Tulee osata englantia	%	%	%	%	%	%	
a. lapset (alle 12 v)	42.1	39.2	40.4	42.8	35.6	49.0	0.100
b. nuoret	93.9	94.2	93.0	94.4	91.2	95.6	0.446
c. työikäiset	86.6	81.4	86.9	86.5	87.3	92.3	0.040
d. vanhuksat	24.3	21.2	27.0	22.2	27.3	28.6	0.180
e. maahanmuuttajat	78.5	75.7	76.1	78.7	80.9	82.2	0.433
f. poliitikot	96.9	96.2	96.1	96.8	99.7	98.4	0.171
g. yrittäjät	87.9	90.1	91.0	87.0	84.0	89.4	0.194
h. tieteen tekijät	95.0	90.0	94.3	95.9	94.8	97.7	0.010
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	85.6	87.2	87.8	84.4	81.2	90.4	0.073
j. toimittajat	93.7	95.0	94.5	93.9	93.5	92.4	0.846
k. rakennusalan työntekijät	48.1	46.4	54.7	47.5	42.2	48.2	0.150
l. teollisuuden työntekijät	54.1	56.1	61.5	51.9	50.6	54.4	0.100
m. viranomaiset	95.5	94.6	95.6	95.8	96.8	96.6	0.856
n. palvelualan työntekijät	93.2	91.0	94.4	93.7	92.8	94.5	0.660

Taulukko 43.3.5. Kysymyksessä 43 ("Valitkaa alla mainituista kielistä ne, jotka lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.") *englannin* kielen valinneiden jakaumat ammattialoittain.

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Ammattiala						p
	Koko aineisto	1	2	3	4	5	
	n=1451	n=73	n=400	n=339	n=87	n=380	
Tulee osata englantia	%	%	%	%	%	%	
a. lapset (alle 12 v)	42.1	49.2	43.5	42.4	46.2	39.0	0.424
b. nuoret	93.9	92.7	94.7	95.4	92.6	93.1	0.638
c. työikäiset	86.6	91.0	88.3	88.2	86.6	80.6	0.008
d. vanhuksat	24.3	25.9	26.2	26.7	19.6	18.3	0.038
e. maahanmuuttajat	78.5	86.5	77.9	82.4	79.9	71.4	0.002
f. poliitikot	96.9	100.0	96.6	98.1	96.9	95.0	0.097
g. yrittäjät	87.9	92.5	85.6	90.9	82.9	87.2	0.079
h. tieteen tekijät	95.0	97.3	96.5	95.9	94.4	92.8	0.108
i. terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	85.6	83.8	86.4	88.8	86.5	79.6	0.010
j. toimittajat	93.7	94.8	93.6	94.9	93.1	93.1	0.868
k. rakennusalan työntekijät	48.1	34.9	49.1	48.5	52.6	45.9	0.168
l. teollisuuden työntekijät	54.1	51.4	53.1	52.5	55.7	53.1	0.985
m. viranomaiset	95.5	93.9	97.0	96.1	96.7	93.9	0.251
n. palvelualan työntekijät	93.2	95.4	94.3	95.6	92.6	90.1	0.034

Taulukko 44.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 44: "Mikä toinen vieras kieli voisi mielestänne kilpailla englannin kanssa tärkeimmästä kansainvälisen kielen asemasta Suomessa 20 vuoden kuluttua?"

	Sukupuoli			p
	Koko aineisto	Mies	Nainen	
	n=1495	n=745	n=750	
	%	%	%	
1. Venäjä	23.1	25.7	20.5	0.011
2. Saksa	20.6	22.1	19.1	
3. Ranska	8.9	6.9	10.8	
4. Ruotsi	6.5	5.9	7.1	
5. Espanja	4.9	3.8	5.9	
6. Kiina	2.6	2.5	2.6	
7. Muu kieli	1.1	1.4	0.8	
Ei vastausta	32.4	31.6	33.2	

Kieli liitettiin osaksi luokkaa *muu kieli*, jos sen osuus oli alle yhden prosentin.

Taulukko 44.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 44: ”Mikä toinen vieras kieli voisi mielestänne kilpailla englannin kanssa tärkeimmästä kansainvälisen kielen asemasta Suomessa 20 vuoden kuluttua?”

	Koko aineisto n=1495 %	Ikä				p
		15–24 n=233 %	25–44 n=519 %	45–64 n=566 %	65–79 n=178 %	
		1. Venäjä	23.1	19.2	21.4	
2. Saksa	20.6	21.2	22.4	18.2	22.1	
3. Ranska	8.9	12.0	6.9	9.3	9.3	
4. Ruotsi	6.5	9.8	6.0	5.8	5.6	
5. Espanja	4.9	6.2	5.9	4.0	2.5	
6. Kiina	2.6	4.3	2.6	2.3	0.9	
7. Muu kieli	1.1	2.0	0.8	1.2	0.4	
Ei vastausta	32.4	25.3	34.0	32.0	38.3	

Kieli liitettiin osaksi luokkaa *muu kieli*, jos sen osuus oli alle yhden prosentin.

Taulukko 44.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 44: ”Mikä toinen vieras kieli voisi mielestänne kilpailla englannin kanssa tärkeimmästä kansainvälisen kielen asemasta Suomessa 20 vuoden kuluttua?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1495 %	Alue				p
		1 n=640 %	2 n=322 %	3 n=254 %	4 n=280 %	
		1. Venäjä	23.1	22.8	24.1	
2. Saksa	20.6	16.1	23.1	28.3	21.0	
3. Ranska	8.9	10.2	9.5	6.8	7.0	
4. Ruotsi	6.5	6.4	7.7	7.0	5.0	
5. Espanja	4.9	7.9	1.5	2.1	4.4	
6. Kiina	2.6	3.9	1.1	1.4	2.1	
7. Muu kieli	1.1	1.4	0.8	0.4	1.2	
Ei vastausta	32.4	31.3	32.2	31.9	35.8	

Kieli liitettiin osaksi luokkaa *muu kieli*, jos sen osuus oli alle yhden prosentin.

Taulukko 44.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 44: ”Mikä toinen vieras kieli voisi mielestänne kilpailla englannin kanssa tärkeimmästä kansainvälisen kielen asemasta Suomessa 20 vuoden kuluttua?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1495 %	Korkein koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=167 %	n=250 %	n=680 %	n=148 %	n=226 %	
1. Venäjä	23.1	20.3	22.7	24.2	22.9	24.9	0.001
2. Saksa	20.6	23.9	25.5	20.2	27.7	10.9	
3. Ranska	8.9	9.0	8.6	9.6	8.1	8.3	
4. Ruotsi	6.5	6.7	7.8	6.5	4.6	6.9	
5. Espanja	4.9	0.2	3.9	5.5	3.4	8.4	
6. Kiina	2.6	1.0	2.5	3.1	0.8	3.6	
7. Muu kieli	1.1	0	2.4	1.1	1.8	0.2	
Ei vastausta	32.4	38.8	26.6	29.9	30.7	37.0	

Kieli liitettiin osaksi luokkaa *muu kieli*, jos sen osuus oli alle yhden prosentin.

Taulukko 44.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 44: ”Mikä toinen vieras kieli voisi mielestänne kilpailla englannin kanssa tärkeimmästä kansainvälisen kielen asemasta Suomessa 20 vuoden kuluttua?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1495 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=77 %	n=403 %	n=344 %	n=88 %	n=401 %	
1. Venäjä	23.1	21.7	27.1	20.7	16.2	25.9	0.003
2. Saksa	20.6	10.7	16.0	25.2	30.0	18.6	
3. Ranska	8.9	13.1	7.2	9.5	7.8	8.4	
4. Ruotsi	6.5	6.3	4.7	6.4	12.2	6.9	
5. Espanja	4.9	1.5	6.9	6.2	3.6	3.1	
6. Kiina	2.6	3.1	2.5	1.8	4.2	1.7	
7. Muu kieli	1.1	0	1.3	0.6	0	1.8	
Ei vastausta	32.4	43.5	34.3	29.4	25.9	33.6	

Kieli liitettiin osaksi luokkaa *muu kieli*, jos sen osuus oli alle yhden prosentin.

Taulukko 45a.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 45a: ”Uskotteko suomalaisten jäävän 20 vuoden kuluttua joistakin asioista ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia?”

	Koko aineisto n=1456 %	Sukupuoli		p
		Mies n=725 %	Nainen n=731 %	
		1. Kyllä	64.7	
2. En	18.1	20.5	15.7	
3. En osaa sanoa	17.2	15.1	19.3	

Taulukko 45a.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 45a: ”Uskotteko suomalaisten jäävän 20 vuoden kuluttua joistakin asioista ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia?”

	Koko aineisto n=1456 %	Ikä				p
		15–24 n=231 %	25–44 n=519 %	45–64 n=542 %	65–79 n=165 %	
		1. Kyllä	64.7	64.3	71.8	
2. En	18.1	16.3	15.0	20.3	22.9	
3. En osaa sanoa	17.2	19.4	13.2	18.7	21.9	

Taulukko 45a.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 45a: ”Uskotteko suomalaisten jäävän 20 vuoden kuluttua joistakin asioista ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia?”

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Koko aineisto n=1456 %	Alue				p
		1 n=630 %	2 n=312 %	3 n=246 %	4 n=268 %	
		1. Kyllä	64.7	72.8	61.5	
2. En	18.1	13.6	19.6	24.3	21.0	
3. En osaa sanoa	17.2	13.6	18.9	15.5	25.3	

Taulukko 45a.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 45a: ”Uskotteko suomalaisten jäävän 20 vuoden kuluttua joistakin asioista ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia?”

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Koko aineisto n=1456 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=156 %	n=246 %	n=673 %	n=148 %	n=223 %	
1. Kyllä	64.7	45.8	56.6	63.5	71.8	87.1	< 0.001
2. En	18.1	23.9	19.9	19.7	14.3	8.9	
3. En osaa sanoa	17.2	30.3	23.5	16.8	13.9	4.0	

Taulukko 45a.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 45a: ”Uskotteko suomalaisten jäävän 20 vuoden kuluttua joistakin asioista ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia?”

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Koko aineisto n=1456 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=74 %	n=400 %	n=333 %	n=86 %	n=387 %	
1. Kyllä	64.7	75.0	76.9	65.5	57.9	51.8	< 0.001
2. En	18.1	18.4	12.6	16.8	16.9	24.8	
3. En osaa sanoa	17.2	6.6	10.5	17.7	25.2	23.4	

Taulukko 45b.1. Sukupuolten jakaumat kysymykselle 45b: ”Jos suomalaiset eivät osaa englantia 20 vuoden kuluttua, millaisista asioista he jäävät ulkopuolelle?” Kysymys suunnattiin vain a-kohdassa myöntävästi vastanneille (65 % kokonaisaineistosta).

	Uskovat suomalaisten jäävän ulkopuolelle n=942 %	Sukupuoli		p
		Mies n=467 %	Nainen n=475 %	
		1. Ajantasaisesta tiedosta	55.6	
2. Internetin ja viihteen palveluista	72.3	72.9	71.6	0.643
3. Kansainvälisestä kanssakäymisestä	85.9	86.5	85.3	0.597
4. Koulutusmahdollisuuksista	66.1	65.7	66.5	0.806
5. Työnsaantimahdollisuuksista	77.4	77.8	77.0	0.771
6. Matkailun tarjoamista mahdollisuuksista	72.1	73.2	71.0	0.447

Taulukko 45b.2. Ikäryhmien jakaumat kysymykselle 45b: ”Jos suomalaiset eivät osaa englantia 20 vuoden kuluttua, millaisista asioista he jäävät ulkopuolelle?” Kysymys suunnattiin vain a-kohdassa myöntävästi vastanneille (65 % kokonaisaineistosta).

	Uskovat suomalaisten jäävän ulkopuolelle n=942 %	Ikä				p
		15–24	25–44	45–64	65–79	
		n=148 %	n=372 %	n=330 %	n=91 %	
1. Ajantasaisesta tiedosta	55.6	54.6	56.1	56.1	53.9	0.970
2. Internetin ja viihteen palveluista	72.3	79.2	72.4	71.4	63.4	0.063
3. Kansainvälisestä kanssakäymisestä	85.9	86.3	88.2	85.4	77.5	0.073
4. Koulutusmahdollisuuksista	66.1	64.9	65.5	66.0	70.5	0.815
5. Työnsaantimahdollisuuksista	77.4	81.8	83.1	70.9	70.7	< 0.001
6. Matkailun tarjoamista mahdollisuuksista	72.1	73.9	72.7	70.4	72.8	0.854

Taulukko 45b.3. Asuinaluekohtaiset jakaumat kysymykselle 45b: ”Jos suomalaiset eivät osaa englantia 20 vuoden kuluttua, millaisista asioista he jäävät ulkopuolelle?” Kysymys suunnattiin vain a-kohdassa myöntävästi vastanneille (65 % kokonaisaineistosta).

1: kaupunkimainen kunta (yli 50 000 asukasta), 2: kaupunkimainen kunta (alle 50 000 asukasta), 3: taajaan asuttu kunta, 4: maaseutumainen kunta.

	Uskovat suomalaisten jäävän ulkopuolelle n=942 %	Alue				p
		1	2	3	4	
		n=458 %	n=192 %	n=148 %	n=144 %	
1. Ajantasaisesta tiedosta	55.6	58.5	53.3	50.7	54.7	0.321
2. Internetin ja viihteen palveluista	72.3	75.8	67.5	70.3	69.4	0.117
3. Kansainvälisestä kanssakäymisestä	85.9	86.3	86.3	84.5	85.4	0.946
4. Koulutusmahdollisuuksista	66.1	67.4	65.4	63.2	65.9	0.814
5. Työnsaantimahdollisuuksista	77.4	80.2	73.1	75.1	76.9	0.210
6. Matkailun tarjoamista mahdollisuuksista	72.1	70.8	72.4	69.0	79.2	0.194

Taulukko 45b.4. Koulutustasokohtaiset jakaumat kysymykselle 45b: ”Jos suomalaiset eivät osaa englantia 20 vuoden kuluttua, millaisista asioista he jäävät ulkopuolelle?”

Kysymys suunnattiin vain a-kohdassa myöntävästi vastanneille (65 % kokonaisaineistosta).

1: enintään peruskoulun ala-aste tai kansakoulu, 2: peruskoulun yläaste tai keskikoulu, 3: lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto, 4: ammattikorkeakoulututkinto, 5: korkeakoulututkinto.

	Uskovat suomalaisten jäävän ulkopuolelle n=942 %	Koulutustaso					p
		1	2	3	4	5	
		n=72 %	n=139 %	n=427 %	n=106 %	n=194 %	
1. Ajantasaisesta tiedosta	55.6	46.2	47.1	54.4	63.5	63.6	0.006
2. Internetin ja viihteen palveluista	72.3	63.4	68.6	72.4	73.6	77.7	0.151
3. Kansainvälisestä kanssakäymisestä	85.9	69.3	79.3	88.1	90.6	89.9	< 0.001
4. Koulutusmahdollisuuksista	66.1	63.0	58.8	69.8	64.6	65.4	0.177
5. Työnsaanti- mahdollisuuksista	77.4	64.0	71.8	77.8	85.1	81.9	0.003
6. Matkailun tarjoamista mahdollisuuksista	72.1	68.8	69.7	74.5	65.7	73.8	0.345

Taulukko 45b.5. Ammattialakohtaiset jakaumat kysymykselle 45b: ”Jos suomalaiset eivät osaa englantia 20 vuoden kuluttua, millaisista asioista he jäävät ulkopuolelle?”

Kysymys suunnattiin vain a-kohdassa myöntävästi vastanneille (65 % kokonaisaineistosta).

1: johtajat, 2: asiantuntijat, 3: toimistotyötä tekevät ja asiakaspalvelussa työskentelevät, 4: hoitotyötä tekevät, 5: suorittavaa työtä tekevät.

	Uskovat suomalaisten jäävän ulkopuolelle n=942 %	Ammattiala					p
		1	2	3	4	5	
		n=56 %	n=307 %	n=218 %	n=50 %	n=200 %	
1. Ajantasaisesta tiedosta	55.6	63.1	58.8	51.6	53.3	56.5	0.415
2. Internetin ja viihteen palveluista	72.3	82.8	75.4	69.2	66.4	69.1	0.111
3. Kansainvälisestä kanssakäymisestä	85.9	95.0	88.3	83.8	90.0	82.8	0.078
4. Koulutusmahdollisuuksista	66.1	71.8	68.2	63.3	57.3	66.5	0.419
5. Työnsaanti- mahdollisuuksista	77.4	83.6	78.9	80.0	66.4	74.2	0.033
6. Matkailun tarjoamista mahdollisuuksista	72.1	80.7	72.0	65.7	68.6	78.1	0.035

LIITE 2: SUOMENKIELINEN KYSELYLOMAKE

*Tarvitaanko englantia Suomessa?
Mitä suomalaiset ajattelevat englannista?
Missä ja miten englantia käytetään nyky-Suomessa?*

Arvoisa vastaanottaja

Englannin kieli on monin tavoin läsnä suomalaisten elämässä. Suomalaisten kokemuksia ja mielipiteitä englannin kielestä on kuitenkin tutkittu vasta vähän. Vastaamalla oheiseen kyselyyn Teillä on mahdollisuus kertoa omia näkemyksiänne ja kokemuksiänne englannin kielestä. Kysely on tarkoitettu kaikille suomalaisille, ei vain englantia osaaville. Luotettavan kokonaiskuvan saamiseksi on erittäin tärkeää, että vastaatte kyselyyn riippumatta siitä, osaatteko englantia hyvin, huonosti tai ette ollenkaan. Kaikkien vastaukset ovat yhtä arvokkaita.

Kyselyn taustaa

Kyselystä vastaa Jyväskylän yliopiston tutkimusryhmä, joka kuuluu Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen yhteiseen englannin kieltä tutkivaan, Suomen Akatemian rahoittamaan huippuyksikköön (Englannin kielen vaihtelun, kontaktien ja muutoksen huippututkimusyksikkö). Tietojenkeruun toteuttaa Tilastokeskus. Te olette yksi kolmestatuhannesta tutkimukseen satunnaisesti* poimitusta 15–74-vuotiaasta suomalaisesta. Kysely on osa laajempaa *Englanti Suomessa* -tutkimushanketta ja sen tavoitteena on kartoittaa englannin kielen merkitystä ja tehtäviä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Tulokset auttavat ymmärtämään maamme kielitilannetta. Kyselystä saatu tieto tukee myös koulutus- ja kielipoliittista päätöksentekoa nyky-Suomessa. Tutkimuksen tulokset julkaistaan vuoden 2008 aikana.

Luottamuksellisuus

Tilastokeskus hoitaa tietojen keruun täysin luottamuksellisesti. Kaikki yksittäisen vastaajan tunnistamisen mahdollistavat tiedot poistetaan ennen aineiston luovuttamista Jyväskylän yliopistoon. Aineisto käsitellään tilastollisin menetelmin, eikä yksittäisen henkilön vastauksia voi erottaa tuloksista.

Kyselyn lähettäminen

Olkaa hyvä ja palauttakaa täytetty lomake 21.9.2007 mennessä valmiiksi maksetussa kuoressa Tilastokeskukseen.

Lisätiedot

Kyselystä on lisätietoa verkkosivuiltamme osoitteessa www.jyu.fi/varieng, jossa tullaan esittelemään myös tutkimuksen tuloksia. Aiheeseen liittyviä kysymyksiä voi lähettää tutkimusryhmälle sähköpostitse (varieng@campus.jyu.fi). Lisätietoja antaa myös professori Sirpa Leppänen, puh. (014) 260 1210. Tutkimuksen tiedonkeruusta voitte kysyä Tilastokeskuksen tutkimusassistentti Outi Stenbäckiltä puh. (09) 1734 2517, outi.stenback@tilastokeskus.fi.

Avustanne lämpimästi kiittäen

Riitta Harala
tilastojohtaja
Tilastokeskus

Sirpa Leppänen
professori
Jyväskylän yliopisto
Kielten laitos/Englannin kielen vaihtelun,
kontaktien ja muutoksen huippututkimusyksikkö

*Otos on poimittu Tilastokeskuksen Suomen väestöä koskevasta tietokannasta.

TÄYTTÖOHJE

Lomakkeessa on useimmille kysymyksille valmiit vastausvaihtoehdot. Valitkaa kustakin kysymyskohdasta vain yksi vastausvaihtoehto, ellei toisin pyydetä. Rastittakaa se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa Teidän tilannettanne tai mielipidettä.

Jos Teitä kehoitetaan siirtymään jonkin kysymyksen yli, tarkistakaa, että siirrytte oikeaan kysymykseen.

Esimerkkejä:

3. Missä olette viettänyt suurimman osan lapsuuttanne ja nuoruuttanne?

1 Pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen)

2 Muussa yli 100 000 asukkaan kaupungissa (Tampere, Turku, Oulu)

3 50 000–100 000 asukkaan kaupungissa

4 Pienemmässä kaupungissa

5 Maaseudun asutuskeskuksessa tai taajamassa

6 Muualla maaseudulla

9b. Merkitkää taulukkoon enintään viisi maata (Suomi pois lukien), joissa olette asunut yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tai pidempään, kuinka pitkään asuite, asumisen syy ja eniten käyttämäne kieli.
Asumisen syyn kohdalla ympyröikää oikea vaihtoehto.

Maa:	Oleskeluajan pituus:		Syy:			Siellä eniten käyttämäne kieli:
	vuosia	kuukausia	1 = opiskelu	2 = työ	3 = muu	
<i>Ruotsi</i>	0,0	0,5	1	2	3	<i>suomi</i>
	□□□	□□□	1	2	3	

10. Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä olette opiskellut eri vaiheissa ja paikoissa pois lukien äidinkielenne.
Ottakaa huomioon vähäinenkin opiskelu. Jos ette ole opiskellut kieliä kysytyssä vaiheessa tai paikassa, jättäkää kyseinen rivi tyhjäksi.

EN OLE OPISKELLUT KIELIÄ → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 11.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Englanti	Ranska	Saksa	Venäjä	Espanja	Italia	Ruotsi	Suomi	Muu, mikä?
a) Ennen kouluikää	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Oppivelvollisuusiässä (7–16 v)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒ <i>portugali</i>
c) Lukiossa	☐	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

TUTKIMUS ENGLANNIN KIELESTÄ SUOMESSA 2007

TAUSTATIEDOT

1. Mikä on sukupuolenne?

- 1 Mies
2 Nainen

2. Minä vuonna olette syntyneet?

Vuonna 19 _____

3. Missä olette viettänyt suurimman osan lapsuuttanne ja nuoruuttanne?

- 1 Pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen)
2 Muussa yli 100 000 asukkaan kaupungissa (Tampere, Turku, Oulu)
3 50 000–100 000 asukkaan kaupungissa
4 Pienemmässä kaupungissa
5 Maaseudun asutuskeskuksessa tai taajamassa
6 Muualla maaseudulla

KIELET ELÄMÄSSÄNNE

4. Mikä on äidinkielenne?

- 1 Suomi
2 Ruotsi
3 Saame
4 Viro
5 Venäjä
6 Muu, mikä?

5. Puhuuko joku perheenjäsenistäne äidinkielenään eri kieltä kuin Te?

- 1 Kyllä, mitä kieltä?

- 2 Ei

6a. Koetteko olevanne:

- 1 Yksikielinen → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 7a.
2 Kaksikielinen
3 Monikielinen

6b. Jos koette olevanne kaksi- tai monikielinen, mitkä taustatekijät siihen ovat vaikuttaneet? Voitte valita useita vaihtoehtoja.

- 1 Vanhemmat
2 Parisuhde
3 Asuminen ulkomailla
4 Koulutus
5 Työ
6 Harrastukset
7 Ystävät
8 Matkailu
9 Muu syy, mikä?

7a. Oletteko saanut yleissivistävän peruskoulutuksen äidinkielellänne?

- 1 Kyllä → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 8.
2 En

7b. Millä kielellä olette saanut yleissivistävän peruskoulutuksen?

Voitte valita useita vaihtoehtoja.

- 1 Englanti
2 Saksa
3 Ranska
4 Espanja
5 Italia
6 Venäjä
7 Viro
8 Saame
9 Ruotsi
10 Suomi
11 Muu, mikä?

8. Kuinka usein käytte matkoilla (sekä loma- että työmatkat) Suomen ulkopuolella?

- 1 Vähintään kerran kuukaudessa
2 Muutaman kerran vuodessa
3 Muutaman kerran viidessä vuodessa
4 Harvemmin
5 En koskaan

9a. Oletteko asunut ulkomailla yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tai pidempään?

- 1 En → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 10.
 2 Kyllä

9b. Merkitkää taulukkoon enintään viisi maata (Suomi pois lukien), joissa olette asunut yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tai pidempään, kuinka pitkään asuitte, asumisen syy ja eniten käyttämänne kieli.

Asumisen syyn kohdalla ympyröikää oikea vaihtoehto.

Maa:	Oleskeluajan pituus:		Syy:			Siellä eniten käyttämänne kieli:
	vuosia	kuukausia	1 = opiskelu	2 = työ	3 = muu	
	□□	□□	1	2	3	
	□□	□□	1	2	3	
	□□	□□	1	2	3	
	□□	□□	1	2	3	
	□□	□□	1	2	3	

10. Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä – pois lukien äidinkielenne – olette opiskellut eri vaiheissa ja paikoissa.

Ottakaa huomioon vähäinenkin opiskelu. Jos ette ole opiskellut kieliä kysytyssä vaiheessa tai paikassa, jättäkää kyseinen rivi tyhjäksi.

EN OLE OPISKELLUT KIELIÄ → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 11.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Englanti	Ranska	Saksa	Venäjä	Espanja	Italia	Ruotsi	Suomi	Muu, mikä?
a) Ennen kouluikää	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Oppivelvollisuusiässä (7–16 v)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Lukiossa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Ammatillisessa koulutuksessa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Ammattikorkeakoulussa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Yliopistossa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Kansalais- ja työväenopistossa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Kansanopistossa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Työnantajan järjestämällä kursseilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Kielikursseilla ulkomailla	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Itseopiskeluna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Merkitkää taulukkoon, mitä kieliä – pois lukien äidinkielenne – käytätte ja missä.

Valitkaa kohdista a–f ne tilanteet, joissa käytätte vieraita kieliä.

Ottakaa huomioon vähäinenkin puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen.

EN KÄYTÄ MUITA KIELIÄ KUIN ÄIDINKIELTÄNI → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 12.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Englanti	Ranska	Saksa	Venäjä	Espanja	Italia	Ruotsi	Suomi	Muu, mikä?
a) Käytän töissä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Käytän koulussa tai opinnoissa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Käytän kotona	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Käytän harrastuksissa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Käytän ystävien kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Käytän matkoilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Mitä kieliä, suomi ja ruotsi pois lukien, näette tai kuulette elinympäristössänne, esimerkiksi kotona, kodin ulkopuolella, työpaikalla, oppilaitoksissa?

Voitte valita useita vaihtoehtoja.

- 1 Näen tai kuulen itselleni vieraita kieliä ympäristössäni, mutta en tunnista, mistä kielistä on kyse
- 2 Englanti
- 3 Ranska
- 4 Saksa
- 5 Venäjä
- 6 Espanja
- 7 Italia
- 8 Saame
- 9 Viro
- 10 Kiina
- 11 Japani
- 12 Muu, mikä?

ENGLANTI ELÄMÄSSÄNNE

13. Miten tärkeä englannin kieli on Teille henkilökohtaisesti?

- 1 Erittäin tärkeä
- 2 Melko tärkeä
- 3 Ei kovin tärkeä
- 4 Ei lainkaan tärkeä
- 5 En osaa sanoa

14a. Missä näette tai kuulette englantia?

Valitkaa kultakin riviltä jompikumpi vaihtoehtoista. Jos ette käy kyseisessä paikassa, jättäkää rivi tyhjäksi.

EN TUNNISTA, MIKÄ HUOMAAMISTANI VIERAISTA KIELISTÄ ON ENGLANTIA → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 16.

	1 Näen ja/tai kuulen	2 En näe enkä kuule
a) Työpaikalla	☐	☐
b) Oppilaitoksessa	☐	☐
c) Kaupunkien/taajamien katukuvassa	☐	☐
d) Virastoissa (esim. Kela, verotoimisto)	☐	☐
e) Pankeissa, posteissa, vakuutuslaitoksissa	☐	☐
f) Kaupoissa, myymälöissä	☐	☐
g) Ravintoloissa, kahviloissa	☐	☐
h) Sairaaloissa, terveyskeskuksissa, lääkärinasemilla	☐	☐
i) Kirjastoissa	☐	☐
j) Harrastuspaikoilla	☐	☐
k) Kirkoissa	☐	☐
l) Kotona	☐	☐
m) Ulkoilu- ja virkistyspaikoilla	☐	☐
n) Liikennevälineissä	☐	☐

14b. Missä yllä mainituista paikoista näette tai kuulette englantia useimmiten?

Valitkaa kolme yleisintä paikkaa ja merkitkää niitä vastaavat kirjaimet.

15a. Englantia puhutaan eri tavalla eri maissa. Mikä seuraavista vaihtoehdoista miellyttää Teitä eniten?

Valitkaa vain YKSI vaihtoehto.

EN TUNNISTA ERI TAPOJA PUHUA ENGLANTIA
→ SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 16.

- 1 Brittienglanti
- 2 Amerikanenglanti
- 3 Australian englanti
- 4 Irlannin englanti
- 5 Kanadan englanti
- 6 Intialaisten englanti
- 7 Suomalaisien englanti
- 8 Muu, mikä? _____
- 9 En osaa sanoa

15b. Mikä yllä olevista englannin puhumisen tavoista miellyttää Teitä vähiten?

Merkitkää vaihtoehdon numero.

16. Miten suhtaudutte siihen, että jotkut suomalaiset lapset käyvät Suomessa englanninkielistä koulua?

- 1 Erittäin myönteisesti
- 2 Melko myönteisesti
- 3 Melko kielteisesti
- 4 Erittäin kielteisesti
- 5 En osaa sanoa

17. Miten suhtaudutte siihen, että joissakin suomalaisissa yrityksissä käytetään englantia yrityksen sisäisenä kielenä?

- 1 Erittäin myönteisesti
- 2 Melko myönteisesti
- 3 Melko kielteisesti
- 4 Erittäin kielteisesti
- 5 En osaa sanoa

18a. Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa takellellen?

Valitkaa vain YKSI, tuntemuksianne parhaiten kuvaava vaihtoehto.

Tunnetteko:

- 1 Ihailua hyvästä yrityksestä
- 2 Ylpeyttä oman kielitaitonne paremmuudesta
- 3 Huvittuneisuutta
- 4 Myötätuntoa
- 5 Ärtymystä
- 6 Häpeää suomalaisten puolesta
- 7 Ei tunnu mitään

18b. Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa sujuvasti suomalaisella korostuksella?

Valitkaa vain YKSI, tuntemuksianne parhaiten kuvaava vaihtoehto.

Tunnetteko:

- 1 Ylpeyttä suomalaisten puolesta
- 2 Ylpeyttä oman kielitaitonne paremmuudesta
- 3 Ihailua puhujaa kohtaan
- 4 Huvittuneisuutta
- 5 Myötätuntoa
- 6 Ärtymystä
- 7 Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta
- 8 Häpeää suomalaisten puolesta
- 9 Ei tunnu mitään

18c. Miltä Teistä tuntuu, kun kuulette tunnetun suomalaisen puhuvan englantia televisiossa tai radiossa suijuvasti syntyperäisen englannin puhujan tavoin?

Valitkaa vain YKSI, tuntemuksianne parhaiten kuvaava vaihtoehto.

Tunnetteko:

- 1 Ylpeyttä suomalaisten puolesta
- 2 Ihailua puhujaa kohtaan
- 3 Huvittuneisuutta
- 4 Ärtymystä
- 5 Alemmuutta oman kielitaitonne huonommuudesta
- 6 Häpeää suomalaisten puolesta
- 7 Ei tunnu mitään

19. Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englannin kielen merkitystä Suomessa.

Vastatkaa sen mukaan, mitä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–o.

	1	2	3	4	5
	Täysin samaa mieltä	Jossain määrin samaa mieltä	Jossain määrin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
a) Nuorten täytyy osata englantia	☐	☐	☐	☐	☐
b) Työikäisten täytyy osata englantia	☐	☐	☐	☐	☐
c) Iäkkäiden ihmisten täytyy osata englantia	☐	☐	☐	☐	☐
d) Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka kotimaisille kielille	☐	☐	☐	☐	☐
e) Englannin kielen leviäminen Suomeen on uhka suomalaiselle kulttuurille	☐	☐	☐	☐	☐
f) Ulkomailla matkustavien suomalaisten täytyy osata englantia	☐	☐	☐	☐	☐
g) Suomalainen voi olla kansainvälinen osaamatta englantia	☐	☐	☐	☐	☐
h) Suomen monikulttuurisen yhteiskunnan kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että kaikki osaavat englantia	☐	☐	☐	☐	☐
i) Englannin lisäksi suomalaisten täytyy osata ja oppia muitakin vieraita kieliä	☐	☐	☐	☐	☐
j) Äidinkieli on suomalaisille hyödyllisempi kuin englannin kieli	☐	☐	☐	☐	☐
k) Englannin kieli on suomenkielisille hyödyllisempi kuin ruotsi	☐	☐	☐	☐	☐
l) Englannin kielen vaikutus rikastuttaa kotimaisia kieliä	☐	☐	☐	☐	☐
m) Englannin osaamista arvostetaan liikaa	☐	☐	☐	☐	☐
n) Yhteiskunnallisia palveluja (esim. terveydenhuolto) tulee tarjota Suomessa myös englanniksi	☐	☐	☐	☐	☐
o) Kaikkien yritysten tulee tarjota Suomessa palveluja myös englanniksi	☐	☐	☐	☐	☐

20. Seuraavassa on joukko väittämiä, jotka koskevat englantia kansainvälisenä kielenä.

Vastatkaa sen mukaan, mitä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–h.

	1	2	3	4	5
	Täysin samaa mieltä	Jossain määrin samaa mieltä	Jossain määrin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
a) Englannin kieli syrjäyttää muita maailman kieliä	☐	☐	☐	☐	☐
b) Englannin kielen taidon pitäisi yleistyä maailmassa	☐	☐	☐	☐	☐
c) Englannin kielen mukanaan tuoma arvomaailma tuhoaa muita kulttuureja	☐	☐	☐	☐	☐
d) Englannin kieli levittää markkinataloutta ja materialistista arvomaailmaa	☐	☐	☐	☐	☐
e) Englanti on edistyksen kieli	☐	☐	☐	☐	☐
f) Englannin kielen taito lisää kansainvälistä yhteisymmärrystä	☐	☐	☐	☐	☐
g) Aikaansa seuraavan ihmisen pitää osata toimia englannin kielellä	☐	☐	☐	☐	☐
h) Englannin kieltä osaavat ovat suvaitsevaisempia kuin ne, jotka eivät sitä osaa	☐	☐	☐	☐	☐

ENGLANNIN KIELEN OPISKELU JA OSAAMINEN

21. Merkitkää arvionne siitä, kuinka kauan olette opiskellut englantia yhteensä.

Opiskelulla tarkoitetaan tässä sekä ohjattua opiskelua että itseopiskelua.

- 1 En ole opiskellut englantia
2 Alle vuoden
3 1–2 vuotta
4 3–5 vuotta
5 6–10 vuotta
6 11–15 vuotta
7 Yli 15 vuotta

22. Kuinka arvioisitte englannin taitonne seuraavien vaihtoehtojen valossa?

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–d.

	1	2	3	4	5	6
	Vaivattomasti	Suhteellisen sujuvasti	Kohtalaisesti	Vaivalloisesti	Vain yksittäisiä sanoja	En lainkaan
a) Puhun englantia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Kirjoitan englantia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Luen englantia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Ymmärrän puhuttua englantia	☐	☐	☐	☐	☐	☐

JOS VASTASITTE KYSYMYKSEN 22 KAIKKIIN KOHTIIN "EN LAINKAAN" → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 36.

23. Millaiseksi koette englannin osaamisenne?

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–f.

	1	2	3
	Kyllä	En	En osaa sanoa
a) Koen osaavani englantia yhtä hyvin kuin sitä äidinkielenään puhuva	☐	☐	☐
b) Koen osaavani englantia paremmin kuin suomalaiset keskimäärin	☐	☐	☐
c) Koen osaavani englantia riittävän hyvin	☐	☐	☐
d) Olen ylpeä englannin kielen taidostani	☐	☐	☐
e) Häpeän englannin kielen taitoani	☐	☐	☐
f) Haluan oppia englantia lisää	☐	☐	☐

24. Millaisissa tilanteissa koette englannin kielen taitonne riittämättömäksi?

Voitte valita useita vaihtoehtoja.

- 1 Englanninkielisiä tekstejä lukiessa
2 Englanninkielisiä tekstejä kirjoittaessa
3 Kuullun ymmärtämistä vaativissa tilanteissa (esim. puhelimesta)
4 Keskustellessa englantia äidinkielenään puhuvien kanssa
5 Keskustellessa englantia vieraana kielenä puhuvien kanssa
6 Erityis- tai ammattisanastoa vaativissa tilanteissa
7 Matkustellessa ulkomailla
8 Kaikissa tilanteissa
9 Muualla, missä? _____
10 En koe englannin kielen taitoani riittämättömäksi missään tilanteessa

25. Suomalaiset oppivat englantia sekä englannin oppitunneilla että muualla, esimerkiksi työssä tai vapaa-ajan harrastuksissa. Arvioikaa, mistä oma englannin taitonne on peräisin.

Valitkaa vain yksi vaihtoehto.

- 1 Pelkästään englannin oppitunneilta
 2 Suurelta osin englannin oppitunneilta
 3 Sekä englannin oppitunneilta että muualta saman verran
 4 Suurelta osin muualta kuin englannin oppitunneilta
 5 Pelkästään muualta kuin englannin oppitunneilta
 6 En osaa sanoa

ENGLANNIN KIELEN KÄYTTÖ

Miettikää, miten ja millaisissa tilanteissa kuuntelette, luette, puhutte tai kirjoitatte englantia vapaa-ajallanne ja työelämässä. Ottakaa huomioon vähäinenkin, esimerkiksi yksittäisten englannin kielen sanojen, käyttö.

26. Missä käytätte eniten englantia?

Valitkaa vain yksi vaihtoehto.

- 1 Koulussa tai opinnoissa
 2 Vapaa-ajalla
 3 Työssä
 4 En käytä englantia

27. Kuunteletteko englanniksi vapaa-ajallanne:

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–d.

	1 Lähes päivittäin	2 Suunnilleen joka viikko	3 Suunnilleen joka kuukausi	4 Harvemmin	5 En koskaan
a) Musiikkia	☐	☐	☐	☐	☐
b) Puhetta tekstitetyissä elokuvissa tai tv-ohjelmissa	☐	☐	☐	☐	☐
c) Radion puheohjelmia	☐	☐	☐	☐	☐
d) Elokuvia tai tv-ohjelmia ilman tekstitystä	☐	☐	☐	☐	☐

28. Luetteko englanniksi vapaa-ajallanne:

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–h.

	1 Lähes päivittäin	2 Suunnilleen joka viikko	3 Suunnilleen joka kuukausi	4 Harvemmin	5 En koskaan
a) Sanomalehtiä	☐	☐	☐	☐	☐
b) Aikakaus- ja harrastelehtiä	☐	☐	☐	☐	☐
c) Sarjakuvia	☐	☐	☐	☐	☐
d) Kaunokirjallisuutta	☐	☐	☐	☐	☐
e) Tietokirjoja/ammattikirjallisuutta	☐	☐	☐	☐	☐
f) Käyttöohjeita ja tuoteselosteita	☐	☐	☐	☐	☐
g) Sähköposteja	☐	☐	☐	☐	☐
h) WWW-sivuja (esim. verkkolehdet, kotisivut)	☐	☐	☐	☐	☐

29. Kirjoitatteko englanniksi vapaa-ajallanne:

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–f.

	1 Lähes päivittäin	2 Suunnilleen joka viikko	3 Suunnilleen joka kuukausi	4 Harvemmin	5 En koskaan
a) Kirjeitä, kortteja	☐	☐	☐	☐	☐
b) Tarinoita, runoja	☐	☐	☐	☐	☐
c) Tekstiviestejä	☐	☐	☐	☐	☐
d) Muistilappuja tai muita lyhyitä viestejä	☐	☐	☐	☐	☐
e) Sähköposteja	☐	☐	☐	☐	☐
f) Internetiin (esim. keskustelupalstat, blogit)	☐	☐	☐	☐	☐

30. Puhutteko englantia vapaa-ajallanne:

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–e.

	1 Lähes päivittäin	2 Suunnilleen joka viikko	3 Suunnilleen joka kuukausi	4 Harvemmin	5 En koskaan
a) Suomenkielisten ystävienne kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
b) Ei-suomenkielisten ystävienne kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
c) Turistien kanssa Suomessa	☐	☐	☐	☐	☐
d) Kielteisiä tunteita ilmaistessanne (esim. kiroillessa)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Myönteisiä tunteita (esim. rakkautta) ilmaistessanne	☐	☐	☐	☐	☐

31. Seuraavaksi käsitellään internetin käyttöä ja pelaamista vapaa-ajalla.

Mitä näistä teette englanniksi:

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–h.

	1 Lähes päivittäin	2 Suunnilleen joka viikko	3 Suunnilleen joka kuukausi	4 Harvemmin	5 En koskaan
a) Haen tietoa (esim. Google)	☐	☐	☐	☐	☐
b) Luen internetissä olevia sanomalehtiä	☐	☐	☐	☐	☐
c) Tilaan tuotteita tai käytän palveluja internetin kautta	☐	☐	☐	☐	☐
d) Keskustelen suullisesti internetissä (esim. Skype, Messenger)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Keskustelen kirjoittamalla internetissä (esim. Messenger, IRC)	☐	☐	☐	☐	☐
f) Seuraan keskustelupalstoja tai blogeja	☐	☐	☐	☐	☐
g) Pelaan internetpohjaisia pelejä	☐	☐	☐	☐	☐
h) Pelaan tietokone- tai konsolipelejä	☐	☐	☐	☐	☐

JOS ETTE OLE TYÖELÄMÄSSÄ → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 33.

32. Seuraavaksi käsitellään englannin käyttöä silloin, kun **teette työtänne**.

Käytättekö **englantia** nykyisessä työssänne seuraavasti:

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–n.

	1 Lähes päivittäin	2 Suunnilleen joka viikko	3 Suunnilleen joka kuukausi	4 Harvemmin	5 En koskaan
a) Luen käyttöohjeita tai tuoteselosteita	☐	☐	☐	☐	☐
b) Luen tieto- ja ammattikirjallisuutta	☐	☐	☐	☐	☐
c) Luen sähköposteja	☐	☐	☐	☐	☐
d) Luen verkkosivuja	☐	☐	☐	☐	☐
e) Luen asiakirjoja tai dokumentteja	☐	☐	☐	☐	☐
f) Haen tietoa (esim. Google)	☐	☐	☐	☐	☐
g) Kuuntelen esityksiä tai esitelmiä	☐	☐	☐	☐	☐
h) Kirjoitan sähköposteja	☐	☐	☐	☐	☐
i) Kirjoitan asiakirjoja tai dokumentteja	☐	☐	☐	☐	☐
j) Puhun työtovereiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
k) Puhun kokouksissa ja neuvotteluissa	☐	☐	☐	☐	☐
l) Puhun asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa puhelimesta	☐	☐	☐	☐	☐
m) Puhun asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa kasvokkain	☐	☐	☐	☐	☐
n) Pidän esityksiä tai esitelmiä	☐	☐	☐	☐	☐

33. Mitä mieltä olette seuraavista **englannin käyttöä** koskevista väittämistä?

Vastatkaa sen mukaan, mitä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–e.

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jossain määrin samaa mieltä	3 Jossain määrin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä	5 En osaa sanoa
a) Englannin käyttö on minulle yhtä luontevaa kuin äidinkielen käyttö	☐	☐	☐	☐	☐
b) Käytän englantia mielelläni aina, kun siihen on tilaisuus	☐	☐	☐	☐	☐
c) Käytän englantia vain silloin, kun on pakko	☐	☐	☐	☐	☐
d) Minulle on tärkeää, että vaikutan sujuvalta, kun käytän englantia	☐	☐	☐	☐	☐
e) Englannin käyttö on helpompaa sitä äidinkielenä puhuvien kanssa kuin vieraana kielenä puhuvien kanssa	☐	☐	☐	☐	☐

34. Käytättekö **englantia** seuraavista **syistä**?

Ottakaa huomioon vähäinenkin puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen.

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–h.

	1 Lähes päivittäin	2 Suunnilleen joka viikko	3 Suunnilleen joka kuukausi	4 Harvemmin	5 En koskaan
a) Kommunikoidakseni ihmisten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
b) Oppiakseni sitä paremmin	☐	☐	☐	☐	☐
c) Omaksi ilokseni	☐	☐	☐	☐	☐
d) Ei ole muita vaihtoehtoja	☐	☐	☐	☐	☐
e) Tiedonhakuun	☐	☐	☐	☐	☐
f) Koska työtehtäväni vaativat sitä	☐	☐	☐	☐	☐
g) Koska opintoni vaativat sitä	☐	☐	☐	☐	☐
h) Harrastuksissa ja ystävien kesken	☐	☐	☐	☐	☐

35. Verratkaa itseänne englannin kielen puhujana ja äidinkielenne puhujana ja valitkaa alla olevista itseänne kuvaavat väittämät, kun puhutte englantia.

Voitte valita useita vaihtoehtoja.

Kun puhun englantia:

- a) Joudun etsimään sopivia sanoja
- b) Elehdin enemmän käsilläni
- c) Käytän enemmän kasvonilmeitä
- d) Hymistelen ja käytän äännähdyksiä (esim. yeah, mmm, a-ha) enemmän
- e) Puhun hitaammin
- f) Olen hiljaisempi
- g) Olen puheliaampi
- h) Viljelen vähemmän huumoria
- i) Tunnen itseni ulkopuoliseksi
- j) Tunnen itseni tyhmemmäksi
- k) Tunnen itseni fiksummaksi
- l) Tunnen olevani kömpelömpi
- m) Olen samanlainen kuin äidinkieltä puhuessani

ENGLANTI ÄIDINKIELEN RINNALLA

36. Joskus sekä suomea että englantia käytetään samassa keskustelussa. Seuraavassa on kuvitteellinen esimerkki avioparin arkikeskustelusta:

Siiri: Heippa hani! Miten meni työpäivä?

Seppo: Ihan ookoo, tänks. Bisnekset sujuu ihan hyvin ja muutenkin on positiivinen fiilis, entäs sulla?

Siiri: Joo, ihan jees mullakin, mitä nyt jouduin tekemään ylitöitä about tunnin ja joudun vielä tänä iltana kirjoittamaan pari mailia. By the way, muistathan, että Samilla on tänään futistreenit ja Tomilla sali-bandyharkat? Mä oon menossa aerobicciin kuudelta niin sun pitäis viedä pojat.

Seppo: Ou nou, onohdin totaalisesti! Ehdin jo sopia miitingin Tarmon kanssa niistä juhlista. Miten me nyt organisoidaan tätä homma?

Siiri: Sun on nyt pakko priorisoida, kumpi on tärkeämpää. Tehdäänkö kompromissi, että mä heitän pojat ja sä käyt hakemassa, onkse okei?

Seppo: Jess, ihan hyvä diili.

a) Onko keskustelu Teistä ymmärrettävä?

- 1 Täysin ymmärrettävä
- 2 Osittain ymmärrettävä
- 3 Ei lainkaan ymmärrettävä

b) Miten suhtaudutte tällaiseen kielenkäyttöön?

- 1 Erittäin myönteisesti
- 2 Melko myönteisesti
- 3 Melko kielteisesti
- 4 Erittäin kielteisesti
- 5 En osaa sanoa

37. Kuinka usein sekoitatte äidinkieltänne ja englantia, kun:

	1 Usein	2 Joskus	3 Vain harvoin	4 En koskaan
a) Puhutte	☐	☐	☐	☐
b) Kirjoitatte	☐	☐	☐	☐

**JOS ETTE PUHUESANNE ETTEKÄ KIRJOITAESSANNE SEKOITA ÄIDINKIELTÄNNE JA ENGLANTIA
→ SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 40.**

38. Kenen kanssa puhutte tai kirjoitatte niin, että äidinkielenne ja englanti sekoittuvat?

Jättäkää rivi tyhjäksi, jos kyseinen vaihtoehto ei sovellu Teille (esim. Teillä ei ole lapsia). Jos puhutte ja kirjoitatte, rastiittakaa molemmat ruudut.

	1 Puhun	2 Kirjoitan	3 En puhu enkä kirjoita
a) Puolisonne	☐	☐	☐
b) Lastenne	☐	☐	☐
c) Vanhempienne	☐	☐	☐
d) Sukulaistenne	☐	☐	☐
e) Ystävienne	☐	☐	☐
f) Harrastuskavereidenne	☐	☐	☐
g) Työtovereidenne	☐	☐	☐
h) Koulu- tai opiskelutovereidenne	☐	☐	☐
i) Muiden, keiden?	☐	☐	☐

39. Miksi sekoitatte äidinkieltänne ja englantia puhuessanne tai kirjoittaessanne?

Valitkaa kohdista a–f ne syyt, jotka sopivat Teihin ja rastiittakaa jompikumpi tai molemmat ruudut.

	1 Puhuessanne	2 Kirjoittaessanne
a) En muuten tule ymmärretyksi	☐	☐
b) En muuten löydä sopivaa ilmausta	☐	☐
c) Käytän ammattikieltä tai erityistermejä	☐	☐
d) Vastapuolikin tekee niin	☐	☐
e) Se on hyvä tehokeino	☐	☐
f) Se tapahtuu huomaamatta	☐	☐

ENGLANNIN KIELEN TULEVAISUUS SUOMESSA

40. Kuinka todennäköisesti englantia on yksi Suomen virallisista kielistä 20 vuoden kuluttua?

- 1 Erittäin todennäköisesti
 2 Melko todennäköisesti
 3 Melko epätodennäköisesti
 4 Erittäin epätodennäköisesti
 5 En osaa sanoa

41. Millainen englannin kielen asema voisi olla Suomessa 20 vuoden kuluttua?

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–h sen mukaan, mikä Teille ensimmäiseksi tulee mieleen.

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jossain määrin samaa mieltä	3 Jossain määrin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä	5 En osaa sanoa
a) Englannin merkitys on vähentynyt Suomessa	☐	☐	☐	☐	☐
b) Englannin merkitys on kasvanut Suomessa	☐	☐	☐	☐	☐
c) Kaikkien suomalaisten on osattava englantia	☐	☐	☐	☐	☐
d) Peruskoulutuksessa on enemmän englannin oppitunteja kuin nyt	☐	☐	☐	☐	☐
e) Kouluissa opiskellaan nykyistä enemmän lukuaineita (esim. biologiaa, fysiikkaa, historiaa) englanniksi	☐	☐	☐	☐	☐
f) Ammattiin johtava ja yliopistollinen koulutus annetaan Suomessa kokonaan englanniksi	☐	☐	☐	☐	☐
g) Elokuvia ja tv-ohjelmia ei tekstitetä, koska ihmiset osaavat niin hyvin englantia	☐	☐	☐	☐	☐
h) Suomalaisen kaupunkiympäristön katukuvassa näkyy englantia enemmän kuin nyt	☐	☐	☐	☐	☐

42a. Uskotteko Suomessa käytettävän yhteiskunnan jollakin osa-alueella englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?

- 1 Kyllä
 2 En
 3 En osaa sanoa
- } → SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 43.

42b. Millä seuraavista osa-alueista uskotte Suomessa käytettävän englantia enemmän kuin suomen kieltä 20 vuoden kuluttua?

Voitte valita useita vaihtoehtoja.

- 1 Yritys- ja talouselämässä
 2 Tieteessä (esim. luonnontiede, lääketiede)
 3 Koulutuksessa
 4 Tiedonvälityksessä
 5 Kaunokirjallisuudessa (suomalaiset kirjailijat kirjoittavat englanniksi)
 6 Suomalaisessa pop- ja rockmusiikissa
 7 Suomalaisilla verkkosivuilla
 8 Nuorison harrastus- ja alakulttuureissa

43. Valitkaa alla mainituista kielistä ne, joita lueteltujen ryhmien tulee mielestänne osata 20 vuoden kuluttua.

Vastatkaa kaikkiin kohtiin a–n.

Voitte valita kunkin ryhmän kohdalla useita vaihtoehtoja.

	1 Suomi	2 Ruotsi	3 Englanti
a) Lapset (alle 12–v)	☐	☐	☐
b) Nuoret	☐	☐	☐
c) Työikäiset	☐	☐	☐
d) Vanhukset	☐	☐	☐
e) Maahanmuuttajat	☐	☐	☐
f) Poliitikot	☐	☐	☐
g) Yrittäjät	☐	☐	☐
h) Tieteentekijät	☐	☐	☐
i) Terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät	☐	☐	☐
j) Toimittajat	☐	☐	☐
k) Rakennusalan työntekijät	☐	☐	☐
l) Teollisuuden työntekijät	☐	☐	☐
m) Viranomaiset (mm. poliisi)	☐	☐	☐
n) Palvelualan työntekijät	☐	☐	☐

44. Mikä toinen vieras kieli voisi mielestänne kilpailla englannin kanssa tärkeimmästä kansainvälisen kielen asemasta Suomessa 20 vuoden kuluttua? Mainitkaa vain yksi kieli.

45a. Uskotteko suomalaisten jäävän 20 vuoden kuluttua joistakin asioista ulkopuolelle, jos he eivät osaa englantia?

1 Kyllä

2 En

3 En osaa sanoa

→ SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 46.

45b. Jos suomalaiset eivät osaa englantia 20 vuoden kuluttua, millaisista asioista he jäävät ulkopuolelle?

Voitte valita useita vaihtoehtoja.

1 Ajantasaisesta tiedosta (tieto tulee välikäsen kautta)

2 Internetin ja viihteen (esim. TV) tarjoamista palveluista

3 Kansainvälisestä kanssakäymisestä

4 Koulutusmahdollisuuksista

5 Työnsaantimahdollisuuksista

6 Matkailun tarjoamista mahdollisuuksista

7 En osaa sanoa

KOULUTUS JA AMMATTIALA

46. Mikä alla olevista on korkein koulutusaste, jonka olette suorittanut?

1 Enintään peruskoulun ala-aste (1–6 luokat) tai kansakoulu

2 Peruskoulun yläaste (7–9/10 luokat) tai keskikoulu

3 Lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto

4 Ammattikorkeakoulututkinto

5 Korkeakoulututkinto

**JOS ETTE OLE LAINKAAN OLLUT TYÖELÄMÄSSÄ
→ SIIRTYKÄÄ KYSYMYKSEEN 48.**

- 47a. Mihin ammattiryhmään kuulutte tai kuulitte silloin, kun olitte työelämässä?**
Asiantuntijoilla tarkoitetaan niitä, joiden tehtävät edellyttävät yleensä yliopisto- tai ammattikorkeakouluopintoja.
- 1 **Johtajat ja ylimmät virkamiehet:**
esim. kunnanjohtaja, järjestöpäällikkö, rehtori
- 2 **Matemaattis-luonnontieteelliset ja tekniikan asiantuntijat:**
esim. tietotekniikkakonsultti, arkkitehti, rakennusmestari
- 3 **Maa- ja metsätaloustieteiden asiantuntijat:**
esim. agronomi, agrologi, metsänhoitaja
- 4 **Terveydenhuollon asiantuntijat:**
esim. lääkäri, sairaanhoitaja, farmaseutti
- 5 **Opettajat ja muut opetusalan asiantuntijat:**
esim. professori, lehtori, lastentarhan opettaja
- 6 **Muiden alojen asiantuntijat:**
lainopilliset, julkisen hallinnon, kirjasto-, arkisto- ja museoalan, liike-elämän, yhteiskunta- ja sosiaalialan, humanistisen ja uskonnollisen alan asiantuntijat sekä toimittajat, taiteilijat ja urheilijat
- 7 **Toimistotyöntekijät:**
esim. sihteerit, palkanlaskijat, kuljetuksen ja varastoinnin toimistotyöntekijät
- 8 **Asiakaspalvelu-, palvelu, ja myyntityöntekijät:**
esim. hotelli-, ravintola- ja suurtaloustyöntekijät, kirjastojen, postitoimistojen ym. työntekijät, henkilökohtaisen palvelun työntekijät
- 9 **Hoitotyöntekijät:**
terveydenhuollon ja sosiaalialan työntekijät (esim. perushoitaja, lastenhoitaja, asuntolaohjaaja)
- 10 **Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.:**
esim. maanviljelijä, turkiseläinhoitaja, erävalvoja
- 11 **Kaivos-, louhos- ja rakennustyöntekijät**
- 12 **Teollisuustyöntekijät ja käsityötä sisältävien tuotteiden valmistus- ja korjaustyöntekijät**
- 13 **Henkilö- ja tavaraliikenteen kuljettajat, rahdinkäsittelijät ja vesiliikennetyöntekijät**
- 14 **Kiinteistönhuollon ja puhtaanapidon työntekijät**
- 15 **Turvallisuusala:**
poliisi, puolustusvoimat, pelastusala, vartiointi
- 16 **Mikäli yllä olevat luokat eivät käy, niin mikä on ammattinimikkeenne?**
- _____

- 47b. Miten usein työhönne sisältyy tai sisältyi asiakaspalvelua?**

- 1 Koko ajan
- 2 Lähes päivittäin
- 3 Suunnilleen joka viikko
- 4 Suunnilleen joka kuukausi
- 5 Harvemmin
- 6 Ei koskaan

- 48. Kuinka monta henkilöä kuuluu kotitalouteenne itsenne mukaan lukien?**

- 49. Jos laskette yhteen kotitaloutenne kaikki tulot, kuinka paljon kotitaloutenne nettotulot (tulot verojen jälkeen) ovat yhteensä kuukaudessa?**
Jos ette tiedä tarkkaa lukua, merkitkää arvionne.

- 1 Alle 1 000 € kuukaudessa
- 2 1 000 € – 1 999 € kuukaudessa
- 3 2 000 € – 2 999 € kuukaudessa
- 4 Vähintään 3 000 € kuukaudessa

Onko Teillä mielessänne vielä jotain tärkeää, jonka haluaisitte tuoda tässä yhteydessä esille?

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

LIITE 3: RUOTSINKIELINEN KYSELYLOMAKE

LÖSGÖR PÄRMBLADET FRÅN FRÅGEDELEN LÅNGS DEN STRECKADE.

Behövs engelskan i Finland?

Vad anser finländarna om engelskan?

Var och hur används engelska i dagens Finland?

Bästa mottagare

Det engelska språket är på många sätt närvarande i finländarnas liv. Det har dock forskats rätt litet i finländarnas erfarenheter och åsikter om engelskan. Genom att besvara bifogade enkät har Ni en möjlighet att ge Era egna synpunkter på engelskan och berätta om Era erfarenheter av språket. Enkäten är avsedd för alla finländare, inte bara för dem som kan engelska. För att vi skall få en tillförlitlig helhetsbild är det ytterst viktigt att Ni besvarar enkäten oberoende av om Ni kan engelska bra, dåligt eller inte alls. Alla svar är lika värdefulla.

Bakgrund

För enkäten ansvarar forskningsgruppen vid Jyväskylä universitet, som tillhör spetsforskningsenheten för variation, kontakter och förändring inom engelskan. Enheten, som finansieras av Finlands Akademi, är gemensam för Helsingfors och Jyväskylä universitet. Statistikcentralen genomför datainsamlingen. Ni är en av de 3 000 finländare i åldern 15–74 år, som slumpmässigt* valts ut för undersökningen. Enkäten är en del av ett mera omfattande forskningsprojekt *Engelskan i Finland*, vars målsättning är att kartlägga betydelsen av det engelska språket i det finländska samhället.

Resultaten hjälper oss att förstå språksituationen i vårt land. Uppgifterna på basis av enkäten stöder också det utbildnings- och språkpolitiska beslutsfattandet i dagens Finland. Undersökningsresultaten publiceras under år 2008.

Sekretess

Statistikcentralen sköter datainsamlingen strängt konfidentiellt. Alla uppgifter som möjliggör identifiering av en enskild intervjuperson raderas innan materialet överläts till forskarna vid Jyväskylä universitet. Materialet bearbetas med statistiska metoder och enskilda personers svar kan inte urskiljas i resultaten.

Atersändning

Vänligen skicka den ifyllda blanketten före 21.9.2007 till Statistikcentralen. Portot är betalt.

Mera information

Mer information om enkäten finns på våra webbsidor under adressen www.jyu.fi/varieng, där också undersökningsresultaten kommer att presenteras. Frågor om ämnet kan skickas till forskningsgruppen per e-post (varieng@campus.jyu.fi). Ytterligare upplysningar får Ni också av professor Sirpa Leppänen, tfn (014) 260 1210. För datainsamlingen ansvarar Statistikcentralens forskningsassistent Outi Stenback, tfn (09) 1734 2517, outi.stenback@stat.fi.

Varmt tack för hjälpen

Riitta Harala
statistikdirektör
Statistikcentralen

Sirpa Leppänen
professor
Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Spetsforskningsenheten för variation,
kontakter och förändring inom engelskan

* Urvalet har uttagits ur Statistikcentralens databas över befolkningen i Finland.

ANVISNING

På blanketten finns det färdiga svarsalternativ för de flesta frågorna. Välj vid varje fråga bara ett svarsalternativ, om inte annat ombeds. Kryssa för det alternativ som bäst motsvarar Er situation eller åsikt.

Om man ber Er gå vidare till någon viss fråga, kontrollera att Ni gått vidare till rätt fråga.

Exempel:

**3. Var har Ni tillbringat största delen av Er barn-
dom och ungdom?**

1 I huvudstadsregionen (Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla)

2 I någon annan stad med mer än 100 000 invånare

3 I en stad med 50 000–100 000 invånare

4 I en mindre stad

5 I en tätort på landsbygden

6 Någon annanstans på landsbygden

9b. Anteckna i tabellen högst fem länder (exkl. Finland), där Ni bott utan avbrott i tre månader eller längre, hur länge Ni bodde där, orsaken till detta och det språk Ni använde mest.
Ringa in rätt alternativ i fältet där orsak för vistelsen ska anges.

Land:	Vistelsens längd:		Orsak:			Det språk som Ni använde mest där:
	år	månader	1 = studier	2 = arbete	3 = annan	
Sverige	0 0	0 5	1	2	3	finska
			1	2	3	
			1	2	3	

10. Anteckna i tabellen, vilka språk Ni studerat i olika skeden och på olika ställen exkl. Ert modersmål.
Beakta även alla kortare studieperioder. Om Ni inte har studerat språk i det skede som tillfrågats eller på det ifrågasvarande stället, lämna resp. rad tom.

HAR INTE STUDERAT SPRÅK → GÅ TILL FRÅGA 11.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Engelska	Franska	Tyska	Ryska	Spanska	Italienska	Svenska	Finska	Annat, vilket?
a) Före skolåldern	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) I läropliktåldern (7–16 år)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒ portugisiska
c) På gymnasiet	☐	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

LÖSGÖR PÄRMBLADET FRÅN FRÅGEDELEN LÄNGS DEN STRECKADE.

UNDERSÖKNING OM DET ENGELSKA SPRÅKET I FINLAND 2007

BAKGRUNDSFAKTA

1. Kön?

- 1 Man
2 Kvinna

2. Födelseår?

År 19 _____

3. Var har Ni tillbringat största delen av Er barn- dom och ungdom?

- 1 I huvudstadsregionen (Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla)
2 I någon annan stad med mer än 100 000 invånare
3 I en stad med 50 000–100 000 invånare
4 I en mindre stad
5 I en tätort på landsbygden
6 Någon annanstans på landsbygden

SPRÅKEN I ERT LIV

4. Vilket är Ert modersmål?

- 1 Finska
2 Svenska
3 Samiska
4 Estniska
5 Ryska
6 Annat, vilket?

5. Talar någon av Era familjemedlemmar som sitt modersmål något annat språk än Ni?

- 1 Ja, vilket språk?

- 2 Nej

6a. Tycker Ni att Ni är:

- 1 Enspråkig → GÅ TILL FRÅGA 7a.
2 Tvåspråkig
3 Flerspråkig

6b. Om Ni anser att Ni är två- eller flerspråkig, vilka bakgrundsfaktorer har inverkat på det?

Ni kan välja flera alternativ.

- 1 Föräldrar
2 Parrelation
3 Boende utomlands
4 Utbildning
5 Arbete
6 Hobbyer
7 Vänner
8 Resor
9 Annan orsak, vilken?

7a. Har Ni fått allmänbildande grundutbildning på Ert modersmål?

- 1 Ja → GÅ TILL FRÅGA 8.
2 Nej

7b. På vilket språk har Ni fått den allmänbildande grundutbildningen?

Ni kan välja flera alternativ.

- 1 Engelska
2 Tyska
3 Franska
4 Spanska
5 Italienska
6 Ryska
7 Estniska
8 Samiska
9 Svenska
10 Finska
11 Annat, vilket?

8. Hur ofta reser Ni (både semester- och tjänstere- sor) utanför Finland?

- 1 Minst en gång i månaden
2 Några gånger per år
3 Några gånger på fem år
4 Mera sällan
5 Aldrig

9a. Har Ni bott utomlands utan avbrott i tre månader eller längre?

1 Nej → GÅ TILL FRÅGA 10.

2 Ja

9b. Anteckna i tabellen högst fem länder (exkl. Finland), där Ni bott utan avbrott i tre månader eller längre, hur länge Ni bodde där, orsaken till detta och det språk Ni använde mest. Ringa in rätt alternativ i fältet där orsak för vistelsen ska anges.

Land:	Vistelsens längd:		Orsak:			Det språk som Ni använde mest där:
	år	månader	1 = studier	2 = arbete	3 = annan	
	□□	□□	1	2	3	
	□□	□□	1	2	3	
	□□	□□	1	2	3	
	□□	□□	1	2	3	
	□□	□□	1	2	3	

10. Anteckna i tabellen, vilka språk Ni studerat i olika skeden och på olika ställen exkl. Ert modersmål. Beakta även alla kortare studieperioder. Om Ni inte har studerat språk i det skede som tillfrågats eller på det ifrågavarande stället, lämna resp. rad tom.

HAR INTE STUDERAT SPRÅK → GÅ TILL FRÅGA 11.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Engelska	Franska	Tyska	Ryska	Spanska	Italienska	Svenska	Finska	Annat, vilket?
a) Före skolåldern	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) I läropliktsåldern (7–16 år)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) På gymnasiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Inom yrkesutbildning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Vid yrkeshögskola	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Vid universitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) På medborgar- och arbetarinstitut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) På folkhögskola	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) På kurser ordnade av arbetsgivare	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) På språkkurser utomlands	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Som självstudier	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Anteckna i tabellen vilka språk Ni använder och var, exkl. Ert modersmål.

Välj bland punkterna a–f de situationer där Ni använder främmande språk.
Beakta även allt obetydligt tal, läsande och skrivande.

JAG ANVÄNDER INGA ANDRA SPRÅK ÄN MITT MODERSMÅL → GÅ TILL FRÅGA 12.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Engelska	Franska	Tyska	Ryska	Spanska	Italienska	Svenska	Finska	Annat, vilket?
a) Jag använder på jobbet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Jag använder i skolan eller studier	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Jag använder hemma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Jag använder i fritidsintressen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Jag använder med mina vänner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Jag använder på resor	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Vilka språk, exkl. finska och svenska, ser eller hör Ni i Er livsmiljö, t.ex. hemma, utanför hemmet, på arbetsplatsen, på läroanstalterna?
Ni kan välja flera alternativ.

- 1 Jag ser eller hör främmande språk i min omgivning, men jag känner inte igen vilka språk det är frågan om
- 2 Engelska
- 3 Franska
- 4 Tyska
- 5 Ryska
- 6 Spanska
- 7 Italienska
- 8 Samiska
- 9 Estniska
- 10 Kinesiska
- 11 Japanska
- 12 Annat, vilket?

ENGELSKA SPRÅKET I ERT LIV

13. Hur viktig är engelskan för Er personligen?

- 1 Mycket viktig
- 2 Ganska viktig
- 3 Inte så viktig
- 4 Inte alls viktig
- 5 Vet ej

14a. Var ser eller hör Ni engelska?

Välj på varje rad någotdera alternativet. Om Ni inte besöker ifrågavarande ställe, lämna raden tom.

JAG KAN INTE URSKILJA VILKET SOM ÄR ENGELSKA AV DE FRÄMMADE SPRÅKEN → GÅ TILL FRÅGA 16.

	1	2
	Ser och/eller hör	Varken ser eller hör
a) På arbetsplatsen	☐	☐
b) På läroanstalten	☐	☐
c) I gatubilden i städer/tätorter	☐	☐
d) Vid ämbetsverk (t.ex. FPA, skattebyrån)	☐	☐
e) På banker, postkontor, försäkringsanstalter	☐	☐
f) I butiker, affärer	☐	☐
g) På restauranger, caféer	☐	☐
h) På sjukhus, hälsocentraler, läkarstationer	☐	☐
i) På bibliotek	☐	☐
j) Platser där fritidsintressen utövas	☐	☐
k) I kyrkan	☐	☐
l) Hemma	☐	☐
m) På fritids- och rekreationsplatser	☐	☐
n) I trafikmedel	☐	☐

14b. På vilka av de ovannämnda platserna ser eller hör Ni engelska oftast?

Välj tre mest allmänna platser och anteckna resp. bokstav.

15a. Engelska talas på olika sätt i olika länder.
Vilket av följande alternativ tilltalar Er mest?
Välj bara ett alternativ.

JAG KAN INTE SKILJA MELLAN OLIKA SÄTT ATT
TALA ENGELSKA → GÅ TILL FRÅGA 16.

- 1 Engelska i Storbritannien
- 2 Engelska i USA
- 3 Engelska i Australien
- 4 Engelska på Irland
- 5 Engelska i Canada
- 6 Engelska i Indien
- 7 Finländarnas engelska
- 8 Annat, vilket? _____
- 9 Vet ej

15b. Vilket av de ovannämnda sätten att tala engelska tilltalar Er minst?

Anteckna numret på alternativet.

16. Hur förhåller Ni Er till att vissa finländska barn går i engelskspråkig skola i Finland?

- 1 Mycket positivt
- 2 Ganska positivt
- 3 Ganska negativt
- 4 Mycket negativt
- 5 Vet ej

17. Hur förhåller Ni Er till att man i vissa finländska företag använder engelska inom företaget?

- 1 Mycket positivt
- 2 Ganska positivt
- 3 Ganska negativt
- 4 Mycket negativt
- 5 Vet ej

18a. Hur känns det när Ni hör någon känd finländare tala knagglig engelska i tv eller radio?
Välj bara ett alternativ, som bäst beskriver Era känslor.

Känner Ni:

- 1 Stolthet över ett gott försök
- 2 Stolthet över egna bättre språkkunskaper
- 3 Putslustighet (att det är löjligt)
- 4 Sympati
- 5 Irritation
- 6 Skamsenhet över finländarna
- 7 Ingenting alls

18b. Hur känns det när Ni hör någon känd finländare tala flytande engelska, men med finländsk betoning i tv eller radio?

Välj bara ett alternativ, som bäst beskriver Era känslor.

Känner Ni:

- 1 Stolthet över finländarna
- 2 Stolthet över egna bättre språkkunskaper
- 3 Beundran för talaren
- 4 Putslustighet (att det är löjligt)
- 5 Sympati
- 6 Irritation
- 7 Underlägsenhet för egna sämre språkkunskaper
- 8 Skamsenhet över finländarna
- 9 Ingenting alls

18c. Hur känns det när Ni hör någon känd finländare tala flytande engelska i tv eller radio på samma sätt som en infödd?

Välj bara ett alternativ, som bäst beskriver Era känslor.

Känner Ni:

- 1 Stolthet över finländarna
- 2 Beundran för talaren
- 3 Putslustighet (att det är löjligt)
- 4 Irritation
- 5 Underlägsenhet för egna sämre språkkunskaper
- 6 Skamsenhet över finländarna
- 7 Ingenting alls

19. Nedan följer några påståenden, som gäller betydelsen av det engelska språket i Finland.

Välj det som Ni allra först kommer att tänka på.

Besvara alla punkter från a till o.

	1	2	3	4	5
	Helt av samma åsikt	I någon mån av samma åsikt	I någon mån av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Vet ej
a) De unga skall kunna engelska	☐	☐	☐	☐	☐
b) Personer i arbetsför ålder skall kunna engelska	☐	☐	☐	☐	☐
c) Äldre personer skall kunna engelska	☐	☐	☐	☐	☐
d) Spridningen av engelskan är ett hot för de inhemska språken	☐	☐	☐	☐	☐
e) Spridningen av engelskan i Finland är ett hot för den finländska kulturen	☐	☐	☐	☐	☐
f) Finländare som reser utomlands skall kunna engelska	☐	☐	☐	☐	☐
g) Finländare kan vara internationella utan att kunna engelska	☐	☐	☐	☐	☐
h) För utvecklingen av det finländska flerkulturella samhället skulle det vara viktigt att alla kan engelska	☐	☐	☐	☐	☐
i) Utöver engelska skall finländarna kunna och lära sig också andra främmande språk	☐	☐	☐	☐	☐
j) För finländarna är modersmålet nyttigare än engelskan	☐	☐	☐	☐	☐
k) Engelskan är för de finskspråkiga viktigare än svenskan	☐	☐	☐	☐	☐
l) Engelska språkets påverkan berikar de inhemska språken	☐	☐	☐	☐	☐
m) Kunskaper i engelska värderas för högt	☐	☐	☐	☐	☐
n) Samhällstjänster (t.ex. hälsovård) skall också erbjudas på engelska i Finland	☐	☐	☐	☐	☐
o) Alla företag skall erbjuda tjänster på engelska i Finland	☐	☐	☐	☐	☐

20. Nedan följer några påståenden, som gäller engelska som ett internationellt språk.

Välj det som Ni allra först kommer att tänka på.

Besvara alla punkter från a till h.

	1	2	3	4	5
	Helt av samma åsikt	I någon mån av samma åsikt	I någon mån av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Vet ej
a) Engelskan tränger undan andra världsspråk	☐	☐	☐	☐	☐
b) Kunskaper i engelska borde bli allmännare i världen	☐	☐	☐	☐	☐
c) De värderingar som engelska språket för med sig förstör andra kulturer	☐	☐	☐	☐	☐
d) Engelska språket sprider marknadsekonomi och ett materialistiskt värdesystem	☐	☐	☐	☐	☐
e) Engelska är ett språk som för utvecklingen framåt	☐	☐	☐	☐	☐
f) Kunskaper i engelska ökar internationellt samförstånd	☐	☐	☐	☐	☐
g) Den som följer med sin tid skall kunna engelska	☐	☐	☐	☐	☐
h) De som kan engelska är mer toleranta än de som inte kan det	☐	☐	☐	☐	☐

STUDIER I ENGELSKA OCH KUNSKAPER I SPRÅKET

21. Uppskatta hur länge Ni har studerat engelska totalt.

Med studier avses här både handledda studier och självstudier.

- 1 Har inte studerat engelska
- 2 Mindre än ett år
- 3 1–2 år
- 4 3–5 år
- 5 6–10 år
- 6 11–15 år
- 7 Mer än 15 år

22. Hur skulle Ni uppskatta Era kunskaper i engelska med tanke på följande alternativ?

Besvara alla punkter från a till d.	1 Obehindrat	2 Relativt flytande	3 Måttligt	4 Knaggligt	5 Bara enskilda ord	6 Inte alls
a) Jag talar engelska	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Jag skriver engelska	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Jag läser engelska	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Jag förstår talad engelska	☐	☐	☐	☐	☐	☐

OM NI I FRÅGA 22 SVARADE "INTE ALLS" PÅ ALLA PUNKTER → GÅ TILL FRÅGA 36.

23. Hurdana anser Ni att Era kunskaper i engelska är?

Besvara alla punkter från a till f.

	1 Ja	2 Nej	3 Vet ej
a) Jag tycker att jag kan engelska lika bra som en modersmålstalare	☐	☐	☐
b) Jag tycker att jag kan engelska bättre än finländarna i genomsnitt	☐	☐	☐
c) Jag tycker att jag kan engelska tillräckligt bra	☐	☐	☐
d) Jag är stolt över mina kunskaper i engelska	☐	☐	☐
e) Jag skäms för mina kunskaper i engelska	☐	☐	☐
f) Jag vill lära mig mera engelska	☐	☐	☐

24. I hurdana situationer upplever Ni att Era kunskaper i engelska är otillräckliga?

Ni kan välja flera alternativ.

- 1 När jag läser texter på engelska
- 2 När jag skriver texter på engelska
- 3 I situationer som kräver hörförståelse (t.ex. i telefon)
- 4 I diskussioner med personer som talar engelska som modersmål
- 5 I diskussioner med personer som talar engelska som främmande språk
- 6 I situationer som kräver special- eller fackvokabulär
- 7 På resor utomlands
- 8 I alla situationer
- 9 I andra situationer, hurdana? _____
- 10 Jag upplever inte i någon situation att mina kunskaper i engelska är otillräckliga

25. Finländarna lär sig engelska både på engelsklektioner och på annat håll, t.ex. på jobbet eller i fritidsintressen. Uppskatta varifrån Era kunskaper i engelska härstammar.
Välj bara ett alternativ.

- 1 Bara från lektioner i engelska
 2 Till stor del från lektioner i engelska
 3 Lika mycket från lektioner i engelska som från annat håll
 4 Till stor del från annat håll än lektioner i engelska
 5 Bara från annat håll än lektioner i engelska
 6 Vet ej

ANVÄNDNING AV DET ENGELSKA SPRÅKET

Fundera på hur och i hurdana situationer Ni lyssnar, läser, talar eller skriver engelska på fritiden eller i arbetslivet. Beakta även all obetydlig användning av språket, t.ex. enskilda engelska ord.

26. Var använder Ni engelska mest?

Välj bara ett alternativ.

- 1 I skolan eller under studier
 2 Under fritiden
 3 På jobbet
 4 Använder inte engelska

27. Lyssnar Ni på engelska på Er fritid:

Besvara alla punkter från a till d.

	1 Nästan dagligen	2 Ungefär varje vecka	3 Ungefär varje månad	4 Mera sällan	5 Aldrig
a) Musik	☐	☐	☐	☐	☐
b) Talet i textade filmer eller tv-program	☐	☐	☐	☐	☐
c) Talprogram i radion	☐	☐	☐	☐	☐
d) Filmer eller tv-program utan text	☐	☐	☐	☐	☐

28. Läser Ni på engelska under Er fritid:

Besvara alla punkter från a till h.

	1 Nästan dag- ligen	2 Ungefär varje vecka	3 Ungefär varje månad	4 Mera sällan	5 Aldrig
a) Tidningar	☐	☐	☐	☐	☐
b) Tidskrifter och hobbytidningar	☐	☐	☐	☐	☐
c) Serietidningar	☐	☐	☐	☐	☐
d) Skönlitteratur	☐	☐	☐	☐	☐
e) Faktaböcker/facklitteratur	☐	☐	☐	☐	☐
f) Bruksanvisningar och varudeklarationer	☐	☐	☐	☐	☐
g) E-postmeddelanden	☐	☐	☐	☐	☐
h) Webbssidor (t.ex. webbtidningar, hemsidor)	☐	☐	☐	☐	☐

29. Skriver Ni på engelska under Er fritid:

Besvara alla punkter från a till f.

	1	2	3	4	5
	Nästan dagligen	Ungefär varje vecka	Ungefär varje månad	Mera sällan	Aldrig
a) Brev, vykort	☐	☐	☐	☐	☐
b) Historier, dikter	☐	☐	☐	☐	☐
c) Textmeddelanden	☐	☐	☐	☐	☐
d) Minneslappar eller andra korta meddelanden	☐	☐	☐	☐	☐
e) E-postmeddelanden	☐	☐	☐	☐	☐
f) Internet (t.ex. diskussionsspalter, bloggar)	☐	☐	☐	☐	☐

30. Talar Ni engelska på fritiden:

Besvara alla punkter från a till e.

	1	2	3	4	5
	Nästan dagligen	Ungefär varje vecka	Ungefär varje månad	Mera sällan	Aldrig
a) Med Era svenskspråkiga vänner	☐	☐	☐	☐	☐
b) Med Era icke-svenskspråkiga vänner	☐	☐	☐	☐	☐
c) Med turister i Finland	☐	☐	☐	☐	☐
d) Då Ni visar negativa känslor (t.ex. svordomar)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Då Ni visar positiva känslor (t.ex. kärlek)	☐	☐	☐	☐	☐

31. Följande frågor gäller användningen av internet och spel på fritiden.

Vilka av dessa gör Ni på engelska:

Besvara alla punkter från a till h.

	1	2	3	4	5
	Nästan dagligen	Ungefär varje vecka	Ungefär varje månad	Mera sällan	Aldrig
a) Söker information (t.ex. Google)	☐	☐	☐	☐	☐
b) Läser tidningar på internet	☐	☐	☐	☐	☐
c) Beställer produkter eller använder internetjänster	☐	☐	☐	☐	☐
d) Kommunicerar muntligt på internet (t.ex. Skype, Messenger)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Kommunicerar skriftligt på internet (t.ex. Messenger, IRC)	☐	☐	☐	☐	☐
f) Följer med diskussionsspalter eller bloggar	☐	☐	☐	☐	☐
g) Spelar internetbaserade spel	☐	☐	☐	☐	☐
h) Spelar dator- eller konsolspel	☐	☐	☐	☐	☐

OM NI INTE ÄR I ARBETSLIVET → GÅ TILL FRÅGA 33.

32. Nu gäller frågorna användningen av det engelska språket då Ni arbetar. Använder Ni engelska i Ert nuvarande arbete enligt följande:

Besvara alla punkter från a till n.

	1 Nästan dagligen	2 Ungefär varje vecka	3 Ungefär varje månad	4 Mera sällan	5 Aldrig
a) Läser bruksanvisningar eller varudeklarationer	☐	☐	☐	☐	☐
b) Läser fakta- och facklitteratur	☐	☐	☐	☐	☐
c) Läser e-postmeddelanden	☐	☐	☐	☐	☐
d) Läser webbsidor	☐	☐	☐	☐	☐
e) Läser handlingar eller dokument	☐	☐	☐	☐	☐
f) Söker information (t.ex. Google)	☐	☐	☐	☐	☐
g) Lyssnar på framföranden eller föredrag	☐	☐	☐	☐	☐
h) Skriver e-postmeddelanden	☐	☐	☐	☐	☐
i) Skriver handlingar eller dokument	☐	☐	☐	☐	☐
j) Talar med arbetskamrater	☐	☐	☐	☐	☐
k) Talar vid möten och förhandlingar	☐	☐	☐	☐	☐
l) Talar i telefon med kunder och samarbetsparter	☐	☐	☐	☐	☐
m) Talar öga mot öga med kunder och samarbetsparter	☐	☐	☐	☐	☐
n) Håller framföranden eller föredrag	☐	☐	☐	☐	☐

33. Vad anser Ni om följande påståenden gällande användningen av engelska?

Välj det som Ni allra först kommer att tänka på.

Besvara alla punkter från a till e.

	1 Helt av samma åsikt	2 I någon mån av samma åsikt	3 I någon mån av annan åsikt	4 Helt av annan åsikt	5 Vet ej
a) Att använda engelska är för mig lika naturligt som att använda modersmålet	☐	☐	☐	☐	☐
b) Jag använder gärna engelska alltid då jag har tillfälle till det	☐	☐	☐	☐	☐
c) Jag använder engelska bara då jag är tvungen till det	☐	☐	☐	☐	☐
d) För mig är det viktigt att språket låter flytande, då jag använder engelska	☐	☐	☐	☐	☐
e) Det är lättare att använda engelska med personer som talar språket som modersmål än med personer som talar det som främmande språk	☐	☐	☐	☐	☐

34. Använder Ni engelska på grund av följande orsaker?

Beakta även allt obetydligt tal, läsande och skrivande.

Besvara alla punkter från a till h.

	1 Nästan dagligen	2 Ungefär varje vecka	3 Ungefär varje månad	4 Mera sällan	5 Aldrig
a) För att kommunicera med andra	☐	☐	☐	☐	☐
b) För att jag skall lära mig språket bättre	☐	☐	☐	☐	☐
c) För nöjes skull	☐	☐	☐	☐	☐
d) Andra alternativ saknas	☐	☐	☐	☐	☐
e) För informationssökning	☐	☐	☐	☐	☐
f) För att mina arbetsuppgifter kräver det	☐	☐	☐	☐	☐
g) För att mina studier kräver det	☐	☐	☐	☐	☐
h) I frihetssysselsättning och med vänner	☐	☐	☐	☐	☐

OM NI INTE ALLS **TALAR** ENGELSKA ELLER OM ENGELSKAN ÄR ERT MODERSMÅL → GÅ TILL FRÅGA 36.

35. Jämför Er själv som talare av **engelska** och som talare av **Ert modersmål** och välj bland påståendena nedan de som beskriver Er själv, när Ni talar engelska.

Ni kan välja flera alternativ.

När jag talar engelska:

- a) Jag måste söka lämpliga ord
- b) Jag gestikulerar mera med händerna
- c) Jag använder mera ansiktsuttryck
- d) Jag mumlar och använder mera olika ljud (t.ex. yeah, mmm, a-ha)
- e) Jag talar långsammare
- f) Jag är mer tystlåten
- g) Jag är mer pratsam
- h) Jag använder mindre humor
- i) Jag känner mig utanför
- j) Jag känner mig dummare
- k) Jag känner mig fiffigare
- l) Jag känner mig klumpigare
- m) Jag är likadan som när jag talar mitt modersmål

ENGELSKA VID SIDAN OM MODERSMÅLET

36. Engelska och svenska används ibland om vartannat i en och samma diskussion. Här nedan finns ett påhittat exempel på ett pars vardagsdiskussion:

Sara: Hejsan hani! Hur gick arbetsdagen?

Sven: Helt ok, tänks. Bisnes var riktigt bra och också annars är filisen positiv, och du?

Sara: Jo, helt jees, vad jag nu måste arbeta overtid about en timme och skall ännu i kväll skriva ett par mail. By the way, du kommer väl ihåg att Sam har idag fotisträning och Tom sählyträning? Jag är på väg till aerobic klockan sex, så du borde föra pojkarna.

Sven: Ou nou, jag glömde totalt! Jag hann redan komma överens om miiting med Stefan om den där festen. Hur organiserar vi nu det här?

Sara: Du är nu tvungen att prioritera vilketdera är viktigare. Hur skulle det vara med en kompromiss att jag kör pojkarna och du far efter dem, är det okej?

Sven: Jess, bra diil.

a) Tycker Ni att diskussionen är förståelig?

- 1 Helt förståelig
- 2 Delvis förståelig
- 3 Inte alls förståelig

b) Hur förhåller Ni Er till dylikt språkbruk?

- 1 Mycket positivt
- 2 Ganska positivt
- 3 Ganska negativt
- 4 Mycket negativt
- 5 Vet ej

OM NI VARKEN TALAR ELLER SKRIVER ENGELSKA ELLER ENGELSKA ÄR ERT MODERSMÅL
→ GÅ TILL FRÅGA 40.

37. Hur ofta använder Ni engelska och Ert modersmål om vartannat?

	1	2	3	4
	Ofta	Ibland	Bara sällan	Aldrig
a) I tal	☐	☐	☐	☐
b) I skrift	☐	☐	☐	☐

OM NI VARKEN TALAR ELLER SKRIVER ENGELSKA OM VARTANNAT → GÅ TILL FRÅGA 40.

38. Med vem talar eller skriver Ni engelska och Ert modersmål om vartannat?

Lämna raden tom, om resp. alternativ inte är

lämplig för Er del (t.ex. om Ni inte har barn).

Om Ni talar och skriver, kryssa för vardera rutan.

	1	2	3
	Talar	Skriver	Varken talar eller skriver
a) Make/maka/sambo	☐	☐	☐
b) Barnen	☐	☐	☐
c) Föräldrarna	☐	☐	☐
d) Släktingar	☐	☐	☐
e) Vänner	☐	☐	☐
f) Hobbykamrater	☐	☐	☐
g) Arbetskamrater	☐	☐	☐
h) Skol- eller studiekamrater	☐	☐	☐
i) Andra, med vem? _____	☐	☐	☐

39. Varför talar eller skriver Ni om vartannat modersmål och engelska

Välj bland punkterna a–f de orsaker som passar Er och kryssa för endera eller vardera rutan.

	1	2
	I tal	I skrift
a) Blir inte annars förstådd	☐	☐
b) Hittar inte annars lämpligt uttryck	☐	☐
c) Använder fackspråk eller specialtermer	☐	☐
d) De som jag kommunicerar med gör också så	☐	☐
e) Det ger en god effekt	☐	☐
f) Det sker obemärkt	☐	☐

ENGELSKA SPRÅKETS FRAMTID I FINLAND

40. Hur sannolikt är det att engelskan är ett av Finlands officiella språk om 20 år?

- 1 Mycket sannolikt
2 Ganska sannolikt
3 Ganska osannolikt
4 Mycket osannolikt
5 Vet ej

41. Hurdan kunde engelska språkets ställning vara i Finland om 20 år?

Besvara alla punkter från a till h enligt vad Ni först kommer att tänka på.

	1 Helt av samma åsikt	2 I någon mån av samma åsikt	3 I någon mån av annan åsikt	4 Helt av annan åsikt	5 Vet ej
a) Engelskans betydelse har minskat i Finland	☐	☐	☐	☐	☐
b) Engelskans betydelse har ökat i Finland	☐	☐	☐	☐	☐
c) Alla finländare skall kunna engelska	☐	☐	☐	☐	☐
d) Grundutbildningen omfattar fler lektioner i engelska än nu	☐	☐	☐	☐	☐
e) I skolorna studeras fler läsåmnen på engelska än nu (t.ex. biologi, fysik, historia)	☐	☐	☐	☐	☐
f) Utbildning som leder till yrke och universitetsutbildning ges helt på engelska i Finland	☐	☐	☐	☐	☐
g) Filmer och tv-program textas inte, eftersom människorna kan så bra engelska	☐	☐	☐	☐	☐
h) I gatubilden i finländsk stadsmiljö kommer engelskan att synas mer än nu	☐	☐	☐	☐	☐

42a. Tror Ni att man inom något delområde i samhället använder engelska mer än finska om 20 år?

- 1 Ja
2 Nej
3 Vet ej

} → GÅ TILL FRÅGA 43.

42b. Inom vilka av följande delområden tror Ni att man i Finland använder engelska mer än finska om 20 år?

Ni kan välja flera alternativ.

- 1 Inom företagsvärlden och ekonomi
2 Inom vetenskaper (t.ex. naturvetenskap, medicin)
3 Inom utbildning
4 I informationsförmedling
5 I skönlitteratur (finländska författare skriver på engelska)
6 I finländsk pop- och rockmusik
7 På finländska webbsidor
8 Ungdomens hobby- och subkulturer

43. Välj bland språken nedan de som Ni anser att nedan uppräknade grupper skall kunna om 20 år.

Besvara alla punkter från a till n.

Ni kan vid varje grupp välja flera alternativ.

	1	2	3
	Finska	Svenska	Engelska
a) Barn (under 12 år)	☐	☐	☐
b) Unga	☐	☐	☐
c) Personer i arbetsför ålder	☐	☐	☐
d) Äldringar	☐	☐	☐
e) Invandrare	☐	☐	☐
f) Politiker	☐	☐	☐
g) Företagare	☐	☐	☐
h) Vetenskapsmän	☐	☐	☐
i) Anställda inom hälsovård och socialbranschen	☐	☐	☐
j) Journalister	☐	☐	☐
k) Anställda inom byggbranschen	☐	☐	☐
l) Anställda inom industrin	☐	☐	☐
m) Myndigheter (bl.a. polisen)	☐	☐	☐
n) Anställda inom servicebranschen	☐	☐	☐

44. Vilket annat främmande språk tycker Ni kunde konkurrera med engelskan om ställningen som det viktigaste internationella språket i Finland om 20 år? Ange bara ett språk.

45a. Kommer finländare som inte kan engelska att om 20 år stå utanför i vissa fall?

- 1 Ja
 2 Nej
 3 Vet ej

} → GÅ TILL FRÅGA 46.

45b. Om finländarna inte kan engelska om 20 år, vad får de inte tillgång till då?

Ni kan välja flera alternativ.

- 1 Aktuell information (informationen kommer via mellanhänder)
 2 Tjänster som internet och underhållning (t.ex. TV) erbjuder
 3 Internationellt umgänge
 4 Utbildningsmöjligheter
 5 Möjligheter att få arbete
 6 Möjligheter som turismen erbjuder
 7 Vet ej

UTBILDNING OCH YRKESOMRÅDE

46. Vilken av de nedanstående är den högsta utbildningsnivå som Ni har avlagt?

- 1 Högst grundskolans lågstadium (klasserna 1–6 eller folkskola)
 2 Grundskolans högstadium (klasserna 7–9/10) eller mellanskola
 3 Gymnasium, student eller yrkesinriktad examen
 4 Yrkehögskoleexamen
 5 Högskoleexamen

OM NI INTE ALLS HAR VARIT I ARBETSLIV
→ GÅ TILL FRÅGA 48.

47a. Till vilken yrkesgrupp hör Ni eller hörde Ni, då Ni var med i arbetslivet?

Med sakkunniga avses personer, vars uppgifter i allmänhet förutsätter universitets- eller yrkeshögskolestudier.

- 1 **Chefer och högre tjänstemän:**
t.ex. kommundirektör, organisationschef, rektor
- 2 **Sakkunniga inom matematik-
naturvetenskapen och teknik:**
t.ex. IT-konsult, arkitekt, byggmästare
- 3 **Sakkunniga inom jord- och skogsbruksveten-
skaper:**
t.ex. agronom, agrolag, forstmästare
- 4 **Sakkunniga inom hälsovård:**
t.ex. läkare, sjukskötare, farmaceut
- 5 **Lärare och andra sakkunniga inom
undervisning:**
t.ex. professor, lektor, barnträdgårdslärare
- 6 **Sakkunniga inom övriga branscher:**
sakkunniga inom juridik, offentlig förvaltning, biblio-
teks-, arkiv- och museibranschen, affärslivet, samhälls-
och socialbranschen, humanistiska och religiösa bran-
scher samt redaktörer, konstnärer och idrottsmän
- 7 **Kontorsarbetare:**
t.ex. sekreterare, löneräknare, kontorsarbetare inom
transport och lagring
- 8 **Kundservice- och försäljningsarbetare:**
t.ex. hotell-, restaurang- och storköksarbetare, biblio-
teks- och postkontorsarbetare o.d., arbetare inom
personlig service
- 9 **Vårdarbetare:**
arbetstagare inom hälsovård och socialt arbete (t.ex.
primärskötare, barnskötare, internatföreståndare)
- 10 **Jordbrukare, skogsarbetare o.d.:**
t.ex. jordbrukare, pälsdjursskötare, jaktövervakare
- 11 **Gruv-, stenbrotts- och byggarbetare**
- 12 **Industriarbetare och tillverknings- och
reparationsarbetare för hantverksprodukter**
- 13 **Förare inom person- och godstrafik, fraktar-
betare och vattentrafikarbetare**
- 14 **Arbetstagare inom fastighetsskötsel och
rengöring**
- 15 **Säkerhetsbranschen:**
polis, försvarsmakten, räddningsbranschen, bevakning
- 16 **Om de ovannämnda grupperna inte är
lämpliga, vilken är Er yrkesbenämning?**

47b. Hur ofta ingår eller ingick kundservice i Ert arbete?

- 1 Hela tiden
- 2 Nästan dagligen
- 3 Ungefär varje vecka
- 4 Ungefär varje månad
- 5 Mera sällan
- 6 Aldrig

48. Hur många personer hör till Ert hushåll Er själv medräknad?

49. Om Ni räknar samman hushållets alla inkomster, hur stora är då hushållets nettoinkomster (inkomster efter skatt) totalt per månad?

Om Ni inte vet exakt summa, anteckna en uppskattning.

- 1 Under 1 000 € per månad
- 2 1 000 € – 1 999 € per månad
- 3 2 000 € – 2 999 € per månad
- 4 Minst 3 000 € per månad

Har Ni ännu något viktigt som Ni önskar lyfta fram i detta sammanhang?

TACK FÖR ERT SVAR!